Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Typograf-Tidende
Udgiver: Dansk typograf Forbund
Udgivelsesår: 1887-1888

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 1. | København, den 1. Januar 1887. | 14. Aargang.

ARBEJDERBEVÆGELSENS ARKIV VESTERBROGADE 12 KØBENHAVN V.

Ved Aarsskiftet.

Et Tilbageblik paa det nu forløbne Aar viser just ikke noget særligt tilfredsstillende Resultat for de typografiske Arbejdere Landet rundt, og Klagerne, der har lydt i det tilbagelagte Tidsrum, er akkurat de samme, som dem, der har lydt tidligere: daarlige Konjunkturer, Fagets Overfyldelse med Lærlinge, manglende Enighed blandt Kollegerne! Mon det vil blive bedre i det kommende Aar? Dette Spørgsmaal rejses saa tidt og ofte, at en Gentagelse deraf snart bliver trivielt, men derfor er det ligefuldt berettiget! Thi det er jo saa naturligt, at Enhver, der formaar at tænke lidt over de Forhold, hvorunder vi lever og arbejder, søger at danne sig et nogenlunde klart Billede om Fremtiden og udmaler sig denne efter sit personlige Forgodtbefindende. Dersom vi skulde give en Spaadom for det kommende Aar, vilde denne ganske vist heller ikke faa noget lyst Udtryk, men der er dog én Ting, som Enhver af os kan være med til og som Enhver af os har en uafviselig Pligt til at iværksætte: det er, at give vore Organisasationer en saadan Fasthed, Kraft og Styrke, at de kan blive sat i Stand til *for en Del* at mildne paa de jammerlige Forhold, hvorunder hver enkelt af os mere eller mindre maa lide. Kan vi opnaa dette i det kommende Aar, er der allerede vundet meget — og dette bør vi kunne opnaa! — Det maa nemlig omsider være gaaet op for det store Flertal af Landets Typografer, at en stærk Organisation har en overordenlig stor Betydning for hver enkelt af Fagets Arbejdere, og at det ligger i enhver Kollegas egen Interesse, at den Organisation, han tilhører, maa vokse sig stor og stærk for at kunne yde sine Medlemmer enhver mulig Beskyttelse. Ønsket om, at denne Erkendelse maa slaa dybere og dybere Rødder, skal være vor Nytaarshilsen til Kollegerne Landet over!

Naar vi nu skal give en Oversigt over de Begivenheder, der er indtrufne i det forløbne Aar, maa vi fatte os i Korthed, da den indskrænkede Plads ikke tillader os nogen udførlig Beretning.

Ved Aarets Begyndelse vakte to Konflikter en Del Opmærksomhed, nemlig en hos Fjeldsøe i København og en i »Folketidende« i Aalborg. Begge disse Konflikter endte uden noget tilfredsstillende Resultat. — De materielle Vanskeligheder, hvorunder baade »Den typografiske Forening« og »Dansk typografisk Forening« arbejder, foranledigede den københavnske Forening til at foretage en Del Lovændringer, som gik ud paa at indskrænke Udgifterne ikke ubetydeligt, bl. a. fik »Typograf-Tidende« en mindre flot Udstyrelse, hvorved der sparedes 10 à 11 Kr. om Ugen, medens »Dansk typ. Forening« forøgede sine Indtægter ved Forhøjelsen af Kontingentet. Vilde Konjunkturerne blot forbedre sig noget, var det slet ikke saa vanskeligt for de to Foreninger, atter at kunne faa deres Regnskaber til at udvise Overskud.

I *Norge* og *Sverig* har de daarlige Konjunkturer ligeledes øvet deres Indflydelse paa de der bestaaende Foreninger, i det førstnævnte Land hjalp man sig ved, at Kontingentet forhøjedes og Rejsehjælpen nedsattes med en Tredjedel, medens den svenske Rejsehjælpskasse vistnok er sin Fallit nær. Det paatænkte Forbund i Sverig har endnu ikke sét Dagens Lys.

Tyskland har i dette Aar haft nok at gøre for at faa indført den i Juli Maaned af en blandet Kommission i Leipzig reviderede Normal-Tarif. Flere større Strejker i denne Anledning har krævet store Ofre, uden at det tilsigtede Resultat endnu er opnaaet. Endskøndt man raader over betydelige Pengemidler, har det dog været nødvendigt at forhøje Kontingentet til den almindelige Kasse.

Det politiske Kaos, som kaldes *Østrig*, opviser lige saa mange selvstændige Foreninger, som denne Stat tæller Nationer. Paa en i 1886 i Linz afholdt Bogtrykkerdag er der imidlertid bleven lagt Grundstenen til Oprettelsen af et fælles Forbund for Østrigs Vedkommende — blot nu ikke denne Stats reaktionære Love lægger uoverstigelige Hindringer i Vejen for Realisationen af denne Tanke!

Typograf-Forbundet i *Schweiz* har været *den* typografiske Organisation i Evropa, som i det forløbne Aar har kunnet gennemføre en vigtig social Foranstaltning, idet det i Forening med Principalerne har formaaet at faa indført et fortrinligt udarbejdet Lærlinge-Regulativ med dertil hørende Lærlinge- og Svendeprøver.

Nogle Bemærkninger.

Da den ekstraordinære Generalforsamling trak saa længe ud, at det var mig umuligt at vente til Ordet kunde tilfalde mig, og Generalforsamlingen jo paa en Maade ikke er afsluttet endnu, vil jeg tillade mig at svare her paa Formandens første Foredrag:

Den ærede Formand var vred, da Udvalget blev nedsat, og Vreden havde endnu ikke sat sig, da Betænkningen kom. Denne Vrede bevirkede, at han ikke var fri for at være grov mod det knebne Udvalg, men var meget elskværdig mod de elskværdige Springfyre af hans Bekendtskab, der er tilbøjelige til at lade staa til, saa længe der er en Øre tilbage. Men hvad mon Formanden egenlig havde sagt, hvis han havde haft en Anelse om, at jeg er omgaaedes med Tanken om at foreslaa den dobbelte »Mekanik« i Foreningens Administration afskaffet; med andre Ord inddrage Formandens Gratiale.

Den ærede Formand lod, efter hans Udtalelser at dømme, til at nære en afgjort Foragt for Udvalget som saadant, og udtalte, at efter at Hr. Lazarus' Forslag om Sammenslutningen var forkastet, vidste det ikke, hvad det skulde gøre, men noget maatte der jo gøres for at redde Æren. Hvorfor skulde Udvalget nu ikke vide Besked med, hvad det skulde foretage sig?

Svaret er meget simpelt: Vi Udvalgsmedlemmer skulde søge at bringe Balance til Veje mellem Indtægt og Udgift. Hvis den ærede Formand vil tage de Budgetter, han har forelagt i de sidste Par Aar, og sammenholde dem med de dertil hørende Regnskaber, saa er jeg vis paa, at han vil komme til det Resultat, at hans Regneævne staar i et sørgeligt Misforhold til hans ellers saa værdifulde Egenskaber. Han vil maaske endog komme til Erkendelse om, at det er paa høje Tid at tale om denne Sag.

Jeg mener, at Bladets Indhold ikke er Pengene værd, der bliver ofret paa det. Formanden mener det modsatte; det er saa naturligt, enhver synes bedst om sine Børn. De læseværdige Artikler, som har staaet i Bladet i de senere Aar, er snart talte, og jeg mindes ikke nogen af disse være undertegnet med Formandens Mærke. Men derimod har en Mængde Numre været fyldt med hvad Per har sagt til eller om Povl paa Møder af Typografer, hvor der har været 5 Mennesker til Stede, eller maaske ikke andre end de stridende, og det er temmelig galt at give Penge ud dertil. Med samme Ret og lige saa stor Interesse kunde jo Schavs-Regnskaberne fra Foreningslokalet optages i Bladet. Skal endelig Folk afhandle deres private Mellemværender i »Typograf-Tidende«, saa lad dem betale 25 Øre for Linjen, det skal nok hjælpe. Vor Forening og »Dansk typ. Forening« sparer Penge derved, det trænger begge Foreninger til, og noget Savn vil ikke opstaa.

Med Hensyn til Arbejdsløshedskassen er jeg af den Mening, at den i sin nuværende Form har gjort Skade. Den har brugt en Masse Penge og ikke afholdt nogen fra at blive Skruebrækker. De fleste bekendte »Brækkere« har først hentet deres Penge af Kassen. Den har hos adskillige udbredt den Mening, at naar en Typograf blot har Lærebrev, er han for Resten af sit Liv forsørgelsesberettiget hos dette Fags Arbejdere. Det har ikke manglet paa Trusler om, at Folk vilde forsøge sig i Skruebrækkerfaget, hvis Understøttelse ikke paafulgte, og Spørgsmaal om, hvad vi fik for vore 25 Øre osv. osv. Da de to bekendte Skruebrækkere tog Livet af sig af Sult, hjalp det lidt; de mest højrøstede kom i Tanker om, at dette Slaraffenland ogsaa havde sine Skyggesider.

Jeg kan nu ikke se bedre, end at Arbejdsløshedssagen maa omordnes som Forsikring; hvorledes det vil gaa, hvis vi bliver ved paa den gamle Vej, staar mig klart: Foreningen vil æde sig selv op i et Aar, og det er der dog ingen Mening i.

I en Statistik, der var optaget i »Typograf-Tidende« for en Tid siden, oplystes det, at der i de provinsielle Bogtrykkerier var beskæftiget omtrent lige saa mange Lærlinge som Svende, og i København staar det vel ikke stort bedre, antager jeg. Der bliver altsaa udsendt en Arbejdskraft, der umulig kan finde Beskæftigelse. Bogtrykkersvendene kan ikke paatage sig deres Forsørgelse af den simple Grund, at det velsignede Fags Udøvere meget sjældent tjener mere, end hvad der er nødvendigt til egen og Familjes Underhold og ofte ikke en Gang det. Der bliver efter min Mening ikke andet for, end at omordne vort Understøttelsesvæsen til Forsikring. Og jeg vil alvorlig paalægge mine Kolleger at tænke lidt paa den overflødige Arbejdskraft, der stadig bliver tilført Markedet, naar Arbejdsløshedskassen igen kommer til Forhandling. For mig staar det klart, at fordi Hr. den eller den bruger Arbejdskraft til 2 Kr. om Ugen, har jeg ikke Lyst til at undgælde for det, hvis jeg kan blive fri.

Anton Svendsen.

*

* *

Redaktionens Efterskrift. Vi fristes til at gøre nogle ganske korte Bemærkninger til foranstaaende, for saa vidt det angaar Bladet. Naar Hr. A. Sv. har været saa rædsomt misfornøjet med Stoffet i »Typograf-Tidende«, hvorfor har han da ikke for længe siden tilbudt os sin værdifulde Assistance, men ventet, til ogsaa et Par andre Herrer har fundet paa det samme? Af

Hr. Sv.s Udtalelser fremgaar det for øvrigt ikke, hvad han forstaar under Betegnelsen »læseværdige Artikler« — det kunde jo hændes, at det, han ansér for godt, finder andre miserabelt og omvendt. Ang. de personlige Skænderier udtalte Formanden allerede paa Generalforsamlingen, at de ogsaa fandtes — og det maaske i en endnu højere Grad — under tidligere Redaktioner. Naar vi undtager den temmelig udtværede Polemik fra Randers, paastaar vi, at de i det sidste Aar førte Diskusioner, om de end maaske somme Tider i en utilbørlig Grad har strejfet det personlige Gebet, dog har været fuldt berettigede. Mener Hr. Sv. for øvrigt, at Referaterne fra de typografiske Møder skal udelades af Bladet? Ja, da kan dette lige saa gerne med det samme høre op med at være *Foreningernes Organ.* Hvad vilde Læserne sige, dersom vi fyldte Bladet med »Slag-Artikler« af samme Surdejg som Hr. Sv.s? Tror han, at Medlemmerne ret længe vilde lade sig traktere med Benævnelsen »Springfyre«, blot fordi de ikke kan svinge sig op til Højden af hans Anskuelser?

Det er ret mærkeligt, at de Par Herrer, der i den senere Tid har skumlet over »Typograf-Tidende«s Indhold, saa godt som altid har sat deres Lys under Skæppen, i Stedet for at lade det straale i sin fuldeste Glans! Mon Meningen skulde være den, at afholde andre Kolleger fra at udveksle deres Tanker i Bladet? Tænkes kunde det!

„Viseringen."

Som bekendt er under 18. ds. den for Haandværkssvendene saa nedsættende og i mange Tilfælde i høj Grad generende Politikontrol, der kaldes »Visering«, af Ministeriet bleven ophævet for de Svendes Vedkommende, der er Medlemmer af »Haandværkssvendenes Rejseforening« og af denne forsynet med den anerkendte Rejsebog.

Nærværende Linjer fremkommer som en Henstilling til Bestyrelsen for »Den typografiske Forening« og Hovedbestyrelsen for »Dansk typografisk Forening« om i Fællesskab at tage denne Sag i deres Haand for, om muligt, at opnaa en lignende Begunstigelse for Medlemmerne af disse to Foreninger, der er forsynet med *vor* Rejsebog.

Det er jo nemlig givet, at den Kontrol, der gennem Lokalforeningerne føres med rejsende, arbejdssøgende Medlemmer af de typografiske Foreninger, er tilfulde lige saa betryggende som den, Rejseforeningen giver, idet Politiet jo i mulig indtræffende Tilfælde vil kunne faa de Oplysninger om den paagældende, som der overhovedet *kan* erholdes, gennem Lokalforeningsformanden i samme Udstrækning som gennem Rejsekassens Formand, og det forekommer mig derfor, at Viseringen ikke blot er unyttig, men ogsaa at Ret og Billighed taler for, at de med *vore* Bøger forsynede Medlemmer fritages for Visering uden at de tillige behøver at være Medlemmer af Rejsekassen.

Det skulde glæde mig, om de ærede Bestyrelser vilde finde sig foranledigede til at forfølge Tanken og føre Sagen videre; den forekommer mig nemlig saa haandgribelig sund, at jeg paa Forhaand nærer det bedste Haab om et godt Resultat.

Varde Lokalforening, d. 28. Decbr. 1886. **H. P. Hansen.**

Forskelligt.

Sangforeningens Aarsfest vil finde Sted Søndag den 30. Januar i Wittmack og Riises Lokaler paa Gammelholm. Det forøgede Kor vil bl. a. byde *Heise's* melodirige, men vanskelige Tonebillede »*Volmerslaget*«, og da dette skal ledsages af et større Hornorkester, vil det ogsaa i Aar blive nødvendigt at bygge til Scenen. Assistancen er vel ikke fastslaaet, men ventes at blive ydet af vore bedste Kunstnere. Forfatteren *Holger Drachmann* haaber at være saa vidt helbredet for et Halsonde, at han den Aften vil kunne forelæse nogle af sine mindre Arbejder.

Sangforeningens Overskud fra Efteraars-Koncerten, Kr. 84.65, i Forbindelse med det ved Salget af Hr. Tømmerups Prolog indkomne Beløb, Kr. 13.05, samt i Foreningen indsamlede Kr. 4.35 — ialt Kr. 102.05 — er til Julen fordelt til arbejdsløse Typografer i Portioner à 5 Kr. til Gifte og 4 Kr. til Ugifte.

Efterlignelsesværdigt. Tre Bogtrykkeri-Ejere i Springfield (England) forenede sig ved deres Tilbud om Trykningen af Statens Arbejde til at skrue dette Tilbud 120 pCt. højere til Vejrs end den Pris, der tidligere var bleven givet. Alligevel var deres Tilbud 25 pCt. lavere end det ved Lov fastsatte Maksimum, hvoraf man kan se, hvor langt Prisen maa have været nede.

En morsom Skrivefejl (ikke Trykfejl) fandtes for kort Tid siden i Bladet »Pall-Mall-Gazette« i London. En Referent lod nemlig Lord Carnarvon slutte en Tale med følgende Sætning: »Nu til Dags venter man af en Gejstlig en Skrædersvends *(journeman tailor)* Visdom«, medens Lorden havde talt om *Jeremy Taylor* (en berømt Lærd).

Den typografiske Forening.

Til d'Hrr. Inkassatorer!

I Overensstemmelse med Generalforsamlingsbeslutning af 12. December, vil Medlemskontingentet for Eftertiden *hver Uge blive afhentet af Foreningens Bud.* Budet vil i denne Anledning blive forsynet med en Kuponbog, i hvilken d'Hrr. Inkassatorer bedes foretage de fornødne Bemærkninger, nemlig Trykkeriets Navn, Uge og Dato samt Hovedsummen af det i Ugen indkrævede Kontingent. Disse samme Angivelser paaføres Kuponen, som Budet forsyner med sin Kvittering. *Kuponerne maa opbevares af Inkassatorerne,* for at disse i eventuelle Tvivlsspørgsmaal kan legitimere sig overfor Kassereren.

Hver 4. Uge udfyldes lige som hidtil Bidragslisterne og den paa disse anførte Generalsum maa da stemme med de paa Kuponerne angivne Summer. Af- og Tilgang meldes ligeledes kun hver 4. Uge, hvorimod Medlemmer, der kommer fra en gensidig Forening og træder i Arbejde her i Byen, af vedkommende Trykkeris Inkassator ufortøvet maa meldes til Kassereren, lige som de i Løbet af 5 Dage efter Ankomsten maa henvises til Kassereren for »Typografernes Hjælpekasser«, Hr. *N. Hansen,* Carl Lunds Bogtr., Købmagergade 46.

Medlemskontingentet vil første Gang blive afhentet *Fredagen den 7. Januar;* samtidig bedes d'Hrr. Inkassatorer medgive Budet en Fortegnelse over de Medlemmer, der for Øjeblikket findes paa Trykkeriet. *Det indtil 52. Uge d. A. resterende Kontingent maa være indbetalt* inden den 20. Januar.

Den 28. December 1886. **Styrelsen.**

Obs.! **For Eftertiden vil »Typograf-Tidende« blive omdelt en Dag tidligere end hidtil, nemlig i København om Fredagen og i Provinserne om Lørdagen.**

Større Indsendelser maa være Redaktionen i Hænde senest Tirsdag Aften og Bekendtgørelser etc. senest om Onsdagen.

For Udgiverne:
STYRELSEN.

Til **de strejkende Kolleger i Altenburg** har jeg endvidere modtaget:

Græbes Trykkeri (3. Bidrag) 2 Kr., »Social-Demokraten« Kr. 3.05, i alt Kr. **5.05.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 25.05.**

Bidrag modtages fremdeles af

Carl Olsen,
Græbes Bogtrykkeri.

Nyt Medlem.

VILHELM PETERSEN, udlært i Knudtzons Bogtrykkeri den 11. December 1886.

Endvidere er indkommen til arbejdsløse Kolleger ved Juletid:

For 11 Ekspl. af Prologen under Mærket »11 Typografer i Svendborg«, betalt med 3 Kroner.
For 1 Ekspl. under Mrk. »J.« » » 2 —

5 Kroner,

hvorfor paa det hjerteligste takkes.

Vilh. Tømmerup.

Typografernes Sangforening.

Fuldtalligt Møde Søndag den 2. Januar, Kl. $3^1/_2$, i den store Sal.

STYRELSEN.

Typografernes Hjælpekasser.

Bedes særligt bemærket. Fra 1. Januar 1887 fratræder Dr. med. Ravn som Læge ved Typografernes Hjælpekasser, og fra samme Tid bedes Medlemmerne af Sygekassen at henvende sig til **Dr. Berlème, Amagertorv 21, 1. Sal, der træffes fra Kl. 12—1 Formiddag og 5—6 Eftermiddag. Søn- og Helligdage kun 12—1 Formiddag. Sygeanmeldelser ønskes inden Kl. $8^1/_2$ Morgen.** Lægekort skal forevises.

København, d. 1. Decbr. 1886. STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalformænd anmodes om *snarest muligt* — senest 14. Januar — at indsende Oktober Kvartals Regnskab, ledsaget af Kvitteringer over havte Udgifter, til undertegnede Hovedkasserer for Foreningen.

Aarhus, 28. December 1886. **Joh. Lund,**
Østergade 27.

Brevkasse.

gg. Næste Gang.

KUNDGØRELSER.

Abonnement paa

Ny typografisk Tidende,

udgiven af „Ny typografisk Forening" i København,

modtages paa alle Postkontorer samt hos **R. Helmer,** Schønbergsgade 8, Stuen til venstre, Kbhvn. V.

Bladet udgaar 1 Gang om Maaneden. **Prisen er fra 1. Januar 1887 nedsat til 25 Øre Kvartalet.**

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: RUD. BØHM, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 2. | København, den 7. Januar 1887. | 14. Aargang.

Arbejdsløsheden og de typografiske Foreninger.

Som det vil sés af mine Bemærkninger i »Typ.-Tid.« Nr. 1, gjorde jeg opmærksom paa, at jeg var af den Mening, at det var nødvendigt at omforme de typografiske Understøttelseskasser til Forsikringskasser. Da mine Meninger i saa Henseende kun er kendte af en snæver Kreds, skal jeg her saa kort som muligt gøre Rede for, hvorledes jeg har tænkt mig raadet Bod paa den overhaandtagende Arbejdsløshed, og jeg opfordrer andre, der ogsaa har tænkt over Sagen, til at fremkomme med deres Bemærkninger.

Saa længe jeg har været ved Faget, har Lærlingespørgsmaalet og Reguleringen af Tilgangen været paa Dagsordenen. Der er blevet talt om det, men aldrig handlet. Der gives her i Landet adskillige Bogtrykkere, der udlærer den ene Svend efter den anden, men sjældent eller aldrig bruger nogen selv. Dér ligger nok den egenlige Grund til Arbejdsløsheden. For at redde os selv bliver det nødvendigt at komme denne Geschäft tillivs. Derfor foreslaar jeg, at de typografiske Foreninger bliver enige om at optage i deres Love en Bestemmelse om, at ingen Typograf kan nyde af Rejsekassen, naar han ikke i et fuldt Aar har arbejdet som Svend og i den Tid bidraget til Kassen. Derfra er Udlændinge undtagne.

Jeg véd godt, at Folk bl. a. vil indvende, at der ved en saadan Bestemmelse vil skabes Skruebrækkere, at mange vil blive uden for Foreningen; at Foreningen som Følge deraf vil gaa til Grunde osv.

Jeg tror det ikke. Hvem har Fordel af den storartede Overproduktion af Arbejdskraft uden netop de, der tilvejebringer den, enten for at kunne trykke billigt eller for at tjene meget, med andre Ord, den, der leverer daarligt Arbejde. Ordenlige Bogtrykkere, der for deres Kunders Skyld er tvungne til at levere godt Arbejde, kan ikke bruge denne Arbejdskraft, selv efter at den er afleveret paa Markedet. Det vil vist falde vanskeligt, navnlig under de nuværende Forhold, at faa en Alliance i Stand med Bogtrykkerprincipalerne til Regulering af Lærlingevæsnet, men en stiltiende Anerkendelse og Understøttelse af Typografernes Bestræbelser i saa Henseende vil falde betydeligt lettere. Derfor tror jeg, at vi ved at afskære fra Rejsekassen udlærte fra den Slags Bogtrykkere, der ikke kan eller vil beskæftige dem 1 Aar efter udstaaet Læretid, vilde hæmme Tilgangen af Lærlinge. Bestræbelser for at omgaa Bestemmelsen vil der nok gives Midler imod. Det vil snart rygtes, naar unge Svende, straks de har udlært, maa søge anden Beskæftigelse, og det vil sikkert virke bedre end alle de Cirkulærer og Formaninger, Tyskerne for en Del Aar siden udsendte; de hjalp ikke det ringeste.

Der kan jo tænkes Tilfælde, hvor den unge Svend absolut ikke kan blive, hvor han har lært (Principalens Stutterilyst kan ikke afgive nogen gyldig Grund). Saa kan den unge Mand tage en Typograf-Eksamen, men naturligvis under saadanne Forhold, at Læreprincipalens Indflydelse er aldeles udelukket og med Bestyrelsens eller Hovedbestyrelsens Sanktion.

Anton Svendsen.

En ny Maskine fra Eickhoff.

Som Følge af det store Opsving, Bogtrykkerkunsten har taget i de sidste 10—15 Aar i Billed- og Farvetryk, har man efterhaanden stillet større og større Fordringer til Maskinfabrikerne, idet man med Hensyn til Bogtrykmaskinens vigtigste Egenskaber: Soliditet og Akkuratesse, Tid efter anden er bleven vanskeligere at tilfredsstille. Dette har ganske naturligt tvunget Fabrikerne, navnlig de udenlandske, ind i en Konkurrencekamp, hvori de ved forskellige Forandringer og Forbedringer ved deres Maskiner har søgt og stadig søger at overtræffe hinanden. I denne Kamp har den danske Maskinteknik i Branchen Bogtrykmaskiner, om end ikke staaet helt stille, saa dog stadig været bagud for Udlandets.

Nu har imidlertid den danske Maskinfabrik J. G. A. Eickhoff i København bygget en Maskine til kompliceret Billed- og Farvetryk, der uden Tvivl er noget af det bedste, man endnu har sét i Retning af Soliditet og snild Konstruktion.

Denne Maskine egner sig fortræffeligt til de Arbejder, den er bestemt for, men dog ganske særlig for Billedtryk. Dens kollosale Bygning tillader et hidtil ukendt kraftigt Tryk, under hvilket man ikke behøver

at frygte for de udsatte Dele af Maskinen. Fundamentet hviler paa 6 overordenlig solide Hjul, der løber saa tæt hinanden, at Trykket, under hele Cylinderens Trykflade, faar en forsvarlig og ensartet Modstand. Hjulene er desuden alle forbundne med hinanden, hvilket i Forbindelse med en umaadelig solid Krumtap, giver Banen, selv under det tungeste Tryk, en sikker og bestemt Gang. Paa Trykcylinderen er anbragt en Stophage, ved Hjælp af hvilken Cylinderen altid bringes nøjagtig paa Plads, hvad enten Maskinen gaar hurtigt eller langsomt. Valseværket er omtrent som Augsburger-Maskinens: dobbelt Cylinderfarverivning med 4 Formvalser, men udmærker sig fremfor denne ved, at den tunge Staalvalse ovenpaa de to øverste Kødvalser er fjærnet for 2 tynde Staalvalser, der giver bedre Forrivning og ikke løber Kødvalserne varme. Det skal tillige bemærkes, at den yderste Formvalse gaar fuldstændig fri af Formen. Hele Valseværket drives af et dobbelt Tandhjul, der giver det en sjælden rolig Gang. Farvekassen er indrettet med Staalknive, der ved Hjælp af en Masse Stilleskruer er stilbar for hver anden Tomme. Forneden ved Støvpladen imellem Cylinderen og Valserne er anbragt en Arkstryger, der stryger Arket glat op til Cylinderen umiddelbart før Trykket sker, og saaledes ikke alene hjælper til, hvor der fordres meget skarpt Register, men tillige forhindrer selv det tyndeste Papir i at falses.

I øvrigt vil jeg anbefale Bogtrykkeriejere og Trykkere at gøre sig bekendt med denne Maskine, der foruden de her nævnte Dele, besidder en Masse Fordele fremfor andre Maskiner, og da den tillige er særdeles smukt forarbejdet, vil den foruden at gøre stor Nytte være en sjælden Pryd for ethvert velordnet Bogtrykkeri.

V. H.

En Tredækker.

Sydjylland, den 28. December 1886.

Det var nu forleden Dag, jeg mødte min gamle, rødblissede Kollega med det skælmske Smil, og efter at have udvekslet den traditionelle Julehilsen, udbrød han: »Naa, har Du sét, at Philip er der med *Løgner og Æreskænder?*« Jo, det havde jeg sét, og selv om Navnet ikke havde været under, havde jeg dog kunnet kende *ham* paa Røsten. Imidlertid tilføjede jeg min Forundring over, at Philip trods Aarene holdt sig *saa frisk.* Men bort fra Philip og tilbage til den rødblissede, hvem jeg straks saa, efter hele Fysiognomiet at dømme, havde en Del andet paa Samvittigheden. »Hvad synes Du saa ellers om den ‚Tredækker', de har ladet løbe af Stabelen i Odense?« tog den blissede atter til Orde. At det var reformatoriske Folk, der var i Odense, det turde jeg nu ikke bestride; thi det var jo notorisk, »Tredækkeren« var offenlig fremkommen, og som saadan maatte det jo være de Godtfolks Mening, at de vilde have den under *alvorlig* Overvejelse. At man i Odense var meget vidt fremme i det økonomiske, derom var den blissede og jeg hurtig enige — men Konsekvensen? Først »ansés det (i Odense) for uheldigt yderligere Forhøjelse« af Medlemskontingentet, som af Hovedbestyrelsen forlangt og forlængst af Medlemmerne vedtaget, men ikke desto mindre, i de næste Linjer giver Odense »Berettigelse til at foretage Forhøjelse, *saa ofte det er nødvendigt!*« »Prosit«, tilføjede den blissede her, og udbrød i en skingrende Latter. Efter at han var kommen tilbage til den for ham ejendommelige Rolighed, kom vi nærmere ind paa »Tredækkeren«. 1. til Repræsentantmøders Afholdelse skulde Medlemmerne udrede ekstra 1 Kr. pr. Næse; 2. Arbejdsløshedshjælp udbetales kun til Medlemmer, der ved »*Bevis*« (!) godtgør, at de i Løbet af en Maaned kan erholde Plads et bestemt Sted; 3. Rejsehjælpen — ja, denne sidste var nu saa lang og kostelig, at den aldeles optog den blissede, hvem den tillige bibragte en hel Del Bitterhed, »Sér Du«, udbrød den blissede, »nu har jeg siden »Jyllands typ. Forening« ydet Bidrag til Provinsforeningen og derefter trolig fulgt »Dansk typ. Forening«, men endnu har man dog ikke forsøgt at slaa en Kile ind i vor solidt grundlagte Forening og derved splitte Medlemmerne ved Misnøje og Tvedragt; nej, denne Adskillen imellem Gammel og Ung har mit fulde Mishag; kan vi være lige gode, naar vi skal betale *ind* i Kassen, ja, da kan vi vel ogsaa være det, naar Tilskikkelsen kommer, at vi skal hæve *ud af* den.« Den gamle blissede var nu synlig aldeles optaget af denne sidste Del af »Tredækkeren«, og han mumlede hen for sig selv: »Nej, de Mennesker kender ikke en Gang deres Forenings Love«! Han sigtede dermed vel egenlig til den Passus i Odense-Korrespondancen: »Endelig vedtoges det at søge fastsat Bestemmelser for, hvor længe et Medlem, der er arbejdsløs, kan undlade at betale Kontingent og dog nyde baade *Syge-* og Rejsehjælp« (Har man i Odense fritaget Sygehjælp nydende Medlemmer for at betale Medlemsbidrag?)

Den gamle rødblissede gav mig derpaa Haanden til Afsked med de Ord: »Og paa saadanne Grundsætninger vilde man i Odense forgangen Aar forsøge at blive Hovedbestyrelse; nej, lad dem eksperimentere med deres »probate Middel« til Løsning af »Lærlingespørgsmaalet«.

Derpaa skiltes vi, efter at den gamle havde udtalt sit: »Glædeligt Nytaar, Held for Kunsten!« gg.

Korrespondance.

Vejle, den 2. Januar 1887.

Ved for kort Tid siden at se »en fhv. Morgenblad Sætter« i Forbigaaende at berøre Vejle, skal jeg tillade mig kortelig at give en lille Statistik over Forholdene her ved Aarsskiftet.

I Vejle findes som gamle Bekendte »Vejle Avis« med 2 Sættere (indtil Nytaar var der dog 3), 1 Trykker og **7** Lærlinge og »Vejle Folkeblad« med 3 Sættere, 1 Trykker og 5 Lærlinge; men i Decbr. Maaned f. A. kom Fremskridtet, skøndt man skulde synes, at vi i Forvejen var godt nok med. Det var nemlig den »besværlige« Redaktør Hansen fra Haderslev, der flyttede hertil med sit Trykkeri og **3** Lærlinge. Han tog straks fat, og hans Forretninger synes at gaa glimrende, siden han allerede har sét sig nødsaget til at antage **5 Skoledrenge,** som for en Krones Penge om Ugen 6 Timer daglig »negler« op til en Haderslev Avis. Hvorledes de to ældre Blades Ejere vil se paa denne »Sløjd«, maa Fremtiden besvare. Vil de benytte det samme Middel, billig Arbejdskraft, eller vil de drive Trykkeriet som hidtil med konfirmerede Drenge, mulig hentede fra det Hansenske grafiske Instituts Forskole? **Argus.**

Horsens, den 2. Januar 1877.

Horsens Lokalforenings Medlemmer afholdt Nytaarsdag i Skyttelaugets Pavillon under Tilslutning af enkelte Fremmede deres aarlige Gaasegilde, ved hvilken Lejlighed en Kvartet af Foreningens Medlemmer under en særdeles musikalsk Kollegas Ledelse, og til stor Glæde for de tilstedeværende Damer og Herrer udførte en halv Snes smukke Sange, hvis Udførelse vidnede om en grundig Instudering og en utrættelig Arbejdsomhed. Af originale Sange og Viser, der i Dagens Anledning var forfattet, bør fremhæves en ved Bordet afsungen Sang for Kvinden og en Revyvise over de mandlige Deltagere, der under stor Munterhed blev afsungen ved en Bolle Punsch. Ved Bordet holdtes forskellige Taler, af hvilke navnlig en af en fremmed Deltager for Horsens Typografer, hvori han udtalte Haab om, at det gode Sammenhold og den Kollegialitet, der herskede blandt disse, stedse maatte vedvare, modtoges med stærkt Bifald. Festligheden begyndte Kl. 8 Aften og sluttede først Kl. 5 Morgen. —n.

Forskelligt.

Udefra. I *Rhinprovinsen* er man paa Grund af Principalernes Vægring ved at anerkende Normaltarifen begyndt at oprette Foreningsbogtrykkerier for paa denne Maade at kunne bryde de »humane« Arbejdsgiveres Modstand Som Følge heraf er Principalernes Organ »Deutsche Buchdrucker Zeitung« forbitret i allerhøjeste Grad og truer endogsaa med økonomisk Krig mod de Skriftstøberier, som vil indlade sig i Forretningsforbindelse med de af Arbejderne oprettede Trykkerier. Hr. BLANKE skammer sig end ikke ved direkte at anbefale et navngivet Berlinerfirma, lige som samme noble »Gentleman« optræder som Angiver mod en af vore tyske Kolleger, naturligvis kun for at henlede de tyske Politiavtoriteters Opmærksomhed paa den »samfundsfarlige« Agitator. Hvor skal saa Kærligheden til d'Hrr. Principaler komme fra, naar deres Repræsentant bruger saadanne gemene Midler?

25 Aars Jubilæum. Den 1. Januar 1862 overtog Etatsraad J. C. DREYER i Odense »Fyns Stiftstidende« og Fyens Stiftsbogtrykkeri, hvorfor han sidstafvigte Nytaarsdag kunde fejre sit 25 Aars Jubilæum. I Dagens Anledning blev der om Eftermiddagen arrangeret et Festmaaltid, hvortil hele Personalet samt en Del af Bladets Korrespondenter etc. havde faaet Indbydelse. Bladene flyder over om den udmærkede Tone, der herskede her og som atter var »et Vidnesbyrd om det hjærtelige Forhold, der eksisterer mellen Principal og Arbejdere«. I Anledning af Jubilæet lod Etatsraaden bespise 300 Fattige i Odense samt uddele 3000 Kr. til forskellige velgørende Institutioner. Om noget af disse Legater kommer hans egne Arbejdere til Gode, ses ikke af Bladenes Referater.

De Arbejdsløses Understøttelse i Julen *) Fra Sangforeningen modtog »Den typografiske Forening«s Kasserer 85 Kr., som blev uddelt i Portioner à 5 Kr. til de Gifte og 4 Kr. til de Ugifte. Ved Foreningens egen Indsamling var der indkommen 65 Kr. 2 Gifte fik hver 13 Kr., 2 hver 11 Kr., 3 hver 10 Kr., medens de Ugifte fik 6, 4 og en Enkelt 2 Kr. Fra Fagforeningernes Indsamling modtoges 60 Pd. Flæsk, som Juleaften uddeltes i Portioner à ca. $2^1/_2$ Pd.

En flot Reklame. Farvefabriken Beit & Philippi i Hamburg og Stassfort har til sine Kunder og øvrige Bogtrykkere i Skandinavien udsendt en flot udstyret Almanak for 1887. Hver Maaned indtager et Blad for sig selv og de dertil benyttede Billeder er trykt med Farver, som ved deres Ild virker meget effektfuldt.

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

J. A. SØRENSEN, Trykker, udlært hos Knudtzon (A. W. Henningsen).

EMIL JØRGENSEN, udlært 1. Jan. 1887 hos C. Birch.

Til **det frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget:

»National-Tidende« (58. og 59. B.) 6.80, Do., Ekstra-Indsamling til Julen 2.27, »Politiken« (62. og 63. B.) 5.25, T. R. T. 2.00, Jørgensen & Co.s 1.75, Schiellerups (58. og 59. B.) 1.50, Hansons Stempelfabrik 1.50, »Avisen« (61.—62. B.) 4.90, Triers 1.50, »Dagens Nyheder« (58.—61. B.) 1.75, Nielsen & Lydiches (58.—59. B.) 5.00, Wm. Tømmerup, Restoverskud af Salget af Prologen 5.00, »Adresse-Avisen« 0.50, Allers 3.85, Græbes (65. og 66. B.) 4.70, †† 1.00, fra et Svendegilde hos Rasmussen & Olsen 10.10, i alt **59.37.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 2.861.22.** RUD. BØHM.

Betalingen for Vilh. Tømmerups Prolog er erlagt saaledes:

26 Ekspl. ved Rud. Jacobsen betalt med 4,10, 16 ved Alb. Auener 4.88, 11 ved Bynch 2.30, 10 ved A. Larsen 2.65, 10 ved J. Winkelmann 1,50, 8 ved P. Christensen 1.30, 6 ved J. Johansen 0.90, 5 ved A. C. Nielsen 1,25, 3 ved Andersen (Aller) 0.75, 3 ved Mossberg 0.55, 3 betalt med 0.50, 1 med 0.40, 1 m. 0.18, 1 m. 0.16, 20 ved forskellige m. 3.90. Tilsammen 124 Ekspl. betalt med i alt 25.32, hvoraf i Overbetaling 6.72*), fradraget Trykning m. m. til Rest 13.05, hvilken Sum sammen med Sangforeningens Koncertoverskud er fordelt til arbejdsløse Kolleger til Julen. 5 Kr. fra Svendborg, som indkom for sent til at kunne anvendes ved denne Lejlighed, er indbetalt til »det frivillige Fond for Arbejdsløse«.

*) Denne Sum er ved en Trykfejl i Opgørelsen i Bladets Nr. 52 kommen til at lyde paa 6.77, hvorved hele Regnskabet bliver fejlagtigt.

Typografernes Hjælpekasser.

Bedes særligt bemærket. Fra 1. Januar 1887 fratræder Dr. med. Ravn som Læge ved Typografernes Hjælpekasser, og fra samme Tid bedes Medlemmerne af Sygekassen at henvende sig til **Dr. Berlème, Amagertorv 21, 1. Sal, der træffes fra Kl. 12—1 Formiddag og 5—6 Eftermiddag. Søn- og Helligdage kun 12—1 Formiddag. Sygeanmeldelser ønskes inden Kl. 8½ Morgen.** Lægekort skal forevises.

København, d. 1. Decbr. 1886. STYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 præcis Indøvelse af Sange til Aarsfesten den 30. ds. STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalformænd anmodes om *snarest muligt* — senest 14. Januar — at indsende Oktober Kvartals Regnskab, ledsaget af Kvitteringer over hafte Udgifter, til undertegnede Hovedkasserer for Foreningen.

Aarhus, 28. December 1886. **Joh. Lund,**
Østergade 27.

Aarhus Lokalforening

afholder ordinær Generalforsamling *Søndag den 16. Januar*, Efterm. Kl. 2 præcis, i Kystpavillonen.

Dagsorden: Regnskabet fremlægges til eventuel Godkendelse.

Aarhus, den 4. Januar 1887. **L. N. Christiansen,**
Formand.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, THEODOR JENSEN (sidst arbejdet i Randers).

Odense, Sætter CHRISTIAN FRIIS (Medlem af den typografiske Forening i København).

Bortrejste.

Silkeborg, A. JUUL SØRENSEN til Skanderborg (arbejdsløs).

Kolding, H. F. HYGUM til Frederikshavn.

Hillerød (Hørsholm), CHR. FRIIS til Odense.

Brevkasse.

A. B. i A. Angaaende Forespørgslen i Deres første Skrivelse, om der endnu findes noget Eksemplar af Bogtrykker Lazarus »Haandbog i Bogtrykkerkunsten«, eller om der findes nogen lignende Udgave fra anden Haand, har vi søgt at indhente Oplysninger, men er endnu ikke naaet til et tilfredsstillende Resultat, dog haaber vi i næste Nr. at kunne give Dem den forønskede Besvarelse. Deres anden Skrivelse har vi til videre Befordring overgivet til vort Krematorium — De forstaar vel nok hvorfor? RED.

»En Springfyr«: For sent til dette Nr.

KUNDGØRELSER.

Typografernes Lokale.

Undertegnede tillader sig herved at henlede Opmærksomheden paa, at *Gadedøren er lukket efter Kl. 12 Lørdag Aften.* De bedes derfor om at **ringe paa Klokken,** der vil da øjeblikkelig blive lukket op.

NB. Det bemærkes, at Kaféen er aaben hele Dagen.

N. Jensen,
Lille Kongensgade 25,1. S.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: RUD. BØHM, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 3. | København, den 14. Januar 1887. | 14. Aargang.

Kan vi vente?

Fra de organiserede Arbejderes Rækker lyder der i denne Tid ét Raab: Overflødig Arbejdskraft.

Den er kommen som den stigende Flod. For hvert nyt Fremskridt paa Maskinteknikens Omraade er en Bataillon Arbejdere gledet over i de arbejdsløses Rækker, for hvert nyt Tilbud af billig Arbejdskraft er den industrielle Reservearmé forøget i en forbavsende Grad. Intet Under, at de organiserede Arbejdere rundt om ængstelige sér den truende Skæbne rykke dem i Møde, intet Under, at de fortvivlede spørger sig selv: Hvad skal Enden blive?

Slutningen paa det hele kommer først, naar den stigende Flod har skyllet den sidste Rest af det nuværende Produktionssystem væk.

Thi overflødig Arbejdskraft er uadskillelig fra det nuværende økonomiske System. I et Samfund, hvor den *arbejdende* Klasses *Antal* forringes, medens Produktionens Omfang forøges, vil der altid være ledige Hænder og deres Antal vil i en rivende Fart vokse, jo mere Produktionen forøges, fordi en større og større Mængde Mennesker sættes ud af Stand til at forbruge. For at denne Udvikling i en ikke altfor høj Grad skal gøre de organiserede Arbejdere magtesløse — at stanse den er en Umulighed — er det Arbejderorganisationernes Pligt at sætte alt ind paa to Ting: *Arbejdskræfternes Regulering* og *Arbejdstidens Forkortning*.

Disse to Sider af det sociale Spørgsmaal har i lang Tid beskæftiget ikke alene Arbejderne, men — ganske vist kun det første Punkt — ogsaa Arbejdsgiverne i de større Kulturlande. Arbejderne, fordi de sér deres Eksistens og Selvbevidsthed truet paa Livet, Arbejdsgiverne fordi den vilde Konkurrence Dag for Dag gør dem det vanskeligere at holde Spillet gaaende. I dette Land har man ikke haft synderligt Hastværk. Arbejderne har som oftest sat deres Kræfter ind paa Løsningen af temmelig underordnede Spørgsmaal og Arbejdsgiverne har i altfor rigelig Grad været befængt med kgl. dansk Smaaborgerlighedsfølelse til at de har kunnet overkomme at tænke over saadanne Sager.

Den økonomiske Situation i det hele taget har vel ogsaa haft sin Part af Skylden. Man har jo i Grunden ikke her kendt noget synderligt til de store Landes Kriser. Man har siddet i hyggelig dansk Lunhed, og ikke bekymret sig om den Dag i Morgen. Men efterhaanden som vi er kommen i Rang med de storproducerende Lande, har Piben faaet en anden Lyd.

Der er i Virkeligheden ingen Tid at spilde — og det gælder ikke mindst Typograferne. Det er enhver bekendt, at det typografiske Fag i de senere Aar er oversvømmet af Lærlinge — ikke alene i Provinserne, men ogsaa i København. »Den typografiske Forening« har i lang Tid haft sin Opmærksomhed henvendt herpaa, men paa Grund af de fuldstændig forretningsløse Forhold, har man ikke ansét Tidspunktet til at træde aktivt op for belejligt. Men nu er Forholdene af den Natur, at det ligefrem maa være en Nødvendighed at komme til Klarhed over, om de københavnske Principaler i Virkeligheden har i Sinde at fortsætte dette *va-banque* Spil. At gaa den Vej, som Hr. A. Svendsen i det sidst udkomne Nr. af »Typ-Tid«. anviser, vilde mildest talt være en Naivitet. Selve Principet er forkasteligt. Thi det vilde være i højeste Grad uretfærdigt at lade de unge Mennesker undgælde for de Fejl, Principalerne begaar, ved at udlære overflødig Arbejdskraft. Vi er som Arbejdskammerater solidariske med dem og straffer ikke dem for de Synder, d'Hrr. Arbejdsgivere begaar. Praktisk sét vilde den Forholdsregel, ikke at udbetale Rejsehjælp førend efter ét Aars Arbejde som Svend være et Slag i Luften, idet en saadan Bestemmelse sandelig ikke vil afholde nogen som helst fra at indtræde i Bogtrykkerlære, saa meget mere som kun de færreste Drenge kender noget til typografiske Organisationer og deres Bestemmelser. Den Slags reformatoriske Bestræbelser kan muligvis være gangbar Mønt for Grønlændere eller Islændere, som kunde have i Sinde at rejse til København, men under større Forhold har de ingen som helst praktisk Værdi. Nej, lad os ganske sindigt forsøge at tale et borgerligt Ord med Principalerne. Vi kan begynde med Kunsten — den har de jo saa meget til overs for. Vi henstiller til dem, disse Udøvere af Gutenbergs Kunst, om de saadan med koldt Blod kan se paa »Kunstens« Forfald. De vil saa sandsynligvis komme med højtidelige Forsikringer om den store Interesse, de nærer for

deres Kald — men »mine Herrer, Konkurrencen er stor — og desuden Hr. X i den anden Gade har saa og saa mange Lærlinge — jeg for min Del vilde usigelig gærne — men, . . . De forstaar!« — Men dermed lader vi os ikke nøje. Lad os faa Regnestykket gjort op en Gang og lad os sé, om nogen fornuftig Principal virkelig vil driste sig til at forsvare et stort Lærlingehold fra et *forretningsmæssigt* Standpunkt. Tror man, at d'Hrr. Arbejdsgivere i Schweiz er mindre dygtige Forretningsfolk end d'Hrr. i København? Og har man ikke der i Forening med Arbejderne faaet gennemført et Lærlingeregulativ og en Lærlingeskala, som man ganske sikkert ikke havde sanktioneret, hvis det havde været i d'Hrr. Principalers Disfavør. Lad os en Gang faa se et Udslag af de københavnske Bogtrykkeres Intelligens og Forudseenhed! Lad os en Gang faa se et Bevis paa deres — ganske vist kun af dem selv — saa meget omtalte Interesse for Faget og deres Kærlighed for deres Arbejdere!

Det er ikke Umuligheder, vi forlanger. Vi fordrer, som i Schweiz, at enhver, som skal antages i Sætterlære, ogsaa skal have de nødvendige Betingelser: gode Skolekundskaber og godt Helbred, endvidere, at enhver efter endt Læretid underkaster sig en Prøve for en Kommission, sammensat af Principaler og Arbejdere, for at det kan bestemmes, om vedkommende har bestaaet Prøven saaledes, at han ogsaa kan betragtes som udlært, og endelig foreslaar vi et vist Antal Lærlinge i Forhold til beskæftigede Typografer.

Lad os se, om d'Hrr. Arbejdsgivere vil stille sig afvisende til disse tre Kardinalpunkter? De vil umuligt kunne nægte, at der ved disse Bestemmelser vil kunne ydes større Garanti for Udlæren af dygtigere og mere samvittighedsfulde Kræfter end hidtil og de maa indrømme os, at den overhaandtagende Antagen af Lærlinge befordrer Smudskonkurrencen og gør sit til at vanskeliggøre Kampen for Eksistensen for en stor Del af Bogtrykkerne. Og de *maa* kunne indse, at de paa disse Punkter har fælles Interesser med deres Arbejdere og saaledes tilskynde dem til en fælles Optræden.

Men skulde d'Hrr. ikke ville høre paa vore Forestillinger og Anmodninger, har vi endnu ét Middel til vor Raadighed, indtil der indtræffer bedre Konjunkturer: at paavise overfor den store Befolkning, hvorledes Tilstanden i Virkeligheden er. Hr. A. Svendsen mener ganske vist i sine Bemærkninger, at de af Tyskerne i sin Tid udsendte Cirkulærer og Flyveskrifter ikke har udrettet det ringeste. Men deri tager Hr. Svendsen Fejl. Thi da man f. Eks. i Wien for nogle Aar tilbage paa Grundlag af statistiske Undersøgelser over for Publikum godtgjorde, hvor elendigt og usselt Typograferne i Almindelighed var stillede, ophørte Tilgangen af Lærlinge i nogen Tid. Og hvis Hr. A. Svendsen ikke var saa forlibt i sin fikse Idé med Rejseunderstøttelse, som han, Guderne maa vide hvorfor, har døbt med det mystiske Navn, Forsikringskasser, vilde han maaske ogsaa indrømme en saadan Forholdsregels agitatoriske Betydning.

Arbejdskræfternes Regulering bør være den typografiske Forenings første Punkt paa Dagsordenen, hvis den vil drive fornuftig Realpolitik; naar vi saa har tygget af Munden og faaet den Mundfuld til at glide ned, tager vi fat paa den næste Bid: *Arbejdstidens Forkortning*. Men i Danmark tager man kun smaa Mundfulde ad Gangen; Drøvtyggerfamiljen har en vid Udbredelse i dette Land og det kan nok hænde, at den Mundfuld ikke kommer ned i første Omgang.

Den stigende Flod vil dog tilsidst bringe Orden i det hele. Langsomt siver den ind i den kunstige Bygnings Fuger og Sammenføjninger, indtil Grunden en skøn Dag er undermineret og det hele ramler sammen.

Det skal Arbejderne være forberedte paa.

Ça ira.

Almindelig Amnesti.

Ved den sidst afholdte Generalforsamling blev der udenfor Dagsordenen oplæst et Andragende fra en Mand, der flere Gange har taget Arbejde som Skruebrækker, men som nu atter ønskede at blive optaget i Foreningen.

Ved denne Lejlighed udtalte et af Styrelsens Medlemmer, at der muligvis i en nær Fremtid vilde blive udstedt en *almindelig* Amnesti for den Slags Folk.

Det er en meget farlig Sag saaledes med aabne Arme at tage mod dem, som man før har skænket sin Foragt. Det er ligesom om man godkendte *deres* Handlemaade, som har modarbejdet uheldigt stillede Fagfæller.

En saadan Amnesti vilde være skadelig paa flere Maader. Man opmuntrer derved de Kolleger, som har en svag Karaktér til at blive Skruebrækkere; thi de kan jo saa tænke, at de sagtens kan optage Arbejdet hvor dette er nedlagt, selv om de derved for en Tid bliver udelukket af Foreningen, naar denne dog senere optager dem igen.

Der kan jo nok være de Tilfælde, hvor en forhenværende Skruebrækker kan omvende sig og igen blive en god Kammerat; men Kollegerne faar dog ikke saa hurtig igen den Tillid til en saadan Mand.

Der kan vel undertiden være særdeles ulykkelige Forhold, der kan tvinge en Mand til at modarbejde sine Kolleger. Naar f. Eks. Sult og Nød har drevet ham til at tage Arbejde et Sted, hvor dette var nedlagt

for at frelse sig og sin Familie fra Elendighed; ja, under saadanne Omstændigheder bør man vel ikke straks støde ham bort, naar han beder om atter at maatte blive optaget og lover at blive en god Kammerat. Man kan jo — som man ganske rigtig bemærkede paa Generalforsamlingen — sætte en saadan Mand paa Prøve, ved i nogen Tid at lade ham *yde* til Foreningen uden at *nyde* af denne.

Men det har nok ikke altid været Sult og Nød, der har drevet den omtalte Andrager til arbejde som Skruebrækker de 3 Gange, han har beklædt denne Post; der blev saaledes en Gang tilbudt ham 12 Kr. om Ugen for at lade være at arbejde. Desuden har han nok i sin Tid skaffet en Kollega i Fængsel.

En saadan Mand gaar det sikkert ikke an atter at optage i Foreningen; thi derved modarbejder vi vore egne Principer.

Og hvad tror man saa, at de andre Fagforeninger vilde sige, om vi tog imod den Slags Folk? De vilde sikkert ikke blive glade derved. Efter min Mening er en *almindelig* Amnesti en farlig Skraaplan at komme ind paa.

Derimod kan der vel ikke være noget til Hinder for at man kan optage enkelte, der ved deres Handlemaade atter gør sig fortjente til at blive optaget mellem gode Kolleger, efter at de, som anført, i længere Tid har staaet paa Prøve

L. Jensen.

»Springfyre«.

Da jeg læste Hr. A. Svendsens Bemærkninger i sidste Nr. af »Typ.-Tid.« (1), gjorde det mig virkelig ondt at samme Kollega ved den ekstraordinære Generalforsamling umulig kunde vente, indtil Ordet kunde tilfalde ham. Tænk Dem, hvilke urolige Nætter Hr. Svendsen maa have tilbragt for disse »Springfyre«s Skyld, indtil han i Fredags endelig kunde vælte den af sig i »Typ-Tid.« Var det nu ikke et Held, at Bladet ikke allerede var bleven indskrænket til et 14 Dags Blad, saa Hr. Svendsen muligvis havde maattet gaa og bære paa sine »Springfyre« Nytaarsdag. Nu derimod gik Hr. Svendsen ind i det nye Aar med et lettet Sind og den faste Overbevisning at have gjort sit til at frelse Foreningen fra Undergang. Og hvem tør vel klage over Tonen i Hr. Svendsens Artikel. Er det ikke en Fornøjelse at læse hans Bemærkninger om »de elskværdige Springfyre af hans (Bøhms) Bekendtskab, der er tilbøjelige til at lade staa til, saa længe der er en Øre tilbage«. Jeg tvivler slet ikke om, at forrige Nr. af »Typ.-Tid.« maa være alle Pengene værd; men hvis Hr. Svendsen selv skulde have betalt 25 Øre for Linien af disse Bemærkninger, mon han da ikke havde sparet dem?

Vilde det maaske ikke være heldigst, om fremtidige Indsendere først sendte deres Manuskript til Hr. Svendsen for at de kunne faa hans Paategning om de var læseværdige eller ej? —

Jeg mener ogsaa, det er paa høje Tid at tale om en Indskrænkning i Foreningens Udgifter, men derfor behøver man dog ikke at kalde Medlemmerne Springfyre, blot fordi de har en anden Anskuelse, end Ens egen.

Med Hensyn til Arbejdsløshedskassen tror jeg ikke, at den, som den nu er, sluger flere Penge, end f. Eks. Rejsekassen. En Arbejdsløs kan, naar han har betalt Kontingent i 1 Aar, hæve 7 Kr. i Understøttelse i 4 Uger, altsaa 28 Kr., men foretrækker han at rejse, kan han i samme Tidsrum rejse hele Landet rundt og hæve ca. 60 Kr. Som Regel maa den Gifte jo blive hjemme og altsaa hæver han de 28 Kr. af Arbejdsløshedskassen, medens den Ugifte ved at rejse kan hæve mere end det dobbelte af Rejsekassen. Vilde det nu ikke være mere retfærdigt at knibe lidt i Rejsekassen til Fordel for Arbejdsløshedskassen?

En Springfyr.

En Henstilling til d'Hrr. Bladsættere.

Vilde det i de Par Uger, Agitationen til Folkethingsvalgene staar paa, ikke være hensigtsmæssigt, at de forskellige Personaler, af hvem der i denne Anledning fordres forøget Natarbejde, enedes om at skaffe nogle af vore mange arbejdsløse Kolleger en større eller ringere Indtægt ved at engagere nogle af disse som Reservesættere?

Jeg mener nemlig, at det ligger saa vel i Bladudgivernes som i Sætternes egen Interesse, at Personalerne ikke bliver overanstrængte ved det forestaaende forøgede Natarbejde, idet en saadan Overanstrængelse medfører, dels at Arbejdet trækker længere ud end det egenlig strængt taget er nødvendigt, dels at Arbejdernes fysiske Velvære ligeledes i en høj Grad derved vil svækkes. Jeg er vis paa, at de til Uvirksomhed fordømte arbejdsløse Kolleger med Glæde vilde agere Reservesættere i disse Uger.

R.

Vore Dagblades Udstyrelse.

Under denne Titel indeholdt »Typ.-Tid.« først i November to Artikler under Afsnit »*I. Københavnske Dagblade*«. Artiklerne er ikke bleven fortsatte, hvad vel maa haabes vil ske, da det jo har sin store Interesse i Samling at se ogsaa *Provinsbladene* paa Godt og

Ondt. Denne lille Henvendelse til Dem, Hr. Redaktør! er altsaa kun en Anmodning om, at vi endelig faar Fortsættelsen af den oven omtalte Artikel.

Deres ærbødige
Jyder.

Dels begrundet i den store Stofmængde, vi har haft til vor Raadighed i den senere Tid, og dels begrundet i vor Medarbejders Overlæsselse med Arbejde, har Fortsættelsen af oven omtalte Artikel maattet vente, men den kommer maaske i næste Nr. Red.

Forskelligt.

Udefra. I *Hamburg* agter Kollegerne at oprette et Foreningsbogtrykkeri med Bladforlag, da Indehaveren af det Richterske Bogtrykkeri, som trykker det saakaldte arbejdervenlige Blad »Reform«, paa Grund af Tarifens Indførelse har kastet flere af de dér arbejdende Typografer paa Gaden, hvorfor 70 Mand har nedlagt Arbejdet.

Til **det frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget:

Græbes (67. B.) 3.55, »National-Tidende« (59. B.) 3.40, Aamodts 3.00, Hansons Stempelfabrik 0.75, Schiellerups (60. B.) 0.50, Lunos 0.85, »Avisen« (63. B.) 1.25, Bordings 1.25, H. 1.00, N. 1.00, G. 1.00, ialt **17.55.** Med det tidligere indkomne ialt **Kr. 2.878.77.**

Rud. Bøhm.

Typografernes Hjælpekasser.

For at Aarsregnskabet kan blive færdigt saa hurtigt som muligt bedes Kontingentet snarest indbetalt.

Restancer, der kan medføre Udslettelse, maa være afgjorte senest 22. Januar.

N. Hansen,
Kasserer.

Typografernes Sangforening.

Iaften Korprøve Kl. 10.

Søndag den 30. Januar, Kl. 7½, afholdes

Aarsfesten

i Wittmack & Riises Lokaler. D'Hrr. Holger Drachmann, kgl. Kammermusikus Schjørring og Hr. Wolfgang Hansen har foreløbig tilsagt deres Assistance. »Volmerslaget« udføres med Ledsagelse af stort Blæseorkester.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer.

Aarhus, Johannes Jensen (udlært hos A. Bjørnbak i Aarhus den 1. Januar 1887).

Horsens, Martin Vilhelm Bache (udlært hos A. Jørgensen i Horsens d. 1. Januar 1887).

Indvendinger imod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Odense, Sætter Chr. Rasmussen (sidst arbejdet i København).

Holstebro, C. B. Sørensen (sidst arbejdet i Ringkøbing).

Bortrejste.

Vejle, P. C. Kofoed til København (arbejdsløs).
Slagelse, Peder Hansen til Nyborg (arbejdsløs).
Ringkøbing, N. P. Jørgensen (arbejdsløs).

Brevkasse.

A. Bj. i A. Efter de af os indhentede Oplysninger har »Haandbog i Bogtrykkerkunsten« været udsolgt allerede i en halv Snes Aar. Til den ny Udgave havde Bogtrykker Lazarus bearbejdet 1. Ark, der ogsaa blev sat, men da Udgiveren, Im. Rée, derpaa akkorderede, blev Foretagendet stanset med det samme og vil næppe kunne blive genoptaget af ham. Saa vidt os bekendt eksisterer der foruden Truelsens Almanaker og Sørensens »Ornamentik« intet typografisk Værk i det danske Sprog. — Dersom De vil slaa efter i vort Blads tidligere Aargange, vil De finde, at der meget ofte har været aftrykt Artikler med faglig-teknisk Indhold, men disse har desværre ikke vundet videre Anklang hos Læserne. Vi skal desuagtet gærne gøre Forsøget om igen, hvilket Løfte forhaabenlig nu vil forskaane os for Deres aldeles malplacerede Uartigheder. Red.

KUNDGØRELSER.

Typografernes Lokale.

Undertegnede tillader sig herved at henlede Opmærksomheden paa, at *Gadedøren er lukket efter Kl. 12 Lørdag Aften.* De bedes derfor om at **ringe paa Klokken,** der vil da øjeblikkelig blive lukket op.

NB. Det bemærkes, at Kaféen er aaben hele Dagen.

N. Jensen,
Lille Kongensgade 25, 1. S.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: Rud. Bøhm, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 4. | København, den 21. Januar 1887. | 14. Aargang.

Et Lærlingeregulativ.

»Foreningen af danske Bogtrykkere« er i Grunden en løjerlig Forening. Hvad bestiller den? Indskrænker man sig til selskabelige Sammenkomster med god kristelig Mad og Vin, aandrige Taler og vittige Sange? Eller er det saadan en Klub med gemytlige L'hombre-spillere og tobakrøgende Gamlinge? — Maaske deler den sig ligelig mellem disse to Virkeomraader for begavede, talentfulde, aandsadlede Mænd.

Naa, Arbejderne kunde jo lade dem spise den gode Mad og spille L'hombre i Ro, naar man saa blot vilde gøre lidt for Faget. Men det er det, denne Forening *ikke* gør. Lad være, at den nærmest maa gaa ud paa at værne om d'Hrr. Arbejdsgiveres Interesser, *noget* i Fagets Interesse *maatte* den kunne udrette. Sé nu f. Eks. Boghandlerforeningen! Hvor har den ikke forstaaet at værne om Medlemmernes økonomiske Interesser! Den holder Priserne oppe i en saadan Højde, at Publikum med Grund klager over Optrækkeri. Det er muligt, at Boghandlerforeningen handler uklogt heri, men man kan alene heraf sé, at der med Organisation kan opnaas Resultater, som ogsaa i anden Henseende maatte kunne frugtbargøres. Der er ingen Tvivl om, at »Foreningen af danske Bogtrykkere« maatte kunne gøre noget i Lærlingesagen. Naar den i denne Sag vilde gaa sammen med de typografiske Organisationer, kunde der skabes Forholdsregler, som baade i faglig og økonomisk Henseende vilde være til megen Nytte. Det maa dog efterhaanden være gaaet op for Principalerne i Almindelighed, at det grænseløse Lærlingeantal rundt om, i højeste Grad er demoraliserende for Faget og dets Udøvere. Dette, at der i hele Landet i alle Trykkerier er overfyldt med unge Mennesker, hvis hovedsagelige Kundskab til Typografien bestaar i at kunne stable op, gør, at der kun bliver et meget ringe Antal dygtige Arbejdere tilbage. Det er nutildags næsten umuligt at opdrive Accidenssættere, og sér man paa den præsterede Sats i Bøger og Tidsskrifter, finder man daarlig Fordeling mellem Ordene og utilladelige Brydninger, lige som ogsaa enhver Bogtrykker og Forfatter vil kunne attestere, at korrekt Sætning og Udslutning Dag for Dag bliver sjældnere og sjældnere. Det kan Principalerne umuligt have Fordel af. Forretningsforholdene er af den Natur, at det vanskeliggøres flere og flere Bogtrykkere at opnaa blot nogenlunde acceptable Priser, et Forhold, som for en stor Del skyldes den vanvittige Udlæren af Lærlinge. En Foranstaltning som den, at fastsætte et vist Antal Lærlinge for beskæftigede Typografer vilde for en stor Dél kue Smudskonkurreneen og derved tvinge Priserne op. Intet kan altsaa i denne Retning være Principalerne mere velkommen, end hvis en saadan Forholdsregels snarlige Indførelse fandt Sted.

Og hvorfor søger »Foreningen af danske Bogtrykkere« ikke at oprette en Fagskole? Er det Pengene eller Intelligensen, der mangler? Hvis det skorter paa det sidste — hvad der for øvrigt ikke er nogen Anledning til at tro — kunde man jo laane Kræfter blandt Arbejderne. Enkelte af dem kunde man sagtens bruge; særlige Kræfter til de specielle Uddannelsesfag maatte jo i hvert Fald antages, idet Tegning og Farvelære jo selvfølgelig maatte optages blandt Undervisningsfagene. Det kan vist betragtes som en Kendsgerning, at kun ganske enkelte Principaler nu sender deres Lærlinge i »Teknisk Skole« eller blot ofrer 50 Øre for et Kursus i »Studentersamfundets Arbejderundervisning«.

Vil d'Hrr. Arbejdsgivere ikke gøre noget for Arbejderne, burde de gøre noget for sig selv. Det *kan* ikke i Længden gaa som det gaar nu. Og her havde »Foreningen af danske Bogtrykkere« jo en Opgave at løse, som den kunde have Ære af. De yngre dygtige Kræfter maa tage fat og sætte Fart paa denne Sag; lad dem give de typografiske Arbejdere et Bevis paa deres Interesse for Faget. Jeg maa indrømme, at Typograferne i Almindelighed ikke har synderlig Grund til at glæde sig over »Foreningen af danske Bogtrykkere«s Velvilje; den har hidtil optraadt brøsigt og barskt imod dem — lad os nu se, om den med lidt god Vilje ikke skulde bekvemme sig til at gøre noget af al den Uret god igen.

Men vil den ikke — og jeg har ikke megen Tro paa, at den rører sig — lad saa »Den typ. Forening« bringe denne Sag paa Bane, lad den stille Forslag, saa at der muligvis kan komme Resultater frem til Gavn for Standen og dens Udøvere.

En Principal.

»Mit Bryst er godt«.

(Frit efter »Correspondent«).

Med et godt Bryst, ærede Hr. Redaktør, forholder det sig ligesom med et ormstukket Æble. Naar f Eks. en Kollega siger: »mit Bryst er godt« og han hoster, i Særdeleshed naar han skal sætte et Versal-K eller et A, da har jeg allerede nok og kommer uvilkaarlig til at tænke paa Æblet, der gnaves af Ormen og som Følge deraf faar røde Kinder og falder tidligt ned.

Sér De, saaledes var det ogsaa med Kollega »Smalbryst«, som sidst har arbejdet her hos os. »Hvil i Fred!« tilføjer jeg, thi i Morges stod vi Allesammen ved hans aabne Grav og kastede hver en Haandfuld Jord ned paa ham. Ogsaa han havde altid røde Kinder lige som et for tidligt modent Æble, og hans Hoste var tidt i den Grad mistænkelig, at jeg ofte har sagt til ham: »Hr. Kollega! Læg Vinkelhagen til Side, gaa ud paa Landet og søg Plads hos en Mælkebonde!«

Han syntes naturligvis ikke godt om min Tale, thi han mente altid, at jeg kun vilde drille ham, og ærgerlig svarede han da: »Lad mig i Fred, Pudsepeter! *Mit Bryst er godt!* Det er ikke andet end en Smule Katarrh. Selv min Læge, Dr. Pille, sagde, at Brystet er godt og at det nok vilde give sig, naar jeg først havde overstaaet Krisen«.

Vistnok sjældent har en Læge talt mere sandt end Dr. Pille gjorde i dette Tilfælde! Franz Smalbryst har overstaaet Krisen — han har det godt. Han var en flittig Arbejder; jeg har allerede kendt ham, den Gang han kom i Lære i B.s Trykkeri. Hans Fader var en ærlig Skrædder, som drev sit Haandværk oppe paa en femte Sal. Da hans Søn for 16 Aar siden kom i Lære, blev han den sidste i et helt Dusin. Men naar man vilde tælle Antallet af »Svendene« i Trykkeriet, naaede man næppe længere end til Halvdelen. Principalen havde for nylig etableret sig, han havde Brug for den billige Arbejdskraft og brød sig ikke stort om sine Kunstelever. Drengene sattes under to »Anføregesponer«s Opsyn og disse opmuntrede dem dygtigt til at »stikke paa«. »Anføregesponen« fordelte Manuskriptet blandt de vordende Kunstnere, gennemlæste Satsen »paa Blyet« og uddelte undertiden nogle smældende Lussinger. For øvrigt maatte Drengene aldeles danse efter dennes Fløjte. Havde »Hr. Anføregesponen« ikke flere Penge, maatte Lærlingen »klodse« Øl, Smørrebrød, Cigarer etc. paa den nærmeste Beværtning og paa denne Maade bibragtes dem jo allerede tidlig den rette Forstaaelse af Kreditens Betydning. Naar »Portemoniksen« en Gang imellem var bleven rigtig tømt, var der intet til Hinder for, at de Drenge, der nedstammede fra mere velhavende Forældre, kunde fylde den med et lille Krigslaan. Hvis Kreditorerne vilde have Pengene tilbage, kunde de faa dem i Form af Ørefigen.

Lærling Franz Smalbryst forstod imidlertid ikke at give Kredit, thi hverken han eller hans Fader led af Overflod paa Smaaskillinger. Men til al Uheld for ham havde han bragt en skæv Skulder med i Læren, hvilket ofte gav hans Anføregespon Anledning til en Del daarlige Vitser; i den Henseende havde Solen alt fra Begyndelsen ikke skinnet venlig til ham, og »Anføregesponen« gjorde end ydermere sit til at stille ham saa meget som muligt i Skyggen. At stikke paa og at arbejde efter Fyraften, samt at modtage Lussinger, det var Hovedsagen. Allerede den Gang sagde jeg til Franz: »Løb bort fra Læren og bliv Bydreng!« Da græd han og klagede, at hans Fader ikke vilde tillade det. Hver Dag har han maattet løbe op og ned ad de fem Etages Trapper til sin Faders Bolig og for Resten arbejde i Trykkeriet sine 12 Timer. Hvad blev Følgen? Endnu før Læretiden var overstaaet, har man kunnet se paa ham, hvad der vilde komme. Den hektiske Rødme viste sig paa det indfaldne Ansigt; Ormen gnavede paa Æblet.

En Dag gik jeg hjem til hans Fader og søgte at tale til dennes Samvittighed: »Tag Deres Franz bort fra Trykkeriet, thi ellers bliver han ikke 25 Aar gammel«. Men denne Skrædder kunde man ikke tale til Rette, og han blev ligefrem rasende og svarede: »Se i en lynende Fart at komme ned ad Trapperne, ellers skér der en Ulykke. Lad mig i Fred med Deres dumme Snak, thi Franz er kraftig og vil snart kunne fortjene store Penge — tror De, at jeg vilde forlange af ham, at han skulde forlade sin Profession? Tal ikke mere, ellers —«; nu greb Skrædderen sin Alen og viste mig Døren, igennem hvilken jeg hurtigst muligt forsvandt.

Jeg véd ikke, om denne Begivenhed har været Skyld i, at Franz Smalbryst, da han senere begyndte hos os, altid skævede til mig, men i hvert Tilfælde plejede han at svare, naar en eller anden Kollega deltagende spurgte efter hans Befindende: »Mit Bryst er godt! Eller har maaske Pudsepeter ogsaa overfor Dem paastaaet, at jeg skal være brystsyg?«

Men desuagtet blev det fra Dag til Dag mere besværligt for ham at trække Vejret. Til Slutning blev det ham umuligt at komme op paa femte Sal, hvorfor han fulgte Dr. Pilles Raad og lejede sig et lyst og luftigt Værelse i en af Forstæderne. For nogle Dage siden blev han da ogsaa, som Lægen rigtig havde spaaet ham, befriet for sine Lidelser! Hvil i Fred!

Ude paa Kirkegaarden stod nogle af Franz Smalbrysts Lærekammerater og fortalte om det Lærlinge-

regimente, som endnu for en halv Snes Aar siden havde hersket i B.s Trykkeri. Derpaa gik vi efter Skik og Brug hen for at drikke Gravøl til Minde for vor Kollega og den første Skaal gjaldt Bogtrykker B., der nu endelig som Følge af de store Masser uddelte Flyveblade har begyndt med at indskrænke sin »Lærlingefabrik«.

Til Slutning skal jeg blot endnu tilføje: Franz Smalbryst har Lidelsesfæller næsten i ethvert Trykkeri, men de er ligesom han i høj Grad ømskindet, naar man siger til dem: »Læg Vinkelhagen til Side!« Alligevel vil jeg tilraabe dem: »Den, der har et smalt Bryst, skal holde op med det Typesnapperi!«

Med koll. Hilsen

Deres

Pudsepeter.

Vore Dagblades Udstyrelse.

II.

Provinspressen.

Det maa indrømmes, at de fleste Provinsblade er fulgt ret godt med hvad tidssvarende typografisk Udstyrelse og Ordningen af Stoffet angaar. Blade som »Horsens Avis eller Skanderborg Amtstidende« — de fleste Provinsblade har to eller flere Titler — »Fyens Tidende« »Randers Dagblad og Folketidende«, »Aarhus Amtstidende, Folkeblad og Adresseavis for Jylland«, »Vejle Amts Folkeblad« o. fl. kan godt stilles ved Siden af de bedst udstyrede københavnske Blade.

Ingen Provinsblade er sat med Antikva, medens enkelte Blade, som »Jyllandsposten«s Aftenudgave og »Lolland-Falsters Folketidende« har deres Fraklipningsføljeton af skudt Korpus Antikva; »Lolland-Falsters Folketidende, Nykøbing politiske Avis og Avertissementsblad«, som dens fulde Navn er, er ellers sat med skudt Korpus Fraktur. Over Halvdelen af vore Provinsblade skyder hele Bladet, med Undtagelse af Annoncerne. — »Jyllandsposten« indtager en Særstilling hvad den typografiske Udstyrelse angaar. Mønstret skal maaske være engelsk. Der er levende Kolumnetitel over alle fire Sider, fin Streg med en Knude paa Midten mellem hver enkelt Nyhed; men naar »Jyllandsposten« ikke des mindre gør et kedeligt og mørkt Indtryk, er det nærmest fordi det er trykt paa simpelt Papir og med endnu simplere Farve — eller rettere Sværte.

»Fyens Stiftstidende, kongelig ene privilegeret Adresse-, politisk og Avertissements Avis«. er Fyens Berlingske. Den er 115 Aar gammel og har et lidt gammeldags Udseende. Det begynder med Henvisninger, derefter skudt politisk Oversigt, Nyheder med halvfede Rubriker. Inde i Teksten benyttes — ligesom i »Jyllandsposten« — grimme afstikkende Krone- og Øretegn af Skriveskrift.

Da det vilde blive noget ensformigt at kritisere hver enkelt Provinsavis, at fremhæve hvert enkelt Blads Dyder og Lyder, vil vi i Blinde gribe ned i Avisbunken og nøjes med i al Korthed at sige et Par Ord om dem, vi faar fat i.

Det første er et lille firspaltet Landsbyblad, i Udstyrelse en Mellemting mellem en Provinsavis og et Theaterprogram, og hedder saa meget som: »Københavns Amts-Avis, Lyngby Avis, Nyheds- og Avertissementstidende for Lyngby, Gentofte, Søllerød, Gladsakse, Herløv og omliggende Sogne«. Af det foreliggende Nr. af den lille Avis med de mange Navne — de mindste Aviser har som Regel de fleste Navne — sés det, at flere af de mange Sogne har klaget over, at deres Sogneraadsmøder ikke bliver godt nok refererede, men nu lover Redaktøren, at fra Nytaar 1887 vil han skaffe sig en Referent, som »vil være til Disposition ved ethvert som helst Møde eller Forsamling, hvor man maatte ønske hans Nærværelse, eller hvor vi maatte ansé det for foreneligt med vore Læseres Interesser at sende ham«. —

»Faaborg Folketidende eller Sydfyns Dagblad« er et ganske net udstyret lille Blad, 4-spaltet, skudt Korpus; men den har den Fejl, at have et for stort Hoved — Hovedet optager den ene Fjerdedel af Forsiden; men der er flere af de andre smaa Blade, der i den Retning ikke giver »Faaborg Folketidende« noget efter. Saaledes indtager »Grenaa Folketidende eller Djurslands Dagblad«s Hoved mere end en Tredjedel af Bladets Forside. »Faaborg Folketidende« benytter ogsaa — som enkelte andre Hovedstads- og Provinsblade — disse grimme, meningsløse, af Skrifttegn sammensatte Skillestreger, som —:⬭:— —:— —o— —▭— o. lign., som røber enten en daarlig Smag, Mangel i Sætteriet eller begge Dele.

»Østsjællands Folkeblad, Dagblad for Storeheddinge-, Fakse og Køgekredsen« er et af de kønnest udstyrede Provinsblade; kun ser Hovedet lidt ordinært ud. Bladet anvender ret nette Vignetter til sine Rubriker, f. Eks. ved »Fra alle Lande« to Jordglober, ved Telegrammerne to Telegrafstænger med tre Traade og fem Svaler. Det er billigt og pynteligt, Eksemplet burde følges. Fraklipningsføljetonen vansirer altid et Blad; her som i flere andre Blade er den for høj i Forhold til Bladet; den bør kun optage en Fjerdedel af Sidens Højde, som i »Sorø Amtstidende« og i »Slagelseposten«, den bør altid række over hele Sidens Bredde og altid henvises til de to sidste Sider.

Ved at omtale flere Blade vilde vi ikke kunne und-

gaa Gentagelser. Muligvis er vi herved kommen til at overse Blade, som virkelig af en eller anden Grund fortjente Opmærksomhed, men den Fejl kan maaske ved velvillig Hjælp af vedkommende Sættere rettes.

Forskelligt.

Fra Rusland I Følge et Brev fra St. Petersborg har de derværende Kolleger ingen misundelsesværdig Stilling, saa meget mere som al Organisation er dem forbudt. Principalerne lønner deres Ardejdere som det behager dem. Der hersker rigtignok Beregning, d. v. s. Sætteren skriver tilnærmelsesvis sin Fortjeneste op, denne revideres ved Slutningen af Maaneden og i Reglen stryger Principalen eller Faktoren enten en Fjerdedel eller Halvdelen. For 1000 *n* af Petit, Bourgeois, Korpus og Cicero betales der henholdsvis 16 og 15 Kopeker. Fast Løn betales med 25, 30, 35, 40 og højst 45 Rubel pr. Maaned. Overarbejdstimerne, lige meget om før eller efter Kl. 12, godtgjøres med 15—20 Kopek. Da alting er meget kostbart i St. Petersborg er det næsten umuligt for en fremmed at slaa sig igennem. Noget bedre er det for Trykkerne, navnlig de fremmede, disse faar 50—70 Rubler og Over-Maskinmestrene 100 à 200 Rubler pr. Maaned. Den daglige Arbejdstid for Sættere paa fast Løn er 10 Timer, for Trykkerne 11 Timer.

De beregnende Sættere har ofte en uindskrænket Arbejdstid, i Dag 12, i Morgen 15 Timer. Naar Arbejderne har faaet deres Løn udbetalt, sér Principalen dem ikke i flere Dage. De fleste Principaler er Udlændinge og de er hverken med Hensyn til Betalingen eller til Renligholdelsen af Arbejdslokalerne et Gran bedre end deres russiske Kolleger. Det skér meget ofte, at de russisk fødte Sættere, for at spare Udgifterne til Nattelogis, sover i Trykkeriet. — Bedre er det dog i de to Blade, »Petersborger deutsche Zeitung« og »Herold«, hvor Fortjenesten er tilstrækkelig for at kunne føre en menneskeværdig Tilværelse. Tilrejsende Kolleger, der er Medlemmer af en typografisk Forening, faar i det førstnævnte Officin 3 Rubel og i det sidstnævnte 2 Rubel. — I Østersø-Provinserne skal Forholdene være en Del bedre, dog lader de ogsaa her en Del tilbage at ønske.

Hr. P. Christensen, der hidtil har været Faktor hos Jørgensen & Ko., tiltræder paa Mandag Pladsen som Under-Direktør i Centraltrykkeriet.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

THORVALD NIELSEN (Trykker; udlært hos Rasmussen & Olsen den 1. Januar 1887; arbejder samme Sted).

PETER HENRIKSEN (Sætter; udlært den 1. Januar 1887 hos Bording; arbejder samme Sted).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til Styrelsen.

Til **det frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget:

S. & K. 1.40, »Adresse-Avisen« 1.00, Hansens Stempelfabrik 0.75, Calbergs 0.50, Schiellerups (61. B.) 0.50, Nielsen & Lydiches (60. B.) 1.60, »Avisen« (64. B.) 1.55, N. 1.00, H. 1.00, »Politiken« (64. og 65. B.) 6.00, Græbes (68. B.) 4.00, i alt **19.30.** Med det tidligere indkomne ialt **Kr. 2.900.07.** RUD. BØHM.

Typografernes Sangforening.

Søndag den 30. Januar, Kl. 7½, afholdes

Aarsfesten

i Wittmack & Riises Lokaler. D'Hrr. Holger Drachmann, kgl. Kammermusikus Schjørring og Hr. Wolfgang-Hansen har foreløbig tilsagt deres Assistance. »Volmerslaget« udføres med Ledsagelse af stort Blæseorkester.

Det udførlige Program vil blive meddelt i næste Nr.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer.

ERNST JØRGENSEN (udlært 1. Januar 1887 i »Nakskov Tidende«s Trykkeri i Nakskov.

Indvendinger imod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Kolding, S. N. SCHMIDT (sidst arbejdet i Kolding).
Do., P. M. LARSEN-HOLST (sidst arb. i Nyborg).

Bortrejste.

Nyborg, PETER MEDOR LARSEN-HOLST til Kolding.
Do., ALEXANDER DITZEL (arbejdsløs).
Aalborg, GUSTAV TH. JENSEN (arbejdsløs).

Udmeldt.

Kolding, D. THUGE (fra 1. Januar).

KUNDGØRELSER.

En yngre praktisk Typograf, i Besiddelse af en mindre Pengesum, ønsker at træde i Kompagni med en Bogtrykker i en større Provinsby; i Mangel heraf ønskes en Plads som Bestyrer. — Billet, mrkt. »Kompagnon«, indsendes til »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: RUD. BØHM, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. TRUELSEN, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 5. | København, den 28. Januar 1887. | 14. Aargang.

Offerberedvillighed.

Ingen Samfundsklasse er blot tilnærmelsesvis saa offerberedvillig som Arbejderklassen.

Hvad betyder det, at Greven eller Godsejeren paa Godset for egen Regning lader udsende en Stump Højreavis for derigennem at paavirke de undergivne? Intet. Thi Penge er der nok af. Hvad vil det sige, at en Højrefabrikant tegner sig for Bidrag til »Fædrelandets Forsvar« i det sikre Haab en Gang med Tiden at kunne sé sig optaget i de udødeliges Rækker, som bærer Dannebrogskorset i Knaphullet? Intet — thi Kassen bugner af Penge. Og dette at en liberal Grosserer kaster en Sum ud til nogle trængende eller nødlidende, er for ham intet Offer — et Greb i Pengeposen, og alt er i Orden.

Anderledes med Arbejderne.

Naar Aflønningsdagen finder Sted og de i tætte Skarer strømmer ud fra Fabriker og Værksteder, ligger der Landet over en Dynge af rede Penge opsamlede til deres Organisationer, Ugen igennem har de slidt og slæbt; fra om Morgenen længe før de velhavende Klasser har faaet Søvnen gnikket ud af Øjnene til om Aftenen, naar de bedrestillede blødt og mageligt sidder henslængt i deres Sofa. Med den sparsomme Fortjeneste skynder de sig afsted — men ét glemmer de ikke: først at aflevere deres Bidrag til de respektive Organisationskasser. Og naar der finder Strejker Sted eller Fabrikanterne i en eller anden Industrigren iværksætter Lockout, stiger Bidragene mange Gange til saadanne Summer, at mangen Højregrosserer to Gange vilde vende Skillingen, førend man fik den lokket ud af ham. Men Arbejderen yder sin Skærv resolut, thi han véd, det gælder hans Organisation ɔ: hans Eksistens.

Det aftvinger ofte Kapitalisterne Beundring. Og dog — intet andet end Selvopholdelsen er det bestemmende for den arbejdende Klasse. Tror man, at Arbejderne søger at understøtte de arbejdsløse for at d'Hrr. Arbejdsgivere kan have tilstrækkelig Arbejdskraft at vrage imellem? Intet mindre. De understøtter deres Kammerater dels af humane Grunde, men ogsaa fordi de af Hensyn til sig selv og deres Organisation ligefrem er tvungne dertil. Og naar der ved Strejke eller Lockout'er undertiden tabes store Summer, kan den besiddende Klasse være overbevist om, at de Penge ikke saadan aldeles er kastet ud af Vinduet. Tabte Lønningskampe avler Had. Ikke dette utæmmelige, ustyrlige Had, som gaar lige bus paa uden at tænke paa Følgerne, men dette kolde, ætsende Had, som véd, hvad det vil og først slipper løs, naar det rette Øjeblik er kommen.

Jo mere den kapitalistiske Produktionsmaade udvikler sig, i jo højere Grad vil der selvfølgelig stilles Krav til Arbejdernes Offerberedvillighed. Det staar vel nogenlunde klart for enhver, at Fremtiden vil fordre ganske anderledes Summer end Fortiden har gjort. Dels vil den overflødige Arbejdskraft sluge betydelige Summer og dels maa Arbejderne for blot nogenlunde at kunne gennemføre deres Fordringer, staa med en vel fyldt Krigskasse — om ikke for at bruge Beholdningen, saa dog for at indgyde Modstanderne Respekt. Man kan just ikke sige, at Typograferne i Danmark i synderlig høj Grad har været besjælet af den Offerberedvilligheds Aand, som navnlig har udmærket deres udenlandske Kolleger — eller man har rettere fra gammel Tid været vant til at ansé et lavt Kontingent og faa Goder som det rette Forhold, i Stedet for som vore udenlandske Kolleger af al Kraft at bestræbe sig paa at gjøre det indlysende for alle Typografer, at der kun ved at *ydes* klækkeligt, kunde *nydes* noget. Baade Tyskland og Østrig har indsét dette. Det ugenlige Kontingent i Tyskland varierer under normale Forhold mellem 1 Rmk.*) 25 Pf. og 1 Rmk. 45 Pf., medens det for Østrigs Vedkommende er ca. 1 Rmk. 40 Pf., heri indbefattet Kontingent til Sygekassen. Til Gengæld ydes da ogsaa Understøttelser, som langt overstiger de Beløb, vi sér os i Stand til at afsé. Alene de i Østrig-Ungarn bestaaende 27 gensidige Foreninger udbetalte i 1885: Syge- og Begravelsespenge 12.285 fl.**), til Enker og Forældreløse 31.129 fl., Arbejdsløse 8.080 fl., i Viatikum 3.488 fl., altsaa i det hele omtrent **108.000 fl.** Endvidere blev der udgivet 16.546 fl. til Dannelses- og Organisationsformaal; det samlede Medlemsantal var 5367.

Dette kun for at vise, hvor langt man i Udlandet

*) 1 Rmk. = 0.89 Øre.

**) 1 fl. = 1 Kr. 78 Øre.

er foran os. Det stammer fra, at vi i gamle Dage ingen synderlig Brug har haft for vore Penge. Overflødig Arbejdskraft kendte vi ikke, i Tidsrummet fra 1878—1883 saa taalelig gode Konjunkturer, intet Under, at vi saa mente, at 25 Øre om Ugen var nok til at løse de Opgaver, vi stillede os. Og det var det ogsaa. Det havde naturligvis ingen Skade været til, at vi havde faaet Smag paa et noget højere Kontingent; det vilde da ikke være faldet mange saa tungt for Brystet, naar vi saa os nødsaget til at forhøje Kontingentet. Men nu, da de sidste 2 Aars Krise har lært os, hvad Arbejdsløsheden vil sige, maa vi ogsaa gøre os fortrolig med den Tanke, at vor Organisation kræver større Ofre af os. Naar mange Medlemmer synes at mene, at det vilde være heldigt at søge at indskrænke »Den typ. Forening«s Virksomhed, da kan dette kun være Udslaget af den Forsagthedens Aand, som griber alle forknytte under kritiske Forhold. Der vil i saadanne Perioder *altid* stilles større Krav, og en Arbejderforening skal først og fremmest virke for at faa Arbejderne til at indsé dette. Praktiske Foranstaltninger og smaa ubetydelige Indskrænkninger er det fornuftigt at søge gennemført, men i det store og hele maa Parolen for alle Arbejderorganisationer være: *Ingen Tilbagegang*. Indtræffer større Arbejdsløshed og forringes de bidragydendes Antal, da tages der med saa megen større Energi og Kraft fat af dem, der bliver tilbage. Det er saa langt fra Mængden, der gør det, som en resolut og handlekraftig lille Flok i langt højere Grad er i Stand til at udrette mere, end en Organisation, hvis store Flertal staar uden Forstaaelse af Tidens store Spørgsmaal. Men det skal siges, at Typograferne i Almindelighed i altfor ringe Grad er besjælet af den Offerberedvillighed, som ellers udmærker andre Fags Arbejdere.

Dette *maa* og *skal* blive anderledes. Lad os give hverandre Haandslag paa, at vi tager fat med friske Kræfter; kun **fremad**, saa de kan høre, det er Arbejderbataljonerne, der kommer.

Naar vi sætter Skulder mod Skulder, er der ikke den Sten, som vi ikke kan løfte. Ça ira.

Spredte Bemærkninger.

Naar jeg hidtil har bevaret Tavshed om de i Nr. 1 af Hr. A. Svendsen mod mig fremsatte Bemærkninger, har det været begrundet i, at jeg ikke ønskede noget personligt Mundhuggeri i Bladets Spalter og er det ej heller min Mening i Dag at ville gøre Brud paa det sidste, idet jeg gaar ud fra, at Generalforsamlingen er det rette Forum, hvor slige Mellemværender kan finde deres Afgørelse. Derimod kunde jeg ønske, ganske i Almindelighed at udtale mig om nogle af de Artikler, der i den senere Tid har været offenliggjort i »Typ.-Tid,« angaaende Lærlingespørgsmaalet og den deraf opstaaede Misère for de typografiske Organisationer her i Landet.

Jeg begynder med Hr. Svendsen. I den Artikel, han offenliggjorde i dette Blads Nr. 2, gik han ud fra, at den egenlige Grund til Arbejdsløsheden laa deri, at adskillige Bogtrykkerier her i Landet udlærer den ene Svend efter den anden, og at det for at komme denne Geschäft til Livs, var nødvendigt at »*straffe Fædrenes Synder paa Børnene*«! Thi anderledes kan jeg ikke opfatte hans Forslag om, at en ung udlært Svend skal have arbejdet et fuldt Aar som Svend og i denne Tid betalt til Kassen, forinden han kan hæve Rejse-Understøttelse. Dette Forslag befinder sig i en diametral Modsætning til det hidtil af de typografiske Organisationer plejede humanitære Princip, hvorefter man saa vidt som muligt hjalp den unge Mand fremad for paa en ærlig Maade at kunne fortjene sit Brød, og hjalp ham til at blive et nyttigt Medlem af vort Samfund. Vilde Hr. Svendsen opleve den personlige Tilfredsstillelse at sé sine Tanker ført ud i Virkeligheden, var vi med Hensyn til Arbejdsløsheden og overhovedet med Hensyn til hele den økonomiske Misère akkurat naaet lige vidt, medens vi paa den anden Side maaske vilde have bortstødt mangfoldige af dem, der om kortere eller længere Tid vilde kunde være blevet dygtige og paalidelige Medkæmpere.

Over for Lærlingespørgsmaalet kunde man næsten fristes til at anvende Archimedes' Udtalelse: »giv mig er Sted, hvor jeg kan staa, og jeg skal bevæge Jorden!« Saa længe vi ikke ad den eneste naturlige Vej, Lovgivningsvejen, kan udrette noget til Reguleringen af hele det store Arbejderspørgsmaal, vil slige Palliativmidler, som t. Eks. det af Hr. Svendsen foreslaaede, altid kun ramme dér, hvor de egenlig slet ikke skulde ramme, medens de vil vise sig aldeles virkningsløse paa Ondets Sæde. Vi maa gøre det klart for os selv, at vi, dersom vi virkelig vil gennemføre en Reform af Lærlingesystemet, nødes til at sprede den Oplysning ud over Landet, som behøves for at sætte dette System i sit fulde Lys. Denne Oplysning kan ske ved at samle alt det Materiale, som staar i Forbindelse dermed, og udarbejde Flyvéblade, der, udspredt i Tusinder af Eksemplarer, nok skal gøre deres Nytte. Ganske vist taler Hr. Svendsen ringeagtende om denne Oplysningsmaade og mener at turde paastaa, at Tyskerne ikke har høstet Nytte af denne. Jeg véd selvfølgelig ikke, hvor Hr. Svendsen har søgt sine Op-

lysninger i denne Retning, men jeg tror at turde udtale, at Tyskerne ikke saa ofte vilde have gentaget Forsøget, dersom de selv havde kunnet overbevise sig om dettes Unytte. Allerede i 1869 udspredte Leipziger-Foreningen Masser af saadanne Flyveblade, og i de sidst forløbne 2 à 3 Aar har »Understøttelsesforeningen for Tysklands Typografer« uddelt saadanne Skrifter i Hundreder og Tusender Eksemplarer. Foreningen har faaet mangfoldige Provinsblade til, dels at medgive disse Skrifter som Tillæg, dels at optage et Uddrag deraf i Bladets Spalter. Det er jo rigtignok vanskeligt at opvarte med haandfaste Beviser for et heldigt eller et uheldigt Resultat af saadanne Bestræbelser, men ikke desto mindre forekommer det mig, at der dog kunde være en Mulighed for at man vilde kunne opnaa *et godt Resultat*, thi selv om der kun var *én* Dreng i enhver af Landets Købstæder, som vilde lade sig overtale til at holde sig borte fra Typografien, var der allerede vundet ikke saa lidt. Derfor mener jeg, at de typografiske Organisationer her i Landet burde tage denne Sag under nøje Overvejelse og i Fællesskab at foretage en Aktion — de Penge, der medgaar dertil, vil ikke være spildte.

* * *

Saa var der endelig to ærede Indsendere, der i de sidste Par Numre ligeledes har udtalt sig om Lærlingespørgsmaalet og som har foreslaaet, at »Foreningen af danske Bogtrykkere« i Forbindelse med de typografiske Organisationer skulde søge at gennemføre et Lærlinge-Regulativ i Lighed med det, der nu har faaet Lovskraft i Schwejtz. Denne Tanke sympathiserer jeg med i fuldeste Maal, idet jeg ligeledes gaar ud fra, at der ved et saadant Regulativ med dertil hørende Fagprøver vilde holdes de Elementer, der er absolut uduelige til at kunne udføre deres Arbejde paa en saadan Maade, at saa vel Faget i sin Helhed som hver Enkelt kan være tjent dermed, borte fra Typografien. Det vil uden videre Diskussion kunne indrømmes, at en Arbejder, der er dygtig i sit Fag, med langt mere Vægt vil kunne forlange sit Arbejde betalt, end den, der er en Middelmaadighed.

Naar man har udtalt en stærk Tvivl om, hvorvidt »Foreningen af danske Bogtrykkere« vilde være med til et saadant Skridt, kan jeg heller ikke sige mig fri for at nære en Tvivl i denne Retning, men derfor er der ingen Grund til at undlade at tage Spørgsmaalet op til Drøftelse for ved given Lejlighed at kunne henvende sig til vor Modpart, og selv om man én eller to Gange skulde faa et Afslag, var der dog for tredje Gang en Mulighed for, at d'Hrr. efterhaanden vilde kunne komme til en bedre Erkendelse om, hvad der gavner Faget.

Rud. Bøhm.

Politik.

Et stygt Ord.

Navnlig gamle Bedstemænd hader dette Ord, og læser man de fanatiske Højreblades Valgartikler er der intet, som de bebrejder Arbejdernes Fagforeninger mér end netop dette: at de beskæftiger sig med Politik.

Ja lur dem, de brave Mænd. Det er jo netop det, der har været og er det reaktionære Højres Ideal. Har det ikke i mange Aar været disse Eneherskeres højeste Nydelse at sidde lunt og hyggeligt i deres Stue og tælle Højrestemmer op. Og da Oppositionen begyndte at faa Tag i København, begyndte de med Umoralskheden og er nu naaet ned til de laveste Betegnelser for alt, der er imod dem.

Naar naivne Folk derfor mener, at Politiken særligt skulde virke splittende, er det en Mening, det ikke undrer os at træffe paa hos dem, der er bleven opflaskede med Højreavisers Lærdom. Folk kan skændes om enhver som helst Ting mellem Himmel og Jord; lidenskabelige Debatter kan opstaa om Kunst, Literatur og Videnskab og skulde paa den Maade i lige saa høj Grad virke splittende. Er der noget, som er i Stand til at **samle** *den arbejdende Klasse*, da er det netop Politiken; thi for *ingen anden Klasse* spiller Politiken en Rolle, som for den. Politik er for Arbejderne **Spørgsmaalet om Brød.** Ganske vist har den sociale Kamp her hjemme endnu ikke antaget saadanne Dimensioner, at det er gaaet op for alle, at denne Betydning af Ordet Politik er den eneste rigtige, endnu trækker man jo om i de storpolitiske Spørgsmaal, som selvfølgelig er fast sammenknyttede med de økonomiske, men naar Forfatningskampen en Gang er endt, vil det store sociale Spørgsmaal uvilkaarlig trænge sig frem i Forgrunden — ikke for at blive endelig løst ad parlamentarisk Vej, men fordrende sine uafviselige Krav, som den arbejdende Klasse er i højeste Grad interesseret i at præcisere saa fyldigt som muligt.

Da »Den typ. Forening« sluttede sig til Arbejderpartiet, hylede hele Højrepressen efter os — og en Del af de konservative Højremedlemmer fandt en Anledning til at vende os Ryggen. De fablede om politisk Tvang. Vore Medlemmer skulde være mærkede som Faar, der føres til Slagterbænken og den, som skulde finde paa alligevel at stemme paa en Højrekandidat, skulde mindst lægges over en sagte Ild og steges.

Opspind fra Ende til anden. Hos os findes ingen saadan Tvang. Enhver stemmer i Dag **efter sin Overbevisning!** Og den er selvfølgelig paa den rette Side. Arbejdere **stemmer for dem,** hvem de er overbevist om vil handle i *deres* økonomiske Interesser, og **stemmer**

imod dem, som i Følge Klassekampens Karaktér absolut **maa** være deres Modstandere.

Med andre Ord: Københavns Typografer vil i stort Flertal samle sig om *Arbejderpartiets Kandidater* og overlade »Snask« og hans Ven »o. s. v.« at logre med Halen for Reaktionen. **Sapeur.**

Forskelligt.

Vi har modtaget følgende Meddelelse, som vi hilser med Glæde:

Hr. Redaktør!

Efter i et Par Aar at have beskæftiget mig med Forarbejder, haaber jeg til Efteraaret at kunne paabegynde Udgivelsen af en ny Haandbog i Bogtrykkerkunsten.

Denne lille Oplysning i Anledning af et Par Forespørgsler i »Typ.-Tid.«s Brevkasse.

Deres ærbødige

MARTIUS TRUELSEN.

Sangforeningens Aarsfest. Vi henlede herved Opmærksomheden paa, at »Typografernes Sangforening« afholder sin 41. Aarsfest Søndag den 30. Januar hos Wittmack & Riise paa Gammelholm. Vi opfordrer Medlemmerne til at møde talrigt — i Særdeleshed da »Den typ. Forening« i Aar ikke afholder Maskebal.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

EMIL PETERSEN (udlært 1. November 1886 hos A. E. Kiel).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

SOFUS ANDERSEN (Medlem af »Dansk typ. Foren.«, sidst arbejdet i Skive; Bagges Tr.)

Dansk typografisk Forening.

Bortrejste.

Nakskov, PETER CHRISTIANSEN (arbejdsløs).

Udmeldt.

Skive, L. PEDERSEN (1. Jan. 1887).

Typografernes Sangforening.

Søndag den 30. Januar, Kl. $7^3/_4$, afholdes

Aarsfesten

i Wittmack & Riises Lokaler med velvillig Assistance af d'Hrr. Holger Drachmann, kgl. Kammermusikus Schjørring, Operasanger Tørsleff samt Hr. Wolfgang-Hansen som Akkompagnatør.

PROGRAM.

1. KORSANGE:
   a. *Jørgen Malling:* Fædrelandssang.
   b. *Henrik Rung:* Vikingesang.
   c. *Mangold*: Der träd och buskar gröna.
2. ROMANCER. Hr. Tørsleff.
3. SOLO FOR VIOLIN. Hr. Chr. Schjørring.
4. HOLGER DRACHMANN. »Toldassistentens Fortællinger«, oplæses af Forfatteren.
5. KORSANGE:
   a. * * * Matrossang,
   b. *J. Glæser:* Heden.
   c. *Westmeyer:* Er Du en fattig Djævel.
6. ROMANCER. Hr. Tørsleff.
7. SOLO FOR VIOLIN. Hr. Chr. Schjørring.
8. P. HEISE: **Volmerslaget,** for Kor og Orchester (Ingeniørregimentets Musik).

Efter Koncerten *Bal* til Kl. 5.

Billetter til Koncerten à 75 Øre faas hos Medlemmerne paa Trykkerierne samt hos Styrelsen. — Balbaand faas i Salen efter Koncertens Slutning à 1 Kr. for en Herre og 75 Øre for en Dame. Ingen kan erholde Balbaand uden at have løst Koncert-Billet.

Intet Billetsalg finder Sted ved Indgangen.

Lørdag Aften Kl. 10: Koncertprøve i Salen. Ærede Medlemmer, der ikke har faaet Medlemsbilletter tilstillet, vil her kunne afhente disse. STYRELSEN.

Brevkasse.

Kolding. Korrespondance i næste Nr.; Bidragslister i næste Nr.

KUNDGØRELSER.

En yngre praktisk Typograf, i Besiddelse af en mindre Pengesum, ønsker at træde i Kompagni med en Bogtrykker i en større Provinsby; i Mangel heraf ønskes en Plads som Bestyrer. — Billet, mrkt. »Kompagnon«, indsendes til »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: RUD. BØHM, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 6. | København, den 4. Februar 1887. | 14. Aargang.

Lønningskampen i Tyskland.

Kampen er i fuld Gang. Den begyndte med smaa Forpostfægtninger, antog efterhaanden større og større Dimensioner og efter de seneste Efterretninger at dømme, kan man hvert Øjeblik vente, at det knalder løs over det meste af Linjen.

Det er som sædvanlig Arbejdsgiverne, der af al Magt har forsøgt at hidføre Konflikten; man har endogsaa ligefrem handlet uhæderligt. I Eftersommeren 1886 traadte Tarif-Revisions-Kommissionen sammen i Leipzig; man underhandlede og vedtog efter at Arbejderne havde strøget en Mængde af deres *vigtigste* Fordringer en Tarif, som faktisk kun hidførte $6^1/_3$ % Forhøjelse. Tarifkommissionens Beslutning var selvfølgelig gældende for begge Parter, men ikke saa snart var Principalernes Delegerede fra Rhinland-Westfalen kommen tilbage, førend de, *endskøndt de selv havde stemt for Tarifen*, stillede sig i Spidsen for Modstanderne af den ny Tarif.

De Mennesker maa jo ingen Skamfølelse have. At tænke sig, at de vover at byde Arbejderne dette. Ingen Undskyldning gælder for en slig Fremgangsmaade og ethvert Middel, som kan bruges mod saadanne Principaler, er tilladt.

Følgen af Arbejdsgivernes Taktik var, at Arbejderne overalt i Rhinland-Westfalen, hvor man ikke vilde anerkende Tarifen, øjeblikkelig nedlagde Arbejdet og man har nu, efterat man har sét, at Arbejdsgiverne under ingen Omstændigheder vil bøje sig, paa forskellige Steder søgt at oprette Foreningsbogtrykkerier for paa den Maade at skaffe de arbejdsløse Arbejde; naturligvis er det forbundet med mange Vanskeligheder.

Ogsaa i Hamborg har Principalernes bekendte Arbejderkærlighed vist sig. Hr. Dr. BELMONTE, Chefen for det Richterske Bogtrykkeri, har saaledes ved et Magtsprog forsøgt at indføre følgende Bestemmelser, som vist skal søge sin Mage. Man læse: »Faktorer og Metteurer maa ikke være i Forbundet. *Jeg* forbeholder mig at ansætte Forenings- og Ikke-Foreningsmedlemmer. *Jeg* forbeholder mig at bestemme Arbejdstiden; den andrager $9^1/_2$ Times virkelig Arbejdstid, Pavsernes Varighed og Tidspunkt bestemmer *jeg*. For Avisafdelingen bestaar ingen bestemt Arbejdstid og *jeg* forbeholder mig at træffe Bestemmelse angaaende Beregnings- og de faste Sætteres Løn. Foreningstarifen som saadan anerkender *jeg* ikke; derimod betaler *jeg* den, med hvem der ikke er andet afgjort, efter denne. Overarbejdstimer beregnes efter Aftale. Ingen Arbejder har at gøre Indvendinger mod de med andre gjorte Aftaler *Jeg* taaler ingen Tillidsmand fra Foreningen. Den, der viser sig som saadan i Forretningen, har sin øjeblikkelige Afsked at vente. Enhver Arbejder har at rette sig efter de Anordninger af den Overordnede, *jeg* ansætter og foruden at respektere Husordenen. Den, som ikke billiger de trufne Anordninger, har at opsige med aftalt Opsigelses-Tid.«

Et nydeligt Aktstykke. En enevældig Konges Befalinger til sine Slaver. Selvfølgelig var der for de 70 Sættere intet andet at gøre end at nedlægge Arbejdet; det eneste korrekte Svar paa en saakaldet frisindets Uforskammetheder. Ogsaa i Hamborg søger man nu at realisere Planen om et Foreningsbogtrykkeri; efter alt at dømme har et saadant gunstige Chancer.

Endelig er de berlinske Typografer i de sidste Dage ogsaa kommen med i Kampen. Der mangler endnu paalidelige Efterretninger om den stedfundne Arbejdsnedlæggelse, men i hvert Fald har Sætterne hos KRAUSE og det store Firma W. BÜXENSTEIN, som alene beskæftiger 150 Sættere, nedlagt Arbejdet — det sidste Sted, fordi Firmaet fandt det foreneligt med sine Interesser at sende Firmaet KRAUSE Arbejdskraft efterat Sætterne dér havde forladt deres Pladser.

Én Ting er derfor sikkert: der kan udbryde Kamp over det hele, hvis Principalerne ansér Tidspunktet gunstigt for dem.

Derfor Kammerater, Haand paa Værket. Naar I i Morgen forlader Trykkerierne, da glem ikke Eders kæmpende Brødre i Tyskland, husk hvilke Ofre, *de* bringer, naar Signalet har lydt i Eders Rækker, staa ikke tilbage, vis Eders Solidaritet, saa at vore Kolleger hinsides Grænsen kan mærke, at vi følger deres Kamp med varm Sympathi.

Og denne Sympathi skal ikke indskrænkes til alene at gælde for »Den typ. Forening«s Medlemmer; alle *Danmarks Typografer* skal i denne Sag lægge Særinteresserne til Side, tage fat paa Opgaven med

Energi, saa at vi kan vise vor Internationalitet paa rette Maade. Intet er mere opmuntrende baade økonomiskt og moralskt, naar kæmpende Arbejdere sér andre Landes Arbejdere yde dem Hjælp.

Velan, ingen Nølen. **Alle som én** skyder vi vor vor Skærv til — og Tysklands typografiske Arbejdere vil med Taknemmelighed mindes Danmarks Typografer.

Ça ira.

Opraab.

Kolleger!

Idet vi henviser til foranstaaende Artikel angaaende Tarifbevægelsen i Tyskland, skal vi herved tillade os at rette en indtrængende Opfordring til Eder om at komme vore kæmpende tyske Brødre til Hjælp. *Denne Opfordring henvender vi til samtlige brave og medfølende Kolleger hele Landet over.*

Den Kamp, vore tyske Kolleger fører, er bleven dem paatvungen af den Del blandt d'Hrr. Arbejdsgivere, som ikke vil have, at der skal herske ordnede Lønningsforhold i Faget, og som ikke vil indrømme, at de typografiske Arbejdere er berettiget til at sige et Ord med ved Fastsættelsen af Arbejdsvilkaarene. Disse Herrer foregiver, at en Lønningsforhøjelse af 89 Øre om Ugen vil ruinere dem, medens de har Tusender og atter Tusender Rmk. tilovers for at forhindre den paa en aldeles legal Maade vedtagne Tarifs Gennemførelse. Det er udtalt af dem, at det i sidste Linje drejer sig om at knuse vore tyske Kollegers Organisation.

Men dette maa ikke ske!

Kollegerne i Tyskland har begrebet, hvad der ved den dem paatvungne Kamp staar paa Spil for dem, og de har optaget Handsken i den sikre Fortrøstning om, at de vil finde varm Sympathi og en kraftig Understøttelse overalt dér, hvor brave Kolleger formaar at sætte sig ind i deres vanskelige Situation.

Kolleger i Danmark! Allevegne, i Tyskland, i Østrig, i Schweitz, i Norge o. s. v., har man skyndt sig med at komme vore betrængte Brødre til Hjælp — kan vi da være bekendt at blive tilbage? Nej! Lad os vise, at det Solidaritetens Baand, som vore Digtere saa begejstret synger om, tillige omslynger *os* og at ogsaa *vi* føler os i Stand til at yde en virksom Haandsrækning.

Vi anmoder derfor d'Hrr. Inkassatorer og Lokalforeningsformænd samt alle dem, der interesserer sig for denne Sag, om at sætte en ugenlig Indsamling i Gang og at indsende de indkomne Bidrag til vor Kasserer, Hr. L. D. Berg, der vil sørge for Viderebefordring af Pengene og aflægge Regnskab i »Typograf-Tidende«.

Idet vi nærer det sikre Haab, at denne Opfordring vil finde Genklang hos *enhver* brav Kollega, udtaler vi tillige, at ethvert Bidrag, stort eller lille, vil være velkommen og gøre sin Nytte.

Styrelsen
for »Den typografiske Forening«.

Valgene

fandt som bekendt Sted i Fredags under uhyre Tilstrømning, idet ca. 75 pCt. af det samlede Vælgerantal mødte. Københavns ni Kredse repræsenteres, hvis ikke Omvalg finder Sted, i det nye Folketing af 8 Højremænd og en Socialdemokrat. Arbejderpartiet og den øvrige Opposition har tabt 3 Kredse. Det vil blive interessant at se, hvorledes de to Folketingsmænd, som væsenlig repræsenterer *Arbejderkredse,* vil være i Stand til at udrette noget for den arbejdende Stand. Den ene er Malermester, den anden Overretsassessor — det maa da endelig være noget for »Snask« og hans Ven; de københavnske Arbejdere vil forhaabenlig kun i *denne Omgang* bede dem om at skære Kagen.

Sapeur.

Typografernes Sangforening

fejrede i Lørdags i Wittmack & Riises Lokaler sin 41. Aarsfest med en særdeles vellykket Koncert, som havde fundet stærk Tilslutning. Korsangene gik fortrinlig under Kapelmusikus Axel Guldbrandsens Ledelse, endskønt Foreningen denne Gang paa sit Program havde optaget P. Heises »Volmerslaget« med Orkester, et Tonemaleri, som næppe nogen anden faglig Sangforening turde give sig i Lag med. Foreningen havde en udmærket kunstnerisk Assistance af Kammermusikus Chr. Schørring og Tenorsanger Tørsleff. Desuden var det ogsaa lykkedes Bestyrelsen at knytte Holger Drachmanns Navn til Sangforeningens Historie. Digteren oplæste med et godmodigt Lune et Par af sine mindre Fortællinger og som *da capo* det gribende Digt »Den sidste Parade«. Ved Bordet herskede den sædvanlige muntre Stemning med alvorlige og humoristiske Taler og Sange.

Korrespondance.

Kolding, d. 23 Januar 1887.

Lørdagen den 15. Januar var der af Kolding Lokalforenings Medlemmer foranstaltet et Pølsegilde, hvori saa godt som alle Medlemmer deltog, lige som der herskede en livlig og munter Stemning. Formanden havde samtidig indvarslet til den ordinære Generalforsamling med *Regnskabet* og *Lærlingespørgsmaalet* paa Dagsordenen. *Formanden* oplyste, at Medlems-

antallet i Kvartalets Løb havde været 29 med en Kontingent-Indtægt af 122 Kr. 20 Øre, andre Indtægter 9.60, Kassebeholdning 15,00. Udgifterne havde ikke været store, idet der til 15 Rejsende (hvoraf kun 2 københavnske og 4 udenlandske) var udbetalt 24,88, syv Sygedage 12,25; under Posten andre Udgifter var opført 19,00 Kr., der fordeltes paa et Laan og Anskaffelsen af et Skab til Opbevaring af Foreningens Ejendele. Revisionen havde ment, at denne Post ikke turde opføres som Udgift paa »Dansk typ. Forening«s Regnskab, men Taleren betonede en Nødvendighed af en saadan Anskaffelse, idet mange Aktstykker enten gik tabt eller blev tilsmudset, og Foreningen desuden kom i Besiddelse af et Stykke Arkiv. Portoudgifterne var reduceret til 1 Kr., idet Meddelelserne til »Typ-Tid.« om Til- og Fragang ved Paategningen »Manuskript« var tilstrækkelig frankeret med 4 Øre. Der var at indsende til Hovedkassen 75,67. Kassebeholdning 15,00. Ballancen var altsaa 146,80. Om Skabet udspandt der sig derpaa en lang Diskussion, hvor der fra forskellige Sider blev anket over, at dette ikke forinden Anskaffelsen var blevet forelagt en Generalforsamling. Formanden forsvarede sit Skab. Generalforsamlingen vedtog til Slutning, at den fandt Anskaffelsen af det omtalte Skab for heldigt og i Foreningens Interesse, lige som Regnskabet i sin Helhed godkendtes. Tiden var nu saa langt fremskreden, at en Forhandling om Lærlingespørgsmaalet ikke vilde kunne faa en indgaaende Drøftelse og man vedtog derfor at afholde et Møde senere. Pølsegildet fortsattes derefter til henad Morgenstunden. Denne Aften godtgjorde, at Alvor og Gammen bedst kan følge sammen her i Kolding Lokalforening. P. H.

* * *

Lørdag den 22. var saa *Lærlingespørgsmaalet* sat paa Dagsordenen, men formaaede ikke at samle saa mange Medlemmer som — Pølserne! *Formanden*, P. HVIDTFELDT, indledede Forhandlingen med de fra Hovedbestyrelsen udsendte Skemaer som Grundlag. En længere Forhandling fulgte derefter, i hvilken deltog d'Hrr. GROTH, BREHMER, WARBERG, H. F. RASMUSSEN, LUND o. fl, men nogen egenlig Paavisning af Veje til Løsning af dette Spørgsmaal fremkom ikke, de fleste fortabte sig i Detaljer; de to sidstnævnte stillede derpaa Forslag til Beslutning; LUND stillede Forslag om, at hvert Trykkeris Typografer indledede Underhandling med deres Principal angaaende en Ordning af Lærlingeforholdet, — herfor stemte kun 3; RASMUSSENS Forslag vedtoges med 12 St. imod 3, og lød saaledes: »Kolding Lokalforening anmoder indtrængende Hovedbestyrelsen om at tage denne Sag under grundig Overvejelse, idet man i en tilfredsstillende Løsning af Lærlingespørgsmaalet sér den eneste betryggende Udvej for en Forbedring af Typografernes Kaar«. — Derefter stillede RASMUSSEN en Forespørgsel til *Formanden* angaaende Skemaerne, som denne besvarede, og sluttelig forhandledes om et Bal Fastelavns Lørdag, til Arrangering af hvilket der nedsattes et Udvalg. BASSE.

Forskelligt.

Ved Boghandlerforeningens 50 Aars Jubilæum, som afholdtes den 18. Januar, forelaa der foruden en Mængde forskellige andre Tryksager ogsaa et Arbejde, som er udført hos Nielsen & Lydiche, og som gjør dette Firma al Ære. Det kalder sig »Industrielt Farve-Spilleværk eller de fem Stormagters Apotheose, fremstillet bio-, foto-, xylo-, zinko- & typo-grafisk«, og bestaar af en Kreds, der er inddelt i Sekstanter, hvoraf ethvert indeholder en Sang; hvert Sekstant har en anden Tone eller Undergrund. I det hele er Arbejdet udført i 9 Farver.

Fagskole i Leipzig. Siden November Maaned har Leipzig nu ogsaa faaet en Fagskole for Typograf-Lærlinge, som maa ansés for en foreløbig Afbetaling paa den projekterede Højskole for samtlige grafiske Fag. Skolen har for Tiden 98 Elever, som er fordelte i 3 Klasser (2 for Sættere, 1 for Trykkere). Undervisningen besørges for den videnskabelige og kunstneriske Dels vedkommende ved Lærere fra Byens polytekniske Læreanstalter og for den tekniske og fagvidenskabelige Dels vedkommende ved d'Hrr. Fischer og Knott i 8 ugenlige Læretimer.

Den typografiske Forening.

Søndag den 20. Februar, Formiddag Kl. 10½, afholdes den

halvaarlige Generalforsamling

i Foreningens Lokale, Lille Kongensgade 25, 1. Sal.

Foreløbig Dagsorden:

1. Regnskabets Forelæggelse og event. Godkendelse.
2. Budgettet for indeværende Halvaar.
3. Valg af Formand, Næstformand, 3 Medbestyrere, 3 Suppleanter, 1 Kasserer, 2 Revisorer samt 3 Repræsentanter til Bladet »Social-Demokraten«.

Forslag til Behandling paa denne Generalforsamling maa være indleverede 8 Dage forud. STYRELSEN.

Obs. **D'Hrr., som har laant Penge af Foreningen, opfordres herved til snarest muligt at indbetale disse, da de i modsat Fald kan vente, at deres Navne bliver offenliggjort i »Typ.-Tid.«** STYRELSEN.

Nyt Medlem.

J. C. JENSEN (udlært d. 1. Januar 1887 hos Calberg; arbejdsløs).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til Styrelsen.

Til **det frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget (NB. for 2 Uger):

»National-Tidende« (61.—63. B.) 10.20, Hansons Stempelfabrik 0.75, »Avisen« (65. og 66. B.) 2.57, N. 1.00, H. 1.00, Erichsen 0.50, »Adresse-Avisen« 1,00. Schiellerups (52. og 63. B.) 1.00, »Nogle Vestjyder« 1.00, Calbergs 0.50, S. & K. 0.70, »Dagens Nyheder« (62.—65. B.) 2.20, »Politiken« (66. og 67. B.) 6.00, Bordings 2.75, Græbes (69. og 70. B.) 6.00, i alt **37.35.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 2.937.47.**

Endvidere modtaget fra Fagforeningernes Indsamling 110 Pd. Flæsk, 1 Sæk Kartofler, 51 Pd. Ost og 20 Stk. Rugbrød. RUD. BØHM.

Da der siden den sidste Bekendtgørelse, i »Typ.-Tid.« Nr. 1, over indkomne Bidrag til de *strejkende Kolleger i Altenburg,* ikke er indbetalt noget Bidrag, antager jeg, at d'Hrr. Kolleger anser det indkomne Beløb, Kr. *25.05,* som et passende Bidrag for Danmarks Vedkommende; som Følge deraf slutter jeg Indsamlingen med en hjærtelig Tak paa vore tyske Kollegers Vegne til d'Hrr., som har bidraget til det indkomne Beløb.

De indkomne Bidrag er afsendte saaledes:

den 21. December 1886	Mark 24.00 =	Kr.	21.41
	Porto —		0.36
den 24. Januar 1887	Mark 3.50 =	—	3.13
	Porto —		0.36
		Kr.	25.26

Postbevis for de afsendte Beløb haves.

CARL OLSEN, Græbes Bogtrykkeri.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften paabegyndes Indøvelsen af *en Række Smaasange* til Benyttelse ved Bordet og paa Skovture. Ærede Kolleger anmodes om at slutte sig til Koret og blive satte paa Stemme Kl. 10 i Lokalet, Tekniske Skole, Læderstræde.

Hele Koret fra Aarsfesten anmodes om at give Møde til Beslutning i en Sag af Vigtighed.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer.

Slagelse, PETER LAURITS HANSEN (udlært hos Th. Jensen i Korsør den 9. Januar 1887).

Næstved, HENRIK HANSEN (udlært hos C. V. Petersen i Næstved den 1. Februar 1887).

Do., LUDVIG ARNHOLTZ (udlært hos Bangs Enke i Næstved den 1. Februar 1887).

Odense, Sætter ROBERT ALEXANDER HILDEBRANDT (udlært hos Deichmann i Faaborg den 1. Januar 1887).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Næstved, ALBERT CHR. HANSEN (Medlem af »Den typografiske Forening«, sidst arbejdet i Bergen).

Slagelse (Skjelskør), PETER HANSEN (sidst arbejdet i Korsør).

Kolding, HANS HANSEN (sidst arbejdet i Viborg).

Bortrejste.

Kolding, ALEXANDER DIETZEL (arbejdsløs).

Køge, CARL ADOLF MADSEN til Kbhvn. (arbejdsløs).

Brevkasse.

Haderslev. For sent til dette Nr.

KUNDGØRELSER.

Den typografiske Trykkerforening

afholder Lørdag den 19. Februar 1887

Maskebal

i d'Hrr. Wittmack & Riises (forh. Seekamps) Lokaler, Gammelholm.

Fønix Orchester (12 Musici) udfører Musiken under Anførsel af Hr. Musikdirektør Witzansky.

Billetter à 1 Kr. 50 Øre for en Herre og 1 Kr. for en Dame, samt et begrænset Antal Tilskuerbilletter à 50 Øre, og Børnebilletter à 35 Øre kunne erholdes hos Styrelsen.

Intet Billetsalg finder Sted ved Indgangen.

Et **Bogtrykkeri,** rigt forsynet med nye Skrifter, Hurtigpresser og Gasmotor, ny Digeltryk-Trædepresse m. m. (gode Kunder) er paa Grund af Familieforhold straks til Salg. Billet, mrkt. 1100, modtager »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: RUD. BØHM, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 7. | København, den 11. Februar 1887. | 14. Aargang.

Lønningskampen i Tyskland.

Fra Berlin foreligger der nu udførlige Efterretninger. Allerede for længere Tid siden fandt der Underhandlinger Sted mellem Avissætterne paa den ene Side og »Avistrykkeriernes fri Forening i Berlin« paa den anden Side. Disse førte dog ikke til noget positivt Resultat, hvorimod en Del Bestemmelser, som Arbejderne havde udarbejdet og forelagt i de fleste Avistrykkerier, havde god Udsigt til at gaa igennem, idet man i det væsenlige havde holdt sig til de tidligere Lønningssatser og kun forlangt ubetydelige Forhøjelser dér, hvor i Forvejen afsluttede Kontrakter umuliggjorde Indførelsen af de af Arbejderne udarbejdede Bestemmelser. Hr. HEINICKE, Indehaveren af *Kreuz-Zeitung's* Trykkeri, erklærede imidlertid, at Principalerne indbyrdes havde givet hverandre deres Æresord paa at indføre de af dem udarbejdede Bestemmelser og da disse paa et Møde af 300 Avissættere var bleven erklæret for absolut uantagelige, idet de vilde hidføre en Lønningsformindskelse, besluttede man at rette det bestemte Spørgsmaal til Avistrykkeriernes Indehavere, om de havde i Sinde at indføre Principalbestemmelserne eller om de vilde bibeholde de hidtil gældende. Følgen heraf var, at Arbejdet nedlagdes i »*Kreuz-Zeitung's*« Trykkeri af 36 Mand; hos KRAUSE, som vel erklærede, at han vilde betale efter de hidtil gældende Regler til Oktober, men at han i Mellemtiden havde i Sinde at ville opsige en Del for at skaffe sig et nyt Personale, for paa den Maade at kunne indføre Principalbestemmelserne, forlod 50 Mand Trykkeriet — kun 2 blev staaende. W. BÜXENSTEIN meddelte, at han ikke vilde forandre Lønningsforholdene i dette Aar, men at han maaske til næste Aar kunde faa i Sinde at indføre Principalbestemmelserne, da han ansaa sig for solidarisk med de øvrige Principaler, et Svar, som Sætterne erklærede sig tilfreds med. Men da Hr. BÜXENSTEIN sendte KRAUSE Hjælp, saasnart han erfarede, at Arbejdet var nedlagt, ansaa Personalet sig paa sin Side forpligtet til at understøtte Kollegerne hos KRAUSE og *150 Mand* (kun 9 blev staaende) forlod derfor øjeblikkelig Trykkeriet. I de øvrige Trykkerier opnaaede man et nogenlunde heldigt Resultat, idet de fleste Principaler enten gav deres Æresord paa ikke at ville indføre Principalbestemmelserne eller ligefrem slettede deres Underskrifter.

Det er aabenbart Arbejdsgivernes Hensigt at forsøge paa at sprænge Organisationen paa samme Tid som de gaar ud paa at indføre Lønningsnedsættelser. Det er derfor fuldstændigt berettiget af Arbejderne at anvende de Midler, som de i Øjeblikket ansér for formaalstjenlige og den Energi og Kraft, hvormed denne Arbejdsnedlæggelse er iværksat, bør derfor have *enhver* Arbejders udelte Sympathi. Danmarks Typografer bør aldrig glemme, at man i Tyskland 1876 sendte kraftig Understøttelse hertil og de bør ved denne Lejlighed betale lidt af paa denne Gæld. Man har dette Aar i Tyskland ført en haardnakket Kamp for Tarifens Indførelse, en Kamp, som endnu paa mange Steder ikke er endt og som fordrer alle Arbejderes Offerberedvillighed for at kunne føres sejrrig til Ende. I Berlin er det væsenlig Avissætterne, der har optaget Hansken, og derfor gælder det navnlig for *Avissætterne her i Byen og i Provinserne* paa det kraftigste at understøtte deres Kolleger; der er intet Øjeblik at spilde; ethvert Trykkeris Tillidsmand bør **ufortøvet** sætte en Indsamling i Gang og det skulde gaa underlig til, om ikke *alle* Arbejdere Landet over skulde have saa meget til overs for *deres egen Sag*, at de vilde undlade at gøre deres Pligt.

Kammerater. En Appel til vor Solidaritet er det samme som en Appel til vor Æresfølelse. Lad os i Morgen vise, at den ikke sover.

Ça ira.

Det schweiziske Lærlingeregulativ.

Som allerede tidligere meddelt er det nye Lærlingeregulativ bleven indført fra 1. Januar d. A.; det er blevet vedtaget af 140 Trykkerier i 71 Byer. I det sidst udkomne Nr. af »Helvetische Typografia« offenliggør Centralkomiteen for det schweiziske Typografforbund en Del Overgangsbestemmelser, af hvilke vi her vil gengive de væsenligste.

Typografforbundets Medlemmer er forpligtet at henvirke til, at de Bogtrykkeriejere, som endnu ikke har indført Regulativet, indfører og strængt overholder dette.

Mulige Overtrædelser maa meddeles til Foreningen

af schweiziske Bogtrykkere, hvilken Forening er Centralstedet ang. Regulativet.

Der fastsættes følgende Skala for Eksamenskomissionen:

Ved	25	Typografer	6	Medl.,	hvoraf	4	Typogr.,	2 Princ.
»	50	»	9	»	»	6	»	3 »
»	100	»	12	»	»	8	»	4 »
»	200	»	15	»	»	10	»	5 »

Fra det Tidspunkt, da Regulativet er traadt i Kraft, maa enhver ny udlært, der søger Optagelse i Forbundet, levere Bevis for, at han i hvert Tilfælde har bestaaet den foreskrevne Afgangseksamen til Tilfredshed.

Den foreskrevne Lægeattest maa udfærdiges efter følgende Skema:

Resultat af Lægeundersøgelsen af Lærling . . . fra . . . Kanton . . . født d. . . .

1. Almindelig Legemsbeskaffenhed . . .
   Beskaffenhed af de nedre Ekstremiteter . . .
2. Nervesystemets Beskaffenhed . . .
3. Aandedrætsorganernes do. . . .
4. Cirkulationsorganernes do. . . .
5. Fordøjelsesorganernes do. . . .
6. Synet . . .
7. Nærsynethed eller Fjærnsynethed (hos Sætterne) . . .
8. Farveblindhed (hos Trykkerne) . . .
9. Findes der ellers nogle Abnormiteter? . . .
10. Findes der Anlæg til Sygdomme? . . .
11. Arvelighed af Sygdomme i hans Familje . . .

I Henhold til foranstaaende erklæres den undersøgte som egnet til at træde i Lære som . . .

Dateret den . . . Den undersøgende Læge . . .

Følgende Skema gælder for Afgangseksamen:

Undertegnede Eksamenskommission har i Dag i . . . Trykkeri afholdt den i Lærlingeregulativet foreskrevne Afgangseksamen paa Lærling . . . fra . . . født den . . . og fundet denne at være . . ., saaledes at Kommissionen . . . kan anbefale ham til Udlæren.

Dateret den . . . Eksamenskommissiom . . .

En Afsked.

At man maa have sin egen Overbevisning og handle derefter synes dog at skulle respekteres i et »frit« Land, og særlig naar man ikke optræder som Taler eller lignende, men kun i en offenlig politisk Forsamling giver sin Mening tilkende paa en anstændig og lovlig Maade, kan det vel ikke betragtes som en stor Brøde, at man paa et saadant Sted kommer i Konflikt med sin Herre og Mester.

Men Sligt tillades ikke i »Viborg Stiftstidende«, selv om man kun er ansat som »gemen Snapper«.

Enhver, som tænker paa at danne sig et Levebrød der, maa — hvis han ikke fuldt ud kan følge med Organet — tie stille — ikke sige et Muk, som kan skade den gode Sag og dens Førere.

For at forklare ærede Kolleger Grunden til min Afsked og tillige advare Kolleger, der mulig vil søge Arbejde der, skal jeg kortelig referere Sagen.

Onsdagen den 26. Januar havde Gehejmeetatsraad Klein indbudt til et offenligt Møde paa Raadhuset i Viborg — der havde til dette indfundet sig en meget talrig Forsamling — og Stemningen paa Mødet, hvor ogsaa Højrevælgerforeningens Kandidat var til Stede, viste sig overvejende for Klein, baade under dennes fortrinlige Foredrag og de begejstrede Hurraraab, som løde for ham saa vel før som efter Foredraget. Jeg befandt mig midt iblandt Forsamlingen og gav her min Mening tydelig tilkende, baade da Hr. Angelo og Højrevælgerforeningens Kandidat, Herredsfoged Faber talte, — jeg hyssede *to* Gange af Hr. Angelo og *en* Gang af H.-V.F.s Kandidat.

Dette er min Brøde, og uagtet hverken Hr. Angelo eller Faktor Clausen, der begge var til Stede ved Mødet — tilligemed det øvrige Personale fra »Vib. St.« — har bemærket mig, har de dog fundet det rigtigt i Sagens Interesse at afskedige mig *straks, uden* at have spurgt mig, hvorvidt Meddelelsen fra *anden* Haand var rigtig, eller givet mig Lejlighed til Forklaring, og *uden* at give mig saa meget som *én* Dags Opsigelse.

Hr. Faktor Clausen har Æren af at have fuldført Værket — han gav mig Meddelelsen med den Motivering, at jeg havde opponeret mod min Mester, og dette taaltes ikke i »Vib. St.«

Tror d'Hrr. Angelo og Clausen, at de gavner deres Sag ved at vise en saadan Hensynsløshed mod en af deres Arbejdere, som har en anden Mening?

Og kan de forsvare at give en saadan Arbejder sin Afsked *alene* af den Grund, *uden* at lade ham vederfares den Retfærdighed, som Hr. Angelo eller Hr. Clausen vistnok vilde gøre Fordring paa, hvis en af Arbejderne ønskede at forlade sin Plads?

Det minder om det gamle: »*Vi alene vide*« osv.

Til Slutning skal jeg endnu tilføje den Bemærkning, at en af Angiverne findes iblandt selve »Viborg Stiftstidende«s Personale.

p. t. Aarhus, i Febr. 1887. **L. V. Hansen.**

En Stiftelsesfest.

(Frit bearbejdet.)

Til denne Fest havde foruden de sædvanlige Deltagere indfundet sig en stor Del Principaler, der sand-

synligvis havde givet Møde af Interesse for Foreningen, noget, man ikke kunde finde anstødeligt efter tidligere Tiders Erfaring. Ved et særligt Bord, hvis Opdækning og Arrangement var besørget af Værten personlig, havde Foreningens Bestyrelse taget Plads »Typograf-Tidende«s Referent sad bænket mellem Formanden og Næstformanden; sidstnævnte havde Højres Arbejder- og Vælgerforening's Emblem i Knaphullet.

Kl 9 aabnedes Talernes Række med en Toast for Kongen, Landets ophøjede Monark, som trods de sørgelige politiske Forhold nok skulde søge at gøre alt for sit Folks Lykke i Almindelighed og særlig have Typografernes Vel for Øje; saaledes havde jo en af deres Repræsentanter nydt den Ære at være Gæst ved Kongens Bord. Taleren lønnedes med stormende Bifald og Forsamlingen afsang staaende »Kong Kristian stod ved højen Mast«. Derefter holdt Formanden et Foredrag om *Zinkætsning*, idet han udførlig motiverede, hvorfor han havde valgt et saadant nevtralt Æmne; hverken Had eller Nag eller politisk Kævl skulde virke forstyrrende i denne Forsamling, men alle skulde samles i en fast Tro paa, at Foreningens Betydning som faglig Organisation vilde blive Grundlaget for Samarbejdet mellem Københavns Typografer. Det udførlige Foredrag, som indgaaende skildrede Zinkætsningens forskellige Anvendelse og store Værd for Bogtrykkerkunsten, lønnedes med udelt Bifald. Der omdeltes nu en Sang »Til Principalerne«, som var en stor Overraskelse for alle Deltagerne i Festen. Titelen forestillede nemlig en bekendt Billettrykkers Hus; udført i Sats af Streger og trykt i 8 Farver var det ubetinget den smukkeste Kunstsats, der endnu er udført her hjemme. Sangen vakte selvfølgelig stormende Jubel. Næstformanden holdt Talen for de tilstedeværende Principaler: . . . Lige som Kronen var nødvendigt for Træet, var Principalerne en Nødvendighed for Typograferne. Vel var det Træets Rødder, der sugede Næring og fik Safterne til at cirkulere, men man maatte erindre, at der var mange Træer, der kunde have syge Rødder og saaledes gik det desværre ogsaa mange Gange i vort Fag. Dermed vilde han ikke sige, at den mindre fine Portion blandt Typograferne var Rødder, men han vilde kun slaa fast, at der hos mange herskede en vis Bitterhed mod dem, der gik med Hat, Stok og Briller. Han vilde til Slutning takke d'Hrr. Principaler, som havde givet Møde, for den Sympathi og Velvilje, de havde vist Foreningen i de onde Dage, da den var bleven spottet af den mindre fine Portion og de kunde være forvissede om, at man altid i denne Forsamling vilde mindes dem med Taknemmelighed. . . . Efter at en bekendt Billettrykker havde tolket sin Glæde over disse Udtalelser fra den besindige Del af Typograferne og udbragt en Skaal for de fredelskende, lovlydige Typografer, som kunde være forvissede om, at han trods det, at han nu ikke stod Faget saa nær som før, vedvarende skulde omfatte det med Interesse og altid være rede til at trykke Rejsebilleter til et vist Sted for en vis Del af Typograferne, rejste man sig i en meget animeret Stemning.

Efter Bordet samledes man om den dampende Punsch; Taler og Sange fulgte Slag i Slag; der var en Vid og Klang i det, som endogsaa forbavsede Principalerne. Da Kl. var 4 vedtoges det med overvældende Majoritet at drikke Kaffe. **Sapeur.**

Korrespondance.

Haderslev, den 3. Februar 1887.

Tilstanden her hos os er endnu den samme som for 4 Uger siden. De tidligere omtalte Skruebrækkere staar der endnu og glæder sig over, at vi saadan gik i Vandet. Men lad dem kun, vi holder os til det gamle Ordsprog, »den, der lér sidst, lér bedst«. Der kommer nok en Gang med Tiden Lejlighed, hvor vi kan faa Lov til at tale et Ord med. »Dannevirke«s Trykkeri er fortsat blokeret og vil vedblive at være det.

Vi har faaet en Lærlingefabrik mindre her i Byen, nemlig Joh. N. Hansen's, som nu er flyttet til Vejle og som vi allerede har sét omtale i »Typ.-Tid.« Det kan blive en rar Konkurrent for de Herrer Bogtrykkere i Vejle.*)

Hvad ellers Tarifens Gennemførelse her i Hertugdømmerne angaar, da er den gaaet glat igennem med Undtagelse af Haderslev. I Flensborg opstod der jo en Del Stridigheder, men de blev hurtigt bilagte, ene og alene paa Grund af det rosværdige Sammenhold iblandt Typograferne, der hersker der paa Stedet.

Forskelligt.

Betydelig Underballance. »Norsk Centralforening for Bogtrykkere« har i *3dje* Kvartal 1886 havt en Underballance af 1013 Kr., medens dens Afdelinger i det samme Tidsrum har haft en Underballance af Kr. 61.70 — og alt dette til Trods for Kontingentforhøjelsen og Rejsehjælpens Nedsættelse. Et Antal af 291 Rejsende har i 3dje Kvartal modtaget 1025 Kr., til Syge er der bleven udbetalt 942 Kr. samt i Begravelseshjælp 250 Kr.

*) Dette tager man sig vistnok meget let i denne gode By, eftersom bl. a. Hr. Hertz ikke forsmaar at holde 7 Drenge (den ottende er efter Forlydende antaget) til 1 à 2 Svende. RED.

Japanesisk Papir.*) Man har vist os en Del Prøver ægte japanesisk Papir (ikke at forveksle med det saakaldte kinesiske Papir, som af Stentrykkerne bruges til Overføring) fra den kejserl. Fabrik i Oji (Tokio). Vi maa tilstaa, at dette Papir saavel i Finhed som i Styrke langt overtræffer det Produkt, der af de evropæiske Fabriker kastes paa Markedet og betegnes som et fortrinligt Papir. Til Pragtværker vil det japanesiske Papir være af en ligefrem storslaaet Virkning, ligesom det ogsaa kan anvendes til Værdipapirer, som Obligationer, Veksler o. s. v.

Internationalt. Den første czekiske Typograf-Union i Amerika henvendte sig til den tysk-amerikanske Typografia med Anmodning om at maatte blive anerkendt som et Led af denne. Da imidlertid det tysk-amerikanske Forbunds Love kun tillader Optagelsen af saadanne Typografer, der er fuldstændig Herre over det tyske Sprog, foranstaltede Forbundspræsidiet blandt Medlemmerne en almindelig Afstemning, som sandsynligvis vil faa det Resultat, at den ønskede Tilladelse gives.

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige Generalforsamling udsættes herved til Søndag den 6. Marts.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

H. CHR. M. MØLLER, sidst arb. i Kallundborg (Fjeldsøe). STYRELSEN.

Unterstützungsverein Deutscher Buchdrucker.

»Dannevirke«s Officin i Haderslev er fremdeles blokeret, hvilket herved gentagende bringes i Erindring.

Til **det frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget.

Fagforeningernes Indsamling 35.00, Schiellerups (64. B.) 0.50, F. H. 1.00 »Avisen« (67. B.) 1.50, »Adresse-Avisen« 1.00, Græbes (71. B.) 2.70, ialt **41.70.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 2.979.17.**

Endvidere modtaget fra Fagforeningernes Indsamling: 106 Pd. Flæsk samt 35 4-Pd.s Rugbrød.

RUD. BØHM.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften fortsættes Indøvelsen af »Sät machinen igång«. Nye Medlemmer sættes paa Stemme Kl. 10.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Til Lokalforeningsformændene.

Da der skal trykkes et nyt Oplag af Lokalforeningernes Regnskabsbøger, bedes de af Lokalforeningsformændene, som mener, at der kan foretages hensigtsmæssige Ændringer deri, i Løbet af næste Uge at meddele mig, hvori disse Ændringer burde bestaa. Det vil da blive overvejet i Hovedbestyrelsen, forinden det nye Oplag trykkes.

Harald Jensen.

Bortrejste.

Viborg, HANS HANSEN (arbejdsløs).
Do., L. V. HANSEN (arbejdsløs).
Ringkøbing, H. MIKKELSEN (arbejdsløs).
Næstved, ALBERT CHR. HANSEN (arbejdsløs).
Slagelse, JOHAN G. LINDSTRØM (arbejdsløs).

Udmeldt.

Aalborg, J. DEIN.

KUNDGØRELSER.

Den typografiske Trykkerforening

afholder Lørdag den 19. Februar 1887

Maskebal

i d'Hrr. Wittmack & Riises (forh. Seekamps) Lokaler, Gammelholm.

Fønix Orchester (12 Musici) udfører Musiken under Anførsel af Hr. Musikdirektør Witzansky.

Billetter à 1 Kr. 50 Øre for en Herre og 1 Kr. for en Dame, samt et begrænset Antal Tilskuerbilletter à 50 Øre, og Børnebilletter à 35 Øre kunne erholdes hos Styrelsen.

Intet Billetsalg finder Sted ved Indgangen.

En flink og paalidelig, særdeles velanbefalet — uden egen Skyld ledigbleven — **Typograf** søger Plads enten som *Ombrækker og Akcidenssætter* eller i modsat Fald som fastlønnet *Avissætter*. Billet mrkt. »Typograf 7881«, modtager »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

Et møbleret Værelse med egen Indgang er til Leje straks eller til den 1ste. Kapelvej 49, 4. S. t. h.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: RUD. BØHM, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 8. | København, den 18. Februar 1887. | 14. Aargang.

Støt Indsamlingen til vore tyske Kolleger. Husk, de har bragt store Offre, da vi kæmpede — vis nu, at vi ikke har glemt det. Ethvert Trykkeris Tillidsmand hele Landet over bør sætte sig i Spidsen for ugenlige Indsamlinger, saa at Tilslutningen kan blive saa stor som mulig. Bidragene sendes til L. D. Berg, Regnegade 17, K.

Haandværkssvendenes Rejseforeninger.

Vi har tidligere flere Gange givet ærede Indsendere Ordet for en Anbefaling af »Haandværkssvendenes Rejseforening«, hvilken Forening blev rost meget, fordi den efter sigende yder sine Medlemmer en ikke ubetydelig Rejseunderstøttelse. Men da enhver Sag kan sés fra to Sider, finder vi det rigtigst ogsaa at gengive en Stemme fra Modstandernes Side. I Februarnummeret af »Fagblad for Snedkere« har nemlig Forretningsføreren for »Snedkerforbundet«, Hr. Chr. Olsen, offenliggjort sine Anskuelser om denne Forening, og da vi i principiel Henseende fuldstændig deler disse, tager vi ikke et Øjeblik i Betænkning at gøre dem til vore egne.

Som bekendt har Indenrigsministeren fritaget den oftnævnte Forenings Medlemmer for at være forsynede med Vandrebog og for at lade denne visere af Politimyndighederne. Meddelelsen af denne Resolution gav Godsejernes Organ, »Jyllandsposten«, Anledning til at servere følgende Mundfuld:

»Haandværkssvendenes Rejseforeninger har saaledes gjort et stort og afgørende Skridt hen imod Foreningernes Maal: Udskillelsen af de rejsende ordenlige Haandværkssvende fra Vagabonderne, idet de ordenlige Svende ved at melde sig ind i Rejseforeningerne og forsyne sig med Rejsebog fra disse, vil blive fritagne for sammen med Vagabonderne at være undergivne Viseringstvangen«.

Hertil knytter Hr. Chr. Olsen nu følgende Bemærkninger:

»*Haandværkssvendenes Rejseforeninger har saaledes nu gjort et stort og afgørende Skridt henimod Foreningens Maal*'. Ja, er Rejseforeningernes Maal det at berøve Svendene al Selvbestemmelsesret, at gøre dem afhængig af, hvad et mér eller mindre reaktionært Ministerium finder paa at »*resolvere*«, saa har Rejseforeningerne naaet deres Maal. Er Rejseforeningerne stiftet for at bringe Haandværkssvendene ind under Mestrenes beskyttende Vinger, er disse Foreninger et af deres »Midler« til at underkue deres Arbejdere, ja, saa kan man ikke forundre sig over, at »*Mestrene*« søger at naa *deres* Maal; men man kan derimod have Ret til at forundre sig over, at der efter at dette Skridt er gjort, endnu findes Svende, som er Medlemmer af denne Forening. Det Program, hvorpaa Rejseforeningerne i sin Tid blev stiftet var i og for sig sundt og godt. Det er altid en ædel Bestræbelse at søge at hæve en fortrykt Stand; men det er i allerhøjeste Grad uædelt, at de herskende Klasser hykler Arbejdervenlighed for at benytte den Sympathi, de derved vinder, til end yderligere at nedtrykke dem, de hykler Medfølelse for. Og saaledes forholder det sig her. Den Gang Rejseforeningerne blev stiftet, tog de ledende Mænd i Industriforeningen her i Byen Initiativet til at oprette en Rejseforening for københavnske Svende. Da man nu i København i flere Aar har indsét, at vilde man stifte en Forening for Svende her, saa maatte man henvende sig til disses Tillidsmænd, saa henvendte d'Hrr. sig til Arbejderpartiets Bestyrelse for at indlede Underhandling med denne, og her viste det sig da, at Foretagendet strandede, fordi Mestrene *alene* vilde bestemme, hvorledes Foreningen skulde ledes, medens Svendene kun havde Retten — til at betale. Fagforeningerne sluttede sig enstemmig til Bestyrelsens Optræden, og Svendene her undslap denne Gang for at komme til at gaa i Mestrenes Gangvogn. Ude i Provinserne, hvor man endnu havde en Del Avtoritetstro, gik det derimod bedre. Den ene Rejseforening blev dannet efter den anden, alle skaaret over samme Læst, og næsten i dem alle kommanderede Mestrene, og Svendene betalte. Man skulde nu tro, at Mestrene kunde være rigtig godt fornøjede med den Maade, hvorpaa de havde ordnet deres Sager. Dog, Glæden var ikke aldeles ublandet. Trindt omkring tiltog Arbejderbevægelsen i Styrke, man vaagnede, gned Øjnene og opdagede, at man havde ladet sig narre. Klassebevidstheden tiltog i Styrke, og

man tillod sig flere Steder, blandt andet i Aarhus, at vælge Arbejdernes bedste Mænd ind i Bestyrelsen. Saa begyndte man at ryste. Barnet, man havde bragt til Verden, artede sig ikke længere vel. Hvad skulde man gribe til? Man fandt kun én Udvej. Man lod det konfirmere. Og det er en løjerlig Konfirmation den. Lad nu kun Arbejderne fordre at være medbestemmende om, hvorledes Foreningerne skal ledes. De er paa Forhaand svinebundne, og Mestre og Fabrikanter kan le af, hvorledes Arbejderne sjokker i Tøjet.

Rejseforeningerne har naaet deres Maal: »*Udskillelsen af de rejsende ordenlige Haandværkssvende fra Vagabonderne*«. Hvem bliver altsaa nu herefter Vagabonder? For det første *alle københavnske Svende*, idet der her i Byen ikke eksisterer nogen Filial af Rejseforeningerne, foruden altsaa godt og vel Halvdelen af samtlige Svende i Landet, bliver alle de Svende, der er Medlemmer af en faglig Rejsekasse, som f. Eks. *Snedkere* og *Typografer, skældt ud for Vagabonder*. Vor Tid er Reklamens Tid; men en styggere Reklame er vist aldrig sét. Alene for at forlænge en af den almindelige Bevidsthed dødsdømt Forenings Liv, tillader man sig at stemple tre Fjerdedele af Danmarks Svende for Vagabonder. Men det vil ikke nytte. De danske Haandværkssvende vil ikke ved den Slags Midler lade sig tvinge til at indmelde sig i Rejseforeningerne; men den Haan og Brutalitet, der er udvist mod dem, vil kun bevirke, at de enkelte Fag vil organisere Rejseunderstøttelseskasser for Fagets Medlemmer, hvilket som bekendt alt er skét for Snedkernes og Typografernes Vedkommende. I Stedet for at forlænge Rejseforeningernes Liv vil det derimod bidrage til at forkorte det, Arbejderen vil svare her som i mange andre Tilfælde, hvor Mestrene har traadt vor Selvbevidsthed og Æresfølelse for nær, ikke ved Ord men ved Handling, og det vil lyde:

Bort fra de konfirmerede Rejseforeninger.«

Saa vidt Hr. Chr. Olsen. De Forhandlinger, han omtaler, der har fundet Sted i Industriforeningen her i Byen, gik virkelig i Stykker af den Grund, at man ikke vilde indrømme Medlemmerne Selv- eller blot Medbestemmelsesret; de skulde forlods underkaste sig de Regler, der ndelukkende var bleven fastsat af Mestrene, men en saadan Fordring hverken vilde eller kunde Københavns organiserede Arbejdere være med til, og deri maa som sagt Grunden søges til, at Københavnerne staar aldeles udenfor denne Forening.

Et Flyveblad.

Som en Prøve paa, hvorledes vore Kolleger i Tyskland griber Sagen an, for at komme Lærlingeuvæsenet til Livs, offenliggør vi nedenstaaende et Flyveblad, som i Fjor blev udsendt af »Den typografiske Forening i Haderslev« i et Antal af 1000 Eksemplarer. Dette Flyveblad er fri for alle svulstige Talemaader, men til Gengæld indeholder det saadanne Fakta, at det absolut maa have gjort den tilsigtede Virkning. Det lyder med de af os foretagne sproglige Rettelser saaledes:

8000 Lærlinge

beskæftiges for Tiden i Tysklands Bogtrykkerier, medens Antallet af Typografer kun er 19,000. Der kommer altsaa paa fem Typografer to Lærlinge. Mange Trykkerier arbejder kun med Lærlinge, for efter endt Læretid at afskedige dem, hvorefter man paany begynder ikke at *uddanne* unge Folk i Bogtrykkerkunsten, men at *udbytte* dem. Med trolig Samvittighedsløshed søger et stort Antal Principaler paa denne Maade at opnaa pekuniære Fordele, uden i mindste Maade at bryde sig om disse unge Mennesker ogsaa senere er i Stand til at ernære sig paa en ærlig Maade. Ved dette Uvæsen beredes de Principaler, der holder paa Orden i Forretningen og paa et rigtigt Forhold mellem Typografer og Lærlinge, en usund Konkurrence; for Typograferne opstaar gennem denne Overproduktion den største Skade, idet den uforholdsmæssige Tilgang af Typografer har bevirket, at der i *Gennemsnit omtrent er 2000 Bogtrykkersvende arbejdsløse*. Da mange af disse ikke en Gang er i Stand til at erhverve sig Understøttelse af Bogtrykkerforeningen og i Følge ensidig Undervisning i Læren kun erholder Arbejde af kort Varighed, sér de en sorgfuld Fremtid imøde. Men ogsaa de, som understøttes af Typografernes Organisation, »*Unterstützungsverein Deutscher Buchdrucker*«, har ved gentagen Arbejdsløshed at kæmpe med den største Nød og lige som de andre ofte i senere Aar søger sig et andet Erhværv. Forældre, Formyndere, Lærere etc. maa vel betænke disse Ord, og ved Sønnernes Forretningsbestemmelse handle med samme Interesse.

Som Supplement til ovenstaaende tilføjer vi følgende *Statistik for Haderslev* i de sidste 10 Aar:

Af 31 unge Mennesker, som har lært her i Byen, er 6 døde af den for Typograferne meget farlige Sygdom — *Brystsyge* — og én er opgivet af Lægen paa Grund af samme Sygdom, 12 har efter endt Læretid valgt sig en anden Livsstilling, da de har indset, at de ikke kunde ernære sig eller finde Beskæftigelse ved

Faget. For Øjeblikket er 15 i Lære her i Byen, hvorimod der kun beskæftiges 13 Typografer, og af disse 13 har 7 i det sidste Aar været under Lægebehandling, mest for Brystsyge.

Efter ovenstaaende vil det være indlysende for Enhver, at *Bogtrykkerfaget* ikke kan betragtes som nogen glimrende Forretning for de arbejdende, tværtimod søger enhver snarest mulig at komme bort fra Bogtrykkeriet og søge sig en anden Erhværvsgren. Det kan derfor kun paa det indstændigste fraraades Forældrene at lade deres Børn komme i Bogtrykkerlære. Hvad der bidrager meget til, at Sygeligheden og Dødeligheden er saa stor blandt Typograferne, er, at Forældrene anser *Bogtrykkerfaget* for en meget let Beskæftigelse og som Følge deraf lader deres *svagelige* eller *daarligt udviklede Børn* komme i Bogtrykkerlære og staa i et Lokale, hvor Luften er fuld af Giftstoffer, som er *meget skadelige for Sundheden* og frembringer Brystsygen. Det skal netop være *kraftige,* med *godt udviklet Bryst* forsynede Børn, som kan taale at arbejde ved Faget; tillige er det nødvendigt, at have *gode Skolekundskaber*. Det er derfor tilraadeligt, at Forældrene først lader Børnene undersøge hos en Læge, inden de lader dem vælge Bogtrykkerfaget som deres fremtidige Erhverv.

Den typ. Forening i Haderslev.

Et Brev fra Amerika.

Af et Privatbrev, som velvilligt er overladt os til Afbenyttelse, fremsætter vi følgende Udtog:

Jeg véd ikke, om De har hørt, at jeg er forduftet til Amerika? Under alle Omstændigheder er det en Kendsgerning! Hvorfor? Ja, jeg havde ikke lavet nogen saadan større Frikadelle hjemme — ikke Spor; jeg kedede mig, oprigtig talt, og jeg havde ikke stor Lyst til at tage en middelmaadig Plads som Typograf. Jeg tog altsaa over Atlanterhavet og Syd paa fra New-York til Florida til en By, der hedder Palatke, og hvor jeg har en Broder i god Vej til at blive Kapitalist. Jeg spændte et Par Maaneder i P., men havde kun Plads i 2 Dage som Typograf; Bladet gik ind. For godt en Maaned siden rejste jeg Nord paa (kun faa Mile) til Jacksonville, hvor jeg første Dag fik Plads paa mit nuværende Arbejdssted, Byens største Trykkeri (i Akcidens Afdelingen). Den amerikanske typografiske Forening er ikke naaet her ned endnu, hvorfor Betalingen her er daarligere end f. Eks. i New-York. Her faar jeg 1 Kr. 20 Øre for 1000 *m;* i New-York derimod betales omtrent lige saa meget for 1000 Alfabet. Jeg har imidlertid udmærket Arbejde og jeg tjener gennemsnitlig 75 Kr. ugenlig; jeg var jo allerede før min Ankomst hertil temmelig godt inde i det engelske Sprog. Alting er meget dyrere her end hjemme, dog navnlig Luksus. For Kost og Logis giver jeg ugenlig 5 Dollars (ca. 19 Kr.).

Rimeligvis rejser jeg til Foraaret eller før Nord paa, da som sagt Betalingen dér er bedre, og Klimaet her er usundt, især om Sommeren. Vinteren er omtrent saa varm her som Sommeren hjemme; altsaa Klimaet er omtrent tropisk.

En venlig Hilsen til Dem og de mig bekendte Kolleger fra

Deres heng.

Fr. Dinsen.

Den typografiske Forening.

Søndag den 6. Marts, Formiddag Kl. 10½, afholdes den

halvaarlige Generalforsamling

i Foreningens Lokale, Lille Kongensgade 25, 1. Sal.

Foreløbig Dagsorden:

1. Regnskabets Forelæggelse og event. Godkendelse.
2. Budgettet for indeværende Halvaar.
3. Valg af Formand, Næstformand, 3 Medbestyrere, 3 Suppleanter, 1 Kasserer, 2 Revisorer samt 3 Repræsentanter til Bladet »Social-Demokraten«.

Forslag til Behandling paa denne Generalforsamling maa være indleverede 8 Dage forud. STYRELSEN.

Prøvevalg

paa Styrelse m. m. afholdes **i Morgen Aften** Kl. 10½ i Foreningens Lokale.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

TH. OLSEN (Medl. af »Dsk. typ. Foren., sidst arb. i Roskilde, Calberg).

Til **det frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget.

»National-Tidende« (64.—66. B.) 10.20, »Politiken« (68. B.) 3.00, »Avisen« (68. B.) 1.50, Schiellerups (65. B.) 0.50, O. C. Olsen & Co.s (62. og 63. B.) 2.95, N. 1.00, Græbes (72. B.) 3,15, »Adresse-Avisen« 0.50, Bordings 1.75, »Dagens Nyheder« (66.—68. B.) 1.65, i alt **26.20.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3.005.37.**

RUD. BØHM.

Til **de strejkende Kolleger i Tyskland** har Undertegnede modtaget følgende Bidrag;

»Avisen« (1. og 2. B.) 2.80, En solidarisk Skandinaver (1. og 2. B.) 1.50, Schiellerups (1. og 2. B) 1.00,

Bagges (1. B.) 0.70, Centraltrykkeriet (1. B.) 2.75, »Politiken« (1. B.) 1.30, N. Cohens (1. B.) 6.16, »Adresse-Avisen« (1. B.) 0.50, Bordings (1. og 2. B.) 9.70, C. & F. (1. B.) 0.50, »Dagbladet« (1. B.) 1.25, 4 Typografer i Kallundborg 1.00, Kolleger i Aarhus (1. B.) 9.05, fra Aalborg (1. B.) 4.92, fra Kolding (1. B.) 6.00, i alt **Kr. 49.13.**

Bidrag modtages fremdeles. L. D. BERG.

Indkomne Bidrag i Aarhus Lokalforening til de tyske Kolleger:

O. C. Beck, P. Christensen, L. N. Christiansen, Michael Danielsen, M. Geertsen, L. Hansen, Jesper Hald, Harald Jensen, J. Jensen, Th. Jensen, P. Jørgensen, C. Laursen, E. Marott, G. Nelson, S. Leth Nielsen, R. Petersen, A. Schwartz, L. A. Svendsen første ugenlige Bidrag 25 Øre, P. J. Holst 1 Kr., J. P. Iversen 2 Kr. og S. Jensen-Sort 1 Kr. én Gang for alle.

Bidrag modtages fremdeles af Undertegnede.

L. N. CHRISTIANSEN,
Lokalforeningens Formand.

Typografernes Hjælpekasser.

Søndagen den 27. Februar, Formiddag Kl. 11, afholdes den ordinære halvaarlige Generalforsamling i Skindergade 9, 1. Sal.

Dagsorden:

1. Regnskabets Godkendelse for det forløbne Aar.
2. Meddelelse om Udfaldet af Valgene til Styrer og Revisor.

Forslag af Styrelsen:

3. Kontingentet til Sygekassen forhøjes med 5 Øre ugenlig.
4. Enhver, der ønsker forhøjet Sygehjælp, maa fremlægge ny Lægeattest. STYRELSEN.

Undertegnede opfordrer herved Medlemmerne til at stemme paa d'Hrr. **P. Jensen** (»Dagbladet«) som Styrer og **Wm. Sørensen** (»Adresse-Avisen«) som Revisor; begge d'Hrr. er villige til at modtage et paa dem faldende Valg. — Vi bemærker endvidere, at Stemmesedlerne maa være indleverede inden den 20. ds.

L. Chr. Nielsen. V. Rosberg. E. H. Rasmussen.
P. Arvedsen. C. Knudsen. Chr. Krüger.
O. Olsson. F. Hamberg. E. Lindahl. P. Hitz.
C. L. Nilsson. T. Mogensen. A. R. Andersen.
C. V. Nielsen. Chr. Clausen. J. C. Nielsen.
Oluf Olsen. A. Weuge. Vald. Evald. F. Adrian.
L. Jensen. C. A. Rasmussen. Stiedl. Jul. Gravesen.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Kl. 10: Sammensang af ældre Sange til Gildet. Bidragslisten ønskes afsluttet. Efter Øvelsen: Oplæsning af et Brudstykke af P. Mariagers »Magthaverne paa Rhodos«. STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Ringsted, JENS PETER CHRISTENSEN (sidst arbejdet i Slagelse).

Bortrejste.

Roskilde, TH. OLSEN til København.
Køge, H. TH. A. LARSEN til København (arbdl.)
Kolding, JØRGEN LINDBALLE (arbejdsløs).
Do., HANS KOKSBANG (arbejdsløs)
Slagelse, J. P. CHRISTENSEN (til Ringsted).
Do., (Korsør) P. L. HANSEN (til Præstø).
Do., (Skjelskør) PETER HANSEN (til Korsør).
Maribo, C. A. H. WITTROG.

Brevkasse.

Vald. Sør., Haderslev. Vi optager i Reglen ingen Indsendelser fra Crispinusbrødrenes Lavg, hvorfor Optagelsen af Deres personlige Angreb paa vor ærede Korrespondent nægtes.

L. Næste Gang.

KUNDGØRELSER.

Sætter.

En dygtig velanbefalet Avis- & Akcidenssætter søger Plads snarest. Billet, mrkt. »112«, bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

En Illustrationstrykker,

kendt med fineste Billedarbejde, søger Plads; stor Løn forlanges ikke; gode Anbefalinger haves fra velrenommerede Firmaer. Billet, mrkt. »Illustrationstrykker« indlægges paa »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

Til et mindre Accidentsbogtrykkeri søges en flittig og dygtig **Sætter-Trykker,** der lønnes med en god Ugeløn. Der fordres absolut Orden og Paalidelighed. Billet mrkt.: »H. J. 13« bedes indlagt paa Bladets Kontor.

Efterlysning.

Da Cirkulæret ang. Indsamlingen til Tøpsers Enke er savnet i længere Tid, bedes Vedkommende, som maatte have det i Besiddelse, om at aflevere det til *Dahlqvist,* Thieles Tr., da Indsamlingen skal sluttes.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: RUD. BØHM, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 9. | København, den 25. Februar 1887. | 14. Aargang.

Støt Indsamlingen til vore tyske Kolleger. Husk, de har bragt store Offre, da vi kæmpede — vis nu, at vi ikke har glemt det. Ethvert Trykkeris Tillidsmand hele Landet over bør sætte sig i Spidsen for ugenlige Indsamlinger, saa at Tilslutningen kan blive saa stor som mulig. Bidragene sendes til L. D. Berg, Regnegade 17, K.

Agitation.

Er der noget af de organiserede Fags Arbejdere, der har Trumfer paa Haanden, naar det gælder om at agitere for Tilslutning til Fagforeningen, er det Typograferne. Intet andet Fag er i Besiddelse af en saadan Organisation. De store Fordele, Organisationen byder i sin Arbejdsløshedskasse, Sygekasse, Rejsekasse og Gensidighed med de fleste af Verdens typografiske Organisationer, turde være saa indlysende, at en nærmere Paavisning heraf absolut er overflødig. Naar alle disse Organisationsgrene mellem Aar og Dag sluger betydelige Pengesummer, er det noget, Typograferne med Stolthed kan pege hen paa, idet de repræsenterer mangfoldige Savn. Var blot selve Arbejderspørgsmaalets Kærne *altid* klart og tydeligt blevet hævdet, vilde der ogsaa paa Lønningsspørgsmaalets Omraade have hersket fuld Forstaaelse af de socialøkonomiske Grundsætninger, som nu skiller Københavns Typografer ad, lige som den Solidaritetsfølelse, der i saa høj Grad har gjort sig gældende i andre Fag, vilde være bleven styrket og udviklet. Medens andre Fags Arbejdere hovedsagelig har sat deres Kræfter ind paa selve *Lønningsspørgsmaalet*, kan det ikke nægtes, at mange Typografer, besjælede som de altid har været af gammel Lavsaand, væsenlig har ansét de forskellige Organisationsgrene som Maal og ikke som Midler. Det er denne gamle forældede Tro, det gælder om at slaa en Pæl igennem.

Enhver Typograf skal føle sig som Agitator, overalt hvor han møder Kolleger, er det hans Pligt at virke for, at de oplyses om de reelle Fordele, en faglig Organisation byder og han bør af yderste Evne søge at vinde udenforstaaende. Kun ved utrættelig Agitation er det muligt at føre den Sag frem, vi som Arbejdere har viet vore Kræfter.

Agitator.

Haandværkssvendenes Rejseforeninger.

Den i sidste Nr. af »Typ.-Tid.« indeholdte Artikel om Haandværkssvendenes Rejseforeninger synes, efter min Mening, at tage temmelig haardt paa disse. Artiklen indrømmer, at Formaalet oprindelig var ædelt og godt. Er dette Formaal da blevet forandret? Jeg tror det næppe. Det har længe været et temmelig almindeligt Ønske at faa Viseringen ophævet. Nu da det endelig er opnaaet, raabes der op om Hykleri, Brutalitet og Gud véd hvad. At det virkelig skulde være saa stort et Indgreb i den personlige Frihed og Selvbestemmelsesret, som det her skal gives Udseende af, tror jeg dog ikke. For ikke længe siden fandtes der i »Typ.-Tid.« nogle mindre opbyggelige Betragtninger over Æmnet: »Skal Typograferne fægte«. Det blev i disse paavist, at det næsten var en Nødvendighed. Helt bortsét fra det ubehagelige ved denne Beskæftigelse, er det dog et Spørgsmaal, hvorvidt *Friheden* rækker i saa Henseende. Jeg tror, at den er mere begrænset end Svendenes Selvbestemmelsesret i Rejseforeningerne. Hvis de i »Typ.-Tid.« indeholdte Sigtelser mod Mestrenes Underfundighed skulde vise sig at gaa i Opfyldelse og Rejseforeningerne skulde blive benyttede som Tvangsmidler til at *skade* Svendene, da synes jeg, at det er tidsnok at melde sig ud. For øvrigt foreligger der ikke det allermindste, der berettiger til at tro, at Mestrene skulde have haft saadanne Hensigter med disse Foreningers Oprettelse. — Med Hensyn til Vagabonderne er der vel i Grunden ingen, som vil tillægge en virkelig ordenlig Svend denne »Titel«, fordi han heller ikke er Medlem af Rejseforeningerne.

Det er derfor min Mening, at det fornuftigste er, at enhver bliver i Foreningerne til der virkelig bliver Grund til at melde sig ud, thi den før omtalte Udsigt til at »fægte« er der vist ingen, der vil kalde tillokkende.

Middelfart i Februar 1887. C. Sørensen Hald.

Et Spørgsmaal til »Jyllandsposten«s Redaktør.

I »Jyllandsposten«s Aftennumer for den 22. Febr. findes følgende Bekendtgørelse:

For en Typograf

er Plads ledig i »Jyllandsposten«s Bogtrykkeri. Medlemmer af »Ny typografisk Forening« vil blive foretrukne.

Vi tillader os at forespørge Hr. CHR. NIELSEN, af hvad Grund han viser denne Haan, ikke alene mod »Dansk typografisk Forening«s, men ogsaa mod »Ny typografisk Forening«s Medlemmer? Som bekendt har største Delen af »Ny typ. Forening«s Medlemmer tidligere været Medlemmer af den gamle københavnske Forening, og det er derfor en Haan mod denne Forenings Medlemmer, at Chr. Nielsen saa at sige klassificerer dem med Skruebrækkere. Det skulde ikke undre os, om nævnte Herre, næste Gang der bliver en Plads ledig i hans Trykkeri, gør Skridtet fuldt ud og aabent averterer om Skruebrækkere.

Flere Typografer.

Korrespondance.

p. t. Kolding, den 20. Februar.

Som Gæster ankom vi efter Indbydelse i Gaar hertil for at deltage med herværende Kolleger i en Aftenunderholdning med Bal — et Arrangement, der langt oversteg vore Forventninger. Kl. $7^1/_2$ Aften samledes man — paa et Par nær halvhundrede Deltagere — paa Forlystelsesetablissementet »Alhambra«, Musikorkestret intonerede et Numer, hvorefter Typografernes Kvartet bød velkommen til »Hver Ungersvend, hver Mutter og hver Fatter, vel mødt I smaa med Øjne blaa, vel mødt hver Evadatter«; Lokalforeningens »yndede« Salonkomiker »—*gum*« foredrog et Par komiske Smaating, Musikdirektøren leverede en Violinsolo, og den utrættelige »—*gum*« besteg atter Tribunen, hvorfra han udslyngede Humoren. Efter derpaa at have faaet en Svingom en Timestid, tog man Plads ved et veldækket Bord, og her vekslede Taler og Sange, af hvilke sidste der ved Bordet omdeltes tre; i den ene af disse, der bar Titlen »*Kl. 10*«, hed det:

Enighed fordres
— Hvis Standen venter
At bryde Baner
Til fælles Held.
Derfor vi Alle
Virke tilhobe
— Virke med Kraft og
Med Ihærdighed.
Her vi da give
Et fælles Løfte:
Troskab det hedde
— Tidlig og sent;
Da vil vor Stræben
Lykkelig vorde
Til Held for os selv
Og for vor Æt.

Derefter talte Lokalforeningens Formand for »Dansk typografisk Forening« og dens gensidige Forbundsfælle »Den typografiske Forening«. Ballet fortsattes efter Bordet, og varede ved til hen ad Morgenstunden, da vi skiltes fra vore Kolleger med Bevidstheden om at have tilbragt behagelige Timer i Lokalforeningens Midte, hvor man har forenet det faglige og det fornøjelige — noget som denne Festivitet helt igennem bar Præget af.

? ?

Forskelligt.

Prøvevalget, som afholdtes i Lørdags, gav det Resultat, at Foreningens hidtilværende Funktionærer atter blev opstillede til Genvalg. En Undtagelse blev dog gjort med Kassereren, hvem man fra en Side ønskede afløst af Hjælpekassernes Kasserer, N. Hansen, idet der gjordes gældende, at den nu bestaaende Tvedeling i Kasserervirksomheden vanskeliggjorde en hver som helst Kontrol med Foreningens Medlemmers Forhold til Hjælpekasserne og omvendt; ligeledes fremhævede man, at de rejsende ofte havde udtalt sig misbilligende om, at de kun hver Eftermiddag fra Kl. 4—5 kunde træffe Kassereren. I øvrigt udtaltes fra alle Sider en absolut Tilfredshed med Hr. Bergs Kasserervirksomhed og man var meget bange for, at en Forandring skulde blive opfattet som et Mistillidsvotum, hvilket man aldeles ikke tilsigtede. Nogle Medlemmer foreslog Wm. Sørensen valgt til Kasserer, og til Trods for flere Opfordringer til dem om at tage deres Forslag tilbage, fastholdt de dette, hvorfor der nu maa vælges mellem 3 Kandidater til denne Post.

Salg af et Bogtrykkeri. *Jørgensens & Ko.s* Bogtrykkeri i Klareboderne er bleven solgt til Cand. polyt. *Hannover*, der hidtil har været Underdirektør i Ferslevs Centraltrykkeri. Købesummen skal beløbe sig til 75,000 Kr.

Budget for 1. Halvaar 1887.

Den almindelige Kasse.

Indtægt.

Medlemsbidrag	897.00.
Abonnement	73.50.
Avertissementer	23.00.
»Dansk typ. Forening« $^2/_5$ ved Udgivelsen af »Typ.-Tid.«	309.00.
Renter	40.00.
	Kr. 1.342.50.

Udgift.

Faste Understøttelser	85.00.
Lokaleleje	50.00.
Administration	25.00.
Tidsskrifter og Bladhold	10.80.
Budeløn	143.00.
Bogtrykkerarbejde	20.00.
Trykning af »Typ.-Tid.«	578.50.
Redaktionshonorar	156.00.
Bladenes Forsendelse	63.00.
Forskellige Udgifter	20.00.
Formandens Honorar	50.00.
Kassererens do., 7 %	63.00.
Kr.	1.264.30.
Overskud .... —	78.20.

Arbejdsløshedskassen.

Indtægt.

Medlemmernes Bidrag	Kr. 300.00.

Udgift.

2 Arbejdsløse à 6 Kr. ugenlig	312.00.
Kassererens Honorar	21.00.
Kr.	333.00.
Underballance .... —	33.00.

Rejsekassen.

Indtægt.

Medlemmernes Bidrag	Kr. 598.0.0

Udgift.

2000 Mil à 25 Øre	500.00.
41 Rejsende à 5 Kr.	205.00.
10 do. à 4 —	40.00.
15 do. à 3 —	45.00.
Kassererens Honorar	42.00.
Kr.	832.00.
Underballance .... —	234.00.

Da det er fremsat som et Ønske at vælge en ny Kasserer til »Den typografiske Forening« i Stedet for Hr. Berg, blev der i Lørdags foretaget Prøvevalg. Der opstilledes tre Kandidater, nemlig d'Hrr. Berg, N. Hansen og William Sørensen*). Den sidste er alle bekendt som en elskværdig Kollega, og da han tillige har fungeret i 10 Aar som Revisor ved Foreningen og som Følge deraf er godt inde i Foreningens Regnskab, anmoder vi vore Kolleger om paa Generalforsamlingen at give ham deres Stemme.

Chr. Mathiesen. Mads Hansen. Adolph Clausen. A. Petersen. J. C. Hansen. Emil Schønbeck. P. Christensen. Hallengreen. V. E. Didrichsen. H. Nielsen. C. J. Hansen. E. Stiedl. C. F. Rasmussen. Vald. Brændstrup. H. Lund. Stahl. H. Høgfeldt. O. A. Nielsen. Th. Jensen. H. N. Nielsen. Emil Stade. Bruun.

*) Han har paa Forespørgsel derom erklæret sig villig til at modtage Valget.

Den typografiske Forening.

Ved det i Lørdags afholdte Prøvevalg blev følgende opstillede som Foreningens Funktionærer:

Formand: RUD. BØHM.

Næstformand: N. HANSEN.

Styrelse: O. BARNEWITZ, P. L. PEDERSEN og VICTOR PETERSEN.

Suppleanter: FUCHS, H. C. JACOBSEN og A. SVENDSEN.

Revisorer: WM. SØRENSEN og CH. THOMSEN.

Kasserer: L. D. BERG (12 Stemmer), N. HANSEN (9 St.) og WM. SØRENSEN (4 St.)

Repræsentanter ved Bladet »Social-Demokraten«: RUD. BØHM, CHR. KRYGER (N. Cohen) og VICTOR PETERSEN.

Stemmesedlerne maa være indleverede senest Lørdag den 5. Marts enten til FORMANDEN eller til Hr. Kasserer L. D. BERG.

STYRELSEN.

Søndag den 6. Marts, Formiddag Kl. 10½, afholdes den

halvaarlige Generalforsamling

i Foreningens Lokale, Lille Kongensgade 25, 1. Sal.

Dagsorden:

1. Regnskabets Forelæggelse og event. Godkendelse.

2 a. Styrelsen foreslaar, at *Rejsehjælpen*, nedsættes saaledes:

a. for Medl., der rejser indenfor »Dansk typogr. Forening«s Omraade, fra 33 Øre pr. Mil til 25 Øre.

b. for udenlandske Rejsende med 1 Kr. for dem, der kommer fra Tyskland, med 2 Kr. for dem, der kommer fra Norge, med 3 Kr. for dem, der kommer fra Sverrig.

Endvidere: Understøttelsen til Arbejdsløse nedsættes fra 7 Kr. ugenlig til 6 Kr.

Endvidere: Styrelsens Kontingentfrihed ophæves.

2 b. Det i sin Tid nedsatte Udvalg stiller Forslag om at indskrænke »Typograf-Tidende« til at udgaa

hver 14. Dag samt at ophæve Arbejdsløshedskassen.
3. Budgettet for indeværende Halvaar.
4. Valg af Formand, Næstformand, 3 Medbestyrere, 3 Suppleanter, 1 Kasserer, 2 Revisorer samt 3 Repræsentanter til Bladet »Social-Demokraten«.
5. Ansøgning fra FRED. FERD. HANSEN om Optagelse i Foreningen.

STYRELSEN.

Til **det frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget.

»Politiken« (69. B.) 3.00, H. 1.50, »Avisen« (69. B.) 1.50, »National-Tidende« (67. B.) 3.20, O. C. Olsen & Co.s (64. og 65. B.) 2.20, Schiellerups (66. B.) 0.50, N. 1.00, i alt **13.90.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3.019.27.**

Endvidere modtaget af Fagforeningernes Indsamling 35 Pd. Flæsk og 17½ Pd. Smør.

RUD. BØHM.

Til **de strejkende Kolleger i Tyskland** har Undertegnede endvidere modtaget følgende Bidrag;

Jordan (1. B.) 1.00, »Dagbladet« (2. B.) 1.60, Hansons Stempelfabrik (1. B.) 0 75, »Avisen« (3. B.) 1.45, B. S. & K. 0,70, Centraltr. (2. B.) 3.00, Triers (1. B.) 2.05, »Politiken« (2. B.) 2.40, Nielsen & Lydiches (1. B.) 4.00, N. Cohens (2. B.) 4.55, b. 0.25, O. C. Olsen & Co.s (1.—3. B.) 4.80, Lunos (1. B.) 1.00. Schiellerups (3. B.) 0.50, Aarhus (2. B.) 7.05, Aalborg (2. B.) 5.67. I alt **40.77.**

Afsendt Mrk. 50.00 + Porto = Kr. 44.99.

Bidrag modtages fremdeles.

L. D. BERG.

Indkomne Bidrag i Aarhus Lokalforening til de tyske Kolleger:

O. C. Beck, P. Christensen, L. N. Christiansen, Michael Danielsen, M. Geertsen, L. Hansen, J. Hald, Harald Jensen, J. Jensen, P. Jørgensen, C. Laursen, E. Marott, G. Nelson, R. Nielsen*), S. Leth-Nielsen, Arnold V. Olsen*), H. P. Olsen*), R. Petersen, A. Schwartz, L. A. Svendsen 2. Bidrag: hver 25 Øre. P. Becker, Ole P. Hansen, cand. phil. N. Knudsen, Jens Lund, Joh. Petersen 1. Bidrag: hver 25 Øre. Harald Mammen 1 Kr. én Gang for alle.

Bidrag modtages fremdeles af Undertegnede.

L. N. CHRISTIANSEN,
Lokalforeningens Formand.

*) Ovennævnte 3 er forglemte paa sidste Liste.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 indøves en Sang af Axel Guldbrandsen. Derefter Oplæsning af »Mrs. Caudles Gardinprædikener«.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer.

Kolding, Redaktør N. DAVIDSEN, tidligere Medlem af »Dansk typ. Forening«.

Do., ERNST WEISE, Medlem af »Unterstützungsverein deutscher Buchdrucker«.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Kolding, ADOLF VILHELM NIELSEN (sidst arbejdet i Roskilde).

Viborg, TH. M. SØRENSEN (sidst arbejdet i Kristiania).

Hillerød (Hørsholm), PETER CHRISTIANSEN (sidst arbejdet i Nakskov),

Næstved, PETER LAURITS HANSEN (sidst arbejdet i Korsør).

Bortrejste.

Aarhus, J. P. IVERSEN til Varde.

Do., RASMUS P. PETERSEN til København.

Brevkasse.

En Provinskollega. For sent til dette Nr.

L. Forhaabenlig Næste Gang.

KUNDGØRELSER.

En flink og paalidelig, særdeles velanbefalet — uden egen Skyld ledigbleven — **Typograf** søger Plads enten som *Ombrækker og Akcidenssætter* eller i modsat Fald som fastlønnet *Avissætter*. Billet mrkt. »Typograf 7881«, modtager »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

En Maskintrykker,

dygtig til Avis- og Akcidenstrykning, kan faa Plads til 1. April i mit Bogtrykkeri. Løn efter Overenskomst. Vedkommende maa kunne fremlægge Anbefalinger for Dygtighed og Paalidelighed.

Fr. Thillerup, Odense.

Et møbleret Værelse med egen Indgang er tilleje. Kapelvej 49, 4. Sal t. h.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: RUD. BØHM, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 10. | København, den 4. Marts 1887. | 14. Aargang.

Mød!

Paa Søndag gælder det om at vise »Den typ. Forenings« Modstandere, at de typografiske Arbejdere ikke af Tidernes Ugunst er blevne sløve og ligegyldige. Ugunstigt har det forløbne Halvaar været — den økonomiske Krise, som i de sidste Aar krævede de store Understøttelser til vore arbejdsløse og rejsende, har ogsaa i det sidste Halvaar hjemsøgt vore Rækker og fordret betydelige Pengesummer, saaledes at vi ogsaa i Aar møder op med Underballance.

Ingen, som er fortrolig med den økonomiske Udvikling, kan undre sig herover. Resultatet stammer ikke fra daarlig Organisation, slet Ledelse eller letsindig Benyttelse af Foreningens Pengemidler, men saadanne Tilstande skyldes udelukkende det nuværende Produktionssystem. Er der nogen Stand, der under økonomiske Kriser maa være belavet paa at bringe Ofre, er det Arbejderstanden; det kan tjene Arbejderne som en yderligere Spore til at gøre Front mod det herskende System, saa at Overgangen kan blive saa kortvarig som muligt. Men ét kan vi glæde os over: at vor Solidaritet og Kammeratskab har gjort os det muligt overhovedet at udgive saadanne Summer og vi kan lige over for vore Fjender med Stolthed pege hen paa det Faktum, at vi trods Arbejdsløshed og Forfølgelser fra politiske Fanatikere har formaaet at samle saa mange Penge, at vore kæmpende Kammerater dog ikke har undværet enhver Haandsrækning.

At denne Haandsrækning bliver mindre i den kommende Tid, maa ikke forbavse nogen. Ganske vist er det smærteligt, at Forholdene er af den Natur, at vi ligefrem tvinges til at lade det gaa ud over vore arbejdsløse og rejsende Kolleger, men saa længe man endnu her hjemme ikke har forstaaet. at man for at nyde rigeligt ogsaa maa bringe betydelige Ofre, saa længe Organisationen ikke føler sig tilstrækkelig stærk til at kunne forhøje Bidragene og saa længe **alle** vore Kammerater ikke er gennemsyret af ubetinget Forstaaelse af Situationen, kan vi selvfølgelig ikke risikere at spænde Buen højere denne Gang. Men ønske maa man, at den Tid vil komme, da alle Typografer maa lære at indse, at de kun ved at yde noget klækkeligt, vil være i Stand til at opnaa noget reelt og det gælder om for os at agitere for en større Offerberedvillighed end den, der hidtil har vist sig. Vi paalagde vore Kolleger sidste Gang en større Skat end før, denne Gang er det vi henvender os til vore arbejdsløse og rejsende Kolleger med den Bøn at bringe *deres* Offer. Haardt og tungt er det, at disse brave skal miste noget af deres allerede i Forvejen magre Understøttelse, men vi haaber, de vil indse, at det store heles Vel absolut fordrer det. Naar det gaar tilbage for én, er det bedre at se Faren resolut i Øjnene og at indrette sig derefter. Men føler vi os solidariske og glemmer vi ikke det store Maal, vi som Arbejdere har sat os — da kommer vi ogsaa lettere gennem de tunge Tider. Vi har nu indrettet os saaledes som en fornuftig Købmand indretter sig, naar det gælder for ham at komme paa ret Køl. Han gør kun Regning paa daarlige Konjunkturer og stiller derefter sit Budget. Det er det, vi har gjort. Forhaabenlig vil det ikke blive saa galt som det nuværende Budget giver det Udseende af, men hellere maa vi gøre os fortrolige med denne Tanke, end at vi efter næste Halvaar igen skal se vore sangvinske Forhaabninger skuffede.

Derimod har man ikke villet indskrænke Agitationen for vor Sag. For det første er vi jo paa dette Punkt afhængige af »Dansk typ. Forening«, som ikke har villet være med til at indskrænke Udgivelsen af »Typ.-Tid.« og for det andet er det taktisk sét en Fejl at formindske Agitationen, som jo netop skulde være i Stand til at skaffe os større Tilslutning. Der er intet, som nuomstunder er af saa stor Vigtighed baade for den københavnske Arbejderstand og Arbejderne i Provinserne, end at drive en saa omfattende Propaganda for vore Ideer som muligt. Kun derved er vi i Stand til sejrrigt at føre vor Sag igennem.

Paa Søndag maa intet Medlem af »Den typ. Forening« blive borte uden tvingende Grunde forhindrer ham. Hver Mand maa møde. I saadanne kritiske Tider er det hvers Pligt at blive klar over Situationen. Vi **vil** og **skal** frem — *og derfor møder alle som én.*

Ça ira.

Hjælpekassernes Generalforsamling

i Søndags havde samlet ca. 100 Medlemmer. Interessen drejede sig væsenlig om Udfaldet af Valgene og de af Styrelsen fremsatte Forslag. Af nedenstaaende Referat vil man se, at det med overvældende Majoritet vedtoges at forhøje Kontingentet til Sygekassen med 5 Øre, en Forholdsregel, som nødvendiggøres ved det sidste Aars store Sygelighed. Der var mange Talere fra de forskellige Partier, Fremskridtet repræsenteret af d'Hrr. E. Petersen og Bøhm, medens den »besindige« Del af Typograferne maatte nøjes med saadanne Navne som d'Hrr. Nielsen, Thomsen og Dahlquist. Medens Hr. Thomsen med sit udtværede Foredrag dyssede Tilhørerne blidt i Søvn, vakte Hr. Dahlquist til Gengæld stor Munterhed med sine mange ufrivillig komiske Indfald. Hr. Dahlquist fik den ene Dukkert efter den anden, men svuppede ikke desto mindre op paa Overfladen igen efter hver Omgang, laa saa en Stund og solede sig som en velbehagelig Sælhund, indtil han endelig fik et saa forsvarligt Grundskud, at han fandt det raadeligst at forsvinde i Dybet. Mærkværdig nok fandt ikke én af de tilstedeværende »ny« Anledning til at tage den omkomne under Armene. Debatten førtes i det væsenlige af »Den typografiske Forening«s Tillidsmænd, som i det hele kunde glæde sig ved en mér end almindelig Opmærksomhed.

Referatet.

E. PETERSEN aabnede Generalforsamlingen og CHR. THOMSEN valgtes til Dirigent. Efter Oplæsningen og Godkendelsen af Forhandlingsprotokollen, gennemgik Kassereren det foreliggende Aarsregnskab, som for Sygekassens vedkommende udviser en Underballance paa Kr. 1084. 71 Øre. — J. PEDERSEN udtalte sig imod, at Sygehjælpen i Fjor var bleven forhøjet. — DAHLQUIST spurgte, om det ikke var en fastslaaet Regel at Pensionskassen *skal* have 600 Kr. om Aaret af Sygekassen. — E. PETERSEN beklagede, at vi i Aar ikke havde været i Stand til at udbetale de af Dahlquist omtalte 600 Kr. til Pensionskassen, men da Sygekassen ikke har haft noget Overskud, kunde Pensionskassen heller ikke faa disse Penge. Der var flere Aarsager, som havde bevirket, at der var opstaaet Underballance i Sygekassen, bl. a. den, at »Ny typografisk Forening« havde oprettet en Konkurrence-Sygekasse samt at enkelte Principaler havde *tvunget* flere af vore Medlemmer over i »Ny typografisk Forening«, og derved formindsket Medlemsantallet for Hjælpekassernes vedkommende. — J. PEDERSEN mente at man lige saa godt først som sidst burde tage Reb i Sejlene og *nedsætte* Sygehjælpen. — DAHLQUIST holdt paa de 600 Kr.; de burde udredes af Reservefondet. — BØHM: Dahlquist havde selv arbejdet for at faa den Bestemmelse konfirmeret, i Følge hvilken de 600 Kr. udredes af Sygekassens *Overskud* — vilde Dahlquist nu selv bryde Konfirmationen? — Efter at endnu en Del Talere havde udtalt sig angaaende flere forskellige Punkter paa Regnskabet, sattes det under Afstemning og vedtoges enstemmigt.

Punkt 2. Valg af 1 Styrer og 1 Revisor. Der var ialt afgivet 190 Stemmer, deraf fik P. JENSEN (»Dagbladet«) 182 som Styrer og WM. SØRENSEN 189 som Revisor (P. Christensen fik 5 Stemmer).

Punkt 3. Kontingentet forhøjes med 5 Øre. BØHM motiverede Forslaget paa Styrelsens Vegne. Han viste at de ældre Medlemmer saâ med Mistænksomhed paa de yngre Kræfter i Styrelsen, men dette Forslag burde være dem en Garanti for, at man ikke vilde rutte med Kassernes Penge. — DAHLQUIST var imod Kontingentforhøjelsen, da den var for lav, idet Forhøjelsen maatte andrage mindst 10 Øre; Sygehjælpen burde nedsættes med 2 Kr. om Ugen. — E. PETERSEN mente, at man ikke paa Grund af *ét* uheldigt Aar behøvede at træffe saadanne Foranstaltninger og vilde derfor stemme imod Kontingentforhøjelsen. Det var kun dem, der stod i gode Pladser, som talte for Sygehjælpens Nedsættelse. — HEINEMANN: De gamle kan ikke afsé 5 Øre om Ugen — kan vi ikke nedsætte Sygehjælpen med 1 Kr.? — DAHLQUIST havde kun haft Kassens Tarv for Øje og ikke sine egne personlige Interesser. — BØHM: Spørgsmaalet er ganske simpelt: kan vi give 5 Øre mere om Ugen, medens vi har Arbejde, eller kan vi bedre afsé 2 Kr. om Ugen, naar vi bliver syge? Han vilde bede de bedre situerede Kolleger om ikke at tale for meget om Nedsættelsen, thi de maatte huske paa, at der var selv Bladsættere, som ikke havde mere end 16 à 18 Kr. om Ugen (Tilraab: »Avisen«!) Disse Kolleger kan ikke af deres usle Fortjeneste lægge Penge op for at staa imod, naar Sygdom rammer dem eller deres Familjer. Ligeledes fandtes der mangfoldige Bogsættere, som for Øjeblikket maatte gaa hjem med 14, 16 og 18 Kr. — og de kunde da heller ikke »spare«; for dem vilde de 2 Kr. være et stort Afsavn. — DAHLQUIST vilde alligevel ikke være med til at give 5 Øre mere, fordi det var for lidt. — Efter at endnu en Del Talere havde talt baade for og imod Forslaget, vedtoges det ved Haandoprækning med 65 Stemmer mod 12.

Punkt 4. Enhver, der ønsker forhøjet Sygehjælp ($1^1/_2$ Portion = 18 Kr.), maa fremlægge ny Lægeattest. *Kassereren* anbefalede i Korthed dette Forslag; det var en Forsigtighedsregel, som allerede burde have været traadt i Kraft i Fjor. Forslaget vedtoges enstemmigt. Derefter hævedes Generalforsamlingen.

Den typografiske Forening.

Søndag den 6. Marts, Formiddag Kl. 10½, afholdes den

halvaarlige Generalforsamling

i Foreningens Lokale, Lille Kongensgade 25, 1. Sal.

Dagsorden:

1. Regnskabets Forelæggelse og event. Godkendelse.
2 a. Styrelsen foreslaar, at *Rejsehjælpen*, nedsættes saaledes:
   a. for Medl., der rejser indenfor »Dansk typogr. Forening«s Omraade, fra 33 Øre pr. Mil til 25 Øre.
   b. for udenlandske Rejsende med 1 Kr. for dem, der kommer fra Tyskland, med 2 Kr. for dem, der kommer fra Norge, med 3 Kr. for dem, der kommer fra Sverrig.

   Endvidere: Understøttelsen til Arbejdsløse nedsættes fra 7 Kr. ugenlig til 6 Kr.

   Endvidere: Styrelsens Kontingentfrihed ophæves.
2 b. Det i sin Tid nedsatte Udvalg stiller Forslag om at indskrænke »Typograf-Tidende« til at udgaa hver 14. Dag samt at ophæve Arbejdsløshedskassen.
3. Budgettet for indeværende Halvaar.
4. Valg af Formand, Næstformand, 3 Medbestyrere, 3 Suppleanter, 1 Kasserer, 2 Revisorer samt 3 Repræsentanter til Bladet »Social-Demokraten«.
5. Ansøgning fra FRED. FERD. HANSEN om Optagelse i Foreningen.

STYRELSEN.

D'Hrr. Inkassatorer bedes huske paa, at Stemmesedlerne maa være Indleverede senest i Morgen (Lørdag).

STYRELSEN.

Det meddeles herved, at det opkrævede ugenlige Kontingent fra nu af vil blive afhentet ved Medlem Carl Spohr, og at kun dennes Kvittering vil blive ansét for gyldig. STYRELSEN.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

P. C. KOFOED (Medl. af »Dsk. typ. Foren.«; sidst arbejdet i Vejle; Fr. Bagges Bogtrykkeri).

Typografernes Hjælpekasse af 1885.

Det bringes herved til Medlemmernes Kundskab, at det ordinære (ugenlige) Kontingent, i Følge en Bestyrelses-Beslutning af 23. ds., midlertidig er indstillet fra Nytaar at regne. Paa samme Møde vedtoges det at lade foretage en alm. Afstemning blandt Foreningens Medlemmer, om hvorvidt der ønskes tilstræbt en Indordning under »Dansk typografisk Forening« eller ej. D'Hrr. Inkassatorer anmodes derfor om at opføre Resultatet af Stemmeafgivningen med Antal Ja og Nej paa Bagsiden af de Postanvisninger, der i Anledning af nedennævnte Dødsfald bedes indsendte hertil snarest.

Den 23. ds. er afgaaet ved Døden CARL LUND, Holbæk. Den afdøde Kollega har været Medlem af Hjælpekassen i et Aar. Det ekstraordinære Bidrag 1 Kr. pr. Medlem indsendes hertil, og Portoen betales af Hovedkassen.

— Til E. E. Nielsens Enke, Odense, afsendtes ialt 126 Kr.

O. V. Hansen,
»Aarhus Folkeblad.«

Aarhus, den 28. Februar.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10: Sammensang af Korsange. Derefter Oplæsning af et Brudstykke af Oehlenschlägers »Helge«.

Næste Lørdag Aften Kl. 10: *Sold* i den store Sal. Forfatteren HOLGER DRACHMANN og Kammermusikus CHR. SCHIØRRING er paa Foranledning indbudte. Alle Foreningens Medlemmer ventes at give Møde.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Randers, THEODOR JENSEN (sidst arb. i Aarhus).

Roskilde, RASMUS PETER PETERSEN (sidst arbejdet i Aarhus).

Bortrejste.

Aalborg (Løgstør), NIELS HEIDMANN (arbejdsløs).

Død.

Holbæk, CARL LUND.

Brevkasse.

Paa Grund af den store Stofmængde bedes flere Indsendere at have Taalmodighed til næste Nr. RED.

KUNDGØRELSER.

En yngre Maskintrykker,

f. T. beskæftiget i et af Jyllands største Avis- og Akcidens-Trykkerier, ønsker Plads. Udmærkede Anbefalinger haves. Billet mrkt. »Z« modtager dette Blad.

„Den typografiske Forening"s Regnskab for 2. Halvaar 1886.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
Den almindelige Kasse.		
Kassebeholdning fra forrige Halvaar . .	2657	10
Medlemsbidrag	871	35
Abonnement	73	50
Avertissement.	23	50
»Dansk typ. Forening« $^2/_5$ til Tidendens Udgivelse	368	74
Renter	54	18
	4049	37
Rejsekassen.		
Kassebeholdning fra forrige Halvaar . .	885	70
Medlemsbidrag	425	75
Tilbagebetalt Rejsehjælp	76	99
	1388	44
Arbejdsløshedskassen.		
Kassebeholdning fra forrige Halvaar . .	885	70
Medlemsbidrag	290	45
	1176	15
Summa Indtægt.		
Den almindelige Kasse	4048	37
Rejsekassen	1388	44
Arbejdsløshedskassen	1176	15
	6612	96

Udgift.

	Kr.	Ø.
Den almindelige Kasse.		
Faste Understøttelser fra 1. Juli til 31. Dcbr.	85	»
Leje af Lokale	80	»
Administration	25	»
Tidsskrifter og Bladhold	10	80
Budløn	114	70
Bogtrykkerarbejde	4	»
Trykning af »Typograf-Tidende« . . .	686	95
Redaktionshonorar	200	»
Tidendes Forsendelse til Provinserne . .	62	40
Forskellige Udgifter	16	12
Formandens Honorar for 2. Halvaar . .	50	»
Kassererens do. do. . .	175	»
Kassebeholdning og udest. Fordringer .	2538	40
	4048	37
Rejsekassen.		
Til Rejsende af »Dsk. t. Foren.« $^1/_7$—$^{31}/_{12}$	325	»
» fremmede do. do.	396	»
Kassebeholdning	667	44
	1388	44
Arbejdsløshedskassen.		
Til Arbejdsløse fra 1. Juli til 31. Decbr.	574	»
Kassebeholdning	602	15
	1176	15
Summa Udgift.		
Den almindelige Kasse	1509	97
Rejsekassen	721	»
Arbejdsløshedskassen	574	»
Kassebeholdning i den alm. Kasse . .	2538	40
do. i Rejsekassen	667	44
do. i Arbejdsløshedskassen.	602	15
	6612	96

Kassens Status den 31. December 1886.

I Banken . . . . . 2026 Kr. 03 Øre
I kontant og udestaaende Fordringer . . . . . 1781 — 96 —
3807 Kr. 99 Øre

endvidere 12 Stk. Andele i »Socialdemokraten« Kr. 144.00, samt et Laan til Smede- og Maskinarbejdernes Forb. Kr. 250.00.

Regnskabet efterset og fundet i Orden. Kassebeholdningen til Stede.

D. 1. Marts 1887.

Wm. Sørensen. Ch. Thomsen.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: Rud. Bøhm, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 11. | København, den 11. Marts 1887. | 14. Aargang.

Generalforsamlingen.

Man mærkede straks, at denne Generalforsamling i høj Grad havde forstaaet at vække Medlemmernes Interesse. Allerede Kl. $10^3/_4$ var Salen saa godt som fuld og Kl. 11 — noget temmeligt enestaaende for en Generalforsamling blandt Typograferne — kunde Dirigenten aabne Forhandlingerne. Det første Punkt, Regnskabet, gav Anledning til en livlig Krydsild mellem d'Hrr. Lazarus og Bøhm — uden dødelig Udgang for nogen af Parterne. Hr. Lazarus holdt paa, at Budgettet var overskredet i en betydelig Grad, hvad Hr. Bøhm ikke benægtede, men fandt paa den anden Side, at der ikke var noget særlig mærkværdigt herved, da det var en Hverdagsbegivenhed, at Budgetter blev overskredne og han desuden ikke formaaede at ophæve Forretningsløsheden, som jo netop var Skyld i de store Udgifter. Man gik derpaa over til de af Styrelsen fremsatte Forslag. Som bekendt havde »Dansk typ. Forening«s Hovedbestyrelse svaret et bestemt Nej paa Styrelsens Forslag om at indskrænke »Typ-Tid.« til et 14 Dags Blad og i Overensstemmelse hermed gik Styrelsens Forslag ud paa at skaffe Ballance til Veje paa anden Maade. De fleste Talere hævdede imidlertid, at »Dsk. t. F.« maatte kunne forstaa, at »Den typ. Forening«s rejsende og arbejdsløse, under de forhaanden værende Forhold havde Krav paa al den Hjælp, man kunde skaffe dem og fandt det derfor rigtigst at foretrække Besparelsen i Bladets Indskrænkning, lige som man ogsaa støttede et fremkommet Forslag om at nedsætte en Redaktionskomité paa 5 Medlemmer for ogsaa paa den Maade at indføre Besparelser, idet der kun foresloges bevilget 52 Kr. om Halvaaret til en saadan Komité. Styrelsen maatte selvfølgelig i Konsekvens med det af »Dsk. t. F.« givne Svar fraraade disse Forslag og holde paa den foreslaaede Besparelsesmaade, omendskønt den naturligvis beklagede at skulle være nødt til end yderligere at nedsætte Understøttelserne til de rejsende og arbejdsløse. Ved Afstemningen forkastedes imidlertid Styrelsens Forslag, hvad for saa vidt er glædeligt, som Styrelsen ved denne Afstemning fuldstændig fritages for Ansvar for en foroget Underballance. Valgene godtgjorde endelig, at den foretagne Afstemning ikke skulde forstaas som noget Mistillidsvotum, idet samtlige Funktionærer genvalgtes omtrent med Enstemmighed. Som sidste Punkt paa Dagsordenen stod en Anmodning fra en tidligere Skruebrækker om Optagelse i Foreningen; den Enstemmighed, hvormed Optagelsen blev nægtet, vidner godt om det Sammenhold og den Samdrægtighed, der hersker imellem Foreningens Medlemmer.

Referatet.

Til Dirigent valgtes EMIL PETTRSEN og til Sekretær LAURITZ JENSEN. Dirigenten gav Ordet til FORMANDEN, som forelagde Regnskabet. Det indkomne Medlemsbidrag havde i alt været 1.587 Kr. 55 Øre. Forhøjelsen af Kontingentet til Rejsekassen havde givet 135 Kr. 30 Øre. Kontingentet svarer til ca. 229 *betalende* Medlemmer, dog maa det bemærkes, at der mangler Kontingent for ca. 20 Medl., hvorved hele Indtægten vilde være blevet ca. 1.735 Kr., hvilket er ca. 270 Kr. *mindre* end budgetteret. Underballancen har været: for den almindelige Kasse 118 Kr. 70 Øre, for Rejsekassen 218 Kr. 26 Øre, og for Arbejdsløshedskassen 283 Kr. 55 Øre, i alt 620 Kr. 51 Øre. Efter udførligt at have udviklet, hvorledes Regnskabet for de forskellige Kasser stillede sig, anbefalede Taleren at godkende Regnskabet.

CH. THOMSEN gjorde opmærksom paa, at de Renter, der var opført, var fra den Tid, da de 2000 Kr. stod i Privatbanken. Vi maatte se at komme bort fra Underskuddet og skaffe Ballance. Han anbefalede Regnskabet til Godkendelse. LAZARUS udtalte, at Budgettet sidste Gang var illusorisk, idet det var lagt efter et Medlemstal af 300 betalende Medl. Bestyrelsen havde ikke formaaet at se rigtigt, men havde regnet 860 Kr. fejl. Han havde ikke noget at indvende mod Regnskabets Rigtighed, men vi maatte gøre alt muligt for at faa Ballance. FORMANDEN: Naar Styrelsen mødte med Underballance, var det ikke dens Skyld, men Grunden laa i at Udgifterne er for store i Forhold til Indtægterne. Man var nødt til at give ud, hvad der var i Medfør af Lovene. Man kunde ikke sætte sin Lid til et Budget, thi det var umuligt at opstille Summer, som absolut skulde passe. LAZARUS vilde ikke bebrejde Styrelsen, at den havde givet ud, hvad der var nødvendigt, men kun at den havde modsat sig Forslag, der kunde gøre sin Nytte. FORMANDEN: Styrelsen var ganske rigtig Modstander af Udvalgets Forslag om at slaa Arbejdsløshedskassen ihjel. LAZARUS udtalte, at Styrelsen ligeledes havde modsat sig Forslaget om Nedsættelsen af et Udvalg. FORMANDEN: Styrelsen havde modsat sig Forslaget om Nedsættelse af et Udvalg fordi Lazarus' uklare Udtalelser ikke var nogen Garanti for, at der vilde komme noget ud heraf. CLAUSEN: Det var en

Fejl, at vi nu i 5 Halvaar havde haft Underballance. Redaktionshonoraret kunde nok nedsættes til 4 Kr., og desuden mente han, at Bladet burde være *kompres*. FORMANDEN: Clausen maatte som Fagmand vide, at kompres Sats var dyrere end skudt Sats. Man kunde sagtens kritisere Honoraret, men hvorfor foreslog man ikke en bestemt Nedsættelse? HALLENGREN beklagede, at man fik Regnskabet for sent. Tillige stillede han Forespørgsel om de udestaaende Fordringer. CH. THOMSEN gav atter Oplysninger om de udestaaende Fordringer. Derpaa vedtoges Regnskabet enstemmigt.

Derefter gik man over til Punkt 2 a og b samt 3. FORMANDEN motiverede Styrelsens Forslag. Rejsekassen havde slugt de fleste Penge, og hvis vi blev ved at betale 33 Øre pr. Mil, kan vi ikke faa Ballance. Kun en Nedsættelse af 8 Øre kan give et tilfredsstillende Resultat. Udlandets Rejsende faar ligeledes kun 25 Øre pr. Mil af »Dsk. t. F.« I Norge har man nedsat Rejsehjælpen, og i Sverig er Rejsekassen omtrent fallit. Man behøvede ikke at tage særligt Hensyn til Svenskerne, da vore rejsende sjældent kunde faa deres Understøttelse udbetalt før efter længere Tids Forløb. — Hjælpen til de Arbejdsløse foreslog man nedsat med 1 Kr. i Lighed med, hvad der før Splittelsen var bleven ydet; ligeledes foreslog Styrelsen, at man ophævede dens Kontingentfrihed. Den Underballance, som fandtes paa Budgettet, vilde kun være tilsyneladende, idet Styrelsen kun havde regnet med 230 betalende Medlemmer, medens disse vilde beløbe sig til ca. 250. Med Hensyn til Bladet skulde han oplyse, at Styrelsen efter Ordre fra den sidste Generalforsamling havde sat sig i Forbindelse med »Dansk typ. Foren.«, hvis Formand havde sendt Taleren et Brev, hvori han bestemt gjorde gældende, at Hovedbestyrelsen ikke kunde gaa ind paa at indskrænke Bladet. Naar Hovedbestyrelsen var imod det, maatte vi være varsomme med at gøre et saadant Skridt. L. A. NIELSEN mente, at man godt kunde spare det halve af Redaktionshonoraret. Da Kontingentet sidst blev forhøjet, var det for at beholde Rejsehjælpen. CH. THOMSEN udtalte, at selv om vi blev ved at forhøje Kontingentet, vilde det dog ikke hjælpe. Han vilde ikke have ophævet Arbejdsløshedskassen, heller ikke vilde han have Arbejdsløshedshjælpen nedsat. LAZARUS vilde henlede Opmærksomheden paa, at selv om alle Bestyrelsens Forslag blev vedtagne, vilde der dog blive Underballance; man maatte gøre alt, hvad der kunde gøres og derfor indskrænke Bladet med, skønt Hovedbestyrelsens Afslag gjorde ham betænkelig. Budelønnen er 43 Kr. mere end tidligere. Udvalget var paa det rene med, at Inkassationen burde lettes, men det havde ikke mént, at Budet skulde udfylde Kuponbogen. Trykningen af Bladet kunde gøres billigere uden Kniberi; thi en Bogtrykker kunde dog nok trykke et saadant Blad uden at han behøvede at tage 50 %, tillige maatte han nok kunne sætte de Par Avertissementer med Petit og ikke med skudt Korpus. Han foreslog, at Redaktionshonoraret blev helt strøget, at nedsætte et Redaktionsudvalg paa 5 Medlemmer, og fastsætte Honoraret til 52 Kr. halvaarlig for Korrekturlæsning m. m. Han mente, at det var farligt at nedsætte Rejsehjælpen, da man kunde vente, at de fremmede Foreninger vilde tage Repressalier. F. RASMUSSEN kunde ikke forstaa, at »Dansk typ. Foren.« havde saa meget imod Bladets Indskrænkning. LOUW mindede om Hjælpekassernes Generalforsamling, hvor Taktiken var stik modsat. Organisationen maatte bibeholdes, saa maatte vi hellere lave Bladet til et Maanedsblad. Vi maatte hellere indskrænke Bladet end nedsætte Rejsehjælpen. HEINEMANN undrede sig over, at Louw vilde have Bladet indskrænket. Bladet maatte vi beholde for at fremme Organisationen, han mente at vi skulde blive ved endnu et halvt Aar med et 8 Dags Blad. SUNDSTRØM vilde tale om Rejsekassen. Han mente, at naar vi skulde tigge det halve, saa kunde vi lige saa godt tigge det hele. Naar vi understøtter vore rejsende, saa maatte vi understøtte dem saaledes, at de ikke behøvede at fægte. Forøvrigt gav han en Fremstilling af en Typograf paa Rejse. FASMER foreslog et 14 Dags Blad; ligeledes vilde han støtte Lazarus med Hensyn til Budet. V. PETERSEN fandt det naturligt, at der var rejst en saa livlig Debat om saa vigtige Sager. Naar flere Talere havde lagt Hovedvægten paa Understøttelseskasserne, vilde Taleren gøre opmærksom paa, at disse kun for ham var Midler og ikke Maal. Det kunde ikke gaa an at ville gøre det sociale Spørgsmaal til et Kassespørgsmaal; det krævede en energisk skriftlig Agitation og han var derfor principielt uenig med d'Hrr., naar de fordrede Bladets Virksomhed indskrænket. Tillige maatte man huske paa, at »D. t. F.« havde modsat sig det og at Styrelsen alene af den Grund havde maattet foreslaa den Besparelsesmaade, som nu forelaa til Medlemmernes Afgørelse. Taleren var imod Lazarus' Forslag om et Redaktionsudvalg, da Exempel andet Steds fra viste, at der let opstod Splid og Uenighed; han anbefalede at følge Styrelsen. EMIL PETERSEN var principielt enig med den sidste Taler, men han vilde dog være med til at indskrænke Tidenden til et 14 Dags Blad. Hovedbestyrelsen havde ikke sagt nej til Udvalget; men netop vist Tegn til at en Overenskomst kunde blive bragt i Stand. Han havde ventet, at der fra Styrelsen var kommet et andet Forslag om Arbejdsløshedskassen, saaledes at den var bleven en særlig Kasse. Den arbejdsløse burde ikke efter 4 Ugers Forløb kastes paa Gaden for Lud og koldt Vand. CH. THOMSEN beklagede at vi maatte nedsætte Rejsehjælpen, men det var nødvendigt, naar vi skulde have Ballance. HALLENGREN, LOUW og RASMUSSEN anbefalede Bladets Indskrænkning, medens STIEDL advarede derimod. LAZARUS replicerede til V. Petersen, som han fandt overvurderede den skriftlige Agitation; man havde sét, hvad den kunde føre til. HEINEMANN udtalte, at de gamle ikke kunde yde større Bidrag til Foreningen, derfor vilde han ikke have Arbejdsløshedskassen adskilt. V. PETERSEN hævdede bestemt, at vi maatte tage Hensyn til »Dsk typ. Foren.« BARNEWITZ vilde bede Forsamlingen nøje overveje Sagerne, før de stemte, han mente vi maatte forhandle med »Dsk. typ. Foren.« ANTON SVENDSEN anbefalede baade at indskrænke Bladet og at adskille Arbejdsløshedskassen. F. RASMUSSEN erindrede om, at der for $1\frac{1}{2}$ Aar siden var fremkommet et Forslag om at adskille Arbejdsløshedskassen, hvortil FORMANDEN svarede, at Styrelsen havde fundet dette Forslag umuligt. Derpaa gik man til Afstemning. Styrelsens Forslag om Rejsehjælpens Nedsættelse forkastedes for

Tysklands og Norges vedkommende, for Sverigs vedkommende vedtoges Forslaget om Hjælpens Nedsættelse med 3 Kr. enst. Forslaget om at nedsætte Arbejdsløshedshjælpen med 1 Kr. forkastedes enst. Følgende Forslag vedtoges: 1) »Budelønnen nedsættes til 100 Kr.« 2) »Der nedsættes en Redaktionskomité, hvortil der bevilges 52 Kr. pr. Halvaar;« endvidere Udvalgets Forslag om »Typ.-Tid.s« Indskrænkning til et 14 Dags Blad med den Ændring fra CH. THOMSEN, at Trykningsomkostningerne til 1. April eventuelt kan beløbe sig til Kr. 25.00 pr. Nr. Formandens Gage forhøjedes paa Forslag af P. L. PEDERSEN med 25 Kr. om Halvaaret; ligeledes vedtoges Styrelsens Forslag om at ophæve dens Kontingentfrihed.

Derpaa bekendtgjordes Resultatet af Valgene; der var i alt afgivet 206 Stemmer: Til Formand valgtes RUD. BØHM med 176 St.; til Næstformand N. HANSEN med 170 St.; til Medbestyrere: OTTO BARNEWITZ med 177 St., P. L. PETERSEN med 167 St. og VIKTOR PETERSEN med 173 St.; til Suppleanter: FUCHS med 143 St., H. C. JACOBSEN med 137 St. og SVENDSEN med 151 St.; til Kasserer valgtes L. D. Berg med 141 St.; til Revisorer: WM. SØRENSEN med 165 St. og CH. THOMSEN med 183 St.; til Repræsentanter ved »Social-Demokraten«: RUD. BØHM 165 St., KRYGER 161 St. og V. PETERSEN 162 St. Som Kasserer havde N. HANSEN faaet 35 St. og WM. SØRENSEN 19 St. En hel Del Stemmer var spredte, og 1 Stemmeseddel ugyldig paa Grund af manglende Underskrift.

Endelig forelaa et Andragende fra FRD. FERD. HANSEN om at blive optaget i Foreningen. Hansen var tilstede for at forsvare sin Sag. Det var Nød og Elendighed, der havde drevet ham til at blive Skruebrækker. L. A. NIELSEN og O A. NIELSEN forklarede, at de tilligemed flere Kolleger i 1876 var bleven arresterede paa Hansens Foranledning og bleven holdt fængslede i 13 Dage, hvorpaa nogle af dem fik 4 Gange 5 Dages Vand og Brød. — TRUELSEN vilde i Foreningens Interesse anbefale ikke at optage Hansen. EMIL PETERSEN sluttede sig til Truelsen. Efter at Hansen havde forladt Salen, foretoges Afstemning, som gav det Resultat, at Hansen *enstemmig* blev nægtet Optagelse i »Den typ, Foren.« FORMANDEN takkede Medlemmerne, fordi de i dette Spørgsmaal havde vist en saadan Enstemmighed, idet denne Afstemning gav tilkende, at man Intet vilde have tilfælles med Skruebrækkerne; lad os altid vise Samdrægtighed, thi da vil Intet kunne rokke vort Sammenhold. Derpaa hævedes den henved 5 Timer lange Generalforsamling med begejstrede Hurraraab for »Den typ. Foren.«, for Formanden og for Dirigenten.

Herr Redaktør! Da det af Referatet fra »Hjælpekasserne«s Generalforsamling synes at fremgaa, at man tror, at Typograferne i vort Avissætteri (»Avisen«) arbejder for en ugenlig Løn af 16—18 Kr., tillader vi os i Sandhedens Interesse at bede Dem oplyse, at Gennemsnitslønnen for vore Beregningssættere i Maanederne Decbr. 1886, Januar og Februar 1887 har været pr. Uge:

1) Kr. 28.89.
2) - 27.81.
3) - 24.91.
4) - 22.02.
5) - 20.22.

Alle de andre Typografer i Avissætteriet er paa fast Løn, som i intet Tilfælde er under 25 Kr. om Ugen.

Brødr. Hornum.

* * *

Til foranstaaende skal vi kun gøre den oplysende Bemærkning, at der i de anførte Gennemsnitssatser er iberegnet samtlige Ekstrature og, saa vidt os bekendt, ogsaa Søndagsturene. Red.

Forskelligt.

En Smudskonkurrent paa Knæerne. Vi offentliggjorde i Fjor et Forretningsbrev, hvori der meddeltes, at Hr. FERDINAND PHILIPSEN havde tilbudt at levere samtlige Tryksager til et herværende større Forlystelsesetablissement *aldeles gratis* og nævnte Herre har derefter leveret saa vel Programmerne som de øvrige Tryksager til »National« og »Concert du Boulevard« uden andet Vederlag end de Indtægter, han muligvis *kunde* faa ved Avertissementerne; men nu har han i længere Tid været ude af Stand til, naar Lørdagen kom, at udbetale sine Arbejdere deres fortjente Løn — et Bevis paa, at han har »arbejdet sig ihjel!«

Typografernes Hjælpekasse af 1885.

Det bringes herved til Medlemmernes Kundskab, at det ordinære (ugenlige) Kontingent, i Følge en Bestyrelses-Beslutning af 23. ds., midlertidig er indstillet fra Nytaar at regne. Paa samme Møde vedtoges det at lade foretage en alm. Afstemning blandt Foreningens Medlemmer, om hvorvidt der ønskes tilstræbt en Indordning under »Dansk typografisk Forening« eller ej. D'Hrr. Inkassatorer anmodes derfor om at opføre Resultatet af Stemmeafgivningen med Antal Ja og Nej paa Bagsiden af de Postanvisninger, der i Anledning af nedennævnte Dødsfald bedes indsendte hertil snarest.

Den 23. ds. er afgaaet ved Døden CARL LUND, Holbæk. Den afdøde Kollega har været Medlem af Hjælpekassen i et Aar. Det ekstraordinære Bidrag 1 Kr. pr. Medlem indsendes hertil, og Portoen betales af Hovedkassen.

— Til E. E. Nielsens Enke, Odense, afsendtes ialt 126 Kr.

O. V. Hansen,
Aarhus, den 28. Februar. »Aarhus Folkeblad.«

Støt Indsamlingen til vore tyske Kolleger. Husk, de har bragt store Offre, da vi kæmpede — vis nu, at vi ikke har glemt det. Ethvert Trykkeris Tillidsmand hele Landet over bør sætte sig i Spidsen for ugenlige Indsamlinger, saa at Tilslutningen kan blive saa stor som mulig. Bidragene sendes til L. D. Berg, Regnegade 17, K.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

VALD. LASSEN fra København (har tidligere været Medlem af »Dansk typ. Foren.«; Fjeldsøes Bogtr.)

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til Styrelsen.

Til **det frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget (**NB.** for 2 Uger):

»Adresse-Avisen« 1.50, Bordings 4.75, Aamodts 6.40, »Avisen« (70. og 71. B.) 2.75, H. 1.00, Schiellerups (67. og 68. B.) 1.00, »Politiken« (70. og 71. B.) 5.50, G. 0.50, »Dagens Nyheder« (67.—70. B.) 1.10, N. 1.00 Græbes (73.—75. B.) 8.45, »National-Tidende« (68. og 69. B.) 6.20, Bagges (1.—3. B.) 4.20, i alt **44.35.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3.063.92.**

RUD. BØHM.

Til **de strejkende Kolleger i Tyskland** har Undertegnede endvidere modtaget følgende Bidrag:

N. Cohens (1. B.) 1.55, »Avisen« (4. og 5. B.) 2.70, En solidarisk Skandinav (3. og 4. B.) 1.00, 4 Typografer i Kallundborg (2.—4. B.) 3.00, Horsens (1. og 2. B.) 5.00. Jordan (2. B.) 1.00, Helsingør (1. og 2. B.) 2 25, Trier (2. og 3. B.) 3.50, Nogle Bladsættere 1.00, B. S. & K. 0,70, G. (1. og 2. B.) 0.50, Aarhus (3. B.) 5.80, Aalborg (3. B.) 5.42, Slagelse 7.00, Nielsen & Lydiches (2. B.) 1.90, Bagges (2.—4. B.) 2.70, »Dagbladet« (3. B.) 1.40, Carl Lund (1. B.) 2.00, Centraltr. (3. og 4. B.) 6.50, Eltong (1. B.) 1.00, Kolding (2.—4. B.) 16.42, »Adresse-Avisen« (2.—4. B.) 1.50, Bordings (3. og 4. B.) 6.25, »Politiken« (3. og 4. B.) 3.30, Nic. Cohen (»Social-Demokraten«, 3. og 4. B.) 12.66, Schiellerups (4. og 5. B.) 1.00, C. og F. (2. og 3. B.) 1.00, W. 0.10, »National-Tidende« (1. og 2. B.) 4.10. I alt **102.25.**

Afsendt 2. Rate Mrk. 50.00 + Porto = Kr. 44.99.

Bidrag modtages fremdeles. L. D. BERG.

Indkomne Bidrag i Aarhus Lokalforening til de tyske Kolleger:

O. C. Beck, P. Christensen, L. N. Christiansen, Michael Danielsen, M. Geertsen, L. Hansen, J. Hald, Harald Jensen, J. Jensen, P. Jørgensen, C. Laursen, E. Marott, G. Nelson, R. Nielsen, S. Leth-Nielsen, Arnold V. Olsen, H. P. Olsen, A. Schwartz, L. A. Svendsen 3. Bidrag: hver 25 Øre, cand. phil. N. Knudsen, Jens Lund 2. Bidrag: hver 25 Øre, S. C. Andersen, og A. M. Nielsen hver 50 Øre, Axel Risom 25 Øre.

Bidrag modtages fremdeles af Undertegnede.

L. N. CHRISTIANSEN,
Lokalforeningens Formand.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 i Læderstræde 26, 1. Sal: **Sold** for alle Foreningens Medlemmer. Forfatteren HOLGER DRACHMANN og Kammermusikus C. SCHJØRRING er paa Foranledning indbudte. STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, NIELS PETER JØRGENSEN, sidst arbejdet i Ringkøbing.

Bortrejste.

Ringkøbing, M. C. ANDERSEN (arbejdsløs).
Kolding, VIGGO G. BIGUM til København.
Do. S. N. SCHMIDT (arbejdsløs).

KUNDGØRELSER.

Et Bogtrykkeri,
nyt og med god Kundekreds, sælges til $^2/_3$ Pris: 8500 Kr. Billet, mrk. »H. E.«, modtager »Typ. Tid.«s Ekspedition.

En yngre Maskintrykker,
godt anbefalet, der er øvet i Farve- og Illustrationstrykning, søger Plads, helst i et større Trykkeri i København. Billet, mrkt. »513«, bedes indlagt paa »Typ.-Tid.« Ekspedition.

En flink og paalidelig, særdeles velanbefalet — uden egen Skyld ledigbleven — **Typograf** søger Plads enten som *Ombrækker og Akcidenssætter* eller i modsat Fald som fastlønnet *Avissætter*. Billet mrkt. »Typograf 7881«, modtager »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: RUD. BØHM, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 12. | København, den 18. Marts 1887. | 14. Aargang.

Støt Indsamlingen til vore tyske Kolleger. Husk, de har bragt store Offre, da vi kæmpede — vis nu, at vi ikke har glemt det. Ethvert Trykkeris Tillidsmand hele Landet over bør sætte sig i Spidsen for ugenlige Indsamlinger, saa at Tilslutningen kan blive saa stor som mulig. Bidragene sendes til L. D. Berg, Regnegade 17, K.

Sport.

Af Dagspressen vil man allerede have sét, at der i de senere Dage er bleven sat en Bevægelse i Gang for at skaffe de københavnske Arbejdere en for deres Sundhed gavnlig Adspredelse, ved at der foreslaas dem at benytte en Del af deres Fritid til *Friluftsbevægelser*. Tanken dertil er nærmest udgaaet fra Hr. Journalist STAAL, der interesserer sig i høj Grad for al Slags Sport og som ved sit jævnlige Ophold i Udlandet, navnlig i England, har haft Lejlighed til at iagttage de gavnlige Følger for vedkommende »Sportsmænds« Helbred og fysiske Velvære. Han henvendte sig i denne Anledning til »Social-Demokraten«s Redaktør, WIINBLAD, for at faa hans Assistance til at drage Arbejderne ind i en saadan Bevægelse, og denne erklærede øjeblikkelig sin Beredvillighed til denne Medvirkning samt gav en af Bladets Medarbejdere, Hr. Journalist MEYER, det Hværv at tage aktiv Dél i Organisationsarbejdet. Man opstillede i al Hast et Slags Program og Dagen efter udstedtes der et Opraab til dem, der ansaas for i første Linje egnet til at optage Sportstanken — *Typograferne*, idet man gik ud fra, at disse i en særlig Grad trængte til al den Bevægelse i fri Luft, som det paa nogen Maade var muligt at forskaffe dem.

Altsaa Typograferne blev indbudt til et Møde, som afholdtes i Søndags Formiddags og som ganske vist kun var besøgt af henved 40 Mand. Men de, der var mødt, kom hurtigt paa det rene med, at der her blev foreslaaet dem noget, som var fornuftigt og som de vilde have godt af i Fremtiden. Som Indbydere og Foredragsholdere var mødt d'Hrr. Journalist A. C. MEYER, Journalist STAAL, Cand. HERM. TRIER, Formanden for Fremskridtsklubbens Kricketklub, HEILBUTH, samt Formanden for Københavns Boldklub; endvidere talte Medlem af Bestyrelsen for sidst nævnte Forening, Cand. MARCHER. Journalist MEYER holdt et kort Foredrag, hvori han nærmest gjorde Rede for den nu rejste Bevægelse, medens Journalist STAAL gav en nærmere Udvikling af det Program, efter hvilket Bevægelsen agtes ledet samt gav en indgaaende Skildring af Sportslivet i Udlandet, fornemmelig i England, ved hvilken Lejlighed han paaviste det overordenlige Fortrin og den Kraftfylde, som de engelske Arbejdere var i Besiddelse af over for deres Kammerater paa Kontinentet — dette skyldtes øjensynligt den Indflydelse, som Sporten udøvede paa hele deres Tilværelse. Man vilde foreslaa de københavnske Arbejdere at forene sig foreløbig til at spille Kricket, da dette Spil dels var billigst og dels havde adskillige Fortrin fremfor andre Sportsarter. Cand. HERM. TRIER paaviste derefter den Forskel, der er imellem Lediggang og Hvile; den sidste var intet andet end Arbejde i en anden Form. Men man burde vogte sig for at lade Hvilen udarte til Kedsomhed, thi derved kom man let til at begaa Udskejelser. Taleren gav Tanken om at organisere de københavnske Arbejdere til en fornuftig Benyttelse af deres Hviletid sin varmeste Tilslutning. — De øvrige oven nævnte Talere tog nærmest Ordet for at gøre Rede for de forskellige Spilarter. Samtlige Talere hørtes med udelt Interesse og de høstede et livligt Bifald. Fra vore Kollegers Side udtalte særlig O. BARNEWITZ, E. JACOBSEN samt DITLEF NIELSEN deres ubetingede Tilslutning til Sagen og efter at Indtegningen af Medlemmer (foreløbig 33) havde fundet Sted, nedsattes et Udvalg, bestaaende af O. Barnewitz, Nikolai Nielsen (Triers Bogtr.) samt Clausen (Nielsen & Lydiche), hvilket Udvalg skal tage Sagen i i sin Haand og indvarsle til et større Møde, hvortil samtlige københavnske Typografer uden Hensyn til politisk Trosbekendelse skal indbydes.

Vi medgiver den rejste Bevægelse vor varmeste Anbefaling og haaber, at den Ligegyldighed, hvormed Arbejderne plejer at betragte deres fysiske Velvære, maa forsvinde og gøre Plads for en større Iver efter at udvikle saavel Legemet som Sjælen, thi, som det ofte nok er bleven fremhævet, kun i et sundt Legeme kan der bo en sund Sjæl.

Haandværkssvendenes Rejseforeninger.*)

Hr. Redaktør!

I Anledning af en Artikel i »Typ.-Tid.« Nr. 8 af Forretningsføreren for Snedkerforbundet, Hr. Chr. Olsen, hvis Anskuelser Redaktionen »ikke et Øjeblik tager i Betænkning at gøre til sine egne«, maa det maaske være mig tilladt at gøre et Par Bemærkninger.

I den lille By, hvor jeg arbejder, var jeg en af dem, som i sin Tid virkede for en Rejseforenings Oprettelse; jeg har været Medlem af den siden og sér aldeles ingen Grund til at melde mig ud af den, fordi Foreningen nu foruden sine øvrige Fordele endvidere byder den: *at fritage de rejsende Medlemmer for den generende Viseringspligt.* Ganske vist er ogsaa jeg en Tilhænger af Arbejdernes »Selvbestemmelsesret«, men da Reformer i den omhandlede Retning ikke for Tiden hører til det, som Arbejderne »selv bestemmer«, synes jeg nok, man kan tage imod dette Gode — og at det *er* et Gode for en ærekær rejsende, kan der vel ikke være Tvivl om —, selv om det kommer til os gennem et reaktionært Ministerium, hvis «Godgørenhed« vi ellers ikke sætter stor Pris paa. At et Blad som Jyllandsposten paa *sin* Maade glæder sig over det opnaaede, er det vist ikke værd at lægge for stor Vægt paa, og det kan i hvert Fald ikke forringe Reformens Betydning. En hæderlig Arbejder bliver ikke til en »Vagabond«, fordi Hr. Kristen Nielsen bruger mindre velvalgte Udtryk i sin Avis; han bliver det derimod ofte, naar han misbruger sin Selvbestemmelsesret.

»*Det Program, hvorpaa Rejseforeningerne i sin Tid blev stiftet, var i og for sig sundt og godt*«, skriver Hr. Olsen, og det skal han have Ret i. Det gik jo nemlig ud paa at sætte Arbejderen i Stand til at rejse for at søge Arbejde ved sin Profession paa en anstændig Maade, saaledes at han erhvervede sig *Ret* til en Understøttelse, der fritog ham for at nedværdige sig og sin Stand ved at gaa fra Dør til Dør i By og paa Land og betle. Og at det gik bedre ude i Provinserne end i København med Oprettelsen af saadanne Foreninger, var saa naturligt; det behøvede slet ikke at have noget med »Avtoritetstroen« at gøre. Det er jo nemlig hovedsagelig i Provinsbyerne, man lider under Betleriet. Derfor har det ogsaa været Byernes bosiddende Borgere i Almindelighed, der har ydet Bidrag til Foreningerne og sammenskudt Størstedelen af de ikke ubetydelige Summer, der mange Steder raades over, og det er derfor — for at bruge et mildt Udtryk — en aldeles urigtig Fremstilling af de faktiske Forhold, naar det i Hr. Olsens Artikel siges, at det i næsten alle Foreningerne er *Mestrene, der kommanderer* og *Svendene, der betaler.* Ved Svendenes Bidrag alene (i Reglen 10 Øre ugenlig for ugifte og 5 Øre for gifte) kunde Foreningerne slet ikke bestaa, i al Fald ikke i de mindre Byer. Og hvad »Kommandoen« angaar, forholder det sig paa samme Maade. I de Byer, hvor jeg kender Forholdene nærmere, bestaar Bestyrelserne af lige saa mange Svende som Mestre, og det er saa langt fra, at de sidste er ivrige efter at kommandere, at det tværtimod ofte er vanskeligt nok at faa nogen til at have med Kommandoen at gøre.

Det kan gærne være, at det vilde være naturligst, om Rejseforeningerne udelukkende bestod i Kraft af Arbejdernes egne Bidrag og altsaa ogsaa under deres Ledelse alene — det synes jeg nu, burde være deres Maal —, men der er desværre altfor mange, jeg havde nær sagt det stygge Ord »Vagabonder«, som ikke har saa megen Omtanke eller Selvagtelse, at de vil ofre nogle faa Øre, mens de staar i Arbejde, til saadanne Formaal. Og da det nu er saa, maa man efter min Mening være de mange bosiddende Borgere Tak skyldig, fordi de — enten det nu skér i egen Interesse eller ej — yder deres Skærv til at støtte de hæderlige Bestræbelser hos Arbejderne. Og at det er en meget *hæderlig* Bestræbelse at sikre sig *Ret* til en Understøttelse paa Rejsen, meget hæderligere end at lade fem være lige og »fægte« sig frem til stor Gene for sine Medmennesker og til Skam og Skade for sig selv — *det* tillader jeg mig at paastaa uden at jeg derfor mener at gaa i nogen »Gangvogn«.

For øvrigt har hele dette Spørgsmaal selvfølgelig ikke saa stor Interesse for Typograferne som for de fleste andre Fag. Vi har jo vore egne Rejseunderstøttelseskasser. Men lige saa selvfølgeligt er det, at den Typograf, der *tillige* er Medlem af Haandværkssvendenes Rejseforening, er betydelig heldigere situeret, naar han kommer paa Rejse, end den, der ikke er det. Og for de rejsende, hvoraf der i Tider som disse desværre er alt for mange, har en menneskelig Tilværelse paa Rejsen vistnok langt større øjeblikkelig Betydning end Spørgsmaalet om, enten han faar Understøttelsen fra en »konfirmeret« eller en »ukonfirmeret« Forening.

En Sag som denne kan naturligvis sés fra flere Sider, men at det — blot fordi det er Arbejdsgivere, der har rejst Sagen og fra først af har foreskrevet nogle lovlig smaalige »Regler«, som langtfra overholdes — skal betragtes som »uædelt«, »Hykleri«, »Haan« og »Brutalitet« mod den danske Haandværkssvend, at han er sat i Stand til at rejse paa en anstændigere og bekvemmere Maade end hidtil, det kan jeg med min bedste Vilje ikke faa Syn for i Øjeblikket. Lad være, at der

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

er Mangler ved Foreningerne og at dette eller hint kunde være ordnet paa en heldigere Maade; jeg beundrer heller ikke alle Enkeltheder; men jeg ansér selve Sagen for god og værd at støtte, og der skal vægtigere Indvendinger, end Hr. Olsens Artikel indeholder, til for at rokke min Tro paa dens Betydning for de rejsende Haandværkssvende, og altsaa ogsaa for Typograferne.

Deres ærbødige
Provinskollega.

Gjennem Briller.

(Forsinket af Mangel paa Plads.)

Det er ikke morsomt at »valse« paa »Kunsten«, særlig naar der slet ingen Udsigt er til Arbejde — og det er der ikke; — det hænder vel, at der er en Plads ledig, men hvorledes er den saa? Kost og Logis og 6—8 Kr. ugenlig eller 16 Kr. »paa egen Kost og Logis«. For denne »fede« Bid skal man saa arbejde fra 7—7 med 1 Time Middag og — 10 Minuter Frokost; desuden er der saa Trykkerier, hvor en saadan Typograf skal opflaske eller »oplære« — 6 Drenge i Kunsten. Der er ogsaa Trykkerier, hvor der kun holdes 2 Drenge, men saa maa Sætterne ogsaa levere et vist Antal Linjer om Dagen, 300—250 eller lign., og hvis Antallet ikke er fuldt hver Dag, sættes der et Spørgsmaalstegn paa Indtegningsavisen. Det er højst mærkelig, at de Kolleger, der i sin Tid talte ivrigst for Forbedring af Typografernes Kaar, nu som Principaler er de daarligste i enhver Henseende — der er Undtagelser, men det er kun faa!

Et Sted har en Principal ladet en af sine Typografer vide, at hvis han ikke vilde nøjes med 16 Kr., kunde han rejse — der var Tilbud fra Typografer til 12 Kr. »pr. Stk.«. Skanderborg*) (6 Drenge, 2 Typografer), Vejle (14, 15, 16 Dr., 6 T.), Kolding (15—16 Dr., 16 T.), Aarhus (18—22 Dr., 40—50 T.), Sorø (5 Dr., 2 T.), Nyborg**) (5 Dr., 3 T.), Ringsted (9 Dr., 5 T.), er mest »med Tiden«; dette er efter et løst Skøn Forholdet; dog skal dette ikke være nogen Statistik.

Drenge, der antages nu, er de daarligste i Henseende til Kundskaber — og flere Steder ligefrem svagelige Stakler. — Mange af dem, der nu bliver udlært og som oftest maa paa Vandring straks, kan ikke sætte almindelig Avissats, for ikke at tale om, at mange Typografer ikke kan skrive ordenlig Dansk.

Et Sted bliver der, som paa de store Fabriker, ringet med en Klokke; det er Tegn til, naar det er tilladt at gaa, og naar der skal stilles — og mødes der ikke til Tiden, ja saa er der lukket.

Der findes Trykkerier, hvor den ene Dreng lærer den anden — kommer der en ny Dreng, bliver han puttet ind til de andre, og der henter han sin Visdom — d. v. s. *Grundreglerne;* men det bliver sandelig ogsaa derefter.

De fleste Drenge, der udlæres i Provinstrykkerierne, kan ikke bestille andet end »stable op« til en Avis — thi de har ikke lært andet!

Og der er ingen Udsigt til, at det bliver bedre — tværtimod! Principalerne sætter stadig Lønnen ned, og saasnart en Dreng faar udlært, kan han rejse, eller ogsaa bliver han der og faar 12, 14, 16 Kr. — Der findes nu mange gifte Typografer paa 14—16 Kr., og de klager ikke! Men det nytter heller ikke i disse daarlige Tider.

Skønne Kunst! Det er paa Tide, at du bliver taget under Armen; efter hvad jeg hører, er »Dansk typ. Foren.«s Hovedbestyrelse for Tiden beskæftiget med at granske i Bunken af Drenge, Jomfruer og Svende — — men, der er langt til Enden! L.

*) Denne By udlærer som bekendt »*Tjenestekarle*« paa 2 Aar.

**) I »Nyborg Dagblad« findes der kun Drenge!

Forskelligt.

Soldet i Sangforeningen var i Lørdags stærkt besøgt og meget muntert. Da Forfatteren HOLGER DRACHMANN og Kammermusikus SCHJØRRING ved sidste Aarsfest havde yttret Ønske om at tilbringe en almindelig Aften i Sangforeningen, var de indbudt, men Snestormen umuliggjorde det for Hr. Drachman at komme, da han bor uden for Byen. Der var skrevet to Sange til Soldet, hvoriblandt en Kantate »Med en Taktstok« til Kapelmusikus AXEL GULDBRANDSEN, efter hvis Afsyngelse der blev overrakt Foreningens ihærdige Dirigent en smuk Ibentræs Taktstok med Sølvornamenter som Paaskønnelse fra Sangerne.

Den typografiske Forening.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

GUSTAV ANDERSEN, sidst arb. i Svendborg (Græbe).

VIGGO G. BIGUM (Medlem af »Dsk. typ. Foren.«, sidst arb. i Kolding; Falk S. Simonsen).

Til **det frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget:

»Adresse-Avisen« 0.50, »Politiken« (72. B.) 2.95, Schiellerups (69. B.) 0 50, »Avisen« (72. B.) 1.00, »Dagens Nyheder« (71. og 72. B.) 1.10, »National-Tid.« (70. B.) 3.20, Lunos 1.00, ialt **10.25.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3.074.17.** RUD. BØHM.

Bibliothekets Regnskab for 2. Halvaar 1886.

Indtægt:

Kassebeholdning fra 1. Halvaar 1886 . . .	Kr. 5.07
Indkomne Mulkter	— 3.65
Solgt 6 Stk. Kataloger	— 0.90
Underballance	— 27.63
	Kr. 37.25

Udgift.

Flyttet Bibliotheket fra Sortedamslund til Lille Kongensgade	Kr. 8.00
Assurancepræmie fra $^{14}/_{1}$ 87 til $^{14}/_{1}$ 88 . . .	— 1.25
Regning fra Boghandler Topp	— 28.00
	Kr. 37.25

Regnskab for det frivillige Fond for Arbejdsløse.

(2. Halvaar 1886.)

Indtægt.

Kassebeholdning den 30. Juni 1886	Kr. 38.58
Indkomne frivillige Bidrag (se Bladene Nr. 27 til 52	— 590.56
	Kr. 629.14

Udgift.

Fra 3. Juli til 31. December udbetalt 225 Anvisninger til Arbejdsløse med . . .	Kr. 628.90
Kassebeholdning den 31. December. . . .	— 0.24
	Kr. 629.14

Til **de strejkende Kolleger i Tyskland** har Undertegnede endvidere modtaget følgende Bidrag:

Næstved (1. B.) 12.00, Aalborg (4. B.) 5.67, »Avisen« (6. B.) 1.50, Jørgensen & Co. 1.80, Nielsen & Lydiche 1.90, Helsingør*) (3. B.) 1.25, Triers (4. B.) 1.90, »Adresse-Avisen« (4. B.) 0.50, »Politiken« (5. B.) 1.65, Schiellerups (6. B.) 0.50, C. & F. (4. og 5. B.) 1.00. W. 0.20, »National-Tidende« (3. B.) 2.00, »Social-Dem.« (N. Cohen, 5. B.) 5.16, Lunos (2. B.) 1.15, K. 1.00, Truelsens 1.50, Aarhus (4. B.) 5.55. I alt **Kr. 46.23.**

Afsendt 3. og 4. Rate Mrk. 100.00 + Porto = Kr. 89.92.

Bidrag modtages fremdeles. L. D. Berg.

*) I sidste Nr. er Helsingør opført med 2.25, skal være 2.50.

Typografisk Sportsklub.

Førstk. Søndag Form. Kl. 11 afholdes i **Lille Kongensgade 25** et *almindeligt Møde for samtlige Typografer*, hvor Sportssagen vil blive forelagt paany.

Bestyrelserne for »Ny typografisk Forening« og for »Trykkerforeningen« har faaet skriftlig Anmodning om blandt deres resp. Medlemmer at virke for Tilslutning til Klubben.

Hr. Cand. H. Trier er indbudt og d'Hrr. A. C. Meyer samt Heilbuth har lovet at ville være til Stede.

Talrigt Møde forventes. Udvalget.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10: Sangøvelse.

D'Hrr. Medlemmer, som endnu maatte restere med Kontingent indtil 1. Marts, bedes indbetale dette Lørdag Aften til Kassereren i Lokalet, da Regnskabet skal afsluttes. Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Ringkøbing: H. Mikkelsen.

Næstved, Carl Henrik Christensen (sidst arb. i Holbæk).

Kolding, Torvald Petersen (Medlem af »Den typ. Forening«)

Aarhus, Jul. Hansen (sidst arbejdet i Bergen).

Bortrejste.

Aarhus, Axel Risom, til Udlandet.

Kolding, Hans Hansen (arbejdsløs).

KUNDGØRELSER.

Et Bogtrykkeri,

nyt og med god Kundekreds, sælges til $^{2}/_{3}$ Pris: 8500 Kr. Billet, mrk. »H. E.«, modtager »Typ. Tid.«s Ekspedition.

En Stereotypist og Trykker

søger Plads i Løbet af et Par Maaneder. Billet., mrk. »Stereotypist« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

Maskintrykker.

En yngre Maskintrykker, som tillige kan deltage i Avissætning, ønsker Plads, helst straks. Billet mrkt. »H. H.« bedes tilsendt Typ.-Tid.«s Ekspedition.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: Rud. Bøhm, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 13. | København, den 25. Marts 1887. | 14. Aargang.

Fromhed.

Besindighedens Organ er et overmaade fromt Blad. Alle kristelige Dyder findes forenet i det og der er rigelig med Froprædikener, Højmesser og Aftensange. Man træffer i dets Spalter humoristiske Landsbypræster og læspende Degne, men Hovedtypen er den rigoristiske Abbed, som ikke vil vide af noget Kompromis med den moderne Vantro og som bravt tordner løs mod de ugudelige, medens han maner Menigheden til Dyd og gode Sæder.

Men Kendere lægger straks Mærke til Smilet i den ene Mundkrog.

Naar derfor Velærværdigheden i sidste Nummer buldrer paa med »anonyme Skriblerier«, »halvkvædede arrige Insinuationer« o. s. v., er det noget, man skal bære over med — det hører nu en Gang med til Professionen. Men det turde maaske alligevel være paa sin Plads at anmode Abbeden om at tage Messeskjorten af, saa at vi ganske stilfærdig i al Hyggelighed kan tale om Sagerne. Det er Forudsætningen, Hr. Pastor.

Da Splittelsen fandt Sted begrundede man den med, at man ikke kunde være Medlemmer af en Forening, der havde et bestemt politisk Præg. Vi benægtede paa det bestemteste, at noget saadant havde fundet Sted; vi hævdede, at Tilslutningen til Fagforeningerne udelukkende var af faglig Natur, at der indenfor disse fandtes de forskellige politiske Partier repræsenterede og at der som Følge deraf ikke kunde være Tale om nogen som helst politisk Tvang. »Ny typ. Tidende« mener nu at have faaet Ret i *sin* Opfattelse, at enhver *ikke* er i Stand til at beholde *sin* Mening uanfægtet. Der føres ikke Skygge af Bevis for denne Paastand og netop den Artikel, som danner Udgangspunktet for Bladets Angreb, beviser paa det klareste, at denne Paastand er greben ud af Luften. »*Enhver stemmer i Dag efter* **sin** *Overbevisning*« var jo det, som blev slaaet fast og som maatte gøre det klart for enhver, at der intet som helst Pres blev øvet indenfor »Den typ. Forening«. Skrøbeligere Argumentation og mangelfuldere Logik end den, »Ny typ. Tidende« her har givet til bedste, kan næppe tænkes.

Naar »Ny typ. Tid.« med en Kordegns Salvelse betvivler at kunne faa et alvorligt Svar paa alvorlige Spørgsmaal, da ligger det naturligvis i Frygten for at blive gjort latterlig. Bladet skal ikke nære nogen Frygt i den Retning. Hvor megen Anledning der end kan være hertil, selv naar Red. skriver »alvorlige« Artikler, er der dog ingen Grund til at formode, at vigtige Spørgsmaal ikke skulle kunne drøftes med den fornødne Alvor; men naar Hr. Snask og hans Ven »o. s. v.« forsøger paa at slaa sig til Ridder paa en opdigtet Udvalgsbetænkning, maa han finde sig i at blive dyppet i sit eget Fedt. Det nytter ikke at klage over Prygl, naar man har gjort sig fortjent til dem.

Hvor megen Umage »Ny. typ. Tid.« end gør sig for at slippe for Svar, skal den dog faa rén Besked paa sine Spørgsmaal.

Om »‚Ny typografisk Forening' nogen Sinde har givet sig et politisk Præg?«

Ja, den har. Dens Dannelse var dikteret af politiske Grunde. Man opfattede Tilslutningen til Fagforeningerne som et politisk Skridt — hvad det, som bekendt, ikke var —, var altsaa uenig med den politiske Anskuelse, man her mente at finde repræsenteret, og dannede som Modvægt herimod en Forening, som i politisk Retning maatte blive en Modsætning. Ikke saaledes at forstaa, at det fra de fleste af Medlemmerne blev gjort med bestemt politisk Formaal — dertil havde de i altfor mange Aar trofast staaet Side om Side med os — men det var et bestemt *politisk Mindretal*, som paatrykte Foreningen et politisk Stempel, ved at man ikke vilde finde sig i Tilslutningen til Fagforeningerne. Hvis det ikke forholdt sig saaledes, havde man stræbt at faa Tilslutningen ophævet ved at søge at blive Majoritet **inden for** Foreningen, men netop det ringe Antal Medlemmer, som den Gang fandt Anledning til at melde sig ud af »Den typ. Forening«, beviste tydeligt, at Flertallet af Københavns Typografer ikke mente, at der ved Tilslutningen til Fagforeningerne var udøvet eller kunde blive udøvet nogen politisk Tvang, hvad ogsaa den forløbne Tid klart har godtgjort. Og det kan med Rette bebrejdes de udvandrede Medlemmer, at de som **Arbejdere** ikke har følt sig tilstrækkelig solidariske med deres Kammerater, at de har foretrukket at foretage et saadant Skridt, som de maatte vide vilde

skade Foreningens Interesser i højeste Grad, nu da Tilslutningen til Fagforeningerne var et Faktum og ikke kunde gøres om.

Og naar »Ny typ. Tid.« spørger om »‚Ny typogr. Forening' ikke atter og atter har hævdet som Princip for sin Virksomhed at føre Typografernes Organisation bort fra det politiske Felt, hvor en enig Sammenslutning er umulig, ind paa et rént fagligt Omraade, hvor der er nok af Spørgsmaal, som kræver fælles og enigt Arbejde« og »om den ikke altid har fulgt dette Princip og virket for dets Gennemførelse baade praktisk og gennem sit Blad«, da er det et Fadervor, som »Ny typ. Tidende« ikke altid har læst med den samme Andægtighed. Naar politiske Fanatikere blandt Principalerne har smidt »Den typ. Forening«s Medlemmer paa Gaden for at erstatte dem med villige Redskaber og har søgt disse i »Ny typ. Forening«s Rækker, og naar de fleste Principaler ligefrem begunstiger denne Forenings Medlemmer, naar der er Tale om Ansættelser, da er det et Bevis paa, at »Ny typografisk Forening«s Virksomhed behager Principalerne. Praktisk sét er denne Virksomhed den samme som den, den udpræget politiske Forening »Arbejdernes Værn« udøver. Man misforstaa mig ikke. Arbejdere med den Mangel paa kammeratligt Sammenhold og Solidaritetsfølelse sammenligner jeg ikke med Arbejdere af »Ny typ. Forening«, hvoraf de fleste i Lønningsspørgsmaalet og andre faglige Spørgsmaal vel staar paa samme Side som »Den typ. Forening«s Medlemmer, men jeg hævder, at det praktiske Resultat i mange Tilfælde er det samme. Se f. Eks. paa Afhængighedsfølelsen lige over for Arbejdsgiverne. Enhver Arbejder véd, at jo mér Uafhængighed han er i Stand til at vise lige overfor Arbejdsgiveren, jo bedre er han i Stand til at kunne hævde de gældende Lønningssatser. Men »Ny typ. Forening« har ved sin Virksomhed **demoraliseret Københavns Typografers Uafhængighedsfølelse,** den har, dragende sin Fordel af den økonomiske Krise, skabt en Kreds af Arbejdere, som bøjes i Knæ, naar der blot klirres med Vaabnene fra Principalernes Side. »Ny typ. Tidende« skriver, at dens Medlemmer »komme jævnt og enkeltvis, saa længe Overgangen er ensbetydende med Tabet af Rettigheder«. Det er præstelig — — Fromhed. Thi de véd lige saa godt som vi, at det i de fleste Tilfælde er Udsigten til at opnaa Plads, der bevirker, at de ligefrem tvinges over i deres Rækker; thi ingen Arbejder giver Slip paa sine Rettigheder, naar han ikke tror paa den Maade at kunne sikre sig imod Arbejdsløshed. Tilgangen skal derfor »Ny typ. Tid.« undlade at tale for højt om; thi den skyldes **Arbejdernes egne Modstandere,** og hvis »Ny typ. Forening« en Gang i Tiden tager fat paa Løsningen af praktiske Spørgsmaal og ikke alene indskrænker sig til Mundhuggeri, da skal den faa se Frugterne af det Forhold, den har skabt mellem Arbejder og Arbejdsgiver.

Saaledes staar det til med den Maade, hvorpaa »Ny typ. Forening« praktisk har virket for Gennemførelsen af at føre Typografernes Organisation over paa det faglige Omraade, hvor der er nok af Spørgsmaal, som kræver fælles og enigt Arbejde. Enhver Arbejder vilde vistnok foretrække, at dette blev gjort paa en anden Maade, thi det er klart, at den nuværende Tilstand ikke har været til nogen som helst Gavn for den typografiske Stand i sin Helhed. Men nu, da man har faaet Svar, vil »Ny typ. Tid.« maaske svare paa, om »Den typ. Forening« nogen Sinde har stillet sig i Vejen for fælles og enigt Arbejde af Løsningen af de faglige Spørgsmaal? og naar dette er Tilfælde, vilde da Faget og dets Arbejdere ikke staa sig ved, at Enighed atter kom i Stand?

Hvis man indenfor »Ny typ. Forening« virkelig er besjælet af den Enighedsaand, som man slaar saa meget om sig med, er der Anledning til at vise det i Gærning. Om den ene eller den anden skal gaa først ind ad Døren, er Etikettespørgsmaal, som ikke bør spille nogen Rolle, hvor det gælder om Arbejdersagens Vel. Det kan man vel nok blive enig om, at Lønspørgsmaalet er Arbejdernes Alpha og Omega, at dette Spørgsmaal har en saadan social Karakter, at det ikke er i Stand til at løses af enkelte Fag, men at det fordrer alle Fags Arbejderes Samdrægtighed og Enighed og er der Overensstemmelse herom, er det en Diskussion værd, om de enkelte Understøttelseskasser for Fremtiden skal tages i det sociale Spørgsmaals Tjeneste eller om man vil kunne opnaa Overensstemmelse mellem Københavns Typografer ved at lade Understøttelsesspørgsmaal være Understøttelsesspørgsmaal og samle sig i Fællesskab om den store Hovedopgave: Forbedringen af Typografernes materiele Interesser.

Sapeur.

Bogtrykkermøde i Odense.

I Søndags afholdtes efter Indbydelse af Hovedbestyrelsen for »Dansk typografisk Forening« et Bogtrykkermøde i Odense, i hvilket der deltog 30—40 Repræsentanter. Efterfølgende Referat meddeler vi efter »Social-Demokr.«

Formanden for oven nævnte Forening, Hr. HARALD JENSEN fra Aarhus, bød Deltagerne velkommen og takkede, fordi de var mødt. Efter at Bogtrykker MILO var valgt til Dirigent indledede HARALD JENSEN Diskussionen om det første Punkt paa Dagsordenen: *Lær-*

lingespørgsmaalet. I et længere Foredrag udviklede han de uheldige Forhold i Faget med Hensyn til Lærlingeholdet. I den paafølgende Diskussion deltog foruden Indlederen Etatsraad DREYER, Odense, der fandt det heldigst at henvise Spørgsmaalet til Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri, samt DITLEFSEN, Svendborg, Bogtrykker ARNOLD JØRGENSEN, Horsens, R. P. JENSEN, Ringsted, FOG, Nykøbing p. M., A. BJØRNBAK, Aarhus, og SØRENSEN, Silkeborg. HARALD JENSEN foreslog at vedtage følgende Udtalelse:

»Forsamlingen erkender, at Lærlingeforholdet i Bogtrykkerfaget har udviklet sig saaledes, at det trænger en Ordning, saa vel fra Lovgivningens Side, som ved en Samvirken imellem Principaler og Arbejdere«. Dette vedtoges.

Endvidere vedtoges følgende Udtalelser: 1. Der rettes en Henvendelse om Lærlingesagen til Fællesforeningen for dansk Haandværk og Industri, gaaende ud paa, at der mere end hidtil ved Undervisningen i de tekniske Skoler tages Hensyn til det grafiske Kunstværk, og at der udstedes en Lærlingelov. 2. Der nedsættes et Udvalg bestaaende af 4 Medlemmer (2 Principaler og 2 Typografer) til Affattelse af den nævnte Henvendelse, der omsendes til Underskrift, baade af Principaler og Typografer. Dermed afsluttedes Diskussionen om den første Halvdel af sidste Punkt paa Dagsordenen.

HARALD JENSEN indledede derefter Spørgsmaalet om, i hvilket Forhold Antallet af Lærlinge skal staa til de arbejdende Typografer, og oplæste en Skala, som han havde tænkt sig lagt til Grund for den paafølgende Forhandling. Taleren vilde sætte stor Pris paa, om der kunde opnaas en bestemt Udtalelse fra Principalernes Side med Hensyn til en Forandring af det Misforhold, der findes for Tiden, idet der er en Lærling for hver 2 Fagmænd. Af Talerne udtalte BJØRNBAK, at det var en Organisation, der tiltrængtes. TIEDJE fra Odense var af samme Mening. I Diskussionen deltog endvidere HARALD JENSEN, FOG, R. P. JENSEN, SØRENSEN, CLAUDIUS MADSEN (Middelfart), REGNAR PETERSEN (Næstved), WARBERG (Kolding) og DITLEFSEN. Det vedtoges at danne en Forening for Provinsbogtrykkere samt at nedsætte et Forretningsudvalg paa 5 Medlemmer.

Et Spørgsmaal om Beregningen af Bogtrykarbejde gik ud af Dagsordenen som hørende under den nye Forenings Opgaver.

Det 3dje Punkt: »Hvad kan der gøres for at lægge en Hæmsko paa det Indgreb i Bogtrykkernæringen, som skér fra Boghandleres, Købmænds og fra København udsendte Agenters Side« fremkaldte nogen Diskussion, under hvilken SØRENSEN (Silkeborg) udtalte, at nu til Dags havde næsten alle Rejsende Papir- og Tryksager i Baglommen. BJØRNBAK og Bogtrykker HANSEN, Aalborg, udtalte sig om Smudskonkurrencen, JØRGENSEN, Horsens, om Næringsloven. HARALD JENSEN foreslog følgende Resolution vedtaget:

»Det besluttedes gennem den nydannede Provinsbogtrykkerforening at henvende sig om at foranledige, at den Ministeriet ved Næringsloven givne Dispensationsret borlfalder«.

Til at tiltræde Udvalget om Lærlingespørgsmaalet valgtes som Principaler: Etatsraad DREYER, Odense, og Kaptejn CL. C. MADSEN, Middelfart. De to Typografer vil vist senere blive valgt. Til Forretningsudvalg for den nydannede Forening valgtes R. P. JENSEN, Ringsted, MILO, Odense, ARN. JØRGENSEN, Horsens, Bogtrykker STEGEMANN, Ribe, og JENSEN RYE, Randers.

Da Dagsordenen hermed var udtømt, sluttedes Mødet. Derpaa holdtes et Fællesmaaltid.

Forskelligt.

Dødsfald. I Søndags Morges er Typograf EMIL WETTERSTÉN efter et langt Sygeleje afgaaet ved Døden af Lungesvindsot. Den Afdøde, der kun blev 34 Aar, havde i sin Tid lært hos I. Cohen og var de sidste 5 Aar Sætter i »Dagbladet«. — Enhver, der har kendt Wetterstén, vil i ham have fundet en brav og god Karakter, der aldrig svigtede, naar det gjaldt enten den enkelte Kollega eller hele Standen. Uagtet han stadig som Følge af stor Familie levede under trykkende økonomiske Forhold, var han dog altid i Besiddelse af et Lune, der gjorde ham afholdt og velsét saavel blandt hans Arbejdskammerater som hans udenfor Faget staaende Venner. — Det er at haabe, at hans Kolleger trods de mindre gode Tider vil kunne enes om at vise Emil Wettersténs efterladte Enke og Børn deres Sympathi ved efter bedste Evne at støtte den Indsamling, der til en øjeblikkelig Hjælp er sat i Gang paa Trykkerierne.

Ved hans Begravelse, der finder Sted paa Søndag Kl. $11^3/_4$ fra Kapellet paa Vestre Kirkegaard, opfordres samtlige Kolleger at slutte sig til Foreningens Fane, som vil være til Stede.

Typografernes Sportsklub. Det af Udvalget for Typografernes Sportsklub til i Søndags sammenkaldte Møde var særdeles godt besøgt, men havde dog ikke fundet saa stor Tilslutning, som man skulde have ventet, fra »Ny typogr. Forening« og »Trykkerforeningen«, hvis Bestyrelser dog havde vist Sagen megen Imødekommen. Cand. H. TRIER holdt et med megen Opmærksomhed fulgt Foredrag om Friluftsbevægelsens gavnlige Ind-

flydelse paa den hele menneskelige Organisme. Han vilde anbefale Arbejderne kraftigt at slutte sig til den nye Sportsbevægelse. — Journalist A. C. MEYER udviklede nærmere Tanken med Arbejder-Sportsklubberne. Hvad der nærmest kunde vække Modstand, vilde vel være Pengespørgsmaalet, men Udgiften var ikke større end den nok kunde overkommes. — Derefter gav Fuldm. HEILBUTH en Fremstilling af Kricketsspillet og de dertil hørende Redskaber og paaviste, hvorledes Tanken og Sanserne skærpedes og udvikledes ved Spillet. — Efter Foredragets Slutning bragtes der de tre Talere en Tak for deres Virksomhed for Sportssagen, der besvaredes med kraftige Hurraraab. — Formanden for Udvalget, Otto Barnewitz, gav derpaa nogle Meddelelser om Udvalgets Virksomhed, hvorpaa Indtegning af nye Medlemmer foretoges. Der meldte sig 37 til Optagelse, hvorefter Klubben nu tæller 70 Medlemmer. — Derpaa oplæstes et af Udvalget udarbejdet Forslag til Love. Med nogle mindre væsenlige Ændringer vedtoges disse enstemmig *en bloc*. — Til at varetage Klubbens Anliggender valgtes sluttelig en Bestyrelse paa 7 Medlemmer, som kom til at bestaa af OTTO BARNEWITZ, CLAUSEN, LARSEN, NIELSEN, J. PETERSEN, C. RASMUSSEN, G. SMITH; af disse hører 3 til den gamle, 2 til den nye og 2 til Trykkerforeningen.

I den kommende Uge vil Medlemskort og Love blive omsendt samtidig med at Indskud og første Maaneds Kontingent opkræves og Spillet vil forhaabenlig kunne begynde først i April.

Den typografiske Forening.

Herved udskrives Valget af en af 5 Medlemmer bestaaende Redaktionskomité. Stemmesedlerne, der følger med dette Nr., maa være tilbageleverede senest Lørdag den 2. April. STYRELSEN.

Fra 1. April vil »Typograf-Tidende« udgaa hver 14. Dag i Stedet for som nu hver Uge. Abonnementsprisen er 75 Øre Kvartalet. P. U. V.
STYRELSEN.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

HANS HANSEN (Medl. af »Dsk. typ. Foren.«; sidst arb. i Roskilde; Calberg jrs. Tr.)

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften: Sidste Indøvelse af A. Guldbrandsens nye Sang. STYRELSEN.

Til Medlemmer af Redaktionsudvalget foreslaar Undertegnede følgende Herrer:

R. Bøhm,
Fasmer,
M. Lazarus,
V. Petersen,
A. Svendsen.

Carl Olsen. Valdemar Hass. E. Wendt. Ferd. Nielsen. Peter Olsen. P. Petersen. Chr. Olsen. Paul Lüder. S. Løngaard. Chr. Mathiesen. Ad. Clausen. Vald. Brændstrup. A. Lang. H. Lund. T. Petersen. C. Schouw. Stahl. C. F. Rasmussen. Emil Stiedl.

Flere Medlemmer fra forskellige Trykkerier opfordrer herved til at stemme paa følgende Herrer til Redaktionsudvalget:

O. Barnewitz,
R. Bøhm,
Lazarus,
V. Petersen,
W. Sørensen.

Dansk typografisk Forening.

Bortrejste.

Næstved, JOHAN GEORG LINDSTRØM (sidst arbejdet i Slagelse)
Do., CARL HENRIK CHRISTENSEN (arbejdsløs).
Hjørring, J. P. JENSEN (arbejdsløs).
Do. (Frederikshavn), H. F. HYGUM (arbejdsløs).

Rettelse.

I Artiklen »Gennem Briller« i forr. Nr. stod, at der i *Sorø* er 5 Drenge, hvilket vi er bleven anmodet om at rette til *3*. Indtil for kort Tid siden har der været beskæftiget 3 Typografer, af hvilke den ene nu har forladt Sorø for selv at blive Bogtrykker.

Brevkasse.

H. J. i A. Hvorfor denne Tavshed over for os? det indsendte kom for sent. RED.

A. O. i S. Næste Nr.

KUNDGØRELSER.

En yngre Typograf fra Provinsen, der har udlært i et større Avis- og Akcidenstrykkeri, og som paa Grund af for megen Arbejdskraft bliver ledig med det første, søger Plads til 1. Maj eller senere. Billet, mrkt. »Typograf 902«, bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Ekspedition inden 10. April.

En yngre Typograf, oplært i et større Provinsbogtrykkeri, **ønsker at lære Trykning** i et velrenomeret københavnsk Trykkeri fra 1. Maj eller senere, helst paa et Sted, hvor han tillige kan faa Lejlighed til at uddanne sig yderligere i Akcidenssætning. Billet med nærmere Oplysninger, mrkt. »M. S. 101«, bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Ekspedition inden 10. April.

Udgiver: »Den typografiske Forening«. Redaktør: RUD. BØHM, Pilestræde 36. Ekspeditør: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

ARBEJDERBEVÆGELSENS ARKIV ROSENØRNS ALLÉ 12 KØBENHAVN V.

Nr. 14. **Kobenhavn, den 1. April 1887.** 14. Aargang.

Til vore Læsere!

Med dette Numer begynder „Typograf-Tidende“ sin Udgivelse som et Fjortendagsblad, men til Gengæld i et noget større Format end hidtil. Det er ikke vor Sag her at give en længere Forklaring af de Grunde, der har bevæget Udgiveren af Bladet, „Den typografiske Forening“ i Kobenhavn, til at foretage dette Skridt, lige saa lidt som vi i Dag med Bestemthed kan afgøre, i hvilken Retning den nye Redaktion, der overtager sit Hværv med det næste Numer, agter at virke — men saa meget skal vi dog udtale, at vi i høj Grad beklager, at „Den typografiske Forening“ har sét sig nødsaget til at formindske Brugen af et af de mest virksomme Vaaben i Kampen for bedre Eksistensbetingelser for de typografiske Arbejdere. Lad os nu imidlertid benytte dette Vaaben saaledes, at vi til Trods for dets Indskrænkning alligevel kan høste Gavn deraf for vort Fag og for vor Stand.

„Typograf-Tidende“ vil herefter udgaa hver 2den Fredag, og Artikler, der ønskes optaget i Bladet, maa være Redaktionen i Hænde senest om Tirsdagen i den Uge, Bladet udgaar; Smaating derimod om Onsdagen.

Abonnementsprisen er nedsat til 75 Øre Kvartalet.

Redaktionen.

Foraarstanker.

I Følge en gammel Almanakregel skal det være den hellige Fabian Sebastian, som faar Saften til at cirkulere i Træet, og faktisk begynder Træernes Genoplivelse ikke paa det Tidspunkt, hvor vi kan sé Dannelsen af Knopperne, men Livssaftens Opstigen fra Roden begynder allerede meget tidligere. Ogsaa i vort Fag lader Fabian Sebastian Saften cirkulere i Træet — de mangfoldige nye Aflæggere, som om Foraaret, kort efter Konfirmationen, viser sig paa Bogtrykkerkunstens Træ, er ikke pludselig kommen frem, men de er Produktet af den nye Saft, som Træets Sugerødder alt længe forinden har trukket til sig.

Allerede meget tidligt, i Januar og Februar, sér Principalerne sig om efter nyt Stof, og Lærlingeopdrætterne sniger sig lig brølende Løver omkring i Skolerne for at lede efter Foder til deres Mave, medens andre Folk ligeledes er betænkt paa at tilføre vort Fag ny Næring. Vor Dreng skal nu snart forlade Skolen, hvad skal vi lade ham lære? spørger Faderen, og Læreren, som paa sine Steder selv ejer et Bogtrykkeri, eller som i hvert Tilfælde har lidt Kendskab til Bogtrykkeren og maaske har været hans „Medarbejder“ ved Avisen, svarer: „lad De ham blive Typograf, det er jo et renligt, let og vellønnet Arbejde; Deres Dreng er jo meget opvakt og vil med Lethed kunne lære at sætte Bogstaver sammen!“ Onklerne og Tanterne lægger da Krigsraad op, og de kender altid en eller anden Typograf, som fortjener „store Penge“, og desuden er det saa rart, at Drengen straks faar „Ugeløn“. Drengen sættes da i Typografflære, endskønt han maaske har Anlæg til alt andet end netop dertil, og Lærekontrakten gøres saa at sige fiks og færdig, længe forinden Pennen sættes i Bevægelse til Formulering af dens enkelte Bestemmelser. Naar Konfirmationen saa er overstaaet, melder der sig maaske af og til endnu en enkelt Supplikant, Principalen letter paa Skuldrene og siger: „det gør mig ondt, men alt er optaget“, men alligevel kan han skaffe Plads, thi han har jo afleveret et Par nye Svende paa Landevejen.

Naar nu paa den første Arbejdsdag efter Konfirmationen de nye Knopper pludselig viser sig paa „Kunstens“ Træ, ryster vel mangen Typograf, som har Kærlighed til sit Fag, sørgmodigt paa Hovedet og beklager saa vel sine Lidelsesfæller som det nye Kuld: den ene Knop sér helt forkrøblet ud, medens den anden ligner en Grangren, som er plantet paa et Æbletræ, og atter en tredje kan man sé, at han er „en sand Røver“, som man i Lighed med enhver samvittighedsfuld Gartner kunde have Lyst til straks at skære bort, men — det maa man ikke!

Saaledes gaar det hvert Foraar, og saaledes gaar det naturligvis ogsaa i Aar. Til Trods for, at mangfoldige Svende er nødt til at gaa paa Landevejen eller til at ligge arbejdsløse omkring i Landet, og til Trods for de Oplysninger, som kan spredes ud blandt Publikum om de Fordringer, som Typografien stiller til sine Udøvere, og om de daarlige Udsigter, som netop dette Fag byder til Oprettelsen af en blot nogenlunde sikker Eksistens, hjælper alt dette tilsyneladende dog ikke; Rødderne bliver usynligt og ukrontrolleret ved at suge Næringen til sig, og alle Advarsler og gode Raad, som indsigtsfulde Folk udsteder, blæses bort af den Vind, som gøres af Udbytternes Aviser. Gutenbergs Træ ligner den store Rose af Jericho: der er intet Spor af grønne Blade, kun affældige og saftløse Stilke.

Men til Trods for alt dette bør de, der har Interesse for deres Fag, ikke lægge Hænderne i Skødet og resignerende udbryde: hvad skal det hjælpe? *Enhver af os maa føle sig som en Agitator og modvirke Sugerødderne.* Vi maa uopholdelig beflitte os paa at bære Oplysningen ud blandt det store Publikum, thi selv om

mange af vore Ord skulde være spildte — noget bliver altid hængende! Enhver af os kommer i Familjekredse, hvorved vi let kan opdage, naar en af Sønnerne er gaaet i Garnet — lad os da anvende hele vor Veltalenhed paa at overbevise Familjefaderen om det forkérte i, at han vil sætte sin Søn i Lære i et Fag, som i Forvejen lider under en stærk Overflod paa Arbejdskraft, og som kræver forholdsvis meget af sine Udøvere for at kunne blive ansét som dygtige Arbejdere. Som sagt, det er intet radikalt Middel, men alligevel vil Anvendelsen af dette give os den Tilfredsstillelse, at vi som enkelte har gjort vor Pligt til at modvirke den forrigelige Tilgang af nye Knopper — hjælper det ikke, er det da i ethvert Tilfælde ikke vor Skyld! Men det er paa Tide, at vi skynder os med dette Muldvarpearbejde!

Et Par Rettelser
og
et Par Bemærkninger ang. „Typograf-Tidende"s Indskrænkning.

I Referatet om Bogtrykkermødet er der fremkommet nogle meningsforstyrrende Trykfejl, som jeg kunde ønske rettet, samtidig med, at jeg, særlig paa ét Punkt, kunde ønske, at det havde givet et klarere Indblik i Forhandlingerne, nemlig angaaende den Forening, som dannedes under Mødet.

Paa Bladets 3dje Side 1ste Spalte staar der saaledes, at der mere end hidtil ved Undervisningen i de tekniske Skoler burde tages Hensyn til det grafiske Kunstværk. Det skal naturligvis være de grafiske *Haand*værk.*) — Gengivelsen af den sidst vedtagne Resolution er noget uheldig og meningsløs. Resolutionen, som for øvrigt ikke foresloges, men kun oplæstes af mig, lød i sin Helhed saaledes:

> „Det besluttes gennem den nydannede Bogtrykkerforening at henvende sig til Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri om at foranledige, at den Ministeriet givne Dispensationsret fra Næringslovens § 24 bortfalder."

Endelig meddeler Referatet ikke, paa hvilke af Diskussionen givne Grundlag og Forudsætninger den ny Forening oprettedes. Dens Formaal skulde bl. a. være, ved Samarbejde med „D. t. F." at søge Lærlingeforholdet ordnet, tilvejebringe en tarifmæssig Arbejdsordning, fastsætte Regler for frivillige Svendeprøver, imødegaa Konkurrencen fra Boghandleres og lignendes Side og i øvrigt paa enhver Maade varetage hele Fagets Tarv. — Dette synes mig, man burde have fuld Forstaaelse af.

Oven omhandlede Fejl bør man dog ikke lægge Red. af „Typ.-Tid." til Last. Da mit Referat af Mødet kom for sent til Bladet, maatte den hjælpe sig med at gengive et Referat fra Dagspressen, men jeg trøster mig med, at Bladets Læsere skulde læse meget skødesløst for ikke at snuble over de to Fejl, jeg her har rettet, navnlig over det grafiske Kunstværk!

Hvad angaar „Typogr.-Tid."s Indskrænkning til et Fjortendagsblad, da har det i høj Grad forundret mig at se, hvorledes „D. t. F."s Hovedbestyrelse gentagne Gange er bleven skildret som ikke helt uvillig til at gaa med til Indskrænkningen af Bladet. Jeg er ikke klogere, end at vi bestemt har paatalt det som værende i højeste Grad uheldigt, at Bladet indskrænkedes, og har sagt saa bestemt Nej dertil, som Spørgsmaalene til os har været formulerede. Nu er Indskrænkningen besluttet mod vort Ønske, og jeg havde ventet, at Bestyrelsen for „Den typ. Forening" havde meddelt, hvorledes vi har stillet os hertil. „Dansk typografisk Forening"s Medlemmer har Krav paa at faa dette at vide, og jeg skal derfor meddele, at Hovedbestyrelsen, for at et kommende Repræsentantmøde kan have fri Hænder i dette Spørgsmaal, har opsagt „Dansk typ. Forening"s Deltagelse i Bladets Udgivelse fra 1ste Juli d. A., dog saaledes, at saafremt intet Repræsentantmøde afholdes inden denne Tid, Opsigelsen da betragtes som ikke at have fundet Sted. Grunden hertil er den, at Bladet skal opsiges med 3 Maaneders Varsel, til et Regnskabshalvaars Slutning, og Foreningen vilde altsaa ellers have været bundet til at deltage i Bladets Udgivelse indtil 1. Jan. 1888, hvilket vi under de foreliggende Forhold ikke har ment at kunne forsvare. Sagen ligger nu i Foreningens Medlemmers Hænder; det tilkommer dem at tage Beslutning.

Harald Jensen.

*) Vi beklager at have oversét Fejlen i Korrekturen og vilde i dette Nr. have berigtiget den, hvis Hr. Harald Jensen ikke var kommen os i Forkøbet. *Red.*

Fremtidsudsigter.

(Af *F—k.*)

Der er næppe den blandt det typografiske Fags Dyrkere, der vover at bestride, at Faget i sin Helhed — alt i alt — er paa Retur, og det er sørgeligt, at man tvinges til at vedgaa dette. Længe har det været en Kendsgærning, at Faget er overfyldt med Lærlinge, hvad der udelukkende er Skyld i, at saa mange Typografer er uden Erhverv, — og længe har det været en Kendsgærning, at der mange Steder bydes Typografer en uforsvarlig Løn, — — — *men det er ogsaa nu blevet en Kendsgærning, at der findes Typografer hist og her, som undergraver deres egen Stand* **ved at tilbyde sig for en uforsvarlig Løn** (det lyder jo saa kønt „stiller ikke store Fordringer" o. s. v.); men saadanne Kollegers Navne bør fremtidig offenliggøres i „Typograf-Tidende", for at det kan blive bekendt, hvem det er, som er værre end Skruebrækkerne; det bør være en Pligt for enhver Kollega, hvor han erfarer en saadan „Genistreg", da at komme offenlig frem med den; thi det er den eneste Maade, hvorpaa dette Uvæsen kan hæmmes.

* * *

Fra April Kvartal bliver „Typograf-Tidende" indskrænket til et Fjortendagsblad, i Stedet for at det som hidtil er udgaaet hver Ugedag. Denne Forandring er næppe heldig, hvad ret snart vil vise sig. Typo-

grafernes Organ, Bindeledet mellem to store Foreninger, burde ganske anderledes, end det længe har været Tilfældet, tage fat for ved det trykte Ord at være en flittig Agitator for den Sag, der nu fra anden Side kraftig modarbejdes igennem „den ny“ og dennes Organ. Det er ubegribeligt, at Forslag til en saadan Ordning, der faktisk er en Svækkelse af Organisationen, kunde fremkomme fra København, og det er uforstaaeligt, at Overenskomsten imellem de to Foreninger angaaende „Typ.-Tid.“ ikke er af anden Beskaffenhed, end at den ene Forening saadan uden videre kan gaa hen og gøre Bladet til det halve af, hvad det hidtil har været. En saa indgribende Forandring kan ikke andet end svække Sammenholdet, der just ikke har været saa overordenligt glimrende forhen. — Der har alt i flere Aar været Ønsker fremme hos Medlemmer af „Dansk typ. Forening“ om at faa eget Organ, men disse Ønsker er bleven modarbejdet af andre Medlemmer, for hvem det har været om at gøre — saa vidt muligt — at have Fællesskabet med „Den typ. Forening“ saa omfangsrigt, som paa nogen Maade kunde ske. At den nu hovedkulds trufne Forandring med „Typ.-Tid.“ atter har fremkaldt Ønskerne om *eget Organ*, er jo ikke mere, end man kunde vente; dog maa det haabes, at selv om dette skér, at Provinsforeningerne faar sit Medlemsblad, — — at det da maa blive ved denne ene Adskillelse mellem „Den typ. Forening“ og „Dansk typ. Forening“.

Til Hovedbestyrelsen for „Dansk typ. Forening“.

Vi nærmer os nu Tiden for et Repræsentantmødes Afholdelse, og man kan sikkert let blive enige om, at et saadant fælles Møde af Repræsentanter fra samtlige Lokalforeninger af „Dansk typografisk Forening“ er baade godt og gavnligt for vor Organisation i det Hele taget. Men under de nuværende ugunstige Tider for Typograferne i Almindelighed og for vor Forenings daarlige Status i Særdeleshed turde der dog være Anledning til nøje at overveje, om der i Aar eller mulig til næste Aar bør afholdes et saadant Møde, da Udgifterne hertil vil andrage ca. 600 Kroner. Jeg mener, at der ikke bør afholdes noget Repræsentantmøde for det første, thi det er for stor en Sum for vor Forening at ofre i dette Øjemed; det Beløb, der vil medgaa hertil, kan der sikkert findes en bedre Anvendelse for. Naar der staar en dygtig, besindig og beregnende Hovedbestyrelse i Spidsen for vor Forening, forekommer det mig, at vi meget godt kan afgøre de forskellige Spørgsmaal vedrørende vor Forening ved almindelig Afstemning i Lokalforeningerne, naar vi faar Sagerne til Drøftelse, og den ærede Hovedbestyrelse da samtidig vilde benytte „Typograf-Tidende“s Spalter lidt oftere end hidtil er sket og belyse de mere vigtige Sager for os, da Hovedbestyrelsen dog i alle Tilfælde kan have et samlet Overblik over vor Forenings Udvikling, og hvad der tjener den bedst.

Med disse Par Ord vil jeg tillade mig at bede den ærede Hovedbestyrelse for „Dansk typografisk Forening“ nøje overveje, om den ikke finder det heldigt at udsætte Afholdelsen af et Repræsentantmøde.

Slagelse, d. 20. Marts 1887.

Anthon Olsen.

En Svendeprøve.

Bestyreren af Carl Allers Etablissement, Hr. L. Bruun, har tilsendt Styrelsen for „Den typografiske Forening“ Nr. 14 af „Illustr. Fam.-Journal“, der er tilrettet og trykt som Svendeprøve af en i ovennævnte Forretning beskæftiget Lærling ved Navn E. H. Bruun.

Det nævnte Numer er særdeles godt trykt, og vi mindes ikke at have sét noget bedre fra en saa ung Trykker. Billederne er fint og nøjagtigt tilrettede og kan fuldt ud staa ved Siden af de bedste foregaaende Numre af samme Blad, men vilde have kommet endnu bedre til deres Ret, hvis man ikke havde satineret Papiret for stærkt. Prøven vidner om stor Flid og ypperlige Anlæg for Illustrationstryk hos vedkommende unge Mand.

Den Interesse, Hr. Bruun nærer for vort Fag, ved forinden han udlærer en Lærling at begære en Prøve paa hans Duelighed, paaskønner vi i højeste Grad, og det var ønskeligt, om andre Bogtrykkere vilde følge hans Eksempel. Men det forekommer os, at hvis en saadan Prøve skal have fuld Betydning, saa maa den kontrolleres. Vi har som sagt modtaget det nævnte Numer, men hvor er Garantien for, at Vedkommende selv har udført det Hele? Vi mener, det vilde have været en langt større Tilfredsstillelse baade for Hr. Bruun og den unge Mand, om en Komité af dygtige Fagmænd havde været tilstede og kontrolleret Vedkommende. Og vi mener endvidere, at det ikke er for sent endnu. Vi vil i Sagens Interesse opfordre Hr. Bruun til at lade Prøven gaa om og indbyde 2 Principaler og 2 Billedtrykkere fra andre Trykkerier til at overvære Prøven, der i Tilfælde af et heldigt Udfald selvfølgeligt vil faa en langt større Værdi. Vi er overbeviste om, at Hr. Bruun ikke vil gaa af Vejen for et saadant Arrangement, der vil gavne Sagen betydeligt og tillige give selve Handlingen et mere højtideligt Præg.

Forskelligt.

„Dagens Nyheder“. Som bekendt trykkes dette Blad nu hos Ferslew, der kan levere det betydeligt billigere, idet han benytter en Del Stof fra sine øvrige Blade dertil. „Dagens Nyheder“s Personale har været saa heldigt, paa én eller to Mand nær, at faa Arbejde paa andre Trykkerier.

E. Wetterstén's Jordefærd i Søndags havde samlet ca. 150 Kolleger paa Vestre Kirkegaard; der vilde uden Tvivl have mødt endnu flere, dersom der ikke havde været 4 Begravelser til i den typografiske Verden, hvorved man blev nødsaget til at dele sig i flere Hold.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Aksel Sigvardt Jensen (udlært den 1. Marts 1887 hos N. Cohen; arbejder samme Sted).

Anton Nielsen (har tidligere været Medlem; Bagges Bogtrykkeri).

Indvendinger imod Optagelsen maa gøres inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Til Medlemmer af Redaktionsudvalget foreslaar Undertegnede følgende Herrer:

R. Bøhm,
Fasmer,
M. Lazarus,
V. Petersen,
A. Svendsen.

Carl Olsen. Valdemar Hass. E. Wendt. Ferd. Nielsen. Peter Olsen. P. Petersen. Chr. Olsen. Paul Lüder. S. Løngaard. Chr. Mathiesen. Ad. Clausen. Vald. Brændstrup. A. Lang. H. Lund. T. Petersen. C. Schouw. Stahl. C. F. Rasmussen. Emil Stiedl.

Flere Medlemmer fra forskellige Trykkerier opfordrer herved til at stemme paa følgende Herrer til Redaktionsudvalget:

O. Barnewitz,
R. Bøhm,
Lazarus,
V. Petersen,
Wm. Sørensen.

Medlemmerne erindres om, at Stemmesedlerne til Valg af en Redaktionskomité skal være tilbageleverede i Morgen (Lørdag) Aften inden Kl. 7.

Til det **frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget (NB. for 2 Uger): „Avisen" (73. og 74. B.) 2.50, „Adresse-Avisen" 1.00, „Politiken" (73. til 75. B.) 8.50, Schiellerups (70. B.) 0.50, Y—m. 0.75, Græbes (76. og 77. B.) 6.15, Fjeldsøes 2,50, „National-Tidende" (71. og 72. B.) 6.60, „Dagens Nyheder" (73. og 74. B.) 1.10 — i alt **29.60**. Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3,098.27.**

Rud. Bøhm.

Til **de strejkende Kolleger i Tyskland** har Undertegnede endvidere modtaget: „Adresse-Avisen" (5. og 6. B.) 1.00, „Politiken" (6.-8. B.) 5.10, Schiellerups (7. B.) 0.50, Y—m. 0.75, „Social-Demokr." (N.Cohen, 6.og7.B.) 8.15, „National-Tidende" (4. og 5. B.) 4.00, C. & F. (6. og 7. B.) 1.00, W. 0.20, Aalborg (5. og 6. B.) 11.17, Eltong (3. B.) 1.00, Jørgensen & Co. (5. og 6. B.) 1.70, Helsingør (4. B.) 2.25, „Avisen" (7. B.) 1.25, O. C. Olsen & Co. (4. og 5. B.) 2.00, Trier (6. B.) 1.80, Græbe (3. og 4.) 3.45, Jordan (4. B.) 1,00, Aarhus (5. B.) 3.80 — i alt **Kr. 50.12.**

Afsendt 6. Rate **Kr. 44.96**

Bidrag modtages fremdeles. *L. D. Berg.*

D'Hrr. Inkassatorer anmodes om at udfylde Bidragslisterne i nøje Overensstemmelse med de indbetalte Kouponer for de 4 Uger, der svarer til Listerne.

Endvidere gøres opmærksom paa, at Bidragslisterne kun maa leveres til Bud *C. Spohr.* og *ikke* til P. Aagesen, hvilken sidste kun har med Ombæringen af „Typ.-Tid." at gøre. *Styrelsen.*

Typografernes Sportsklub.

Medlemmer, som ikke har betalt Indskud og Kontingent ved Opkrævningen, bedes snarest indbetale samme til *J. Petersen*, Schiellerups Bogtr., fra 7—1 og 3—7, for at Rekvisitterne kan anskaffes og Øvelserne begynde.

Sportsklubbens Medlemmers Opmærksomhed henledes paa, at da den paa Møderne anbefalede „Haandbog i Kricket osv." mulig kan forekomme Mange for kostbar, har D'Hrr. Fuldm. Heilbuth og Cand. Trier udarbejdet et Grundtræk for Kricketspil, som man antager *gratis* vil kunne blive tilstillet Medlemmerne, saaledes at Anskaffelsen af Haandbogen er unødvendig.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften: Sammensang af Sange til **Fodturen**, der som sædvanlig finder Sted Paaskemorgen Kl. 9 fra Trianglen.

Lørdag d. 16. April: Halvaarlig Generalforsamling.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

F. C. C. Lumbyes Medlemsbog, der er udstedt i Nyborg den 27. September 1884 af Aug. Findling, og som af Lumbye er tabt paa Gaden i Nykøbing paa Mors uden senere at kunne skaffes tilveje, **annulleres** herved, da der er udstedt Lumbye en ny Bog.

Hovedbestyrelsen.

Nye Medlemmer.

Vejle, *Lauritz Jessen* (udlært hos W. Hertz i Vejle d. 26. Marts 1887).

Medlemmer, der ere tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aalborg, *Niels Heidmann* (sidst arbejdet i Løgstør).
Aarhus, *E. Joh. Laursen* (sidst arbejdet i Silkeborg).
Do., *O. Møller-Olsen* (sidst arbejdet i Odder)

Bortrejste Medlemmer.

Kolding, *Ernst Weise* (arbejdsløs).
Aarhus, *Lauritz P. Hansen* (arbejdsløs).
Thisted, *Sophus Bardrum*, Militær.

F. H. Jean Jensens
Café & Beværtning,
Mejnungsgade 9,
anbefales i mine ærede Kollegers velvillige Erindring.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Expeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 15. | København, den 15. April 1887. | 14. Aargang.

Til Læserne!

Med nærværende Nr. overtager vi vort Hverv som Redaktionskomité for „Typograf-Tidende“, i hvilken Anledning vi skal tillade os at udtale, at vi skal gøre vort Bedste for at Bladet i enhver Henseende kan opfylde de Krav, der med Rette bør stilles til det. Selvfølgelig vil Forbedringen af Typografernes materielle Kaar kræve vor Opmærksomhed i første Række, men ved Siden deraf skal vi saa vidt muligt ogsaa søge at imødekomme de Fordringer, der jævnlig stilles til Bladet, nemlig en mere fyldig Behandling af de faglig-tekniske Spørgsmaal. — Bladet vil lige som hidtil staa aabent for enhver til at udtale sine Anskuelser i dette, hvorimod vi skal beflitte os paa at fjærne al *personlig Polemik* fra dets Spalter. I disse faa Ord har vi nedlagt vort Program, som vi haaber vil finde udelt Sympathi hos vore Læsere.

Til at forestaa Bladets Redaktion og til at bære Ansvaret for dette overfor Presseloven, har vi valgt Hr. *Rud. Bøhm*, til hvem alt vedrørende den redaktionelle Del lige som hidtil sendes under Adresse: Pilestræde 36, Bgbgn., 3. Sal. K.

Med koll. Hilsen

Redaktionskomitéen.

Organets Indskrænkning.

Som man vil have set af Hr. H. Jensens Bemærkninger i sidste Nr., har Hovedbestyrelsen for „Dansk typ. Forening“ anset det for nødvendigt at opsige Kontrakten angaaende nævnte Forenings Forhold til „Typ.-Tid.“ for at stille Repræsentantskabet frit til dette Spørgsmaal, hvilket vel formelt er rigtigt nok. Hr. J. har heller ikke lagt Skjul paa, at Hovedbestyrelsen har særdeles meget imod Bladets Indskrænkning til et Fjortendagsblad. Men han har dog endnu ikke ladet os vide, om han eller Hovedbestyrelsen til Repræsentantmødet vil stille Forslag om Ophævelse af Fællesskabet mellem de to Foreninger for Organets Vedkommende. En bestemt Erklæring herom, *forinden* „Den typ. F.“ havde taget sin Beslutning. kunde muligvis have øvet sin Indflydelse paa denne, hvad hans Meddelelse om, at Hovedbestyrelsen vilde anse Indskrænkningen for meget uheldig, ikke var i Stand til, allerede af den Grund, at ogsaa alle vi, der stemte for Indskrænkningen, var enige nok om, at det var meget uheldigt, at økonomiske Forhold tvang os til at tænke paa og stemme for sligt. Og den Omstændighed, at Hr. J. havde ladet et af Udvalgets Medlemmer vide, at „Dansk typ. F.“ næppe vilde gaa ind paa at forhøje sit Bidrag til „Typ.-Tid.“s Udgivelse, uagtet han ikke var uvidende om, at det her ene drejede sig om et økonomisk Spørgsmaal, skulde ikke bidrage til at give os den Opfattelse, at det var Hovedbestyrelsen saa meget magtpaaliggende at opretholde Organet som Ugeblad.

Lad mig her indskyde den Bemærkning, at Beslutningen om Bladets Indskrænkning ikke, som en anden æret Indsender i sidste Nr. mener, blev tagen „hovedkulds“, men at der tværtimod for alle Parter har været god Tid til at overveje, tage Stilling til og udtale sig om Spørgsmaalet. Udvalgets Forslag var allerede offenligt fremme i December f. A., og den ekstraordinære Generalforsamling udsatte Sagens Afgørelse til den ordinære Generalforsamling i Marts d. A. netop af Hensyn til, at „Dansk typ. F.“ skulde have tilstrækkelig Tid til at overveje den.

Formodningen er jo nu imidlertid stærkt for, at et nær forestaaende Repræsentantmøde vil komme til at tage Bestemmelse om „Dansk typ. F.“s fremtidige Forhold til Organet for de typografiske Arbejderes Interesser. Maa det derfor være mig tilladt at henstille et Par Bemærkninger om denne for hele Standen saa vigtige Sag til d'Hrr. Repræsentanters Overvejelse.

Hr. H. Jensen har vel ladet os vide, at Hovedbestyrelsen har meget imod Indskrænkningen, men man vil i hans Bemærkninger søge forgæves efter *Grunde* herfor. Mig bekendt har Hr. J. heller ikke tidligere belagt Hovedbestyrelsens Modstand med Grunde, og hvad der fra anden Side er fremkommet af saadanne er snart meddelt. Det indskrænker sig til to Indvendinger: 1. at det ud ad til vilde aabenbare vor Foreenings uheldige økonomiske Stilling for Tiden, og 2. at det vilde svække den skriftlige Agitation for Foreningen og dens Formaal.

Det første er rigtigt nok. Men hvad enten man, som jeg, anser det for rigtigst at erkende Sandheden og søge at indrette sig paa bedste Maade efter den virkelige Stilling, eller man, som andre, tror, det vilde være gavnligst at skjule denne for udenforstaaende, maa vi dog let kunne blive enige om, at dette ikke lader sig gøre, hvor Halvaarsregnskaber og Regnskabs- og Budgetforhandlinger offenliggøres. Ved disse Offenliggørelser bliver Forholdet fuldstændigt oplyst for alle dem, der interesserer sig derfor. Bladets Indskrænkning vidner derimod med Kendsgærningens hele Vægt om, at vi netop er betænkt paa saa vidt muligt at gøre Stillingen holdbar. Mon Medlemmerne af „Dansk typ. F.“ ikke vil hjælpe os dermed?

Det andet er tvivlsomt. Organets Agitationsævne beror nemlig langt mere paa Indholdets Beskaffenhed end paa dets Mængde. Erfaringen har lært os, at selv et Ugeblad ikke yder noget Værn mod Frafald, stærkt Frafald endogsaa, endsige er nogen Borgen for Held med Agitationen. Men i alle Tilfælde, naar Ugebladet medfører saa store Udgifter, at de truer Foreningens Bestaaen alvorligt — og dette var vitterligt Tilfældet, — er det saa ikke for selve Hovedformaalenes Skyld forstandigst at holde paa Foreningen fremfor paa Ugebladet?

Det kan vel ikke være Meningen med Fællesskabets Ophævelse, at Medlemmerne af „Dansk typ. Forening" heller helt vil undvære et Presseorgan end nøjes med et Fjortendagsblad. Meningen maa vel være, at et saadant ikke kan give tilstrækkelig Plads til alle de vigtige Indlæg for Standens eller Foreningens Interesser, som maatte ønskes offenliggjort. Paa den københavnske Generalforsamling kom en saadan Frygt ikke til Orde. Var det ikke rigtigst at vente med Ophævelsen, til det havde vist sig, at Frygten var begrundet? Jeg er temmelig sikker paa, at dette ikke nogensinde vil vise sig, og det af den simple Grund, at „Den typ. F."s Styrelse næppe vil tage i Betænkning at give et Ekstranumer, naar vigtige Anliggender maatte gøre det ønskeligt, og jeg har Grund til at nære den gode Mening om Foreningens Medlemmer, at deres store Flertal da vil billige den dertil afholdte Udgift.

Jeg kan ikke modstaa Fristelsen til her at gøre opmærksom paa, at „Dansk typ. F."s Hovedbestyrelse ikke tog Anledning til at give „Typ.-Tid."s Læsere ringeste Underretning om Planen til det nys efter dens Formands Indbydelse afholdte Bogtrykkermøde. Uagtet „Typ.-Tid." den Gang som fagligt *Uge*blad stod til Hovedbestyrelsens Raadighed, fik vi den første, ret udførlige Meddelelse om denne Begivenhed paa vort faglige Omraade igennem „Nationaltidende"! Heraf, mener jeg, kan man lære, at selv Udgivelsen af et *Uge*blad end ikke sikrer os hurtig og fyldig Meddelelse om Tildragelser af den højeste Vigtighed for de danske Typografer. — Mon det kan gaa os værre efter Indskrænkningen?

Det maa vel fremdeles være Meningen, at „Dansk typ. F." samtidigt med Fællesskabets Ophævelse selv vil paabegynde Udgivelsen af et ugenligt Foreningsblad. Kan nu Nogen for Alvor tro, at det vil blive til Gavn for Standen i det hele eller for dens enkelte Medlemmer eller for Nogen af de to Foreninger, at disse hver især udgiver sit Blad? Og mon det ikke oven i Købet maatte blive dyrere for „Dansk typ. F.", end om den klækkeligt forhøjede sit Bidrag til Fællesorganet for at opretholde dette som Ugeblad, naar det endelig er den saa magtpaaliggende at have et saadant til Raadighed? Ikke at tale om, at sikkert ikke ganske faa af Foreningens Medlemmer vilde finde det nødvendigt, alligevel at holde den københavnske „Typ.-Tid." og derved fik en forøget Udgift. Har „Dansk typ. F." Raad og Vilje til at bringe større Ofre for Opretholdelsen af et Ugeblad, gør den sikkert bedst i at anvende dem paa „Typ.-Tid.", der nu en Gang har Hævd paa at være Organ for de typografiske Arbejderes Interesser, hvad et andet Fagblad ved Siden af den vanskeligt vil faa, saa meget mindre som det sidste ikke vilde udgaa fra København, der ogsaa i faglig Henseende er Landets Hovedstad. Kan og vil „Dansk typ. F." bære Broderparten af den til Opretholdelse af et Ugeblad fornødne Merudgift — f. Eks. ved at ordne Betalingen i Forhold til det Antal Ekspl., enhver af de to Foreninger bruger, en Ordning, der ikke synes helt urimelig — kan den være vis paa, at „Den typ. F." ikke vil modsætte sig det, thi Indskrænkningen blev kun foreslaaet og vedtaget af økonomiske Hensyn. Kan eller vil den ikke det, gør den vist fornuftigst i, lige som vi, at tage den ved Indskrænkningen vundne Besparelse — henved Halvdelen af Udgifterne til Bladet — med.

Kunde det tilfredsstille „Dansk typ. F.", vilde jeg for mit Vedkommende ellers ikke have noget imod, at de to Foreninger byttede Roller i deres Forhold til „Typ.-Tid." som Ugeblad, saaledes at „Dansk typ. F." overtog Udgivelsen og „Den typ. F." betalte for de Ekspl., den brugte, — hvis det blot ikke for selve Sagens Skyld var i højeste Grad ønskeligt, for ikke at sige naturligt og aldeles nødvendigt, at Standens Fagblad udgik fra København.

De Herrer Kolleger i Provinserne, der alligevel maatte være stemt for Ophævelsen af Fællesskabet og Oprettelsen af et nyt typografisk Fagblad, beder jeg endnu kun at overveje, hvilke Følger dette kan og sandsynligvis vil have for „Den typ. F."s Stilling. Jeg beder dem betænke, om den Nytte, den typ. Stand kan antages at faa af dette *tredje* Fagblad, vel kan opveje den Skade, Standen vil lide ved den yderligere Svækkelse, som derved baade økonomisk og moralsk vil tilføjes Moderforeningen i København. Jeg beder dem betænke sig to Gange, før de endeligt og uigenkaldeligt bestemmer sig for at optræde saaledes konkurrerende for ikke at sige fjendtligt mod deres københavnske Stands- og Maalfæller og derved — paa Grund af den Vekselvirkning, der ubestrideligt finder Sted imellem Forholdene i København og dem i Provinserne — **mod deres egne Interesser!**

Ærbødigst
M. Lazarus.

Fra Provinserne.

I.

Hr. Anthon Olsen har i sidste Nr. taget Ordet for, at „Dansk typ. Forening" intet Repræsentantmøde skal afholde i Aar, og uagtet han erkender det gode og gavnlige, en saadan Sammenkomst har, mener Hr. A. O. dog, at det er for meget at ofre 600 Kr. til et Repræsentantmøde.

Jeg kan ikke saa ganske være enig med Hr. A. O. heri. Det er sikkert, at en Del Kolleger er bleven lidt sløve ved at se vort Fags Tilbagegang i de sidste Aar, men det er netop derfor, at en saadan Sammenkomst er saa paatrængende nødvendig; thi den bidrager mægtigt til at vække de slumrende og vil tillige give

mere Selvstændighed og Fasthed, der næsten ganske nu fattes, men som dog netop er Hovedbetingelserne for, at vi kan hævde vort Fags Interesser.

600 Kr. er meget at tage ud af Foreningens Kasse, det giver jeg Hr. A. O. Ret i, men man kan ikke let ofre for meget, naar det gælder noget virkeligt godt, og naar man tillige tror at kunne udrette en stor Del for denne Sum. Vel vil der vel ikke paa et saadant Møde direkte komme noget stort ud af, at en Del Kolleger samles for at vedtage en eller anden Forandring i Lovene eller en Resolution, men det vil i lang Tid efter bidrage til, at vi virker mere for vort Fag og med større Kærlighed værner om det.

Jeg tror ogsaa, den ovennævnte Sum vil kunne skaffes til Veje paa en anden Maade, og jeg skal her kun fremføre en Tanke, som allerede har været oppe i forskellige Lokalforeninger og vundet megen Tilslutning, lige som Kollegerne her i Byen ogsaa har vist Velvilje over for Sagen. Tanken ser saaledes ud: „Dansk typ. F."s Medlemmer udreder selv Udgifterne til et Repræsentantmødes Afholdelse; forinden opkræver Hovedbestyrelsen gennem Lokalformændene et fast Beløb, eller — hvad jeg anser for heldigere — lader enhver give sit Bidrag efter Evne og Vilje.

Jeg antager, at der omtrent vil indkomme den Sum, som et Repræsentantmøde kræver, og skulde der ikke indkomme det fulde Beløb, kan Foreningen nok undvære Resten.

Dermed er alle Parter hjulpne, og jeg vil hermed anbefale disse Ord til ærede Kollegers velvillige Overvejelse; tillige tror jeg, at der til et saadant Møde vil samles langt flere Kolleger end tidligere, og ogsaa, at dette vil have stor Betydning i disse for vort Fag saa elendige Tider.

II.

Vort Blad har ved den foretagne Forandring ikke vundet i Udseende; og ikke nok med denne yderst uheldige Forandring, er det endog blevet indskrænket fra et 8- til et 14-Dages Blad. Hvorfor vi selv skal vise Verden, at der hersker en saadan Elendighed i vort Fag, at vi ikke en Gang har Raad til at udstyre Organet nogenlunde ordenligt, fatter jeg ikke ganske; det er dog vel ikke Meningen, at vi, fordi Faget er paa Retur, selv skal bidrage saa meget som muligt til, at det hurtigst muligt kan vise sig i al sin Bedrøvelighed; det vil sikkert blive Tilfældet, naar vi saaledes indskrænker vort Blad, der næsten ene og alene har tjent som Bindeled mellem Landets Typografer. Skøndt Bladet til sine Tider — og vel temmelig ofte — just ikke har vist sig som Organ for vor største Stræben: Forbedring af vore Kaar og — Enighed, tror jeg dog. at det har udrettet meget godt, og at det vil blive til stor Skade, om vi vil finde os i denne Indskrænkning for bestandig. Jeg har derfor glædet mig meget ved at læse, at „Dansk typ. F."s Hovedbestyrelse har opsagt Bladet, og jeg vil inderlig ønske, at Tanken om Oprettelsen af et eget Blad indenfor vor Forening maa vinde fuld Tilslutning, og at der maa blive taget fat hurtigst muligt.

Assens, i April 1887. *L. V. Hansen.*

Gode Dage er onde at miste!

Naar jeg gør dette Ordsprog til mit Thema, da er det fordi disse Ord saa træffende kan bruges om den nuværende Situation, at de maa vække Enhver til Eftertanke, og det vilde glæde mig særdeles og gavne ikke lidet, om denne vil bringe alle Typografer til at følge Fagets Drøftelse og andre Bestemmelser indenfor vor Forening, at man ikke kan, som saa ofte er sket, faa dem til at afgive deres Stemmer til Fordel for Sager, som de ikke har nøjagtigt Kendskab til, men oftest ledes af blot og bar Tillid til Kollegers rette Syn.

Den sidste Forandring indenfor Foreningen, nemlig Indskrænkningen af „Typ.-Tid.", er af stor Vigtighed, men man maa jo være paa det rene med, at en Del af Foreningens Medlemmer ikke kan yde mere, og at man derfor var nødsaget til Indskrænkningen, og dette Indblik i Sagen vil ogsaa bringe enhver Kollega til at bringe dette Offer, idet Bladet i de kommende, om muligt bedre, Aar jo atter vil kunne udvides til igen at udgaa hver 8de Dag.

Samtidig med Bladets Forandring valgtes en Redaktionskomité, idet man mente, at én Mand, der tillige skulde virke ved Faget, jo umuligt kunde fylde Bladet med saadant Stof, som Tiden fordrer. Dette Udvalg synes at være en ypperlig Idé til paa ny at samle den gamle og stærke Tro paa Foreningen til nyt og kraftigt Liv. Naar nu disse Mænd træder sammen, da har de forhaabenlig alle Medlemmers gode Ønsker med sig, samtidigt med, at alle kappes om at yde deres bedste Skærv til Bladet. Et kunde jeg blot ønske, og det ligger vist nok Enhver paa Sinde: *Rens Bladet for Politik!* Naar man ser „Typ.-Tid." igennem, vil man oftere finde politiske Tilraab, Meddelelser, Angreb o. s. v., noget, som er aldeles overflødigt i et Fagblad, som skulde samle Fagets Udøvere om sig, ikke for Politikens Skyld, men for at høre *nyt paa Fagets Omraade.* Her er der mange Spørgsmaal, som højligt trænger til at tages under Behandling: Lærlingespørgsmaalet, Konkurrencen paa Markedet, en Fagskole m. m.; og man vil aldrig i vore smaa Forhold opnaa at give disse Sager saa stor Betydning, som de skal have for virkeligt at gavne Faget. *Stilk.*

Forskelligt.

Dødsfald. I Mandags Aftes døde her i Byen Bogtrykker *Hvidberg.* Den Afdøde har altid været anerkendt som en human Principal. Forretningen fortsættes sandsynligvis af hans Enke med *Frode Jacobsen* som Bestyrer.

Den typografiske Forening.

Optællingen af Stemmesedlerne til Valg af en **Redaktionskomité** har givet det Resultat, at følgende Herrer er bleven valgte:

Otto Barnewitz	87	Stemmer
Rud. Bøhm	135	—
M. Lazarus	118	—
V. Petersen	116	—
Wm. Sørensen	102	—

Derefter havde *Fasmer* 71 Stemmer og *A. Svendsen* 62.

Der var i alt afgivet 147 Stemmer.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening:

J. B. G. Sørensen (Medl. af „Dsk. typ. Foren." — sidst arbejdet i Holbæk; Fr. Møllers Enkes Bogtr.).

Til det **frivillige Fond for Arbejdsløse** har jeg endvidere modtaget (NB. for 2 Uger): Typ. S.-F. 2.00, Græbes (78.-80. B.) 7.70, Fjeldsøes 4.00, Lunos 1.00, Y-m 0.25, Politiken (75. og 76. B.) 6.00, „Avisen" (75. og 76. B.) 2.50, „Adresse-Avisen" 0.50, „National-Tidende" (73. og 74. B.) 6.40, Bordings 6.60 — i alt **36.95**. Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3,135.22.**

Rud. Bøhm.

Til **de strejkende Kolleger i Tyskland** har Undertegnede endvidere modtaget: Græbes (1. og 2. B.) 3.20, Eltongs (2. B.) 1.00, Jordans (3. B.) 1.00, „Dagbladet" (4. B.) 1.00, „Avisen" (7. B.) 1.25, Nielsen & Lydiches (4. B.) 1.70, Centraltrykkeriet (5. og 6. B.) 6.50, Triers (5. B.) 1.50, Kolding (5. B.) 10.67, Carl Lunds (2. B.) 2.00, Nogle Bladsættere (2. B.) 1.00*), Horsens (3.—5. B.) 4.50, Eltongs (4.--6. B.) 3.25, Centraltrykkeriet (7 B.) 3.25, Nielsen & Lydiches (5. B.) 1.45, „Avisen" (9. og 10. B.) 2.50, Jørgensen & Ko.s (7. B.) 0.85, Triers (7. B.) 1.80, Aalborg (7. og 8. B.) 8.67, Græbes (5. og 6. B.) 3.00, Y—m 0.25, „Politiken" (9.—10. B.) 3.60, „Adresse-Avisen" (7. B.) 0.50, „Soc.-Demokr." (N. Cohen, 8. B.) 3.00, „National-Tidende" (6. og 7. B.) 3.80, Bordings (5.—9. B.) 6.60 — i alt Kr. **77.84**.

Afsendt 6. og 7. Rate à Kr. 44.96.

Bidrag modtages fremdeles. *L. D. Berg.*

*) Disse 11 Bidrag var ved en Fejltagelse ikke kvitteret i forrige Nr.

Typografernes Sportsklub.

Paa *Søndag* (den 17.) begynder Træneringen af Sportsklubbens Medlemmer. Mødestedet er ved Ledvogterhuset ved Nørre Allé og Mødetiden **Kl. 8½ pr.** — Den til Spillet nødvendige Hue kan faas hos Kasketmager *L. Markys* Eftflg., Hj. af Gl. Mønt og Regnegade, til **60** Øre pr. Stykke.

De trykte Spilleregler vil blive uddelte ved Mødet.

Styrelsen for Typogr. Sportsklub.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10—11: *Sangøvelse.*

Generalforsamling

Kl. 11 i Foreningens Lokale, Læderstræde 26 (gl. tekn. Institut).

Dagsorden: 1. Kassereren aflægger Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar samt indstiller Regnskabet til Godkendelse. 2. Valg af en Bestyrer og en Kasserer i Stedet for d'Hrr. *Alb. Auener* og *Valdemar Carlsen*, som fratræder efter Tur.

NB. Af Listen over udslettede med Restance udgaar: *A. R. Andersen* og *Krüger.*

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalformænd erindres om, at ifølge Foreningens Love skal Januarkvartals Regnskab indsendes til Hovedkassereren inden den 14de April, ledsaget af Kvittering for havte Udgifter.

Grunden til, at sidste Halvaars Regnskab endnu ikke er offenliggjort, er, at en enkelt Lokalforening endnu ikke har tilbagesendt et Regnskab, som for ca. 3 Uger — Dagen efter Modtagelsen — blev retourneret af mig paa Grund af Fejl deri.

Aarhus, den 11. April 1887. *Joh. Lund,* Østergade 27.

Nye Medlemmer.

Nykøbing, J., *Marinus Bak* (udlært i „Morsø Folkeblad"s Bogtrykkeri d. 1. April 1887).

Medlemmer, der ere tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Assens, *S. N. Schmidt* (sidst arbejdet i Kolding).
Do., *P. C. Kofoed* (sidst arbejdet i Københavh).
Do., *L. V. Hansen* (sidst arbejdet i Viborg).
Do., *C. C. W. Jensen* (Medl. af „Den typ. Foren.").
Aarhus, *J. P. Jensen* (sidst arbejdet i Hjørring).
Do., *H. F. Hygum* (sidst arbejdet i Hjørring).
Do., *Hans Jørgensen* (sidst arbejdet i Ringsted).
Nestved, *Ernst Lauritz Jørgensen* (sidst arbejdet i Nakskov).
Do., *Hans Hansen* (sidst arbejdet i Kolding).
Do., *Rasmus Frandsen* (sidst arbejdet i Skanderborg).

Bortrejste Medlemmer.

Aarhus, *Niels Peter Jørgensen*, til København (i Militærtjeneste).
Assens, *N. Clausen*, til København (Militær).
Nykøbing, Jyll., *Valdemar Lund* (Militær).
Rudkøbing, *Salomon Lang*, til Frederikssund.
Vejle, *Laurits Jessen*, til Fredericia (Militær).

Aarhus Lokalforening.

Søndagen den 17. ds., Efterm. Kl. 2 pr., afholdes ordinær Generalforsamling i „Kystpavillonen", hvor Regnskab fremlægges til eventuel Godkendelse.

Aarhus, den 12. April 1887.

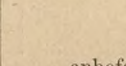
L. N. Christiansen, Formand.

Brevkasse.

—e i Vejle. Næste Gang.
Sapeur. Næste Gang. For sent til dette Numer.

KUNDGØRELSER.

En yngre Typograf,
der er kendt med Ombrækning, kan faa Plads straks i et større Bogtrykkeri i Jylland.
Billet mrkt.: „C. L." bedes tilsendt „Typ.-Tid."

En Digelpresse til at træde ønskes tilkøbs. — Billet mrkt.: „C." indl. i „Typ.-Tid."s Ekspedition

F. H. Jean Jensens
Café & Beværtning,
Mejnungsgade 9,
anbefales i mine ærede Kollegers velivllige Erindring.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Expeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 16. | **Kobenhavn, den 29. April 1887.** | 14. Aargang.

I Saksen.

Saadan kan det gaa.

Vor skikkelige Kollega, „Ny typ. Tid.“, som med klædelig Alvor holdt en lille Forelæsning over den politiske Tvang, der udøvedes i „Den typ. Forening“, og som bl. a. anmodede om ren Besked paa, om „Ny typ. Forening“ ikke altid havde bestræbt sig paa at virke for de Spørgsmaal, som krævede fælles og enigt Arbejde, er nu, efter at have faaet den fordrede Besked, gaaet helt fra Koncepterne, og har foretrukket, fremfor at forsvare sig, godvilligt at sætte sig fast i Saksen.

Mærkeligt er det. Man huske blot „Ny typ. Tid.“s komiske Indignation. Den saa saaledes ud:

„Vi vente intet alvorligt Svar paa disse Spørgsmaal. Hr. „Sapeur“ vil nok forstaa at smutte uden om Sandheden med en eller anden Vits om „Snask“ eller med et Grin over et eller andet Udtryk i vor Artikel. Men det nytter ikke . . . . . den Tid vil nok komme, da vi kunne kalde Halvdelen af Københavns Typografer for vore Medlemmer, og vil „Dansk typ. Forening“ saa vedblivende ikke have noget med os at gøre, forstaar den næppe sit eget Tarv. Og medens denne Bevægelse foregaar, kan Hr. „Sapeur“ gerne vedblive at sige Vitser og selv le ad dem, om han har Lyst — den, der ler sidst, ler bedst.“

Al den Surkaal maa Bladet nu søbe i sig igen. Det fik, hvad det havde forlangt — Svar paa det, det havde spurgt om, men ikke desto mindre foretrækker det at opgive Ævret straks og kommer med en Udenomspassiar, som er vel egnet til Morskabslæsning for Ungdommen under 18 Aar.

For øvrigt — Bladets Frygt for at indlade sig i Diskussion om disse for alle Typografer saa vigtige Spørgsmaal er let forstaaelig. „Ny typografisk Forening“s Medlemmer er jo, som bekendt, af meget uensartet Natur. Der er gode, solide Kammerater med en udviklet Klassebevidsthed og ærlig Solidaritetsfølelse, men ingen vil nægte, at der ogsaa findes en ikke ubetydelig Del Medlemmer, som hører til Arbejdernes Bureaukrati. Det er Folk, som paa Grund af gunstige Konjunkturer har forstaaet at svinge sig op til vellønnede Pladser, og som nu, da de sidder lunt inden Døre, ikke bryder sig i synderlig høj Grad om deres mindre heldigt stillede Kolleger. Fast sammenvoksede som de er med Fortidens Konservatisme, trygt stolende paa, at deres Arbejdsgivere sér i Naade til dem, naar de holder sig borte fra de øvrige Arbejderes „samfundsomvæltende“ Bestræbelser, er de i Virkeligheden den største Hindring for Opnaaelsen af bedre Lønningsvilkaar. Det er disse Medlemmer, der for Øjeblikket dominerer i „Ny typ. Forening“. Kun ét karakteristisk Eksempel. Da vore berlinske Kolleger af Arbejdsgiverne blev tvungne til Strejke, satte alle **Arbejder**-organisationer deres Kræfter ind paa at yde saa kraftig Hjælp som mulig. Overalt forstod man, at det var Arbejdernes egen Sag, det galdt. Fra Norge, Schweiz, Østrig sendte man Bidrag; ogsaa de danske Provinser og København ydede efter Ævne. *Men „Ny typografisk Tidende“ var det eneste typografiske Arbejderblad, som ikke udviste nogen Bidragsliste*, og „Ny typografisk Tidende“ havde saa meget tilovers for dette for Arbejderne saa eminent vigtige Spørgsmaal, at det „behandlede“ det i en Notits paa et Par Linjer under „Smaa Meddelelser“. Det var udelukkende Hensynet til „den fine Portion“s Interesser, der gjorde, at man ikke dristede sig til energisk at tage denne Sag op, og det er ligeledes dette Hensyn, der nu lægger en Dæmper paa „Ny typ. Tid.“s Snakkesalighed. Vil man nemlig tage Typografernes materielle Interesser op til Drøftelse, er man sikker paa at kollidere med de økonomisk heldigt stillede, og man foretrækker derfor at tie, da det faktisk er dem, af hvem Foreningens Eksistens er afhængig.

Men der vil komme en Tid, da Arbejdernes Krav vil sprænge dette Hensyn. Der ligger om os en Række af Spørgsmaal, som vil kvæle os, hvis de ikke tages op og *alle Arbejdere i Forening* sætter noget ind paa at løse dem. Man kan ikke handle med Arbejderspørgsmaalet som med en Maskeradedragt, man tager paa, naar man skal bruge den, og slænger bort, naar Sviren er forbi. Verden over har Arbejderne forstaaet, at de kun ved Enighed og Sammenhold er i Stand til at udrette noget, og trods al Modstand fra enkeltes Side vil Københavns Typografer dog til Slut vide at slutte sig sammen paa rette Maade til Værn for deres dyrebareste Interesser.

Sapeur.

Arbejdersporten.

„Godt begyndt er halvt fuldendt“, siger Ordsproget, og har det Ret, kan man kun ønske til Lykke med den Begyndelse, Arbejdersporten de to sidste Søndage har gjort. — De Mænd, der har henledet Arbejdernes Opmærksomhed paa det gavnlige og sunde i Friluftsbevægelsen, kan med Stolthed se paa Resultatet. Overalt paa Blegdamsfælleden saa man navnlig sidste Søndag Masser af Kricketpartier, og flere vil jo komme til om kortere Tid, saaledes at Boldtspillet her ligesom i England kan blive en virkelig Folkeforlystelse, en af de faa, billige og gavnlige, som Arbejderne kan tillade sig. Og saa er det en af de Fornøjelser, som ikke straks dunster bort. Nej, man bliver — ialtfald i

Begyndelsen mindet om, hvor godt man har moret sig paa Fælleden, hver Gang man skal op eller ned ad en Trappe, de første Dage i Ugen. Men det generer ikke. Arbejderne er heldigvis ikke forfinede og for en Fornøjelse og Motion som den, Kricketspillet yder, tager man gerne Minderne et Par Dage efter. — Af de nydannede Arbejdersportsklubber er Typografernes den, der har vundet størst Tilslutning og har begge de foregaaende Søndage været repræsenteret med mellem 60—70 Mand. Den første Søndag anvendtes mest til Instruktion, men saa kunde man til Gengæld allerede i Søndags begynde at arbejde paa egen Haand. — Det var *Arbejdere*, der spillede, det var let at kende. Bevægelserne var maaske ikke elegante, men der blev taget fat, saaledes som Arbejderne plejer, naar det er et Stykke Arbejde, han har faaet Lyst og Kærlighed til. Og saa det bedste af det hele: ingen Hverdagsvrøvl, ingen Politik — kun Legen; det gælder kun det „Parti", man i dette Øjeblik hører til, og i Hvilet har man nok med at diskutere om „haarde" eller „bløde" Boldte, „stukket ud" og „revet ud" o. s. v. — thi man er jo Sportsmand. — Det gælder nu at passe paa for os Typografer, thi vi har svære Konkurrenter i de andre Arbejderklubber og disse omgaas saavidt vides allerede med skumle Planer om i Sommerens Løb at prøve Kræfter med os. Lad os derfor møde flittigt, arbejde alvorligt og søge at hævde vor Stilling som de Arbejdere, der „kommer lige efter Studenterne".

Ogsaa i Provinserne begynder man at tænke paa Oprettelsen af typografiske Sportsklubber, og *Aalborg* faar da, saavidt vides, Æren af at være Nr. 1, men er først Stødet givet der, vil nok efterhaanden alle de større Provinsbyer følge efter. Til Underretning for ærede Provinskolleger tjener, at Redskaber til Kricketspil — 2 Boldttræer, 2 Sæt Gærder og én Boldt — solide men uden flot Udstyrelse, kan leveres her fra Byen for 16 Kr. — Forespørgsler, der desangaaende maatte blive sendt mig, skal beredvillig blive besvaret og alle Oplysninger meddelt. Min Adresse er: Wilh. Hansens Etabl., Fælledvej 6, N.

Otto Barnewitz.

Sørgelige Kendsgærninger.

Ved at gennemse „Typ.-Tid." fra 1. April stødte jeg paa en lille Artikel under Rubriken „Fremtidsudsigter", som jeg ikke kunde læse, uden at tænke paa de bedrøvelige Forhold her i Vejle. Da jeg læste Slutningen . . . „men det er nu ogsaa bleven en Kendsgærning, at der findes Typografer hist og her, som undergraver deres egen Stand ved at tilbyde sig for en *uforsvarlig Løn*", troede jeg fuldt og fast, at Artiklen var møntet paa Vejle. Da jeg imidlertid ikke tror, at Forholdene her i Byen er rigtig kendte i videre Kredse, skal jeg herved gøre Forsøg paa, at skildre Forholdene saa tro som muligt.

Ved Aarets Begyndelse indskrænkede Udgiveren af „Vejle Amts Avis", Hr. Redaktør *W. Hertz*, sit Personale fra 3 til 2 Typografer, og indstillede i Januar Maaned 2 Lærlinge i Stedet for. Det lod dog ikke til, at de to kunde udfylde Pladsen for den afskedigede Svend; men ovennævnte Redaktør er en Mand, som har Lykken med sig. Allerede for omtrent 2 Maaneder siden kom nemlig en ung „Kunstner" fra København og tilbød sig for 5 Kroner -- siger og skriver fem Kroner — ugenlig, og tør vi tro Hr. Hertz, saa har denne Typograf endda tryglet ham om, at tage ham i sin Tjeneste. Den ældste Lærling fik derimod 6 Kr. om Ugen. Denne Fugl kunde han (Hertz) ikke lade flyve, og herefter er der med Hr. Hertz ingen Udkomme. Han siger: „Jeg blæser baade Typografer og „Typograf-Tidende" et Stykke, — det vil sige kun de Typografer, der forlanger mere end 5 Kroner om Ugen — jeg *vil* have billig Arbejdskraft, det skylder jeg mig selv og min Familie." Det omtalte Individ skal imidlertid for kort Tid siden have gjort sig rebelsk, idet han forlangte en Lønningsforhøjelse fra 5 til 6 Kr. ugenlig. Hr. Hertz gjorde ham opmærksom paa, at han jo selv havde tilbudt sig for 5 Kr., men var dog „human" nok at efterkomme hans Forlangende. Efter hvad han har ytret sig for Lærlingene, er han, Typografen, fuldstændig tilfreds med sine Kaar; han regner 5 Kr. for Kost og Logis (alle andre Typografer, som har været her i Byen, har ikke kunnet faa Kost og Logis under 8 Kr. om Ugen) og 1 Kr. i Lommepenge; det er mere end han nogensinde har havt. Denne „hæderlige Kollega" har lært i „Morgenbladet"s Bogtrykkeri, hedder *Vilhelm Hansen*, og hører hjemme i Aarhus.

For 3 Uger siden kom der imidlertid en Sky paa Hr. Hertz' Himmel. En af hans Lærlinge — endog den næstældste af alle 9 Lærlinge — kom, paa Grund af de sørgelige Fremtidsudsigter, der ventede ham, i Tanker om at rejse til Amerika. Som han skulde rejse om Natten, gjorde han Principalen opmærksom paa sit Forehavende samme Aften, da han ved Fyraftens Tid forlod Forretningen. Ude af sig selv henvendte Hr. Hertz sig til Borgmesteren, og ved hans Hjælp fik han Flygtningen standset, idet to Politibetjente indfandt sig i hans Hjem og forbød ham at rejse. Senere maatte han møde hos Byfogden i hans private Hjem, og denne tog Billetten fra ham. Lærlingen vilde imidlertid ikke genoptage Arbejdet, og 8 Dage efter fik han da ogsaa Billetten udleveret og Lov til at rejse. I denne øjeblikkelige Forlegenhed skammede Hr. Hertz sig ikke ved at lade kalde paa en her i Byen værende arbejdsløs gift Kollega, og *tilbyde ham Lærlingens Plads — altsaa 5 Kr. ugenlig*, idet han henviste til at han havde en Mand i sin Forretning, som selv havde tilbudt sig for den Betaling. At nævnte Kollega betakkede sig, er en Selvfølge. Da dette Arrangement altsaa ikke blev til noget, sendte han et Avertissement til „Berl. Tid.", hvori han søgte 2 Forbundter, og for faa Dage siden fik han virkelig fat i en saadan, som uden videre var løben af Lære i Odder. Hr. Hertz vil altsaa forbyde sine egne Lærlinge at gaa fra ham, men ikke desto mindre opfordrer han andre Bogtrykkeres Lærlinge til at løbe af Læren for at komme til ham. — Den i Haderslev „besværlig" blevne Bogtrykker

Joh. N. Hansen arbejder vedblivende med *3* Lærlinge og *6* Skoledrenge. — Forholdene paa „Vejle Amts Folkeblad“ er om end ikke glimrende, saa dog taalelige.

—*e.*

„Typograf-Tidende“.

Om „Typograf-Tidende“s Indskrænkning fra Ugeblad til Fjortendagsblad har der nu i nogle Numre været ført en Diskussion af forskellige -- baade af den københavnske og Provinsforeningen —, og alle synes de at være enige i ét, nemlig at det vilde have været heldigst, om Bladet uforandret havde vedblevet som Ugeblad. Forandringen er imidlertid nu sket, og ønskeligt vilde det være for begge Parter, baade den Forening, der er Ejer af Bladet, og den Forening, der er Kunde hos den anden, om de paa dette Omraade vedblivende kunde opretholde dette nu tilvante Forhold; igennem Forhandlinger mellem begge Parter vil der forhaabenlig træffes et heldigt og fyldestgørende Arrangement.

Angaaende denne Sag førtes der paa Kolding Lokalforenings Generalforsamling den 16. April en Forhandling, som endte med, at de ret talrigt mødte Medlemmer enedes om at udtale ovenstaaende.

Basse.

Typografernes Hjælpekasse af 1885.

I „Typograf-Tidende“ Nr. 10 og 11 fandtes en Bekendtgørelse fra Bestyrelsen for ovennævnte Forening, i Følge hvilken det ordinære ugenlige Kontingent „midlertidig indstilles fra Nytaar at regne“. — Det var en Bestyrelses-Beslutning, som ikke kunde andet end vække Forundring; thi hvorfor vilde man da i hvert Fald ikke have Januar Kvartals Kontingent med i Kassen, da over Halvdelen heraf jo allerede var opkrævet, og altsaa nu skulde tilbagebetales? Ja, dette fik man ikke noget at vide om.

I Følge samme Bekendtgørelse skulde der foretages en almindelig Afstemning blandt Medlemmerne om, hvor vidt man ønskede en Indordning under „Dansk typ. Forening“. Resultatet af denne Afstemning skulde meddeles Bestyrelsen inden 14 Dage. — Her i Lokalforeningen samledes man en Aften for at drøfte Spørgsmaalet. Resultatet blev 8 Ja (den 9. stemte ikke). Tillige vedtoges en Henstilling til Bestyrelsen om at lade de eventuelle Underhandlinger mellem de to Foreningers Bestyrelser saa nogenlunde blive refererede i „Tidenden“.

Man kunde nu formentlig have Grund til at antage, at Bestyrelsen, straks efter at Afstemningen var foretaget, gennem vort Blad havde underrettet Medlemmerne om dens endelige Resultat. Det kunde vel ikke være nogen ubillig Fordring. Men dog synes det at være saa; thi endnu — efter en 4—5 Ugers Forløb — har vi ikke set et Ord fra den ærede Bestyrelse.

Jeg er overbevist om, at vi her i Slagelse ikke er de eneste, som finder denne Tavshed — forunderlig, men at der, ligesom her, i det hele taget rundt om i Lokalforeningerne hersker en Del Utilfredshed med, at vore ærede *Bestyrelser* i Aarhus er saa sparsomme med at lade høre fra sig i „Tidenden“. — Kunde det nu f. Eks. ikke have været ønskeligt, om Hovedbestyrelsen for „Dansk typ. Forening“ havde udtalt sin Mening i Bladet om, hvor vidt den ansaa et *Repræsentantmøde* nødvendigt i Aar, og Grundene derfor? Spørgsmaalet kunde da være drøftet saavel i Bladet som blandt Medlemmerne omkring i Lokalforeningerne. — Skal der være Repræsentantmøde i Aar, var det sandelig snart paa Tiden, at vi fik lidt at vide derom.

Men tilbage til Hjælpekassen!

Hvis det er vedtaget i denne, at man ønsker en Indordning under „Dansk typ. Forening“, hvilket det sikkert er, vil der vel ogsaa være at foretage en almindelig Afstemning blandt sidstnævnte Forenings Medlemmer, forinden Underhandlingerne begynder. Det var at ønske, at det hele kunde blive ordnet snarest muligt, da „Hjælpekassen“ for Tiden fører en unormal Tilværelse, idet det eneste Bindeled mellem Medlemmerne, nemlig det ordinære Kontingent, nu er borte.

Slagelse, den 24. April 1887.

C. Olsen.

Korrespondancer.

Kolding, den 17. April 1887.

Lokalforeningen afholdt i Aftes sin ordinære Kvartalsgeneralforsamling i Theaterrestavrationen. *Formanden* fremlagde Regnskabet i revideret Stand; dette udviste en Indtægt af Kr. 169,00 og en Udgift af Kr. 29,10 (deraf til 11 Rejsende Kr. 21,02, Sygehjælp Kr. 7,00, andre Udgifter Kr. 1,08), fradraget den tilbageblivende lovmæssige Kassebeholdning af Kr. 15,00, blev der saaledes et Overskud af Kr. 124,90, som indsendes til Hovedkassen. Regnskabet godkendtes enstemmigt, men baade fra Revisorerne og enkelte Medlemmer paataltes dets for sildige Fremlæggelse og udtaltes Ønskeligheden af, at Kolding i saa Henseende ikke traadte i visse andre Lokalforeningers Fodspor. Formanden skulde det være en Glæde til Punkt og Prikke at følge Lovens Bogstav, og han haabede, at hidtilværende Hindringer derfor maatte blive fjernede. — Dernæst behandledes et Par Forespørgsler af lokal Beskaffenhed; et Medlem fremsatte et Forslag, hvis væsenlige Indhold formentlig vil kunne finde Husly i „Dansk typ. Forening“s Love, naar vi en Gang faar „*skillinget*“ sammen til et Repræsentantmøde, og sluttelig forhandledes om „Dansk typ. Forening“s Stilling til „Typ.-Tid.“

Basse.

Aarhus Lokalforening afholdt Søndagen den 17. ds. ordinær Generalforsamling, hvor Regnskabet fremlagdes og godkendtes.

Derefter afholdt „Hjælpekassen af 1885“ Generalforsamling, ved hvilken Bestyrelsen suppleredes, saaledes at den nu bestaar af d'Hrr. *Otto Chr. Bech*, *P. Christensen*, *O. V. Hansen*, *A. M. Nielsen* og *Arnold V. Olsen*, som vælger en Formand ud af sin Midte. — Det vedtoges, i Tilfælde af, at der afholdes Repræsentantmøde for „D. t. F.“, at lade ovennævnte Hjælpekasse repræsentere paa samme ved et af Bestyrelsens Medlemmer, for at drøfte Hjælpekassens Stilling over for „D. t. F.“

L. N. Christiansen.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer:

Eyjólfson og *Meyer* (har tidligere været Medlemmer; S. L. Møllers Bogtr.).

Indvendinger imod Optagelsen maa gøres inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening:

Th. L. Torkelsen (Medlem af „Norsk Centralforening"; Calberg jr.s Bogtr.).

Biblioteket.

Paa given Anledning meddeles, at Bogudlaan finder Sted i Foreningens Lokale hver Lørdag Aften Kl. 9—11.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 præcis indøves Gades Rytterssang og Kinesermarschen. Alle bedes møde.

Søndag den 15. Maj Kl. 8 finder en **Aftenunderholdning** Sted i „Femte Juni"s Lokale i Læderstræde: Korsange, Assistance af Typografer og Assemblé. Et begrændset Antal Billetter à 25 Øre pro persona for Medlemmer og deres Damer og à 50 Øre pro persona for Ikke-Medlemmer og deres Damer faas hos

Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

De ved Sygekassen ansatte Læger er: For København: Læge Berlême, Amagertorv 21, 1. Sal, træffes Kl. 12—1 og 5—6; fra 1. Maj til 1. Oktober er Konsulationstiden om Søndagen fra 8½—9½ i Stedet for fra 12—1; Sygeanmeldelser bedes godhedsfuldt anmeldt inden 8½ Formiddag; for Nørrebro: Læge Møller, Nørrebrogade 15, 2. Sal, træffes 11—12 Formiddag og 5—6 Eftermiddag; for Vesterbro: Læge Køster, Vesterbrogade 128, 1. Sal, træffes Kl. 8—9 og 12—1 Formiddag. Attester til Optagelse udstedes af Læge Berlême.

Da Magistraten har forlangt en fuldstændig Fortegnelse over Sygekassemedlemmernes nuværende Bopæle, bedes de ærede Inkassatorer sende mig en saadan inden 7. *Maj*.

N. Hansen.

Dansk typografisk Forening.

I Følge Meddelelse fra Hovedbestyrelsen for „*Norsk Centralforening for Bogtrykkere*", er Typograf *J. Iversen* fra Aalesund, der forventes at ville komme rejsende hertil, *uberettiget* til Understøttelse, grundet paa, at han ikke er Medlem af den norske Forening, men udelukket af samme for Overtrædelse af den norske Forenings Loves § 6 a, hvilken § svarer til vore Loves § 28, 1: Forsøg paa o. s. v.

Den Lokalforeningsformand, til hvem han paa sin Rejse her i Danmark først maatte henvende sig, bedes tilbageholde hans Medlemsbog og indsende den til *Hovedbestyrelsen for „Norsk Centralforening for Bogtrykkere", Christiania.*

Aarhus, den 21. April 1887.

Harald Jensen.

Til Lokalforeningsformand i Assens er Typograf *L. V. Hansen* valgt i Stedet for N. C. Clausen, der er bortrejst.

Nye Medlemmer.

Horsens, *V. M. Sonnenborg* (udlært hos A. Jørgensen i Horsens d. 9. April 1887).

Fredericia, *H. A. Honoré* (udlært i Adressekontorets Bogtrykkeri den 9de April d. A.)

Holbæk, *H. L. Petersen* (udlært hos Conr. Hansen i Holbæk d. 1. April d A.).

Holbæk, *J. I. Johannesen* (udlært hos Bønnelycke i Holbæk d. 15. April d. A.).

Skive, *Carl Larsen* (udlært hos Mar. Jensen i Skive d. 1. April d. A.).

Medlemmer, der ere tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, *Morten Vilhelm Bache* (sidst arbejdet i Horsens).
Do. *M. C. Andersen* (sidst arbejdet i Ringkøbing).
Do., *L. C. E. Randa* (sidst arbejdet i Randers).
Assens, *Christian Friis* (sidst arbejdet i Odense).
Kolding, *Jens Chr. Jensen* (Medlem af „Den typ. Forening").
Do., *Karl H. Christensen* (sidst arbejdet i Næstved).
Fredericia, *L. Jessen*, sidst arbejdet i Vejle (Militær).
Aalborg, *Jørgen Lindballe* (sidst arb. i Kolding).

Bortrejste Medlemmer.

Næstved, *Carl F. V. Jensen*, til Svendborg.
Aalborg, *Anders Juul Sørensen*, til Holstebro.
Randers, *L. C. E. Randa*, til Aarhus (Militær).
Horsens, *Morten Vilhelm Bache*, til Odder.
Skive, *Alexander Jensen* (Militær)
Holbæk, *A. E. Nielsen*, til København (Militær).

Udmeldte:

Randers, *Jørgen Hansen* (Principal).
Horsens, *A. Backhausen.*

Udslettede:

Aalborg, *A. W. Andersen.*

Brevkasse.

En Lokalforeningsformand. De trykte Konvoluter med Adresse L. D. Berg maa fremdeles benyttes ved Indsendelsen af Medlemsnotitser til „Typograf-Tidende".

Bidragslisterne samt Referatet fra Sangforeningens Generalforsamling maa vente til næste Nr.

KUNDGØRELSER.

For en Typograf.

Et Apparat med Tilbehør til Fabr. af **Kautschuk-Stempler** er til Salg for 35 Kr. hos *Alfred Tiedje*, Odense.
Anvisning medfølger gratis.

Bogtrykkeri til Salg i København: Hurtigpresse (35" × 23") til 2700 Kr., 1-Hestes Gasmotor, Trædepresse (9" × 13"), Korrekturpresse, ny Skrift for 6500 Kr. Købesum 8500 Kr., Udbetaling ⅓. Billet mrkt. 105 modt. Bladet.

Træsnit til Salg: Portræter, Landskaber o. s. v., særdeles fine og smukke. Billet mrkt. 106 modt. Bladet.

En Digelpresse til at trække ønskes tilkøbs. — Billet mrkt.: „C." indl. i „Typ.-Tid."s Ekspedition

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Expeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 17. | **Kobenhavn, den 13. Maj 1887.** | 14. Aargang.

Lærlingesagen.

Det paa Bogtrykkermødet i Odense den 20. Marts d. A. nedsatte Udvalg, bestaaende af d'Hrr. Etatsraad *Dreyer* i Odense, Kapt. *Claud. Madsen* i Middelfart samt Medlemmerne af „Dansk typografisk Forening"s Hovedbestyrelse, *Harald Jensen* og *R. Terkelsen*, har udsendt til Underskrift for samtlige Provinsbogtrykkere og Provinstypografer en Henvendelse til „Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk", hvori det bl. a. hedder:

„Det er saaledes, at Bogtrykkerlærlingenes faglige Uddannelse mere og mere bliver en Biting, medens Hensynet til ved Hjælp af Lærlinge at skabe sig en billig Arbejdskraft bliver Hovedsagen. Ved en systematisk Gennemførelse af dette, skaber Folk, der ofte endogsaa ikke selv er Fagmænd, en fast uudholdelig Konkurrence for den samvittighedsfulde Principal, samtidig med at den udlærte Arbejder finder det vanskeligere og vanskeligere at finde Beskæftigelse i Faget paa Grund af dettes Overfyldning.

„Vi kan paavise mange Tilfælde, hvor Mænd, som ofte ikke en Gang selv er udlærte Fagmænd, paatager sig at udlære og udlærer Lærlinge i store Masser, og Lærlingene er som oftest henviste til indbyrdes at uddanne hverandre paa saadanne Bogtrykkerier. Det er indlysende, at en saadan faglig Uddannelse maa blive og ogsaa i højeste Grad bliver mangelfuld og uforsvarlig. Naar Lærlingen, efter at have spildt 4 à 5 Aar i en saadan Lære, er udlært, er der tilført Faget en udygtig Arbejder, der i Reglen straks af sin Læremester afskediges for at give Plads for en ny Lærling. Paa den Maade forringes stadigt Fagets Arbejderes Gennemsnitsdygtighed til Skade for vort Haandværk.

„Overfor den unge Mand, der oplæres saaledes, er denne Fremgangsmaade fordærvelig i høj Grad. Selv om han ikke i vort Fag, som det er Tilfældet i andre, betaler for at lære det Haandværk, hvorved han senere skal ernære sig, yder han, ved at modtage en mindre Løn, end hans Arbejde er værd, en betydelig Godtgørelse for sin Uddannelse. Naar der nu ingen eller saa godt som ingen Uddannelse bliver ham til Del, er han paa en Maade bedragen. — — — — —

„Hovedbestyrelsen for „Dansk typografisk Forening" har erhvervet sig Oplysninger fra de fleste Provinsbogtrykkerier, og det viser sig, at Forholdet er overordenlig sørgeligt. Store Masser af unge og ældre Svende vandrer arbejdsløse paa Landevejen, medens Lærlingefabrikerne uafladelig tilfører Faget nye Arbejdere af en mere end tvivlsom Dygtighed. Som en Illustration kan tjene, at i 111 Provinsbogtrykkerier beskæftigedes 294 Sætterlærlinge mod 295 Sættere, medens samtidig „Dansk typografisk Forening" aarlig udreder henved 4000 Kroner i Understøttelse til arbejdsløse Typografer, og dog er der en meget stor Del Bogtrykkeriejere, der kun udlærer faa eller ingen Lærlinge, netop af Hensyn til Fagets Tarv. Undersøgelsen af Forholdet paa disse 111 Bogtrykkerier har vist, at den Uddannelse, Lærlingene mange Steder modtager, hverken er eller i Følge Forholdene kan blive andet end aldeles utilstrækkelig, og at et ikke lille Antal Bogtrykkere **systematisk afskediger Lærlingene, saasnart** de er udlærte. Med andre Ord: Paa disse Steder er Lærlingene i Principalens Øjne kun billig Arbejdskraft, og de afskediges, saasnart de ophører at være dette, saasnart de er udlærte og kan gøre Krav paa højere Løn.

„Mod dette Misbrug af Ungdommen maa Lovgivningen kunne skride ind. En Lovbestemmelse, der forbød Ikke-Fagmænd Antagelse af Lærlinge, uden at de i deres Forretning beskæftigede et i Forhold til Lærlingenes Antal fagmæssigt udlært Antal voksne Arbejdere, hvem Lærlingenes Uddannelse kom til at paahvile som en Del af deres Arbejde, vilde gøre umaadelig Nytte. Man vilde da ikke se det for Fagmænd saa bedrøvelige Syn, at udenfor Faget staaende Folk uddanner Lærlinge, noget, som nu desværre ikke hører til Sjældenhederne. Ligeledes vilde en Bestemmelse om, hvor mange Lærlinge **en** Fagmand kunde føre Tilsyn med, være højst nødvendig og ønskelig.

„Vi skal ikke yderligere komme ind paa Detaljer, idet vi mener, at dette ikke her er paa sin Plads, men kun antyde, hvilke Bestemmelser det efter vort Skøn til Haandværkets Betryggelse vilde være heldigt, at der fandtes i en eventuel Lov, sigtende til at ordne Lærlingeforholdet. Vi formener da, at det vilde være heldigt, om Lærlingeforholdet ordnes ved Kontrakt, hvis vigtigste Bestemmelser fastsloges af Lovgivningsmagten, at det kom til at paahvile Mesteren at udrede en Erstatning efter Domstolenes Skøn til den Lærling, hvis Uddannelse han *bevislig* havde forsømt paa uforsvarlig Maade, at det tilpligtedes Læremesteren, saafremt Lærlingen ønskede det, at beholde ham som Svend i sit Arbejde en kortere Tid, f. Eks. $^1/_4$ eller $^1/_2$ Aar, efter at han var udlært, eller ved Læretidens Udløb yde ham en passende Godtgørelse, saaledes at han ikke kom til at staa fuldstændig blottet samtidig med, at han bliver afskediget. Disse Foranstaltninger vilde efter vor Mening bringe en Fasthed i Lærlingeforholdet, der vilde være til stor Gavn for vort Fag.

„Idet vi fremsætter ovenstaaende, haaber vi, at den højtærede Fællesrepræsentation fremdeles vil have sin

Opmærksomhed fæstnet paa Lærlingesagen og muligt tage Initiativet til, at ovenstaaende Tanker i den nærmeste Fremtid maatte finde Udtryk i en eventuel **Lærlingelov.**"

Den sjette.

Som bekendt lader Lærlingeforholdene ogsaa iblandt Trykkerne meget tilbage at ønske.

Men særlig har dog et herværende stort Trykkeri udmærket sig i denne Retning. For nylig opsagdes nemlig hos samme Firma en Trykker, grundet paa, at der skulde træde en ny Lærling i hans Sted, saa at der nu i alt er **6** Trykkerlærlinge i Officinet. Aldeles bortset fra den Skade, et saa stort Antal Lærlinge gør vort Fag, maa det dog slaas fast, at en Forretning, der arbejder med saa mange Lærlinge, ikke altid kan levere det bedste Arbejde; ti selv om Ledelsen er nok saa god, kan det dog undertiden hænde, at selv det mest paapasselige Tilsyn kan overse Fejl, som ikke vilde være indtrufne, naar man havde arbejdet med udlærte Arbejdere; og selv om denne Arbejdskraft er den billigste, vil den dog i Længden ikke gavne det ærede Firma, men snarere skade dette.

Overhovedet tror jeg, at det er uheldigere at arbejde med mange Trykkerlærlinge end med mange Sætterlærlinge; ti selv om Sætterlærlingen arbejder daarligt og laver mange Fejl, saa kan dog disse rettes i Korrekturen, medens Arbejdet fra Maskinen gennem Bogbinderiet gaar direkte ud i Verden.

Sligt skal ikke styrke saadanne Firmaers Renommé.

X.

En ny Udrugningsanstalt.

Hr Redaktør Conrad Hansen i Holbæk, Arbejderven af Profession, Ejer af det indbringende Blad „Holbæk-Posten", har slaaet sig paa Typograf-Fabrikation efter en større Maalestok og til den Ende forsynet sig med et rigeligt Parti Raamateriale. I dette Foraar har han antaget **fire** ny Lærlinge, hvoraf den ene er *en forhenværende Gæstgiver*; en femte, med hvem Hr. Hansen havde truffet Aftale, tabte Begejstringen for Kunsten, førend han endnu fik stiftet nærmere Bekendtskab med den, og udeblev.

Til at lette Forstaaelsen af, hvorledes det er Hr. Hansen muligt at paatage sig saa mange Elevers Uddannelse paa én Gang, tjener det, at saa snart disse kan holde paa Vinkelhagen, faar de Akkordbetaling — rigtig et godt Middel mod saadanne ny Lærlinges Ubehjælpsomhed og Spørgelyst. Det er rent forbavsende, hvor de, naar de kommer paa Beregning, forstaar at læmpe sig over alle Vanskeligheder uden at falde andre til Besvær.

m.

En „Trykfejl"!

I forrige Nr. af „Typ.-Tid." findes en Meddelelse fra Aarhus om, at „Hjælpekassen af 1885", der som bekendt har sin Bestyrelse, har vedtaget at lade sig *repræsentere* (!) ved et af Bestyrelsens Medlemmer paa „Dansk typ. Forening"s Repræsentantmøde. — Hvor d'Hrr. Hjælpekassemedlemmer vil søge deres Berettigelse til Repræsentation paa nævnte Møde, det er vist en Gaade for mange. „Hjælpekassen af 1885" er jo ret og slet en Forening, som er dannet i Foreningen. Alle andre Foreninger — de behøver jo ikke en Gang at være typografiske — kan med akkurat samme Ret komme og forlange sig repræsenteret paa „Dansk typ. Forening"s Repræsentantmøde.

F—k.

Repræsentantmøde.

Efter Forlydende har „Dansk typ. Forening"s Hovedbestyrelse vedtaget at afholde et *Repræsentantmøde den 12. Juni*, som vore Kolleger i *Kolding* faar Æren af at huse. — Ved tidligere, lignende Møder har man set det Særsyn, at nogle Lokalforeninger har undladt at sende Repræsentanter; det maa haabes, at denne Uskik nu er forsvunden, og at Lokalforeningerne — alle som én — vil lade sig det være magtpaaliggende at sende dygtige Repræsentanter, der er i fuld Forstaaelse med Situationen. Efterhaanden som „Dansk typ. Forening"s Virksomhed udvides, stilles der større Krav til hver enkelt af dens Medlemmer, og til at lovfæste denne Virksomhed bør alle *personlige Hensyn* sættes til Side, det maa kun gælde dette ene: til Repræsentanter at vælge Medlemmer, der formaar at magte den Opgave, hvortil de kaldes for at være medbestemmende.

En Situationsbetragter.

Færdig.

Det er ikke lykkedes den maanedlige Besindighed at komme løs af den Saks, den godvilligt har lagt sig til rette i. Ganske vist spræller den en Kende med det ene Bagben, men stilfærdigt og pænt klemmer Saksen til, om saa „Ny typ. Tid." nok saa meget kunde have Lyst til at gøre Udflugter i Øst og Vest — med den „søde" humoristiske Landsbypræst paa Bagsmækken.

Jeg gjorde opmærksom paa, at „Ny typ. Tid." var det eneste typografiske Arbejderblad, der ikke var mødt op med Bidrag til vore kæmpende Brødre i Tyskland, ja, at Bladet end ikke havde omtalt Bevægelsen uden med en Henvisning — fortræffelig egnet til Optagelse i Adresseavisen. Derpaa har Bladet at svare, at naar de typografiske Organisationer i Danmark ikke vil have noget at gøre med „Ny typ. Forening", kunde det ikke heller falde den ind at bidrage til **kæmpende Arbejdere i Tyskland**. Altsaa den Omstændighed, at man i sin Tid meldte sig ud af „Den typ. Forening", fordi man ikke vilde bøje sig for en Flertalsbeslutning, skal være Grunden til, at man ikke vil understøtte **tyske Kolleger**, naar disse af Arbejdsgiverne tvinges til Strejke.

Man véd nu, hvad man kan vente sig af de dominerende i „Ny typ. Forening".

Der er Dyr, der kan aflokke én en vis Respekt for den Sejglivethed, hvormed de holder Pinen ud, naar Saksen klemmer haardest. Men der er ogsaa Dyr, som, selv om de gør Forsøg paa at se helt modige ud, dog aldrig vil undgaa at blive komiske. Og „Snaskebasser" danner ingen Undtagelse fra den Regel.

Sapeur.

Typografernes Sangforening

afholdt Lørdag den 16. April sin halvaarlige Generalforsamling. Til Dirigent valgtes *A. F. Decher*, til Sekretær *Chr. Helmig*.

Kassereren, *V. Carlsen*, aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. Det havde haft sine Vanskeligheder med at faa et Vinterlokale, der var ligesaa godt og til samme Pris som det foregaaende, hvilket ikke havde kunnet erholdes igen, og man var da nødsaget til at tage Lokalet i Læderstræde, skøndt det var 50 pCt. dyrere. — En Efteraarskoncert til Fordel for de Arbejdsløse var afholdt og havde givet et Overskud af 84 Kr., der ved Salg af en af *Tømmerup* forfattet Prolog og en Indsamling en Mødeaften var blevet forhøjet til lidt over 100 Kr. — Den 30. Januar afholdtes Aarsfesten, som viste en betydelig Fremgang for Præstationernes Vedkommende, men som var temmelig dyr, idet den havde krævet et Tilskud af 216 Kr. 30 Øre imod kun 4 Kr. 46 Øre i Fjor. Besøget havde været meget godt, men for at kunne bestride saa store Udgifter (Orkestret havde saaledes kostet 120 Kr. mod 89 Kr. i Fjor) maatte man sikre sig et endnu større Billetsalg. — Efter Aarsfesten havde der kun været sløje Møder, og dette var absolut forkasteligt; der maatte raades Bod herpaa ved at arrangere noget bestemt at synge til, da det baade var for dyrt og ødelæggende for Foreningen. — Medlemstallet var nu 105.

A. Auener bragte en Tak til Dirigenten for dennes Ledelse af Sangen; det var noget virkeligt godt, der var ydet ved Koncerten, og Folk havde faaet en mere bestemt Kendsgerning for, at vi vil Noget paa Sangens Omraade, og de møder ved vore Fester.

Der udspandt sig nu en længere Diskussion, idet *Decher* advarede imod at gaa videre eller at blive ved med saa stort et Tilskud til Aarsfesten, da Foreningen saa let kunde komme ind paa en Skraaplan; den skulde nærmest ved sin egen Dygtighed trække Tilhørerne til sig, men disse var blevne forvænte med bedre og bedre Assistance. *Rud. Jacobsen* sluttede sig til Bestyrelsens Fremgangsmaade, og opfordrede Bestyrelsen til at blive ved paa samme Vis; Foreningen skulde ikke skrabe Penge sammen, og Folk vilde have noget mere, end Foreningen præsterede. Aarsfesten skulde gøres saa glimrende som mulig, der maatte ikke spares. Efter at Forskellige havde havt Ordet, vedtoges Regnskabet énstemmigt.

Til Bestyrer og Kasserer genvalgtes énst. *A. Auener* og *V. Carlsen*.

Udenfor Dagsordenen blev der stillet Forslag om Anskaffelsen af en Fane; men Tiden fandtes slet ikke heldig til at foretage videre Skridt i den Retning.

Korrespondance.

Vejle, d. 10. Maj 1887.

I den herværende Lokalforening afholdtes i Gaar ekstraordinær Generalforsamling i Anledning af det forestaaende Repræsentantmøde, og der vedtoges blandt meget andet med Enstemmighed følgende Resolution, som ventelig ogsaa vil blive forhandlet i andre Lokalforeninger forinden Repræsentantmødets Afholdelse:

„Da Generalforsamlingen ansér det nuværende Milepengesystem som meget uheldig for Kassens Status, tillader den sig at opfordre Hovedbestyrelsen til paa det forestaaende Repræsentantmøde at fremkomme med Forslag om Indførelse af Dagpenge efter det tyske Mønster." *E. H.*

Dødsfald.

Tirsdag den 3. Maj afgik Lokalforeningens Formand i Aarhus, Lauritz Nikolaj Christiansen ved Døden. Den Afdøde var en afholdt Kollega, besad et godt Gemyt og var som Arbejder duelig. Christiansen hørte til det Personale, der gik fra „Jyllandsposten" under Konflikten. Ved Kapsætningen i Aarhus i Fjor fik han 2. Præmie. Fra Juli Maaned i Fjor overtog han Posten som Lokalforeningsformand, og han nærede en varm Interesse for „Dansk typografisk Forening" ligesom ogsaa for Hjælpekassen. I det Hele var han en brav Kollega, der efter sine pekuniære Evner aldrig stod tilbage, naar en eller anden Kollega skulde hjælpes. Han efterlader sig Kone og et Barn; i Vinter eller Foraaret døde hans yngste Barn. Christiansen blev kun 26 Aar gammel. Under stor Deltagelse jordfæstedes han Lørdag den 7. Maj.

Den typografiske Forening.

Til de **tyske Kolleger** har jeg endvidere modtaget: Horsens (6.—12 B.) 9.75, Centraltrykkeriet (8. og 9. B.) 4.75, Kolding (7.—10. B.) 21.30, „Avisen" (11. og 12. B.) 2.50, C. F. 0.40, Jørgensen & Ko. (8. B.) 2.25, Jordan (5. B.) 1.00, Græbes (7.—10. B.) 3.55, Triers (8.—10. B.) 4.05, „Nationaltidende" (7.—10. B.) 8.00, Y-m 0.50, „Politiken" (11.—14. B.) 7.20, O. C. Olsen & Ko. 1.25, „Adresse-Avisen" (8.—11. B.) 2.00. I alt **Kr. 68.50**

Afsendt 8. og 9. Rate à Mrk. 50.00.

L. D. Berg.

Hermed afsluttes denne Indsamling. Forsaavidt der ikke indløber Reklamationer derimod, vil de Bidrag, der endnu maatte indgaa, blive overgivet til det frivillige Fond for Arbejdsløse. *Styrelsen.*

Til det **frivillige Fond** har jeg endvidere modtaget (NB. for **4** Uger):

„Avisen" (77.—79. B.) 3.80, Lunos 1.00, Y-m. 0.50, „Nationaltidende" (75.—78. B.) 13.20, „Politiken" (77.—80. B.) 12.00, O. C. Olsen & Ko. (66. og 67. B.) 2.25, „Adresse-Avisen" 2.00, Fjeldsøes 5.75, Græbes (81. og 82. B.) 4.25. I alt **Kr. 44.75.**

Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3,177.97.**

Rud. Böhm.

Til **Emil Wetterstens Enke** har vi til Dato modtaget følgende Bidrag:

„Dagbladet"s Redaktion 55.00, „Dagbl." Maskinmester og Sættere 40.00, C. Petersen 2.00, Dr. C. Ploug 10.00, M. & S. G. M. 10.00, C. F. 10.00, C. Nordlunde 2.00, J. V. Møller & Thomsen 10.00, S. L. Møllers Sættere og Trykkere 10.00, „Nationaltidende" 15.50, Bogtrykker Eriksen 1.00, „Politiken" 12.00, „Berlingske Tidende" 12.50, „Adresseavisen" 5.25, O. C. Olsens Bogtrykkeri (inkl. hele „Morgenbl." Personale) 7.75, Lunos Sætteri 5.00, Thieles Bogtrykkeri 8.00, Græbes

Sætteri 8.50, Carl Lunds Bogtrykkeri 4.50, „Avisen“ 10.00. **I alt 239 Kr.**

Bidrag bedes hurtigst muligt indsendte.

Den 26. April 1887.

P. J. Jensen. *J. V. Winkelmann.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 **præcis**: Samlet Prøve for alle Sangerne.

Søndag Aften Kl. 8 **præcis**: Selskabelig Sammenkomst med Sang og en lille Dans. Seks Korsange, „Glunterne“ og Oplæsning. Foreningens Medlemmer indbydes; Adgangskort for disse og deres Dame à 25 Øre pr. pers. og for Fremmede à 50 Øre faas i Aften hos *Styrelsen.*

Typografernes Hjælpekasse af 1885.

Da *N. L. Christiansen* den 3. ds. er død, bedes det i den Anledning forfaldne ekstraordinære Kontingent (1 Kr. pr. Medlem) indsendt til undertegnede i Løbet af 14 Dage. Afdøde var Medlem siden Kassens Stiftelse.

Afstemningen angaaende Hjælpekassens Indordning under „Dansk t. F.“: fra 14 Byer er afgivet 60 St. for en Sammensmeltning og 21 imod; 3—4 af Ja-St. ønsker Kassen som selvstændig Led af den større Forening. I Odense og Stubbekøbing er ikke stemt; sidstnævnte By henviser Sagen til Repræsentantskabet.

Nye Medlemmer: Holst, J. P. Jensen og H. P. Olsen (Aarhus), H. J. Hansen (Skanderborg), F. Hansen og M. Andersen (Slagelse).

Halvaars-Regnskabet (Oktbr. og Jan. Kv.) offenliggøres i næste Nr. — Fra Ribe og Ringsted mangler ekstraord. Bidrag til Carl Lunds Efterl.

Aarhus, 9. Maj. *O. V. Hansen,*
„Aarh. Folkebl.“

Dansk typografisk Forening.

Repræsentantmøde afholdes Søndag den 12. Juni i Kolding. Det tager sin Begyndelse **Kl. 10** Form. i **Kolding Theatersal.** Til Lokalforeningernes Formænd vil Cirkulærer udgaa i den nærmeste Fremtid.

Aarhus, den 28. April 1887.

Paa Hovedbestyrelsens Vegne
Harald Jensen.

I Aarhus valgtes Typograf *A. M. Nielsen* til Formand i afdøde Typograf Christiansens Sted.

Nye Medlemmer.

Aalborg, *Søren Peter Petersen* (udlært hos J. Simonsen i Aalborg d. 1. Maj 1887, arbejdsløs).

Do., *Holger Christensen* (udl. hos Do. d. 1. Maj 1887, arbejdsløs).

Do., *Emil Ludvig Jens Peter Burmester* (udlært i Aalborg Stiftsbogtrykkeri d. 7. Maj 1887).

Køge, *Hans Jørgensen* (udl. hos Fr. Opffer i Køge d. 1. Maj 1887).

Horsens, *A. Backhausen* (Principal), tidl. Medl. af „Dsk. typ. F.“

Silkeborg, *Marinus Bentzen* (udl. hos H. S. Sørensen i Silkeborg d. 1. Maj 1887).

Roskilde, *Herm. Andersen* (udl. i „Roskilde Dagblad“s Bogtrykkeri d. 1. Maj 1887).

Randers, *P. O. Bengtson* (udl. hos Færch i Grenaa d. 1. Maj 1887).

Hillerød, *H. P. Larsen* (udlært hos Chr. Hansen i Hillerød d. 1. Maj 1887).

Hjørring, *Otto Johansen* (udl. i „Vens. Tid.“s Bogtrykkeri i Hjørring d. 1. Maj 1887).

Holstebro, *Søren Stæhr* (udl. hos Welsch i Holstebro d. 1. Maj 1887).

Odense, *Mads Madsen* (udl. hos Thillerup i Odense d. 9. April 1887).

Slagelse, *Hans Peter Hansen* (udl. i „Sorø Amtstidende“ i Slagelse d. 1. Maj 1887).

Kolding, *F. J. Nielsen* (udlært hos C. Berg i Kolding d. 1. Maj 1887).

Do., *R. Florian A. Jørgensen* (udl. hos B. Møller i Kolding d. 1. Maj 1887).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Køge, *Karl Christensen* (sidst arbejdet i Rudkjøbing).

Roskilde, *Hans Hansen* (sidst arbejdet i København).

Randers, *Albert Vilhelm Jeppesen* (sidst arbejdet i Holstebro).

Holstebro, *Juul Sørensen* (sidst arbejdet i Aalborg).

Hillerød (Frederikssund), *Salomon Lang* (sidst arbejdet i Rudkøbing.

Næstved, *J. Chr. Andersen* (sidst arbejdet i Faxe).

Hjørring, *Søren Peter Petersen* (sidst arbejdet i Aalborg).

Odense, *Michael Peter Cramer* (sidst arbejdet i Aarhus).

Do., *Ferdinand Poulsen* (sidst arb. i Svendborg, Militær).

Do, *Ivan Hunderup* (sidst arbejdet i Ribe, arbejdsløs).

Bortrejste Medlemmer.

Køge, *Th. J. H. Nielsen* til Fredericia (Militær).

Do., *J. Chr. Andersen* (Faxe) til Næstved.

Holbæk, *J. I. Johannesen* (arbejdsløs).

Aalborg, *Peder Pedersen* (arbejdsløs til Hjørring).

Do., *Holger Christensen* (arbejdsløs til Randers).

Do., *Jørgen Lindballe* (arbejdsløs til København).

Do., *Niels Heidmann* (arbejdsløs til Hjørring).

Hjørring, *Peter Jensen* (rejst til Amerika).

Do., *Valdemar Berschke* (arbejdsløs).

Holstebro, *A. V. Jeppesen* og *C. B. Sørensen.*

Odense, *Chr. Friis* til Assens.

Do., *Chr. Østergaard* til Helsingør (Militær).

Kolding, *Adolf V. Nielsen* til København.

Døde:

Aarhus, *Lauritz Nikolaj Christiansen.*

Brevkasse.

Stilk: Deres Forslag kommer for sent.

Arn. V. O., Aarhus. Hvor skal vi *nu* skaffe Plads fra til et Referat paa 5 Spalter? Overhovedet vil vi anbefale Kollegerne i Aarhus at jævne denne Sag *uden* Offenlighedens Mellemkomst, og vi føler os overbevist om, at de angrebne to Herrer ikke vil gaa af Vejen for en Diskussion med Kollegerne, saafremt man ikke gør Sagen til et politisk Rabaldernumer, hvilket det første Møde efter de herværende Kollegers Mening synes at have været.

Referatet fra Trykkerforeningens Generalforsamling og „Hjælpekassen af 1885“ samt flere indsendte Smaating maa vente til næste Nr.

Programmet for Repræsentantmødet i Kolding vil blive meddelt i næste Nr.

KUNDGØRELSER.

En Hurtigpresse,
der kan trykke en Form, ca. 34×24 " stor, ønskes *til Købs snarest.* Billet mrkt.: „Hurtigpresse“ modtager dette Blads Kontor.

Bogtrykkeri til Salg i København: Hurtigpresse (35" × 23") til 2700 Kr., 1-Hestes Gasmotor, Trædepresse (9" × 13"), Korrekturpresse, ny Skrift for 6500 Kr. Købesum 8500 Kr., Udbetaling 1/3. Billet mrkt. 105 modt. Bladet.

F. H. Jean Jensens
Café og Beværtning,
Meinungsgade 9,
anbefales i mine ærede Kollegers velvillige Erindring.

Træsnit til Salg: Portræter, Landskaber o. s. v., særdeles fine og smukke. Billet mrkt 106 modt. Bladet.

For en Typograf.
Et Apparat med Tilbehør til Fabr. af **Kautschuk-Stempler** er til Salg for 35 Kr. hos *Alfred Tiedje*, Odense.
Anvisning medfølger gratis.

Udgiver: „Den typografiske Forening“. Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Expeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 18. | Kobenhavn, den 27. Maj 1887. | 14. Aargang.

Dagpenge.

De Vejle-Kolleger har ved en Generalforsamling vedtaget en Resolution, der sér højst besynderlig ud, og sikkert vil forbavse mange Kolleger. Der foreslaas intet mindre end Indførelse af Dagpenge for de Rejsende efter tysk Mønster, i Stedet for som nu Milepenge. Nogen Forklaring over hvorledes de ærede Kolleger har tænkt sig denne Omordning eller hvad der vel kan spares ved en saa indgribende Forandring, faar man ikke at vide, — kun henstilles det til Hovedbestyrelsen at fremkomme med Forslag angaaende denne Sag.

Jeg tillader mig at fraraade en saadan Forandring og beder de ærede Repræsentanter nøje overveje denne Sag, hvis den virkelig kommer frem paa Repræsentantmødet. At Indførelse af Dagpenge skulde gavne Foreningens Status, kan jeg ikke fatte, hvis det da ikke er Meningen at nedsætte Understøttelsen, samtidig med, at Medlemmerne *tvinges* til at vandre paa Landevejen, og det vil blive Tilfældet efter det tyske System. Tyskland betaler 70 Pf. om Dagen *), men der forlanges en Marsch af $2^1/_2$ Mil og mere, kommer han for tidlig til det angivne Sted, bliver dette ham fradraget, bruger han længere Tid, faar han ingen Godtgørelse herfor.

Giver vi fremdeles 40 Øre pr. Mil, kan jeg ikke sé rettere, end at Forholdet bliver det samme, og skøndt den Rejsende vel bruger længere Tid, naar han *skal* gaa, bliver Resultatet alligevel, at Foreningen kommer af med Pengene, og skøndt de forskellige Foreninger kan faa Lov at beholde Pengene i Kassen en Maaned længere end ellers, er der vel ikke vundet synderlig i pekuniær Henseende derved.

Det bliver den vandrende Kollega, der faar Forandringen at føle, og han vil i mange Henseender lide under en saadan Ordning. Det er givet, at naar han *skal* gaa, vil han blandt meget andet ikke faa den gode Forplejning, men desuagtet bruge flere Penge, hans Føde og Logis bliver ikke saa godt, som hvis han maa tage 2—3 Byer daglig og derved samle sig Penge til Aftenen og Natten; hans Klæder og Fodtøj lider meget mere ved Vandringen, og han vil i det Hele mere komme til at føle Trykket ved at være uden Arbejde.

I Stedet for at vi skal virke hen til, at Medlemmerne kan faa saa mange Goder og Rettigheder som mulig, vil en saadan Forandring akkurat have den modsatte Virkning, idet den omtrent stiller den ledige Typograf Valget imellem enten at *gaa* eller give Afkald paa i hvert Fald en stor Del af Understøttelsen.

Der kunde fremføres en hel Mængde Ting mod en saadan Forandring, men „Typ.-Tid.“ har vel ikke megen Plads, og jeg skal derfor slutte med at anbefale Kolléger ikke at stemme for den fra Vejle fremkomne geniale Tanke.

Assens, i Maj 1887.

L. V. Hansen.

*) Tyskland har forhøjet Rejsehjælpen ogsaa for Medlemmer af de gensidige Foreninger til 95 Pf. *Red.*

Konkurrence-Vanvid.

Naar Hr. Bogtrykker Ferdinand Philipsen i Nyhavn tilbyder at levere Arbejdet *gratis*, kan man til Nød forstaa det, ti han tager det ikke saa nøje med, om han kommer til at skylde baade sine Arbejdere og „Gud og Hvermand“ deres Tilgodehavende — sin egen kostbare Tilværelse formaar han de Averterende til at betale for. Men naar en Bogtrykker, som vistnok gærne vil tælle sig blandt de absolut ærlige Forretningsmænd, tilbyder Leveringen af et Stykke Arbejde, som efter alle Kunstens Regler maa blive en glimrende Pengetilsætning, saa strejfer dette nær op til det rene utilslørede Vanvid.

Man meddeler os nemlig følgende sandfærdige Tilbud, som Bogtrykker *Colberg* i Rønne har gjort paa et Blad, som trykkes her i Byen, og for hvilket der betales 75 Kr. for 2500 Ekspl. (Sætning, Tryk, Falsning og Papir). Bladet udkommer én Gang om Maaneden, og bestaar af 8 Kvartkolumner (noget større end Median), hvis Satspris er ca. *24 Kr.* og Papiret (Masse Nr. 2) koster ca. 20 Kr. Herefter kan enhver Fagmand temmelig let regne ud, at oven anførte Pris er meget anstændig; dette finder imidlertid Hr. Colberg ikke, thi han mener at kunne være fornøjet med — — — **35 Kr!** Denne Pris faar han ud paa følgende Maade: Papir til 2500 Eksplr. (Masse Nr. 3) 15 Kr., Sætning, Trykning og Falsning — — — **20 Kr.!!**

Vi kender ikke Hr. Colbergs Fyrtøj, men det forekommer os, at han kun kan arbejde med Lærlinge og at han selv maa være tilfreds med en Drengs Løn. Hvorledes han ved en saadan Løn kan faa noget tilovers til Slid paa Materiale og til Amortisation af Kapitalen, vil være aldeles ufatteligt for en ærlig Forretningsmand, hvorimod Enhver maa være enig med os i, at ansé et saadant Tilbud for det skæreste Vanvid.

En kompliceret Forretning.

Da jeg i Vinter var paa Rejse i Jylland, traf jeg paa en Del, som falder lidt underlig for en Københavner, — jeg skal her anføre et enkelt Træf, som maaske ogsaa kan falde lidt „*sært*“ for de Jyder, som ikke kender det. Det var under mit Ophold i *Ribe*. Da jeg om Aftenen sad og nød mit tarvelige Maaltid, kom Værten ind og præsenterede mig Byens Blade: den ærværdige „Ribe Stiftstidende“, som mærkværdig nok kan vedblive at udgaa i en Skikkelse, der tilhører et forlængst tilbagelagt Stadium, og dernæst Folkethingsmand Jens Busk's „*Ribe Folkeblad*“, om hvis daglige Tilblivelse Værten fortalte følgende: Bladet bliver *redigeret* i Ribe, Vejle og Fredericia, og *trykt* i Vejle og Fredericia. Jeg saa lidt skælmsk til Værten efter denne Redegørelse, og troede fuldt og fast, at han vilde drive Gæk med en gammel Avissætter, men han gav nu en nærmere Forklaring, som jeg senere har erfaret er faktisk: Ser De — sagde han —, de indvendige Sider (2. og 3. Kolumne) bliver redigeret og trykt i „Vejle Amts Folkeblad“, hvorefter de sendes til „Fredericia Folketidende“, der saa trykker de udvendige Sider (1. og 4. Kolumne), som redigeres i Ribe og Fredericia, hvorefter de danske Statsbaner ruller afsted med det færdige Blad til sit Udgivelsessted Ribe. — Er der nogen, der kan stikke den?

En fhv. Morgenblad-Sætter.

Teknik.

Lidt om Indrykningen.

Hver Gang en Sætter begynder paa et Arbejde spørger han: hvor meget skal jeg rykke ind? thi det er jo desværre saa, at der i ethvert Trykkeri hersker andre Regler herfor. Og det er jo en Kendsgærning, at man ofte i samme Værk kan finde forskellige Indrykninger.

Nogle Forfattere af typografiske Lærebøger opstiller følgende Grundsætning: „Kompres Sats fra Nonpareille til Mittel indrykkes stedse med 1½ Geviert; ved skudt Sats forstørres Indrykningen i Forhold til Skydeliniernes Tykkelse.“

Men hvis nu det Tilfælde indtræder, at kompres Sats veksler med skudt Sats eller omvendt, vil der paa denne Maade kunne tænkes forskellige Indrykninger paa én og samme Side.

Prof. *Faulmann* anser i sin Haandbog for Bogtrykkerkunst en Indrykning af 1 Geviert for tilstrækkelig og erklærer enhver større Indrykning for Overdrivelse, idet han gaar ud fra, at man i de gamle Bøger overhovedet ikke kendte noget til Indrykning, men satte i dens Sted et rødt indmalet Paragraftegn, lige som man ogsaa udfyldte Udgangslinjerne med Bladforsiringer el. lign., hvorved de enkelte Sider fik Udseende af en retvinklet Flade. Men da vi nu faktisk har en Indrykning, maa denne ogsaa tilstrækkelig markeres og det vil derfor være bedst at rette den efter Satsens Bredde. Paa Grund heraf turde følgende Regel anbefale sig til en almindelig Indførelse:

Indrykningen udgør ved en Satsbrede af 16 Cicero 1 Cicero og forstørres ved hver efterfølgende 4 Cicero med ½ Cicero.

Dermed skal det selvfølgeligt ikke være sagt, at Sætteren skal arbejde med Spatier, naar Skriftkeglen ikke nøjagtig stemmer med Gevierter eller Halvgevierter; i dette Tilfælde vilde man ganske simpelt antage det nærmest liggende. Saaledes vilde f. Eks. Indrykningen ved en Satsbrede af 20 Cicero andrage 1½ Cicero; men naar Værket er sat af Korpus, rykker vi 2 Gevierter ind, da dette ligger Grundpositionen nærmere end 1½ Geviert. Forekommer i et Værk to eller flere Skrifter, retter man sig efter den Skrift, der er mest fremherskende.

Ved denne Lejlighed skal vi endnu henlede Opmærksomheden paa, at man ved *Breve* etc. kun da rykker den 1. Linje ind, naar der følger en eller flere Tekstlinjer efter, eller naar Titellinjen udfylder hele Bredden. Endskøndt den tænkende Sætter selv maatte kunne finde dette, begaas der dog ofte Fejl i denne Henseende. *r. + b.*

„Den typ. Trykkerforening“

afholdt Søndag den 1. Maj sin halvaarlige Generalforsamling.

I Stedet for Kl. 10 kunde Mødet først aabnes Kl. 11½. Til Dirigent og Sekretær valgtes henholdsvis d'Hrr. *V. Hansen* og *L. Jensen*.

Formanden aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. Der var i dette tilkommet 8 nye Medlemmer, saa at Foreningen nu havde i alt 110 Medl. Foreningens Status var god, der var Overskud i begge Kasser. De 3 Foreninger havde i Fællesskab oprettet en Sportsklub, som havde vundet god Tilslutning ogsaa hos Trykkerne.

Hess fremlagde Regnskabet. Indtægten havde i alt været Kr. 676.10, medens Udgiften havde været Kr. 422.96. Regnskabet godkendtes énst.

Punkt 2, som omhandlede Understøttelser til gamle Trykkere eller Enker efter disse, vedtoges énst.

Om Punkt 3, som angik en Forandring af Lovenes § 4 og 5, udspandt der sig en længere Diskussion. Forandringen ramte saadanne Trykkere, der i længere Tid havde staaet udenfor Foreningen; man mente at disse, naar de meldte sig ind, skulde betale en større Bøde. De tilstedeværende Medlemmer vedtog Forandringen, men denne vil dog først træde i Kraft, efter at en ekstraordinær Generalforsamling har vedtaget denne.

Punkt 4, Valg til Styrelsen. Til Formand, Medbestyrer og Revisor valgtes d'Hrr. *Dahlquist*, *Jens Petersen* og *A. Sørensen*.

— Den ekstra-ordinære Generalforsamling afholdtes Mandagen den 23. ds. og Resultatet deraf var, efter hvad jeg hører, at ovennævnte § 4 og 5 blev vedtagne i deres forandrede Skikkelse.

Sufleur.

Typografernes Hjælpekasse af 1885.

Efter at Bestyrelsen nu er bleven suppleret, har denne holdt sit første Møde. Saafremt det kan lade sig gøre vil der ved Repræsentantmødet i næste Maaned møde en Afsending, der vil søge at tilvejebringe en Overenskomst med „Dansk typografisk Forening". — I den forholdsvis korte Tid, denne Forening har bestaaet, er der indtruffet 5 Dødsfald, og med Undtagelse af ét Tilfælde er det unge Folk, der er døde. Endnu er det ikke gaaet op for alle Kollegerne, at det er nødvendigt at sikre sin Familje en Understøttelse i Tilfælde af Dødsfald, da den typografiske Arbejder og hans Familje som Regel er uformuende; men det er at haabe, at Selvhjælpstanken mere og mere maa finde Vej til os. Jeg er sikker paa, at den Understøttelse, der er bleven udbetalt, har virket gavnligt i den øjeblikkelige Trang, der næsten altid opstaar ved et Dødstilfælde, og saa meget mere Grund er der for Provinskollegerne, baade unge og gamle, til at træde sammen for at hjælpe hinanden.

Arnold V. Olsen.

D'Hrr. Lokalformænd

trindtom i Landet bedes venligst *inden den 5. Juni* tilstille mig Meddelelse om:

1) Hvor mange *gifte* Typografer har nydt Understøttelse af Arbejdsløshedskassen i den Tid den har bestaaet og hvor stort et Beløb;
2) Hvor mange *ugifte* og hvor stort et Beløb;
3) Andre Oplysninger, som maatte være af vejledende Natur til Bedømmelse af Kassens Virksomhed.

Randers, den 20. Maj 1887.

A. Westermann,
p. t. Lokalformand.

Korrespondance.

Kolding, i Maj 1887.

I Anledning af „Dansk typografisk Forening"s Repræsentantmøde, der jo som bekendt skal afholdes her i Byen den 12. Juni, nedsatte „Kolding typografiske Forening" et Udvalg til at foranstalte det videre fornødne i saa Henseende, og dette Udvalg gjorde forleden sin Indstilling, der lød paa Bevilling af 100 Kr. til Festlighed for Repræsentanterne; den forlangte Bevilling blev énstemmig given. — Til Forhandlingslokale for Repræsentantmødet foreslog Lokalforeningens Formand at benytte Teatersalen, hvilket vedtoges (Raadhussalen havde egentlig været paatænkt, men da man vilde etablere en lettere Forfriskning i et tilstødende Lokale, kunde Borgmesteren ikke give Tilladelsen). — I Følge Lovene skal Kolding Lokalforening have to Repræsentanter, der vælges efter Forholdstal; valgte bleve Formanden, *P. Hvidtfeldt*, og *H. F. Rasmussen*, hver med 14 St.

Basse.

Dødsfald.

En af Koldings gamle Bogtrykkere, *M. Heimann*, er i forrige Uge død i København.*) Han har levet omtrent en Menneskealder i Kolding, hvor han efter Opfordring af Frihedsvenner i sin Tid stiftede Dagbladet „Koldingposten", der, saa længe de forblev det Program tro, hvorpaa det var stiftet, havde en betydelig Udbredelse blandt Byens og Omegnens Befolkning, men saa snart det havde forandret „Signalerne", maatte føre en kummerlig Tilværelse, fra hvilken Bladets senere Ejere ikke har formaaet at løfte det. „*Gamle Heimann*", som han almindelig kaldtes, var og blev gammel i hele sit Tankesæt overfor den Fremadskriden, som har fundet Sted saavel i som udenfor Bogtrykkerfaget i de sidste 20 Aar, og den faglige Forening i Kolding har aldrig haft Heimann paa sin Medlemsliste. — Det af M. Heimann stiftede Blad skal nu igen skifte Ejer til 1. Juli, og efter Sigende skal det fra samme Tid præsenteres i „ny Klæder"!

R—.

Typografernes Hjælpekasse af 1885.

Regnskab

over

Indtægt og Udgift i 3. Halvaar.

(Oktbr.-Kvartal 1886 og Januar-Kvartal 1887.)

	Oktbr.-Kv. Ordinært: Kr. Ø.	Oktbr.-Kv. Ekstraord.: Kr.	Jan.-Kv. Ekstraord.: Kr.
Aalborg	14 69	23	21
Aarhus	9 10	15	14
Faaborg	2 48	4	4
Fredericia	3 5	5	5
Hillerød	3 24	5	5
Holbæk	„ 65	1	„
Holstebro	3 25	5	5
Kallundborg	3 90	6	6
Kolding	3 82	6	6
Køge	1 79	3	2
Middelfart	1 87	3	3
Nyborg	2 30	3	2
Odense	16 „	25	25
Ribe	„ 74	1	„
Ringsted	1 55	2	„
Slagelse	7 15	11	9
Stubbekøbing	1 69	3	3
Varde	„ „	„	1
Vejle	3 5	5	4
	80 32	126	115

Indtægt i Halvaaret:	Kr. Ø.
Indbetalt til Hovedkassen	321 32
Reservefond	280 77
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	6 5
Tilsammen	608 14

Udgift i Halvaaret:	Kr. Ø.
E. E. Nielsens Enke (Odense)	126 „
Carl Lunds Enke (Holbæk)	115 „
Indestaaende i Sparekassen	347 77
2. Halvaars-Regnskabs Offenliggørelse i „Typ.-Tid."	3 50
Porto etc.	4 87
Kassebeholdning	11 „
Tilsammen	608 14

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Kassebeholdningen 11 Kr. er tilsendt C. Lunds Enke, som altsaa i alt har modtaget 126 Kr.

Aarhus, den 18. Maj 1887. *O. V. Hansen.*

Ovenstaaende Regnskab er revideret og rigtig befundet, samt Reservefond tilstede.

M. Geertsen, A. M. Nielsen,
Revisorer.

Oversigt

over Kassens Indtægt og Udgift fra Oktbr. 85 til April 87.

Indtægt:	Kr.	Ø.
Til Hovedkassen indbetalt i alt (Renter iberegnet) . . .	902	83
Udgift:		
Til Afdødes Efterladte udbetalt i alt	519	„
I Sparekassen	347	77
Andre Udgifter	36	6
	902	83

Dersom Hjælpekassen indsættes under „Dansk t. F." og Kontingentet forhøjes til 50 Øre ugtl., vil der som en Begyndelse kunne udbetales ved hvert Dødsfald (6—7 om Aaret) 300 Kr. *ialt.* Naar der fra de Ugiftes Side indvendes, at de ikke har nogen Interesse i Hjælpekassens Opretholdelse, saa kan der jo fra anden Side gøres gældende, at Rejsekassen for mange af de Gifte, der saa at sige staar i livsvarige Pladser, heller ikke har Betydning; men da Hovedtanken i „Dansk t. F."s Program netop er gensidig at hjælpe og støtte hverandre i de forskellige uheldige Tilfælde, saa fortjener Hjælpekassesagen sikkert at tages under alvorlig Overvejelse og Drøftelse, og det er det, jeg ved disse faa Linjer vil tillade mig at bede den ærede Repræsentation, som om kort Tid mødes i Kolding, ikke at forsømme. Flertallet af de Ugifte — som forøvrigt nu er prisværdig stærkt repræsenteret i Kassen — er jo lige velhavende, enten de yder den 10-Øre eller ej, og det ligger i den Giftes velforstaaede Interesse at søge ogsaa at komme over disse faa Øres Merudgift.

Hermed anbefaler jeg som sagt Sagen til Repræsentationens Velvilje. *O. V. H.*

PROGRAM

for

„Dansk typografisk Forening"s

Repræsentantmøde i Kolding

d. 12. Juni 1887.

Ankomst med Morgentogene Kl. 12, 2 og 5.

Modtagelse paa Banegaarden og Udlevering af Kendetegn til Repræsentanterne.

Umiddelbart efter Ankomsten: Toilette i Teater-Restavrationen, hvor der forefindes dækket Kaffe- og Thebord à 25 Øre.

Kl. 5½ Morgentur til Marielund.

Kl. 8½ pr. Frokost i Teaterrestavrationen, hvortil Kolding Lokalforening indbyder Hovedbestyrelsen og samtlige Repræsentanter. Ikke-Repræsentanter fra andre Byer kan deltage i Frokosten á 1,50 pr. Kuvert.

Kl. 10 pr. begynder Forhandlingerne i Teatersalen. Under en mulig Pavse besøges Slotsruinen.

Kl. 7½ Middag à 2 Kr. pr. Kuvert, hvortil man maa melde sig senest Fredag d. 10. til Udvalgets Formand, F. Groth, Kolding Folkeblads Trykkeri.

Under Mødet serveres à la carte i Teater-restavrationen.

Medlemmer af „Dansk typ. Forening" og de med denne gensidige Foreninger indbydes til at overvære Forhandlingerne og deltage i de med Mødet forbundne Festligheder.

D'Hrr., som ankommer saa betids, at de ønsker Nattelogi bestilt forud, bedes meddele dette til F. Groth, „Kolding Folkeblad", der saa vidt muligt vil sørge for Logi.

Kolding, den 10. Maj 1887.

Festudvalget.

Forskelligt.

Dansk Blad i Avstralien. I Sidney er der siden 1. April udkommet et stort skandinavisk Blad: „Skandinavien". Kollega *A. P. Christensen*, som i Fjor drog til Avstrallandet og i længere Tid har arbejdet i Rockhampton, er antaget som Sætter til det ny Blad med en Ugeløn af 2½ Lstrl. (45 Kr.). Han befinder sig i det hele taget vel derovre og sender Venner og Bekendte sin Hilsen. *M. L.*

Ny Aflæggemaskine. To Tydskere, Alfred v. Langen og C. A. Fischer i Bielefeld, har faaet Patent paa en Aflæggemaskine, hvis Grundprincip aabenbart er det samme som det ved Sørensens Sætte- og Aflæggemaskine anvendte: Skriftens Sortering ved Hjælp af forskellige Signaturer paa Bogstaverne, der dog alle har én Fællessignatur. Efter den Beskrivelse, jeg har læst af den ny Opfindelse, synes denne ingenlunde at være nogen Forbedring af den ældre danske, der vel sagtens er de fleste af dette Blads Læsere bekendt — af Omtale i det mindste. *M. L.*

Avtomatisk Paalægger. Louis Querne i Gisors (Frankrig) har konstrueret en Digeltryk-Hurtigpresse med Selvpaalægger, et Problem, der længe har sysselsat Fag-Mekanikerne. Saaledes har vi bl. a. for flere Aar siden sét et saadant Apparat i J. V. Andersens (nu Brødr. Hornums Bogtrykkeri) her i Byen, men det viste sig aldeles upraktisk, idet det under Trykningen meget ofte nægtede sin Tjeneste. Det omtalte Apparat var bygget af Maskinfabrikanterne Brødr. Sædder efter Tegning af Civil-Ingeniør Hamann. Om denne Maskine — en saakaldt „Lilleput" — lever endnu, véd vi ikke.

Lang-Boldt. Paa en Generalforsamling i Kolding i Lørdags foreslog et Medlem, at Lokalforeningen, da den nu ikke kan blive „Nr. 1" til Friluftssporten blandt Provinstypograferne, at man da saa endelig ikke kom længer ned i Rækken end højst Nr. 2, og som saadan gjordes de første Forberedelser til „Lang-Boldt Søndag Formiddag".

— R. F. Haller i Bern (Schweiz) har faaet Patent paa en ny Slags Udslutninger, der adskiller sig fra de nu almindelige derved, at Enden danner en Tap, der har et mindre Omfang end selve Udslutningstypen for Resten, hvorved det bliver lettere under Korrekturen at drage dem op af Satsen med en Tang. For Gevirters og Halvgevirters Vedkommende kan dette vel være rigtigt nok, men næppe for Spatiernes, og derved mister denne ny Opfindelse vistnok Broderparten af sit Værd. *M. L.*

„Typografisk Sportsklub" omtalt i Spanien. I det spanske Arbejderblad *„El Productor"*, — der udgaar i Barcellona — for den 6. Maj, er i en Korrespondance om Forholdene i Danmark bl. a. omtalt den Bevægelse blandt Arbejderne i København, der gaar ud paa at indføre det engelske Sportsliv i Fagene. „Typograferne holdt den 13. Marts et indledende Møde", siger Bladet, „hvor den første faglige Sportsklub *(club de diversion)* i Danmark dannedes under Navnet „Typografisk Sportsklub". Dens Statuter blev den 10. April offenliggjort i de danske Arbejderes Organ „Social-Demokraten", og samtidig er der ved ihærdig Agitation dannet Klubber af Cigarmagerne, Skræderne, Skomagerne, Bagerne og Malerne, hvilke efterhaanden vil blive fulgt af de øvrige Haandværkere."

N. B.

„Nogenlunde ordenligt". Der har jævnligt lydt Ønsker om, at „Typ.-Tid." vilde bringe belærende faglig-tekniske Artikler. Jeg deler dette Ønske, men har tænkt mig, at en af Hindringerne for dets Opfyldelse kunde ligge i Redaktionens Tvivl med H. t. *hvilke* Meddelelser af den Slags der vel kunde antages at have *almindelig* Interesse for Typograferne, thi en teknisk Bemærkning, der for nogle var oplysende, kunde jo let være vel kendt af andre og derfor aldeles overflødig for disse, der da vilde ansé den Plads, den optog i Bladet, for spildt. Vilde det nu ikke være heldigt, om der i „Typ.-Tid." indrettedes en faglig „Brevkasse", hvori Kolleger, der ønskede faglige Spørgsmaal belyst, kunde fremsætte saadanne og faa dem besvaret? Paa den Maade kunde man netop faa Klarhed over det, man ønskede.

En Udtalelse i et foregaaende Nr. giver mig just Anledning til at gøre Begyndelsen med et Spørgsmaal. Hr. Hansen i Assens siger, at „Typ.-Tid." ikke har vundet i Udseende ved Forandringen. Dette er en Smagssag, og derom nytter det derfor ikke at disputere. Men naar han fremdeles siger, at Bladet efter Forandringen ikke er *„nogenlunde ordenligt"* udstyret, saa kommer vi ind paa Tekniken, som det altid er rart at blive undervist i. Jeg tillader mig derfor paa egne og flere Kollegers Vegne at opfordre Hr. Hansen i Assens til her i Bladet at oplyse os om, hvori det mindre ordenlige i „Typ.-Tid."s Udstyrelse ligger nu i Sammenligning med Numrene i sidste Kvartal. Jeg gentager, at her ikke er Spørgsmaal om, hvad der er mere eller mindre kønt eller smagfuldt, men kun om, hvad der er mindre *ordenligt*. Saadan Oplysning vil vist nok være særdeles nyttig for ikke saa ganske faa.

—a—

Den typografiske Forening.

I Morgen (Lørdag) *Aften Kl. 10* afholdes i Foreningens Lokale, 1. Kongensgade 25, en

ekstraordinær Generalforsamling.

Dagsordenen vil blive bekendtgjort paa Mødet.

Et talrigt og præcist Besøg udbedes.

Styrelsen.

Til det frivillige Fond har jeg endvidere modtaget: Græbes (83.—85. B.) 3.00, Bordings 5.95, Aamodts 5.00, „Politiken" (81. og 82. B.) 5.50, Y—m 2.00. **I alt Kr. 21.45.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3.199.42.**

Rud. Bøhm.

Typografernes Sangforening.

Vintersæsonen er afsluttet. Sommermøderne finde Sted efter nærmere Bekendtgørelse.

Søndag den 12. Juni: *Tur til Helsingør* med første Skib. Frokost ombord efter Behag. Besøg paa Kronborg. Udflugt til Julebækshuset og Hammermølleskoven. Middag samlet paa Marienlyst Badeanstalt. Hjemtur med sidste Skib. Pris for Medlemmer og Damer (Rejse og Middag) 3 Kr. 25 Øre pr. pers., for Fremmede 3 Kr. 75 Øre. Tegning Lørdag den 4. Juni, Kl. 10 Aften, i „Søfryd" og hos

Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Til førstkommende Juni-Termin bliver 2 Portioner af det Rolffske Legat til Uddeling. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Styrelsen for Typografernes Hjælpekasser, bedes sendte til Kassereren, N. Hansen, Blaagaardsgade 22, 3. Sal.

København, den 18. Maj 1887.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer.

Svendborg, *Hans Peter Fallesen* (udl. hos Andersens Enke i Ærøskøbing d. 13. Marts 1887).

Do., *Hans Hansen* (udl. hos F. H. Andersen i Ærøskøbing d. 1. April 1887).

Aarhus, *S. A. C. J. Jørgensen* (udl. hos Bjørnbak i Aarhus d. 1. Maj 1887).

Skanderborg, *Jørgen Johan Zebitz* (udl. hos Jørgensen i Skanderborg d. 1. Maj 1887).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, *F. J. Nielsen* (sidst arbejdet i Kolding).

Do., *S. Kjeldskov* (Medl. af Den typ. F. i Kbhvn.)

Helsingør, *Fr. C. Chr. Østergaard* (sidst arbejdet i Odense, Militær).

Bortrejste Medlemmer.

Svendborg, *Ferdinand Poulsen* til Odense (Militær).

Aarhus, *O. P. Hansen* til København (arbejdsløs).

Kolding, *Fr. J. Nielsen* til Aarhus.

Helsingør, *Victor E. Jensen* (arbejdsløs).

Roskilde, *P. Petersen* (arbejdsløs).

Brevkasse.

1—A. De beskylder to af vore Meddelere for Kujoneri, men De er selv saa modig at skjule Deres Navn for Red., hvorfor De ikke vil kunne vente at faa Deres Artikel optaget. Berettigelsen til at bruge Udtryk som „kujonagtig Artikel" maatte De dog i hvert Tilfælde kunne dokumentere for os. For øvrigt har hverken den afskedigede Trykker eller nogen anden af vedkommende Firmaets Arbejdere skrevet Artiklen „den sjette".

KUNDGØRELSER.

Typograf.

En flink Sætter-Trykker, udmærket anbefalet, veløvet saavel i Avis- som i Akcidensarbejde, ønsker Plads. Billet mrkt. „K." bedes indlagt paa „Typograf-Tidendes" Kontor i Løbet af 8 Dage.

En Typograf

(Sætter-Trykker), som kan paatage sig Trykning ved en Hurtigpresse og desuden deltage i Sætning, kan om nogen Tid faa Plads i en Provindsby. Billet med fornødne Oplysninger og mrkt. „F." modtager „Typograf-Tidendes" Ekspedition.

Bogtrykkeri til Salg i København paa favorable Vilkaar og for 7000 Kr. = halv Værdi. Billet mrkt. 108 modtager Bladet.

REGNSKAB
over
„Dansk typografisk Forening"s Indtægter og Udgifter
fra 1ste Juli til 31te December 1886.

A. Lokalforeningerne.

Indtægt.

Lokalforeningerne	Medlemsbidr. i Juli Kvart. Kr.	Ø.	Medlemsbidr. i Oktbr. Kvart. Kr.	Ø.	Andre Indtægter Kr.	Ø.	Modtaget af Hovedkassen Kr.	Ø.	Beholdning fra forr. Halvaar Kr.	Ø.	Kassebeh. Halvaaret Kr.	Ø.	Tils. Indtægt i Halvaaret Kr.	Ø.
Aalborg	107	70	137	10	6	70	„	„	25	„	276	50		
Aarhus	181	50	218	50	19	80	115	„	15	„	549	80		
Assens	10	30	11	90	„	„	20	„	15	85	58	05		
Faaborg	19	50	22	70	„	„	10	„	15	78	67	98		
Fredericia	18	60	23	50	„	„	195	„	15	„	252	10		
Helsingør	19	50	23	50	„	„	„	„	4	64	47	64		
Hillerød	58	20	59	70	„	„	„	„	15	„	132	90		
Hjørring	39	60	47	60	„	„	25	„	15	„	127	20		
Holbæk	51	30	78	60	2	„	„	„	15	„	146	90		
Holstebro	28	95	30	75	„	„	20	„	18	„	97	70		
Horsens	61	20	77	80	4	40	„	„	15	„	158	40		
Kallundborg	23	40	28	20	„	„	75	„	6	70	133	30		
Kolding	99	60	122	20	9	60	25	„	15	„	271	40		
Køge	36	30	47	60	2	„	50	„	15	„	150	90		
Maribo	„	„	16	„	3	„	„	„	„	„	19	„		
Middelfart	35	10	42	30	„	„	13	52	15	„	105	92		
Nakskov	28	80	32	90	„	„	6	65	8	29	76	64		
Nyborg	15	60	16	40	„	„	54	„	„	„	86	„		
Nykøbing, F.	24	„	14	40	„	„	47	78	15	„	101	18		
Nykøbing, M.	19	50	23	50	„	„	„	„	15	„	58	„		
Næstved	52	20	66	20	10	„	„	„	25	„	150	40		
Odense	135	20	175	20	5	30	231	„	28	78	575	48		
Randers	105	30	128	30	5	„	70	„	15	27	323	87		
Ribe	11	70	14	10	„	„	25	„	15	81	66	61		
Ringkøbing	39	„	37	60	„	„	70	„	7	46	154	06		
Ringsted	27	30	36	10	2	„	75	„	15	„	155	40		
Roskilde	28	50	29	40	2	„	30	„	13	67	103	57		
Rudkøbing	27	30	29	„	12	20	30	„	15	„	113	50		
Silkeborg	11	70	13	60	„	„	60	„	15	„	100	30		
Skanderborg	15	60	20	„	„	„	15	„	15	„	65	60		
Skive	28	20	33	40	„	„	30	„	4	82	96	42		
Slagelse	38	70	51	40	8	„	30	„	11	69	139	79		
Sorø	17	„	17	20	„	„	„	„	15	78	49	98		
Stubbekøbing	13	80	18	20	„	„	„	„	7	03	39	03		
Svendborg	58	50	67	30	„	„	„	„	14	79	140	59		
Thisted	22	50	29	80	2	„	30	„	13	„	97	30		
Varde	19	50	20	10	„	„	30	„	2	84	72	44		
Vejle	40	80	38	20	4	„	30	„	15	„	128	„		
Viborg	28	50	41	70	„	„	15	„	15	„	100	20		
	1599	95	1941	95	98	„	1427	95	525	20	5593	05		

Udgift.

Lokalforeningerne	Sygeunderstøttelse i Juli Kvart. Kr.	Ø.	Sygeunderstøttelse i Oktbr. Kvart. Kr.	Ø.	Begravelseshjælp Kr.	Ø.	Arbejdsløshedsunderstøt. Kr	Ø.	Rejseunderstøttelse i Juli Kvart. Kr.	Ø.	Rejseunderstøttelse i Oktbr. Kvart. Kr.	Ø.	Andre Udgifter Kr.	Ø.	Indbetalt til Hovedkassen Kr.	Ø.	Tils. Udgift i Halvaaret Kr.	Ø.	Kassebeh. den 30te Decbr. Kr.	Ø.
Aalborg	„	„	85	75	„	„	„	„	88	33	41	02	10	29	26	11	251	50	25	„
Aarhus	71	75	17	50	„	„	35	„	79	74	52	28	15	49	263	24	534	80	15	„
Assens	„	„	„	„	„	„	„	„	32	08	4	90	„	40	6	„	43	38	14	67
Faaborg	„	„	„	„	„	„	„	„	27	58	9	97	„	50	14	„	52	05	15	93
Fredericia	12	25	147	„	„	„	„	„	38	35	28	74	1	46	9	30	237	10	15	„
Helsingør	3	50	„	„	„	„	„	„	20	20	11	80	„	46	„	„	35	96	11	68
Hillerød	3	50	„	„	„	„	„	„	28	67	8	59	2	84	74	30	117	90	15	„
Hjørring	12	25	„	„	„	„	„	„	48	88	13	96	„	48	36	63	112	20	15	„
Holbæk	8	75	10	50	„	„	„	„	33	54	20	36	1	28	57	47	131	90	15	„
Holstebro	8	75	„	„	„	„	„	„	45	06	21	65	„	96	„	„	76	42	21	28
Horsens	„	„	„	„	„	„	„	„	39	63	16	83	1	20	85	74	143	40	15	„
Kallundborg	„	„	49	„	„	„	14	„	44	50	23	20	„	90	„	„	131	60	1	70
Kolding	26	25	12	25	„	„	49	„	43	95	24	88	20	40	79	67	256	40	15	„
Køge	38	50	29	75	„	„	„	„	31	86	15	30	2	12	„	„	117	53	33	37
Maribo	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	8	„	„	„	„	„	8	„	11	„
Middelfart	„	„	24	50	„	„	„	„	31	23	19	83	„	80	16	91	93	27	12	65
Nakskov	„	„	„	„	„	„	„	„	43	50	16	31	10	76	„	„	70	75	6	07
Nyborg	„	„	„	„	„	„	14	„	38	84	22	46	„	74	„	„	76	04	9	96
Nykøbing, F.	„	„	„	„	„	„	„	„	45	17	16	31	1	75	22	95	86	18	15	„
Nykøbing, M.	7	„	„	„	„	„	„	„	23	09	9	04	„	52	3	35	43	„	15	„
Næstved	„	„	„	„	„	„	„	„	39	15	20	78	18	16	60	31	135	40	15	„
Odense	180	25	98	„	120	„	„	„	62	70	28	19	3	84	60	„	552	98	22	50
Randers	7	„	73	50	„	„	„	„	88	27	43	48	3	65	71	„	286	90	36	97
Ribe	„	„	„	„	„	„	„	„	36	95	17	25	„	„	„	„	54	20	12	41
Ringkøbing	„	„	„	„	„	„	28	„	50	69	25	31	„	56	30	77	135	33	18	73
Ringsted	47	25	„	„	„	„	7	„	24	06	15	27	2	60	44	22	140	40	15	„
Roskilde	„	„	„	„	„	„	14	„	39	02	25	24	1	40	8	91	88	57	15	„
Rudkøbing	„	„	„	„	„	„	„	„	25	90	16	„	5	94	50	66	98	50	15	„
Silkeborg	„	„	„	„	„	„	„	„	38	57	19	26	„	80	15	„	73	63	26	67
Skanderborg	„	„	„	„	„	„	„	„	36	65	13	45	„	84	„	„	50	94	14	66
Skive	24	50	7	„	„	„	„	„	34	30	16	24	„	32	„	„	82	36	14	06
Slagelse	„	„	21	„	„	„	„	„	55	31	19	06	2	52	26	90	124	79	15	„
Sorø	„	„	„	„	„	„	„	„	15	04	12	72	„	24	6	98	34	98	15	„
Stubbekøbing	„	„	„	„	„	„	„	„	12	64	8	24	„	64	7	„	28	52	10	51
Svendborg	„	„	„	„	„	„	„	„	34	37	22	38	1	58	68	„	126	33	14	26
Thisted	„	„	„	„	„	„	„	„	45	86	19	42	„	52	16	50	82	30	15	„
Varde	„	„	14	„	„	„	„	„	31	82	18	24	3	18	„	„	67	24	5	20
Vejle	„	„	„	„	„	„	14	„	45	04	20	40	7	16	26	40	113	„	15	„
Viborg	„	„	„	„	„	„	„	„	44	26	29	73	1	36	9	85	85	20	15	„
	451	50	589	75	120	„	175	„	1541	80	776	09	128	46	1198	17	4983	77	609	28

B. Hovedkassen.

Indtægt.

	Kr.	Øre
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	1634	89
Reservefond ved Udløbet af do.	1215	11
Bidrag fra Lokalforeningerne	1198	17
„Dansk typografisk Forening" har fra $^1/_7$—$^{31}/_{12}$ 86 i Rejseunderstøttelse til Medlemmer af „Den typ. Forening" udbetalt Kr. 686.46, medens omvendt sidstnævnte Forening i samme Tidsrum har udbetalt til Medlemmer af førstnævnte Forening „ 325. „	361	46
Refunderet for meget udbetalt Rejseunderstøttelse	1	60
I Halvaaret godskrevne Renter ifølge Sparekassebog: af Kassebeholdningen for Halvaaret til $^{31}/_{12}$ 86	14	98
af Reservefonden for Halvaaret til $^{30}/_{9}$ 86	24	30
	4450	51

Udgift.

	Kr.	Øre
Bidrag til Lokalforeningerne	1427	95
Udbetalt i Rejseunderstøttelse til 3 Medlemmer	8	11
Andél i Trykning, Redaktion m. v. af „Typ.-Tid."	368	74
Tryksager	37	„
Gage til Hovedbestyrelsens Formand	50	„
— Hovedkassereren	50	„
Andre Udgifter (Porto etc.)	25	04
Reservefond: Beholdning ifølge forrige Regnskab Kr. 1215.11		
Rente for Halvaaret til 30. Septbr. 1886 „ 24.30	1239	41
Beholdning i Hovedkassen den 31. December 1886	1244	26
	4450	51

Aarhus, den 3. Maj 1887.

Joh. Lund,
Foreningens Hovedkasserer.

At Kassebeholdning og Reservefond ifølge ovenstaaende Regnskab er tilstede i Hovedkassen bevidnes.
Aarhus, den 5. Maj 1887.
Harald Jensen. **R. Terkelsen.** **G. A. O. Nelson.** **O. C. Bech.**

At ovenstaaende Regnskab af os er revideret og befunden i Overensstemmelse med de os tilstillede Bilag, bevidnes herved.
Næstved, den 19. Maj 1887.
Otto N. P. Hansen. **Otto Olsen.**

Da det ene Hovedbestyrelsesmedlem, Hr. Typograf Iversen, for Øjeblikket opholder sig i Varde, er dette Grunden til, at hans Underskrift mangler paa Regnskabet.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Expeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 19. | Kobenhavn, den 10. Juni 1887. | 14. Aargang.

Bladsætterne og Grundlovsdagen.

Paa den ekstra-ordinære Generalforsamling, som „Den typografiske Forening“ afholdt forrige Torsdag, beskæftigede man sig bl. a. ogsaa med det Spørgsmaal, hvorledes Foreningen skulde stille sig i det Tilfælde, at der af Bladsætterne blev forlangt Arbejde paa Grundlovsdagen. Enkelte Talere holdt paa, at man helt burde forbyde saadant Arbejde, medens Flertallet var af den Anskuelse, at man i Mindelighed burde søge at formaa Blad-Udgiverne til ikke at beskæftige deres Arbejdere paa denne nationale Festdag. I Diskussionens Løb oplystes det, at „Politiken“ — der som bekendt tilligemed „Avisen“ ikke har sluttet sig til Bladudgivernes Overenskomst om at stryge Mandags-Numret — var villig til at udkomme Mandag *Eftermiddag* med et halvt Numer, dog forudsat, at „Morgenbladet“ ikke vilde udkomme Mandag *Morgen*. „Social-Demokraten“ foregav ligeledes at være nødsaget til at udgive et Mandagsnumer, hvis ikke de øvrige Blade vilde stryge deres. Der var saaledes al Udsigt til, at Bladarbejderne vilde faa den Fornøjelse at tilbringe deres *Fridag* i Sætteriernes blystøv-befængte Luft i Stedet for som de øvrige Arbejdere at kunne være sammen med deres Familjer eller Venner.

Resultatet af Diskussionen paa Generalforsamlingen blev, at der overdroges Styrelsen det Hværv, at henvende sig til Redaktionerne med Anmodning om ikke at beskæftige deres Sættere paa Grundlovsdagen. Udførelsen af dette Hværv var ikke noget behageligt Stykke Arbejde for Formanden, der i rigeligt Maal fik Anledning til at gaa „polsk Tiggergang“.

„Morgenbladet“, som paa en Maade kom til at agere Syndebuk, erklærede efter tre Konferencer, at det ikke saa sig i Stand til at udgive et Numer om Eftermiddagen, men var nødsaget til, saafremt de øvrige Blade *overhovedet* udkom om Mandagen, at udgive et Numer om *Morgenen*, medens „Avisen“ beredvilligst besluttede sig til at udkomme om Eftermiddagen med et halvt Numer. Som Følge af denne „Morgenbladet“s Vægring var det sandsynligt, at Overenskomsten ikke vilde komme i Stand, hvilket meddeltes „Politiken“ og „Social-Demokraten“ med den Tilføjelse, at de ikke kunde faa mere end *tre* Mand ind om Søndagen og da med uindskrænket Arbejdstid. Følgen heraf blev, at sidstnævnte Blad slet ikke udgav noget Mandags-Numer, medens „Politiken“ og „Avisen“ mødte med et halvt Numer om Eftermiddagen og „Morgenbladet“ med et helt Numer om Morgenen. Det maa her bemærkes, at sidstnævnte Blad har to Sættemaskiner til sin Raadighed.

Af de øvrige her ikke nævnte Blade udkom „Dagbladet“ slet ikke, medens Ferslews Blade og „Berlingske Tidende“ som sædvanlig udkom om Morgenen, men der har heller ikke været rettet nogen Henvendelse til disse Blades Udgivere, da en saadan alt i Forvejen syntes at være aldeles overflødig.

Efter hvad der meddeles os, vil den af „Politiken“ indførte Ordning ogsaa gælde for fremtidige Grundlovsfester.

Hvad der tiltrænges.

Der er for Tiden et Røre i Foreningslivet blandt Provinstypograferne, som maa glæde enhver, hvis Stræben er at yde sit lille Bidrag til at løfte Standsfæller fremad. Naar disse Linier sendes ud til „Dansk typografisk Forening“s Medlemmer, da er sandsynligvis disses Repræsentanter paa Vej til Mødet i Kolding, for her at drøfte Foreningens Anliggender, veje og vrage — *og vedtage det bedste.*

„*Hvad der tiltrænges,*“ det er fra alle Sider Løsenet! Og det kan vel siges, at paa Mødet i Kolding vil Meningerne om, hvad der tiltrænges, komme til at staa noget skarpere modsat hinanden, end ved Foreningens tidligere Repræsentantmøder. Noget positivt har man ikke at gaa ud fra, da Ændringsforslagene til Lovene, som har været indkaldt til 12. Maj, mærkværdig nok endnu den 30. Maj ikke er udsendt igen til Lokalforeningerne, — — — her er lidt Træghed hos Hovedbestyrelsen; men saa meget tør sikkert forudsiges, at hvad angaar *Arbejdsløshedskassen*, „*Hjælpekassen af 1885*“ (som jo fra flere Sider ønskes i Stedet for den nuværende Begravelseshjælp) og *Rejseunderstøttelsen*, da vil der under disses Behandling komme meget afvigende Anskuelser til Orde. Arbejdsløshedskassen synes man jo særlig i Randers at ivre for aldeles at ophæve; hvorfor i Grunden det? thi Nytte har den ubestridt gjort; om den nærmest er kommet den gifte eller ugifte Arbejder til Gode, siger aldeles intet, *da Foreningens Formaal jo udelukkende er at træde hjælpende til under de forskellige Forhold.* „Hjælpekassen af 1885“ burde aldrig være traadt i Virksomhed paa den Maade, som det skete, hvad jo ogsaa en foretaget Afstemning blandt Medlemmerne viste; dog „de kloge Høns“ den Gang synes nu at være af en anden Mening; mulig er den ringe Tilslutning, Kassen har faaet, en væsenlig Aarsag dertil. Hvorvidt det vilde være heldigere baade for Foreningen og Medlemmerne, om Rejseunderstøttelsen blev ydet som Dagpenge eller (som nu) Milepenge, ja derom antager vi, at det fra Dagpenge-Tilhængerne vil

komme til at skorte paa Grunde. — Om én Ting vil der uden Tvivl herske Samstemning, nemlig at *Medlemsbidraget er for lavt;* det er jo helt forunderligt, at det har kunnet gaa saa godt saa længe, at Foreningen har kunnet byde sine Medlemmer saa mange Goder for et saa lille Bidrag. Den samme skønne Enighed tør vel ikke siges at være til Stede angaaende Foreningens Organ, „Typograf-Tidende", og dog gaar Repræsentantmødet næppe til det ulige kostbarere Skridt at stille et eget Organ paa Benene, lige saa lidt som det indlader sig med Vindæget „Ny typografisk Tidende", om hvis aandelige Habitus ej findes Tvivl; drøjt nok kan det jo være at løbe omkring med det Mærke, at „*‚Dansk typografisk Forening' næppe forstaar sit eget Tarv*" („Ny typ. Tid.", 5. Marts 1887), men vi faar ganske sikkert beholde det.

I det hele og store glæder vi os til det Typograf-Stævne, som finder Sted i Kolding paa Søndag, og hvis Resultat vi forud er overbeviste om vil styrke baade indad til og udad til.

* * *

Efterskrift (den 3. Juni). „*Forslag til Forandringer i ‚Dansk typografisk Forening's Love*" er nu ankomne. Det er ikke overvættes mange Ændringer, der er stillet, og af de større Lokalforeninger glimrer *Aarhus* ved sin fuldstændige Tavshed, medens *Odense* og *Aalborg* er meget beskedne, og *Kolding* overordenlig tam; derimod er *Randers* og *Vejle* traadte stærkt i Breschen, og det er gennemgribende Ændringer, de stiller, saaledes Hovedbestyrelsens Flytning og Arbejdsløshedskassens Ophævelse. Af ny Ting foreslaas „Hjælpekassen af 1885" optaget i „Dansk typ. F.", ligesom der foreligger et Frieri fra „Ny typografisk Forening" om Gensidighed. Om eget Organ kontra „Typ.-Tid." forsøges en Storm i et Glas Vand.

Dette er som sagt det væsentlige af, hvad Repræsentantmødet i Kolding vil komme til at beskæftige sig med — — — apropos! *Lærlingesagen*, — om *den* kommer Meddelelserne vel først til Repræsentanterne paa selve Mødet. *gg.*

„Nogenlunde ordenlig".

I.

Hr. —a— opfordrer mig i sidste Nr. af „Typograf-Tid." til at oplyse, hvad jeg mener med „nogenlunde ordenlig". Men naar Hr. —a— siger, at her ikke er Tale om, hvad der er „mindre skønt" eller „smagfuldt", saa har jeg egenlig intet at svare paa, thi det var jo væsenlig Udstyrelsen, jeg ankede over.

Dog et lille Raad til Hr. —a—: tag nogle Numre, trykt hos Hr. Truelsen, og nogle Numre, trykt hos Hr. M. Lazarus, — sé paa Udstyrelsen i sin Helhed, paa Trykningen, paa Papiret o. s. v., og De vil da sikkert indrømme mig, at vort Blad nu ikke er saa „ordenlig" — for atter at bruge dette Udtryk — som tidligere.

Men foruden Udstyrelsen mente jeg ogsaa, hvad Bladets Ledelse angaar, thi det nytter jo ikke, at Bladet er smukt trykt, paa godt Papir og sat med moderne Skrifter, naar selve Indholdet ikke er af det gode, og De vil mulig indrømme, at det flere Gange har lidt af Mangler, særlig naar Hensyn tages til, hvad den ærede Redaktion lovede i det første Nr. efter Forandringen.

„Nogenlunde ordenlig" forstaar jeg saaledes, at der er en Del der kunde være bedre, men da der dog er noget godt, lader man det passere og kalder det „nogenlunde ordenlig" — ikke „ordenlig". „Ordenlig" kalder jeg et Fagblad, naar der saa godt som ingen væsenlig Hovedanke kan rejses imod det, hverken hvad Indhold eller Udstyrelse angaar, og mener særlig, at vort Blad som *Fagblad* bør have en Udstyrelse, der ikke let kan kritiseres; ogsaa dette bør være Redaktionens Opgave, at fremstille noget virkelig smukt, saa at man ved at læse Bladet tillige kan faa et behageligt Indtryk ved at iagttage dets Udseende som „*Fagblad*".

Assens, i Juni 1887.

L. V. Hansen.

II.

Under ovennævnte Rubrik, 2. Stykke, tillader en Kollega under Mrk. —a— paa flere Kollegers Vegne sig at opfordre Hr. L. V. Hansen i Assens til at udtale sig om det „mindre ordenlige" med Hensyn til „Typ.-Tid." i sin nuværende Skikkelse; samtidig ytrer vedkommende Forfatter i sin Artikel, at det er en Smagssag med Hensyn til Udstyrelsen af vort Organ, og derom nytter det ikke at disputere, men jeg vil dog for mit og flere Kollegers Vedkommende fralægge os Ansvaret for at have udtalt vort Skøn om Udstyrelsen af „Typ.-Tid.", da Enhver, som har et „nogenlunde" Begreb om Typografien, ikke vil kalde det for en Smagssag, at simple Regler ikke bliver fulgt af de eller den Udøver, som er beskæftiget ved Sætningen. Vi behøver ikke at skride saa langt tilbage for at faa Fingre i det „mindre ordenlige"; — der findes nemlig i det sidst udkomne Numer paa Bladets Bagside et Regnskab fra „Dansk typografisk Forening", hvori findes adskilligt, som ikke bør gaa upaatalt hen. — Ved at se dette Regnskab, kom jeg uvilkaarlig til at støde an paa dette Regnskabs Hoveds Opstilling og Tabellens øvrige Udførelse, idet jeg ymtede om, at sligt maatte være sat af en kejthaandet og senere sendt til Læsning for vindøjede; thi at en Tabels Hoved bliver sat bagvendt, kan ikke af en „nogenlunde ordenlig" Sætter kaldes for en Smagssag, men derimod Skødesløshed eller Uvidenhed af den, som har udført dette Arbejde, og til mindre Gunst for den ærede Redaktionskomité, der har at paasé saadanne Fejl, førend Bladet kommer i Pressen. Tillige findes der i adskillige af Kr.-Rubrikerne kun daarlig Skøn for tabellarisk Sats, idet den tiloversblevne Plads i Pillerne er sat foran Tallene, uden at der er taget mindste Hensyn til, om der ved Opsummeringen findes flere Tal end som i selve Rubriken, staar Tallene saa godt som i alle Pillerne tæt op til Stregen, for ikke at tale om det stødende i at sé Nultegnene (Gaaseøjnene) tæt op af de dobbeltfine Streger. — Der findes desto værre meget at anke over med Hensyn til Bladets Sætning i ren faglig Henseende; man vil f. Eks. finde Ord, som fortsættes

brudt paa denne Maade: *fortsæt-tes*, hvilken Brydning man næppe nok vil finde i et Dagblad, og som saadan ikke burde komme frem for Dagens Lys i et typografisk Fagblad.

Jeg skal til Slutning kun bemærke til Forfatteren Hr. —a—, at førend vi selv befatter os med at bringe faglig-tekniske Meddelelser, først at rense Bladet for slig Sats, som just ikke udviser megen faglig-teknisk Sans. *C. F. Rasmussen.*

* * *

Foranstaaende indeholder adskillige Fejltagelser, som det maaské er bedst at faa rettet lidt paa med det samme. Det lille Stykke under Mrk. —a—, som har ført Hr. Rasmussen frem paa Arenaen, bør han læse om paa, thi hans Opfattelse af dets Indhold er Fejltagelse fra først til sidst. Det tillægger *ikke* Hr. R. m. fl. Kolleger noget som helst Ansvar for at have udtalt Skøn; det kalder det *ikke* en Smagssag, at simple Regler ikke bliver fulgt, tvært imod; det *spørger* kun om det „mindre ordenlige“ (d. e.: mindre regelrette) *i Sammenligning med Udførelsen i forrige Kvartal.* Hr. R. er ikke gaaet tilbage for at finde sine Grunde til Anker; han er tværtimod gaaet fremad og mener nu at have fundet dem i en Sats, der slet ikke forelaa, da —a— skrev sit Stykke; er det en Fejltagelse? — Og nu til selve Ankerne: 1. Hovedets „Opstilling“ er bagvendt — Fejltagelse, Hr. R. Hovedet mod Bundstegen, og Foden mod Margenen, lyder Reglen for Tværsats f. Eks. hos *Marahrens*, Forf. til „Handbuch der Buchdruckerkunst“. Har Hr. R. en bedre Hjemmelsmand for en anden Regel, saa lad os faa det at vide. Vil nogen indvende, at man altid bør kunne læse fra venstre til højre (dog ikke orientalske Sprog), saa svarer M.: man skal ogsaa altid læse fra oven ned ad, og begge Dele kan ikke forenes ved Tværsats. 2. Den tilovers blevne Plads i Talpillerne er sat foran Tallene; Hr. R. vil vel have den fordelt paa begge Sider i et Par Piller, og deri har han Ret. Men ved at se et ældre Regnskab efter i „Typ.-Tid.“ (Nr. 39 fra ifjor) finder jeg det samme og endda et Par andre Uregelmæssigheder til, saa lige over for —a— gælder denne Bemærkning til Wandsbeck. 3. Nultegnene maa ikke staa „tæt op af“ de dobbeltfine Streger — en Fejltagelse. Nultegnene *skal* staa paa Enernes Plads; da der i Øre-Pillerne kun lige er Plads til to Tal, maa de selvfølgelig komme til at staa tæt op til Stregen. I Nr. 39 f. A. staar de stundom paa Enernes, stundom paa Tiernes Plads og stundom midt imellem, hvilket i alle Tilfælde er galt. 4. Der maa ikke brydes: fortsæt-tes, „hvilken Brydning man næppe nok vil finde i et Dagblad“ — Fejltagelser, Hr. R. Skulde Avissætterne have taget sig saaledes op? tænkte jeg glad forundret, da jeg saa denne Paastand. Efter Fyraften (vi skriver d. 7. Juni) tog jeg „Morgenbladet“ i Haanden for at se efter. I en lille Artikel paa Forsiden fandt jeg: maa-ske — Græsset — Bun-ker — for-melig — Ha-ven — Budskadset. Bedrøvet tog jeg „Dagbladet“ — havde jeg dog bare ikke gjort det. I mindre end 30 Linier paa Forsiden fandt jeg: sam-let — Plad-sen — Indskrif-ten. Hr. R. er aabenbart ikke nogen skarp Iagttager. — Man maa kun bryde reelle Stavelser (om dette Begreb er de lærde nu omstunder endda ikke enige, nogle bryder: Beta-lingen — slet Brydning for Resten — andre: Betal-ingen), ikke føre 2 Bogstaver (nok 3) om i følgende Linie, og ikke bryde saaledes, at det let kan give Anledning til Fejllæsning. Saaledes lyder Reglerne; har Hr. R. dem bedre, lad os da faa dem. Af Hensyn til —a— saa jeg igen et Par tidligere Numre af „Typ.-Tid.“ efter og fandt bl. a.: Foreninger — Forman-den — Kontingentbestemmel-sen — Kolle-gerne, Brydninger, jeg anser for nok saa slette som den af Hr. R. paatalte. Skulde Hr. R. imidlertid mene det omvendte, saa vil det næppe nytte at diskutere videre med ham derom.

Det er fremdeles en Fejltagelse, naar Hr. R. mener, at det paahviler Redaktionskomiteen at læse Korrektur eller Revision paa „Typ.-Tid.“, før den kommer i Pressen, for saa vidt han ved Komiteen forstaar ethvert af dens Medlemmer. Hvorledes skulde der blive Tid hertil? Nej, det er overdraget til ét Medlem, der ligeledes drager Omsorg for Bladets Ordning og til Gengæld faar det Vederlag, som er fastsat for Redaktionsarbejdet. De øvrige Medlemmer er hans ulønnede Medarbejdere og Raadgivere i Tvivlsmaalstilfælde. Det er da heller ikke som Medlem af Redaktionskomiteen, jeg her har taget Ordet; men som Bogtrykker vil jeg ikke undslaa mig for at tage det Ansvar, der kan tilkomme mig.

Var der bedre Plads i „Typ. Tid.“ kunde jeg ellers have Lyst til at bede Hr. R. forklare os, hvorledes kejthaandede bærer sig ad med at sætte og vindøjede med at læse. Det er noget, der vist er ubekendt for de fleste Typografer, og den Forklaring vilde maaské blive endnu morsommere end hans foranstaaende Indlæg.

M. Lazarus.

Forskelligt.

Typografernes Fane er en stadig Gaade for Folk, og naar den en enkelt Gang kommer ud i Luften, giver den Anledning til de forfærdeligste Gisninger, hvilket har sin Grund deri, at der ikke findes andet paa det røde Flagdug end den for den store Mængde aldeles ukendte Johannes Gutenberg med Bibelen i Armen og nogle Bogstaver i højre Haand. Aarstallet „1865“ skal heller ikke være videre oplysende. Vi er da efterhaanden bleven til Bogbindere, Bogtrykkere, Sømsmede, en hellig Forening, en udenlandsk Forening, Gibsernes Fagforening, en Total-Afholdsforening, Digternes Fagforening og i Følge den allersidste Fortolkning — *Præsternes Fagforening!* O sancta simplicitas!

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

N. M. Åkerfelt (har tidligere været Medlem; Græbes Bogtrykkeri).

Hans Petersen (udl. den 26. Maj hos C. G. Schiellerup; arbejdsløs).

Indvendinger mod Optagelsen maa gøres inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen. *Styrelsen.*

Til det frivillige Fond for Arbejdsløse har jeg endvidere modtaget:

„National-Tidende“ (79. og 80. B.) 6.60, „Adresse-Avisen“ 2.00, Græbes (85. B.) 2.45, W. & L. (Fjeldsøes) 2.00, „Politiken“ (83. og 84. B.) 6.00. **I alt Kr. 19.05.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3.218.47.**

Rud. Bøhm.

Regnskab over det modtagne til de tyske Kolleger.

I alt modtaget . . . . . Kr. 434.84
(se „Typograf-Tidende“ Nr. 8, 9, 11, 12, 14, 15 og 17.)
Afsendt til Tyskland i 10 Rater . . . . . — 434.84

L. D. Berg.

PROGRAM

for

„Dansk typografisk Forening“s

Repræsentantmøde i Kolding

d. 12. Juni 1887.

Ankomst med Morgentogene Kl. 12, 2 og 5.

Modtagelse paa Banegaarden og Udlevering af Kendetegn til Repræsentanterne.

Umiddelbart efter Ankomsten: Toilette i Teater-Restavrationen, hvor der forefindes dækket Kaffe- og Thebord à 25 Øre.

Kl. 5½ Morgentur til Marielund.

Kl. 8½ pr. Frokost i Teaterrestavrationen, hvortil Kolding Lokalforening indbyder Hovedbestyrelsen og samtlige Repræsentanter. Ikke-Repræsentanter fra andre Byer kan deltage i Frokosten á 1,50 pr. Kuvert.

Kl. 10 pr. begynder Forhandlingerne i Teatersalen. Under en mulig Pavse besøges Slotsruinen.

Kl. 7½ Middag à 2 Kr. pr. Kuvert.

Under Mødet serveres à la carte i Teater-restavrationen.

Medlemmer af „Dansk typ. Forening“ og de med denne gensidige Foreninger indbydes til at overvære Forhandlingerne og deltage i de med Mødet forbundne Festligheder.

Kolding, den 10. Maj 1887.

Festudvalget.

Typografernes Sangforening.

Paa Søndag Kl. 7½ præcis Morgen, fra Havnegade: *Tur til Helsingør* og Hammermølleskoven. Enkelte Medlemmer vil endnu kunne deltage.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalforeningsformænd, som endnu ikke har indsendt de underskrevne Ekspl. af Henvendelsen til Fællesrepræsentationen, erindres om at indsende dem *snarest mulig.*

Harald Jensen.

Ifølge Opgørelse af de forskellige Lokalforeningers Regnskab for Januar Kvartal er:

Indtægt:

Medlemsbidrag	2126 Kr. 45 Ø.
Andre Indtægter	80 — 40 —
Modtaget af Hovedkassen	347 — 37 —
Kassebeholdning fra forrige Kvartal	601 — 28 —
I alt . . .	3155 Kr. 50 Ø.

Udgift:

Sygeunderstøttelse	499 Kr. 50 Ø.
Begravelseshjælp	60 — „ —
Arbejdsløshedsunderstøttelse	105 — „ —
Rejseunderstøttelse	679 — 25 —
Andre Udgifter	70 — 30 —
Indsendt til Hovedkassen	1145 — 14 —
I alt . . .	2559 Kr. 19 Ø.
Kassebeholdning i Lokalforeningerne den 31te Marts	596 — 31 —
Balance . .	3155 Kr. 50 Ø.

Aarhus, 7de Juni 1887. **Johan Lund,**
Foreningens Hovedkasserer.

Nye Medlemmer.

Aarhus, *J. Chr. Nielsen* (udl. hos A. Bjørnbak i Aarhus d. 1. Maj 1887).

Do., *O. F. Mues* (udl. hos Brødr. Backhausen i Aarhus d. 28. Maj 1887).

Do., *R. K. Jørgensen* (Odder; udl. hos Bønnelycke i Odder d. 1. Maj 1887).

Nykøbing p. F., *Rasmus Jensen* (udl. i „Loll.-Falsters Folketid.“s Bogtr.).

Odense, *Michael Peter Cramer* (Medlem af „Unterstützungsverein deutscher Buchdrucker“).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Sorø, *Jørgen Lindballe* (sidst arbejdet i Aalborg).

Bortrejste Medlemmer.

Middelfart, *Carl Sørensen-Hald* (arbejdsløs).
Do., *P. M. Koustrup-Petersen* (arbejdsløs).

Udmeldte.

Hjørring, *Niels Jørgen Nielsen.*

Rettelse.

I Dødsanmeldelsen fra Kolding i sidste Nr. læs: „der, saa længe *det* (i Stedet for *de*) forblev det Program tro — —“.

Under „Nye Medlemmer, Svendborg“ stod i Nr. 18 opført Hans Peter Fallesen, hvilket skulde være *H. P. Tollesen.*

KUNDGØRELSER.

Rundskrift og Mediavel, ny, sælges 1 Kr. pr. Pd. Billet mrkt. 109 modtager Bladet.

Maskintrykker.

En dygtig og paalidelig Maskintrykker søger Plads i Løbet af 8 eller 14 Dage. Billet mrk. „Maskintrykker“ bedes indlagt paa Typograf-Tidendes Kontor.

3die Sal Østergade 43

passende for et mindre Accidens-Trykkeri, kan faas til Leje til Juli eller Oktober. **Emil Flensborg,**
Bog-, Papir- og Kunsthandel,
Østergade 43.

Udgiver: „Den typografiske Forening“. Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Expeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 20. | Kobenhavn, den 18. Juni 1887. | 14. Aargang.

Dansk typografisk Forenings Repræsentantmøde i Kolding den 12. Juni 1887.

Efter at Repræsentanterne i Løbet af Natten og Morgenstunden var ankomne, indtoges Kl. 8½ en Frokost, hvortil Kolding Lokalforening havde inviteret samtlige Repræsentanter og Hovedbestyrelsen. — Kl. ca. 10 samledes man i den smukt dekorerede Theatersal, hvor Forhandlingerne straks tog deres Begyndelse.

Formanden, Harald Jensen, aabnede Mødet og udtalte det Haab, at Resultatet af Forhandlingerne maatte blive til Gavn for Foreningen og Faget. Taleren foreslog *P. Hvidtfeldt*, Kolding, til Dirigent og Undertegnede til Sekretærer, hvilket vedtoges. — *Hvidtfeldt* takkede, oplæste Dagsordenen og bad Talerne om at udtrykke sig saa kort og tydeligt som muligt, da Dagsordenen var betydelig, og Forhandlingerne sikkert vilde trække længe ud. — En foretagen Opraabning af de Tilstedeværende gav det Resultat, at 34 Lokalforeninger med 414 Stemmer var repræsenterede af 37 Delegerede. Helsingør, Nykøbing F., Skive, Silkeborg og Sorø Lokalforeninger var ikke repræsenterede.

Punkt 1 af Dagsordenen: Beretning fra Formanden om Hovedbestyrelsens Virken i Lærlingesagen. Event. Godkendelse af samme og Repræsentantmødets Tilladelse til at arbejde videre i Sagen — sattes derefter under Forhandling. *Harald Jensen:* Mine Herrer! Ved min Overtagelse af Foreningen stod dens Status slet. Vi var næsten ved Randen af vor Ruin. Hovedbestyrelsen havde derfor sin Opmærksomhed i en særlig Grad henvendt paa at ophjælpe Foreningens Status. Vi undersøgte først Lovene for om muligt derigennem at søge en Forbedring, men det gik snart op for os, at hvad dér kunde indvindes, det vilde blive paa Medlemmernes Bekostning, og da navnlig de Nydendes. Resultatet blev derfor ganske naturligt, at vi forhøjede Kontingentet, hvilket dog kun var et foreløbigt Skridt. Vort Hovedformaal var at forhøje Medlemsantallet og samtidig forringe de Nydendes Rækker, og af den Grund tog vi Sigte paa Lærlingevæsenet. Vi begyndte med Udsendelsen af Skemaer for at faa Forholdet mellem Lærlinge og Principaler at vide. Skønt vi havde givet vort Ord paa, at de til os indsendte Oplysninger ikke skulde blive offenliggjorte en detail, og skønt det kun var ganske almindelige Oplysninger, vi søgte, gik det dog lidt trægt med at faa disse Skemaer udfyldte, da enkelte Lokalforenings-Formænd, til hvilke de var sendte, ligefrem havde undslaaet sig ved at give saadanne Oplysninger, da de ikke — turde. Alt i alt var der dog indkommet Oplysninger om 111 Bogtrykkerier med 88 Dagblade; Principalernes Antal var 120, deraf 76 Fagmænd og 44 Ikke-Fagmænd. I disse 111 Bogtrykkerier var Følgende beskæftigede: 45 Faktorer, 295 Sættere, 34 Trykkere, 34 Sætter-Trykkere, 17 Sættersker, 294 Sætterlærlinge, 16 Trykkerlærlinge og 5 kvindelige Lærlinge. 31 Trykkerier havde ikke tilstrækkeligt Tilsyn med Lærlingene og 21 afskedigede sine Lærlinge straks ved Læretidens Udløb. Forholdene var altsaa meget sørgelige, og skulde de fortsættes, vil vi blive nødsagede til at gaa fallit, da vore Midler ikke kan strække til at yde alle disse Unge den Understøttelse, som nu bliver givet, hvilket fremgaar af de store Summer, vi i de sidste Aar har udbetalt til saadanne Ny-Udlærte. Vi besluttede derfor at henvende os til Principalerne, og haabede hos dem at finde i hvert Fald saa megen Velvillie, at de vilde indsé, at de i Virkeligheden led mest ved dette Lærlingevæsen. Et Brev udsendtes til samtlige Danmarks Provins-Bogtrykkere, hvori vi opfordrede dem til at give Møde i Odense den 20. Marts, for at tale om, hvad der kunde gøres for at hæmme den for hele Standen saa skadelige Masseudlæren af Typografer. Paa denne vor første Henvendelse svarede saa godt som alle; 28 med Ja, 24 velvilligt, men kunde vist ikke komme, 21 kom bestemt ikke, og kun enkelte var *absolut* fjendtlige. Mødet kom altsaa i Stand, og Dagsordenen for Mødet udsendtes. Den 20. Marts samledes nogle og tredive Principaler af begge Partier, og jeg havde da til Opgave, — selvfølgelig holdende al Politik ude —, at søge at aabne Principalernes Øjne for det sørgelige Forhold mellem dem selv og Lærlingene. Jeg foreslog følgende Resolution: „Forsamlingen erkender, at Forholdet i Bogtrykkerfaget har udviklet sig saaledes, at det tiltrænger en Ordning, saa vel fra Lovgivningens Side, som ved en Samvirken mellem Principaler og Arbejdere.“ Denne vedtoges enstemmig; og vi kunde altsaa gaa videre, da det ønskelige i en Ordning af dette Spørgsmaal nu var konstateret. — En i Forvejen udarbejdet Henvendelse til Indenrigsministeren, som jeg søgte at vinde Forsamlingen for, vakte en Del Modstand, dels fordi den var stilet til Indenrigsministeren, og dels fordi den omfattede alle Fag. Blandt andre vilde Etatsraad Dreyer, Odense, og Bogtr. Arnold Jørgensen, Horsens, have den stilet til Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk. Efter en livlig Diskussion vedtoges følgende Resolutioner: 1. Der rettes en Henvendelse om Lærlingesagen til Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk, gaaende ud paa, at der mere end hidtil ved Undervisningen i de tekniske Skoler tages Hensyn til det grafiske Haandværk, og at der udstedes en Lærlingelov. 2. Der nedsættes et Udvalg, bestaaende af 4 Medlemmer (2 Principaler og 2 Typografer) til Affattelse af den nævnte Henvendelse, der omsendes til Underskrift, baade af Principaler og Typografer.“ — Dette Udvalg kom til at bestaa af Etatsraad Dreyer, Odense, Kaptajn Claudius Madsen, Middelfart, og senere af Hovedbestyrelsen: Terkelsen og mig. Et Møde i dette Udvalg afholdtes i Aarhus den 14. April, og de to Principaler mødte da med et Udkast til en Henvendelse til Principalerne om ad Frivillighedens Vej at gøre noget for det Overhaand tagende Lærlingeuvæsen. De formente nemlig, at dette var deres Mandat paa Mødet; men de gik bort derfra, da de vedtagne Resolutioner var i Behold og blev dem foreviste. For at imødekomme Odense-Mødets Beslutninger havde jeg i den mellemliggende Tid omarbejdet den forelagte Henvendelse, saaledes at den stiledes til Fællesrepræsentationen og kun omfattede *vort* Fag; det lykkedes os da ogsaa ved ubetydelige Ændringer at faa de to Principaler til at underskrive denne Henvendelse, — at vi ved Siden deraf med Glæde tog den af Hr. Cl. Madsen konciperede Privat-Henvendelse

til Principalerne, er en Selvfølge. Efter at disse Henvendelser var trykte, udsendtes de; den ene til Principalerne privat, den anden til Underskrift af samtlige Principaler og Arbejdere. Et Bevis paa, at Henvendelsen til Fællesrepræsentationen har fundet almindelig Billigelse, maa det være, at de nu indkomne Eksemplarer har erholdt 431 Underskrifter, hvoraf 60—70 Principaler. Samarbejdet er altsaa forhaabenlig begyndt paa en frugtbringende Maade, og det er uden Tvivl af stor Betydning, at Spørgsmaalet er rejst. Paa Odense-Mødet blev desuden fremlagt en Formular til en Lærlinge-Kontrakt, da det var klart, at større Fasthed mellem Principal og Lærling var ønskelig. Den blev dog ikke vedtaget, da enkelte Punkter vakte Modstand, og Sagen desuden kunde optages senere. Læretiden skulde efter Formularen være 5 Aar, og derefter skulde Principalen være pligtig til at beholde den Udlærte en kort Tid som Typograf eller give ham en Godtgørelse, saa han ikke straks skulde kastes over paa vore Skuldre; Lønnen, han i den Tid skulde have, burde være Svendeløn, og ikke som nu, da der ofte i Virkeligheden kun gaves Drengeløn til Ny-Udlærte. Der var tillige en Bestemmelse, som sagde, at Lærlingen havde Lov til at bryde Kontrakten, dersom der i Forretningen antoges Kvinder paa andre Betingelser end det mandlige Personale. Vi vil ikke modarbejde Kvindens Ret til Erhverv, men hun maa ikke benyttes til at fremme Smudskonkurrencen. Man fik af Mødet absolut det Indtryk, at der hos de fleste var Lyst og Interesse til at arbejde videre paa dette Felt. Der forelagdes endvidere en Skala for Forholdet mellem Fagmænd og Drenge saaledes: 1 Fagmand 1 Lærling, 2 1, 3 1, 4 2, 5 2, 6 2, 7 3, 8 3, 9 3, 10—15 4, 15—20 5, 20—30 6. Det blev af flere fremhævet, at der maatte gaas lidt lempeligt frem mod de Smaa paa de Større Bekostning. Paa dette Tidspunkt af Mødet indtraadte, hvad der var at vente, nemlig Trangen til en Sammenslutning mellem Landets Provinsbogtrykkere, og der fremkom Forslag om paa Basis af det foretagne at varetage hele Fagets Tarv, og da navnlig Lærlingesagen, og forhandle derom med „Dansk typ. Forening". Dette vedtoges, og Udvalget kom til at bestaa af: Bogtrykker Milo, Odense, Red. R. P. Jensen, Ringsted, Bogtr. Arnold Jørgensen, Horsens, Bogtr. Stegemann, Ribe og Bogtr. Jensen Rye, Randers. — Hovedresultatet af Mødet var altsaa, at der paa Lærlingeomraadet var indledet et Samarbejde med Principalerne, og det var det, der her eventuelt skulde sanktioneres. Det var at haabe, at naar et Samarbejde var kommet i Stand, da maa der kunne gives Midler, hvormed man kan komme de Folk til Livs, der hensynsløst ødelægger vort Fag. Naar Hovedbestyrelsen har gjort dette Skridt, da er det med Bevidstheden om, at dersom det ikke her bliver sanktioneret, da maa det hvile paa vor egen Kappe. Omkostningerne ved hele Historien var til Dato ca. 100 Kr. Det maa være Dem klart, at bliver der ikke gjort noget for at sikre Foreningen, vil de Ydende snart ikke være i Stand til at opretholde den, ti de Nydende vil saa om kort Tid vokse dem over Hovedet. — Med disse Ord forelægger jeg her denne Sag for Repræsentantmødet, idet jeg bemærker, at det langt fra har været noget let Arbejde, og beder jeg Forsamlingen dømme.

Anton Petersen, Odense, anbefalede en Resolution og ønskede den vedtaget. *Jens Lund*, Aarhus, troede, at alle var enige om at anbefale denne Sag, men der var dog en lille Omstændighed derved, og det var den Hemmelighedsfuldhed, den havde været omgivet med. De maa endelig ikke tro, mine Herrer, at det er Sagen jeg angriber, nej, det er Maaden, jeg ikke kan sympatisere med. Han fremsatte en anden Resolution, hvortil han var bleven bestemt anmodet af sin Lokalforening *Frandsen*, Køge, mente ogsaa, at Sagen var kommet lidt bag paa os, men mente dog, at der ikke var Grund til at være bange for behagelige Overraskelser. *Harald Jensen:* Der havde været mangt og meget ved denne Sag, det ikke havde været heldigt at faa drøftet rundt omkring i Lokalforeningerne, og derfor var man gaaet lidt stille til Værks, hvor det var nødvendigt. Paa Repræsentantmødet maa det derimod frem altsammen, og vi skjuler Intet. Da vi egenlig i denne Sag har bevæget os udenfor Lovene, troede han ikke, det var noget at bebrejde Hovedbestyrelsen, at vi til Dato havde taget alt paa vor egen Kappe. *Jens Lund*, Aarhus, var ikke ganske tilfreds med Jensens Foredrag. *H. F. Rasmussen*, Kolding, sluttede sig til Resolutionen fra Odense-Repræsentanten. Det var altid uheldigt, at der fremkom Details, inden en Sag var sluttet. Han troede, der laa en lille Røffel bag Jens Lunds Udtalelse. *Ditlefsen*, Svendborg, sluttede sig til Rasmussen og haabede, at alt maatte blive sanktioneret. *Frandsen*, Køge, supplerede sin Udtalelse med, at han vilde finde det i høj Grad urigtigt, om man gav Hovedbestyrelsen et Mistillidsvotum. *Harald Jensen* havde sendt et Referat af Odense-Mødet til „Typ.-Tid.", men der var da alt optaget et saadant efter et Dagblad. Vi maa huske paa, at det er vor Sag at varetage hele Standen, og vi kan derfor ikke tage særligt Hensyn til den enkelte. *Findling*, Nyborg, sluttede sig i det hele til Hovedbestyrelsen, men havde dog ønsket, at Dagsordenen for Repræsentantmødet var bleven tilsendt Lokalforeningerne. — Nu forlangtes Afslutning med de indtegnede Talere. Dette vedtoges. *Westermann*, Randers, havde ikke særlig Tiltro til Samarbejdet med Principalerne, særlig havde han sét Forhold i Hobro og Grenaa, som kun var lidet fornøjelige, og dog havde de, der bar Skylden for disse Forhold, underskrevet Henvendelsen til Fællesrepræsentationen. Han vilde stemme for Hr. Lunds Resolution, dog ikke for at give Hovedbestyrelsen et Mistillidsvotum. *H. F. Rasmussen*, Kolding, vilde bede Hr. Lund tage *sin* Resolution tilbage; han havde jo sagt, at den ikke var dikteret af Mistillid. *Henriksen*, Maribo, troede ikke, der var en eneste, der vilde stemme imod Godkendelsen af Hovedbestyrelsens Optræden. *Lund*, Aarhus, tog sin Resolution tilbage. *Weber*, Aarhus, bebrejdede Hovedbestyrelsen, at der ikke var givet Medlemmerne nogen Meddelelse om det afholdte Møde. Nu saa det næsten ud, som om dette Repræsentantmøde alene var sammenkaldt for at sanktionere disse Udgifter. *Harald Jensen* vilde spørge, om vi ikke var komne hertil for at gøre noget for Foreningen og ikke alene for at sanktionere de afholdte Udgifter, — som Weber havde sagt. Det havde været et uoverkommeligt Arbejde, at give et fyldigt Uddrag af Lærlingesagen, da det vilde være blevet en hel Bog. — Den af Hr. *Anton Petersen*, Odense, stillede Resolution, saalydende: Repræsentantmødet tilkendegiver Hovedbestyrelsen sin Anerkendelse af, hvad den har foretaget i Lærlingesagen, godkender Udgifterne, der hidtil har været forbundne dermed, og opfordrer den til fremdeles at arbejde i det paabegyndte Spor," — vedtoges derefter *énstemmig*.

Efter 15 Min. Ophold fortsattes Forhandlingerne med Punkt 2 paa Dagsordenen, saalydende: Sagen angaaende „Typograf-Tidende". *Dirigenten* meddelte, at Westermann, Randers, ønskede, at der skulde være et bestemt Antal for at forlange Afslutning. *Westermann:* f. Eks. 5. Dette vedtoges. Dirigenten: Formanden for den københavnske Forening, Hr. Rud. Bøhm, havde stillet en venlig Anmodning om at maatte deltage i Forhandlingerne, da de følgende Sager jo tillige angik Københavnerne. *Weber*, Aarhus, mente ikke, det var rigtigt, at Bøhm deltog i Diskussionen. Vi havde en daarlig Erfaring fra en lignende Deltagelse i Odense. Vi havde set, at de bagefter rejste Landet rundt og agiterede imod Hovedbestyrelsen. *Harald Jensen* var af modsat Mening. Af de følgende Sager var der flere, hvorom det var aldeles nødvendigt, at Bøhm kom til

at udtale sig. Vi havde ikke taget andet af deres Deltagelse i Odense-Repræsentantmødet, end hvad vi selv skulde. Han vilde spørge Weber, om Bøhm havde rejst Landet rundt som Bestyrelsesmedlem. *Rasmussen*, Kolding, var af den Anskuelse, at det vilde lette Forhandlingerne betydeligt, naar Bøhm deltog. Den tidligere Hovedbestyrelse havde ogsaa rejst andetsteds hen for at agitere. *Weber*, Aarhus, svarede Jensen, at han vidste ikke, om det var som Bestyrelsesmedlem, Bøhm var rejst rundt. Han vilde absolut stemme imod Bøhms Deltagelse. *C. Olsen*, Slagelse, anbefalede Deltagelsen. *Lund*, Aarhus, sluttede sig til Weber. Han vilde gøre opmærksom paa, at der *aldrig* fra den tidligere Hovedbestyrelse var udsendt nogen for at agitere. *Claudi*, Hillerød, holdt paa Bøhms Deltagelse. *Westermann*, Randers, udtalte med Hensyn til det af H. F. Rasmussen omtalte Tilfælde, hvor et Medlem af den tidligere Hovedbestyrelse havde været til Stede ved en Generalforsamling i Randers, at det aldeles ikke var som Medlem af Hovedbestyrelsen, at saadant var sket, og tillige var det aldeles tilfældigt. (Afslutning vedtoges). *Dirigenten* havde Ordet for at oplyse, at han var i Besiddelse af et lille Bevis for, at den tidligere Hovedbestyrelse ikke, som det staar i Lovene, havde holdt sig passiv i en Afstemning. *Rasmussen*, Kolding, imødegik Jens Lund ved at henvise til „Typ.-Tid.“, hvori Referatet af det omtalte Møde fandtes. Medl. af Hovedbest. *Nelson* havde ikke noget imod, at Bøhm deltog, da han ikke troede, at han var saa yderliggaaende i sine Udtalelser, som fra anden Side var sket i Odense. *Weber*, Aarhus, mente ikke, det var rigtigt, at Kolding Lokalforening havde indbudt gensidige Foreninger. Han vilde paa 5 Medlemmers Vegne foreslaa at nægte Bøhm Ordet. *Dirigenten* imødegik Weber. — Med 252 Stemmer imod 127 vedtoges det at lade Bøhm deltage i Forhandlingerne. Imod stemte: Nyborg, Aarhus, Faaborg, Horsens, Maribo, Randers, Roskilde, Rudkøbing; Resten for. *Bøhm* fik Ordet og takkede. Han vilde sige til den tidl. Hovedbestyrelse, at det ikke var imod den, der var bleven agiteret af ham, men imod Gensidigheden med „Ny typ. Forening“. *Weber* replicerede. *Harald Jensen* fik nu Ordet for at indlede Punktet om „Typ.-Tid.“, som ved det foregaaende var skudt lidt ud. Jeg var i Begyndelsen af min Funktionstid i København og talte da med den københavnske Bestyrelse om „Typograf-Tidende“, der var lovlig dyr, da den kostede 34 Kr. og derover pr. Nr. Efter den Forandring, som derefter foregik, sparer vi ca. 10 Kr. paa Nr. Bestyrelsen i København havde foreslaaet at nedsætte Bladet til et 14-Dags-Blad, men Hovedbestyrelsen havde udtalt sig bestemt derimod, da dette var at spare paa en forkert Maade. Generalforsamlingen vedtog imidlertid Indskrænkningen, og vi opsagde da Kontrakten med „Typ.-Tid.“ til 1. Juli. Medlemmerne maatte nu dømme om det rigtige. Det forekommer mig, at det er i høj Grad uheldigt med 14-Dags-Bladet. De Udgifter, som Bladets oftere Udgivelse bevirker, maa kunne skaffes til Veje paa anden Maade, f. Eks. ved Annoncer og lignende. Hvad Ugivelsen af vort eget Blad angaar, da vil jeg ikke tilraade det. Vi har hidtil kun været Abonnenter paa Bladet og ikke medbestemmende med Hensyn til Udgivelsen. Jeg kan fuldt ud slutte mig til Lovændringen fra Slagelse. Naar et Udvalg af os faar Medbestemmelsesret med Hensyn til Stoffet, og Bladet saa kommer til at udgaa hver 8. Dag, saa tror jeg godt, vi kan beholde det som Forenings-Organ. *Lund*, Aarhus, ønskede, vi havde vort eget Blad, da det var uheldigt, at Referater, der indsendes, kan kasseres af Redaktionen, saaledes som for nylig var sket med et Referat fra Aarhus. *Bøhm:* Jeg beklager meget Hr. Lunds Udtalelser om Referatet fra Mødet i Aarhus. Det var efter moden Overvejelse, jeg nægtede det Optagelse; det var ikke en Foreningssag, der deri var omhandlet, men Udslag af et Skridt, som maatte være en Skændsel for Danmarks Typografer. Havde vi optaget dette Referat, havde vi forfejlet vort Program, og vi kunde have fyldt adskillige Numre med sligt personligt Klammeri. Naar vi har indskrænket „Typ.-Tid.“, da er det sikkert ikke sket for at drille „Dansk t. F.“, men ene dikteret af økonomiske Grunde. I øvrigt tror jeg, at den Generalforsamling, der vedtog det, ikke var sig fuldstændig bevidst, hvilke Konsekvenser en saadan Afstemning kunde drage efter sig. Jeg tror, at vi med Hensyn til vort Blad kan arrangere os omtrent saaledes: Der gives „Dansk t. F.“ Medejendomsret mod, at den betaler Halvdelen af Udgifterne. Udenfor Hovedbestyrelsen dannes der en Komité, til hvilken alt Stof fra Provinserne indsendes; den har at afgive sit Skøn for eller imod dettes Optagelse, og dette Skøn er da det ene afgørende. Jeg formener, at det vil være tilstrækkeligt, at Bladet udgaar med Ekstra-Numre, større eller mindre, naar Stoffet gør det nødvendigt, og at vi som nu bibeholder 14. Dags-Udgivelsen som Grund. Med Hensyn til en Bebrejdelse, der er bleven rettet mod Stoffet, skal jeg gøre opmærksom paa, at det meste er indsendt, og desuden er det min Mening, at de faglige Interesser maa vige Pladsen for de materielle. *Olsen*, Slagelse, talte imod Oprettelsen af vort eget Blad. *Rasmussen*, Kolding: Det er meget uheldigt, at Bladet er blevet indskrænket. Organet i et Fag er jo nemlig en væsenlig Agitator, og jo oftere det udgaar des bedre. Vi bør med Hensyn til Organet søge at udvikle Forholdet paa bedste Maade. At Fællesskab om Organ er bedst for alle Parter, det er jeg overbevist om, bl. a. af den Grund, at faar vi først vort eget Blad, kommer vi til at bryde med Københavnerne, og dette er dog saa meget mindre vor Hensigt, som vi netop af al Magt tilstræber Sammenslutning. *Ditlefsen*, Svendborg, vilde bibeholde Organet. *L. V. Hansen*, Assens, vilde, skønt han tidligere havde udtalt sig i modsat Retning, nu anbefale vort Fællesskab om „Typ.-Tid.“ *Weber*, Aarhus, lod Bøhm vide, at denne i sin Tid havde udtalt, at, dersom „Dansk t. F.“ havde faaet Gensidighed med „Ny t. F.“, kunde vi ikke have beholdt Gensidighed med den tyske Forening. (Bøhm: Vi [Københ.] vilde selvfølgelig have agiteret derimod.) Taleren anbefalede, at der nedsættes en Redaktionskomité for Provinserne. *Harald Jensen* anbefalede Korthed i Talerne. Han kunde ikke være enig med Bøhm om Udgivelsen af Ekstranumre, da man saa alligevel ikke bestemt vidste, *naar* det første Numer udkom. Bladets vigtigste Bestemmelse er at være Budbringer mellem de forskellige Foreninger, og det kommer derfor først i anden Række, hvorledes Bladet ser ud. Taleren foreslog en Resolution. *Dirigenten:* Afslutning er forlangt. Dette vedtoges. *Hansen*, Ringkøbing, havde faaet et bestemt Paalæg om at beklage Bladets Indskrænkning, og opfordrede Hovedbestyrelsen til at arbejde paa, at Bladet udkommer hver 8. Dag. *Hansen*, Varde, var ikke tilfreds med Bladet, men tog dog en foreslaaet Resolution tilbage. *Petersen*, Odense, ønskede Harald Jensens Resolution en lille Tilføjelse. *Petersen*, Faaborg, mente, at Redaktionen hidtil havde været partisk. *Rasmussen*, Kolding, tog Resolutionen tilbage. *Dirigenten* oplæste derefter den af Harald Jensen foreslaaede Resolution: „Repræsentantmødet bemyndiger Hovedbestyrelsen til at ordne Forholdet med „Den typ. Forening“ angaaende „Typ.-Tid.“ saaledes, at „Dansk t. F.“ faar Medejendomsret til Bladet, og saaledes, at Bladet udgaar regelmæssigt hver 8. Dag. Ligeledes foretages Nedsættelse af et Redaktionsudvalg for Provinserne, dog maa ikke noget Medlem af dette tillige være Medlem af Hovedbestyrelsen. Samtidig bemyndiger Repræsentantmødet Hovedbestyrelsen til at indgaa paa, at „Dansk t. F.“ udreder Halvdelen af Udgifterne til Bladet.“ Vedtoges énstemmig.

Punkt 3. „Eventuel Godkendelse af Gensidighedskontrakten med „Den typ. Forening“ i København angaaende Rejseunderstøttelse.“ *Harald Jensen* vilde, da dette Punkt egenlig angik den forrige Hovedbestyrelse blot gøre opmærksom paa, at vi havde givet „Den typ. F.“ Tilladelse til at udtage det Beløb, som til Betryggelse af Gensidighedsforholdet indestod i Privatbanken, mod at vi havde faaet en lignende Tilladelse. Han gjorde opmærksom paa, at det var Frygten for en eventuel Undtagelseslov, hvorved maaske Pengene kunde gaa tabt, der i sin Tid havde fremkaldt dette Skridt. Det, den forrige Bestyrelse anmodede om Sanktion for, var, at ingen af de kontraherende Foreninger maa oprette Gensidighed med nogen anden Forening i Danmark. *Dirigenten* mente, at vi kunde behandle Punkt 3 og 4 (Anmodning fra „Ny typ. F.“s Bestyrelse om at maatte udbetale sin Forenings Rejsende Rejseunderstøttelse ved Lokalforeningsformændene mod senere Refundering) under Et, da de dog hørte sammen. *Rasmussen*, Kolding: Der er næppe nogen, der mere inderligt end jeg ønsker den Splittelse, som for Tiden findes blandt Københavnerne, ophævet. Men jeg tror, at vi ved at slutte Gensidighed med den ny Forening i Stedet for at formindske Kløften udvider den; jeg foreslaar derfor, at vi foreløbig holder os passiv og lader Københavnerne selv om at udjævne Striden. *Westermann*, Randers, var ikke ganske enig med Rasmussen, da han fandt det ukollegialt ikke at ville udbetale „Ny typ. F.“ Rejseunderstøttelse mod Refundering. Han vilde derfor stemme for Punkt 4. *Bøhm* beklagede Splittelsen, men vilde bede dette Møde vedtage, at Københavnerne i dette Punkt foreløbig skulde passe sig selv; at en Anledning fra D. A. F. til en Sammensmeltning alligevel vilde være kærkommen, var en Selvfølge. Det er saa vanskeligt at komme til en Overenskomst, da begge Foreninger mener at have Retten paa deres Side. *Christensen*, Aalborg, mente, at de Rygter, der verserede om, at „Ny typ. F.“ tvang Medlemmer ind i deres Forening, var sande. *Rasmussen*, Kolding, mente ikke det var rigtigt, at Westermann havde kaldet Nægtelsen af Gensidighed ukollegialt. Vedtager vi Gensidigheden, tror jeg, at vi derved bidrager til at knuse vor Broderforening. *Harald Jensen* sluttede sig til Rasmussen. Det maa absolut være Københavnernes Pligt at søge at komme til en Overenskomst indbyrdes. At der er lige saa gode og ærekære Kolleger i den ene som i den anden Forening, det er jeg vis paa. Det er min Privatmening, at den ny Forening er Skyld i Splittelsen, thi de begyndte den. *Findling*, Nyborg, fandt, man var lidt streng mod den Ny, især da den ikke havde nogen til at forsvare sig, Jeg holder paa, at den Forening aldrig har skadet os, og derfor bør vi heller ikke kaste Smuds paa den. *Westermann*, Randers, mente, at vi godt kunde give den Ny den anmodede Tilladelse; vi er jo dog komne sammen for paa bedste Maade at grundfæste vor Organisation, og jeg tror ikke, at det her foreslaaede vil gøre os nogen Skade. *Weber*, Aarhus: Jeg tror, at vi ved ikke at have Gensidighed med den Ny, lægger en Tvang paa vore Medlemmer til at melde sig ind i den Gamle — som vi helst skulde undgaa. *Rasmussen*, Kolding foreslog en Resolution om at gaa over til Dagsordenens næste Punkt. Han vilde forsvare sig imod den Anke, at vi absolut foretrak den gamle Forening; han troede heller ikke, at Bøhm havde faaet det Indtryk. *Bøhm* gav Gensvar til Weber og Findling. Man maatte ikke tro, at den Ny var saa velvillig stemt mod os, det kunde han bevidne, han vidste det. Medlem af Hovedbestyrelsen *Nelson* anbefalede Gensidigheden, og svarede, at Harald Jensen en Gang privat havde udtalt noget lignende. *Weber*, Aarhus, gav Bøhm nogle Oplysninger fra 1884 om Gensidigheden med Hjælpekasserne i København. Vi maa absolut stille os lige mellem den Gamle og den Ny og ikke favorisere nogen. *Jensen* vilde rette lidt paa Nelsons private Meddelelser. Han (Jensen) vidste saaledes, at han aldrig havde sagt, at det var den gamle Forening, der var Skyld i Adskillelsen, tværtimod, han havde altid sagt det modsatte. Giver vi nu den Ny Gensidighed, giver vi tillige Splittelsen ny Næring. Følgende af Rasmussen og Harald Jensen stillede Resolution vedtoges med 230 St. mod 173, 11 stemte ikke. (Imod stemte Nyborg, Aarhus, Faaborg, Hjørring, Horsens, Nakskov, Odense, Randers, Roskilde, Skanderborg). Slagelse stemte ikke.

„Repræsentantmødet gaar over til den næste Sag paa Dagsordenen, idet det beklager Splittelsen imellem de københavnske Kolleger og opfordrer dem til for Fagets og Standens Tarv at komme hinanden i Møde, saaledes at de atter kan samles i en Fællesforening.“

Punkt 5. „En Sag imellem Middelfart Lokalforening og et tidligere Medlem.“ *Weber*, Aarhus, udviklede kort Sagen, hvoraf det fremgik, at Foreningen ved Lokalformandens Overbærenhed var bleven tilføjet et Tab af 14 Kr. 30 Øre, som han foreslog at eftergive Lokalforeningen. — Efter at flere ganske kort havde udtalt sig, vedtoges Webers Forslag, og skal det nævnte Medlem for paa ny at blive Medlem, behandles fuldt ud efter Lovene.

Forinden man gik over til Punkt 6 paa Dagsordenen: Revision af Lovene, holdtes en halv Times kærkommen Hvil. Om dette Punkt gengives her, da Lovene jo snart kan ventes trykte, og dels fordi at referere Diskussionen vilde blive for vidtløftigt og — kostbart — kun de vigtigere Hovedændringer. Randers, Faaborg og Middelfarts Ændring om at stryge Arbejdsløshedskassen forkastedes med 270 mod 131 St. 13 stemte ikke. For Ændringen stemte: Nyborg, Assens, Ringsted, Viborg, Faaborg, Hillerød, Holbæk, Maribo, Middelfart, Nakskov, Randers, Ribe, Rudkøbing, Slagelse, Stubbekøbing. Svendborg stemte ikke. Vejle-Ændringen om at Hovedbestyrelsen *kan* flyttes vedtoges med 291 St. mod 123 (Assens, Viborg, Holbæk, Horsens, Kallundborg, Næstved, Randers, Ribe, Roskilde, Stubbekøbing, Varde), og alle Ændringer fra Randers, tilsigtende, at Aarhus fremdeles skulde beholde Formanden og Næstformanden, var saaledes bortfaldne. Odense-Ændringen om, at Repræsentantmødets Udgifter udredes med 1 Kr pr. Medlem, forkastedes med 227 St. mod 162 (Assens, Ringsted, Aalborg (halv), Fredericia, Hjørring, Holbæk, Kallundborg, Køge, Maribo, Middelfart, Nykøbing Jylland, Næstved, Odense, Roskilde, Stubbekøbing). En Del var ikke til Stede. En Ændring af Harald Jensen om, at kun 10 Medlemmer kunde vælge en Repræsentant, forkastedes med stor Majoritet. Horsens-Ændringen om, at 50 Medlemmer kan forlange Repræsentantmøde forandredes til 75. Diætspørgsmaalet forblev uforandret. Randers-Ændringen til § 13 om at nedsætte en Kommission paa 5 Medlemmer (se modtagne Lovændringer, jfr. Lovene) vedtoges. § 23 erholdt hovedsagelig Aalborg-Ændringen samt en Bestemmelse om, at enhver Typograf, der ikke er over 35 Aar, kan inden 1. Januar 1888 indmelde sig i Foreningen mod at betale 20 Kr. og først nyde Understøttelse efter 26 Ugers Forløb. Efter den Tid optages kun Ny-Udlærte. Bestemmelsen i de gamle Love om, at Ny-Udlærte straks havde Krav paa Foreningen, *bortfaldt*. Kontingentet blev foreløbig staaende paa 40 Øre, dog forbeholdt Odense sig Reservation.

Da Tiden var langt fremskreden, og en Del af Repræsentanterne havde forladt Mødet, vedtog man at lade Hovedbestyrelsen foretage almindelig Afstemning over de to vigtige Ting: Hjælpekasserne af 1885, og hvorvidt Hovedbestyrelsen *skal* flyttes til 1. Juli d. A., og da hvorhen; der var Forslag om Odense og Kolding.

R. Terkelsen, *O. C. Beck*,
Sekretærer.

Udgiver: „Den typografiske Forening“. Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Expeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 21. | København, den 24. Juni 1887. | 14. Aargang.

Kan Splittelsen ophæves?

Den Resolution, som Repræsentantmødet i Kolding vedtog med en Majoritet af 60 Stemmer og som gik ud paa at tilkendegive Københavns Typografer Repræsentantmødets Ønske om, at vi maatte sé at finde et Grundlag, paa hvilket vi atter kunde samles til en Enhed, har efter min Formening en overordenlig stor Betydning for dem, der vil tage Hensyn til sine Kollegers Anskuelser, eller med andre Ord *for alle dem, der ikke har en Interesse af at sé Splittelsen opretholdt.* Det var med ublandet Glæde, at jeg blev Vidne til Vedtagelsen af denne Resolution, idet jeg deri saa et Bevis paa, at vore Kolleger i Provinserne har en ærlig Vilje til at være os behjælpelig med atter at faa den Enighed tilbage igen, som Københavns Typografer i en saa høj Grad trænger til.

Hvorledes vil nu „Ny typografisk Forening" stille sig til denne Sag? Vil den blive opbragt over, at dens Anmodning til Repræsentantmødet har faaet dette Udfald, eller vil den være enig med mig i at tilstaa, at vi i Fællesskab maa arbejde henimod at faa Splittelsen fjærnet, og at det derfor i Sagens Interesse var bedst saaledes, som det blev ordnet i Kolding?

Dersom man skulde dømme efter det Svar, som en af „Typograf-Tidende"s Medarbejdere for nogen Tid siden fik i „Ny typografisk Tidende", da han erklærede sig villig til at være den Første til at gaa ind ad Døren, var der jo rigtignok al Grund til at antage, at de ledende Mænd i „Ny typografisk Forening" nærer en knusende Modbydelighed for Sammensmeltningen; imidlertid tror jeg indtil videre, at omtalte Svar simpelthen var Udslaget af en enkelt Mands Lyst til at brillere med en Del mere eller mindre gode Vitser, og at Ønsket om atter at sé os samlede, næres — enten bevidst eller ubevidst — af Flertallet ogsaa i „Ny typografisk Forening". Ingen vil kunne nægte, at der iblandt sidstnævnte Forenings Medlemmer findes ikke faa, der med hele deres Sympati ubetinget staar paa vor Side, og som ene og alene drevet dertil af Forholdene tog Del i Flugten. Disse Kolleger vilde selvfølgelig ikke med Ligegyldighed sé paa, at de ledende Mænd i deres Forening modsatte sig en Sammensmeltning.

Det er ikke min Hensigt, allerede i Dag at fremkomme med konkrete Forslag, der kunde hjælpe os ud over de værste Vanskeligheder, idet jeg mener, at det, det først og fremmest kommer an paa, er at faa at vide, hvorledes vor Modpart stiller sig til det af Repræsentantmødet udtalte Ønske. Om Splittelsen kan hæves, afhænger altsaa ikke af vor Forening, men i første Række af dem, der tog virksom Del i denne. Modsætter sig de ledende Mænd i „Ny typ. Foren." et Fællesarbejde, vil Ansvaret herfor med dobbelt Vægt komme til at hvile paa deres Skuldre, og den Sympati, deres Forening endnu kan glæde sig ved i enkelte Provinsbyer, vil da være fuldstændig bortdunstet. Foreløbig har jeg dog den gode Tro til deres ærlige Vilje, at de vil bidrage deres Del til, at Københavns Typografer atter kan komme til at bo under et fælles Tag.

Rud. Bøhm.

Repræsentantmødet i Kolding.

(Af *Peter.*)

Just som man var bænket om Borde til den Frokost, som Kolding Lokalforening gav til Ære for Repræsentantmødet, fik jeg under Afsyngelsen af „Hilsen til Repræsentanterne" Øje paa nogle kendte Ansigter, uagtet jeg dog ikke havde sét dem siden 3.—4.—5. Juni 1876, nemlig fire af den første Bogtrykkerdags Delegerede: *Henriksen*, Maribo, *Rasmussen*, Kolding, *Johansen*, Ringsted, og *Frandsen*, Køge, der nu var her som Repræsentanter for „Dansk typ. For."; det var et ikke saa ganske kort mellemliggende Tidsrum, og d'Hrr. stod som Forfægtere af den samme Sag, med usvækket Tro paa, at ved Sammenhold skal Maalet nok naas.

Ved en selskabelig Frokost er Stemningen som Regel „ypperlig", og det var den ogsaa her, trods det, at mange af Repræsentanterne efter en lang Jærnbanetur saa lidt „medtagne" ud; gamle *Henriksen* bragte nu baade i Sang og Tale sit velgørende, lyse Fremtidshaab, og fra anden Side søgte man ogsaa at forene det aandelige og materielle. Indtil da var alt lutter Solskin. Kl. 10 begyndte Repræsentantmødets Forhandlinger, og *her* var baade Lys og Skygge. *Harald Jensen* lagde for med en velordnet Redegørelse af Hovedbestyrelsens Virken i Lærlingesagen, en Udvikling, der tog ca. 2 Timer og som *Anthon Petersen*, Odense, foreslog at man afsluttede med en Anerkendelse af Virksomheden og en Opmuntring til at fortsætte videre. Straks her traadte de modstridende Anskuelser frem. *Jens Lund* og *Weber*, Aarhus, *Westermann*, Randers, og *Findling*, Nyborg, dannede et Kløver, der trofast holdt sammen igennem alle efterfølgende Trængsler. Det var nu Odense-Repræsentantens Resolution angaaende Lærlingesagen, den kunde *Jens Lund* ikke være med til, den maatte have en anden Affattelse, som han da foreslog, en Affattelse, som fra *flere Repræsentanter* blev erklæret for en ren Mistillid;

man halede nu en halv Times Tid i denne skjulte Røffel, og først efter at *Rasmussen*, Kolding, havde rettet en „venskabelig“ Anmodning til Jens Lund om at fritage Repræsentanterne for at stemme over hans Resolution, tog han denne tilbage, og nu foretoges den første af de mange senere paafølgende Afstemninger ved Navneopraab, der fremviste det uventede Resultat, at *samtlige* Repræsentanter faldt hinanden i Armene, baade om „Anerkendelsen“ og det andet.

Efter en saa stræng Tur blev der givet Hvil et Kvarter, men om det egenlig kan kaldes Hvil, tør med Rette betvivles, thi i Restavrationslokalerne gik Diskussionen nu livlig om Dagsordenens næste Punkt, „Typograf-Tidende“, som paa en Maade blev et dobbelt Spørgsmaal, idet der fra *Weber*, *Jens Lund* o. s. v. rejstes Indsigelse imod, at „Typ.-Tid.“s Redaktør og „Den typ. For.“s Formand, Hr. Rud. Bøhm, fik Lov til at faa Ordet i denne og de efterfølgende Sager, som berørte hans Forening. *Rasmussen*, Kolding, m. Fl. fandt det inkonsekvent at anvende Fædrenes Synd i tredje og fjerde Led, og af denne Anskuelse var det store Flertal af Repræsentanterne. Den nu paafølgende Diskussion om „Typ.-Tid.“ som dobbelt Foreningsorgan frembød intet nyt, de 99 pCt. kunde uden Skade have været usagt; Ønskerne om, at Bladet igen blev et Ugeblad, blev fremhævet fra alle dets Venner, og det var som en Røst i Ørkenen, da *Jens Lund* begærede et eget Organ for „D. t. F.“. Makkerskabet med „Ny typ. Tid.“ fandtes der ingen Talsmand for, og det var først under Behandlingen af de to følgende Sager, at denne Retning traadte frem. Paa dette Tidspunkt fik Repræsentantmødet den for øvrigt ikke ukendte Meddelelse, at Garantien (2000 Kr. fra hver af de gensidige Foreninger) var røget i Lyset; Tidens Tand havde alt gjort sit Indhug i dem. — Medens det under de foregaaende Sagers Behandling havde været Angriberne magtpaaliggende først at præsentere den isolerede Stilling, blev Rollerne nu byttede om, og *Rasmussen*, Kolding, lagde for med bestemt at pointere Nødvendigheden af at opretholde den bestaaende Gensidighedskontrakt med „Den typ. For.“, og i øvrigt holde „Dansk typ. For.“ fri for Københavnernes Adsplittelse; at det skilte atter bøjede sig sammen ansaas kun muligt, naar Provinsforeningen indtog en saadan Stilling. Nu kom Tilhængerne af „Ny typ. For.“: *Westermann*, *Weber* o. s. v., men Repræsentantmødet var ubarmhjærtigt, og Flertallet stemte for at udtale Ønsket om at have Gensidighed med det *samlede* København. Det blev Svaret paa Henvendelsen for *anden* Gang fra „Ny typ. For.“.

Saa langt kunde jeg udholde at følge med, og modstræbende tvang min Sidemand mig til at overvære et lille Mellemværendes Afslutning mellem *Middelfart* og *Weber*, en Historie, der alt i alt forringede Kassens Status med et lille halvt Hundrede Kroner. „Borte har taget dem!“

Efter saaledes ca. 10 Timer at have faaet aandelig Næring, gjorde den legemlige do. sit uafviselige Krav gældende, som da ogsaa tilfredsstilledes ved et ret splendid Festmaaltid, hvori foruden Hovedbestyrelsen og Repræsentanterne endvidere Kolding Lokalforening deltog. Med den Situation for Øje, at Repræsentantmødet endnu da ikke var afsluttet, var Stemningen just ikke „animeret“. En Sang „Til Hr. Harald Jensen“ slog godt igennem, og nogle faa Taler, der alle tog Sigte paa Foreningens Velfærd, holdtes. — Derefter maatte „Lovgiverne“ atter tage fat med fornyet Kraft.

* * *

Det var hele Tiden fremtrædende, at der var to forskellige Retninger, som i Anskuelser stod skarpt overfor hinanden. Efter hvad der meddeles mig, kom dette under den fortsatte Lovbehandling dog skarpest frem, idet Aarhus-Repræsentanterne (Weber og Lund) hævdede det umulige i fremtidig at faa valgt en Hovedbestyrelse i Aarhus, idet man *der* levede som Hund og Kat! For øvrigt en god Vejledning ved det nu forestaaende Hovedbestyrelsesvalg.

Det bør fremhæves, at Repræsentantmødets Forhandlinger om Lærlingesagen overværedes af Landstingsmand *Konrad Jørgensen*.

„Nogenlunde ordenlig“.

At jeg blev en Del forundret ved at se mit Indlæg til „Nogenlunde ordenlig“ besvaret i samme Numer, skal jeg ikke nægte, men ved at læse dette og se Hr. M. Lazarus som dets Forfatter, fik jeg jo at vide, med hvem jeg har at kæmpe i Spørgsmaalet om, hvad vi, hver paa sin Vis, anser for „nogenlunde ordenlig“, og jeg takker Hr. L. for hans Indlæg.

Hr. L. slaar om sig med: „Fejltagelse Hr. R.“, og bringer samtidig en Oversættelse af *Marahrens* „Handbuch der Buchdruckerkunst“ (hedder: „Handbuch der Typographie“), hvortil Originalen ikke findes i den af ham citerede Bog, med mindre Hr. L. selv har forøget det Eksemplar, hvorefter han har besørget Oversættelsen, med et Bilag — („Sandheden er ilde hørt“). Jeg skal saa vidt mulig søge at bevise, at Hr. L.s Berigtigelser af mine Ankepunkter over Sætningen af „Dansk typografisk Forening“s Regnskab kun beror paa en fejlagtig Opfattelse fra Hr. L.s Side, idet jeg formener, at ingen Kollega vil tage Hr. L.s Kendskab til tabellarisk Sats som Rettesnor for sit Arbejde, thi de vil da — i de fleste Tilfælde — faa Lov til at sætte den Slags Tabeller om — maaske med mindre det bliver udført i Hr. L.s Officin. — Jeg skal til Hjemmelsmand søge den samme som Hr. L., da jeg ikke har fundet nogen bedre, og han desuden jo er god nok.

I *August Marahrens* „Handbuch der Typographie“, Pag. 367, 5. Linie f. n. læses*):

„Rubrikerne i meget smalle Fælter sættes paa tværs fra neden af og op efter, thi selv om der ses bort fra alle andre Vanskeligheder, er det ofte aldeles

*) Die Rubriken ganz schmaler Felder setzen wir quer, von unten nach oben laufend, denn auch ganz abgesehen von allen anderen Unzuträglichkeiten ist es oft platterdings unmöglich, sie ihren Sylben nach getheilt selbst aus der kleinsten Schrift in das schmale Feld hineinzubringen.

umuligt, selv om Stavelserne deles og sættes med den mindste Skrift, at faa dem ind i det smalle Fælt."

At en Mand som Hr. L., der selv har udgivet Bøger til Vejledning for Typografer, angriber et Indlæg, som er korrekt fremstillet, og som, for at klare sig, vender op og ned paa det hele, saa det faar Udseende af, at jeg kom frem med Beskyldninger, grebne ud af Luften, er ikke heldigt, med mindre det er en „Fejltagelse". Jeg vil imidlertid lade mine Kolleger bedømme denne Sag, og tvivler ikke om at faa Retten paa min Side. — Jeg skal hidsætte et Eksempel paa det urigtige i Hr. L.'s Vejledning om, hvorledes en Tabel *skal* sættes: Hr. L. faar en Tabel i Arbejde, der er saa bred, at den maa sættes over to Sider; tillige tager Hr. L. noget af Bundstegens Plads til Hjælp, men da der i Tabellen findes saa smalle Fælter, at Hr. L. bliver nødsaget til at sætte Hovedets Linier paa tværs, saa skal Tabellens Hoved efter Hr. L.'s Mening og Oversættelse læses fra Bundstegen, hvad der vil have til Følge, at Hovederne paa disse to Sider kommer til at vende imod hinanden, hvilket ikke maa finde Sted, naar det er en sammenhængende Tabel, hvis Rubriker skal læses i Rækkefølge. — Jeg vil fremdeles tillade mig at betragte den Slags Sats som „kejthaandet".

Jeg vil anbefale til Hr. L. og andre Kolleger at efterse Sætningen af foran nævnte Regnskab, og de vil vist nok finde, at Hovedet samt Talpillerne 5, 8, 17 og 19 er galt opstillede. — At Hr. L. bruger „Morgen"- og „Dagbladets" Uregelmæssigheder til at dække over det „mindre ordenlige" i det af ham leverede Arbejde, er ingen Undskyldning for Hr. L., og giver ham heller ikke Ret til at bruge disse Uregelmæssigheder i et typografisk Fagblad, som beskæftiger sig med at oplyse Sætterne om, hvorledes de skal bære sig ad i forekommende Tilfælde, f. Eks. med at rykke Linierne ind o. s. v. — Skarpsindigheden vil jeg ikke berøve Hr. L.! —

Hermed vil jeg afslutte dette lille Mellemværende med Hr. L. og bede ham om at være bedre bevæbnet, naar han rykker ud til Kamp paa det faglige Omraade.

C. F. Rasmussen.

Den ekstraordinære Generalforsamling.

Mandag den 20. Juni.

Til Dirigent valgtes *N. Hansen* og til Sekretær *L. Jensen.* Dirigenten gav Ordet til *Formanden*, som aflagde Beretning om Repræsentantmødet i Kolding. Paa den Generalforsamling, som sendte ham til Kolding, havde et Medlem udtalt sig tvivlende om, at Taleren vilde faa Ordet paa Mødet, og dette havde ogsaa haft sine Vanskeligheder, idet særlig d'Hrr. Weber og Jens Lund (Aarhus) havde modsat sig hans Deltagelse i Diskussionen; imidlertid vedtog Repræsentantmødet med stor Majoritet at give Taleren Ordet. Han havde saa meget som muligt søgt at virke for Bladet, som det var, men Repræsentanterne vilde ikke have, at det skulde vedblive at udgaa hver 14. Dag. Hovedbestyrelsen havde tidligere nægtet at forhøje „Dansk typ. Forening"s Bidrag til Bladet, men nu tilbød den at betale Halvdelen af Udgifterne. I Gensidighedskontrakten, som forelaa til Godkendelse, var der en Passus om, at „Dansk typ. Forening" ikke maatte afslutte Gensidighed med nogen anden Forening. Denne Sag, samt Andragendet fra „Ny typ. Forening" afgjordes ved en Resolution, hvorved man gik over til næste Sag paa Dagsordenen.

Punkt 2. „Typograf-Tidende".

Formanden havde gjort en Beregning med Hensyn til „Typ.-Tid.", hvorved det viste sig, at vor Merudgift ved Bladets Udgivelse hver Uge vilde blive Kr. 163.15 om Halvaaret eller ca. 2 Øre af det ugenlige Medlemskontingent, medens Merudgiften for „Dansk typ. Foren." vilde beløbe sig til Kr. 229.60. Den Merudgift, som vi saaledes vilde faa, kunde vi ganske vist ikke godt taale, men han vilde dog imødekomme Foreningen ved at give Afkald paa de 25 Kr., som han fik i Lønningstillæg paa den halvaarlige Generalforsamling, det vilde altid hjælpe lidt. *N. Hansen* mente, at man ikke godt kunde andet end sige Ja til „Dansk typ. Foren.", nu da den tilbød at betale Halvdelen af Udgiften. *Svendsen* var imod atter at udvide Bladet. *Formanden*: Det gælder for os om at bevare vor Stilling, og vi maa derfor rimeligvis atter udvide Bladet, da man ude i Landet er fuldstændig enig om, at „Typ.-Tid." skal udgaa hver 8. Dag.

Efter at endnu et Par Talere havde haft Ordet, hævedes Mødet, da man fandt det unyttigt at forhandle længere, idet der ikke var det lovbefalede Antal Medlemmer tilstede, og Generalforsamlingen saaledes ikke beslutningsdygtig.

L. J.

Forskelligt.

Sangforeningen foretog forrige Søndag en vellykket *Tur til Helsingør*. Efter et Besøg paa Kronborg spadseredes til Julebæk, hvor man tilbragte flere Timer paa de høje Skovskrænter under Sang og Munterhed. Middagen paa Marienlyst var billig, men fortrinlig, og da Koret, der var stærkt besat, om Aftenen gik med Sang til Skibet, fremkaldte det en lille Folkevandring ned mod Havnen.

Den 3. Juli venter Sangforeningen *Genbesøg af Malmø Typografer*, som man vil byde til et Kalas i Dyrehaven.

I Onsdags begyndte Koret i „5. Juni"s Lokale nogle Prøver til en *Fællestur* en Søndag Eftermiddag sidst i Juli af de af Kapelmusikus Guldbrandsen dirigerede Sangforeninger.

Tarif-Opsigelse. Flertallet af de tyske Bogtrykkere har nu opsagt den Tarif, som efter Overenskomst mellem dem og Tysklands Typografer først traadte i Kraft den 1. Oktober 1886, altsaa for mindre end et Aar siden. D'Hrr. er aabenbart bleven opmuntrede til atter at søge denne Tarif tilbagerevideret ved Tanken om de store Ofre, dens Gennemførelse

har kostet Typograferne, og de synes at nære den Anskuelse, at disses Stilling nu er saa svækket, at de ikke paany vil være i Stand til at optage en Lønningskamp. Det turde dog hænde, at d'Hrr. heri regner fejl — skriver „Vorwärts".

Om Bogtrykkerierne i Frankfurt hedder det i en officiel Beretning for 1886, at der har været en lille Fremgang i Produktionen, navnlig af skematiske Arbejder, men at paa den anden Side Bogtrykkeriernes Antal i de senere Aar er tiltaget i en betænkelig Grad. Ved Slutningen af 1886 var det naaet til 80 mod 72 Aaret i Forvejen og mod 50 i 1876. For største Delen skyldes denne Tilvækst imidlertid den Omstændighed, at Papirhandlere o. lign. opretter „Bogtrykkerier" ved at anskaffe sig en lille Amatørpresse og nogle „Sæt Typer". Af Bogtrykkerier, der virkelig kan levere noget, der er Omtale værd, er der ikke i 1886 kommet noget nyt til, hvorimod Hurtigpressernes og andre i Bogtrykkerierne brugelige Maskiners Tal er vokset stærkt i de sidste 10—12 Aar. Det skyldes dog væsenligst Udvidelser og Tilvæksten af Aviser og Annonceforetagender. Der er nu i Arbejde 10 Rotationsmaskiner og 105 almindelige Hurtigpresser — heri ikke medregnet 50—60 smaa Trædepresser, af hvilke en Del udelukkende benyttes i Skriftstøberierne til Trykning af Skriftprøver, andre i Spillekortfabrikerne — hvilket er dobbelt saa mange som i 1874. Om Priserne paa Bogtrykarbejde hedder det i Beretningen, at de vedvarende er „trykkede".

Arbejdstidens Reduktion. I Følge Vedtagelsen af en Lov i Staten New-York, hvorefter Lørdagen fra Kl. 12 Middag gælder som lovbefalet Helligdag, har Typografernes engelsktalende Forening ved en almindelig Afstemning fastsat den ugenlige Arbejdstid til 55 Timer. Gennemførelsen af denne Beslutning skal dog først ske i Oktober Maaned.

Et Kæmpeblad „The New York World" fejrede for kort Tid siden under Ledelse af sin nuværende Udgiver Pulitzer sin 4-aarige Fødselsdag ved et Ekstra-Numer, som meddelte de nærmere Enkeltheder om dette Kæmpeblads Udvikling. Medens der for omtrent 4 Aar siden kun beskæftigedes 58 Sættere ved Bladet, findes der nu 242 Sættere samt 26 Korrekturlæsere og Manuskriptuddelere. Sætternes ugenlige Lønninger beløber sig til 4500 Dollars. I Stereotypi-Afdelingen forfærdiges hver Lørdag Nat 530 Plader.

En ung Selvmorder. I Balsthal (Schweiz) skød sig en Sætterlærling ved Navn Josef Baumgartner, tilsyneladende i et Anfald af Sindsforvirring.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Ferdinand Keil (har tidligere været Medlem; Triers Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen. *Styrelsen.*

Da Generalforsamlingen i Mandags ej var beslutningsdygtig, indvarsles der herved en

ekstra-ordinær Generalforsamling

til i **Morgen**, Lørdag den 25. Juni, *Aften Kl. 10*, i Foreningens Lokale, Lille Kongensgade 25, 1. Sal.

Dagsorden: Forslag fra „Dansk typografisk Forening"s Repræsentantmøde om atter at udgive „Typograf-Tidende" hver Uge.

Denne Generalforsamling er i Følge Lovene beslutningsdygtig uanset de Mødendes Antal, men af Hensyn til Dagsordenens Vigtighed udbedes talrigt Møde.

Styrelsen.

Til det frivillige Fond for Arbejdsløse har jeg endvidere modtaget:

H. P. H—n 0.75, „National-Tidende" (81. og 82. B.) 6.60, „Adresse-Avisen" 1.00, „Politiken" (85. og 86. B) 6.00. **I alt Kr. 14.35.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3,232.82.**

Rud. Bøhm.

Typografernes Sangforening.

Næste Fællesprøve i „5. Juni"s Lokale: Onsdag.

Søndag den. 3. Juli: Besøg af Malmø Typografer. Tegning til Turen *Onsdag.* (Nærmere ved Løbeseddel.)

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Køge (Fakse), *Th. A. Hermansen* (sids arbejdet i Ringsted).

Helsingør, *Victor E. Jensen* (sidst arbejdet i Helsingør, har været bortrejst, men er hjemkommen igen; arbejdsløs).

KUNDGØRELSER.

En Digeltrykpresse til at træde ønskes tilkøbs. Billet mrkt. „C" indlægges i „Typ. Tid."s Ekspedition.

Maskintrykker.

En dygtig og paalidelig Maskintrykker søger Plads i Løbet af 8 eller 14 Dage. Billet mrk. „Maskintrykker" bedes indlagt paa Typograf-Tidendes Kontor.

En yngre Typograf,

udmærket anbefalet, hurtig Avissætter og kendt med Akcidensarbejde og Ombrækning, søger Plads snarest mulig. Billet mrkt. „44" bedes indlagt paa „Typ.-Tid."s Kontor i Løbet af 8 Dage.

Typograf.

En flink, dygtig Typograf med udmærkede Anbefalinger, vel øvet saa vel i Avissætning som Ombrækning, søger Plads straks. Billet mrkt. „A. C." bedes indlagt paa „Typ.-Tidende"s Kontor i Løbet af 8 Dage.

3die Sal Østergade 43

passende for et mindre Accidens-Trykkeri, kan faas til Leje til Juli eller Oktober. **Emil Flensborg,** Bog-, Papir- og Kunsthandel, Østergade 43.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Expeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 22. | **Kobenhavn, den 8. Juli 1887.** | 14. Aargang.

Hvad trænges der til?

Repræsentantmødet har besvaret dette Spørgsmaal fra Provins-Typografernes Synspunkter. Med al Anerkendelse af disses Berettigelse og uden paa nogen Maade at ville svække Deltagernes Forhaabninger til det endelige virkelige Udbytte af de paa Mødet i Forslag bragte og godkendte Midler til at fremme Standens Interesser, tør man dog vel nok sige for bestemt, at de ikke kan bøde paa det, der for Tiden trænges til i Hovedstaden, og at det vil tage lang Tid, før de kan hjælpe mærkeligt paa Forholdene enten i det hele taget eller endog blot alene i Provinserne.

Som den vigtigste af de paa Repræsentantmødet forhandlede Sager ansér de Delegerede sikkert de til Hidførelse af heldigere Lærlingeforhold foretagne Skridt. Men hvad enten man nu venter sig mere eller mindre reelt Udbytte af disse, staar saa meget vel klart for os alle, at dette i alle Tilfælde højst ad Aare kan komme Standen til Gode, og saaledes ikke hjælper paa det, der for Tiden trænges til.

Om „Typ.-Tid.“s Genudgivelse til Ugeblad gælder dette i endnu højere Grad. Selv under almindelige Forhold vil Bladets Virkninger kun spores indirekte og langsomt; under Konjunkturer som de nuværende vil de nærmest være aldeles umærkelige i Henseende til Standens sociale og økonomiske Forhold, medens Genudgivelsen utvivlsomt vil øve en uheldig Indflydelse paa de to typografiske Foreningers Regnskabsballance og Pengeforhold.

Bortsét fra den Række Forslag, der som vedrørende den indre Ordning af „Dansk typ. Forening“ vel kan være vigtig nok for denne, men dog næppe vil faa nogen direkte Indflydelse paa *Standens* Forhold i den her omhandlede Henseende, er der saa tilbage den Opfordring til de to københavnske typografiske Foreninger om „at komme hinanden i Møde“ (*imod* hvilken der endda blev afgivet 173 Stemmer, medens 11 afholdt sig fra at stemme herom), der med et just ikke knusende Flertal stilledes til Københavnerne. At en Sammensmeltning af de to Foreninger vilde være af stor og heldbringende Virkning for Standen, vil næppe nogen nægte; men selv om der endnu skulde være nogen Udsigt til, at sligt kan naas, saa vil ogsaa det tage Tid. Det skér næppe hverken i Dag eller i Morgen, som man siger.

For alle de Midler, Repræsentantskabet har drøftet og taget Beslutning om, gælder saaledes det samme: det Udbytte, de kan bringe Standen, ligger i en uklar Fremtid. Men Trykket hviler tungt i Nutiden, og et gammelt Ord siger: „Mens Græsset gror, dør Horsemor“.

Hvad der først og fremmest trænges til, i København i det mindste, er *Sysselsættelse for en Del ledige Hænder i Sommer*. — Men hvorledes skaffe den netop nu lige til Agurketiden? vil man maaske med Forundring spørge. Ja, for den Enkelte vil det naturligvis være umuligt, men dersom — vi vil ikke sige alle, for saa vilde det hele kun være Mundsvejr, men — en større Del af os, baade Typografer og Principaler hurtigt kunde blive enige om en i og for sig rimelig Ordning, kunde noget vist nok naas i den Retning. Det Middel, jeg vil tillade mig at bringe i Forslag, er simpelt hen *en Indskrænkning i Arbejdstiden for Sommermaanederne*.

Mange vil maaske i første Øjeblik opfatte et saadant Forslag som højst urimeligt. Vi beder dem dog tage det i lidt nærmere Betragtning. Først Principalerne: Har de ikke netop det samme Antal Sætterpladser til Raadighed i denne sløje Tid som i Efteraarets travlere? Huslejen bliver dem næppe dyrere, om de fordeler Arbejdet mellem 10 Sættere à $8\frac{1}{2}$ Time eller mellem 9 Sættere à 10 Timer daglig. Om Udgifter til Varme og Belysning er der vel slet ikke Tale paa denne Aarstid. De vil maaske endog kunne have en lille Fordel ved paa denne Maade at gøre Bekendtskaber, der kan blive dem til Nytte ved kommende Lejligheder. Det lille Offer, de bedes om at bringe det almene bedste, bestaar i, at de i disse to sløjeste Maaneder, i hvilke Travlhed i Værk- og Akcidenstrykkerierne kun er yderst sjælden, giver Afkald paa $1\frac{1}{2}$ à 1 Times dagligt Arbejde for det Personale, der staar paa fast Løn. Og er der Spor af Sandhed i den Humanitets-Betegnelse, der stadig tillægges d'Hrr. Principaler, kan vi ikke tænke os, at de vil undslaa sig for at gaa ind paa vor Anmodning, hvorved de paa én Gang vil gavne det hele, give deres faste Medarbejdere en i disse varme Dage dobbelt kærkommen, sund og behagelig Opmuntring og vise deres Villighed til at gaa ind paa rimelige og nyttige Forslag.

Saa Beregningsarbejderne. Ja, af dem kræver Forslaget ganske vist et forholdsvis større Offer. De skal i en otte Ugers Tid afgive lad os sige en Tiendedel af deres i Forvejen ikke for store Arbejdsindtægt. Det kan være strengt nok. Men foruden at de jo dog for dette Afsavn personlig faar Gavn ved Indskrænkningen af deres Arbejdstid, vil de let indsé, at det Offer, de i Aar bringer deres ledige Kolleger, en anden Gang af disse bringes dem igen, saa det gaar lige op. Og da har begge Parter kun vundet derved, lige som Gensidighedsfølelsen og Sammenholdet blandt Kollegerne vil styrkes og fæstnes ved en saadan gensidig Hjælpsomhed.

Men Avissætterne? — Mon de skulde have saa meget imod, selv med et Afkald paa et Par Kroner, en Gang imellem at tage en ekstra Fridag, at tilbringe en Sommeraften med deres Familjer i den friske Luft i Stedet for i den gastørrede Sætteriatmosfære, naar de véd, at der er ledige Kolleger, som ikke har noget imod at afløse dem imellemstunder, fordi de ellers netop er alt for meget henviste til at leve af Luftsteg? Det var dog maaske et Forsøg værd.

„Ny typografisk Forening" hævder, som bekendt, at den, dens Ledere og dens Medlemmer, lige saa fuldt som vor Forening virker til hele Standens Tarv. Maaske søger man paa begge Sider et Fælt, paa hvilket Samarbejdet med Udsigt til et heldigt Resultat kan indledes. Nu vel, her er et fuldstændig upolitisk, rent fagligt Spørgsmaal. Mon det ikke skulde egne sig til et Forsøg paa en Fællesoptræden af de to Foreninger? I saadant et enkelt Spørgsmaal maa de to Foreningers Bestyrelser formentlig hurtigt kunne komme paa det rene med, om et Samarbejde er muligt. Lad der da hurtigt blive gjort et Forsøg, og lykkes det, lad der da udgaa en Henstilling i den her udviklede Retning til samtlige Bogtrykkerier, Principaler som Arbejdere. Gaar blot Halvdelen af dem ind derpaa, vil vel altid en Snes, maaske flere, ledige Typografer faa Sysselsættelse Sommeren over. Og er dette end ikke noget stort, end sige alt, saa er det dog uimodsigeligt noget af det, der for Tiden aller mest trænges til. *M. Lazarus.*

Den ekstraordinære Generalforsamling,

Lørdag den 25. Juni.

Til Dirigent valgtes *Wm. Sørensen*, og til Sekretær *L. Jensen.* — *Formanden:* Vi maatte i Aften tage en Beslutning med Hensyn til „Typ. Tid.". Han havde fra Bogtrykkeren modtaget et Tilbud om at lade Bladet trykke paa det tidligere Format, hvorved Udgiften vilde blive ca. 100 Kr. mindre. Spørgsmaalet var nu om vi atter skulde udvide Bladet. *Emil Petersen.* Det var en underlig Situation, vi nu var kommet i. De Ting, som var foretagne paa Koldingmødet, havde Udvalget allerede tidligere foreslaaet. Han mente, at vi blev nødt til atter at udvide Bladet. *Ch. Thomsen* vilde lægge Medlemmerne paa Sinde, at vi maatte søge at faa Ballance. Ved den sidste halvaarlige Generalforsamling var der fremsat flere Forslag, som gik ud paa at faa Indtægten til at slaa til. Naar vi havde indskrænket Bladet, havde det været for at spare. Det var først nu, at „Dansk typ. Forening" havde bekvemmet sig til at betale Halvdelen af Udgifterne til Bladet, men dette var heller ikke for meget, idet Bladet kun koster dem 3 Øre pr. Ekspl., medens det koster os 8 Øre. Vi maatte først se, hvorledes vor Status var, hvorfor han vilde anbefale at udsætte Spørgsmaalets Afgørelse til den forestaaende ordinære Generalforsamling. *Rasmussen* var ganske vist imod atter at udvide Bladet, men som Stillingen var, maatte vi dog stemme for Udgivelsen af et 8-Dags Blad. *Formanden* mente, at man maatte tage Hensyn til de forhaandenværende Forhold, hvilke gjorde det temmelig nødvendigt at udvide Bladet. Det var ganske rigtigt, at „Dansk typ. Forening" fik flere Blade end vi, men naar den nu vilde betale Halvdelen af Udgifterne, mente han ikke, at vi burde sætte os imod dens Ønske. Det var nemlig vanskeligt for den at bringe sine Meddelelser, da Medlemmerne boede saa langt fra hinanden; han kunde godt stemme for Thomsens Resolution; men Bestyrelsen havde været nødt til at tage Sagen op straks. *Wm. Sørensen* var af den Mening, at man var nødt til at udvide Bladet, for at holde fast ved Gensidigheden. *N. Hansen* mente, at man først kunde udvide Bladet fra 1. Oktober. *Emil Petersen* fandt, at Nødvendigheden af et 8-Dags Blad først maatte bevises fra „Dansk typ. Forening"s Side. Han vilde anbefale Medlemmerne at stemme for Thomsens Resolution allerede af den Grund, at man ikke kunde naa at faa Bladet ordnet til 1. Juli, idet dette skulde anmeldes paa Posthuset i rette Tid. *Stiedl* vilde opfordre Medlemmerne til at stemme for, at Bladet fra 1. Oktober kom til at udgaa hver 8. Dag. *Formanden* vilde til E. Petersen bemærke, at „Dansk typ. Forening"s Udgifter blev meget mere forøgede end vore, hvilket beviste, at de virkeligt trængte til at faa Bladet hver 8. Dag; men da det nu var for sent at udgive Bladet allerede fra 1. Juli, maatte man vente til 1. Oktober. *Louw* udtalte, at det var et Spørgsmaal, om vi kunde bære de forøgede Udgifter. *Fasmer* anbefalede at stemme for Thomsens Resolution. *P. L. Pedersen* mente ogsaa, at vi ikke kunde undgaa at udvide Bladet. *Stiedl* erindrede om „Dansk typ. Forening"s forøgede Udgifter. *Mathiesen* talte for en Sammenslutning med den ny Forening. *Formanden* troede, at en Sammenslutning maatte følge enten før eller senere. — Han mente, at vi snart kunde komme til et Resultat, da Stemningen udelukkende var for Thomsens Resolution. *Thomsen* anbefalede sin Resolution. — *Dirigenten* stillede derpaa følgende Resolution under Afstemning:

„Idet Generalforsamlingen opfordrer Bestyrelsen til at forelægge det af „Dansk typ. Forening" stillede Forslag om „Typ.-Tid."s Udgivelse hver 8. Dag, paa den førstkommende ordinære Generalforsamling, gaar den over til den næste Sag paa Dagsordenen."

Resolutionen vedtoges med alle Stemmer mod 2. Generalforsamlingen hævet. *L. J.*

Korrespondance.

Slagelse, den 26. Juni 1887.

I Torsdags afholdtes en ekstraordinær Generalforsamling her i Lokalforeningen for at drøfte Spørgsmaalet, om Hovedbestyrelsens Sæde allerede nu skal flyttes fra Aarhus til en anden By, og om Hjælpekassens Sammenslutning med „Dansk typ. Forening" paa Basis af det fra Vejle fremkomne Forslag, i Følge hvilket der ved et Medlems Død udbetales til hans

Efterladte 300 Kr., til hvis Dækning der opkræves et Ekstra-Kontingent à 1 Kr. hos hvert Medlem.

Efter en kort Forhandling enedes man om at stemme imod Hovedbestyrelsens Flytning i hvert Fald det første Aar.

Angaaende Hjælpekassen udspandt der sig en længere Debat. Man var omtrent Alle enige om, at denne Kasse burde være et Led af „Dansk typ. Forening", men man var ogsaa paa det Rene med, at det foreliggende Forslag om Ekstra-Kontingentet var uheldigt; thi hvis dette vedtoges, vilde jo Foreningen ved hvert Dødsfald tjene ca. 100 Kr. foruden de 60 Kr., som nu ydes i Begravelseshjælp. Dette, fandt man, var der ingen Mening i.

Det vedtoges énstemmigt ikke at stemme over Forslaget og motivere sin Stilling til Spørgsmaalet saaledes:

> Generalforsamlingen billiger, at der ved et Medlems Død udbetales til hans Efterladte 300 Kr., men er meget imod, at dette Beløb dækkes paa den i det foreliggende Forslag nævnte Maade. Derimod kunde man hellere ønske, at det ordinære Kontingent forhøjedes med 5 Øre ugenlig eller — hvis dette ikke var tilstrækkeligt — med 10 Øre ugenligt, og opfordres den ærede Hovedbestyrelse til snarest mulig at fremkomme med et Forslag i denne Retning.
>
> *C. Olsen.*

Forskelligt.

Malmø-Typografernes Genbesøg hos Sangforeningen fandt Sted i Søndags. Ved Ankomsten om Formiddagen Kl. 10 modtoges Gæsterne, et Antal af nogle og tyve, af Bestyrelsen m. Fl., og førtes ud til „Søfryd", i hvis Have man spiste Frokost. Efter en Spadseretur ad Langelinie og et Besøg i „Berlingske Tidende"s Officin, kørte man Kl. 2 til Klampenborg, hvor Gæsterne mødtes med Sangforeningens Medlemmer, og hvor der straks blev en ædel Kappestrid mellem det lille, godt sammensungne svenske Kor og det større københavnske. Derpaa marcheredes med Sang op til Eremitagesletten, og Appetiten var godt vakt, da man Kl. 6½ gik til Bords i en prægtig Løvhytte paa Gamle Klampenborg. Efter det fortrinlige Bord samledes man et Par smukke festlige Timer ved Punschebollerne. *Vald. Carlsen* holdt Talen for de svenske Gæster efter Afsyngelsen af en paa Svensk skreven Velkomstsang af *Vilh. Tømmerup*, for hvem der efter Afsyngelsen af hans næste Sang udbragtes et hjærteligt Leve. *Jul. Andersen* talte for den praktiske Skandinavisme, der udgaar fra Samfundets bredere Lag, og *Emil Petersen* for et alvorligt Samarbejde mellem de nordiske Typografer. Hr. *Johnson* fra Malmø deklamerede en „Tak for Sidst" til Sangforeningen, og *Alb. Auener* talte efter en humoristisk Sang, der modtoges med Jubel, for „den typografiske Sangeraand". Taler og Sange fra begge Kor vekslede nu indtil Opbrudet. Men da man efter Hjemkørslen ad Strandvejen naaede Havnegade Kl. 12.10, var Damperen lige sejlet, og de svenske Kolleger maatte sove her i Byen nogle Timer, indtil de Kl. 6 Morgen rejste hjem.

— I *Sangermødet i Lyngby* af Hr. Kapelmusikus *Guldbrandsens* Sangforeninger Søndag Eftermiddag den 24. Juli vil man kunne deltage gennem Sangforeningen, hvad enten man tager Del i Festmaaltidet eller indretter sig det mere familiært.

Den typografiske Forening.

Til det frivillige Fond for Arbejdsløse har jeg endvidere modtaget:

„National-Tidende" (83. og 84. B.) 6.60, „Politiken" (87. og 88. B.) 6.25, W. & L. (Fjeldsøe) 2.00, „Adresse-Avisen" 1.00. I alt **Kr. 15.85**. Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3,248.67**. *Rud. Bøhm.*

Typografernes Hjælpekasser.

Under Dr. Berlèmes Fraværelse til 2. August besørges hans Praksis af Dr. *Jessen*, Graabrødretorv 16, 1. Sal, træffes fra 11½—12½, 6—6½ og om Søndagen Kl. 8 Morgen. *N. Hansen.*

Typografernes Stiftelse.

D'Hrr. Inkassatorer anmodes om, af Hensyn til Aarsregnskabets Afslutning, at indsende Bidraget for April Kvartal snarest muligt. *Bestyrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalformænd bedes snarest muligt — senest 14. Juli — indsende April-Kvartalets Regnskab, ledsaget af Kvitteringer for havte Udgifter, til undertegnede Hovedkasserer.

Aarhus, den 4. Juli 1887.

Joh. Lund,
Østergade 27.

Lærlingesagen.

Henvendelsen til Fællesrepræsentationen er efter endt Cirkulation indsendt til Fællesrepræsentationens Formand, Hr. Direktør *Ph. Schou*, forsynet med 420 Underskrifter.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Næstved, *Carl Sørensen* (sidst arbejdet i Middelfart).

Nykøbing, J., *P. M. Koustrup-Petersen* (sidst arbejdet i Middelfart; arbejdsløs).

Bortrejste Medlemmer.

Hillerød (Hørsholm), *Th. Vollmann* til Amerika.

Udmeldte.

Aalborg, *Ditlev Thaanum* (rejst til Amerika).

Udgifter og Indtægter ved Repræsentantmødet i Kolding den 12. Juni.

Udgift:	Kr.	Øre
Rejseudgift til Repræsentanterne og Hovedbestyrelsen	305	70
Udbetalt i Diæter til do. do.	235	„
I alt Udgift	540	70

Indtægt:

Frivillige Tilskud:	Kr.	Øre
Aalborg	38	50
Faaborg	3	„
Hjørring	3	50
Holbæk	14	„
Kallundborg	6	„
Køge	9	„
Middelfart	7	70
Nyborg	2	„
Nykøbing (Jylland)	4	„
Næstved	19	„
Odense (indsendes med Regnskabet)	25	„
Randers	9	25
Ribe	2	„
Ringkøbing	3	„
Ringsted	9	80
Roskilde	9	„
Rudkøbing	3	„
Skanderborg	4	„
Stubbekøbing	6	„
Svendborg	6	75
Varde	6	„
Vejle	5	„
Viborg	7	„
I alt Indtægt	202	50

Følgende gav Afkald paa Diæter: Repræsentanten fra Hillerød, og af Hovedbestyrelsen Formanden.

Følgende modtog kun i Diæter: Repræsentanten fra Maribo 5 Kr., Nakskov 3 Kr., og af Hovedbestyrelsen Terkelsen 5 Kr. *Hovedbestyrelsen.*

Afstemningen i „Dansk typ. Forening".

Den af Hovedbestyrelsen i Følge Beslutning paa Repræsentantmødet foretagne almindelige Afstemning over Spørgsmaalene:

1. Skal Hjælpekassen gaa ind under „Dansk typografisk Forening" paa Basis af Ændringsforslaget fra Vejle til § 57, saalydende: „Dør et Medlem, udbetaler Kassen i Begravelseshjælp til hans Efterladte en Understøttelse af 300 Kr., senest 14 Dage efter at Dødsfaldet er anmeldt. Til Dækning heraf opkræver Lokalforeningsformanden hos hvert Medlem et Ekstrakontingent af 1 Kr." „I Tilfælde" osv. §en ud?

2. Skal Hovedbestyrelsens Sæde fra 1. Juli d. A. flyttes fra Aarhus og til en anden Lokalforening?

I Tilfælde af bekræftende Svar, i hvilken af de to nedennævnte paa Repræsentantmødet foreslaaede Lokalforeninger skal Hovedbestyrelsen have Sæde:

3. Odense?

4. Kolding?

gav følgende Resultat:

Lokalforening	Spørgsm. I			Spørgsm. II			Spørgsm. III			Spørgsm. IV		
	Ja	Nej	St. ikke	Ja	Nej	St. ikke	Ja	Nej	St. ikke	Ja	Nej	St. ikke
Aalborg	22	1	3	2	20	3	2	—	—	—	—	—
Aarhus	21	22	5	18	27	3	23	3	22	3	14	31
Assens	1	5	1	—	6	1	—	—	—	—	—	—
Faaborg	3	—	—	3	—	—	3	—	—	—	3	—
Fredericia	—	7	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—
Helsingør	2	1	3	1	5	—	1	—	5	—	—	—
Hillerød	1	7	5	4	5	4	4	—	9	—	—	13
Hjørring	7	1	—	3	5	—	3	—	5	—	3	5
Holbæk	1	14	—	2	12	1	2	12	1	—	14	1
Holstebro	2	1	3	4	2	—	4	2	—	—	1	5
Horsens	1	16	1	8	10	—	9	—	9	—	1	17
Kallundborg	—	6	—	2	4	—	2	—	—	—	2	—
Kolding	22	1	2	1	24	—	2	19	4	19	2	4
Køge	6	2	2	—	8	2	—	8	2	—	8	2
Maribo	3	—	—	1	2	—	1	—	—	—	1	—
Middelfart	3	4	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—
Nakskov	—	6	1	3	3	1	2	3	2	—	5	2
Nyborg	3	—	—	3	—	—	3	—	—	—	3	—
Nykøbing F.	—	4	—	3	1	—	3	—	—	—	3	—
Nykøbing J.	—	4	1	—	4	1	—	—	—	—	—	—
Næstved	5	14	—	—	18	1	—	18	1	—	18	1
Odense	24	—	5	18	14	—	18	—	14	—	10	22
Randers	15	9	3	24	—	3	20	3	4	3	20	4
Ribe	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Ringkøbing	2	2	1	—	5	—	—	4	1	4	—	1
Ringsted	8	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—
Roskilde	5	1	2	—	7	1	—	—	—	—	—	—
Rudkøbing	2	2	2	2	4	—	2	—	—	—	2	—
Silkeborg	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Skanderborg	3	1	1	3	1	1	3	1	1	—	4	1
Skive	2	3	1	—	4	2	—	—	—	—	—	—
Slagelse	1	3	7	—	11	—	—	—	—	—	—	—
Sorø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stubbekøbing	—	3	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—
Svendborg	1	12	1	1	13	—	1	—	—	—	1	—
Thisted	—	6	—	6	—	—	1	5	—	5	—	—
Varde	5	—	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—
Vejle	6	—	—	4	2	—	4	—	—	—	—	—
Viborg	1	6	1	1	7	—	1	7	—	—	1	7
	178	170	53	117	261	25	114	85	80	34	116	116

Brevkasse.

En glad Sjæl. Deres Indsendte har for lidt Interesse for Kollegerne udenfor Deres Trykkeri og kan derfor ikke bruges.

„Nogenlunde ordenlig". Næste Gang.

KUNDGØRELSER.

En Digeltrykpresse til at træde ønskes tilkøbs. Billet mrkt. „C" indlægges i „Typ. Tid."s Ekspedition.

En hurtig og paalidelig Avissætter kan faa fast Plads om 14 Dage i en større Provinsby; Ugeløn 20 Kr. Billet mrkt. „Avissætter" indsendes til „Typ.-Tid." inden 4 Dage.

En Typograf (Trykker) eller **en Stentrykker (Lithograf)**, som kan disponere over nogen Kapital, kan optages som Associé i en i udmærket Gang værende Bogtrykkeri-Forretning i en af de jydske Østkystbyer. Billet mrkt. „1 A." sendes til „Typ.-Tid."s Kontor i 8 Dage.

Typograf.

En flink, dygtig Typograf med udmærkede Anbefalinger, vel øvet saa vel i Avissætning som Ombrækning, søger Plads straks. Billet mrkt. „A. C." bedes indlagt paa „Typ.-Tidende"s Kontor i Løbet af 8 Dage.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Expeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 23. | **Kobenhavn, den 22. Juli 1887.** | 14. Aargang.

Dér slap den ud!

Naar to eller flere Mennesker kommer i indbyrdes Uenighed, og der efter kortere eller længere Tids Forløb paa begge Sider viser sig Tilbøjelighed til at faa en „evig Fred“ i Stand, har jeg altid troet, at en saadan Fredsslutning kun kan baseres paa en gensidig Imødekommenhed. Denne, maaske noget naive Tro er jeg imidlertid nu bleven fuldstændig kureret for ved Læsningen af vore ærede Antipoders Fredsbetingelser i Monitøren for 2. Juli. Disse ædle Fredsmæglere kender ingen anden Udvej end den, at den ene — og det efter min Formening oven i Købet forurettede — Part underkaster sig den andens diktatoriske Vilje og opgiver fuldstændig alt, hvad den har ansét for heldigt og gavnligt Men en saadan Fordring kan kun lede mig til den Opfattelse, at der ogsaa findes „*Typografer, der har en Interesse af at sé Splittelsen opretholdt!*“ Alle de skønne Ord om Enighed og Fordragelighed og hvad man ellers kan finde paa, er da intet andet end tomt Mundsvejr, beregnet paa at tjene som Kappe over ens egen Forfængelighed og Vigtighed.

Nej, lad det være sagt en Gang for alle! *paa dette af de „Ny“ foreslaaede Grundlag kommer der vist næppe nogen Genforening i Stand!* Og sé, hvilke fine Fortolkningskunstnere de „Ny“ er! Med en jongleragtig Behændighed viser de, at de paa Repræsentantmødet i Kolding „faldne Udtalelser peger hen paa, at man (fortrinligt!) ogsaa i Provinserne er bleven klar over, at det hele er et Spørgsmaal om, hvorvidt der til vor Fagforening skal knyttes et politisk Særpræg eller ikke — — —“ Hvis Hovedmængden af de „faldne Udtalelser“ nu tilfældigvis slet ikke gik i denne Retning, hvad saa? Dette Spørgsmaal kan de „Ny“ faa Lov til at besvare.

Førend jeg gaar videre, skal jeg dog tillade mig at rense mig for den Beskyldning, at jeg ubeføjet havde angrebet de „Ny“ paa Mødet i Kolding, — — — „naar man véd, at han (Modstanderen) ikke er tilstede og kan forsvare sig“. Jeg kan tage hele Repræsentantmødet til Vidne paa, at jeg overfor Repræsentanten *Findling* fra Nyborg erklærede, at det stred imod mit Princip, at angribe nogen, som ikke kan forsvare sig; dette Princip har jeg søgt at overholde paa bedste Maade, endskøndt jeg kunde have haft al Anledning til at bevidne Sandheden af de af *N. L. Christensen* (Aalborg) brugte Udtalelser om, at Typograferne i København *tvinges ind i „Ny typografisk Forening“*. Her behøver jeg imidlertid ikke at lægge Baand paa mig, og derfor skal jeg bekræfte Christensens Udtalelser ved at vise hen til, *at t. Eks. ingen Typograf faar Arbejde hos I. Cohen, naar han er Medlem af „Den typografiske Forening“, undtagen han melder sig ind i den „Ny typografiske“. Dette er Styrelsen for sidstnævnte Forening vidende om*, og den har, til Trods for flere Opfordringer fra vor Side, saa vidt mig bekendt *endnu* ikke gjort Skridt til at faa denne afskyelige og for en *Arbejderforening* nedværdigende Tvang ophævet. Hvad betyder overfor denne uomstødelige Kendsgerning det Pjat: „ingen Undertrykkelse og ingen Gaaen over til andre Lejre?“ I „Den typografiske Forening“ kan enhver blive salig efter sin Façon — der spørges ikke efter vedkommendes politiske Trosbekendelse, og hvem der vil paastaa det modsatte, gør sig skyldig i en grov Usandhed. Det kan være, at de „Ny“ igen vil sno sig bort fra omtalte og deres kollegiale Ære beskæmmende Kendsgerning, ved at sige, at *de* ikke tvinger nogen ind i deres Forening. Men denne Udflugt har ikke den mindste Betydning overfor det Faktum, at Medejeren af I. Cohens Bogtrykkeri, Hr. *Lange*, er en fanatisk Højremand, der af *politisk Fanatisme* tvinger Arbejdere ind i en Forening, *som han er Medlem af*. Mener d'Hrr. det ærligt med deres Fredsforsikringer, saa maa de først og fremmest sørge for, at slige politiske Fanatikere forsvinder ud af deres Rækker. Jeg véd i Forvejen, at Hr. „Snask“ efter yderste Evne vil anstrænge sig for at tildænge mig med sin Spot, men det vil aldrig kunne røre mig, da jeg har Bevidstheden om, at der endnu findes Kolleger i Danmark, som med mig føler Skamrødmen stige op i Ansigtet ved Tanken om, at der findes en typografisk *Arbejderforening* i København, der *tillader* (ɔ: ikke forbyder) visse Principaler, *paa Grund af den herskende Arbejdsløshed at tilføre denne Forening Medlemmer!* Der findes ikke faa af vore arbejdsløse Medlemmer, som har maattet høre det for en *Gentleman* aldeles umulige Spørgsmaal: „Er De Medlem af den gamle eller den ny Forening?“ Endskøndt mange af disse saaledes eksaminerede har gaaet arbejdsløs i over et halvt Aar, og endskøndt de meget gærne vilde have Arbejde, har de dog haft Mandsmod nok til at give et korrekt Svar. Ganske vist findes der ogsaa Kolleger, som er bleven gjort „møre“ ved en lang Arbejdsløshed, og som derfor har vendt os Ryggen, hvilket t. Eks. det sidste Nr. af Monitøren indeholder et ret talende Vidnesbyrd om, — men jeg véd ogsaa, at disse Kolleger, der har svigtet deres gamle Fane, kun med blødende Hjærte har sluttet sig til en Forening, hvis Eksistens de ikke ansér for berettiget.

Altsaa I Herrer fra den „Ny“: Lad os blive fri for den løsagtige Beskyldning, at *vi* øver Tvang imod

nogen, thi I vil vanskelig kunne paapege et eneste af vore Medlemmer, der har mærket noget til en saadan Tvang fra vor Side*), medens jeg i Snesevis kan tjene med Eksempler paa, at der fra Eders *Medlemmers* Side er bleven øvet Tvang imod Medlemmerne af den gamle Forening.

Ønsker d'Hrr. en Sammensmeltning imellem begge Foreninger, maa de sé at finde et andet Grundlag, end det af dem paapegede, thi de vil ved lidt Omtanke snart komme paa det rene med, at Medlemmerne af „Den typografiske Forening" ikke gaar *denne Vej* til Kanossa! *Rud. Bøhm.*

Efter Repræsentantmødet.

(Af *H. F. Rasmussen*, Kolding.)

Efter „Typ.-Tid."s sidste Nr. at dømme, synes det næsten, som om den Stilling, „Dansk typ. For."s Repræsentantmøde den 12. Juni indtog til de Sager, der vedrører „Den typ. For.", ikke rigtig har vundet Bifald hos en Del Medlemmer af sidstnævnte Forening.

Hr. *M. Lazarus* omtaler saaledes i en Artikel den Opfordring (Repræsentantmødets) til de to københavnske typografiske Foreninger om „at komme hinanden i Møde (*imod* hvilken der endda blev afgivet 173 St., medens 11 afholdt sig fra at stemme), der med et just ikke knusende Flertal stilledes til Københavnerne." Hertil maa bemærkes, at den Resolution angaaende denne Sag, som jeg i Forening med Hovedbestyrelsens Formand, Hr. Harald Jensen, stillede til Repræsentantmødet og af dette vedtoges med 230 St., ganske vist fik 173 St. imod sig, *men disse 173 St. blev ikke afgivet imod at Københavnerne sluttede sig sammen i én Forening;* nej, disse Stemmer blev afgivet imod Resolutionen i Forventning om at faa denne forkastet og derefter faa Forslaget om Gensidighed med „Ny typ. For." sat under Afstemning og eventuelt vedtaget. Jeg kan med Bestemthed sige dette, da flere af de, som afgav Stemme imod Resolutionen, har udtalt dette til mig. Og de 11 „ikke stemmende" kan vist næppe heller siges at være imod Sammenslutningen af København. Dersom Stillingen havde været en saadan, at Repræsentantmødet *først* havde stemt over Forslaget fra „Ny typ. For.", som selvfølgelig var bleven forkastet med tilnærmelsesvis de samme Stemmer (230 imod 173), som blev afgivet angaaende Resolutionen, *og Resolutionen derefter var kommen under Afstemning*, da er jeg overbevist om, *at den vilde have samlet alle Stemmerne.*

Hvad dernæst Repræsentantmødets Stilling til „Typ.-Tid." angaar, da synes mig, at „Den typ. For."s Medlemmer har Grund til at være tilfreds dermed. Saafremt Repræsentantmødet havde besluttet sig til Oprettelsen af eget Organ for „Dansk typ. For." — hvad jeg kan forsikre Københavnerne der var stor Stemning for blandt Repræsentanterne, og som det for flere Vedkommende kostede en Del Selvovervindelse at afvige fra —, hvad vilde da have blevet den sørgelige Konsekvens heraf? Simpelt hen den, at „Typ.-Tid." ikke en Gang kunde have været opretholdt som Fjortendagsblad. Det var navnlig Hævdelsen af dette sidste Argument, der slog Hovedet paa Sømmet, ihvorvel jeg villig skal indrømme, at det paaklistrede „Redaktionsudvalg for Provinserne" vel ogsaa bidrog sit til at samle Stemmerne. (Dette Redaktionsudvalg er jeg dog bange for vil gøre mere Skade end Gavn.) Det er ikke fri for at lyde lidt komisk, naar Hr. *Emil Petersen* paa „Den typ. For."s Generalforsamling udtalte, „at Nødvendigheden af et 8-Dags Blad først maatte bevises fra „Dansk typ. For."s Side! Jeg har hidtil ikke vidst bedre, end at Københavnerne selv indsér Nødvendigheden af et 8-Dags Blad, naar ellers deres Kasse kan bære denne Udgift. *For Provinsernes vedkommende er det i al Fald en bydende Nødvendighed, at Foreningens Organ er Ugeblad;* derom var Repræsentantmødet fuldstændig enig.

Forinden jeg slutter disse Linjer, finder jeg det nødvendigt at tilføje, at Hr. *Rud. Bøhms* rolige og besindige Optræden paa Repræsentantmødet, samt hans fyldestgørende Udtalelser for dette, i høj Grad medvirkede til, at han kunde bringe saa godt et Udbytte med sig hjem til „Den typ. For.".

Fra Aarhus.

Den $^{19}/_{7}$ 87.

Det var ikke uden Grund, at Aarhus Repræsentanterne søgte at faa Hovedbestyrelsens Sæde forlagt fra Aarhus til en anden By. Fredag den 8. Juli blev der her indkaldt en Generalforsamling, hvor Regnskabet var fremlagt til Vedtagelse, og hvor der samtidig skulde foregaa Valg af Formand, Suppleant og Revisorer til Lokalforeningen, samt ske Indstilling til Valg af 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter. Efter lang Ventetid var der endelig samlet ca. 12—13 Medlemmer. Da der skulde i alt dels vælges dels indstilles 14, enedes man om kun at behandle Regnskabet, som godkendtes, men udsætte Valgene og Indstillingerne til en ny Generalforsamling. Denne afholdtes Fredag den 15.; men trods at der var rettet indstændige Anmodninger til Medlemmerne om at møde, var der igen kun mødt 12—13. Nu kunde det imidlertid ikke nytte at vente længere og Valgene foretoges. Det kneb med at faa en Lokalforeningsformand. *Jens Lund* blev straks foreslaaet, ligesom paa sidste Generalforsamling, men da han ved den Lejlighed havde udtalt, at han i saa Fald vilde melde sig ud af Foreningen, søgte man at finde en anden og *Jørgen Jensen* blev da foreslaaet. Denne vidste ikke bestemt, hvor vidt han kunde modtage Valget, det afhang nemlig af, om han kunde faa Tilladelse til at ekspedere de Rejsende paa Trykkeriet,

*) Som et ret karakteristisk Bevis herpaa skal jeg eksempelvis kun anføre, at der i „Social-Demokraten" — hvilket Blad vor Forening jo er Medejer af — arbejder to Typografer, der ikke er Medlemmer af „Den typ. Forening", og at vi til Trods for, at mange af vore egne Medlemmer gaar arbejdsløse, dog ikke har gjort noget Forsøg til at tvinge dem ind i vor Forening.

kunde han det, skulde han gerne modtage Valg. Resultatet blev da, at *Jørgen Jensen* valgtes til Formand, *Lund* til Suppleant, *O. V. Hansen* og *F. Nielsen* til Revisorer.

Dette kom man altsaa saa nogenlunde over, eller troede at komme saa nogenlunde over, men næste Punkt af Dagsordenen, Indstillingerne til Hovedbestyrelsen, viste større Vanskeligheder. I Følge de ny Love skal der jo nemlig indstilles dobbelt saa mange, som der skal vælges, altsaa 6 til Hovedbestyrelsen og 4 til Suppleanter, og det viste sig umuligt at finde disse 10 Mænd. *Harald Jensen* gjorde den Bemærkning, forinden der skredes videre i Sagen, at da det galdt at faa valgt en Hovedbestyrelse, som kunde arbejde sammen, vilde han sige paa Forhaand, at hvis *Nelson* valgtes, betragtede han dette som en Umulighed. Med en saadan Sammensætning var Hovedbestyrelsen ude af Stand til at kunne udrette noget, og han vilde da opgive sin Plads. *Nelson* meddelte, at han ikke modtog Valg, og dermed var den Sag klaret. Det galdt nu at finde det nødvendige Antal Kandidater. Da der ikke kunde være Tale om at udpege 10, og der forøvrigt heller ikke viste sig nogen større Uoverensstemmelse imellem Medlemmerne, enedes man om kun at indstille det Antal Medlemmer, der tiltrængtes. Indstillede blev da *A. Nielsen* som Næstformand, *Gertsen* og *P. Christensen* som Hovedbestyrelsesmedlemmer, og til Suppleanter *J. Petersen* og *A. Olsen*, den sidste ved bundet Omvalg med den tidligere Næstformand, *R. Terkelsen*. Dermed var Generalforsamlingen forbi, og Indstillingen cirkulerer nu til skriftlig Afstemning i Lokalforeningen.

Vanskeligheden med at faa besat Lokalforeningsformandspladsen er imidlertid, efter hvad jeg erfarer, endnu ikke overstaaet. *J. Jensen* kunde nemlig ikke paa Grund af fornævnte Omstændigheder overtage Pladsen, og *J. Lund* skulde da i Følge Lovene overtage den, indtil der ved en ny Generalforsamling var valgt en anden Formand. Dette har Lund imidlertid nægtet, og Lokalforeningen staar saaledes nu igen uden Formand. Det er en meget mærkelig Fremgangsmaade af Hr. Lund, der dog ved alle Lejligheder gerne har villet give det Udseende af at nære en varm Interesse for Foreningen. *P.*

Korrespondance.

Kolding, i Juli 1887.

Lokalforeningen vedtog paa sin forleden afholdte Generalforsamling at genvælge Lokalforeningens Formand, Hr. *P. Hvidtfeldt*. Derpaa fremlagdes til Godkendelse flere (baade gamle og ny) Regnskaber, nemlig 1. Regnskabet for *Vinter*ballet, 2. do. for Strejkebidragene til de tyske Kolleger, 3. do. for Repræsentantmødet, hvilke alle godkendtes. — Dernæst diskuteredes og vedtoges Love for „Kolding typografiske Forening“ (Bestyrelsen for denne bestaar af Tillidsmændene i „Dansk typ. For.“s Kolding-Afdeling; Formanden, Suppleanten og Revisorerne).

Den 16. Juli fremlagdes paa en Generalforsamling Lokalforeningens Regnskab for April Kvartal, i hvilket Indtægten havde været 179 Kr. 80 Øre, Udgiften 20 Kr. 56 Øre, indsendt til Hovedkassen 144 Kr. 24 Øre, Beholdning 15 Kr. I Kvartalets Løb havde Lokalforeningen haft 32 Medlemmer. — *Formanden* gav dernæst en kortfattet Oversigt over Virksomheden i Lokalforeningen i Aarets Løb, i hvilket Indtægten (fradraget Kvartals-Kassebeholdningen) havde været 485 Kr. 20 Øre, Udgiften 225 Kr. 99 Øre, indsendt til Hovedkassen 259 Kr. 21 Øre. Der var udbetalt 66 Rejseunderstøttelser (deraf 15 Udlændinge og 16 tilhørende „Den typ. For.“) med et samlet Beløb af 109 Kr. 6 Øre, i Arbejdsløshedsunderstøttelse 49 Kr. og i Sygehjælp 45 Kr. 50 Øre. *Basse.*

Forskelligt.

Om Repræsentantmødet i Kolding hedder det i „Haandværkerbladet“ *) bl. a.: „. . . . . Forhandlingerne førtes ikke alene i god kollegial Aand, men det var tillige en ligefrem Fornøjelse at være Vidne til den Interesse, Repræsentanterne bar til Skue for den Stand og det Fag, de tilhørte. Særlig skal det noteres, at saa vel Foreningens Formand, Hr. *Harald Jensen*, som Formanden for den typografiske Forening i København, Hr. *Rud. Bøhm*, der var til Stede, var meget maadeholdne i deres Udtalelser, og at de i det hele taget ved deres rolige og besindige Foredrag gjorde et godt Indtryk. Et, som det forekommer os, utidigt Forslag, der fremkom under Mødet, om at nægte den sidstnævnte Ordet, blev forkastet.“

Pseudonymen „o. s. v.“ i „Ny typ. Tid.“, hvis borgerlige Navn er en offenlig Hemmelighed, har i „Ny typ. Tid.“s Juli-Nr. følt sig dydig indigneret over en lille Passus i min Artikel i „Typ.-Tid.“ Nr. 19, hvori „Ny typ. Tid.“ tilfældig omtales. Hr. „o. s. v.“ *forsøger* „ganske *en passant* at trække paa Skuldrene“, noget der maaske hører med til de „*daglige Formandsforretninger*“, hvorefter han synlig tilfreds sætter sig hen i Ro og Mag og repeterer (for 19. eller 20. Gang) en af hans velkendte om end ikke velgørende Passiarer for gamle Koner.

Hr. „o. s. v.“ er en ihærdig Indsamler og Forbruger af „Vittigheder“ og „Dumheder“, hvad hans mangfoldige Bidrag i „Ny typ. Tid.“ klarlig viser, men ogsaa netop derfor har *han* en stor Andel i *Vindægget*.

p. t. Gilleleje, den 17. Juli 1887. *gg.*

Et pragtfuldt Tableau for Sættere er i disse Dage kommen i Handelen fra en Kollega ved Navn *H. Sachse* i Halle a. S. Omgivet af typografiske Emblemer staar indenfor en Oval en Sætter ved sin Kasse, beskæftiget med at „snappe“ Typer. Figuren er „hovedløs“ og indrettet til Anbringelsen af ens eget Kontrafej, som en Fotograf med Lethed vil kunne

*) „Haandværkerbladet“ udgives i Kolding og redigeres af Bogtrykker N. Davidsen.

udføre — naar flere Kolleger paa én Gang lader sig fotografere, vil Omkostningerne derved reduceres til et Minimum. Tableauets Størrelse er 39×51 cm. og Prisen er *uden Ramme* Kr. 1.50, *med* pragtfuld Antik- eller Guld-Barok-Ramme Kr. 3.50. Tableauet er udført i 5 forskellige fotografiske Farvetryk paa Chromo-Karton og gør et meget smukt Indtryk. *Et Eksemplar deraf vil i Morgen Aften blive udstillet i Foreningens Lokale.* Rud. Bøhm er gerne villig til at besørge Ordres paa Tableauet saa vel fra Provinserne som fra København, men i saa Tilfælde maa man opgive, om det ønskes uden eller med, og da hvad Slags, Ramme. — Om nogen Tid vil der ligeledes blive et lignende Tableau at faa for Maskintrykkere.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Jul. Vilh. Jensen (udl. den 16. Novbr. 1886 hos I. Cohen); arbejdsløs.

Chr. Simonsen (Trykker); Nielsen & Lydiche.

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen. *Styrelsen.*

Den halvaarlige Generalforsamling

afholdes **Søndag den 14. Avgust,** Kl. 10½ Formiddag, i Lille Kongensgade 25, 1. Sal.

Foreløbig Dagsorden:

1. Regnskabets Forelæggelse, event. Godkendelse.
2. Andragende fra „Dansk typ. Forening" om „Typograf-Tidende"s Udgivelse hver Uge m. m.
3. Budgettet for 2. Halvaar. *Styrelsen.*

Til det frivillige Fond for Arbejdsløse har jeg endvidere modtaget:

„National-Tidende" (85. og 86. B.) 6.30, „Politiken" (89. og 90. B.) 6.00, „Adresse-Avisen" 1.00. I alt **Kr. 13.30.** Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3,261.97.**

Rud. Bøhm.

Typografernes Sangforening.

Søndag Eftermiddag: *Tur til Lyngby* med Sangforeningerne „5te Juni" og „Odeon". Koncert i Slotsparken. Maaltid, Dans og Punch à 2 Kr. pr. pers. i Rustenborg.

Næste Lørdag Kl. 10 præcis: Møde i „Søfryd". *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

I Fredericia Lokalforening er *H. A. Honoré* valgt til Formand fra 1. Juli.

I Fortegnelsen over indkomne Bidrag til Repræsentantmødet i sidste Nr. var glemt *Assens* med et Beløb af 6 Kr., hvorved Hovedsummen nu bliver Kr. 183 50 Øre.

Aarhus Lokalforening afholdt Fredag den 15. Juli en ekstraordinær Generalforsamling med Dagsorden: Valg af Formand, Suppleant og 2 Revisorer, samt Indstilling til Valg af Hovedbestyrelse. Til Formand valgtes *Jørgen Jensen*, til Suppleant *Jens Lund*. Derefter vedtoges det at opstille følgende Kandidatliste til Hovedbestyrelsesvalget:

A. M. Nielsen, Næstformand.
P. Christensen, } Hovedbestyrelsesmedlemmer.
M Gertsen, }
J. Petersen, } Suppleanter.
A. W. Olsen, }

Man enedes om kun at indstille disse 5, hvorfor et Forslag om at genvælge *Terkelsen*, frafaldtes.

Den derefter i Lokalforeningen foretagne skriftlige Afstemning over Indstillingen gav følgende Resultat: Anth. Nielsen havde i alt 16 St., deraf 6 til Næstformand, Gertsen 15 St., deraf 8 til Næstformand, Christensen 14 St., deraf 1 som Næstformand, J. Petersen 15 St. og A. Olsen 10 St. som Suppleanter. Paa Terkelsen faldt 5 St. I alt var afgivet 17 Stemmesedler.

Generalforsamlingens Indstilling blev saaledes vedtaget af Lokalforeningen. I den nærmeste Fremtid vil Stemmesedlerne blive udsendt.

Aarhus 17/7. *Harald Jensen.*

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Rudkøbing, *Rasmus Jørgensen* (sidst arbejdet i Odder).

Kolding, *F. Aug. Pødenphandt* (sidst arbejdet i Horsens).

Bortrejste Medlemmer.

Ringkøbing, *R. Hansen* (arbejdsløs).
Horsens, *Aug. Pødenphandt* til Kolding.
Rudkøbing, *Chr. M. Madsen* til Hillerød.
Fredericia, *J. H. M. Hansen* til Odder.

Udslettet.

Hillerød (Frederikssund), *Salomon Lang.*

Brevkasse.

Kolding. „Typograf-Tidende" afgaar herfra Fredag Aften Kl. 9.20 og maa derfor være Modtagerne i Hænde Lørdag Formiddag. Vor Ekspedition er saaledes aldeles uskyldig i den mangelfulde Distribution i Provinsbyerne. Maaske en Klage til Postvæsenet i Kolding kunde bøde paa denne Uregelmæssighed?

„Nogenlunde ordenlig" samt Bidragslisten over indkomne Bidrag til *Wetterstens Enke*, maa vente til næste Nr.

KUNDGØRELSER.

Typograf.

En dygtig, flink Typograf med bedste Anbefaling søger Plads snarest. Billet mrkt. „L. P." bedes indlagt paa „Typ.-Tidende"s Kontor i Løbet af 8 Dage.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Expeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 24. | Kobenhavn, den 5. August 1887. | 14. Aargang.

Organets Genudvidelse.

Næste Søndag skal vi altsaa til Generalforsamling, paa hvilken der bl. a. skal forhandles: Andragende fra „Dansk typ. Forening“ om „Typograf-Tidende“s Udgivelse hver Uge. Jeg kender ikke dette Andragendes Ordlyd; men efter det, jeg hidtil har læst og hørt om hele denne Sag, vilde det ikke undre mig, om Andragendet ikke indeholdt nogen reel Begrundelse for „Typ.-Tid.“s Genudvidelse; og om jeg end ikke kan tiltræde den Form, under hvilken Referatet har gengivet Hr. Emil Petersens Udtalelse paa vor sidste Generalforsamling, saa er jeg dog fuldt enig med ham deri, at det vilde være meget rart, for ikke at bruge saa stærkt et Udtryk som nødvendigt, at faa en Smule god *Grund* for Genudvidelsen. Vi, der har stemt for Indskrænkningen, har herfor givet en Grund, der er saa god som ti, og den lyder i Korthed saaledes: „Den typografiske Forening“ har ikke Raad til at opretholde et Ugeblad. Spørgsmaalet er nu, om Talsmændene for „Dansk typ. Foren.“ for deres Anskuelse har en eller flere Grunde, der vejer op imod denne. I Referatet fra Repræsentantmødet vil man søge forgæves efter nogen saadan. Men da Hr. Rasmussen, Kolding, i sidste Nr. skriver: „For Provinsernes Vedkommende er det i al Fald en bydende Nødvendighed, at Foreningens Organ er Ugeblad; derom var Repræsentantmødet fuldstændig enig“ — tør det vel antages, at han kan oplyse os om, hvilke Forhold det er, der gør Udgivelsen af et Foreningsblad hver Uge til „en bydende Nødvendighed“, og jeg beder derfor Hr. Rasmussen om at give os denne Oplysning inden den forestaaende Generalforsamling, hvilket jo vil kunne ske pr. Brev f. Eks. til Formanden, Hr. R. Bøhm. Der er ikke Tvivl om, at den vil faa afgørende Indflydelse paa Sagen; ja, jeg tror at turde forsikre Hr. R. og hans Meningsfæller i denne Sag, at vor Generalforsamling i Marts Maaned ikke vilde have vedtaget Indskrænkningen, dersom den havde kendt saadanne bydende Forhold. Men paa den anden Side bør de have os undskyldt, naar vi ikke kan tage Hensyn til Forhold, vi ikke kender, og som de, der kender dem, ikke har oplyst os om.

Endnu et andet Spørgsmaal denne Sag vedrørende var det rart at have Rede paa til Generalforsamlingen. Repræsentantskabet har énstemmig bemyndiget Hovedbestyrelsen til at ordne Forholdet saadan og saadan. Men det har, i alle Tilfælde efter Referatet, ikke udtalt sig om, hvad „Dansk typ. Foren.“ vilde eller burde gøre, hvis den foreslaaede Ordning nu ikke lod sig gennemføre. I denne Henseende maa det vel nærmest blive vor Styrelses Sag at skaffe fornøden Oplysning. Ganske vist skriver Hr. Rasmussen i det foran berørte Stykke ogsaa, at der blandt Repræsentanterne var stærk Stemning for Oprettelsen af et eget Organ for „Dansk typ. Foren.“, men af det offenliggjorte Referat faar man et helt andet Indtryk i denne Henseende, idet langt flere Repræsentanter har udtalt sig imod denne Ordning end for den.

Jeg vil dog ikke lade, som om jeg ikke troede, at det store Flertal af Kollegerne saa vel i Provinserne som i København ønskede, at sé „Typ.-Tidende“ udgaa som Ugeblad. Dette ansér jeg for hævet over al Tvivl. Og et saadant almindeligt Ønske har i og for sig tilvisse Krav paa at blive opfyldt, saafremt de kontraherende Foreninger paa nogen Maade har Raad dertil. Hvor vidt dette for vor Forenings Vedkommende er Tilfældet, derom vil Regnskabet for det sidst forløbne Halvaar snart belære os.

M. Lazarus.

Om Sammenslutning.

At „Ny typografisk Forening“ vilde forlange Udmeldelse af Fagforeningerne som Grundlag for en Sammenslutning, var noget, som enhver kunde sige sig selv i Forvejen, idet det jo netop var paa Grund af „Den typ. Forening“s Indmeldelse i Arbejderpartiet, at de Folk, som nu staar i de „Ny“s Rækker, svigtede den gamle Forening.

Men enten man nu mener, at Indmeldelsen under de samvirkende Fagforeninger har skadet eller gavnet „Den typ. Foren.“, saa maa det dog være klart for ethvert Medlem, at vi under de nuværende Forhold *umuligt* atter kan udmelde os af Fagforeningerne, idet vi derved vil miste den Støtte, som disse vil kunne yde os i paakommende Tilfælde.

Men der kan desuden heller ikke være Tale om en Sammenslutning, som skulde være ydmygende for nogen af Parterne; thi hvis det virkelig er Meningen, at man atter vil have samlet *alle* de typografiske Arbejdere under den fælles Fane, saa maa de stridende Parter komme hinanden i Møde med Velvilje, og ad Forhandlingens Vej sé at finde et Grundlag, som alle kan være tjent med.

Og den ny Forenings Medlemmer behøver virkelig ikke at være bange for det *„socialistiske Aag“*, da ethvert Medlem i „Den typ. Foren.“ uhindret har Lov til at beholde sin Overbevisning, idet man *ikke der behøver at møde med Attest for sin politiske Trosbekendelse.*

Det indledende Skridt til en Sammenslutning blev da for Resten allerede gjort ved Dannelsen af Sportsklubben, ved hvilken Lejlighed alle 3 typografiske Foreninger rakte hinanden Haanden; inden for nævnte Klub er vi da ogsaa alle Venner, enten vi saa er Socialdemokrater eller Højremænd, og naar der kan herske en saadan Enighed paa Sportens Omraade, saa kan jeg heller ikke indsé, hvorfor det samme ikke skulde kunne ské paa det faglige Omraade.

Man kunde jo begynde med at nedsætte et Udvalg indenfor hver Forening, hvilke to Udvalg saa kunde træde sammen for at forhandle om Betingelserne for, at der atter kunde komme et Samarbejde i Stand mellem de to Foreninger, saaledes at alle det typografiske Fags Arbejdere i Fællesskab kunde varetage deres Interesser.

Men som før bemærket, vil en Sammenslutning *ikke* kunne bringes i Stand ved nogen Fordring om Ydmygelse, da man sikkert hverken kan eller vil gaa ind paa en saadan, *men kun ved gensidig venlig Imødekommen fra begge de stridende Parter.* *L. Jensen.*

„Nogenlunde ordenlig".

Medens Hr. C. F. Rasmussen har maattet lade de fleste af sine første Ankepunkter falde, holder han dog endnu i sidste*) Nr. af „Typ.-Tid." især fast ved ét af dem, nemlig det, at Tabelhovedet i Nr. 18 var opstillet galt, og paastaar dristigt nok, at den af mig fremsatte Marahrensske Regel for „Tværsats" af mig var betegnet som en Oversættelse efter sammes ubegrundede kortfattede Anvisning m. H. t. Tabelsats i „Handbuch der Typographie", hvad den jo, vitterligt for Enhver, som kan læse rigtigt, *ikke* var. Atter her har Hr. R., som for Resten paa flere Steder i sit sidste Indlæg, været mildest talt unøjagtig. Nej, Sammenhængen er den, at netop hin Anvisning, hvis jeg ikke husker meget fejl — der er jo gaaet en Snes Aar siden den Tid — gav Anledning til den Meningsudveksling imellem Hr. M. og mig, der endte med, at han opstillede den af mig anførte Regel som den, der i alle Tilfælde mindst tvang Læseren til at vende op og ned paa Papirbladet for at faa Skriften regelret for sig, og som han lovede at optage i en paatænkt ny Udgave af Bogen, hvilken han imidlertid ved uheldige Forhold blev hindret i at iværksætte. Dette kunde Hr. Rasmussen vel ikke vide, og for saa vidt skal han være undskyldt. Men han kunde uden Skade saa vel for sig selv og sin faglige Anseelse som for Sagens Skyld gerne have sparet sine nærgaaende Personligheder, dem jeg her af flere Grunde roligt skal lade ligge. Jeg skal tværtimod, da det her drejer sig om et rent teknisk Spørgsmaal, ligefrem indrømme ham, at nogle ældre Kolleger, hvem jeg har forelagt Spørgsmaalet, har tiltraadt hans Anskuelse (andre derimod ikke), uden dog at kunne begrunde den og uden at kunne afkræfte den af mig ogsaa her anførte Grund, som jeg beder Hr. R. og Enhver, som interesserer sig for Spørgsmaalet, prøve i Praksis.

M. Lazarus.

* * *

Hermed mener vi at kunne afslutte Diskussionen om denne Sag. *Red.*

*) Dette Stykke har maattet ligge over.

Vi har modtaget følgende:

Hr. Redaktør!

Ved at læse Referatet fra Generalforsamlingen i Aarhus, hvor der skulde opstilles 3 ny Kandidater til Hovedbestyrelsen, blev jeg lidt ærgerlig, og denne Ærgrelse er jeg ganske vist ikke ene om. At tænke sig, at der til en Generalforsamling, hvor der skal opstilles Hovedbestyrelsesmedlemmer (samtlige Medlemmer i de øvrige Provinsbyer retter sig herefter), kun møder 12—14 Medlemmer af 50—60, det er mere end sørgeligt, og jeg forstaar ikke ganske, hvad der har bevæget de øvrige Medlemmer til at blive borte, det skulde da vel ikke være en Sammensværgelse om, at de slet ingen Hovedbestyrelse vil have i Aarhus, hvor der hersker et saadant Paradis, at de kan sende to Repræsentanter, der i et og alt har en og samme Mening!

D'Hrr. Kolleger i Aarhus gaar vel ikke med den Indbildning, at det er en ganske ligegyldig Sag, hvem der bliver valgt ind i Hovedbestyrelsen; en saadan Tanke kan de umulig have, thi de véd jo netop dér af god Erfaring, hvad det vil sige at vælge dygtige og ikke-dygtige Mænd ind i Hovedbestyrelsen. Eller er det mulig for at trodse de øvrige Medlemmer Landet over, der for nylig har vedtaget, at Hovedbestyrelsen skal blive i Aarhus, at de udebliver fra en Generalforsamling, hvor de netop burde være? I saa Fald er en saadan Trods uberettiget, thi det maa jo da være en Ære for Aarhus-Kollegerne, at det med stor Stemmeflerhed er blevet vedtaget, at Hovedbestyrelsen skal blive i Aarhus — der er derved givet dem et Tillidsvotum, de ikke saadan burde kaste ud af Vinduet. Heller ikke har man vel Ret til at tro, at det hele Virvar i Aarhus bunder i Personligheder; sørgeligt vilde det da være, om de ikke kunde holde dette ude ved en saadan Lejlighed og blive enige om, uanset Personligheder, at give Indstillingen til Hovedbestyrelsen et heldigt Præg og ikke som her møde med — 17 Stemmer; thi det faar let Udseende af, at d'Hrr. i Aarhus gør Løjer med det hele; men det bidrager sandelig ikke til, at Kollegerne i det øvrige Land faar nogen god Mening om de Kolleger i Aarhus, der søger at slaa sig op paa Splittelsessystemet og bidrager til, at Medlemmerne og — Kollegerne lever „som Hund og Kat"!

Det forekommer mig, at de ærede Aarhus-Kolleger tager lidt forkert paa Sager, som de alle burde samles om. Tiden er ikke til at tale om Personligheder og tage Stade herpaa; vi har ganske andre Ting at henvende vore Tanker paa, og de er mere alvorlige — saa alvorlige, at de ingen Personligheder taaler, — heller ingen Splittelsesmænd! *Vi* skal netop nu være *enige og faste*, ellers naaer vi intet; det er kun som en kraftig

og sammensluttet Trop, vi erhverver os Respekten og Udsigten til en Forbedring af vore tarvelige Kaar, og dette Maal kan vel samle *alle*, enten de er personlige Venner eller Uvenner! Ellers skulde det staa daarligt til med den saa meget udskregne — *Enighed og Kollegialitet!*

Assens, i Juli 1887.

L. V. Hansen.

Ærbødig Forespørgsel.

For kort Tid siden læste man bl. a. i „Typ.-Tid.", at der vilde blive dannet en Forening for Bogtrykkere i Provinserne. Jeg tillader mig herved at spørge, om denne Forening er dannet eller om dens Dannelse kan ventes i en nær Fremtid? *M. L.*

* * *

Vi er lige saa uvidende i denne Henseende, som den ærede Indsender, men maaske de nærmest interesserede Parter kunde give Svar paa ovenstaaende Forespørgsel? *Red.*

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Johan Jensen (har tidligere været Medlem); Triers Bogtrykkeri.

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen. *Styrelsen.*

Til det frivillige Fond for Arbejdsløse har jeg endvidere modtaget:

„Adresse-Avisen" 1.00. „Politiken" (91. og 92. B.) 5.75. I alt **Kr. 6.75**. Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3,268.72**. *Rud. Bøhm.*

„Den typografiske Forening"s Regnskab for 1. Halvaar 1887.

Indtægt.

Den almindelige Kasse.	Kr.	Ø.
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	2538	40
Medlemsbidrag	993	30
Abonnement	48	35
Avertissementer	22	70
„Dansk typ. Forening" 2/5 til Tidendes Udgivelse	276	14
Renter	20	19
	3899	08
Rejsekassen.		
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	667	44
Medlemsbidrag	662	10
	1329	54
Arbejdsløshedskassen.		
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	602	15
Medlemsbidrag	331	10
	933	25
Summa Indtægt.		
Den almindelige Kasse	3899	08
Rejsekassen	1329	54
Arbejdsløshedskassen	933	25
	6161	87

Udgift.

Den almindelige Kasse.	Kr.	Ø.
Faste Understøttelser fra 1. Jan. til 30. Juni	64	„
Leje af Lokale	10	„
Administration	25	„
Tidsskrifter og Bladhold	9	22
Budløn	145	80
Bogtrykkerarbejde	58	05
Trykning af „Typograf-Tidende"	500	95
Redaktionsudgifter	132	„
Tidendes Forsendelse til Provinserne	52	„
Forskellige Udgifter	69	85
Formandens Honorar for 1/2 Aar	62	50
Kassererens do. - do. 7% af 1,986.50	139	09
Kassebeholdning og udestaaende Fordringer	2630	62
	3899	08
Rejsekassen.		
Til Rejsende, Fremmede	285	„
- do. af „Dansk typ. Forening"	255	„
- do. af „Den typ. Forening"	361	46
Kassebeholdning	428	08
	1329	54
Arbejdsløshedskassen.		
Til Arbejdsløse i Halvaaret	350	„
Kassebeholdning	583	25
	933	25
Summa Udgift.		
Den almindelige Kasse	1268	46
Rejsekassen	901	46
Arbejdsløshedskassen	350	„
Kassebeholdning i den almindelige Kasse	2630	62
Do. i Rejsekassen	428	08
Do. i Arbejdsløshedskassen	583	25
	6161	87

Kassens Status den 30. Juni 1887.

I Banken	Kr.	1856.22
I Kontant og udestaaende Fordringer	-	1779.38
	Kr.	3635.60
Endvidere 12 Andele i „Social-Demokraten"	Kr.	144.00
samt et Laan til Smede- og Maskinarbejdrn. Forbund	-	250.00

Regnskabet eftersét og befundet rigtig. Kassebeholdning og Sparekassebog eftersét og Summen til Stede.

København, den 3. Avgust 1887.

Wm. Sørensen. *Charl. Thomsen.*

Den halvaarlige Generalforsamling
afholdes **Søndag den 14. Avgust,** Kl. 10½ Formiddag, i Lille Kongensgade 25, 1. Sal.

Dagsorden:

1. Regnskabets Forelæggelse event. Godkendelse.
2. Andragende fra „Dansk typ. Forening" om „Typograf-Tidende"s Udgivelse hver Uge m. m.
3. Budgettet for 2. Halvaar.

Event.:

4. Styrelsen fremkommer med et Forslag angaaende Rejsekassen.

Talrigt Møde udbedes! *Styrelsen.*

Budget for 2. Halvaar 1887.

Den almindelige Kasse.

Indtægt.

Medlemsbidrag	955.50
Abonnement	50.00
Avertissementer	23.00
„Dansk typ. Foren." ½ ved Udgivelsen af „Typ.-Tid."	320.00
Renter for 1 Aar	50.00
Kr.	1,398.50

Udgift.

Faste Understøttelser	64.00
Leje af Lokale	60.00
Administration	25.00
Bogtrykkerarbejde	20.00
Budeløn	140.00
Tidsskrifter og Bladhold	9.22
Trykning af „Typograf-Tidende"	500.00
Korrekturlæsning paa do.	80.00
Bladets Forsendelse	52.00
Forskellige Udgifter	25.00
Formandens Honorar	75.00
Kassererens do.	133.78
Kr.	1,184.00
Overskud -	214.50

Rejsekassen.

Indtægt.

Medlemskontingent	637.00

Udgift.

1200 Mil à 33 Øre	396.00
35 Rejsende à 6 Kr.	210.00
8 do. à 3 -	24.00
Kr.	630.00
Overskud -	7.00

Arbejdsløshedskassen.

Indtægt.

Medlemskontingent	318.50

Udgift.

Til Arbejdsløse	350.00
Underballance	31.50

Til **Emil Wetterstens Enke** er endvidere indkommet: Professor Steenstrup 10.00, Larsen & Jørgensens Bogtrykkeri 5.00, Kellers Bogtrykkeri 1.50, „Social-Demokraten" 29.00, J. Cohns Bogtrykkeri 5.25, Schultzs Bogtrykkeri 24.00, Elvius's Bogtrykkeri 3.00, Hoffensbergs Bogtrykkeri 6.25, Bordings Bogtrykkeri 3.95, Henningsens Trykkeri (Personalet 1.00, Henningsen 1.00) 2.00, Laurits Madsens Bogtrykkeri 2.00, Aamodts Sættere & Trykkere 3.00, Qvist & Comp.s Bogtrykkeri 1.50, Knudtzons hele Personale 5.50, Triers Sætteri 4.75, Sivertsens Trykkeri 4.00, Nielsen og Lydiches Bogtrykkeri 5.20, Schiellerups Bogtrykkeri 1.00, Bagges Sættere og Maskintrykkere 3.50. Centraltrykkeriets Sættere 5 50. I alt 125.90.

Med de tidligere anmeldte 239 Kr. **364 Kr. 90 Ø.**

Da Indsamlingen ønskes sluttet, bedes de tegnede Bidrag indbetalte snarest.

D. 1. Avgust 1887.

P. J. Jensen. *J. V. Winkelmann.*

Dansk typografisk Forening.

I sidste Numer af Bladet er indløbet den Fejl, at *Gertsen* er angivet at have erholdt 8 Stemmer til Næstformand og *Nielsen* 6. Forholdet er lige det omvendte.

I Dag udsendes de ny Love til Lokalforeningerne samtidig med Stemmesedlerne til Valg af Hovedbestyrelsesmedlemmer og Revisorer. Stemmesedlerne bedes tilbagesendt snarest muligt og *senest* inden den 13. Avgust.

Da Oplaget af Medlemsbøger endnu er temmelig stort, vil der ingen ny Medlemsbøger blive trykt denne Gang, trods Lovene er blevne reviderede. Et Loveksemplar maa derfor vedlægges enhver Medlemsbog.

I Løbet af den nærmeste Fremtid vil den aarlige Optælling af Medlemmerne finde Sted.

Aarhus, den 2. Avgust 1887. *Hovedbestyrelsen.*

I *Aarhus* er *H. F. Hygum* valgt til Lokalforeningsformand og *Joh. Laursen* til Suppleant.

I *Randers* er *J. Petersen* valgt som Lokalforeningsformand i Stedet for A. Westermann.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, *J. H. M. Hansen* (Odder; sidst arbejdet i Fredericia).

Do., *Harald Høgfeldt* (Medlem af „Den typografiske Forening").

Hillerød (Frederikssund), *Chr. M. Madsen* (sidst arbejdet i Rudkøbing).

Bortrejste Medlemmer.

Aarhus, *S. Kjeldskov* til København.

Do., *Sigurd Alf. Jørgensen*, arbejdsløs.

Sorø, *Chr. Røder* til København.

Brevkasse.

Har. J. i Aarhus. Den sidste Passus er udeladt, fordi der indtil Torsdag Middag endnu ikke var modtaget noget fra Rdrs.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Ekspeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 25. | **Kobenhavn, den 19. Avgust 1887.** | 14. Aargang.

Mød!

Der har i den senere Tid overalt i Foreningslivet, og ikke mindst imellem Typograferne, indsneget sig en vis Sløjhed, som vi maa sé at komme bort fra.

Det er nemlig blevet Mode blandt vore Fagfæller, at de i stort Antal glimrer ved deres Fraværelse, hver Gang de kaldes sammen for at varetage deres Interesser paa en Generalforsamling, selv naar der staar vigtige Sager paa Dagsordenen.

Derfor kan disse Medlemmer naturligvis godt være brave Kolleger, da de punktlig betaler deres Bidrag til Foreningen; men naar de saa har gjort dette, saa mener de ogsaa, at den hellige Grav er vel forvaret, hvilket selvfølgelig er en stor Fejltagelse af dem, da det jo er absolut nødvendigt, at de kommer til Stede ved en Generalforsamling for at give deres Mening tilkende, og for at give Forhandlingerne et fyldigt Resultat.

Man skulde dog virkelig tro, at en Dagsorden som den i Søndags maatte kunne bringe Medlemmerne til at møde talrigt, for at varetage deres eget Tarv, men dette er desværre ikke Tilfældet. Efter at have ventet i ca 1½ Time, manglede vi endnu en Del Medlemmer, før Generalforsamlingen kunde blive beslutningsdygtig, og da disse blev borte, maatte Generalforsamlingen udsættes. Dette er saa meget mere at beklage, som det var en Søndag, paa hvilken Arbejdet ikke kunde holde Medlemmerne borte. —

Undertiden hænder det ogsaa, at en og anden kommer et Par Timer for sent, og saadanne Efternølere er da i Reglen ivrigst til at beklage, at Medlemmerne ikke giver Møde.

Men hvis Medlemmerne vedbliver at være lige sløve, saa kan vi ikke bringe meget ud af vort Arbejde for Fagets Fremme. Derfor maa *alle* Medlemmer tage Haand i Hanke med, naar det gælder, og ikke lægge Byrderne og Ansvaret over paa Bestyrelsen og de faa mødende Medlemmer.

Det skér ofte, naar en eller anden vigtig Sag er blevet vedtaget paa en ekstraordinær Generalforsamling af et ringe Antal Medlemmer, at de, som er blevet borte, bag efter beklager sig over, at det ikke er gaaet efter deres Ønske. Saadanne Medlemmer kan man ikke svare paa anden Maade, end ved at opfordre dem til at give Møde og opponere imod, hvad de ikke synes om.

Men for at der kan virkes kraftigt, maa vore Venner vaagne og møde paa Pletten, hver Gang vigtige Spørgsmaal kalder dem.

Mød derfor talrigt i Morgen Aften! *L. J.*

„Den typ. Forening", „Dansk typ. Forening", „Typograf-Tidende" m. m.

(Af *H. F. Rasmussen*, Kolding.)

Det synes at falde lidt vanskeligt for de forskellige typografiske Foreninger i København at finde sig tilrette med Beslutningerne paa Repræsentantmødet i Kolding den 12. Juni d. A. Den saa meget omtalte *„Sammenslutning" af de københavnske Typografer i én Forening* har, efter hvad der indtil nu foreligger, al mulig Udsigt til at ryge i Lyset, — hvad der er saa meget mere beklageligt, som en saadan Eventualitet uden Tvivl vil inden ret længe komme til at svie til dem selv; de, som fører det store Ord i Øjeblikket og raaber op med „Frihed", „personlig Frihed", „socialistisk Aag" osv. osv., og derved væsenlig bidrager til at vedligeholde Adsplittelsen, har vel ikke Patent paa at sidde paa en „grøn Gren" for bestandig, om end enkelte af disse bevislig høster materiel Fordel af, at Kollegerne staar adskilte.

Den Stilling, som „Dansk typ. Forening" har indtaget overfor Københavnerne Foreningslivet angaaende, og som efter gentaget Frieri fra den ny Forening er bleven hævdet, vil uden Tvivl ogsaa i Fremtiden være urokkelig.

* * *

I nøje Forbindelse med Gensidigheden mellem „Den typ. Forening" og „Dansk typ. Forening" staar *Fællesskabet om „Typograf-Tidende" som Organ for begge disse Foreninger.* Der har imidlertid hidindtil været den Ulæmpe herved, at den førstnævnte Forening som Ejer af Bladet havde Haand og Halsret over dette; denne Ulæmpe har „Dansk typ. Forening" atter og atter ønsket fjærnet, og dens betydelige Abonnement paa Bladet berettiger den dertil. Repræsentantmødet i Kolding den 12. Juni d. A. vedtog desangaaende énstemmig at give Hovedbestyrelsen Bemyndigelse til at ordne Forholdet med „Den typ. Foren." angaaende Bladet saaledes, at 1. Provinsforeningen faar Medejendomsret, at 2. Bladet udgaar regelmæssigt hver Uge, og at 3. begge Foreninger er lige om de derved forbundne Udgifter. *Disse tre Betingelser er nøje knyttede til hinanden.*

Man havde ventet, at der fra „Den typ. Forening" var bleven handlet lidt resolut i denne Sag, — men man er i saa Henseende bleven skuffet. Med en Smule god Vilje kunde dette vel nok have været bragt i Orden til 1. Juli, men i Stedet for diskuterer man nu i København om *Nødvendigheden* (!) af et Ugeblad for de typografiske Foreninger, uden at tage i Betragt-

ning, at ved at fremsætte slige Indvendinger gør man sit til, at en betydelig Indtægt let gaar tabt.

Hr. M. Lazarus har i sidste Nr. af „Typ.-Tid." anmodet mig om at oplyse, „hvilke Forhold det er, der gør Udgivelsen af et Foreningsblad hver Uge til en bydende Nødvendighed", og han forsikrer mig samtidig, at en saadan Oplysning „vil faa afgørende Indflydelse" paa Afgørelsen af denne Sag. Denne „afgørende Indflydelse" synes imidlertid forud at have tabt sit Værd, idet Hr. Lazarus udtaler i samme Artikel, at „vi, der har stemt for Indskrænkningen (af Bladet), har derfor givet en Grund, der er saa god som ti, og den lyder i Korthed saaledes: „Den typ. Foren." har ikke Raad til at opretholde et Ugeblad; Spørgsmaalet er nu, om Talsmændene for „Dansk typ. Foren." for deres Anskuelse har en eller flere Grunde, der vejer op imod denne."

Jeg skal nu i Korthed præcisere mit (og jeg tør maaske sige Meningsfællers) Standpunkt i denne Sag. „Dansk typ. Forening"s ca. 450 Medlemmer er som bekendt spredt omkring i hele Danmark (København undtagen), og denne Understøttelsesforenings omfattende Virksomhed gør det til en bydende Nødvendighed at have et Organ, der, samtidig med at være godt redigeret og øve en heldbringende Indflydelse paa Medlemmerne, *kan være et Bindemiddel mellem disse;* dette kan tænkes opnaaet ved et Ugeblad, som ved at skabe flittige Medarbejdere blandt sine Læsere forøger Interessen baade for Foreningen og Bladet, og muligen endvidere skaffe dette sidste en Del Indtægter paa et Omraade, hvor det indtil nu omtrent har ligget brak. Som Fjortendagsblad har „Typ.-Tid." for „Dansk typ. Forening"s Vedkommende erfaringsmæssigt vist, at det *ikke* tilfulde har kunnet varetage *Sammenholdets* Interesser. Vore ca. 450 Medlemmer er ikke alle Medlemmer af Foreningen af Kærlighed til Sagen, desværre findes der her altfor megen Løshed og Letsindighed, og disse Lyder gælder det om at hæmme paa den ovenfor udviklede Maade. Om end „Separatismen" langtfra har den Jordbund blandt Provinstypograferne, som den ny Forening har vist at have i København, saa er vi den dog ikke aldeles kvit, og om den er i Frem- eller Tilbagegang her, er det vanskeligt at skaffe noget Bevis for; de enkelte af Separatismens Tilbedere, der ved given Lejlighed har taget til Orde, har været i en Del Forlegenhed overfor den Maade, hvorpaa deres Organs („Ny typ. Tid.") forskellige Medarbejdere*) har forsøgt at spille Heigut, og Resultatet af de enkelte Tilbederes Anstrængelser for Separatismen er da ogsaa blevet, at de — kukkelurer! Overfor disse Tendenser gælder det ogsaa paa en skønsom Maade at varetage „Dansk typ. Foren."s Interesser.

*) Navnlig er der blandt disse en „o. s. v.", der har et vist Slægtskab med „Snask", som just ikke udmærker sig ved at være velsét blandt Provinstypograferne. Om „o. s. v."s Personalitet har en Indsender i et foregaaende Nr. bragt en Oplysning, som ikke er bleven modsagt i et Gensvar fra „o. s. v."; naar man sammenholder dennes omfattende Produktion i „Ny typ. Tid." og saa samtidig véd, at han indtager en af de første Tillidsposter i den ny Forening, da er det et udmærket Bidrag til Belysning af Spliden.

Hr. Lazarus ytrer endvidere, at i Følge Referatet af Repræsentantmødet har dette „ikke udtalt sig om, hvad ‚Dansk typ. Foren.' vilde eller burde gøre, hvis den foreslaaede Ordning nu ikke lod sig gennemføre." Om dette Punkt skal jeg for Øjeblikket ikke udtale mig — og af nærliggende Grunde er jeg ikke berettiget dertil — for ikke at foregribe noget. Hovedbestyrelsen har i denne Sag faaet saa ren Besked af Repræsentantmødet, at den ikke kan være i Tvivl om, hvad den i paakommende Tilfælde har at gøre*). Naar Hr. Lazarus syntes at være paa Vippen angaaende Stemningen for Oprettelsen af eget Organ contra Fællesorgan med „Den typ. Foren.", da kan jeg hurtig bringe ham i den rette Situation ved at meddele, at *de væsenlige Forhandlinger angaaende „Typ.-Tid." havde privat fundet Sted mellem Ordførerne for de tvende Anskuelser* — det „lille Hvil", der om Middagen fandt Sted paa Repræsentantmødet, gav en ypperlig Lejlighed hertil —, saa den „officielle" Forhandling derom var aldeles overflødig.

Medens man ikke har forhastet sig med at imødekomme Repræsentantmødets Ønske om „Typ.-Tid." som Ugeblad, er den samme Uvilje ikke tilstede overfor vort Tilbud om at yde Halvdelen af Udgifterne til Bladets Udgivelse**), idet „Den typ. Forening"s Budget for 2. Halvaar 1887 paa Indtægtssiden opfører: „‚Dansk typ. Foren.' ½ ved Udgivelsen af ‚Typ.-Tid.' Kr. 320.00 (i ‚Den typ. Foren.'s Regnskab for 1. Halvaar 1887: ‚Dansk typ. For.' ⅖ til Tidendens Udgivelse Kr. 276.14). Som foran berørt, har Repræsentantmødet i uadskillelig Forbindelse med hinanden sat: *Medejendomsret til Bladet, ugenlig Udgivelse, og udrede Halvdelen af Udgifterne.*

* * *

Det har været og er fremdeles mit Ønske, at *Fællesskabet med „Den typ. Forening" maa være saa omfattende som muligt*, og naar blot hvert Medlem gør sin Pligt, skal vi nok — om end gennem Trængsler — vinde frem. Den samme Anskuelse, som jeg udtalte i en Artikel i „Typ.-Tid." Nr 6 (25. Marts 1882): *„Danmarks Typografer bør kun have ét Blad, og om dette bør alle slutte sig,"* vedkender jeg mig fuldt ud endnu, og det har gjort mig inderligt ondt, at Mænd, som den Gang var enig med mig i denne Udtalelse, har ivret for Oprettelsen af „Ny typ. Tid."; men den mellemliggende Tid har ogsaa frembragt en god Del Svinepolidskhed. Et lille Eksempel paa dette sidste skal jeg her fremdrage: Medens jeg i Dagene den 27.—31. Juli d. A. paatrængende nødvendigt opholdt mig i København, møder jeg tilfældig en Kollega ude i Bredgade, og vort uventede Sammentræf efter en Del

*) Som en lille Vejledning kan her anføres, at Repræsentantmødet under Lovbehandlingen gav Hovedbestyrelsen friere Hænder end hidtil med Hensyn til Foreningens Organ; medens det i de tidligere gældende Love bestemt var fremhævet, at Foreningens Organ var „Typograf-Tidende", er dette nu bortfaldet, og i de forskellige Paragrafer, hvor saadant omtales, hedder det blot: Foreningens Organ.

**) Budgettet har Styrelsen opstillet med Bladets Udgivelse hver 8. Dag for Øje, hvilket Hr. R. rigtignok ikke kunde vide.

Red.

Aars Forløb leder straks Samtalen hen paa de typografiske Foreningsforhold her i Landet, under hvilken han tydeligt nok gav til Kende sine „forandrede Signaler", ja endog med ublandet Glæde ytrede, at „Bøhm er nu færdig om kort Tid, og der er ikke én Principal, som tager ham i Arbejde"; min fordums Ven, over hvem jeg vil dække Kærlighedens Kaabe, var ikke langt fra at mene, at „Den typ. Forening" saa ogsaa var „*færdig*", hans Udtalelse om at „have spist sig op til den Tid" var jo ret betegnende.

* * *

Maatte den kommende Tid blot føre de af vore Kolleger sammen, der nu staar adskilte, og hvis Stræben dog ved saa mangfoldige Lejligheder tidligere har vist sig at gaa i Retning af for Alvor at virke til det store og heles Tarv. Den nuværende Splid har varet altfor længe, og altfor mange gode Kræfter er under den gaaet til Spilde.

Den 7. Avgust 1887.

Stille Betragtninger.

Ja, Hr. Redaktør! jeg kunde næsten fristes til som Overskrift for disse Linjer at sætte „*Landlige* Betragtninger", thi her i vor lille By lever vi som i en Art Landlighed; vi hører kun hver fjortende Dag, hvad Nyt „Typograf-Tidende" bringer om de fæle socialistiske Rumlerier, som den „gamle" Forening i København har indladt sig paa, og hver Maanedsdag, naar min Gespon hos Boghandleren henter sin „Ny typ. Tid.", bliver vort Syn paa disse Rumlerier end yderligere udviklet. Det er det hele, det er alt, hvad „Kunstens" Sønner i vor lille By bliver delagtiggjort i „*Udviklingen paa Fagets Omraade*". En Gang imellem kommer her en „Københavner" tilrejsende, og ham pumper vi det bedste vi kan for at faa alt muligt Nyt fra Hovedstaden; men det bliver aldrig mere end til det samme: de „Ny" (**Levebrødsmændene***), som de rejsende københavnske Typografer benævner dem), der kun udgør et Mindretal, vil være de regerende, og det kan Medlemmerne af den gamle Forening ikke rigtig gaa med til, saa der bliver nok ikke noget ud af den Sammenslutning, som Provinsialisterne nylig udtalte Ønsket om ved deres Repræsentantmøde! — Saadan lyder Ramsen i Reglen. Vi er nu med Skam at sige ikke Tilhængere af denne Splittelse, og vil raabe et dobbelt Hurra den Dag, da de vrede Guder atter forsones, — og vi haaber fuldt og fast, at vi kommer til at raabe dette Hurra ret snart.

Sér De, Hr. Redaktør! min Gespon det er nu saadan en gammel Fyr, en Københavner, der i 1869 var Medlem af „Den typ. Forening" under J. F. Jensens Formandsskab, og som den Dag i Dag, trods det at han nu er Provinsialist med Liv og Sjæl, har bevaret en gammel Kærlighed til den københavnske Forening og ønsker den alt godt, — — denne gamle Fyr har nu tænkt sig Muligheden af en Sammenslutning paa den Basis, at „Den typ. Forening" og „Ny typ. Forening" nedsætter et Udvalg paa 2 eller 3 Medlemmer for hver Forening, og saa vælger „Dansk typ. Forening" — som begge københavnske Foreninger kæler saa svært for — en Opmand ud af sin Midte; dette Udvalg træder da sammen og drøfter „*Situationen*", og hvad der fremkommer som *Flertals*beslutning, maa Københavnerne alle som én bøje sig for, — — — og saa igen alle Mand under én Hat! *F—k.*

*) Dette Udtryk maa staa for den ærede Indsenders Regning og Risiko. *Red.*

Korrespondance.

Ved Randers Lokalforenings Generalforsamling den 16. Juli vedtoges følgende Henvendelse til Hovedbestyrelsen*):

„Generalforsamlingen anmoder Hovedbestyrelsen om at lade foretage Afstemning blandt Foreningens Medlemmer angaaende Spørgsmaalet om, hvad det ved en Typografs Død indkomne Beløb udover de vedtagne 300 Kr. skal anvendes til, og foreslaar, at dette opsamles i et Reservefond saaledes, at naar dette har naaet en Størrelse af 300 Kr., der da intet opkræves af Medlemmerne ved det derefter først indtrædende Dødsfald."

Randers, den 15. Avgust 1887.

A. Westermann.

*) Efter hvad Hr. W. har oplyst os om, er denne Resolution allerede for nogle Uger siden bleven tilsendt os, men da vi ikke har modtaget vedk. Brev, ligger det nær at formode, at Brevet er forkommet fra Postvæsenets Side, hvorfor ovenstaaende Resolution først nu bliver offenliggjort. *Red.*

Forskelligt.

Giv Agt! I denne Tid cirkulerer paa de københavnske Trykkerier et Bønskrift fra en Typograf *Carl Jensen*. Vi skal i denne Anledning oplyse om, at nævnte Person under Strejken hos Fjeldsøe overtog Faktorpladsen dersteds, og saaledes har gjort sig fortjent til alt andet end at blive understøttet af os. Vi har vistnok bedre Brug for vore Penge end at fylde saadanne Herrer dermed!

Psevdonymen „o s. v." er atter fremme den 6. Avgust, og afviger lige saa lidt denne Gang som mangfoldige Gange tidligere fra sit medfødte Storhedsvanvid. Efter at have raabt „*bombastisk Rabalder*", „*Stortromme*", „*Fløjtesolo*" kiler han ud af Døren. *gg.*

Den typografiske Forening.

Til det frivillige Fond for Arbejdsløse har jeg endvidere modtaget:

„Politiken" (93. og 94. B.) 5.00. Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3,273.72.** *Rud. Bøhm.*

Da der ikke var mødt det tilstrækkelige Antal Medlemmer til Generalforsamlingen i Søndags, indvarsles herved

den halvaarlige Generalforsamling

til i **Morgen**, *Lørdag den 20. August*, Aften Kl. 10, i Foreningens Lokale, Lille Kongensgade 25.

Dagsorden:

1. Regnskabets Forelæggelse event. Godkendelse.
2. Andragende fra „Dansk typ. Forening" om „Typograf-Tidende"s Udgivelse hver Uge m. m.
3. Budgettet for 2. Halvaar.

Event.:

4. Styrelsen fremkommer med et Forslag angaaende Rejsekassen.

I Følge Lovene vil der blive taget Beslutning uanset de Mødendes Antal.

Styrelsen.

Regnskab

over

det frivillige Fond for Arbejdsløse (1. Halvaar 1887).

Indtægt.

Kassebeholdning den 31. Decbr. 1886 . . .	Kr.	0.24
Indkomne frivillige Bidrag (sé Bl. Nr. 2 til 21)	—	436.12
	Kr.	436.36

Udgift.

Fra 1. Januar til 24. Juni udbetalt 162 Anvisninger til Arbejdsløse med	Kr.	418.80
Kassebeholdning den 30. Juni	—	17.56
	Kr.	436.36

Bibliothekets Regnskab

for 1. Halvaar 1887.

Indtægt.

Indkomne Mulkter	Kr.	2.05
Solgt 4 Kataloger	—	0.60
Underballance	—	30.38
	Kr.	33.03

Udgift.

Underballance fra 2. Halvaar 1886	Kr.	27.63
Regning fra Boghandler Topp	—	5.40
	Kr.	33.03

Typografernes Sportsklub.

Kricketkampen finder Sted *Søndag den 21. ds., Kl. 10 Form.* (Typografernes Bane). Spillerne bedes møde Kl. 8 pr. — De øvrige Medlemmer af Klubben anmodes om at være til Stede for at holde Orden.

Bestyrelsen.

Typografernes Stiftelser.

Den aarlige Generalforsamling afholdes *Søndagen den 28. August, Kl. 11 Form.*, i Lokalet, St. Købmagergade 52, 1. Sal (Chr. 4).

Dagsorden:

1. Regnskabet forelægges til Godkendelse.
2. Forslag fra Bestyrelsen om Tilføjelse til Lovenes § 4:

   I Tilfælde, hvor et trængende Medlem paa Grund af Sygdom eller anden Aarsag ikke vil kunne have Nytte af at blive tildelt en Fribolig, kan der af Generalforsamlingen tilstaas en passende Huslejeunderstøttelse. Et Medlem, der oppebærer Huslejehjælp, har ingen Andel i de Legater og Understøttelser, der uddeles til Friboerne i Stiftelserne og ere underkastede Bestemmelserne i §§ 9 og 14.
3. Forslag fra Bestyrelsen:

   I Henhold til Lovenes § 1 foreslaas det at yde *Butty* 67 Aar gl. (Carl Lund) og *Hammeleff* 70 Aar gl. (Bianco Luno) en Huslejeunderstøttelse hver paa 100 Kr. aarlig. De har bidraget til Stiftelsen i henholdsvis 27 og 25 Aar.
4. Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for d'Hrr. *Jul. Mortensen* og Kancelliraad *Fr. H. Schultz*, der fratræder efter Tur.
5. Valg af 2 Revisorer i Stedet for d'Hrr. *Lindberg* og *Schneider*.

Der er ingen Ansøgning indkommen om den ledige Fribolig.

København, i August 1887. *Bestyrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Fra Randers er der tilsendt mig en paa denne Lokalforenings Generalforsamling vedtagen Resolution, hvis Ordlyd vil sés andet Steds i Bladet. Jeg skal dertil føje, at jeg for mit Vedkommende betragter det som en Selvfølge, at Sagen ordnes paa den angivne Maade. Saa snart den ny Hovedbestyrelse er valgt, skal der yderligere ské Meddelelse herom, ligesom om flere Sager, der da vil blive forelagt.

Aarhus, d. 2. August 1887. *Harald Jensen.*

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Næstved, *C. B. Sørensen* (sidst arbejdet i Kolding).
Do, *Th. A. Hermansen* (sidst arbejdet i Køge).
Odense, Trykker *O. F. Mejer* (sidst arbejdet i Aarhus).

Bortrejste Medlemmer.

Køge, *A. P. C Andersen* til København (arbejdsløs).
Do., *Carl Christensen* til do. (arbejdsløs).
Do. (Fakse), *Th. A. Hermansen* til Næstved.

Brevkasse.

C. F. Rasmussen. Deres Artikel maa vente til næste Nr.
A+M, samt *X.* i Odense, ligeledes.

KUNDGØRELSER.

En brugt Hurtigpresse ønskes til Købs snarest muligt. Billet med Oplysning om Format og Pris tilstilles Aug. I. Wolff & Ko.s Annoncebureau, Skindergade 2, mrk. 1506.

En brugt Hurtigpresse af Eickhoffs Fabrikat, udm. vedligeholdt, Format: enkelt Postil, er til Salg for 1000 Kr. hos Bogtrykker L. Larsen i Nakskov.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Ekspeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 26. | **København, den 2. September 1887.** | 14. Aargang.

Den halvaarlige Generalforsamling

den 20. August 1887.

Til Dirigent valgtes *N. Hansen* og til Sekretær *L. Jensen.*

Punkt 1 paa Dagsordenen, Regnskabet for 1. Halvaar, indlededes af *Formanden:* Naar man sammenlignede dette Regnskab med det fra forrige Halvaar vilde man se, at Status nu var langt bedre end tidligere. Den reelle Indtægt havde for den almindelige Kasse været Kr. 1,360.68, for Rejsekassen Kr. 662.10, samt for Arbejdsløshedskassen Kr. 331.10. Den almindelige Kasses Udgift havde været Kr. 1,268.46, Rejsekassens Kr. 901.46, og Arbejdsløshedskassens Kr. 350.00. Styrelsen havde i forrige Budget paaregnet 2 Arbejdsløse om Ugen, hvilket ogsaa havde vist sig at være rigtigt. Det ny Inkassationssystem havde været meget heldigt, idet Kontingentet var kommet mere regelmæssigt ind end tidligere, men alligevel var der et Par Trykkerier, som stadig var et Par Uger tilbage med Indbetalingen. Posten „forskellige Udgifter" var steget noget, da Bannerets Istandsættelse havde været absolut nødvendigt og krævet 26 Kr. *Ch. Thomsen* oplyste om, at de paa Regnskabet opførte Renter var beregnet til Udgangen af forrige Aar. De udestaaende Fordringer var i det forløbne Halvaar bleven formindsket med 44 Kr. Han indstillede dernæst Regnskabet til Godkendelse. *Stiedl* fandt det uheldigt, at Kontanter og udestaaende Fordringer stod opført under ét, hvortil *Formanden* svarede, at det var mindre betydeligt, da man stadig for Generalforsamlingen oplyste om dette Punkt. *Lazarus* havde paa de senere Generalforsamlinger opfordret til at indskrænke Udgifterne, da Kassens Status havde gjort det nødvendigt. Han maatte anerkende, at Regnskabet nu stillede sig bedre, men vi maatte dog være forsigtige med at forøge Udgifterne, idet vi maatte erindre, at det ikke var mere end 2 Aar siden, at vi havde 10,000 Kr. i Kassen. *Ch. Thomsen* oplyste om, at „Typ.-Tid." i 3 forskellige Halvaar havde kostet os 28 Kr. pr. Uge, i det foregaaende Halvaar 21 Kr., og i det nu forløbne Halvaar 16 Kr. pr. Uge. *Dirigenten* satte dernæst Regnskabet under Afstemning, hvorved dette énstemmig godkendtes.

Punkt 2. „Typograf-Tidende"s Genudgivelse som Ugeblad. *Formanden:* Dette Spørgsmaal har været drøftet paa 2 Generalforsamlinger, men det var hver Gang blevet udsat. I Anledning heraf havde Styrelsen modtaget en Skrivelse fra Hovedbestyrelsen for „Dansk typ. Forening", som Taleren oplæste. Ligeledes havde Styrelsen i Anledning af Hr. Lazarus' Artikel i „Typ.-Tid." modtaget en Skrivelse, som ligeledes oplæstes. Styrelsen troede at gavne Foreningen bedst ved at anbefale at imødekomme „Dansk typografisk Forening"s Ønske om atter at udgive „Typ.-Tid." som et Ugeblad, og han vilde paa Styrelsens Vegne stille følgende Forslag:

„Generalforsamlingen vedtager:

At „Typograf-Tidende" fra 1. Oktbr. udgaar hver Uge;

at „Dansk typografisk Forening" faar Med-Ejendomsret i Bladet;

at sidstnævnte Forening har Ret til i Lighed med „Den typografiske Forening" at nedsætte et Redaktions-Udvalg, som fører Kontrol med det fra Provinserne indsendte Stof til Bladet;

at begge Foreninger ligelig deltager i samtlige Udgifter og Indtægter ved Udgivelsen af „Typ.-Tid.";

at der oprettes en Kontrakt imellem begge Foreningers Bestyrelser ang. de her nævnte Punkter."

Taleren mente, at „Dansk typ. Foren." havde tilstrækkelig Grund til at ønske „Typ.-Tid." hver 8. Dag derved, at Medlemmerne var spredte paa henved 40 Steder. *Ch. Thomsen* oplyste om, at han paa den sidste Generalforsamling stillede Forslag om at vente med at vedtage noget før vi saa, hvorledes vor Status var; nu da man havde sét, at den var en hel Del bedre end den forrige, vilde han ligeledes anbefale at vedtage Forslaget. Man havde tænkt sig at lade Bladet indtil Nytaar udgaa i det nuværende Format, og fra 1. Januar vende tilbage til det tidligere Format.

Lazarus vilde som Forholdene var ikke vise sig stridig, men ligeledes anbefale Forslaget. Han vilde kun have slaaet fast, at vi derved bragte et Offer for „Dansk typ. Foren.".

Efter at endnu *Wm Sørensen*, *Stiedl* og *Formanden* havde udtalt sig, satte *Dirigenten* Styrelsens Forslag under Afstemning, hvorved dette *vedtoges* med alle St. mod 2.

Punkt 3. Budgettet for 2. Halvaar.

Formanden gennemgik de forskellige Punkter paa dette og fremhævede bl. a., at der ved Udarbejdelsen af Budgettet allerede var bleven taget Hensyn til „Typograf-Tidende"s Udgivelse som Ugeblad. *Ch. Thomsen:* Renterne var budgetteret til 50 Kr., men som man vidste, var Pengene indsat i „Dansk Arbejderbank", hvor Renten kun er 3%. Han vilde spørge, om det ikke var klogt at anbringe Pengene paa anden Maade. Han vilde tillige spørge, om der fra Styrelsen kunde ventes noget Forslag om Rejsekassen; denne havde nemlig i det forløbne Halvaar kostet os over 900 Kr. eller ca. 100 Kr. mere, end den ny Forening havde faaet ind i Medlemskontingent. *Formanden* svarede hertil, at Styrelsen frafaldt det sidste Punkt paa Dagsordenen. Han havde forsøgt at træffe en Overenskomst

med „Haandværkssvendenes Rejseforeninger", saaledes at vor Forening skulde udrede til disse et ugenligt Kontingent af Kr. 2 50, svarende til 25 af disses Medlemmer, og til Gengæld skulde vore Rejsende være delagtige i de samme Goder, som nævnte Foreningers øvrige Medl. Hvis en saadan Overenskomt havde været mulig, havde vi uden Skade for vore Rejsende kunnet nedsætte Rejse-Understøttelsen fra 33 Øre pr. Mil til 25 Øre. Imidlertid havde det fra Formanden for nævnte Foreninger modtagne Svar ikke givet ret meget Haab om, at en saadan Overenskomst vil kunne naas, dog vil Sagen blive forelagt Foreningernes Repræsentantmøde, som afholdes i denne Maaned. — *Stiedl* fremkaldte en længere Diskussion med et af ham stillet Forslag om Nedsættelsen af Posterne „Lokaleleje", „Budeløn" og „Korrekturlæsning", men da samtlige Talere udtalte sig imod Forslaget, tog han dette tilbage. — *Lazarus* troede at maatte anerkende Styrelsens Syn paa Budgettet, da det nogenlunde vilde passe; han anbefalede at vedtage dette i den foreliggende Form. Ved den derpaa foretagne Afstemning vedtoges Budgettet énstemmig.

Lazarus vilde, for at forebygge at vi atter skulde have et Par Generalforsamlinger om Rejsekassen, opfordre Generalforsamlingen til at bemyndige Styrelsen til om muligt at ordne Forholdet med Haandværkernes Rejseforeninger, hvilken Bemyndigelse derpaa énst. blev givet.

Generalforsamlingen hævet. *L. J.*

Et Tilbageblik
paa
„Nogenlunde ordenlig".

Endelig har Hr. Lazarus indrømmet mine Ankepunkter, dog bærer hans Indrømmelser Præg af Stædighed. — At Hr. L. vil have det sidste Ord i Belysningen af det omtvistede Spørgsmaal, kan jeg nok indsé, selv om han skal bruge „Unøjagtigheder" for at komme ud af Klemmen. — —

Hr. L. er meget „unøjagtig" og husker aldeles fejl, naar han siger, at jeg i mit forrige Indlæg (sé Nr. 21) skulde have taget de fleste af mine Ankepunkter tilbage; dette er ikke Tilfældet, eftersom jeg endnu fastholder, hvad jeg skrev i mit første Indlæg (sé Nr. 19), og som er bleven tilstrækkelig belyst for Hr. L. ved det af mig paapegede Tilfælde, hvori det viste sig, at Hr. L.s Maade at sætte Tabeller paa, ikke kan lade sig anvende af Folk, som kan læse „rigtig". —

At Hr. L. begaar Fejl, naar han anbefaler mig at finde en bedre Hjemmelsmand end *Marahrens*, er vel saa temmelig klart, naar man véd, at han selv søger sin Visdom hos ham. Jeg søgte naturligvis at imødekomme Hr. L ved at bruge samme Hjemmelsmand som han, og det viste sig ogsaa, at mine Ankepunkter var i Overensstemmelse med hvad M. siger. Det er muligt, at Hr. L. er bleven vred herover, men der er dog den Forskel i vor Benyttelse af M., at jeg er i Overensstemmelse med ham ved min Fremstillingsmaade, medens Hr. L. øjensynligt har læst ham, som en vis Mand læser Bibelen, idet han forsikrer sit Avditorium, at det er mig, der ikke kan læse „rigtig". Den Udgave af Marahrens „Handbuch der Typographie", hvorefter Oversættelsen var taget, er fra 1872. Selv om Hr. L for ca. 20 Aar tilbage har korresponderet med M. om Tværsats i Tabelhoveder, tillader jeg mig dog at betvivle, at M. har givet Hr. L. Medhold i hans Opstilling af et saadant, da jeg ansér M.s Fremgangsmaade for mere praktisk i faglig Henseende med Hensyn til Tabelsætning, end Hr. L.s.

Hr. L. vil maaske atter angribe mig, naar jeg lader ham vide, at Tabellen i Nr. 22 er fejlagtig udført. Hr. L. har nemlig tilladt sig at lade de lette Streger skære de svære, men det maa vel betragtes som „en Fejltagelse" fra Hr. L.s Side, eller ogsaa er det *et Princip hos ham at sætte Tabeller fejlagtig.* — Som gammel Regel skal de svære Streger gennemskære de lette, altsaa maa en dobbeltfin Streg ikke skære en halvfed; dog tvivler jeg ikke om, at Hr. L. kan faa „nogle andre" til at indrømme det upraktiske som særdeles praktisk.

Det er ubehageligt at belyse noget, hvormed det forholder sig rigtig, over for et stædigt Menneske, som vil have Retten paa sin Side. *C. F. Rasmussen.*

Kunsten stiger.*)

I Hr. Redaktør *C. Linds* Blad („Ringkøbing Amts-Avis") for Juli Maaned sés følgende smukke Avertissement.

„Bogtrykkerlærling.

En flink Dreng med gode Skolekundskaber kan til 1. Oktober antages i Lære paa „Ringkøbing Amts-Avis's Bogtrykkeri. Det første Læreaar gives Kost og Logis, en Klædning m. m., de følgende 3 Læreaar arbejder Vedkommende paa Akkord, hvorved han kan fortjene sig 10 à 12 Kr. ugenlig, og sér sig saaledes i Et og Alt i Stand til at kunne sørge for sig selv. En kort Prøvetid betinges, da man nødig vil udlære Nogen, som ikke føler Lyst til og ikke er anlagt for Faget, ligesom vedkommende Pladssøgende maa være af et villigt og godmodigt Gemyt, da den daglige Omgang — som bekendt — er i allerhøjeste Grad human og imødekommende. Reflekterende bedes henvende sig til Redaktør *Lind*, Ringkøbing."

Naar man læser ovenstaaende Avertissement skulde man næsten tro, at det var en glædelig Tid for Typograferne, eftersom Hr. L. byder flot op til sine Lærlinge: 10 à 12 Kr. om Ugen for at staa i Lære i 4 Aar; tværtimod, Hr. L. føler vist næppe Lyst til at beskæftige Typografer, efter som Forholdene nu staar der paa Trykkeriet: 2 Typografer, hvoraf den ene endog staar udenfor Foreningen, og 4 Lærlinge, som er Hr. L.s Glans. Den 1. Oktober faar en af Hr. L.s 4 „Kunstnere" udlært efter at have staaet 4 lange Aar i Lære, ja det maa vistnok siges, da Hr. L. til

*) Har overligget af Mangel paa Plads. *Red.*

sine Tider har haft sine Lærlinge staaende næsten baade Nat og Dag for at stikke paa til Avisen. Hr. L. har jo opfunden den „fine“ Methode at lade sine Lærlinge staa paa Akkord, som Avertissementet siger, og saa lade dem arbejde saa længe de lystede. Arbejdet kunde han paa denne Maade faa for halv Pris. Hvad Typograferne angaar, da er Hr. L ikke bange for at trække dem 1 Kr. af om Ugen og saa lade dem staa paa fast Ugeløn. Jeg forstaar ikke, at Hr. L.s Samvittighed ikke siger, det er forkert at tage unge Mennesker i Lære og saa efter 4 Aars Forløb at lade dem løbe paa Landevejen som Sættere, uden næsten at have Mening om andet end Arbejde ved Avisen; men der gives jo Mennesker, som maa undskyldes. Naar man sér Hr. L.s glimrende Tilbud, skulde man næsten tro, at det unge Menneske, som ønskes til Faget, skulde indgaa til en Herlighed uden Lige, hvad dog næppe er Tilfældet. Hvad Hr. L.s glimrende Tilbud angaar, da haaber jeg ikke, at Nogen skulde lade sig føre bag Lyset af Hr. L.s Lokkemad om det fordelagtige i Akkord, hvad jo hele Tiden har været Hr. L.s Tale. Hvad Hr. L. mener med m. m. er ikke godt at forstaa, men da det unge Menneske maa være af „et villigt og godmodigt Gemyt“, skulde man næsten tro, at m. m. er underforstaaet „Klø“. Rigtignok er den daglige Omgang — som bekendt — i allerhøjeste Grad human og imødekommende, hvad jeg tvivler om den Første endnu har rost Hr. L. for. *A.+M.*

Hvad man kan trykke for i Odense.

Aktieselskabet Hagen & Sivertsens Stentrykkeri, der tillige driver Æskefabrikation og Bogtrykkeri, har udsendt følgende Prisliste:

240 Stk.	Brevvignetter	„ Kr. 70 Øre
480 —	do.	1 — „ —
960 —	do.	1 — 66 —
1000	Konvoluter	„ — 66 —
1000	do. med fuld Adresse . .	1 — „ —

Forretningsføreren for Bogtrykkeriet er en Typograf Aagaard.

Da Brevvignetterne efter den Prislisten vedlagte Prøve sés at maatte udgøre 8 Linjer og Konvoluterne 4 Linjer, saa spørges:

Hvor lang Tid behøver en Mand til at udføre ovennævnte Arbejder, det vil sige, til at sætte, trykke og aflægge, opslaa og sammenfalse Papiret, aftælle Konvoluterne, indpakke Sagerne og bringe det i Byen til 5 forskellige Steder?

Hvor meget fortjener Aktieselskabet ved denne Forretning, naar Bestyreren skal have en ordenlig Løn, selv for den Tid, han intet har at bestille? *X.*

Typografernes Sangforening

begynder sin Vintersæson Lørdagen den 3. September og har Lokale i Køhlers Restavration, Pilestræde 32, 1. Sal. Den stigende Tilgang til Koret nødvendiggjorde en større Syngesal, end man havde i det forrige Lokale, og de øvrige Værelser tilfredsstiller bedre til Læse-, Konversations- og Spillestue, i hvilken sidste man som hidtil vil kunne benytte Foreningens Skak-, Dam- og Dominospil.

Sidste Vinter viste det typografiske Publikum vor Forening den Anerkendelse, at fylde vore Koncertlokaler til sidste Plads, og dette maa være os en Spore til at føre Sangen fremad, saaledes at Typografernes Kor kan hævde sin nu vundne Plads blandt de bedste Sangforeninger. For at dette kan ske, ligesom ogsaa for at kunne give sig i Lag med Værker, der kræver større Tonemasser, retter vi en venlig Indbydelse til alle Typografer, der har faaet Sangens Gave, om at slutte sig til os. Med fornøden Tilgang af unge Stemmer, og ved flittigt Arbejde under vor Dirigent, kgl. Kapelmusikus *Axel Guldbrandsen*, maa det kunne lykkes at føre Koret et Skridt videre, baade til Fornøjelse for de Syngende og for vore Tilhørere. De ærede Kolleger, der har tænkt at slutte sig til Koret, bliver sat paa Stemme Lørdag Aften Kl. 10 i Lokalet. Kontribuerende Medlemmer kan ogsaa indmeldes hos Inkassatorerne paa Bogtrykkerierne.

Der vil i Midten af November Maaned blive arholdt en mindre Koncert med efterfølgende Assemblé, og den 44. Aarsfest, til hvilken alle Medlemmer med Dame har gratis Adgang, vil blive holdt hos Wittmack & Riise, Søndag den 29. Januar. Til denne vil der blive indøvet større Kornumre med Ledsagelse af Hornorkester.

Sangforeningen har hidtil kunnet samle Typograferne til sine Møder og Fester uden Hensyn til deres øvrige Stilling og vil ved en korrekt Ledelse søge fremdeles at samle Kollegerne til Sang og Selskabelighed.

Alle d'Hrr. Inkassatorer og Sangere indbydes til en lille Aabningsfest Lørdag Aften. *Styrelsen.*

Forskelligt.

Ufrivilligt! I Avgust-Numeret af „Ny typ. Tid.“ findes i Foreningens Regnskab for første Halvaar 1887 opført *39 Kr. 66 Ø.* som „*Understøttelse til* **Rejsende** *og Arbejdsløse.*“ I samme Tidendes Juli-Numer hedder det, at Andragendet til „Dansk typ. Forening“ var „ikke (om) Gensidighed, men den Velvillie *at gøre Udlæg til vore* („Ny typ. Foren.“s) *Rejsende, hvorved vi kunde spares for den nuværende temmelig* **besværlige Forsendelse** *af disses Rejsepenge pr. Postanvisning.*“

39 Kr. 66 Ø. til Rejsende og Arbejdsløse i et halvt Aar! — „Temmelig besværligt.“

Man sammenligne dette med de Kapitaler, som „Den typ. Foren.“ og „Dansk typ. Foren.“ har udredet i samme Tidsrum til de samme Formaal.

Odense, i August 1887. *Nr. 40.*

Fra Odense. Lørdagen den 20. Avgust afholdt Typograferne her en Fest, der længe vil mindes af Deltagerne, ikke mindst fordi den var den første i Rækken af Festerne her, der havde kaldt samtlige Typografer uden Undtagelse til sig. Hovedøjemedet med Festen var at afsløre et Banner, til hvis Anskaffelse der i 1½ Aar ugenlig er betalt frivilligt erlagte 10 Ører, ligesom samtlige Principaler har stillet sig særdeles

imødekommende over for Formaalet og støttet det med et betydeligt Beløb. Kl. 6 Efterm. samledes Deltagerne ved Dampbaadenes Anløbsplads ved Filosofgangen og afsejlede derfra med Musik til „Fruens Bøge"; ankommen dertil marscheredes med den gamle Fane i Spidsen til den elegant dekorerede Skydepavillon, hvor Afsløringen fandt Sted. Efter et muntert Fællesmaaltid, ved hvilket Taler og en Syndflod af Sange livligt afløste hinanden, aabnedes Ballet til Tonerne af en i Dagens Anledning komponeret Galop: „Trykt paa Hurtigpresse", og nu gik det Slag i Slag med Lystigheden, der meget snart naaede Højdepunktet af animeret Stemning, hvor den holdt sig til Dansens Ophør Kl. 1. — Banneret er af sort Atlask og paa samme er broderet, foruden Inskriptionen: „Typografernes Forening i Odense" og Aarstallet 1887, Bogtrykkervaabenet efter Waldows „Die Buchdruckerkunst" omgivet af en Ege- og af en Lavrbærgren, sammenknyttet med et Baand, broderet i Bastfarve. Bagsiden fremviser Dannebrog. Banneret er i sine Enkeltheder — saavel i Retning af Tegning som Broderi — udført med en saa omhyggelig Akkuratesse, at det fremkalder alle Kenderes beundrende Udraab. —*th*—

„Regning og Risiko". Hr. Redaktør! Det var ellers en lille „Buk", De lavede, ved til mit indsendte Stykke at føje Noten om „Regning og Risiko". Sæt nu, at jeg faar alle „Levebrødsmændene" (!!) paa Halsen af mig; det er derfor — og naturligvis udelukkende derfor! —, at jeg maa skynde mig med at meddele, at den nævnte Betegnelse al Tid er baade fremsat og modtaget med saadant et godmodigt Skuldertræk, der saa omtrentlig kunde betyde: gid vi alle vare „Levebrødsmænd". — Ret snart venter vi nu at høre det forløsende Ord om „Sammenslutningen"; min gamle Gespon er saa sangvinsk at mene, at de allerede er „forløst".

—, den 20. Avgust 1887. *F—k.*

Et nyt Bogtrykkeri er for kort Tid siden blevet oprettet af Udgiveren af „Ugens Nyheder", Hr. Pastor *Holck*, der i dette Øjemed har lejet Lokaler i et nyopført Sted i Walkendorfsgade. Bestyrer af Trykkeriet er Hr. *Frohde Jacobsen*, der tidligere har været Faktor i Hvidbergs Trykkeri.

Den typografiske Forening.

Paa Grund af C. Spohrs Bortrejse her fra Byen, vil Inkassationen af Medlemskontingentet nu blive besørget af Hr. *A. Holgersen.* *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Hovedbestyrelsesvalget i „Dansk typ. Forening".

Resultatet blev følgende:

A. Nielsen valgtes til Næstformand med 185 St.

P. Christensen og *M. Geertsen* valgtes til Hovedbestyrelsesmedlemmer med henholdsvis 195 og 191 St.

J. Petersen og *A. Olsen* valgtes til Suppleanter med henholdsvis 198 og 190 St.

Til Revisorer valgtes *Jul. A. Bigum* og *Chr. M. Jakobsen* af Holbæk med henholdsvis 212 og 215 St. Til Suppleant *M. Lund* med 214 St.

Der var afgivet i alt 248 Stemmesedler, hvoraf 26 blanke. *Hovedbestyrelsen.*

I *Varde* er Faktor *J. P. Iversen* valgt til Lokalforeningsformand i Stedet for Redaktør H. P. Hansen.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Kolding, *Theodor Schou* (sidst arbejdet i Skive).
Aalborg, *M. C. Madsen* (sidst arbejdet i Hjørring).
Køge, *A. P. C. Andersen* (sidst arbejdet i Køge).
Vejle, *J. P. Jonassen* (sidst Militær).
Nakskov, *N. F. Bernh. Nielsen* (sidst arbejdet i København).
Ringsted, *Martin Andersen* (sidst arbejdet i Slagelse).

Bortrejste Medlemmer.

Aalborg, *Emanuel Schølin* til København.
Ringsted, *Georg Petersen* (arbejdsløs).
Slagelse, *Martin Andersen* til Ringsted.
Aarhus, *S. Leth-Nielsen* (arbejdsløs).
Do., *G. Nelson* (arbejdsløs).
Varde, *F. J. Fich* til Nyborg (Militær).

Brevkasse.

Flere Sager, deriblandt Slutningsopgørelsen fra „Typ. Hjælpekasse af 1885" og Referatet fra Stiftelsernes Generalforsamling, maa vente til næste Nr.

KUNDGØRELSER.

D'Hrr. Principaler.

En yngre, militærfri **Maskintrykker**, der kan paatage sig saavel **Avis-** som **Akcidens- og Farvetrykning**, søger en fast og god Plads enten i en Provins eller København. Den Søgende, der kan fremlægge gode Anbefalinger, arbejder i et af Københavns største Trykkerier. Billet mrkt. „777" bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

En hurtig og paalidelig Avissætter med bedste Anbefaling søger Plads straks. Billet mrkt. „Z." bedes snarest indlagt paa „Typograf-Tidende"s Kontor.

En Digeltrykpresse til at træde ønskes tilkøbs. Billet mrkt. „C." indlægges i „Typ. Tid."s Ekspedition.

Lille **Hurtigpresse købes**, brugt, fejlfri, til billig Pris. Billet mrkt. „87" med Pris og Størrelse osv. modtager Bladet.

Godt Inventar til Salg.

Det til Trykning af „Dagens Nyheder" hidtil benyttede Materiel: Trætøj, Skrifter (Thieles System), Messingsureger osv., alt i brugbar Stand, er paa Grund af forskellig Skrifthøjde fra mit Akcidenssætteri til Salg til **dobbelt Tøjpris** eller **halv Fakturapris** efter Kvaliteten. Ligeledes sælges en Dobbeltmaskine meget billig. Kan beses Kl. 11—3. **Laur. Madsen**, Østergade 38.

National Tunnelen.

Typografisk Forenings forhenværende Vært anbefaler sin Restavration og Øl-Halle. Billige Priser. Hurtig Betjening. Koncert hver Aften. Optræden af Korforeningens Medlemmer. **Man er altid sikker paa at træffe Kolleger.**

Lagerøl fra Fad 10 Øre.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Ekspeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 27. | Kobenhavn, den 16. September 1887. | 14. Aargang.

En vred Digter.

„Welcher Recht hat, weiss ich nicht,
Doch mich will schier bedünken,
Dass der Rabbi, dass der Mönch,
Dass sie alle Beide stinken!“
(Heinr. Heine.)

Hr. Redaktør! Jeg er ingen Ven af Plagiater, men ikke desto mindre tillader jeg mig dog, for en Gangs Skyld at „røve“ oven citerede Vers og paastaar, at Pointen i dette i ét og alt kunde være et Foster af *min* Hjærne! De skulde vel ikke tilfældigvis have lagt Mærke til en ganske lille bitte — Ejendommelighed ved det nyeste „fine“ Papir, som kalder sig den „nytypografiske“? Hvis ikke, saa skynd Dem endelig med at foretage en indgaaende Sammenligning imellem et Aandsprodukt, som findes paa Pag. 139, og et andet paa Pag. 147. Det, der paa Side 139 bliver malet med de sorteste Farver, dækker man Mildhedens Kaabe over paa Side 147! Kan De finde nogen Mening i en saadan Modsigelse?

Men det var ellers en vred Digter, jeg vilde tillade mig at fremføre for et æret Publikum. Det er nemlig en Bogtrykkeri-Bestyrer *Drakenberg* i Frederiksborg, der er bleven „berøvet“ et af sine bevingede Børn (som i Paranthes bemærket vistnok er en 18 Aar gammel) og efter at det har været hengemt i en længere Aarrække, har det for en 4 à 5 Aar siden fejret sin Genopstandelse under en anden Faders Patronat — „slige ‚Laan‘ er *ikke ualmindelige* blandt ‚Digtere‘“ siger den „nytypografiske“. Imidlertid har det oprindelige Ophav en anden Opfattelse, og det søger nu at sætte Himmel og Jord i Bevægelse for at faa „baade Leveraab og Bifald“ for „Visen fra min Kone“, som den anden lumskeligen har tillistet sig Lad mig her indskyde den Bemærkning, at det originale Produkt (som jeg har haft Lejlighed til at tage i Øjesyn) hverken bærer *Trykkersted* eller *Forfattermærke*, og at det derfor muligvis vilde blive noget vanskeligt for Hr. D. at bevise sin rette Adkomst til „Visen“ — ikke undtagen han vilde forskaffe et eller andet Trykkeri, hvor Visens Sætning, Trykning og — Papir *muligvis* er bleven „fusket“, *en Bøde paa 50 Kroner* for manglende Trykkersted!

Vred som en olympisk Gud sendte Digteren en Skrivelse til Synderen (Hr. Bogtrykker A. W. Henningsen her i Byen) og fordrede af denne, at „han paa en eller anden Maade burde gøre sin Uret imod mig (D.) god igen“. H. indsaa virkelig sin Uret og gjorde D. en *„oprigtig Undskyldning“*. Almindelige Mennesker plejer nu at være fornøjet med et saadant Resultat, men Hr. D. synes at bestaa af et andet Stof, thi først henvendte han sig til „Morgenbladet“ med en Forespørgsel (som oven i Købet indeholder den bevislige Unøjagtighed, at han [D.] havde sat sit Mærke under Sangen), og dette Blad svarede da, at *„Røveren“* kunde straffes med en Bøde. Men Hr. D. er endnu ikke fornøjet. Baade den tilføjede Krænkelse som Verbal-Injurien „Røveren“ og Bøden skal „ing i Avisen“! Dér puster han nu denne lille Fjer op til en Gaas og fortæller vidt og bredt, hvor fornærmet han er blevet, og med „Redaktionens Velvilje“ søger han nu yderligere at pine det syndige Menneskebarn (H.) til i den „nytypografiske“ at fralægge sig Forfatterskabet til den omtalte „Vise“. — Hvilket Staahej for en *saadan* Pandekage!

Forinden jeg „strør Sand paa“ denne Sag, vil jeg dog endnu tillade mig den Luksus at meddele den omsigtsfulde „nytypografiske“ Redaktions Mening om slige „Laan“: „At en enkelt Sang fra først af hverken er skreven i den nævnte Anledning eller af den angivne Forfatter, *har mindre at sige;* slige ‚Laan‘ er ikke ualmindelige blandt ‚Digtere‘, og vi nævner det kun som Kuriosum, *ikke for at øve Kritik* — — —“, men paa Side 139 og 140 giver vi en plagieret „Digter“ Lejlighed til „at øve Kritik“ efter alle Kunstens Regler! Leve den sunde Fornuft!

Deres ærbødige
(plagierende) *o. s. v.*

Hr. „o. s. v.“.

Det var denne gamle gode Bekendt, som jeg med Deres Tilladelse, Hr. Redaktør! vilde ofre et Par Ord. Den væsenlige Anledning dertil er, at Hr. „o. s. v.“ efter min Mening er optraadt fejg, jeg sigter her til hans Bemærkninger i den ny Tidendes Septbr.-Nr., hvor han i en lille Polemik med Hr. Emil Petersen paa dennes Opfordring om at træde frem — — — fejgt bliver inde bag Skærmbrædtet; det har været lidt ubehageligt for en Herre som „o. s. v“ at skulle gaa af Vejen for et Tilbud om en aaben og ærlig Færd, og let forstaaeligt er det derfor, at han spræller som en Aal paa en Stegepande.

Der er et andet Sted, hvor Hr. „o. s. v.“ ret har været i sin egen Boldgade, og det var den 14. Avgust i „ny typ. Forening“; her var til Forhandling Spørgsmaalet om „en eventuel Tilnærmelse mellem de to typografiske Foreninger i Kobenhavn“. Jeg er i Besiddelse af et Referat angaaende Forhandlingen om denne Sag, som jeg meget beklager, at den ny Tidende

ikke har refereret, men nøjedes med at give et kort Resumé af de faldne Udtalelser og i Samling nævne Talernes Navne. Jeg vilde — for at faa Hr. „o. s. v." sat i den rette Belysning — anmode Redaktionen af den ny Tidende om at give et Referat af den ovenomtalte Forhandlingsgenstand, der jo tillige har en vis Interesse for os Provinstypografer, siden Spørgsmaalet om „Dansk typografisk Forening"s Gensidighedsforhold med Københavns Typografer nu en Gang er draget saa stærkt frem.

Odense, den 7. Septbr. 1887. *Nr. 40.*

En bortebleven Lønning.

Ved flygtig at gennemsé de for nogle Dage siden modtagne ny Love for „Dansk typ. Forening" og sammenholde dem med det trykte Forslag til Lovforandringer samt de paa Repræsentantmødet vedtagne Forandringer, sér jeg, at der i § 5 er udeladt den sidste Sætning: „Formanden lønnes med 100 Kr. aarlig", *skønt Repræsentantmødet ikke har vedtaget noget saadant.* Det er et Tilfælde, der sér ud som en Tanke; i de til Lokalforeningerne omsendte Lovforandringer var der som bekendt fra Randers stillet Forslag om at nedsætte Hovedbestyrelsens Formands Lønning til det halve (50 Kr), men dette var udtrykkelig under Forudsætning af, at der vedtoges flere i Forbindelse dermed staaende Paragrafer om Hovedbestyrelsens Sammensætning, og da disse ikke bleve ophøjede til Lov, bortfaldt ogsaa Forslaget om Lønningsnedsættelse; fra en enkelt Side benyttedes den givne Lejlighed til at slide saa forfærdelig i de omtalte Skillinger, — og nu sér jeg til min store Forbavselse, at i de trykte Love er de helt udeladte.

Kolding, den $^{29}/_{8}$ 87. *H. F. Rasmussen.*

Typografernes Hjælpekasse af 1885.

(Slutnings-Opgørelse.)

Til N. L. Christiansens Enke indkom: Aalborg 21 Kr., Aarhus 14, Faaborg 4, Fredericia 5, Hillerød 5, Holstebro 4 Kr. 25 Øre, Kallundborg 6, Køge 2, Middelfart 3, Nyborg 2, Odense 23, Ringsted 6, Slagelse 9, Stubbekøbing 3 og Vejle 4 Kr., i alt 111 Kr. 25 Øre.

Indtægt.

I Sparekassen indestod	337 Kr. 77 Øre
Renter	5 — 83 —
De ovenanførte	111 — 25 —
I alt	454 Kr. 85 Øre

Udgift.

Christiansens Enke	126 Kr. „ Øre
Porto etc.	3 — 60 —
Restbeholdning	325 — 25 —
I alt	454 Kr. 85 Øre

Aarhus, den 24. Avgust 1887. *O. V. Hansen.*

Revideret og rigtigt befundet. Restbeholdningen til Stede.

Aarhus, den 27. Avgust.

M. Geertsen. *A. M. Nielsen.*
Revisorer.

Fra Slagelse Lokalforening er der indløbet Forespørgsel angaaende Anvendelsen af de opsparede 325 Kr., og der maa svares, at der endnu ikke er truffet nogen Bestemmelse derom, skønt Bestyrelsen i Følge de hidtil gældende Love er ansvarlig for Anvendelsen af Kassens Midler. Det retfærdigste turde maaske være at fritage de Medlemmer, som *vedblivende* har betalt til Hjælpekassen, for at betale den ekstraordinære Krone ved de to første Dødsfald, og saa lade Restbeløbet, ca. 100 Kr., indgaa i „Dansk typ. Foren."s Hovedkasse. Sagen skal imidlertid i nær Fremtid blive forelagt Bestyrelsen til Afgørelse. *O. V. H.*

Forespørgsel. Hvad udfordres der for at blive Medlem af „Den typografiske Forening" i København?

Et Medlem af
„Dansk typografisk Forening".

Svar. At vedkommende underkaster sig Foreningens Love, der bestemmer, at Nyudlærte i de første 2 Maaneder efter udstaaet Læretid optages uden Indskud, medens de efter denne Tid — ligesom tidligere Medlemmer, der ønsker sig optagne paany — maa betale 2 Kr. i Indskud. De nye Medlemmers Navne skal offenliggøres i „Typ.-Tid." Tilrejsende Medl. af gensidige Foreninger bliver uden videre optaget, saa snart de afleverer deres Bog til Kassereren. En Hovedbetingelse for samtlige tiltraadte Medlemmer er, at de tillige melder sig til Optagelse i Hjælpekassernes Syge-Afdeling.

Forskelligt.

Typografernes Stiftelser. Søndag den 28. Avgust afholdtes den aarlige Generalforsamling*). *Vald. Carlsen* valgtes til Dirigent. Bestyrelsens Formand, *Alb. Christensen* fremlagde Regnskabet. Han fremhævede det glædelige i den usvækkede Interesse hos Medlemmerne trods de slette Tider, idet Kontingentindtægten endog var lidt højere end forrige Aar. Derimod havde Foreningen ikke været uberørt af de trykkede Konjunkturer i Huslejeforholdene, som havde bevirket en stærk Ud- og Indflytning i Foreningens Ejendomme og deraf følgende store Reparationsudgifter. Ikke desto mindre var Status god og Foreningens Forhold i det Hele fuldstændig sikre.

Et af Bestyrelsen stillet Forslag om en Tilføjelse til Lovene kunde, trods Enstemmighed om det, ikke endelig vedtages paa Grund af, at der ikke var mødt det lovbestemte Antal Medlemmer.

Et i Sammenhæng hermed, ligeledes af Bestyrelsen,

*) Har overligget af Mangel paa Plads. *Red.*

stillet Forslag om at tilstaa Medlemmerne *Butty* og *Hammeleff* en aarlig Huslejeunderstøttelse hver paa 100 Kr. vedtoges énstemmig. *Ch. Thomsen* stillede Forslag om at lade disse nyde Del i den Gave, som Foreningen ved Juletid lader uddele til Fribeboerne; det forkastedes med 17 St. imod 13.

De to afgaaende Bestyrelsesmedlemmer, d'Hrr. *Jul. Mortensen* og Kancelliraad *Schultz*, samt Revisorerne d'Hrr. Lindberg og Schneider genvalgtes alle ved Akklamation.

Der ydedes fra Forsamlingens Side en Hyldest og Tak til den fraværende Kasserer, Hr. Kancelliraad *Schultz*, for den Velvilje for Foreningen, han atter i Aar havde vist ikke alene ved at yde et betydeligt Bidrag til Anlæg af en Have i Ejendommen i Viktoriagade, men tillige staar som den største aarlige Bidragyder, foruden at han yder et betydeligt Bidrag i Bogtrykarbejde. *R. J.*

Den gennemsnitlige Livsvarighed for Personer af forskellige Fag stiller sig i Følge nyere statistiske Undersøgelser saaledes: for Præster 67 Aar, for Philologer og Lærere 57 Aar, Jurister 54, Læger 49, Gartnere, Fiskere og Landmænd 58, Bagere, Ølbryggere og Slagtere 54, Tømrere, Murere og Malere 49, Klejnsmede, Smede og Snedkere 47, Skomagere og Skrædere 44, Stenhuggere, *Typografer* og Lithografer 41, Fabrikarbejdere 32 Aar.

Fortegnelse

over

Medlemmerne i „Dansk typografisk Forening".

(P. betyder Principal, A. Arbejdsløs, M. Militær, S. Syg, * Lokalforeningsformand.)

Aalborg.
Bang, A. (S).
Burmester, E.
— Vilh.
Christensen, A.
— N. L.
Eilersgaard, Jul.
Eye, G. (A).
Frandsen, Th. (M).
Gundersen, M. (M).
Hansen, J. M. (S).
— J. P. (P).
Jepsen, Chr.
Larsen, C.
— Anth.
Lautherborn, A. F.
*Lempke, L.
Madsen, M. C.
— Th.
Møller, J.
Odense, Chr. G.
Olsen, L.
— Th.
Pedersen, P.
Rasmussen, O.
Schmidt, V.
Schølin, E.
Staudt, F.
Sørensen, Chr.
Vang, S.

Aarhus.
Andersen, Chr.
— Th. A.
Bech, O. Chr.
— L. (P)
Becker, P.
Bjørnbak, A. (P).
Christensen, P.
Danielsen, M.
Elmquist, K. (P).
Geertsen, M.
Hald, Jesper.
Hansen, Jul.
— Ludv.
— O. V.
— J.M.H.(Odder).
Hey, A. L.
Holst.
*Hygum, H. F.
Høgfeldt, H.
Jensen, A. K. (P).
— Harald.
— Jørg.
— J. P.
Jensen, Joh. (M).
Jørgensen, H.
— P. M.
Knudsen, L.
Langmack, J.
Laursen, Chr.
— C. Joh.
Lind, H.
Lorentzen, L.
Lund, Jens.
— Joh.
Mammen, Har.
Marott, E.
Møller, S. (S)
Nielsen, A. M.
— J. Chr. (A).
— R.
— Fritz.
Olsen, Arnold V.
— H. P.
— Møller-
— O. M.
Petersen, Joh.
Randa, Chr. (M).
Schwartz, A.
Stecker, J.
Svendsen, L. A.
Terkelsen, R.
Thrue, Th. (P).
Weber, A. G.

Assens.
Engsig-Karup,F.(P).
Friis, Chr.
Hansen, Rud.
* — L. V. (S).
Jensen, C. C. W.
Kofoed, P. C.
Spilcker, O.
Schmidt, S. N. (M).

Faaborg.
Andersen, C. J.
Deichmann,L.B (P).
Petersen, F. L. R.
Rasmussen, J.

Fredericia.
Christensen,Jac.(P).
Eickhardt, L. (M).
Holst, Chr.
*Honoré, H. A.
Jessen, Lauritz (M).
Nielsen,Th.J.H.(M).
Rasmussen, L.
Stæhr, JensChr.(M).
Thomsen, Th.

Helsingør.
*Bøttcher, F. V.
Bünner, H. M.
Jensen, V. E. (A).
Larsen, Chr. (M).
Mathiesen, E. J.
Petersen, M.
Østergaard,Chr.(M).

Hillerød.
Andersen, Joh.
Berg, Chr. (P).
Berendt, Peter J. A.
Claudi, Chr.
Christiansen, Peter (Hørsholm).
*Christophersen, R.
Hanson, Chr. (P).
Hansen, Lauritz.
— Niels.
Lund, Holger.
Larsen, Hans Peter.
Madsen, Chr. M. (Frederikssund).
Nielsen, Carl.
Olsen, Eduard G.

Hjørring.
Andersen, F. E.
Christensen, C. P.
*Glotz, Carl.
Helmig, F. J.
Heidmann, N. J. (A).
Jensen, Fred. Ferd.
Johansen, Otto.
Petersen, S. P. (A).
Sørensen, Chr. P.

Holbæk.
*Bigum, Jul. A.
Bønnelycke, L. (P).
Faxholm, (P), (Nykøbing).
Hansen, Conr. (P).
Jacobsen, C. M. (P).
— J. P.
— M. Chr.
Larsen, C.
Lund, M.
Petersen, C. (A).
— H. L.
— N. L.
Rasmussen, Chr.
Rolsted, N. P.
Siiger, C. T.
Sørensen, Jac. (A).

Horsens.
Backhausen, A.(P).
Bergmann, H. P.
Daugaard, R. P.
Dahlsen, J. F. A.
Fogh, H. (P).
Hansen, A.
Hjorth, N.
Jørgensen, A. (P).
Langkjær, H.
Larsen, L. P.
*Lassen, Th.
Mortensen, N.
Nielsen, H. J.
Rosenstand, U.F.R.
Sonnenborg, V. M.
Walther, Th.
Winther-Hansen, L.

Kallundborg.
Carlslund, A.
Holte, Fred.
*Jensen, O.
Møller, H. R. O.
Sørensen, P.
Wendt, N. J. N.

Kolding
Brehmer, H.
Christensen, C. H.
— P. G.
Davidsen, N. (P).
Groth, F.
Holst, P. Larsen-(S).
*Hvidtfeldt, P.
Jensen, J. R.
Jørgensen, Florian.
— Konrad (P).
Kabisch, Hermann.
Knudsen, C. F.
Lund, P. P.
Mikkelsen, Marius.
Nielsen, N. P.
Petersen, Rottwitt-.
— Thorvald.
— Torkild.
— Ulrik.
Pødenphant.
Raben, H. P.
Rasmussen, H. F.
Schjern, Martin.
Schou, Theodor.
Sjodt, H. H.
Sørensen, E. (P).
— Knud (M).
Thuesen, Thorvald.
Warberg, H. P.
Weiss, Fr. (P), (M).

Køge.
Andersen, A. P. C.
Breinholdt, P.C.(M).
Frantzen, Joh. P.
*Jensen, Louis.
— V. F.
Jørgensen, Hans.
Opffer, Frederik (P).
Sørensen,Svarre(P).

Maribo.
Christensen, P.
Christoffersen,A.(M)
Dein, Joh. (P).
*Henrichsen, H. P.
Wittrog, C. A. H.

Middelfart.
Erichsen, P. L. (P).
Gemynthe, H.
Johansen, S. E.
*Madsen, Cl. (P).
— D. L.
Nielsen, Nic.
Petersen, Wedege-.

Nakskov.
Gunnarsen, A. B.
*Hansen, Alfr. (P).
— Christoph.
Nielsen, Bernh.
— Niels Fritz B.
Pedersen, Joh. (P).
Petersen, N. Th. (P).
Rydahl, Chr. (A).

Nyborg.
*Findling, Aug.
Kryger, Carl.
Olsen (M).

Nykøbing (Jyll.).
Bak, Marinus.
Ejlersen, Povl.
Fog, Henrik (P).
Nielsen,Andreas(P)
Petersen,Koustr.(A)
*Søndergaard, P. C.

Nykøbing (Falster).
*Christiansen, P.
Jensen, H. P.
— R.
Jordan, Aage (P).

Næstved.
Arnholtz, Ludvig.
Andersen, J. Chr.
Frandsen, Rasmus.
Hansen,Fr.Ulrik(M)
— Henrik.
— PeterLauritz.
— Hans.
— Otto.
Hermandsen,Th. (A)
Ihlemann, Heinr. W.
Jensen, Jacob.
Jørgensen, Ernst L.
Lindstrøm, J. G.
*Matzen, Lauritz.
Niemann, Christian.
Olsen, Ludvig.
— Otto (M).
— Marinus.
Petersen, Regnar.
— Victor.
Preuss, Eugenius.
Sørensen, Carl.
— C. B.
Utke, Sofus.

Odense.
Anderschou, H.
Andersen, Jul.
Christensen, C. J. C.
— H. P. (M).
Cramer, M.
Dister, J. C.
Dreyer, J. C. (P).
Eppler, J. E.
Hansen, L.
Hildebrandt, R. A.
Ibsen, Jul.
Jensen, P.
Jeppesen, H.
Jørgensen, J.
— L.
Madsen, L.
— M.
Martens, E. (M).
Meyer, C.

Milo, Chr. (P).
Nielsen, Chr.
— G.
*Petersen, Anth.
— H. C.
— H. S. M.
— J. C. Chr.
— Vilh. (S).
Poulsen, F. (M).
Prøvensen, J.
Rasmussen, C. (M).
— Ferd.
— Hannibal.
— N. C.
Schou, L.
Schwarz, C. C.
Søfeldt, Jacob.
Thillerup, Fr. (P).
Tiedje, Alfred.

Randers.

Andersen, C.
Bang, P. H. L.
Bekker, H.
Berg, Chr. E.
Blomberg, C. M. (Grenaa; A.).
Christensen, A.
Clausen, W.
Elmenhoff, S. (P).
Enevoldsen, P.
Erlandsen, J. M.
Hansen, Hans.
— M. L.
Jacobsen, R. S. V.
Jensen, N.
— Th.
Jochumsen, A. G.
Kessler, A. O.
Nielsen, Chr. (P).
Petersen, Chr.
* — J.
Ra mussen, C. A. (Hobro).
Rye, C. J. (P).
Sørensen, A.
— Carl.
Ungermann, J.
Westermann, A.
Voldum, A.

Ribe.

*Andersen, C. F. A.
Heise, Ernst.
Hunderup, Ivan.
Sørensen, Chr.

Ringsted.

Andersen, M.
Christensen, J. P.
Hansen, E.
Jensen, R. P. (P)
*Johansen, S. K.
Larsen, L. P.
Melhede, H. V.
Nielsen, H. Chr.
Petersen, G. (A).

Ringkøbing.

Hansen, S.
Lind, C. (P).
Mikkelsen, H.
*Petersen, N. C.
Rasmussen, A. (P).

Roskilde.

Andersen, H.
Finken, Vald.
Hansen, Hans.
— Marius.
Jørgensen, Ferd.
— Vilh. (M).
*Nielsen, Knud.
Petersen, Hans

Rudkøbing.

Christensen, C.(A).
Hansen, H.
Hintze, O. R.
Høgsted, H.
Høeg, F. J. P.
Jørgensen, R.
*Rasmussen, J.
Rosenstand (A).

Skive.

Jensen, Alex. (M).
— L. (P).
— Alex. (P).
Lund, F. C. C.
Frederiksen, A.
Larsen, Carl.

Slagelse.

Abrahamsen, V.
Bressendorf, C.
Hansen, F.
— H. P.
Melberg, Em. G. (Korsør).
Nielsen, Chr.
Olsen, A.
* — C.
— O. E.

Sorø.

Haüser, F. (P).
Lindballe, J.
*Rasmussen. H. (M).

Svendborg.

Andersen (P) (Ærø).
Assam, Jens (P).
Bache, M. V.
*Ditlefsen, H. P.
Hansen, E. E. P.
— H. H Fedder.
— H. (Ærø) (A).
— Lauritz P.
— Marius.
Jensen, C. F. V. (M).
Johansen, J. P.
Larsen, L. Nielsen.
Madsen, H. C.
Olsen, A. Chr. (M).
Firmaet G. Petersen.
Petersen, Johan.
Poulsen, F. (M).
Tollesen, H. P. (Ærø)

Silkeborg.

Bentzen, Marinus.
Hansen, Carl.
*Petersen, J. L.

Stubbekøbing.

Slengerik, Carl (P).
Hansen, Carl.
Kristiansen, Karl.
*Mørup, Niels.

Thisted.

Aaberg, M. (P).
Bardrum, S. (M).
*Behr, A.
Jensen, Chr.
Ludvigsen, Jul.
Møller, S. H. (P).
Rasmussen, H. (P).

Varde.

Bølling, M (P).
Fich, F. J. (M).
Hansen, H. P.
— H.
*Iversen, J. P.
Kalberg, R.
Stampe, S.

Vejle.

Frederiksen, M.
Hansen, H. C. E.
Hertz, W. (P).
Jonassen, I. P.
Neess, Wilh.
*Nielsen, J.
— Th. (P).
Rasmussen, J. A.

Gennemrejsende Medlemmer.

Andersen, M. C.
Hansen, Henrich.
— Ole Petersen.
— Nicolai Sveistrup.
Christensen, Carl.

Udmeldte i Tiden siden 1. Juli 1886.

Dein, J. og Thaanum, D., Aalborg.
Nielsen, Niels Jørgen, Hjørring.
Hansen, J. (P), Randers.
Jensen, Joh., Herning.
Christjansen, Jul., Roskilde.
Assam, Maxim. (P), Theill, O. O. C., Fich, F. J. (Ærø) og Andersen, G., Svendborg.

Udslettede i Tiden siden 1. Juli 1886.

Andersen, A. V. (P) og Andersen, N., Aalborg.
Lang, S. (Frederikssund), Hillerød.
Horstmann, K. V., Odense.

Døde i Tiden siden 1. Juli 1886.

Christiansen, L. N., Aarhus.
Lund, Carl Frederik, Holbæk.
Crone, A. V. V., og Nielsen, Emil, Odense
Bølling, A. (P), Varde.

Foreningens Medlemsantal er 437.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Christian Henrik Hansen (udlært d. 1. August 1887 hos Nielsen & Lydiche; arbejder samme Sted).

Johannes Marius Mühlendorff (udlært d. 1. Juni hos Jul. Christjansen i Roskilde; Græbes Bogtr).

Indvendinger imod Optagelsen maa gøres inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadte fra en gensidig Forening.

Anders Nielsen (sidst arbejdet i Køge; Lunos Bogtr.).

G. A. O. Nelson (sidst arbejdet i Aarhus; Centraltrykkeriet).

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 læres en ny Sang.

De ærede Kolleger, der vil slutte sig til Koret og synge med til Koncerten i Novbr., kan blive satte paa Stemme samme Aften i Lokalet, Kohlers Restauration, Pilestræde 32, 1. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Typograf *Adolf Vilh. Nielsen*, der nu er bleven „ny", maa straks afgøre sit Mellemværende med *Kolding Lokalforening*, da der ellers vil blive taget andre Forholdsregler.

Nye Medlemmer:

Varde, *Rudolf Kalberg* (udl. hos Hviid i København d. 1. Avg. 1887).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Rudkøbing, *H. Hansen* (sidst arbejdet i Skelskør).

Do., *C. Christensen* (arbejdsløs),

Bortrejste Medlemmer.

Køge, *Anders Nielsen* til København.

Slagelse (Korsør), *Peter Hansen* til Rudkøbing.

Udmeldte:

Ringkøbing (Herning), *Joh. Jensen.*

KUNDGØRELSER.

En Korrekturpresse

ønskes til Kjøbs af Bogtrykker Laur. Bech i Aarhus.

En Digeltrykpresse til at træde ønskes tilkjøbs. Billet mrkt. „C." indlægges i „Typ. Tid."s Ekspedition.

En Hurtigpresse

(Rammens indv. Maal 17½ × 26") med dobbelt Cylinderfarveværk, i god Stand, kun brugt i faa Aar til Akcidensarbejde, ønskes byttet med en større Maskine til mindst dobbelt Postil. Billet mrkt. „Postil" bedes tilsendt „Typ.-Tid." snarest.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg".

Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!

HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlstrasse 101.

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapük.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bohm*, Pilestræde 36. Ekspeditør: *L. P. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 28. | København, den 30. September 1887. | 14. Aargang.

Et Skridt videre.

Den Henvendelse, som af en stor Del Provinsbogtrykkere og Kolleger er bleven rettet til „Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri" angaaende den i vort Fag overhaandtagende Lærlingemisère, har for saa vidt faaet en ret heldig Modtagelse, som den af nævnte Repræsentation er bleven benyttet som et af Motiverne til en Skrivelse til Indenrigsministeriet. Vi gengiver her efter „Haandværkerbladet" i Kolding den Passus, som vedrører vort Fag:

„Ved at gennemlæse de paa Repræsentantmødet og de forskellige Delegeretmøder vedtagne Resolutioner vil man i det hele sé, at en væsenlig, for ikke at sige den væsenligste Interesse knytter sig til Indførelsen af ordnede Lærlingeforhold og en kraftig Udvikling af det tekniske Undervisningsvæsen. Der kan da heller ikke være nogen Tvivl om, at der i begge Henseender er en virkelig Trang til Stede; for yderligere at slaa dette fast skal Bestyrelsen ikke undlade at henlede Opmærksomheden paa en fra Mødet af danske Provinsbogtrykkere den 20. Marts d. A. i Odense udgaaet Udtalelse, som findes trykt i medfølgende Meddelelse Nr. 42 S. 402-5; den heri givne Skildring af de typografiske Lærlingeforhold viser tydeligt, at Lærlingene trænger til at beskyttes paa en saadan Maade, at der virkelig kan blive Tale om en Faguddannelse for dem i deres Læretid. Som Forholdene nu er, synes de mange Steder udelukkende at blive udbyttet som en billig Arbejdskraft for deres Principaler. Landets Haandværkerstand imødesér herefter med Forventning en Lærlingelov, og det saa meget mere som den allerede for 7 Aar siden haabede paa, at en saadan snart vilde udkomme (sé Medd. Nr. 5, S. 87-93; Nr. 8, S. 132-3).

Det ovenfor nævnte Bogtrykkermøde har foruden om Fremsættelsen af en Lærlingelov yderligere henvendt sig til Fællesrepræsentationen med Anmodning om at virke for, at den Indenrigsministeriet i Næringslovens § 98 givne Ret til at dispensere fra den i samme Lovs § 24 udtalte Regel om, at Borgerskab paa Haandværk ikke kan forenes med Borgerskab paa Handel, maa bortfalde (sé Medd. Nr. 42, 401), og jeg undlader i den Anledning ikke at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa, at Fællesrepræsentationen oftere har udtalt sig om den uheldige Virkning, som en for hyppig Brug af denne Dispensationsret medfører, og at den i Skrivelse af 29. Avgust 1884 særlig har udtalt sig for, at der ikke gives Dispensation fra Næringslovens § 24, uden naar den vedkommende Ansøgning er anbefalet af Magistrat og Byraad, eller naar særegne Omstændigheder maatte være til Stede."

Selvfølgelig er der for nærværende Tid ingen Udsigt til, at Lovgivningsmyndighederne vil kunne enes om Lovbestemmelser, der vilde kunne gøre en Ende paa de paaklagede Forhold, men derfor bør vi ikke lægge Hænderne i Skødet og fortvivlet udbryde: „hvad kan det nytte!" Tvertimod, den Erkendelse vil nok en Gang bryde igennem hos disse Myndigheder, at der absolut trænges til gennemgribende Foranstaltninger til at hæmme det Uvæsen, som nu for Tiden tærer som en Kræftskade ikke alene paa vort, men ogsaa mange andre Fag.

Igen Forespørgsel.

I forrige Nr. af „Typ.-Tid." tillod jeg mig at forespørge: Hvad udfordres der for at blive Medlem af „Den typ. Foren." i København? Den ærede Redaktions Svar har ikke været mig fuldt tilfredsstillende, som jeg nærmere skal motivere. „Dansk typ. Foren." har nylig vedtaget, *at den fra Nytaar 1888 kun optager Nyudlærte.* Nu spørges, om „Den typ. Foren."s Love ikke er saaledes, at de, som ved hin Bestemmelse afskæres fra at blive Medlemmer af „Dansk typ. Foren.", kan benytte „Den typ. Foren." som en Bro, over hvilken de kan slippe over i det forjættede Land. Saa vidt mig bekendt er der intet til Hinder for, at en Typograf, der har arbejdet i Provinserne uden at være Medlem af „Dansk typ. Foren.", kan ved sin Ankomst til København blive Medlem af „Den typ. Foren." Men er denne Formodning rigtig, da bliver altsaa „Dansk typ. Foren."s forandrede Lovbestemmelse virkningsløs. Herom er det, at Forespørgslen *nu* lyder.

Et Medlem af
„Dansk typografisk Forening".

* * *

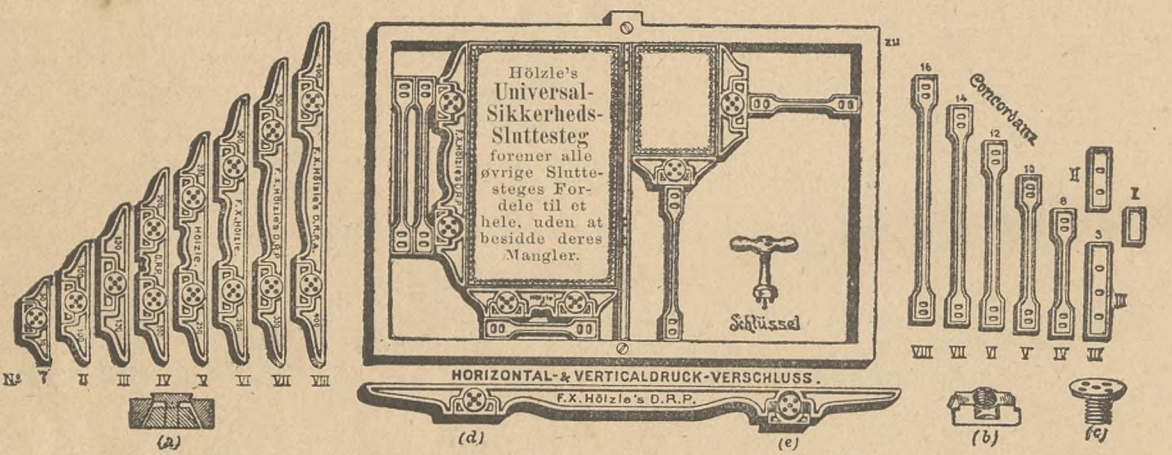
Hvis det ærede Medlem ved Affattelsen af sin første Forespørgsel straks havde givet den Motivering, som indeholdes i foranstaaende, vilde vi have sét os i Stand til allerede i forrige Nr. at give et mere tilfredsstillende Svar, thi vi maa tilstaa, at Forespørgslens lakoniske Korthed lod os formode noget helt andet end det, der nu spørges om. Angaaende Sagens Realitet skal vi oplyse om, at „Den typografiske Forening"s Love *ikke indeholder nogen Bestemmelse, der dækker sig med den af „Dansk typografisk Forening" vedtagne Lovforandring.* Imidlertid staar det jo sidstnævnte Forening frit for at gøre sin Indsigelsesret gældende

imod Optagelsen i „Den typ. Foren.“ af Typografer, der paa én eller anden Maade har forsét sig enten imod „Dansk typografisk Forening“ eller imod dens Love. Dette er noget, som svarer fuldstændig til den Aand, der besjæler de forskellige typografiske Organisationer i deres Forhold til hverandre.

Noget andet bliver imidlertid det Spørgsmaal, hvorledes de forskellige Organisationer stiller sig overfor den af „Dansk typ. Foren.“ vedtagne Bestemmelse? Af denne kan der nemlig meget let opstaa Ubehageligheder, idet man maa erindre, at — borsét fra „Svensk Reshjelpskassa för Typografer“, som er saa godt som fallit og derfor næsten ikke længere kan regnes med — kun „Dansk typografisk Forening“ betragter den kollegiale Understøttelse som *Maal*, medens alle de øvrige typografiske Fag-Organisationer mere betragter denne som *Middel*, hvilket med andre Ord vil sige, at man ved de respektive Understøttelsesgrene søger at formaa Medlemmerne til at deltage i Bestræbelserne for en forbedret materiel Eksistens og for tidssvarende Arbejdsvilkaar. Naar nu for en af disse Foreninger indtræffer det Tilfælde, at den bliver *tvungen* til at vove en Kamp, vil dens første Skridt altid være det, at optage alle de Typografer, der indtil da stod udenfor Organisationen, som Medlemmer, for ikke at skabe sig unødvendige Modstandere. Men ved en saadan Lejlighed kunde „Dansk typografisk Forening“ ved sin nye Bestemmelse let komme „i Vejen med en Slæde“ — og deri ligger netop Faren! Under normale Forhold vil man dog let kunne imødekomme „Dansk typ. Foren.“, idet man ikke kan have noget imod den lille Pression imod Folk, der enten af Gærrighed eller Ligegyldighed holder sig borte, til at slutte sig til Organisationen, og det maa jo haabes, at „Dansk typ. Foren.“ ved given Lejlighed vil forstaa at vurdere den kritiske Stilling, som én eller anden Organisation *kan* komme i, og at den derfor *ikke altid* vil holde sig strængt til sine Loves Bogstav! *Red.*

Hölzles Universal-Sluttesteg.

Samtidig med de Forbedringer, der blev foretagne paa Maskinvæsenets Omraade, har Fag-Teknikerne anstrængt sig for at opfinde et Apparat, som kunde sætte Trykkeren i Stand til hurtigt og paalideligt at slutte Formen saaledes, at den kan modstaa Maskinens rystende Bevægelse og forskaane Satsen for at „lægge sig“. Saa vidt os bekendt var Marinoni i Paris den første Opfinder af et saadant mekanisk Slutte-Apparat, og Nytten deraf viste sig hurtigt ved en temmelig almindelig Udbredelse af de ham opfundne Ruller. Imidlertid klæbede der forskellige Mangler ved dette Apparat, som man søgte at afhjælpe ved Konstrueringen af Sluttestege efter forskellige forbedrede Systemer. Det nyeste og bedste af de hidtil konstruerede Apparater synes efter alt at dømme at være fundet i det af Trykker *F. X. Hölzle* i München udtænkte System, idet dette efter betydelige Fag-Avtoriteters Udtalelser slutter Formen fortrinlig og ikke tillader Satsen „at rejse sig“, ligesom derved ogsaa opnaas en betydelig Besparelse paa Tid og Materiale. Her i Byen er Apparatet allerede indført i *Bordings* Bogtrykkeri, hvor man, efter Udtalelser til os, er udmærket tilfreds dermed.

Hosstaaende Afbildning viser forhaabenlig tydeligt nok Apparatets lette Anvendelighed og dets Mekanisme, saa at vi kan indskrænke os til en kort Forklaring af Bogstaverne: (*a*) er Slutte-Stegens Tværsnit; (*b*) er Møttriken med Konus, hvilken sidste er Systemets vigtigste Del; (*c*) er Skruen, i hvilken Nøglen indsættes; (*d*) viser Apparatet i Ro, medens (*e*) viser dets højeste Udspænding, naar Formen er sluttet. Til højre for Rammen findes et Sortiment „Udfyldningsstege“, hvis praktiske Anvendelighed ligeledes fremgaar af Afbildningen.

Korrespondance.

Kolding, den 18. Septbr.

Paa en længere Dagsorden var Lokalforeningen til i Aftes indkaldt til ekstraordinær Generalforsamling. 18 Medlemmer havde givet Møde. Da et Par af de der drøftede Sager har almindelig Interesse, skal jeg tillade mig at sende et kort Referat af disse.

Nedsættelsen af *Redaktionsudvalget* fremkaldte en længere Debat, under hvilken det fra alle Sider blev betonet som uheldigt, at Redaktionsudvalgets Virksomhed skulde udstrækkes til mere end det paa Repræsentantmødet oprindelig var Meningen, nemlig til at afgive sin Kendelse over de Bidrag til „Typ.-Tid.“, som

Redaktionskomitéen i København havde modtaget fra Provinserne og ikke fundet egnede til Optagelse i Bladet. Diskussionen sluttede med énstemmig Vedtagelse af følgende: „Angaaende Nedsættelsen af Redaktionsudvalget maa Kolding Lokalforening betone det som heldigst for Udviklingen af „Typ.-Tid.“, at der til Udvalget kun fremsendes de Bidrag til Tidenden, som Redaktionskomitéen i København har stillet sig tvivlende over for.“ — Det var jo nemlig ingenlunde Repræsentantmødets Mening at paalægge Medlemmerne en Censur, som det nu næsten synes at blive Tilfældet med Redaktionsudvalget i Odense.

Lovenes § 57 (Begravelseshjælp). Som bekendt lod Repræsentantmødet denne Sag afgøre ved direkte Afstemning blandt Medlemmerne, og det vedtoges her, at Begravelseshjælpen fremtidig er 300 Kr., som ved hvert Dødsfald opkræves med 1 Kr. pr. Medlem. Med det nuværende Medlemstal vil det indkomne Beløb overstige den normerede Begravelseshjælp, og Spørgsmaalet er derfor, hvad det overskydende Beløb skal anvendes til. Randers Lokalforening har, som det fremgaar af „Typ.-Tid.“, haft denne Sag til Forhandling, og der har man foreslaaet, at det overskydende Beløb opsamles i et Reservefond, saaledes at naar dette har naaet en Størrelse af 300 Kr., der da intet opkræves ved det først indtrædende Dødsfald. — Om denne Sag udspandt der sig en længere Diskussion, og énstemmig vedtog Generalforsamlingen: „Kolding Lokalforening tillader sig at henstille, om det overskydende Beløb ved Opkrævningen og Udbetalingen af Begravelseshjælp kunde opsamles i *et særligt Fond*, hvoraf der ved en eventuel Udvidelse af Foreningens Formaal (*Understøttelse til ældre og arbejdsudygtige Medlemmer*) kunde afholdes de dermed forbundne Udgifter.“ — Man mente ved denne Ordning paa en let Maade at komme ud over et inden ret længe sig stærkt paatrængende Spørgsmaals Løsning. Der udtaltes fra flere Sider Ønskeligheden af, at denne Sag rundt om i Lokalforeningerne drøftedes og Meddelelse desangaaende sendtes til „Typ.-Tid.“, for at det derigennem kunde komme til Medlemmernes Kundskab.

En Skruebrækkers Optagelse i Foreningen. Formanden meddelte, at en her til Byen ankommen Typograf, der havde faaet Plads i „Koldingposten“, havde meldt sig til Optagelse i Foreningen. Det var egenlig en Genoptagelse, her forelaa Begæring om, thi vedkommende, der indtil Oktober 1886 havde været Medlem af Fredericia Lokalforening, havde paa dette Tidspunkt taget Plads i København i — Rigsdagssætteriet; til Formanden havde vedkommende, hvis Navn er *N. Chr. Mathiasen*, givet den Undskyldning, at han troede, at Rigsdagssætteriet kun var blokeret for Medlemmer af „Den typ. Foren.“ (!!!). Saavel Formanden som de øvrige i Diskussionen herom deltagende Medlemmer fordømte i skarpe Udtryk en saadan Optræden, og énstemmig protesterede man imod hans Genoptagelse i Foreningen. Et Medlem mindede den tilstedeværende Faktor i det paagældende Trykkeri om sine Medlemspligter i nærværende Foreningssag.

Indsigelse imod Optagelse af et Medlem. Formanden gjorde bekendt med, at det i forrige Nr. af „Typ.-Tid.“ fra *Varde* anmeldte Medlem, *Rudolf Kalberg*, der havde udlært hos fhv. Folketingsmand Hviid i København i Avgust d. A., var stridende imod Lovenes § 23, da vedkommende i Følge de Oplysninger, Formanden var i Besiddelse af og oplæste for Medlemmerne, ikke havde udstaaet den i Lovene foreskrevne Læretid. — Lokalforeningen bemyndigede Formanden til paa dens Vegne at nedlægge Indsigelse imod Optagelsen. — Under denne Sags Behandling fandt Formanden Lejlighed til at beklage sig over den letsindige Fremgangsmaade, der i Foreningssager udvistes af mange Lokalforeningsformænd. I nærværende Tilfælde var det et fhv. Hovedbestyrelsesmedlem, der var Lokalformand i Varde, og som man derfor skulde tro maatte kende Foreningens Love, men det tydede det ikke paa, naar han lige for Næsen af Foreningens Medlemmer kunde præstere et saadant Brud paa Lovene, — ja end ydermere uden videre opføre vedkommende i Medlemslisten, forinden det vides om han bliver optaget. Ligeledes havde en Lokalformand i det nordligste Jylland forsynet et Medlem af „Den typ. Foren.“, der havde arbejdet i den paagældende jyske By i 14 Dage, med „Dansk typ. Foren.“s Medlemsbog, hvorefter vedkommende havde rejst hele Vestjylland igennem og paa denne Bog hævet Understøttelse (40 Øre pr. Mil), indtil han her i Byen havde faaet udstedt et Bevis for at være Medlem af den københavnske Forening, og Bogen sendtes derpaa til Hovedbestyrelsen i Aarhus. Et Medlem af den tyske Forening havde rejst Sjælland igennem og først ved sin Ankomst til *Odense* havde han faaet udleveret den Blanket, som enhver Lokalformand bør være vidende om, at de tyske Rejsende skal have for at hæve Rejseunderstøttelse her i Landet. Endnu flere Eksempler fremdrog Formanden som Bevis paa, hvor mangelfuld den lokale Styrelse var hist og her, og formente, at ved i Foreningens Organ at fremdrage dette, kunde der mulig raades Bod derpaa.

Efter Behandlingen af flere lokale Sager sluttede Generalforsamlingen, der helt igennem bar Vidne om Interesse for Foreningen og dens Anliggender.

H. F. Rasmussen.

En bortebleven Lønning.

I Anledning af Hr. H. F. Rasmussens Bemærkning i sidste Numer af „Typ.-Tid.“ skal jeg oplyse, at Fejlen er *min*, idet jeg har oversét i Korrekturen, at den omtalte Sætning manglede. *Harald Jensen.*

Den typografiske Forening.

Til det frivillige Fond har jeg endvidere modtaget: „Adresse-Avisen“ 3.50, H. P. H. 0.50, „Politiken“ (95-100. B.) 12.00, fra Næstved Typografer (med Undtagelse af to) 5.42. I alt 21.42. Med det tidligere indkomne i alt **Kr. 3.295.14.** *Rud. Bøhm.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag den 1. Oktober — efter Sangøvelsens Slutning — afholdes i Foreningens Vinterlokale, *Pilestræde 32, 1. Sal* (Køhlers Restavration), den

halvaarlige Generalforsamling

med følgende Dagsorden:

1. Kassereren aflægger Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvaar.
2. Valg af en Bestyrer i Stedet for Hr. *Jul. Andersen*, som fratræder efter Tur.
3. Valg af 2 Revisorer i Stedet for d'Hrr. *A. F. Decher* og *Emil Sørensen*, som fratræder efter Tur.

Sangerne maa møde *præcis* Kl. 10. Nye Medlemmer sættes paa Stemme.

Søndag den 2. Oktober foretages en *Fodtur*; man samles Kl. 9¼ pr. ved Østerbros Triangel. Frokost ved Grøndalshuset Kl. 11. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Ved Afstemningen over Medlemmer til Redaktionsudvalget blev Resultatet følgende:

Hr. *Anthon Petersen* valgtes med 182 St.
- *H. C. Petersen* — - 181 -
- *Alfred Tiedje* — - 181 -
- L. Madsen (Suppleant) — - 181 -

Der var i alt afgivet 194 Stemmesedler, hvoraf 10 blanke og 2 ugyldige.

I Henhold til ovenstaaende henledes Medlemmernes Opmærksomhed paa, at for Fremtiden skal alle Artikler og lignende Bidrag til „Typ.-Tid." indsendes til Redaktionsudvalgets Formand.

Undtagen herfra er alle de administrative Meddelelser, der fra Hovedbestyrelsen eller Lokalforeningernes Formand tilstilles Bladet; *de sendes som hidtil direkte til Redaktionen.*

I sit sidste Møde vedtog Hovedbestyrelsen med Hensyn til den i § 23 befalede Svendeprøve for Lærlinge, der er udlærte i en Læretid af under 5 Aar, at fastsætte følgende Regler:

Naar en ny Udlært, hvis Læretid har været under 5 Aar, begærer sig optaget i Foreningen og erklærer sig villig til at aflægge den i § 23 nævnte Svendeprøve, vælges paa en Generalforsamling i Lokalforeningen et Udvalg paa 3 Medlemmer med det Hverv at kontrollere den unge Svend ved Prøvens Aflæggelse, samt nærmere at bestemme, hvori denne skal bestaa

Som Minimum af en saadan Prøve gælder følgende:

For *Sætterlærlingens* Vedkommende:

1. Hurtigsætning paa 20 Cicero (mindst 25 L. i Timen) efter alm. skrevet Manuskrift uden Interpunktion og med smaa Bogstaver; korrekt Sats og god Udslutning.
2. Almindelig tabellarisk Sats.
3. Udskydning af de alm. Forme.

For *Trykkerlærlingens* Vedkommende:

1. Grundregler for Udskydning, Formatindlægning og Formslutning.
2. Tilretning og Trykning af en Form med mindst ét Billede.
3. Kendskab til Maskinen og de forskellige Maskindele og deres Funktioner.

Naar Prøven er aflagt, bliver Resultatet med en skriftlig Betænkning fra Udvalget at fremlægge en Generalforsamling i Lokalforeningen, der da bestemmer om Vedkommende kan optages i Foreningen eller ej. Tæller Lokalforeningen ikke det lovbefalede Antal Medlemmer (15) bliver Sagen at indsende til den nærmeste Lokalforening, som tæller dette Antal Medlemmer, ledsaget af Udvalgets Betænkning og Generalforsamlingens Anbefaling eller Ikke-Anbefaling, og paa en Generalforsamling i *denne* Lokalforening finder da Sagen sin Afgørelse. *Hovedbestyrelsen.*

Til Medlemmerne af „Dansk typografisk Forening".

Idet vi takker for det os overdragne Hverv som Redaktionsudvalg for Provinserne, hvilket vi skal søge at udfylde paa bedste Maade, undlader vi ikke, i Følge sidste Repræsentantmødes Beslutning, at gøre opmærksom paa, at alle Artikler, der af „D. t. F."s Medlemmer ønskes optagne i „Typograf-Tidende", *skal* indsendes til Udvalget.

Breve til Udvalget adresseres: Faktor Anth. Petersen, Odense.

Odense, den 28. September 1887.

Anth. Petersen, Udvalgets Formand. *H. C. Petersen.* *Alfr. Tiedje.*

Fortsættelse af Fortegnelsen
over
„Dansk typografisk Forening"s Medlemmer.

Holstebro.

Hestbech, M. S. (P), Lemvig.
Holm, P., do.
Jensen, C. V. H.
*Kjærsgaard, C. F.
Stæhr, S. W.
Sørensen, A. J.
Welsch, V. F. (P).

Skanderborg.

Hansen, Hans Jørgen.
Jensen, Rudolf.
Jørgensen, Oluf H. (P).
*Lemos, V. de.
Zebitz, Jørgen.

Viborg.

Backhausen, F. V. (P).
Ehlert, Chr.
Gottschalk, A.
— Chr.
*Nielsen, J.
Olsen, C.
Møller, F.
Sørensen, M.

I Fortegnelsen i sidste Numer af Bladet er indløbet den Fejl, at *A. Chr. Olsen* (Militær) er opført baade under Nyborg og Svendborg, medens under Faaborg *N. J. Petersen* var forglemt.

Medlemsantallet er saaledes i alt 457.

Nye Medlemmer:

Aalborg, *Emanuel Schölin* (tidl. Medlem).
Kolding, Redaktør *Grønvold.*
Do., *N. C. Mathiasen* (tidl. Medlem).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Hjørring, *W. Berschke.*
Aalborg, *F. C. C. Lumbye* (Militær; sidst arbejdet i Varde).
Aalborg, *J. Chr. Nielsen* (sidst arbejdet i Aarhus).
Ribe, *Ivan Hunderup* (sidst arbejdet i Odense).
Slagelse, *A. Sofus Andersen* (Medl. af „D.t.F." i Kbh.).

Bortrejste Medlemmer.

Hjørring, *Søren Peter Petersen*; arbejdsløs.
Do., *Niels Jensen Heidmann*; do.

KUNDGØRELSER.

Visitkort
og Adressekort anbefales d'Hrr. Bogtrykkere og Lithografer i alle Formater og Kvaliteter til billigste Noteringer.
J. V. Guldbrandsen & Co.,
Grønnegade 30.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg".
Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!
HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlstrasse 104.
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Ekspeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 29. | Kobenhavn, den 7. Oktober 1887. | 14. Aargang.

Et Tilbageblik.

Det er nu snart tre Aar siden, at Københavns Typografer, eller rettere sagt en lille Del af dem, fandt paa at opføre et Skuespil, som til alle Tider vil staa som en beklagelsesværdig Kendsgærning i „Den typografiske Forening"s saa vel som overhovedet i den faglige Arbejderbevægelses Annaler. Og hvad var saa Grunden til dette Skuespil? Ingen anden, end at Foreningens Majoritet mente, at den ikke længere kunde forsvare at lade Foreningen staa isoleret fra de organiserede Arbejdere i de øvrige Fag, medens Minoriteten i et forblindet politisk Raseri heraf tog Anledning til ikke alene at vende Foreningen Ryggen til, men ogsaa til at oprette en Konkurrence-Forening, hvis hele Gøren og Laden efterhaanden tydeligere og tydeligere har vist, at det for den udelukkende drejer sig om at ødelægge Moderforeningen, for derigennem at befri Typograferne for det „socialistiske Aag", hvilket disse mærkværdig nok — i hvert Tilfælde som Enkeltmænd — endnu aldrig har følt.

Da den nye Forening synes at ville vælte Skylden for Splittelsen fra sine Skuldre, vilde det maaske ikke være afvejen, for en Gangs Skyld at kaste Blikket tilbage paa hine skæbnesvangre Begivenheder, der delte Københavns Typografer i to Lejre. Man vil da først lægge Mærke til, at Brydningen imellem de divergerende Anskuelser tog sin Begyndelse ved Konfirmationsbestræbelserne i „Hjælpekasserne", hvilke Bestræbelser med Rette opfattedes som et Slag imod „Den typografiske Forening". Omtrent samtidig med dette cirkulerede der forskellige uhyggelige Rygter om, at visse Principaler omgikkes med Tanken om at rette et Storm-Angreb paa den næppe nok indførte Tarif. Det ene med det andet bidrog saaledes til at opildne Gemytterne og da *H. P. Lassen* og *Emil Petersen* som Følge af Konfirmationsvedtagelsen nedlagde deres Poster som Styrelsesmedlemmer i „Den typografiske Forening", fik den forhaandenværende Stemning sit Udtryk ved det Prøvevalg, der afholdtes for at opstille Kandidater til de to ledige Poster. Man udtalte her, at det var en Nødvendighed for visse Eventualiteters Skyld at søge en Støtte hos de øvrige Fagforeninger, ved at slutte sig til disse, og som et synligt Tegn herpaa opstillede man to Kandidater, der skulde virke i den angivne Retning. Modpartiet opstillede to moderate Kandidater, og da disse blev besejret med en betydelig Majoritet, følte det konservative Element sig i allerhøjeste Grad fornærmet og — gik sin Vej.

Man har villet paadutte Tilslutningen til Fagforeningerne et *politisk* Moment, men dette er intet andet end et Foster af et ganske almindeligt Spøgelseseeri. Kom til vore Generalforsamlinger eller til Foreningens øvrige Møder — aldrig vil man dér høre drøftet politiske Spørgsmaal! Dette vilde allerede af den Grund være en Umulighed, som „Den typografiske Forening" rummer saa vel Højremænd som Venstremænd og Socialdemokrater, der i deres Egenskab som Medlemmer kun kender én Opgave: at gavne deres Forening. Det politiske Moment er i Virkeligheden bragt ind i Striden af selve de splittelseslystne Herrer! Lad dem saa vride og dreje sig saa meget de lyster — Splittelsens Mærke vil de ikke formaa at befri sig for. *18. 2.*

Forslag til Lov om Lærlingeforholdet.*)

§ 1.

Naar en Haandværker, Fabrikant, Handlende eller anden Næringsdrivende antager en Person under 18 Aar til Oplæring i sit Fag, skal han sørge for, at der derom oprettes skriftlig Kontrakt, og at den af Øvrigheden paa det Sted, hvor han bor (i København og Købstæderne Magistraten, paa Landet Politimesteren), forsynes med Paategning om, at den er affattet i Overensstemmelse med nærværende Lovs Forskrifter. Efterkommes disse Bestemmelser ikke, har Kontrakten ingen Gyldighed.

Øvrigheden skal efter Indenrigsministerens Foranstaltning være forsynet med Blanketter til Lærlingekontrakter, der udleveres uden Betaling.

§ 2.

Uberettiget til at antage Lærlinge er:

1. den Næringsdrivende, der ved Dom er funden skyldig i en i den offenlige Mening vanærende Handling, med mindre han har erholdt Æresoprejsning;
2. den, der efter denne Lovs Ikrafttræden har erhvervet Næringsadkomst paa et Haandværk, uden forinden at have aflagt en af de i Lov om Haandværks- og Fabriksdrift m. v. af 29. Decbr. 1857, § 27, ommeldte Svendeprøver i sit Fag.

§ 3.

Læretidens Varighed bestemmes i Kontrakten. Den maa i intet Tilfælde overstige 5 Aar, Prøvetiden efter § 5 derunder indbefattet. Kontrakten er derhos ikke forbindende for Lærlingen længere, end indtil han har

*) Forelagt Rigsdagen den 5. Oktober.

opnaaet en Alder af 20 Aar. Saafremt han da ikke vil fortsætte Lærlingeforholdet i hele det ved Kontrakten bestemte Tidsrum, er Læremesteren heller ikke længere bunden ved Kontrakten.

§ 4.

Det skal ved Kontrakten nøjagtig bestemmes, hvor vidt Mesteren eller Lærlingens Forældre eller Værge skal forsyne Lærlingen med Husly, Føde, Klæder, Vask og anden Fornødenhed i Læretiden, hvor vidt der skal gives Lærlingen Vederlag i Penge for hans Arbejde, og hvorledes dette skal udbetales, samt om og paa hvilken Maade Mesteren skal forhjælpe Lærlingen til at aflægge Svendeprøve, hvor Adgang dertil haves.

§ 5.

De tre første Maaneder af Læretiden ansés som en gensidig Prøvetid, i hvilken saa vel Mesteren som Lærlingen, hvis han i Løbet af denne Tid har naaet 18-Aars-Alderen, og ellers hans Forældre eller Værge uden Angivelse af nogen Grund kan forlange Kontrakten hævet. I saa Fald er ingen af Parterne berettiget til Erstatning hos den anden, med mindre udtrykkelig Bestemmelse derom er indført i Kontrakten.

§ 6.

Lærlingen skal vise sin Læremester Troskab, Lydighed og Ærbødighed; han skal være Mesteren til Medhjælp ved dennes Arbejde, saa vidt som hans Arbejdskraft og Færdighed tilsteder.

§ 7.

Arbejdstiden for Lærlinge under 18 Aar, der er anbragte hos Næringsdrivende, hvis Bedrift falder ind under Lov om Børns og unge Menneskers Arbejde i Fabriker af 23. Maj 1873, bestemmes efter Reglerne i samme Lovs §§ 2 og 3, jfr. § 7, 2det Stykke.

Paa Folkekirkens Søn- og Helligdage maa det ikke formenes Lærlingen at besøge Gudstjenesten, lige som han paa disse Dage i Reglen bør have Eftermiddagen fri.

§ 8.

Læremesteren skal i Læretiden vaage over Lærlingens Opførsel og sædelige Forhold. Han maa ikke anvende Lærlingen til Arbejder, der er skadelige for hans Sundhed eller ikke staa i Forhold til hans Kræfter, lige som han ordenligvis ikke maa anvende ham til andet Arbejde end det, der henhører til Faget.

En mandlig Lærling er Hustugt undergiven indtil det fyldte 18de, en kvindelig indtil det fyldte 16de Aar.

§ 9.

Mesteren bør i Læretiden efterhaanden lære Lærlingen det Fag, i hvilket han er antagen til at oplæres, saa fuldstændig som muligt og søge at bringe det dertil, at Lærlingen ved Udløbet af Læretiden kan aflægge Svendeprøve, for saa vidt Adgang haves til Aflæggelse af en saadan Prøve. Saafremt Lærlingen, naar Læretiden er udløben, ikke aflægger Svendeprøve, har Mesteren at meddele ham et Lærebrev, indeholdende en Bevidnelse af, hvor længe han har staaet i Lære, og hvor vidt han har opnaaet Dygtighed i sit Fag. Har Mesteren ladet det mangle paa tilbørlig Omhu for Lærlingens Uddannelse, og dette er Grunden til, at Lærlingen ikke ved Læretidens Udløb er i Stand til at aflægge Svendeprøve eller kan erhverve Lærebrev med Attest om Duelighed, er Mesteren pligtig til at give Lærlingen Erstatning efter Rettens Skønnende.

Har Mesteren i Lærebrevet givet en vitterlig urigtig Bevidnelse, ifalder han herfor Straf efter almindelig borgerlig Straffelovs § 155.

§ 10.

Mesteren skal tilholde Lærlingen i Læretiden at søge Undervisning i en af de paa Stedet værende tekniske eller Handelsskoler og dertil forunde ham den fornødne Tid.

§ 11.

Naar en Lærling, som bor hos Læremesteren, bliver syg, er Mesteren pligtig til at besørge og bekoste Plejen og Helbredelsen, indtil Læretiden i Følge den indgaaede Kontrakt er udløben, eller denne af anden lovlig Grund ophører, dog ikke ud over et Tidsrum af 6 Maaneder, hvorhos han, hvis Sygdommen erklæres uhelbredelig eller noget betydeligt vedvarende Onde er tilføjet Lærlingen, skal være berettiget til at opsige Lærlingekontrakten til at ophøre 3 Maaneder efter, at det Lærlingen tilstødte Uheld er konstateret, og fra samme Tid frigøre sig for Forpligtelsen til at sørge for Lærlingens Pleje og Helbredelse.

Skulde der være sluttet Overenskomst om, at Læreforholdet skal opløses, naar Lærlingen maatte blive hjemsøgt af Sygdom, eller skulde der under Sygdommen blive indgaaet Overenskomst om at hæve Læreforholdet, frigøres Mesteren ikke i Forhold til Fattigvæsenet, som Lærlingen maatte falde til Byrde, for de ham foran paalagte Forpligtelser.

Iøvrigt skal de i Tyendelov af 10de Maj 1854 §§ 31, 32, 35 og 36 indeholdte Bestemmelser være anvendelige paa Lærlingen, der bliver syg i Læremesterens Hus, hvorhos Bestemmelsen i Tyendelovens § 31 saavelsom den i det foregaaende givne Forskrift om Mesterens Ret til at opsige Kontrakten paa Grund af Lærlingens Sygdom ogsaa skal være anvendelig i Tilfælde, hvor Lærlingen ikke har Ophold i Mesterens Hus.

§ 12.

Forinden en indgaaet Lærlingekontrakt lovlig er hævet, maa Lærlingen ikke af nogen Anden tages i Lære eller anvendes som Medhjælp ved noget Næringsbrug.

§ 13.

Naar en Lærling uberettiget har forladt Læren, kan han ved Politiets Foranstaltning bringes tilbage i denne, saafremt Mesteren inden 14 Dage til Politiøvrigheden indgiver Begæring derom.

Tilbageførelsen bliver dog at stille i Bero, naar Lærlingen eller, hvis han er umyndig, hans Forældre eller Værge inden en af Politiet forelagt kort Frist anlægger Sag mod Mesteren til at høre Lærlingekontrakten kendt ophævet.

(Fortsættes.)

41 Aar!*)

Ifølge nye statistiske Undersøgelser med Hensyn til den gennemsnitlige Livsvarighed for Personer af forskellige Fag, stiller Forholdet sig for Præsters og Typografers Vedkommende saaledes:

Præster 67 Aar.
Typografer 41 —

Hvilken Forskel! Hvilke Tanker kan man ikke faa, naar man sér dette? Hvem har de bedste Dage her paa Jorden, enten Typografen, der lever 41 Aar, eller Præsten, der bliver 26 Aar ældre? Vi behøver vist ikke at besvare dette, Enhver har vist gjort sig dette Spørgsmaal hundrede Gange og ikke været i Tvivl om Svaret: De, der lever længst, har ogsaa de bedste Dage og den største Løn.

41 Aar! Husk paa det, du unge Mand, som vælger Typografien til dit Levebrød, at Statistiken tilraaber dig: Naar du er 41 Aar skal du dø!

Husk paa det, alle I, som for en „ussel Vindings Skyld" overbefolker Faget og trykker Lønnen ned, for at vi kan dø saa meget hurtigere!

Husk paa det, alle I, som benytter Kvinder i Eders Sætterier for en ussel Sulteløn!

Skulde ikke Kampen mod dette kunne samle alle Typografer Landet rundt i Enighed, Samdrægtighed og Offervillighed uden Nølen og Betænkning?

Vi sér jo, hvorledes det gaar. Lærlingefabrikationen tiltager Aar for Aar, og trods det forøgede Arbejde, sér det derfor svært ud til, at Overbefolkningen i vort Fag inden ikke ret længe vil antage uhyggelige Dimensioner, og det maa derfor være Enhvers Pligt, saa langt Evner og Indflydelse rækker, at dirigere dette Forhold og holde det indenfor naturlige Grænser.

Sér Du ikke Humbugen omkring Dig?

Paa samme Tid, som man i glødende Artikler med dirrende Vrede fortæller om Kvinders og Børns Arbejde i Fabriker og Værksteder, paa samme Tid sætter man Kvinder og Børn i Hobetal til Kassen, undergraver en hel Stands Velfærd og indvier en hel Del Individer for en daarlig Betaling til en tidlig Død.

Lad os tænke over dette, og lad ikke de manende Røster lyde for døve Øren. Lad os ikke foragte Kendsgerningernes talende Sprog, men i Tide søge Modmidler og Redning. Hvad vi har at gøre, vil da gaa op for Enhver.

*) Denne fortrinlige lille Artikel er taget af „Typogr. Meddelelser" i Kristiania. *Red.*

Efterslæt af „Forespørgsel—Igen Forespørgsel".

Næst efter at rette en Tak til den ærede Redaktion for dens Svar paa Forespørgslen, maa jeg erklære mig *fuldt ud enig* med dens fremsatte Tankegang, og jeg kan tilføje, at i den Lokalforening, hvoraf jeg er indskrevet Medlem, gør den samme Anskuelse sig gældende, at det er et vel overilet Skridt af Repræsentantmødet *at lukke „Dansk typ. Foren." for Tilgang af andre end Nyudlærte.* Det turde vel ogsaa være Tvivl underkastet, om denne Lovbestemmelse vilde være bleven vedtaget, dersom den havde været fremsat i de omsendte trykte Ændringer til Lokalforeningerne og der fundet en grundig Drøftelse før Repræsentantmødet; nu derimod ved at blive fremsat paa selve Mødet, er den kommen bag paa de allerfleste, og den knappe Tid har ikke tilladt en indgaaende Forhandling derom.

Ogsaa jeg nærer det Haab, at Hovedbestyrelsen ved en eventuel „kritisk Stilling" vil vide at handle efter Lovenes Aand.

Et Medlem af „Dansk typografisk Forening".

Vinter-Sport.

Da Kricketsporten derude paa Fælleden paa Grund af det i den nærmeste Fremtid indtrædende kolde Vejrlig vel snart maa betragtes som sluttet for denne Saison, kunde der vel være Anledning for Sportsvenner til at tænke over, hvad vi i den kommende Vinter skal foretage os paa Sportslivets Omraade.

Man har fra flere Sider fremsat Tanken om at indføre Slyngbold*) som et Slags Vinterspil, hvilket maaske kan være heldigt nok i klart Frostvejr, hvorimod det, naar Jorden er dækket af Sne og Is, maa ansés for at være en „kold en" at holde sig varm paa.

Nej, om Vinteren maa Sportslivet i fri Luft med Undtagelse af Skøjtesporten, betragtes som værende mindre heldigt, idet Bevægelsen i Reglen ikke vil kunne holde Kulden ude. Man maa derfor sé at faa en Slags Vintersport, som kan drives inden fire Vægge.

Hertil mener jeg at Gymnastiken bedst egner sig. Derfor burde man i vor Sportsklub, saa vel som i de øvrige Arbejderklubber, søge at indføre Gymnastiken, og det vilde være ønskeligt, om der allerede paa den nær forestaaende Generalforsamling vilde blive fremsat Forslag i denne Retning.

Man kunde jo for Eks. søge at faa Vejledning af de her i København bestaaende Gymnastikforeninger om den mest praktiske Maade at arrangere den Slags Sport paa, og man kunde muligvis, ved Henvendelse til rette Vedkommende, faa Tilladelse til at benytte et af de offenlige Gymnastiklokaler mod en billig Betaling, og paa Tider, hvor disse alligevel ikke benyttedes. Det kunde jo være, at en saadan Tilladelse blev nægtet, men i saa Fald fandt man vel nok paa andre Udveje.

Ved at indføre gymnastiske Øvelser vilde Klubbens Udgifter naturligvis blive noget forøgede; denne Mer-Udgift kunde man imidlertid søge at dække ved at forhøje Kontingentet noget, hvilket ægte Sportsmænd da langt hellere vilde, end gaa en hel Vinter og blive stivbenede oven paa Sommerens lystige Sportsliv.

Første priviligerede Bagstopper.

*) Spilledes i Sommer bl. a. af den tyske Foren. „Gemüthlichkeit" og Handelsforeningen.

Forskelligt.

Der var en anden Gang — en lille Prins, som *ikke* var smuk, thi Moder Natur havde nægtet ham de Gaver, hvormed han kunde præsentere sig som en Mand — som en *rigtig* Mand! Han var dog i Besiddelse af nogle Egenskaber, som ikke er givet Enhver; t. Eks. kunde han være meget „rar" over for „Huset", som virkelig paaskønnede disse gode Egenskaber ved at gøre denne lille Mandsling til en „firehændig" Goliath. Han havde ogsaa en Fortid, men denne taler man ikke gærne om — jeg mener ikke hans Karrière som Styrelsesmedlem i en eller anden Værne-Forening. Somme Tider kommer Aanden over ham, og da kan det let ské, at han paa 5 lange Sider i et „ny"modens Vittighedsblad vælter sig ind paa sagesløse Folk og fortæller bl. a. om dem, at de vil gifte sig med en skøn Prinsesse for — — hendes Penges Skyld.

Lille Mandsling, pas paa, at Du ikke brænder Dine Fingre ved denne farlige Leg, thi ellers kunde det hænde, at Din egen *Fortid* jager Dig bort fra Din Tumleplads! *Mene tekel.*

Arbejdsforholdene i København er vedblivende meget ugunstige, idet der endnu gaar mindst 30 Mand ledige, uden at de har Udsigt til at erholde Arbejde i den nærmeste Fremtid. Udgivelsen af flere nye Blade her i Byen har ikke haft den gavnlige Indflydelse paa Arbejdsmarkedet, som man havde ventet, idet de kun har givet Beskæftigelse til 3 à 4 Mand.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Joh. Chr. Carl Schnabelrauch (udlært d. 1. Oktbr. d. A. hos L. A. Jørgensen; arbejder samme Sted).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Blokerede Trykkerier:

Schultz, Rigsdagen, Jul. Behrend.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 læres en ny Sang. Alle bedes møde, da der er Ferie næste Lørdag.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalformænd anmodes om snarest muligt at indsende Juli-Kvartalets Regnskab, ledsaget af Kvitteringer for havte Udgifter, til undertegnede Kasserer for Foreningen. Hvis *samtlige* Regnskaber med Tilbehør er mig i Hænde tidligere, end Tilfældet har været i længere Tid for enkelte Lokalforeningers Vedkommende, vil jeg ogsaa være i Stand til at kunne offenliggøre det samlede Regnskab før. Jeg tillader mig at anmode om, at den samlede Indtægts- og Udgiftspost under hver Rubrik maa blive opsummeret, da det vil lette mig Opgørelsen.

Ved Rekvisition af Penge fra Hovedkassen bedes Lovenes Paragraf 19 bemærket.

Aarhus, 2. Oktober 1887.

Joh. Lund,
Østergade 27.

I *Præstø* er der bleven oprettet en Lokalforening med *Otto Hansen* som Formand. Medlems-Antallet er 4.

Nye Medlemmer:

Kolding, *Thomas Skyttegaard* (udlært hos Konr. Jørgensen i Kolding d. 1. Oktbr. 1887).

Viborg, *Chr. Wohlert* (udlært hos Angelo i Viborg d. 1. Oktbr. 1887).

Præstø, *Chr. F. Ingvorsen* (udlært hos Mohr i Præstø d. 24. Juli 1885).

Randers, *Niels Henrik Hansen* (forhen Medlem af Jyllands typografiske Forening).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Præstø, *Rudolf Hansen* (sidst arbejdet i Assens).

Bortrejste Medlemmer.

Silkeborg, *Carl Hansen* til Aarhus.
Holbæk, *Jakob Sørensen* (Militær).
Assens, *Rudolf Hansen* til Præstø.

Udslettet.

Randers, *C. M. Blomberg* (Grenaa).

Brevkasse.

Til Typograf *Peter Jensen* henligger et Brev fra *Kristiania* hos Redaktionen.

KUNDGØRELSER.

En Maskintrykker
søger Plads straks eller senere. God Anbefaling haves. Billet mrkt. „R. P." bedes tilsendt „Typ.-Tid.".

Visitkort
og Adressekort anbefales d'Hrr. Bogtrykkere og Lithografer i alle Formater og Kvaliteter til billigste Noteringer.
J. V. Guldbrandsen & Co.,
Grønnegade 30.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg".
Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!
HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlstrasse 104.
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Ekspeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 30. | Kobenhavn, den 14. Oktober 1887. | 14. Aargang.

Forslag til Lov om Lærlingeforholdet.

(Sluttet.)

§ 14.

Lærligekontrakten bortfalder:

1. naar Mesteren dør;
2. naar Mesterens Bedrift eller Forretning ophæves eller paa Grund af Konkurs eller anden Aarsag standses;
3. naar Mesteren ved Dom findes skyldig i en i den offenlige Mening vanærende Handling.

§ 15.

Kontrakten kan af Mesteren hæves:

1. i Tilfælde af Lærlingens Sygdom overensstemmende med Reglen i § 11;
2. naar Lærlingen gør sig skyldig i et væsenligt Brud paa de ham i Følge Lærlingeforholdet paahvilende Pligter;
3. naar Lærlingen ved Dom er funden skyldig i en i den offenlige Mening vanærende Handling.

§ 16.

Kontrakten kan af Lærlinge eller af Forældre eller Værge paa hans Vegne hæves:

1. naar Mesteren gør sig skyldig i Mishandling af Lærlingen eller i andet væsenligt Brud paa sine Forpligtelser mod ham;
2. i Tilfælde af, at Mesteren flytter, nemlig, saafremt Lærlingen har Ophold i Mesterens Hus, naar Mesteren flytter i længere Afstand end en Mil fra den Kommune, hvori han boede eller havde sin Bedrift, da Kontrakten blev indgaaet, og saafremt Lærlingen ikke har Ophold i Mesterens Hus, naar Flytningen medfører, at Lærlingens daglige Gang til Arbejdsstedet bliver uforholdsmæssig lang;
3. naar Mesteren dømmes til Fængselsstraf i over en Maaned, eller naar han har hensiddet i Varetægtsarrest i over 2 Maaneder;
4. naar Lærlingen ved Sygdom eller af anden Grund mister den Ævne til at opnaa Uddannelse i Faget, hvoraf han ved Kontraktens Indgaaelse var i Besiddelse, eller naar Lærlingens fortsatte Uddannelse i Faget bevislig medfører Fare for hans Liv eller Helbred;
5. naar en kvindelig Lærling bliver gift;
6. for saa vidt en kvindelig Lærling er i Huset hos en gift Mester, naar dennes Hustru dør, eller hendes Samliv med ham ophører.

§ 18.

Den Næringsdrivende, der overtræder Bestemmelserne i §§ 1—2 eller 12, straffes med Bøder fra 5—200 Kr., der i København tilfalder Kommunens Kasse, udenfor København de Fattiges Kasse der, hvor Overtrædelsen er begaaet.

Samme Straf ifalder, for saa vidt ingen strængere Straffebestemmelse finder Anvendelse paa Forholdet, den Læremester, der i væsenlig Grad tilsidesætter de ham i Følge §§ 7—10 paahvilende Forpligtelser, eller som uberettiget bortviser Lærlingen af Læren, saavel som den Lærling, der i væsenlig Grad tilsidesætter de ham i Følge § 6 paahvilende Forpligtelser — med mindre Læremesteren i Anledning deraf har øvet Hustugt — eller som uberettiget forlader Læren. Er Lærlingen umyndig og Forældre eller Værge er Skyld i, at han uden Berettigelse har forladt Læren eller undlader at vende tilbage i den, rammer Straffen dem.

§ 19.

Sager angaaende Overtrædelse af Bestemmelserne i §§ 1—2 samt 12 paatales af det Offenlige og behandles som offenlige Politisager. Sager mellem Mestre og Lærlinge, der rejser sig af Lærlingeforholdet, behandles som private Politisager. Den Erstatning, der i en Sag maatte blive at tilkende den skadelidende Part, kan med Parternes Samtykke fastsættes ved Dommerens Skøn.

§ 20.

De hidtil gældende Lovbestemmelser angaaende Forholdet mellem Læremestre og Lærlinge bliver fremdeles at anvende paa de Overenskomster angaaende dette Forhold, der er indgaaede, forinden nærværende Lov træder i Kraft; men i øvrigt ophæves de nævnte Lovbestemmelser, for saa vidt de ikke udtrykkelig er opretholdte ved denne Lov.

Tugthusfanger.

„Nordisk Tidsskrift for Fængselsvæsen“ er den Fag-Literatur, som i Reglen slet ikke interesserer os, men da der som bekendt ikke findes nogen Regel uden Undtagelse, maa det for en Gangs Skyld være os tilladt at kaste et Blik ind i dette Tidsskrift. I Aargang X, 1. Hæfte, finder vi en Artikel om Fængselsvæsenet i Italien, hvoraf særligt følgende Passus „fængsler“ vor Opmærksomhed:

„I denne Forbindelse*) kan ogsaa mærkes de Afdelinger af bedre Fanger, som er udtagne af Bagnoerne og anvendte til Arbejde for Staten paa forskellige Steder. En Afdeling er henlagt i *Statstrykkeriet i Rom* (Regina coeli), der trykker to officielle Blade; medens disse tidligere, da Arbejdet var bortakkorderet til Private, skulde give en Indtægt af tilsammen 132,500 Lire (en Sum, som man ofte ikke fik ud), indbragte de i det første Aar, efterat Staten selv havde overtaget Trykningen med 70 Fanger, et Nettoudbytte af 165,574 Lire, foruden at Arbejdet efter alles Dom blev smukkere og bedre udført. Föhring kalder denne Anstalt „ein wahres Muster für alles, was unter den Begriff Gefängnissverwaltung und Gefängnissarbeit fällt.“ — To andre Afdelinger af Bagnofanger, hver paa flere Hundrede Mand, er lejede af Militærvæsenet til Bygning af 3 nye Forter omkring Rom, hvorved ogsaa indspares mange Penge for Staten.“

Vi er selvfølgelig ikke i Stand til at kunne kontrollere, hvorvidt de opgivne Summer er i Overensstemmelse med Virkeligheden, men dette spiller heller ingen væsenlig Rolle, da det jo er indlysende, at Tugthusfangerne i deres Konkurrence mod de saakaldte *frie* Arbejdere har en afgjort Fordel frem for disse, idet de er fritaget for at bryde deres Hovede med Omsorgen for det daglige Udkomme, hvilket som bekendt Staten skaffer dem paa en meget „liberal“ Maade. Derimod er der en Sætning, som vi er nødsaget til at fremdrage, nemlig „at *Arbejdet efter alles Dom blev bedre og smukkere udført*“. I Grunden er det jo en „Kamp med Vejrmøller“ at ville modbevise noget, som man ikke har tilstrækkelig Kendskab til, men det forekommer os ikke desmindre, at ovenstaaende Paastand er noget vel dristigt fremsat af Forfatteren, Hr. Föhring, thi hidtil har det netop været et Særkende for saa godt som samtlige Fængselstrykkerier, at de der producerede typografiske Arbejder *ikke har kunnet staa sig for Fagmænds Kritik.*

Der er dog ogsaa en anden Side ved Sagen, nemlig den aldeles uretfærdige Konkurrence imod de *frie* Arbejdere. Medens disse bliver plaget af Arbejdsløshed og under alle Omstændigheder ved de indirekte Skatter maa bidrage til at opretholde Straffe-Anstalterne, oplæres disse Anstalters Beboere til Tak herfor som hines Konkurrenter! At de frie Arbejdere ikke med Ligegyldighed sér paa denne skrigende Uretfærdighed, er en Selvfølge, og det er derfor aldeles naturligt, at de Arbejdere, der særlig maa lide under den nævnte Konkurrence, idelig og idelig protesterer imod denne. Bliver Staten imidlertid ved at lukke sit Øre for en saadan naturlig Protest, kunde det Tilfælde tænkes, at mangfoldige fortvivlede Arbejdere foretrækker *Tugthuset* fremfor at maatte sulte ihjel i *Friheden*!

*) nemlig de saakaldte *colonie penali*, til hvilken Fanger befordres, der i længere Tid har opført sig godt. *Red.*

Literatur.

*Die Entwickelung des Buchgewerbes in Leipzig**) von Dr. Oskar von Hase. G. Hedelers Forlag i Leipzig.

Under denne Titel har Medejeren af det store Leipziger Bogtrykkeri Breitkopf & Härtel, Hr. Dr. v. Hase, holdt et Foredrag paa den tyske Ingeniørforenings 28. Hovedforsamling. Efter en udførlig Fremstilling af den overordenlig store Betydning, som Leipzigs Boghandel udøver over hele Verden, gaar han over til at omtale det høje Standpunkt, hvorpaa de polygrafiske Fag staar i nævnte By. Vi sér af denne Omtale, at medens hele det tyske Rige tæller 3453 Bog-, 1295 Sten- samt 834 Bog- og Stentrykkerier, findes der alene i Leipzig 87 Bog-, 51 Sten- samt 29 Bog- og Stentrykkerier. Af de beskæftigede Arbejdere findes i hele Riget 1480 Faktorer, 841 Korrekturlæsere, 19,872 Sættere, 184 Sættersker, 7118 Sætterlærlinge, 3645 Maskinmestre, 1031 Sætter-Trykkere, 667 Haandpresse-Trykkere, 1681 Trykkerlærlinge — i Leipzig derimod 92 Faktorer, 85 Korrekturlæsere, 1628 Sættere, 5 Sættersker, 302 Sætterlærlinge, 385 Maskinmestre, 21 Sætter-Trykkere, 72 Haandpresse-Trykkere og 169 Trykkerlærlinge. Ganske vist overtræffes disse Tal af Berlin, men dertil maa dog bemærkes, at sidstnævnte By tæller 5 Gange saa mange Indbyggere. Paa 1000 Indbyggere kommer i Leipzig 46,2, Stuttgart 33,0, Frankfurt (Forstæderne) 24,7, Gotha 23,8, Altenburg 23,0, Frankfurt (Byen) 20,7, Nürnberg 20,5, Braunschweig 18,9, Regensburg 18,7, Offenbach 18,2, Hannover 18,1, Berlin 17,2 Arbejdere i de polygrafiske Fag — hvilket er en ganske antagelig Forskel til Fordel for Leipzig. Blandt de største Bogtrykkerier i denne By kan nævnes: Brockhaus, Teubner, Breitkopf & Härtel, Engelhard, Jul. Klinkhardt, Giesecke & Devrient, Drugulin m. fl.

Med Hensyn til Arbejdsvilkaarene i Leipzig udtaler Foredragsholderen: Blandt de tre Foreninger i Bogtryk-Industrien . . . er den i 1869 i Mainz oprettede *„tyske Bogtrykkerforening“* den ældste. Dens Hovedformaal er Reguleringen af Lønningsvæsenet ved den „almindelige tyske Tarif“, som gennemførtes i 1873 samt omarbejdedes væsenligt i 1878 og 1886, paa Grundlag af 1000 Alfabetbogstaver som Enhed, et noget indviklet, men i Hovedsagen retfærdigt Lønningssystem. — — Typograferne har ivrigt bestræbt sig for i Fællesskab med Principalerne at føre Kampen mod Smudskonkurrencen og Lærlinge-Uvæsenet og for en almindelig Gennemførelse af Tarifen; i Leipzig er dette ogsaa bleven understøttet af Magistraten, *der ved Bortlicitationen af Tryksagerne kun tager Hensyn til tariftro Bogtrykkerier* . . . .

„. . . Et livligt Folkefærd har Typograferne været fra Begyndelsen af, og disse har allerede erklæret Strejke i Basel i Aaret 1470, til en Tid, da man endnu ikke kendte nogen trykt Bog fra denne By. Den Gang gik Raadets Kendelse saa vel Herrerne som Tyendet imod. . . . Ogsaa Leipzig har i 1865 og 1873 haft sine store Strejker. I sit store Flertal bestaar

*) Bog-Industriens Udvikling i Leipzig.

Typograferne af oprigtige, brave (gesittete) Folk; den, der er bleven fortrolig med dem saa vel i Forretningen som i Foreningslivet og navnlig med deres Familjeliv, har derved lært et glædeligt Afsnit af et dygtigt lille Borgerdømme at kende."

Foredraget er bleven oversat paa fransk og engelsk og danner tillige med Originalsproget en net lille Bog. For hvem der interesserer sig for dette Thema, og som er i Stand til at læse et af de 3 Sprog — tysk, fransk og engelsk — vil Bogen være en ret belærende Lekture, lige som den ogsaa vil kunne betragtes som en heldig sammenlignende Ledetraad for dem, der har studeret i hvert Tilfælde 2 af de nævnte Sprog. *r. + b.*

Af hvem bestaar „Dansk typ. Forening"s Hovedbestyrelse?

Et saadant Spørgsmaal vil maaské forekomme mange noget besynderligt, men vil dog formentlig vise sig at være fuldt berettiget.

I sidste Valgperiode bortrejste et af Hovedbestyrelsens Medlemmer og et andet nedlagde sit Mandat, saa at begge Suppleanter tiltraadte, og senere bortrejste ogsaa den ene af disse, saa at Hovedbestyrelsen i Slutningen af Valgperioden faktisk kun bestod af fire Medlemmer. Alt dette skete, uden at Medlemmerne med et Ord underrettedes derom gennem Foreningens Organ, og kun ad Rygtets Vej kom man hist og her til Kundskab derom.

Nu vil Rygtet atter vide, at et af Hovedbestyrelsens nyvalgte Medlemmer har nedlagt sit Mandat — eller mulig endog slet ikke modtaget Valget

Paa en Tid, da Hovedbestyrelsens Opgave ikke er udelukkende administrativ, men en saa vigtig Sag som Lærlingespørgsmaalet er lagt i dens Haand, burde det være et berettiget Krav, at Foreningens Medlemmer kender Navnene paa deres Tillidsmænd. *M.*

Da jeg den 4de d. M. ekspederede Typograf Henrik Hansen, Medlem af „Den typografiske Forening", Bog Nr. 10, blev jeg opmærksom paa følgende Notits:

„Da Ihændehaveren har forklaret for mig, at man fra en Lokalforeningsformands Side har nægtet at udbetale ham Understøttelse, fordi der ikke var forløbet et Aar siden han sidst havde været i vedkommende By, skal jeg herved bemærke, at da han nu rejser som Medlem af „Den typografiske Forening", en saadan Nægtelse er ubeføjet, idet nævnte Forening udreder den Understøttelse, som han nu hæver.

København, den 2/7 86. Rud. Bøhm.
Form."

Af Gensidighedskontrakten mellem „Den typografiske Forening" i København og „Dansk typografisk Forening" skal jeg kun fremdrage følgende Punkter af Art. I: Rejseunderstøttelsen til Medlemmer af „Den typografiske Forening" i København udbetales — naar de rejser paa „Dansk typografisk Forening"s Omraade — af sidstnævnte Forenings Lokalforeningsformænd med 33 Øre pr. Mil (en halv Mil eller derover regnes for en hel Mil, under en halv Mil regnes ikke). Denne Understøttelse udbetales kun *én* Gang aarlig. Og længere nede hedder det: Uberettigede Udbetalinger maa den vedkommende Forening selv bære Tabet for, for saa vidt Understøttelsen ikke tilbagebetales af de Paagældende.

Jeg véd ikke, hvorledes Hr. Bøhm har kunnet faa ovenstaaende Fortolkning ud af Gensidighedskontrakten, og vil derfor overlade Forklaringen heraf til den ærede Formand for „Den typ. Forening".

Samtidig vil jeg henstille til den ærede Hovedbestyrelse, om det ikke vilde være heldigt at lade Gensidighedskontrakterne mellem „Dansk typografisk Forening" og „Den typografiske Forening" samt med „De forenede Hjælpekasser" optrykke, og lade disse blive omsendte til Lokalforeningsformændene, da der sandsynligvis er flere af disse, som ikke er i Besiddelse af de Numre af „Typograf-Tidende", hvori nævnte Kontrakter er aftrykte. At Ukendskab til Kontrakterne nemt kan foraarsage vor Forening stort Tab, saa at den lille Udgift, som Trykningen af disse vil koste, vil være intet derimod, kan man vist let blive enige om. Jeg tror næppe, at „Den typografiske Forening" vil udrede de Rejseunderstøttelser, der gennem vor Forening er udbetalte et af dens Medlemmer, som i Løbet af et Aar 2 à 3 Gange har gennemrejst Landet.

Randers, den 9. Oktober 1887.

J. Petersen,
Lokalforeningsformand.

* * *

Til ovenstaaende skal jeg tillade mig at gøre et Par Bemærkninger. Da Henrik Hansen første Gang hævede Rejse-Understøttelsen, var den Gensidigheds-Kontrakt, som traadte i Kraft den 1. November 1885, endnu ikke vedtaget og han modtog derfor det tidligere fastsatte Beløb af 40 Øre pr. Mil. Men da han for anden Gang tog paa Rejse, var Kontrakten imidlertid bleven vedtaget, hvorved der som bekendt blev indført en anden Orden, nemlig at begge Foreninger refunderer den til deres resp. Rejsende udbetalte Understøttelser. Deraf fortolkede jeg altsaa, og jeg mener endnu med Rette, at den *før* Kontraktens Ikrafttræden udbetalte Rejse-Understøttelse *ikke* kunde øve nogen Indflydelse paa den *efter* dette Tidspunkt hævede Understøttelse, idet Kontrakten ikke indeholder nogen Bestemmelse om, at den skulde have tilbagevirkende Kraft — og i Henhold hertil paaførte jeg Hansens Bog den Bemærkning, som har givet Hr. J. Petersen Anledning til ovenstaaende.

Hr. P. vil saaledes indsé, at der forelaa et ganske eksceptionelt Tilfælde, som ikke oftere vil kunne gentage sig. *Rud. Bøhm.*

Forskelligt.

En Grædekone. Det er sjældent, at vi sér „Avisen“, thi vi holder ikke meget af at befatte os med slig Lekture, men en Gang imellem, f. Eks. naar vi om Torsdagen vandrer ud til Nyvej Nr. 19 og under Vejs tager os en Mundfuld Mad i Absalonsgades Spisehus, kan det dog ske, at Tilfældet spiller os dette noble Organ i Hænde. Saaledes ogsaa sidst. Efter ligegyldigt at have kigget paa Rubrikerne og vel af og til paa en eller anden spærret Linie, faldt vort Øje med ét paa Ordene „Typograf-Tidende“ og „Typografisk Forening“. Nu var Organet blevet interessant for os! „Hvad kan der vel være paa Færde?“ tænkte vi. Vor Glæde blev imidlertid snart forvandlet til Mismod, thi en Grædekone havde dér opslaaet sit Pavlun og brølede nu af alle Livsens Kræfter om disse skarnagtige Typografer, der ikke vilde reducere sig til Skruebrækkere i Rigsdagen og hos Schultz, men at de meget mere holder af paa en fuldstændig loyal Maade at overholde den Overenskomst, som „Den typografiske Forening“ har truffet med Principalforeningen angaaende Tarifens almindelige Indførelse. Da Ordet „socialistisk“ spiller en fremragende Rolle i „Avisen“s Begrædelsesbog, synes det næsten, som om det at holde sit Ord udelukkende er en Dyd for Socialisterne — og i denne Forstand kan „Den typografiske Forening“ jo være godt tjent med at blive kaldt en *socialistisk* Forening!

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Axel Nielsen (udlært den 1. Oktbr. hos Græbe; arbejder samme Sted).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadte fra en gensidig Forening.

H. H. Sjodt (sidst arb. i Kolding; Nielsen & Lydiche).

M. C. Madsen (sidst arb. i Aalborg; Carl Andersen).

Typografernes Hjælpekasser.

Til førstkommende 7. November uddeles 2 Portioner af det Eibeschützske Legat. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Styrelsen for Typografernes Hjælpekasser, bedes inden 5. November sendte til Kassereren, N. Hansen, Blaagaardsgade 22, 3. Sal.

København, den 7. Oktober 1887.

Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

I Aften *intet Møde.*

Efteraars-Koncerten til Fordel for arbejdsløse Kolleger afholdes *Søndagen den 13. November* i Lokalet *Østergade 15* (forhen Kongens Klub).

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer:

Køge (Fakse), *R. C. Andersen* (udlært hos C. Olsen i Fakse den 1. Oktbr. 1887).

Aalborg, *Hans Annæus Møller* (udlært hos P. Hansen i Aalborg den 1. Oktbr. 1887).

Kallundborg, *Ludv. Jensen* (udlært hos Tortzen i Kallundborg den 1. Oktbr. 1887).

Præstø, *Michael Stilling* (udlært hos Jul. Stilling i Præstø i 1876; arbejdsløs).

Thisted, *Josef Argenius Sørensen* (udlært hos M. Aaberg i Thisted den 1. Oktbr. 1887).

Do., *Emil Christensen* (udlært hos do. i do. den 1. Oktbr. 1887).

Nakskov, *Viggo Ferdinand Schäffer* (udlært i Kjeldskovs Enkes Bogtrykkeri i Nakskov 1871; arbejdet senere i Norge).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, *Carl Hansen* (sidst arbejdet i Silkeborg).

Bortrejste Medlemmer.

Aalborg, Trykker *Jens Christian Nielsen.*

Brevkasse.

E. P. i N. Tak for Underretningen; Volapük*ik* er korrekt.
H. F. R. i K. Vi maa ikke!

KUNDGØRELSER.

Jeg Undertegnede bringer herved mine Kolleger i Aarhus en hjertelig Tak for den store Pengehjælp — 96 Kr. —, som de har ydet mig. — Regnskabet over det Indkomne ligger til Eftersyn hos Hr. Typograf A. V. Olsen i Aarhus.

København, 11. Oktober 1887. *G. A. O. Nelson.*

En Maskintrykker
søger Plads straks eller senere. God Anbefaling haves. Billet mrkt. „R. P.“ bedes tilsendt „Typ.-Tid.“.

Visitkort
og Adressekort anbefales d'Hrr. Bogtrykkere og Lithografer i alle Formater og Kvaliteter til billigste Noteringer.
J. V. Guldbrandsen & Co.,
Grønnegade 30.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg“.
Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!
HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlstrasse 104.
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgiver: „Den typografiske Forening“. Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Ekspeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 31. | København, den 21. Oktober 1887. | 14. Aargang.

Om Benyttelsen af „Typograf-Tidende".

En ret heldig Fremgang er det, at „Typ.-Tid." nu igen er bleven Ugeblad, og det maa haabes, at den flittig benyttes til Belysning af alt, hvad der vedkommer vort Fag. En lille Hæmsko er der mærkværdig nok pludselig bleven lagt paa „Dansk typ. Foren."s Medlemmer i saa Henseende, — men den vil naturligvis uopholdelig forsvinde igen, thi det plejer jo i Reglen at gaa saaledes med *selvtagen Myndighed*. Det er saamænd ogsaa nok i første Omgang at have fem Mænd til at veje og vrage „Typ.-Tid."s Indhold; dermed være saa ikke sagt, at der slet ingen Brug er for „Overretten", thi det er jo statueret, at for ikke langt tilbage var der „skabt" et Tilfælde, hvor en saadan Ret upaatvivlelig vilde have haft en let Vandring til Papirkurven! Men nok derom. — I „Dansk typ. Foren."s Lokalforeninger passerer der mangt og meget, som det vilde være til Gavn for det store og hele, om „Typ.-Tid." bragte til Kundskab i en videre Kreds, og dette maa selvfølgelig paahvile Lokalformændene; sidste Nr. bringer saaledes fra Formanden i Randers en Artikel, der er ypperlig til at anspore Evne og Vilje hos adskillige Lokalbestyrere — sine Steder trænges haardt dertil. Og Hovedbestyrelsen! Ja, her maa jeg oprigtig tilstaa, at Menneskene ikke er saa gode, som de burde være. Vore øverste Tillidsmænd er meget sparsomme med at benytte „Typ.-Tid."; naar undtages Konsekventsen af Repræsentantmødet, da er det yderst fint, hvad der kommer fra den Kant, — endog hvad vi med Ret og Billighed kunde forlangt meddelt, er bleven tilbageholdt. Ved Kvartalsafslutning sér vi fra „Joh. Lund, Østergade 27" den traditionelle Paamindelse om endelig ikke at hale det alt for længe ud med Regnskab og Kassebeholdnings Indsendelse til Hovedkassereren, — sidste Gang har det dog ført til et lille Skridt videre fremad paa Reformernes Vej (!), et „Fremskridt", som uden Tvivl vilde have sparet vor Hovedkasserer adskilligt Tidsspilde, om de paagældende havde kunnet indsé, at deres Regnskabsvæsen har været i høj Grad mangelfuldt. Men ogsaa i denne Retning har man alt for mange Steder været kørende med Stude. Dog, vi kommer med, om end sindigt, saa sikkert.

Man vil uden Tvivl paa de forskellige Steder indsé, at som det hidtil har gaaet, er alt andet end tidssvarende, en ganske anderledes Cirkulation om Forholdene indenfor vor Forening og vort Fag maa finde Sted, og dertil tilstræbes af

En Situationsbetragter.

Aabent Brev

til

Hr. P. Christensen, Formand for „Ny typ. Foren.".

Ved forskellige Lejligheder har den Forening, som De har den Ære at repræsentere, gjort Skridt til et Samarbejde med „Dansk typ. Forening"; første Gang, dette skete, lod Hovedbestyrelsen foretage en Afstemning direkte blandt Medlemmerne, en Afstemning, der ikke gav Flertal for det fremsatte Ønske; anden Gang — om end under en lidt anderledes Form, saa dog formentlig i den samme gode Hensigt — stilledes Begæringen til det i Juni d. A. afholdte Repræsentantmøde i Kolding, og her var Stemningen for Samarbejde ikke med en større eller mindre Del af Københavns Typografer, men med det samlede København.

Siden Repræsentantmødet vedtog denne Resolution som Svar paa Henvendelsen fra Deres Forening, har man bestandig, men forgæves, ventet paa at sé foretaget Skridt til at prøve, hvorvidt en Sammenslutning mellem de tvende Foreninger i København var tænkelig.

At der intet er blevet foretaget i saa Henseende maa meget beklages, og det tør vel ansés for givet, at jo længere denne Sag udsættes, desto ulige vanskeligere vil en Sammenslutning kunne tænkes tilvejebragt.

Naar en Opfordring udefra nu rettes til Dem om at gøre det første Forsøg paa en Tilnærmelse, da er det ene og alene besjælet af Ønsket om at faa bilagt den Splid og Strid, som desværre har varet alt for længe og gjort sit rige Bytte, til Skade ikke blot for enkelte, men i Virkeligheden for saa godt som det hele Fag.

Skulde det Spørgsmaal fremkomme hos Dem, hvad der giver mig Berettigelse til denne Henvendelse, da maa De søge den i min Stilling paa Repræsentantmødet til Afgørelsen af det af Deres Forening stillede Andragende.

I Forhaabning, at nærværende maa finde villig Øre,

Deres forbindtlige

H. F. Rasmussen.

p. t. København, Oktober 1887.

Korrespondance.

Aalborg, den $^{16}/_{10}$ 1887.

Efter Generalforsamlingen her i Lokalforeningen den 12. ds. drøftedes Spørgsmaalet om Anvendelsen af det tiloversblevne Beløb ved hvert Dødsfald. — Som refereret her i Bladet er der fra Lokalforeningerne i Randers og Kolding fremkommet to forskellige Forslag,

af hvilke den førstnævnte foreslaar, „at det overskydende Beløb opsamles i et Reservefond, saaledes, at naar dette har naaet en Størrelse af 300 Kr., der da intet opkræves ved det først indtrædende Dødsfald“, medens derimod Koldingforeningen henstiller at opsamle det i et særligt Fond, for at kunne anvende det ved en eventuel Udvidelse af Foreningens Formaal (Alderdomshjælp). — De i Diskussionen deltagende udtalte sig alle til Fordel for det af Randers Lokalforening fremsatte Forslag, idet det navnlig fremhævedes, at vi saa vidt gørligt skal søge at indskrænke Ekstrakontingentet til det mindst mulige, da det ugenlige Bidrag jo er saa stort, at mange Medlemmer, navnlig de lavtlønnede, har vanskeligt ved at udrede det. Endskønt det erkendtes, at Tanken i Kolding-Forslaget var meget smuk og meget forstandig, mente man dog ikke, at vi med vore smaa Midler og under de nuværende Forhold kunde magte en saadan Opgave. — Det blev ogsaa foreslaaet at yde noget af Overskuddet (f. Eks. 25—30 Kr.) til Begravelseshjælp til gifte Typografer i saadanne Tilfælde, hvor Konen først afgaar ved Døden, men for ikke at møde op med et nyt Forslag, *vedtog Generalforsamlingen énstemmig at slutte sig til Randers-Forslaget.*

L. Lempke,
Lokalforeningsformand.

Kolding Lokalforening afholdt den 15. ds. sin ordinære Kvartalsgeneralforsamling, hvor Formanden fremlagde det reviderede Regnskab for afvigte Juli Fjerdingaar. I dette Tidsrum havde Lokalforeningen 32 Medlemmer med en samlet Indtægt af 151 Kr. 20 Øre; af Udgifter var der Sygeunderstøttelse med 61 Kr. 25 Øre, og Rejseunderstøttelse 31 Kr. 71 Øre (13 Rejsende af den tyske Forening, 6 af den norske, 5 af „Dansk typ. Foren.“ og 2 af „Den typ. Foren.“). Til Hovedkassen var indsendt 44 Kr. 69 Øre. Formanden gjorde bekendt med en Post paa Regnskabet, hvor han havde handlet lidt „provisorisk“; en Rejsende af „Den typ. Foren.“ godtgjorde, at han kunde faa Arbejde paa Lolland, men manglede de fornødne Midler for at naa dertil, og som saadan mente Formanden, at han havde varetaget „Den typ. Foren.“s Tarv ved at forstrække den vedkommende med et Laan af 7 Kr., i Stedet for at han ellers vilde have kommet til at hæve Rejseunderstøttelse i de mellemliggende Lokalforeninger. Generalforsamlingen godkendte énstemmig „Provisoriet“, ligeledes Kvartalsregnskabet, som derefter fik den lovbefalede Paategning.

Dernæst meddelte Formanden, at der fra Hovedbestyrelsen var kommet Svar paa de af Lokalforeningen ved dens ekstraordinære Generalforsamling fattede Beslutninger; Svaret lød paa, „at Hovedbestyrelsen besluttede at henholde sig til sin tidligere Beslutning angaaende *Begravelseshjælpen*, nemlig: at det overskydende henlægges til næste Dødsfald, og at der kun opkræves, naar det saaledes henlagte ikke er tilstrækkeligt“. Og videre: „Angaaende *Redaktionsudvalget* henvises til „Typ.-Tid.“, hvor det vil blive bekendtgjort, hvilke Sager, der skal indsendes, og hvilke ikke“ (I „Typ.-Tid.“ bekendtgjorde saa Hovedbestyrelsen, at undtagen fra Censuren var Lokalformændenes og Hovedbestyrelsens administrative Meddelelser!) Om disse Sager fandt en kort Forhandling Sted, og paa den første vedtoges det at svare: „Kolding Lokalforening maa henholde sig til sin tidligere Udtalelse angaaende Begravelseskassen, og hævder, at Hovedbestyrelsen *ikke* saadan uden videre kan bestemme Overskuddets Anvendelse“. Det blev i Diskussionen særlig fremhævet, at Hovedbestyrelsens Gerning var ren administrativ. Om den anden Sag betonede Lokalforeningens Delegerede paa Repræsentantmødet, at dette Møde aldeles ikke havde vedtaget den Bestemmelse, som Hovedbestyrelsen nu paa egen Haand satte i Værk, og man fandt det uforklarligt, at Hovedbestyrelsen saaledes tog sig en Diktators Myndighed. Enstemmig vedtoges det at svare: „*Angaaende Redaktionsudvalget har Repræsentantmødet ikke vedtaget, at Medlemmernes Indsendelser til „Typ-Tid.“ skal tilsendes Redaktionsudvalget i Odense.*“

Derefter forhandledes om Lokalforeningens fremtidige Lokale, det vedtoges at oprette et Gymnastikkursus i Vinter, hvortil et Udvalg nedsattes, og sluttelig nedsattes et Udvalg til at sætte sig i Forbindelse med Lokalforeningerne paa Fyen og i Jylland for af disses Medlemmer at foranstalte en Sammenkomst en Gang i Foraaret eller Forsommeren; til Samlingssted havde man paatænkt *Vejle.*

Basse.

Nogle Bemærkninger.

Da Hr. *M.* har yttret Ønske derom skal jeg meddele, at 1ste Suppleant, Hr. *J. Petersen*, er tiltraadt Hovedbestyrelsen i Stedet for Hr. *M. Geertsen*, som af forskellige Grunde ikke kunde modtage det paa ham faldne Valg og hvem Hovedbestyrelsen derfor fritog for Hvervet.

Samtidig skal jeg, i Anledning af Opfordringen fra Lokalforeningsformanden i Randers om at lade Gensidighedskontrakten optrykke og tilsende Lokalforeningerne, bemærke, at dette er forekommet mig at kunne spares efter Repræsentantmødet i Kolding, hvor Kontrakten delvis var til Behandling og hvor den Bestemmelse, der nærmest vedrører Lokalforeningerne, blev optaget i Lovene. Skulde der desuagtet være Ønske derom, skal jeg henstille til Hovedbestyrelsen at efterkomme Ønsket.

Et enkelt Sted er en Sætning af de af Hovedbestyrelsen givne Regler for Svendeprøven bleven fejlagtig opfattet saaledes, som om *Satsen* ved Hurtigsætningen skulde være uden Interpunktion og udelukkende med smaa Begyndelsesbogstaver. Det er naturligvis en Misforstaaelse, det er *Manuskriptet* der skal leveres saaledes.

Aarhus, den 18. Oktober 1887.

Harald Jensen.

REGNSKAB

over

„Dansk typografisk Forening"s Indtægter og Udgifter

fra 1ste Januar til 30te Juni 1887.

A. Lokalforeningerne.

Indtægt.

Lokalforeningerne	Medlemsbidrag i Januar Kvartal		Medlemsbidrag i April Kvartal		Andre Udgifter		Modtaget af Hovedkassen		Kassebeh. fra forrige Halvaar		Tils. Indtægt i Halvaaret	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr	Ø.
Aalborg	142	„	142	„	7	50	30	„	25	„	346	50
Aarhus	256	„	264	50	51	70	65	„	15	„	652	20
Assens	12	90	34	10	„	„	„	„	14	67	61	67
Faaborg	24	70	24	70	„	„	„	„	15	93	65	33
Fredericia	21	20	30	40	2	„	150	„	15	„	218	60
Helsingør	25	60	20	80	„	„	„	„	11	68	58	08
Hillerød	64	80	69	60	7	„	„	„	15	„	156	40
Hjørring	56	„	44	80	12	„	„	„	15	„	127	80
Holbæk	87	20	86	80	4	90	40	„	15	„	233	90
Holstebro	38	35	38	35	2	„	15	„	21	28	114	98
Horsens	93	20	91	60	4	„	„	„	15	„	203	80
Kallundborg	31	20	31	20	„	„	„	„	1	70	64	10
Kolding	144	„	150	80	24	„	„	„	15	„	333	80
Køge	50	„	47	60	12	„	30	„	33	37	172	97
Maribo	18	„	15	60	6	„	„	„	11	„	50	60
Middelfart	46	80	42	80	„	„	„	„	12	65	102	25
Nakskov	39	60	36	40	2	„	„	„	6	07	84	07
Næstved	82	40	101	60	4	„	„	„	15	„	203	„
Nyborg	12	„	10	60	„	„	99	„	9	96	131	56
Nykøbing, F.	15	60	17	60	2	„	25	37	15	„	75	57
Nykøbing, M.	26	„	26	80	2	„	„	„	15	„	69	80
Odense	172	80	176	80	4	„	20	„	22	50	396	10
Randers	140	40	144	„	9	20	„	„	36	97	330	57
Ribe	15	60	15	60	„	„	„	„	14	25	45	45
Ringkøbing	36	80	36	40	„	„	20	„	18	73	111	93
Ringsted	41	60	41	60	„	„	„	„	15	„	98	20
Roskilde	30	40	35	60	7	„	10	„	15	„	98	„
Rudkøbing	31	20	30	80	„	„	20	„	15	„	97	„
Skanderborg	20	80	24	„	2	„	„	„	14	66	61	46
Skive	31	20	31	20	2	„	„	„	4	22	68	62
Slagelse	56	„	55	20	4	„	20	„	15	„	150	20
Sorø	16	90	18	50	„	„	90	„	15	„	140	40
Silkeborg	10	40	13	60	2	„	„	„	26	67	52	67
Stubbekøbing	20	80	20	80	„	„	„	„	10	51	52	11
Svendborg	69	60	74	„	„	„	„	„	14	26	157	86
Thisted	35	20	31	20	„	„	„	„	15	„	81	40
Varde	31	60	31	20	7	20	110	25	5	20	185	45
Vejle	36	40	38	„	2	„	60	„	15	„	151	40
Viborg	41	20	41	60	„	„	„	„	15	„	97	80
	2126	45	2188	75	182	50	804	62	601	28	5903	60

Udgift.

Lokalforeningerne	Sygeunderstøttelse i Januar Kvartal		Sygeunderstøttelse i April Kvartal		Begravelseshjælp		Arbejdsløshedsunderstøttelse		Rejseunderstøttelse i Januar Kvartal		Rejseunderstøttelse i April Kvartal		Andre Udgifter		Indsendt til Hovedkassen		Tils. Udgift i Halvaaret		Kassebeh. den 30te Juni 1887	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø	Kr.	Ø.	Kr	Ø.	Kr.	Ø.
Aalborg	98	„	12	25	„	„	28	„	30	30	17	42	8	92	106	61	301	50	45	„
Aarhus	52	50	29	35	60	„	14	„	31	14	29	25	17	76	393	80	627	80	24	40
Assens	„	„	„	„	„	„	„	„	1	90	5	65	5	50	22	62	46	67	15	„
Faaborg	„	„	„	„	„	„	„	„	10	50	8	57	„	86	30	„	49	93	15	40
Fredericia	12	25	159	25	„	„	„	„	12	55	15	38	1	46	2	71	203	60	15	„
Helsingør	„	„	„	„	„	„	„	„	7	20	10	10	„	88	24	90	43	08	15	„
Hillerød	„	„	43	75	„	„	„	„	4	35	9	60	3	32	80	38	141	40	15	„
Hjørring	„	„	„	„	„	„	„	„	33	30	7	40	„	68	71	42	112	80	15	„
Holbæk	26	25	„	„	60	„	14	„	8	80	15	60	2	92	91	33	218	90	15	„
Holstebro	„	„	„	„	„	„	„	„	16	50	8	76	1	28	63	44	89	98	25	„
Horsens	„	„	„	„	„	„	14	„	17	67	15	78	5	44	135	91	188	80	15	„
Kallundborg	„	„	„	„	„	„	„	„	4	„	20	45	„	80	23	85	49	10	15	„
Kolding	7	„	„	„	„	„	„	„	21	02	19	21	2	43	269	14	318	80	15	„
Køge	12	25	„	„	„	„	14	„	24	28	15	23	12	50	79	71	157	97	15	„
Maribo	„	„	„	„	„	„	„	„	15	12	10	92	„	60	„	„	26	64	23	96
Middelfart	„	„	„	„	„	„	7	„	18	55	10	65	„	96	50	09	87	25	15	„
Nakskov	„	„	„	„	„	„	„	„	21	05	12	52	„	72	40	„	74	29	9	78
Næstved	„	„	„	„	„	„	„	„	28	87	25	96	4	12	129	05	188	„	15	„
Nyborg	49	„	24	50	„	„	„	„	21	90	24	97	6	51	„	„	124	88	4	68
Nykøbing, F.	„	„	„	„	„	„	„	„	14	11	16	64	„	86	28	96	60	57	15	„
Nykøbing, M.	„	„	„	„	„	„	„	„	11	40	2	92	„	78	39	70	54	80	15	„
Odense	56	„	7	„	„	„	„	„	27	30	21	36	1	24	270	„	382	90	13	20
Randers	56	„	17	50	„	„	14	„	24	05	33	28	3	20	167	„	315	03	15	54
Ribe	„	„	„	„	„	„	„	„	11	25	8	05	„	48	11	„	30	78	14	67
Ringkøbing	„	„	„	„	„	„	21	„	38	46	10	51	1	04	„	„	71	01	40	92
Ringsted	„	„	„	„	„	„	14	„	12	35	16	47	1	25	39	13	83	20	15	„
Roskilde	„	„	„	„	„	„	„	„	19	„	31	88	3	82	15	78	79	23	18	77
Rudkøbing	„	„	8	75	„	„	„	„	12	35	10	80	21	32	37	53	82	„	15	„
Skanderborg	„	„	„	„	„	„	„	„	19	58	11	„	„	70	15	18	46	46	15	„
Skive	„	„	„	„	„	„	„	„	13	„	9	84	„	16	40	„	63	„	5	62
Slagelse	„	„	61	25	„	„	„	„	19	30	36	10	3	78	14	77	135	20	15	„
Sorø	„	„	61	25	„	„	„	„	10	30	10	68	„	64	6	36	89	23	51	17
Silkeborg	„	„	„	„	„	„	„	„	18	18	4	38	„	88	„	„	23	44	29	23
Stubbekøbing	„	„	„	„	„	„	„	„	5	84	5	60	„	44	27	„	38	88	13	23
Svendborg	„	„	„	„	„	„	„	„	17	12	18	12	1	44	106	„	142	68	15	18
Thisted	„	„	„	„	„	„	„	„	11	60	10	56	1	24	43	„	66	40	15	„
Varde	110	25	„	„	„	„	7	„	22	64	4	64	„	96	24	96	170	45	15	„
Vejle	„	„	17	„	„	„	35	„	22	37	17	04	11	52	33	47	136	40	15	„
Viborg	„	„	„	„	„	„	„	„	12	05	12	29	1	08	57	38	82	80	15	„
	479	50	441	85	120	„	182	„	682	25	575	58	134	49	2592	18	5205	85	695	75

B. Hovedkassen.

Indtægt.

	Kr.	Øre
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	1244	26
Reservefond ved Udløbet af do.	1239	41
Bidrag fra Lokalforeningerne	2592	18
I Halvaaret godskrevne Renter i Følge Sparekassebog:		
af Kassebeholdningen for Halvaaret til $^{30}/_{6}$ 87	14	20
af Reservefonden for Halvaaret til $^{31}/_{3}$ 87	24	56
	5114	61

Udgift.

	Kr.	Øre
Bidrag til Lokalforeningerne	804	62
Udgift i Anledning af Mødet i Odense $^{20}/_{3}$ 87	93	98
Rejseudgift og Diæter ved Repræsentantmødet i Kolding $^{12}/_{6}$ Kr. 540.70 ÷ frivillige Tilskud (sé „Typ.-Tid." Nr. 22) Kr. 202.50	338	20
„Den typ. Foren." har fra $^{1}/_{1}$ til $^{30}/_{6}$ 87 udbetalt til Medl. af „Dansk typ. Foren." Kr. 255.00, medens omvendt sidstn. Forening i samme Tidsrum har udbetalt til Medl. af førstn. Forening Kr. 179.09	75	91
Tryksager	93	35
Gage til Hovedbestyrelsens Formand	50	„
— - Kassereren	50	„
Andre Udgifter (Porto etc.)	51	72
Andél i Trykning af „Typ.-Tid."	276	14
Reservefond: Beholdning i Følge forrige Regnskab Kr. 1239.41		
Renter for Halvaaret indtil $^{31}/_{3}$ 87 - 24.56		
Henlagt for Halvaaret - 189.57		
	1453	54
Kassebeholdning i Hovedkassen den 30te Juli 1887	1827	15
	5114	61

Aarhus, 16. Septbr. 1887.

Joh. Lund,
Foreningens Kasserer.

Omstaaende Regnskab er af undertegnede Revisorer revideret og befundet rigtigt i Overensstemmelse med de fremsendte Bilag.
Næstved, 14. Oktober 1887.
Otto Hansen. **Otto Olsen.**
At Kassebeholdning og Reservefond i Følge omstaaende Regnskaber er til Stede bevidnes.
Aarhus, 16. Septbr. 1887.
Harald Jensen. **O. C. Bech.** **R. Terkelsen.**

Forskelligt.

Dødsfald. I Lørdags Nat afgik Trykker *Johan Hartvig Gustav Stuhr* ved Døden, efter i nogle Dage at have lidt af Lungebetændelse. Den Afdøde, der var ansét for en ret dygtig Arbejder, har i mange Aar været beskæftiget i Jørgensen & Ko.s Bogtrykkeri. Han var en af de faa Trykkere, som i 1876 gjorde fælles Sag med deres Kolleger, Sætterne, og som tillige med disse nedlagde Arbejdet. Hans Begravelse finder Sted i Morgen, Lørdag, Kl. 2 fra Kapellet paa Vestre Kirkegaard.

— Mandag den 17. ds. afgik pludselig ved Døden en i den typografiske Verden meget kendt og afholdt Kollega, Trykker *Louis Hauerberg*, i en Alder af kun 35 Aar; en Lungeforblødning var Aarsagen til hans hurtige Død. Den Afdøde, der trykkede „Ill. Familje-Journal"s Illustrationsforme, var almindelig anerkendt som en dygtig Billedtrykker; han efterlader sig Kone og 3 Børn. Begravelsen finder Sted Søndag den 23. ds. (sé nærmere Bekendtgørelse i Bladene).

Typografernes Sportsklub begynder paa Søndag, efter hvad vi har bragt i Erfaring, en ny Øvelse, nemlig med *Fodboldt.*

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Rudolf Kalberg (udl. d. 8. Avgust d. A. hos Hviid; arbejdsløs).

Fritz Nielsen (udl. d. 1. Oktober d. A. hos Hoffensberg & Trap; arbejder samme Sted).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadte fra en gensidig Forening.

Carl Sørensen-Hall (sidst arb. i Næstved); *Søren Leth-Nielsen* (sidst arb. i Aarhus); *Chr. Rasmussen* (har sidst været paa Rejse i Tyskland) — „Aftenbladet"s Sætteri.

J. Chr. Andersen (sidst arb. i Næstved; Calberg jr.).

Sofus Nyborg, Trykker (hjemkommen fra Rejse i Tyskland; arbejdsløs).

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften maa Koret møde fuldtalligt til Prøve paa Sangene til Koncerten Søndag d. 13. November.
Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer:

Kolding, *Thorkild Saurbrey* (udl. hos Hoffensberg & Trap i København 1878).

Vejle, *Søren Jensen* (udl. hos Vilh. S. Hansen i Fredericia d. 1. Oktbr. 1887).

Odense, *August Willum Nielsen* (udl. hos Fr. Thillerup i Odense d. 1. Oktbr. 1887).

Kolding, *Jens Chr. Høyer* (Medlem af Norsk Centralforen. f. Bogtr.).

Sorø, *V. C. H. Lindboe* (Medl. af „Den typ. Foren.").

Indvendinger mod deres Optagelse maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Kallundborg, *Hans Lauritz Petersen* (sidst arb. i Holbæk).

Viborg, *M. C. Andersen* (sidst arb. i Aarhus).

Bortrejste Medlemmer.

Aalborg, *F. C. C. Lumbye* til Nykøbing (M.).
Kolding, *Hans H. Sjodt* til København.
Do., *Theodor Schou* (arbejdsløs).
Fredericia, *Jens Chr. Stæhr* til Varde.
Do., *L. Eickhardt* (arbejdsløs).
Do., *Lauritz Jessen* (do.).
Roskilde, *Hans Hansen* (do.).
Viborg, *C. O. Olsen* (do.).
Aarhus, *Chr. Randa.*
Do. (Odder), *J. H. M. Hansen.*

Brevkasse.

Rud. Kalberg. De gør bedst i at indsende positive Beviser til Styrelsen for „Den typ. Forening", thi uden disse har Deres Imødegaaelse ingen rigtig Værdi.

Henr. H. Lad det være nok med Rd. Bm.s Svar!

„Det første Skridt" samt Referatet fra Sangforeningens Generalforsamling maa vente til næste Nr.

KUNDGØRELSER.

Typograf.

Et ungt Menneske søger Plads som Avis- eller Akcidentssætter. Vedkommende kan tillige paatage sig Trykning paa Hurtigpresse, og er i Besiddelse af udmærkede Anbefalinger. Billet mrkt. „Typograf" bedes snarest indlagt paa Bladets Kontor.

Det **bedste** og **mest praktiske Slutte-Apparat** er
„Universal Slutte-Steg".
Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!
HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlstrasse 104.
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Ekspeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 32. | Kobenhavn, den 28. Oktober 1887. | 14. Aargang.

Det første Skridt.

Det var uden al Tvivl særdeles velment, da Repræsentantmødet i „Dansk typ. Forening“ anbefalede de to københavnske typografiske Foreninger at forene sig, men det var ikke vanskeligt at forudsé, at en saadan pur Anbefaling, hvor godt den end kunde være ment, ikke vilde faa den ønskede Virkning. Thi selv om der paa begge Sider er en ikke ringe Erkendelse af, at en Gensammenslutning vilde være i *Alles* Interesse, saa kommer der her, som desværre altfor ofte i vigtige Sager, et i og for sig kun lidet vigtigt Spørgsmaal i Vejen, nemlig dette: Hvilken af Parterne tilkommer det at gøre det første Skridt? Vil man undgaa dette paatrængende Spørgsmaal, hvis blotte Opkastelse altid vil vanskeliggøre enhver Tilnærmelse, maa man først søge at bane Vejen for en saadan, søge Forhandlingsæmner, der har Interesse for begge Parter, og ved hvis Behandling hint Spørgsmaal ikke behøver at rejses. Jeg tillod mig i Sommer at udpege et saadant Æmne, nemlig Spørgsmaalet om en Indskrænkning af Arbejdstiden i Sommermaanederne; men da jeg ikke har hørt det ringeste om dette Spørgsmåals videre Behandling, maa det vel antages, at de ledende Mænd ikke har fundet det hensigtsmæssigt at gøre noget ved det. Er dette saa, turde dei dog maaske ikke være af Vejen at faa lidt Oplysning om de Grunde, der har været bestemmende for vore Ledere til at lægge dette Spørgsmaal paa Hylden. Saadan Oplysning vil nemlig altid indeholde et lille Fingerpeg om, i hvilken Retning det *ikke* kan nytte fremdeles at søge Forhandlingsæmner. Jeg forstaar, at Mangel paa Plads i „Typ.-Tid.“, saalænge denne kun udkom hver anden Uge, har hindret Offenliggørelsen af den ønskede Oplysning, og vil derfor paa ingen Maade have foranstaaende Bemærkning opfattet som en Bebrejdelse mod nogen. Men nu, da der synes at være rigelig Plads i Bladet til al nyttig Oplysning, er det vel ikke alt for ubeskedent af mig at anmode om en Offenliggørelse af hine Grunde.

Bedst var det imidlertid naturligvis, om man — efter min Mening aldeles ligegyldigt fra hvilken Side — vilde bestemme sig for at tage Tyren ved Hornene, som man siger, og sige til sin Genpart omtrent som saa: „I Virkeligheden vil vi jo ét og det samme. Vi vil lige som I ved alle lovlige Midler fremme Fagfællernes Tarv, søge at forbedre vore Kaar, baade medens vi er i Arbejde og naar dette uheldigvis ikke er Tilfældet for nogle af os. Indtil videre vil vi til den Ende *sammen med Eder* hævde den gældende Tarifs Bestemmelser og saavidt muligt søge paa redelig Vis at skaffe den Anerkendelse hos flere og flere. Vi vil ligesom I støtte arbejdsløse, rejsende, syge og gamle Kolleger. Vore Formaal er *ganske ligesom Eders*, rent faglige og humanistiske. Intet andet Hensyn end disse har nogen væsenlig Betydning for vor Forenings Optræden og Virken. Nu er det klart, at vi kan virke langt bedre og kraftigere til de nævnte Formaals Fremme, naar vi staar sluttede i én Organisation, end naar vi, som nu, staar delte i to Foreninger. Erfaringen maa i alt Fald derom have belært dem af os, der ikke tidligere maatte have kunnet regne det ud. Vore Foreningsregnskaber taler bl. A. tydeligt nok i saa Henseende. Men naar det nu er soleklart for Eder som for os, at de Formaal, I som vi har sat os, bedst fremmes, naar vi udgør en Enhed, medens den bestaaende Splittelse i to Foreninger kun virker hæmmende *paa os alle*, og naar det er vitterligt for Eder som for os, at vi i disse to Foreninger ikke virker for andre Formaal end netop de nævnte — er det da ikke rent ud sagt taabeligt at opretholde denne Splittelse *til Skade for os alle*, og det af Hensyn, der er de to Foreningers Hovedformaal uvedkommende?“

Det skulde undre mig meget, om den adspurgte Part kunde og vilde svare andet herpaa end „jo“. Men jeg skal indrømme, jeg tvivler ikke paa, at der vilde følge noget „Men“ med. At klare dette eller disse („Men“erne) ligger dog først for, naar de er fremkomne. Jeg antager, at *det* ikke vil blive saa vanskeligt. Hovedvanskeligheden ligger her aabenbart i at faa gjort det første Skridt, i at „komme sin Genpart i Tale“. Er dette lykkedes, gælder det dernæst om med Opgivelse af, hvad der er det uvæsenlige for begge Foreningers Medlemmer, at fastholde *det væsenlige* som Forhandlings- eller, om man hellere vil, Underhandlings-Æmne. Naar to Parter, som her, er enige om alt det væsenlige (Foreningernes Hovedformaal), skulde man antage, at det ikke kan falde saa uovervindelig tungt at lempe sig lidt i det mindre væsenlige. At sætte Hensynet til dette over hint, haaber jeg, alle forstandige Typõgrafer med mig vil erkende at være urimeligt.

Og dog staar det for mig, der mener at have sét paa Forholdene med uhildet, om end ingenlunde uinteresseret Blik, som om det virkelig var *det*, de Herrer Kolleger gjorde, der for tre Aar siden *af politiske Hensyn* fuldbyrdede Splittelsen ved at træde ud af „Den typ. Forening“ og danne den „Ny“ for igennem denne at arbejde for de samme Formaal som hin. Jeg var den Gang og er endnu af den Mening, at det var uklogt af vor Forenings Ledere at *fremskynde* Splittel-

sens Aarsag.*) Lidt mindre Hastværk dermed, lidt længere Forhandlingsfrist og lidt større Liberalitet overfor Mindretallets Indsigelser kunde *maaske* — mere tør jeg ikke sige — have aabnet Flertallets Øjne for den store Fare, dets Bestemmelse indeholdt for Standen som Helhed, og afværget den. Men paa den anden Side bør det billigvis indrømmes selv af dem, der, som jeg, misbilliger hint Skridt, baade at Foreningens daværende Bestyrelse var fuldt ud berettiget til at opfylde Flertallets tydeligt udtalte Ønske, og at det Mindretal, der heraf tog Anledning til en Masseudtrædelse, derved handlede ilde imod de Formaal, det ønskede at fremme, imod de Grundsætninger for Samarbejdet, det selv havde anerkendt (Foreningens Love) og *imod dets egne Anskuelser*, som det kun kunde bringe til virkelig Sejr ved at skaffe dem Flertal blandt Københavns samlede Typografer, hvilket det ligefrem med adskilligt andet opgav ved at udsondre sig, overladende til sine Modstandere ogsaa i det omtvistede, i og for sig mindre væsenlige Punkt nu og fremdeles at handle efter eget Tykke.

Havde de Herrer holdt ud med os, hvem véd, om vi da ikke — maaske allerede nu — havde været Flertal i Foreningen. Dog muligvis har Splittelsen været en nødvendig Ørkenvandring for at lære Københavns Typografer, at kan de udrette et og andet godt, naar de staar samlede, saa kan de kun skade sig selv ved at være splittede i flere Lejre. Men skulde det derfor være nødvendigt at denne Ørkenvandring varer i tredive Aar? Skulde tre Aar ikke kunne gøre det i vor damp- og telegrafhurtige Tid og blandt de mest oplyste af Nutidens oplyste Arbejdere? Det staar dog vel til at haabe.

Er de ledende Mænd paa begge Sider helt eller dog til Dels enige med mig i de her fremsatte Betragtninger, da lad os faa det at vide. I modsat Fald lad os da høre, hvad de har at indvende. Maaske kan Hovedsagen ogsaa indledes paa denne Maade. At udsætte Indledningen bringer blot Tab til begge Sider for hver Dag, der gaar. *M. Lazarus.*

Redaktionsudvalget og dets Myndighed.

Kolding Lokalforening er ikke tilfreds med, at Artikler osv. skal sendes igennem Redaktionsudvalget. Kan være, at Lokalforeningen har Ret til at være utilfreds, kan være, den ikke har Ret dertil, der er dog ingen Anledning til at optage dette Spørgsmaal til Drøftelse *nu, efter* at Repræsentantmødet saa tydeligt som vel muligt har givet sit Ønske til Kende i den Retning. Som det vil erindres, foreslog jeg, at Hovedbestyrelsen skulde være „*Overret*“, saaledes, at hvad Redaktionen af „Typograf-Tidende“ nægtede Optagelse, kunde indsendes til Hovedbestyrelsen og denne kunde da, om den fandt det rigtigt, *forlange* det optaget. Repræsentantmødet ivrede dog stærkt mod denne Tanke og fordrede et *Redaktionsudvalg* for Provinserne nedsat i Lighed med det, som bestaar i København, og paatalte endogsaa stærkt, at ingen af Hovedbestyrelsens Medlemmer maatte betros Sæde i dette Udvalg. Der var heller ingen af Hovedbestyrelsen, som var slikken efter det, og derfor opnaaedes fuldstændig Enighed om følgende Resolution, der *énstemmig* blev vedtaget:

„Repræsentantmødet bemyndiger Hovedbestyrelsen til at ordne Forholdet med „Den typografiske Forening“ angaaende „Typograf-Tidende“ saaledes, at „Dansk typ. Forening“ faar Medejendomsret til Bladet, og saaledes at Bladet udgaar hver 8. Dag. Ligeledes foretages Nedsættelse af et Redaktionsudvalg for Provinserne, dog maa ikke noget Medlem af dette tillige være Medlem af Hovedbestyrelsen. Samtidig bemyndiger Repræsentantmødet Hovedbestyrelsen til at indgaa paa, at „Dansk typ. Forening“ udreder Halvdelen af Udgifterne til Bladet.“

Jeg vil nok tillade mig at spørge Kolding Lokalforening, om den Besked, der her er givet Hovedbestyrelsen, ikke er saa tydelig, som vel mulig. I hvert Fald drister jeg mig ikke til at fortolke den i den Retning, at det ikke skulde være et *Redaktions*udvalg, men en Overdomstol over den københavnske Redaktion. Hovedbestyrelsen har administreret denne Sag paa den *eneste* Maade, den i Følge sin Overbevisning *kunde* administrere den, og saaledes som det faktisk *var* Repræsentantmødets Mening, den *skulde* administreres, og der er derfor kun liden Anledning til i dette Tilfælde at tale om „Diktator-Myndighed“.

Hvorfra denne Uvilje mod Redaktionsudvalget stammer, véd jeg ikke, men jeg tror, den er ugrundet. Redaktionsudvalget er det paalagt som en Selvfølge, at Anonymiteten maa strængt overholdes, og det vil næppe driste sig til at tilbageholde noget som helst, der er skrevet i et sømmeligt Sprog. Desuden er Formanden, Hr. *Anth. Petersen* (de øvrige Medlemmer erindrer jeg ikke at kende personligt), vist nok den større Del af Kollegerne bekendt som en Mand, der er al vor Tillid værdig.

Den anden Sag, som Kolding Lokalforening har beskæftiget sig med, er det vist næppe værd at røre ved, før vi tager fat paa den for Alvor. Det har altid staaet for mig som en stor Fare for vor Forening, at Forslaget om dens Kasses Tilskud ved hvert Dødsfald blev vedtaget, og som en Sag, der vilde føre alvorlige Konsekvenser efter sig. For at mildne paa disse og mulig afvende Farerne, indtil Sagen igen kan komme under Drøftelse, til den mangelfulde Vedtagelse kan afløses af en bedre Ordning, har Hovedbestyrelsen sluttet sig til den fra Randers Lokalforening fremkomne Tanke om Overskuddets Anvendelse, hvilken senere, hvad der glæder mig, er tiltraadt af Aalborg-Foreningen. Jeg vil indstændig anmode Kolding-Foreningen at lade den Sag ligge foreløbig.

Med det samme, jeg har Pennen i Haand, lad mig da gøre et Par Bemærkninger til forskellige, der har rettet en Bebrejdelse til Hovedbestyrelsen, fordi den

*) Vi maa paa det bestemteste fralægge „Lederne“ Skylden herfor, thi Styrelsen — som Hr. L. her vistnok sigter til — bestod den Gang af 3 Medlemmer, af hvilke kun det ene ubetinget erklærede sig for Tilslutningen til Fagforeningerne, medens de øvrige 2 indtog en reserveret Holdning. *Red.*

saa lidt benyttede „Typ.-Tid.“. I den Retning kan jeg jo kun svare for mig selv, og jeg skal da sige, at jeg ikke hører til dem, som griber den mindste Anledning til at overmale Papiret og fylde „Typ.-Tid.“s Spalter. Naar jeg har noget at skrive, saa skriver jeg — ellers ikke. *Harald Jensen.*

Et Regnskabsstudium.

(En Søndags-Betragtning.)

Ved at kaste et Blik paa det nu sidst aflagte Halvaarsregnskab for „Dansk typ. Foren.“ og sammenholde det med det nærmest foregaaende, viser der sig en meget betydelig Afvigelse i de forskellige Hovedsummer. Lad os t. Eks. sé lidt paa *Indtægtssiden* for de tvende Halvaar. Tidsrummet 1. Juli—31. Decbr. 1886 er opført med et Medlemsbidrag af i alt 3,541 Kr. 90 Øre og andre Indtægter 98 Kr., tilsammen 3,639 Kr. 90 Øre; samtidig har de forskellige Lokalforeninger modtaget af Hovedkassen 1,427 Kr. 95 Øre. Tidsrummet 1. Januar—30. Juni 1887 viser derimod et Medlemsbidrag af i alt 4,315 Kr. 20 Øre, andre Indtægter *) 182 Kr. 50 Øre, tilsammen 4,497 Kr. 70 Øre; Tilskuddet fra Hovedkassen har i dette Halvaar udgjort 804 Kr. 62 Øre. Indtægtssidens Hovedsummer for de to nævnte Halvaar bliver saaledes 5,067 Kr. 85 Øre og 5,302 Kr. 32 Øre. Dernæst kommer vi til *Udgiftssiden*, hvor Tidsrummet 1. Juli—31. Decbr. 1886 møder med en Rejseunderstøttelse af 2,317 Kr. 89 Øre, Sygeunderstøttelse 1,041 Kr. 25 Øre, Arbejdsløshedsunderstøttelse 175 Kr., Begravelseshjælp 120 Kr. og andre Udgifter 128 Kr. 46 Øre, tilsammen 2,682 Kr. 60 Øre; samtidig har Hovedkassen modtaget fra Lokalforeningerne 1,198 Kr. 17 Øre. Tidsrummet 1. Januar —30. Juni 1887 har en Rejseunderstøttelse af 1,257 Kr. 83 Øre, Sygeunderstøttelse 921 Kr. 35 Øre, Arbejdsløshedsunderstøttelse 182 Kr. og Begravelseshjælp, som altsaa nu ophører under denne Form, 120 Kr., samt andre Udgifter 134 Kr. 49 Øre, tilsammen 2,615 Kr. 67 Øre; Hovedkassen har i dette Tidsrum modtaget 2,592 Kr. 18 Øre. — *Lokalforeningernes* Udgifter, 5,298 Kr. 27 Øre, fradraget de virkelige Indtægter (Medlemsbidrag og andre Indtægter), 8,137 Kr. 60 Øre, giver saaledes et rent Overskud af 2,839 Kr. 33 Øre i Tidsrummet fra 1. Juli 1886 til 30. Juni 1887.

Hovedkassens Regnskab i det samme Aar fremviser ikke saa faa ekstraordinære Udgifter, der alle falder i andet Halvaar, nemlig Mødet i Odense i Anledning af Lærlingesagen tæt op til et Hundrede Kroner og Repræsentantmødet i Kolding, der dog denne Gang modtog et frivilligt Bidrag af den ret anselige Sum godt to Hundrede Kroner, til Diæter og Rejseudgifter for Deltagerne 540 Kr. 70 Øre. Reservefondet sés at være vokset fra 1,239 Kr. 41 Øre til 1,453 Kr. 54 Øre, en Fremgang af 214 Kr. 13 Øre (i Følge Lovenes § 15 dannes Reservefondet som bekendt ved, at 25 pCt. af Overskuddet henlægges dertil, og ikke maa tages i Anvendelse, før det har naaet 4,000 Kr.), ligesom Hovedkassens Kassebeholdning er gaaet fra 1,244 Kr. 26 Øre op til 1,827 Kr. 15 Øre, en Vækst af 582 Kr. 89 Øre.

Forinden jeg slutter disse Linjer, kunde jeg have Lyst til at forespørge Lokalformanden i *Holstebro*, hvorledes han opkræver Medlemsbidrag, thi i det forløbne Aar er det opført saaledes: Juli Kvart. 28.95, Oktober Kvart. 30.75, Januar Kvart. 38.35 og April Kvart. 38.35; der opkræves jo nemlig ikke halve eller kvart Medlemsbidrag, men regelret 40 Øre ugenlig. Ligeledes møder Formanden i *Nyborg* i April Kvart. med 10.60, hvad heller ikke kan passe.

Det er nu en snart gammel Uskik, der har indsneget sig, at Lovenes § 21, sidste Punktum, ikke overholdes mange Steder, og jeg skal derfor heller ikke fæste Øjet længe paa disse. *Basse.*

*) Her har „Trykfejlsdjævelen“ været paa Spil og kaldt dem: Andre *Udgifter.*

Imellem Styrelsen for „Den typografiske Forening“ og Hovedbestyrelsen for „Dansk typografisk Forening“ er afsluttet følgende:

Overenskomst.

Dags Dato afsluttes imellem Bestyrelsen for „Den typografiske Forening“ i København og Hovedbestyrelsen for „Dansk typ. Forening“ paa de nævnte Foreningers Vegne følgende Overenskomst angaaende Fagbladet „Typograf-Tidende“:

Fra 1. Oktober 1887 er „Typograf-Tidende“ begge de nævnte Foreningers Fællesejendom, saaledes at den ene Forening ikke kan træffe nogen Dispositioner Bladet angaaende, uden den anden Bestyrelses Samtykke. Begge Foreninger deltager fra nævnte Dato i samtlige Bladets Udgifter og Indtægter hver med Halvdelen. Bladet udgaar, indtil Foreningerne derom maatte træffe anden Bestemmelse, fra København hver Fredag, og „Den typografiske Forening“s Bestyrelse drager Omsorg for Bladets Trykning. Den ansvarhavende Redaktør vælges af „Den typografiske Forening“ i København.

Til at gennemsé og vælge imellem de Bidrag til Bladet, der maatte indsendes af Medlemmer af „Dansk typ. Forening“, bliver der af denne Forening at nedsætte et Redaktionsudvalg, med fuld Magt til at bestemme, hvad der skal optages eller ej. Herfra undtages dog administrative Meddelelser fra Hovedbestyrelsen eller Lokalforeningsformændene, der kunne indsendes direkte til Redaktøren. Hvad Redaktionsudvalget har erkendt hensigtsmæssigt til Optagelse, skal optages i et af de to første Numre af Bladet, og kan ikke af Redaktøren eller det af „Den typografiske Forening“ i København nedsatte Redaktionsudvalg nægtes Optagelse; dog er Redaktøren bemyndiget til, ved saadanne Artikler, der efter hans Mening kan give Anledning til Sagsanlæg, at fordre Forfatterens Navn sat under Artiklen.

Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. Oktober 1887 og vedvarer indtil den med 3 Maaneders Varsel

opsiges fra en af Siderne til Ophør hvert Aars 1. Januar eller 1. Juli.

København og Aarhus, d. 1. Oktober 1887.

For Styrelsen for „Den typografiske Forening“: *Rud. Bøhm*, Formand.

Paa Hovedbestyrelsen for „Dansk typ. Foren.“s Vegne: *Harald Jensen*, Formand.

Typografernes Sangforening

afholdt sin halvaarlige Generalforsamling Lørdag den 1. Oktober. Til Dirigent valgtes *Alb. Christensen*.

Kassereren, *V. Carlsen*, aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. Der var sidst paa Vinteren afholdt et „Sold“, ved hvilket der var blevet overrakt Foreningens Dirigent, Hr. Kapelmusikus Guldbrandsen, en Taktstok, en Gave fra Medlemmerne. Endvidere var afholdt en Aftenunderholdning med Assemblé, som havde været godt besøgt. Der havde ingen faste Møder været ansat i Sommeren; derimod havde man i Juni haft en Udflugt til Helsingør, i Juli et Møde med Malmø Typografer (som Tak for disses Modtagelse af Sangforeningen i Fjor) med Fællesmaaltid og Punsch paa Klampenborg, samt endelig en Tur til Lyngby sammen med nogle andre af Hr. Guldbrandsen dirigerede Foreninger. Kassereren berørte derefter bl. a., at Foreningens gamle Lokale var skaffet igen, hvorved sparedes 50 Kr. i Udgift, og sluttede med at udtale et Ønske om, at Medlemmerne vilde møde lidt flittigere end sket var sidst i forrige Sæson.

Alb. Auener bragte en Tak til Sangerne for, at de ved de afholdte Sommerudflugter havde vist at være i Besiddelse af den Korpsaand, der er nødvendig for et Kor for at vise sig præsentabelt, og ønskede, at de fremdeles vilde gøre det Samme.

Bestyrer *Jul. Andersen*, der efter Tur skulde fratræde, genvalgtes med Akklamation, hvilket ogsaa var Tilfældet med Revisorerne *A. F. Decher* og *Emil Sørensen*.

Udenfor Dagsordenen meddelte Kassereren, at der i Lighed med i Fjor vil blive afholdt en Efteraarskoncert til Fordel for de Arbejdsløse ved Julen, hvilken han haabede vilde bringe et Overskud, man kunde være bekendt.

Chr. Helmig, Sekretær.

Forskelligt.

Sangforeningen afholder Søndagen d. 13. Novbr. Kl. 8 Aften en Aftenunderholdning med Koncert og Assemblé i Lokalet Østergade 15, hvis Overskud i Lighed med ifjor vil blive tilstillet de typografiske Foreninger til Uddeling blandt arbejdsløse Typografer ved Juletid. Foreningen har faaet velvilligt Tilsagn af Forfatteren *Carl Bruun* om, at han vil holde et Foredrag ved denne Lejlighed: „*For hundrede Aar siden i København*“, i hvilket han paa Grundlag af sine Studier til sit Hovedværk, „København“, vil skildre Livet i vor Hovedstad i forrige Aarhundrede. Fortrinlig kunstnerisk Assistance er i øvrigt lovet.

En arbejdsløs Kollega, Emil Jacobsen, har anmodet os om at meddele, at han paatager sig at levere Øl og Cigarer til de forskellige københavnske Trykkerier. Den nævnte Kollega har i en længere Aarrække været beskæftiget i „National-Tidende“, hvorfra han blev afskediget, fordi han var saa uheldig at blive syg. Da Jacobsen altid har staaet i første Række, hvor det galdt om at understøtte betrængte Kolleger, vilde det ikke være mere end rimeligt, om man nu hjælper ham frem, da han trænger til en Støtte fra sine Kollegers Side.

Typografernes Sangforening

Lørdag Aften: Samlet Korprøve til Koncerten.

Styrelsen.

Typografernes Sportsklub.

Den halvaarlige Generalforsamling afholdes *Søndag den 6. November*, Kl. 10 Form., i *Kafé Elektrik*, Vendersgade 5, Stuen.

Dagsorden:

1. Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar.
2. Kassereren fremlægger Regnskabet til Godkendelse.
3. Valg af 3 Styrelsesmedlemmer i Stedet for d'Hrr. O. Barnewitz og Larsen, der efter Ønske fratræder og N. Nielsen, der er udmeldt af Klubben.
4. Foreningens Virksomhed i Vinterhalvaaret.

Forslag, der ønskes behandlede, maa indsendes til Formanden, Fælledvej 6, senest 3 Dage før Generalforsamlingens Afholdelse.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer:

Randers, Trykker *Jens Chr. Jensen* (udl. hos Elmenhoff & Søn i Randers d. 21. Oktbr. 1887).

Slagelse, *Niels Christian Petersen* (udl. i „Slagelseposten“s Bogtrykkeri i Slagelse d. 1. Oktbr. 1887).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Holbæk, *A. E. Nielsen* (sidst Militær).

Varde, *Jens Chr. Stæhr* (do.).

Bortrejste Medlemmer.

Helsingør, *Fr. Carl Chr. Østergaard* til Aarhus.

Do., *F. W. Böttcher* til København.

Holbæk, *H. L. Petersen* til Kallundborg.

Næstved, *J. Chr. Andersen* til København.

Do., *Carl Sørensen* (Stege) til do.

Typograf.

Et ungt Menneske søger Plads som Avis- eller Akcidentssætter. Vedkommende kan tillige paatage sig Trykning paa Hurtigpresse, og er i Besiddelse af udmærkede Anbefalinger. Billet mrkt. „Typograf“ bedes snarest indlagt paa Bladets Kontor.

Det **bedste og mest praktiske Slutte-Apparat** er

„Universal Slutte-Steg“.

Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!

HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlstrasse 104.

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgiver: „Den typografiske Forening“. Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Ekspeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 33. | København, den 4. November 1887. | 14. Aargang.

En nødtvungen Oplysning.

Hr. M. Lazarus har i et Par Artikler (Nr. 22 Hvad trænges der til? og Nr. 32 Det første Skridt) opkastet et Spørgsmaal angaaende Samarbejdet imellem de to københavnske Foreninger, og da han temmelig direkte har adresseret sine Artikler til vedkommende Foreningers Ledere, nødsages jeg for vort vedkommende til at tage Spørgsmaalet op til Drøftelse. Jeg skal da paa Forhaand erklære, at de Tanker, som Hr. Lazarus har fremsat i sin første Artikel (nemlig en Indskrænkning af Arbejdstiden i Sommermaanederne) har haft min udelte Sympathi, hvorimod jeg har haft en Del Betænkeligheder ved Fordringen om at begge Foreninger i Fællesskab skulde søge at gennemføre denne Foranstaltning. Hermed skal aldeles ikke være sagt, at jeg er en Modstander af Samarbejdet imellem „Den typografiske Forening" og „Ny typografisk Forening" — tvertimod, men et Forsøg, som jeg i denne Retning en Gang tidligere har prøvet, kan næppe give Lyst til at gentage det oftere, saa længe man ikke er bleven overbevist om, at Lederne af „Ny typografisk Forening" for Fremtiden vil vise sig bedre ordholdende. Dette Forsøg gik ud paa at faa „Rigsdagen"s Blokade ophævet og de nærmere Omstændigheder herved er følgende.

Saa vidt jeg mindes var det ved en Fest i Sangforeningen, at jeg gjorde Hr. P. Christensen det Forslag at foretage en fælles Henvendelse til Hr. Kancelliraad Schultz for muligvis at formaa denne til at anerkende Tarifen saa vel for hans eget som for Rigsdags-Sætteriets vedkommende; Hr. P. Christensen var villig dertil, og paa mit Forslag søgte han sammen med mig en Samtale hos Hr. S, som denne ogsaa beredvilligst indrømmede os. Samtalen var imidlertid for saa vidt resultatløs, som Hr. S. ikke vilde afgive noget bindende Løfte, idet han for øvrigt henviste os til sit Personale for muligvis ad denne Vej at opnaa noget. En Indbydelse til det Schultziske Personale om at afholde et Møde sammen med os fik et afslaaende Svar, idet Personalets Befuldmægtigede erklærede, at det angaaende Tarifen stod paa samme Standpunkt som i Sommeren 1884, da det blev udelukket af „Den typografiske Forening". Hermed kunde vi nu ansé vore Bestræbelser som mislykkede, dog aftalte vi, at vi vilde vove et sidste Forsøg for i hvert Tilfælde at faa Rigsdagssætteriet aabnet. Da dette sidste ikke kan ske, uden at den anden Tarif-Kontrahent, nemlig „Foreningen for danske Bogtrykkere", giver sit Samtykke dertil, besluttede vi, at de to Styrelser *i Fællesskab* skulde henvende sig til nævnte Forening med en Anmodning om at give os dette Samtykke; Hr. P. Christensen lovede at ville konciperé Henvendelsen. Da dette Udkast udeblev, forespurgte jeg Hr. P. Chr., hvorledes det forholdt sig dermed, hvorpaa Svaret lød, *at „Ny typografisk Forening"s Styrelse havde vedtaget, at begge Foreninger hver for sig skulde henvende sig til Principalforeningen og at hans Forening allerede havde indsendt sin Skrivelse!* — Saa vidt mig bekendt, venter „Ny typografisk Forening" fremdeles paa Svar fra Principalforeningen!

Hr. Lazarus vil saaledes kunne forstaa, at det ikke var den af ham fremsatte Tanke om Arbejdstidens Indskrænkning, som ikke tiltalte Styrelsen for „Den typ. Forening", men meget mere den ejendommelige Optræden, som vor Modpart i den anden Lejr udviste i et andet, for Øjeblikket mindst lige saa vigtigt Spørgsmaal. Jeg tror paa mine Medbestyreres Vegne at turde give den Forsikring, at vi stedse vil være redebon til at række Haanden til Foranstaltninger, der tilsigter at gavne vore Standsfæller, og at vi da ikke bryder os om, hvorvidt vor Modpart staar mere eller mindre godt anskrevet hos nogle Principaler, thi dette er noget, som efter vor Formening ikke bør have nogen som helst Indflydelse paa en i og for sig som gavnlig ansét Bestræbelse.

Naar jeg i ovenstaaende har omtalt en Sag, som jeg for mit personlige vedkommende helst havde dækket „Kærlighedens Kaabe" over, er det udelukkende, fordi Hr. Lazarus's anden Artikel ikke lod mig noget andet Valg, og det saa meget mindre, som Pointen i denne Artikel synes mig at være bygget paa det ene Ord: Samarbejde. Men et Samarbejde, som ikke føres paa en ærlig og ordholdende Maade, vil ikke føre til andet end Skuffelse, hvilket sidste jeg nødig vil være med til for anden Gang. Overfor en saadan Kendsgærning, som jeg her har fremsat og som ikke vil kunne omstødes, selv om vor Modpart gør nok saa fortvivlede Anstrængelser, er en Undersøgelse om det „væsenlige" eller det „uvæsenlige" med Hensyn til en eventuel Sammenslutning efter min Formening ligeledes ørkesløs, thi naar først *Tilliden* er borte, ophører alt andet af sig selv. Dette kan man beklage, men det vil næppe kunne ændres før *Medlemmerne* i *begge* Foreninger tvinger deres resp. Styrelser til at genoptage det begyndte og af den ene Part senere afbrudte Samarbejde, og først naar man sér, at der er Alvor i Spillet, vil det øvrige komme af sig selv.

Rud. Bøhm

Til Hr. H. F. Rasmussen.

I Anledning af Deres aabne Brev i „Typ.-Tid." Nr. 31 kan jeg nøjes med at henvise Dem til „Ny typ. Tidende", som De antagelig læser. De vil dér gentagne Gange finde den ny Forenings Standpunkt præciseret, og De vil tillige dér finde det eneste Skridt mod en Tilnærmelse, der hidtil er gjort, nemlig Udtalelsen om, hvilken Forudbetingelse der absolut maa kræves for at en Genforening kan komme i Stand: Fjærnelse af Splittelsens Aarsag. Jeg har ikke fremsat denne Betingelse af personlig Ærgærrighed eller for at ydmyge andre, men fordi det er min Overbevisning, at uden dens Opfyldelse vil man aldrig naa en Sammenslutning, der har Udsigt til Varighed eller til at samle blot tilnærmelsesvis *alle* om sig. Naar man beklager Splittelsen — og jeg beklager den saa vel som De — da maa man til Sammenslutning forlange et Grundlag, der ikke i sig indeholder en forud givet Anledning til ny Splid.

At jeg i dette Spørgsmaal ikke indtager en rent personlig Særstilling, men at min Opfattelse deles saa vel af mine Medbestyrere og hele den Forening, jeg har den Ære at være Formand for, som af adskillige Typografer, der tilhører de to andre Foreninger, har jeg gentagende erfaret.

Deres forb.

P. Christensen.

Ogsaa en Lovændring.

Som Punkt 3's første Halvdel paa Trykkerforeningens Dagsorden for i Søndags stod følgende Forslag fra Styrelsen om Tilføjelse til Lovenes § 8:

„Naar et Medlem forlader sin Plads, uden at have givet den gængse Opsigelse, eller have erholdt Styrelsens Samtykke, har han intet Krav paa Arbejdsløshedshjælp."

Naar man sér dette Forslag efter i Sømmene, faar man det Indtryk, at det er en Fornærmelse mod Trykkerforeningens Medlemmer. Det sér saa „*værne*"-agtigt ud dette, at Styrelsen skal undersøge, paa hvilken Maade en Arbejder har forladt sin Plads, og om han har givet den „*gængse*" Opsigelse, samt endelig om hvorvidt man vil være saa naadig at give ham Arbejdsløshedshjælp.

Trykkerne er i alle Tilfælde saa solide af dem, at man kan være vis paa, at de ikke løber fra en Plads uden gyldig Grund, blot for at faa Foreningens Arbejdsløshedshjælp. Nej, naar en Arbejder skal gaa med det samme, saa maa han være blevet fornærmet meget, og saadanne Tilfælde kan jo muligvis indtræffe, selv om det ikke er gængse.

Naar der f. Eks. fandtes en Arbejdsgiver, der fandt Behag i at titulere en Arbejder med Udtryk som „Gadedreng" eller lignende Udgydelser, eller en, som saa snart der var det mindste i Vejen, sprang op som en Bombe og eksploderede som en Granat, saa vilde det virkelig sé løjerligt ud, om en saadan fornærmet Arbejder først skulde gaa til Styrelsen og spørge, om han maatte forlade et saadant „Paradis". Og da man ikke kan antage, at han skulde gaa til hvert enkelt Medlem af Styrelsen, saa maa det vel være Meningen, at der først skulde sammenkaldes et Bestyrelsesmøde, hvor man saa skulde tage under Overvejelse, om han maatte forlade sin Plads, og hvis han allerede havde forladt den, om hvorvidt han saa havde *Krav* paa den Arbejdsløshedshjælp, som Lovene hjemler ham Ret til.

Men dette om hvorvidt han har Krav eller ikke kan vi snart komme til Klarhed over. Da det altid har været Skik, at man, naar man gjorde sine Pligter, ogsaa maatte kunne fordre sine Rettigheder, saa maa det være en Selvfølge, at et Medlem der har betalt sit Bidrag til Kassen, ogsaa skal have Hjælp, naar han trænger. Det vilde derfor være højst uretfærdigt at tage denne fra ham.

Min Mening er den, at ethvert Medlem, der bliver arbejdsløs enten paa Grund af daarlige Konjunkturer eller paa hvilken som helst anden Maade, skal have Hjælp, for saavidt som han har opfyldt sine Pligter overfor Foreningen. Og den Hjælp han faar, skal han ikke betragte som en Naade, man viser ham, men som noget han kan *fordre* som sin Ret.

At Vedtagelsen af denne Lovændring vilde gøre Medlemmerne umyndige, er da ogsaa gaaet op for de fleste af Foreningens Medlemmer, og skøndt der ikke var mødt saa mange i Søndags, at Forslaget kunde blive henrettet med det samme, saa fik den ærede Styrelse dog klart og tydeligt at vide, at Medlemmerne fandt dette dens Forslag absolut forkasteligt, og denne Stemning imod Forslaget var maaske ogsaa en væsenlig Grund til, at man lod det udgaa af Dagsordenen og slet ikke lod det komme til Diskussion. Efter Forlydende vil det nu blive forelagt en ekstraordinær Generalforsamling, og man maa da antage det for givet, at denne straks vil forkaste det.

Det klogeste, Styrelsen for sin egen Skyld kunde gøre, var at putte det i Papirkurven jo før jo heller, da den saa vilde undgaa adskillige Ubehageligheder.

Det, som for Resten har givet Stødet til, at dette Forslag er fremkommet, skal efter Forlydende være en Konflikt, som for kort Tid siden fandt Sted hos Nielsen & Lydiche, men et saadant enestaaende Tilfælde er virkelig ikke nogen Grund til, at Medlemmerne skal indsætte Bestyrelsen som Formynderskab og umyndiggøre sig selv.

Lad os altsaa være enige om, naar som helst dette Forslag foreligger, da hurtigst muligt at forkaste det.

Et Medlem.

* * *

Maa det være os tilladt at tilføje nogle Bemærkninger til foranstaaende Artikel, endskøndt den jo omhandler noget, som ikke angaar os direkte, men vi mener, at Sagen er saa vigtig, at den nok kan trænge til en lidt mere udførlig Drøftelse. Vi maa da paa Forhaand erklære os som Modstandere af det af „Trykkerforeningen"s Styrelse fremsatte Lovforslag, og dette af følgende Grunde: En Fagforenings Opgave er bl. a. at vække sine Medlemmers Selvstændigheds- og

Æresfølelse og ikke at gøre Medlemmerne til viljeløse Skabninger i visse ubehøvlede Arbejdsgiveres Hænder. Det sker sjældnere, at der tilbydes Sætterne en Behandling, som saarer disses Æresfølelse, medens Trykkerne paa visse Trykkerier oftere maa lade sig titulere med „Idioter" og lignende just ikke smagfulde Betegnelser. Det er nu givet, at en Mand, der kan sine Ting, ikke finder sig i en saadan Behandling og derfor paa Grund af tilføjet personlig Fornærmelse øjeblikkelig forlader Arbejdet, uden at spørge, om dette støder an imod den „gængse" Opsigelse eller imod hvad som helst. Det Tilfælde kan nu indtræffe, at en saadan Overlast er sket paa et Sted, hvor et af Styrelsens Medlemmer har Arbejde, og hvis Styrelsen skal afgøre denne Sag, mister enten vedkommende Medbestyrer sin Plads, eller ogsaa — maa han besmykke Principalens Opførsel. Man kan i Reglen være forvisset om, at en Arbejder — i Særdeleshed under de forhaandenværende Konjunkturer — ikke forlader sin Plads uden tvingende Grunde, og hvor dette virkelig er sket, vil dette snart rygtes, saaledes at Styrelsen ikke behøver nogen Politi-Paragraf for at beskytte sin Forening mod usolide Medlemmer. Hvorfor har „Trykkerforeningen"s Styrelse ikke akcepteret den Paragraf, som „Den typografiske Forening" har i sit Regulativ for Arbejdsløshedskassen og som synes os at være betryggende nok? Denne Paragraf lyder: „— — Naar det bestemt vides, at et Medlem ved egen Skyld er bleven arbejdsløs, gives ingen Understøttelseshjælp, dog kan vedkommende i dette Tilfælde appellere til en Generalforsamling, hvis Afgørelse selvfølgelig er inappellabel."

Det synes imidlertid, som om Styrelsen for nævnte Forening har ment noget helt andet end det, der hidtil har været talt om, vi sigter nemlig til det Tilfælde, hvor flere Medlemmer faar i Sinde at gøre Strejke, men i saa Henseende findes der ligeledes en ret heldig Bestemmelse i vor Forenings Love: „I Tilfælde af en Arbejdsnedlæggelse — — — — tilsikres Deltagerne i en saadan en passende Understøttelse af Foreningens Kasse. Ved Arbejdsnedlæggelser af et større Omfang kan en hvilken som helst Generalforsamling forhøje det ordinære Kontingent. — — — Arbejdsnedlæggelser maa altid afgøres af en Generalforsamling, der er berettiget til at tage gyldig Beslutning uanset de Mødendes Antal." Dersom oftnævnte Styrelse vilde akceptere denne Affattelse, vilde den vistnok næppe møde en saadan Modstand hos sin Forenings Medlemmer, som det nu er Tilfældet med det af den fremsatte Forslag. *Red.*

Den typ. Trykkerforening

afholdt Søndag den 30. Oktbr. sin halvaarlige Generalforsamling. Til Dirigent valgtes *A. Sørensen* og til Sekretær *L. Jensen*.

Formanden mindede i smukke Ord de 2 i de seneste Dage afdøde Trykkere *Stuhr* og *Hauerberg*, af hvilke den første kun i kort Tid havde været Medlem af Foreningen, hvorimod Hauerberg havde været Medlem af Foreningen fra dens første Dage. De var dog begge bekendte som gode Kolleger. Taleren sluttede med Ønsket om, at Mindet om de afdøde sent maatte glemmes. (Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig.) — Formanden gik derpaa over til at omtale Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar, og meddelte bl. a., at Foreningens Stilling var særdeles god i enhver Henseende.

Hess fremlagde Regnskabet. Hovedkassens Indtægt havde været Kr. 535.40, medens Udgiften havde været Kr. 331.38, Overskuddet var altsaa Kr. 104.02. For Sygehjælpskassens vedkommende havde Indtægten været Kr. 134.15, og Udgiften Kr. 78.27, Overskuddet var altsaa Kr. 55.88. — Regnskabet godkendtes énst.

Punkt 2, som angik Andragender om Understøttelse til forskellige ældre Medlemmer eller Enker efter saadanne, vedtoges uden Omtale.

Punkt 3 udgik af Dagsordenen.

Punkt 4. Valg til Bestyrelsen. Til Kasserer valgtes *Hess* med 38 St., til Medbestyrere valgtes *Steffensen* og *Lassen*, hver med 38 St., og til Revisor *A. C. Christensen* med 37 St. *Jean.*

Forskelligt.

Sangforeningens Koncert til Fordel for arbejdsløse Kolleger ved Julen, som afholdes Søndag den 13. Novbr. paa Østergade 15, byder paa et saa godt Program, at dette i Forbindelse med Formaalet nok maa være i Stand til at skaffe fuldt Hus. Vi opfordrer herved Københavns Typografer til at understøtte Foretagendet paa en saadan Maade, at Hensigten med dette — at mildne lidt paa den herskende Nød — i enhver Henseende kan blive opnaaet.

Solgte Bogtrykkerier. A. Hviids Bogtrykkeri er bleven overtaget af Typograf *Otto Jensen* for en Købesum af Kr. 6,500; C. G. Schiellerups Trykkeri er bleven solgt til Forlagsboghandler *Carl Petersson* for en Købesum af Kr. 7,500, og endelig er Hvidbergs Trykkeri bleven solgt for — Kr. 3000.

Et typografisk Selskab — i Lighed med dem, der bestaar i flere større Byer i Tyskland — agtes oprettet her i Byen af Hr. Xylograf *Henriksen*. Dette Selskabs Opgave skal være, ved Udstillinger, faglige Foredrag o. l. at udvikle Typografien til et højere Standpunkt her i Landet samt at give saadanne Fingerpeg, der kan være egnet til at bibringe Typografiens Udøvere Smag for et smukt Arbejde. Vi haaber i næste Nr. at kunne give et udførligt Billede af den Plan, som Hr. Henriksen har lagt for dette Foretagende, og som ved en Fejltagelse kun blev tilstillet „Ny typ. Tid." til Optagelse.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Adolf Vilh. Nielsen (tidl. Medlem af „Ny typ. Foren." — „National-Tidende").

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Laurits Jessen (Medl. af „Dansk typ. Forening"; sidst arb. i Vejle; Eksprestrykkeriet).

Til det frivillige Fond har jeg endvidere modtaget: „Adresse-Avisen" Kr. 2.00. *Rud. Bøhm.*

Fra denne Uge er P. Aagesen bleven afskediget som Bud for „Typograf-Tidende" og staar han ikke længere i noget Forhold hverken til Bladet eller til „Den typografiske Forening".

D'Hrr., som har modtaget Abonnements-Regninger, der ikke er udstedt paa de af Foreningen til dette Brug trykte Blanketter, bedes indsende disse til Styrelsen.

Som Bud for „Typograf-Tidende" er antaget vort Medlem **A. W. M. Møller**, der tillige — da Hr. A. Holgersen er gaaet over i en anden Livsstilling — vil indkassere det ugenlige Medlemskontingent.

Styrelsen.

Typografisk Sportsklub.

Regnskab
for 1. Halvaar fra 1. April til 1. Oktober 1887.

Indtægt.

Indskud	80 Kr.	„ Øre
Kontingent & Renter	77 —	55 —
		157 Kr. 55 Øre

Udgift.

Spille-Redskaber	58 Kr.	42 Øre
Tryksager	10 —	„ —
Diverse Rekvisitter, Reparationer, Porto, Papir etc.	21 —	19 —
Budløn	4 —	37 —
	93 —	98 —
Kassebeholdning d. $^1/_{10}$ 87		63 Kr. 57 Øre

Medlemsantallet d. $^1/_{10}$ 87: 62

Jens Petersen.

Revideret og befundet rigtigt.

C. W. Nielsen. Herm. Olsen.

Den halvaarlige Generalforsamling afholdes *Søndag den 6. November*, Kl. 10 Form., i *Kafé Elektrik*, Vendersgade 5, Stuen.

Dagsorden:

1. Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar.
2. Kassereren fremlægger Regnskabet til Godkendelse.
3. Valg af 3 Styrelsesmedlemmer i Stedet for d'Hrr. O. Barnewitz og Larsen, der efter Ønske fratræder, og N. Nielsen, der er udmeldt af Klubben.
4. Foreningens Virksomhed i Vinterhalvaaret.

Styrelsen.

Typografernes Sangforening

I Aften, Lørdag, samlet Prøve. Sangerne vil faa udleveret Billetter og Programmer.

Til Fordel for arbejdsløse Typografer ved Juletid afholdes Søndag den 13. Novbr., Kl. 7½,

Koncert og **Assemblé**

i Lokalet, Østergade 15 (forhen Kongens Klub).

PROGRAM:

1. Axel Guldbrandsen: Tonernes Magt.
2. Conradi: Aftensang.
3. V. Westmeyer: Er Du en fattig Djævel.
4. Wieniawski: Capricio valse, Hr. kgl. Kapelmusikus *Carl Jensen.*
5. *„For hundrede Aar siden i København"*, Foredrag af Forfatteren, Hr. *Carl Bruun.*
6. C. J. Hansen: Fra Kysten.
7. Mangold: I skogen.
8. Léonard: Souvenir d'Haydn, Hr. kgl. Kapelmusikus *Carl Jensen.*
9. O. Lindblad: Ur Ossians dunkla sagaverld.
10. J. P. E. Hartmann: Jægerkor af „Syvsoverdag".
11. Jul. Otto: Kinesermarsch.

Billetter til Koncerten à 50 Øre faas hos Medlemmerne paa Bogtrykkerierne. Balbaand til Assembléet à 50 Øre erholdes Koncertaftenen i Lokalet.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

I *Helsingør* er Hr. *Hejnrich Bünner*, valgt til Lokalforeningsformand i Stedet for F. W. Bøttcher, som er bortrejst.

Nye Medlemmer:

Rudkøbing, *P. Hansen* (udl. hos F. J. Høeg i Rudkøbing d. 1. Oktbr 1887).

Ringsted, *Lars Peter Nielsen* (udl. i „Folketidende"s Bogtrykkeri i Ringsted d. 1. Novbr. 1887).

Køge, *H. P. Christiansen* (udl. hos Svarre Sørensen i Køge d. 1. Novbr. 1887).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus (Odder), *R. K. Jørgensen* (sidst arb. i Rudkøbing).

Do. do., *Ivan Hunderup* (sidst arb. i Ribe).

Fortrejste Medlemmer.

Ribe, *Ivan Hunderup* til Odder.

Kolding, *Jens Rasmussen Jensen* (arbejdsløs).

Rudkøbing, *R. Jørgensen* til Aarhus (Odder).

Do., *Karl Kristensen* til Nyborg (Militær),

Brevkasse.

F. M. i Viborg. Deres hemmelighedsfulde Stykke egner sig ikke til Optagelse; Skriv til rette Vedkommende (Hovedbestyrelsen), og det paaankede Forhold vil da blive undersøgt.

Redaktionsudvalget f. Pr.

Kvitteringslisten over Bidrag til Wettersténs Enke i næste Nr.

KUNDGØRELSER.

Da vi agte at forandre vort Bogtrykkeri til Parisersystem og Højde, kan hele vort betydelige og hovedsagelig gode Materiale paa tysk Kegel og Højde samt fransk Kegel og tysk Højde erholdes til Købs enten samlet eller delvis til omtrent Tøjpris. Om ønskes kan Reoler og Kasser medfølge. Komplet Materiale til en Avis kan erholdes separat. Prøver paa Skrifter og Indfatninger sendes paa Forlangende.

Brødr. Backhausen,
Aarhus.

Udgiver: „Den typografiske Forening". Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36. Ekspeditør: *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 34. | Kobenhavn, den 11. November 1887. | 14. Aargang.

En ny Forening.

Hr. *F. Hendriksen* er i sidste Nummer af „Ny typografisk Tidende" fremkommet med et Forslag om Dannelsen af en Forening, hvis Formaal skal gaa ud paa at „hæve Niveauet for og skærpe Fordringerne til Bogtrykkerkunsten og Bøgers Udseende her i Landet".

Hr. Hendriksen mener, at en saadan Forening kunde virke paa følgende Maade:

„Hvad Foreningen tænkes at burde udrette, er, saa snart ské kan, at skaffe et mindre Lokale, der i det mindste er aabent om Søndagen, og hvor der meget jævnligt kan foranstaltes Udstillinger af dygtige Bogtrykarbejder fra Fortid og Nutid; endvidere at paabegynde en Samling af udmærket Bogtryk, gammelt og nyt; at udbrede Kendskab til Bogtrykkets Historie og dets Udviklingsgang, af og til gennem Foredrag, men især ved — mindst én Gang aarlig — at udgive et Tidsskrift eller en Bog i den bedst mulige Udstyrelse; at arbejde hen til Oprettelsen af en Fagskole for unge Sættere, Trykkere og om muligt Bogbindere; at gøre alt dette saa billigt, at der bliver Plads for den yngste Arbejder."

Sagen har vor udelte Sympathi. Vi har i mange Aar diskuteret faglige Reformer, vi har anmodet Arbejdsgiverne i Fagets Interesse at tage den faglige Uddannelse af Lærlingene op til Drøftelse og eventuel Virkeliggørelse, men d'Hrr. har vendt det døve Øre til og ikke værdiget os et Svar. Vi faar nu sé, om Hr. Hendriksen skulde faa bedre Held med sig.

Det er den nuværende kapitalistiske Produktionsmaade, der er Skyld i, at den faglige Dygtighed Dag for Dag svinder. Gamle Tiders Fordringer om solidt og grundigt Arbejde er slaaet til Jorden af Nutidens Krav paa billig og hurtig Produktion. Men selv om der ikke er Udsigt til nogen fuldstændig gennemført Forandring i dette Forhold, da i saa Fald det nuværende økonomiske System maatte kuldkastes, har man ingen Grund til helt at opgive Haabet om en grundigere faglig Uddannelse, naar blot Fagets arbejdende Kræfter i Forbindelse med Principalerne vil tage fat paa Opgaven. I den Henseende mener vi, at en Fagskole for Sættere og Trykkere ubetinget maa være det første Skridt. Hr. Hendriksen har sat det som sidste Punkt paa Programmet og har endogsaa nøjedes med at ville „arbejde hen dertil". Efter vor Mening gælder det imidlertid først og fremmest om at bibringe Fagets udøvende Kræfter en saavel theoretisk som praktisk faglig Uddannelse, da det er denne, som uden Tvivl vil bevirke, at Kappelysten vokser mellem Arbejderne indbyrdes, samtidigt med at Principalerne faar Øjnene op for, at Bestræbelser i denne Retning ikke er frugtesløse og saaledes skærpe Fordringerne om en god Uddannelse.

Vi undervurderer ikke Nytten af at foranstalte Udstillinger af dygtige Bogtrykarbejder fra Fortid og Nutid. Forevises der den Slags Mønstersamlinger, vil Lysten hos Fagets Arbejdere vækkes, d'Hrr. Arbejdsgiveres Smag uddannes — hvad den sandelig ikke mindst trænger til — og Publikums Sans for smukt udført Arbejde derigennem udvikles. Men Vanskeligheden ligger i, at det kun er meget faa Forretninger her hjemme, der er i Stand til at frembringe mønstergyldige Arbejder, og selv om de kunde det, næppe vil bestride Udgifterne, der er forbundne dermed. Naar man husker paa, at kun 3 danske Firmaer har deltaget i den internationale Mønsterbytning, hvoraf der allerede nu er udgivet 8 Bind, vil man give os Ret i, at man er berettiget til at tvivle om de danske Bogtrykkeres Vilje og Ævne til at virke i den Retning. Og Hr. Hendriksen maa give os Ret i, at d'Hrr. Bogtrykkere og Boghandlere aldrig har vist de arbejdende Typografer saa megen Velvilje, at man kan nære berettiget Haab om fra deres Side at modtage den pekuniære Støtte, som en Samling af udmærket Bogtryk eller en aarlig Udgivelse af et pragtfuldt udstyret Tidsskrift uden Tvivl vil medføre. Da vi sidst anmodede d'Hrr. Boghandlere om at vise deres Interesse for Typograferne ved at overlade deres Forening et Eksemplar af de Bøger, der blev udgivet, var der kun nogle ganske enkelte, der svarede paa denne Opfordring, endskøndt det dog maatte siges at være en meget beskeden Fordring, der blev stillet. Vi vil ønske, vi maa tage fejl, men de forudgaaende Begivenheder giver os Ret til at stille os meget skeptiske lige overfor d'Hrr.s Interesse for den arbejdende Stand, som indtil Dato kun har bestaaet i at udbytte os saa meget som muligt.

Hvor underligt det end lyder og hvor beskæmmende det end er for *dansk* Bogtrykkunst, tror vi, at en Henvendelse til de udenlandske Skriftstøberier, som alle enten selv har Bogtrykkerier eller i hvert Fald i stor Mængde lader fremstille Anvendelsesblade for deres Frembringelser, vilde bringe et langt fyldigere Resultat. Ganske vist er ikke alt paa dette Omraade mønstergyldigt, men en Paavisning af de tilstedeværende Mangler og en Klargøren af begaaede Fejl vil maaske nok saa godt bidrage til at paavirke Smagen og udvikle Dygtigheden. Men for at der skal komme noget positivt ud af dette, hvis man gennem Foredrag og Udgivelsen af aarlige mønstergyldige grafiske Arbejder skal kunne vente sig noget positivt Udbytte, er det nødvendigt først og fremmest at skabe Betingelserne for Forstaaelsen

heraf, og dette naas kun ved gennem en Fagskole at bibringe Arbejderne det nødvendige Grundlag. Det er en Opgave, som kun kan løses ved Samarbejde mellem Principalerne og Arbejderne, og det er d'Hrr. Arbejdsgivere og andre af den besiddende Klasse, der maa skyde de nødvendige Midler til. Fra Arbejderne kan der jo kun være Tale om et ringe pekuniært Vederlag.

Vi véd ikke med Bestemthed, hvorledes Hr. Hendriksen har tænkt sig Sagen sat i Gang, men tror ikke at møde Uvilje, naar vi foreslaar at lade Sagen drøfte af Delegerede fra de herværende typografiske Arbejderorganisationer samt Foreningen af danske Bogtrykkere, der sammen med Hr. Hendriksen havde at udarbejde en Opfordring til Dannelsen af en grafisk Forening. Naar flere af vore Meningsfæller maaske kan have undret sig over, at Hr. Hendriksen har undladt at sende os sit Forslag, er dette ikke skét af Uvilje mod „Den typ. Forening", men udelukkende af Hensigtsmæssighedshensyn, og om vi end for vor Del vilde have sat Pris paa at have modtaget Forslaget fra første Haand, er Hr. Hendriksens Fortid os en Borgen for, at noget som helst politisk Motiv skulde have ligget til Grund for denne Undladelse.

Hvad kan det nytte?

Fra forskellige Sider har man i den senere Tid betonet Ønskeligheden af en Sammenslutning mellem de tvende typografiske Foreninger; men samtidig med, at et saadant Ønske er oppe blandt Medlemmerne, indlader man sig dog ikke paa at drøfte Muligheden af, at et Arrangement kunde træffes ved, at man begyndte med mindre vigtige Sager, ja den ene Part har endog indtaget et saa bestemt Standpunkt, idet den kort og godt siger: Meld Eder ud af Fagforeningerne! *ergo: kryb til Korset!*

Man sér altsaa, at Striden ønskes fortsat, og jeg kunde blot ønske at bemærke, at skal man modarbejde hinanden, saa lad os vælge Vaaben, der er Mænd værdige. Lad os ikke drive økonomisk Krig, send ikke Medlemmerne omkring med Tiggerbreve om Arbejde*), og lad Principalerne selv vælge deres Folk af den ledige Arbejdskraft. Der er kun enkelte Principaler, der deltager i Striden, og denne Deltagelse er næppe til Fordel for Arbejderne i det Hele. Enhver meler sin Kage. Hovedsagen maa være at faa dygtige Folk, og saadanne kan man vel finde i begge Lejre? Dernæst har jeg sét den Paastand fremsat, at den ene Part vilde blot Sammenslutningen for at berige sin tomme Kasse. Her stiller Forholdet sig saaledes: Den gamle Forening har ca. 2000 Kr. i Kassebeholdning foruden „udestaaende Fordringer", og den ny Forening havde for kort Tid siden 1000 Kr. og har snarere mindre nu. Medlemsantallet gennemsnitlig for den første ca. 250 Medlemmer og for den anden ikke over 150. Jeg tror derfor at kunne hævde, at de 250 Medlemmer ikke vilde lumpe sig for ca. 1000 Kr. Nej, smukkere vilde det være, om man tænkte paa, at disse Midler, sammen med de dobbelte Administrationsudgifter og Bladudgifter, kunde anvendes til Fordel for vore trængende Fagfæller. Men maaske er det bedre at kaste Pengene ud til unødvendige, maaske skadelige Foranstaltninger, end at anvende dem til fælles Gavn og forbedrende økonomiske Vilkaar i vort Fag?

Nu maa vi imidlertid betragte vore Modstanderes Fordring lidt nærmere, nemlig Udmeldelse af Fagforeningerne, og da vil jeg spørge: Hvad kan det nytte? Er vort Standpunkt ikke fuldt saa godt som vore Modstanderes? Vi har Samarbejde med de øvrige Haandværkere i Danmark gennem en stærk Organisation, som ikke lægger noget Baand paa os. Den nye Forenings Tanke synes at være: faar vi Typograferne til at melde sig ud af Fagforeningerne, følger maaske flere Fag Bevægelsen. Men jeg vil tillade mig at paastaa, at der i Fagforeningerne findes Mænd, der fuldt ud er paa det Rene med, hvilke Ofre det har kostet at samle denne Arbejderorganisation, at de næppe ofrer den, fordi et Mindretal fatter Planer, som kun vil føre til Splittelse og forbitret Kamp. Nej, mine Herrer, er vi utilfredse med de Bestræbelser, som er gjorte af Fagforeningernes Ledere, saa saml de Misfornøjede *indenfor* Fagforeningerne, og bliver denne Opposition stærk nok, kan vi jo afsætte de gamle Ledere og vælge nye, som arbejder efter vort Ønske. En Opposition kan i hvert Fald, naar den vel at mærke holdes indenfor Fagforeningerne, kun gavne og bringe mere Liv i hele Foreningslivet. *Stilk.*

*) Denne Anklage kan ikke ramme Styrelsen for „Den typografiske Forening". *Red.*

Kun for Sagens Skyld.

Hr. Harald Jensen har i et foregaaende Nr. skrevet en Artikel angaaende de to Sager, der i den sidste Tid har hidført en Vekselvirkning mellem Kolding Lokalforening og Hovedbestyrelsen. Angaaende den første af disse, nemlig *Redaktionsudvalget*, da er vi her i Kolding, ligesom Hr. H. J., af den Mening, at Repræsentantmødets Resolution er saa tydelig som vel mulig, idet den ikke indeholder et eneste Ord, der kan give Hr. H. J. berettiget Grund til at „*fortolke*" den paa den Maade, han har gjort. Hvad en og anden har udtalt som sin personlige Mening paa Repræsentantmødet, vedkommer jo aldeles ikke Sagen, hvorfor vi ej heller skal indlade os paa nogen Omtale deraf, ligesaa lidt som den af Hr. H. J. nævnte Uvilje mod Redaktionsudvalget berører os, da vi intet Steds har fremdraget Udvalgets Personer. Om denne Sag henholder vi os nu som tidligere til vor Protest imod, at Redaktionsudvalget gives denne vidtrækkende Myndighed, da Repræsentantmødets Beslutning i saa Henseende mangler, og vi tillige ansér det som skadeligt for Udviklingen af „Typ.-Tid.".

Angaaende den anden Sag, *Begravelseshjælpen*, da formener vi, at den Maade, Hovedbestyrelsen vil ordne Sagen paa, først skal fastslaas ved Lov, forinden den er gyldig; i nærværende Tilfælde kan denne Stadfæstelse jo kun erholdes ved en Afstemning blandt

Medlemmerne. Om Ordningen af denne Sag tror vi, som tidligere udviklet her i Tidenden, at alle Parter vil være bedst tjent med, at det overskydende Beløb fra hvert indtrædende Dødsfald opsamles i et særligt Fond, som saa, naar lovbundne Regler derom foreligger, anvendes til Understøttelse af vore arbejdsudygtige, ældre Medlemmer, og med denne Begyndelse „tager vi fat paa den for Alvor". — I Følge vore nugældende Love er Hovedbestyrelsen forpligtet til at lade foretage Opkrævning ved *hvert* Dødsfald, og vi kan ikke med vor bedste Vilje indsé, at der i den af os foreslaaede Ordning af Overskuddets Anvendelse er noget, der kan foregribe Sagen, som her har været længe nøje overvejet.

Vi gentager, hvad tidligere er fremhævet, at vi gerne ønsker disse Spørgsmaal diskuteret rundt om i Lokalforeningerne, og Meddelelse desangaaende sendt til „Typ.-Tid.". *Kolding Lokalforening.*

„Overmale Papiret og fylde ‚Typ.-Tid.'s Spalter".

„Jeg hører ikke til dem, som griber den mindste Anledning til at overmale Papiret og fylde ‚Typ.-Tid.'s Spalter. Naar jeg har noget at skrive, saa skriver jeg — ellers ikke."
28. Oktbr 87. **Harald Jensen.**

I det anførte Citat ligger naturligvis ikke skjult den mindste Antydning af Ubehagelighed mod „Typ.-Tid.", fordi denne ved forskellige Lejligheder har givet Husrum for Ønsket om, at „Dansk typ. Foren."s Hovedbestyrelse benyttede Foreningens Organ en lille Kende flittigere end hidtil er sket, — nej, paa ingen Maade. Ikke heller er det Hr. H. Jensens Mening, at de smaa Meddelelser („den mindste Anledning"), der hist og her fra tilflyder Bladet, ikke skulde være af nogen som helst Betydning eller Værd, — nej, langt fra. Hr. H. Jensens ovenanførte Citat maa og kan kun ansés som Udslag af en pirrelig Stemning overfor de gentagne Paamindelser til Hovedbestyrelsen om at benytte „Typ.-Tid.". *En Situationsbetragter.*

Typografisk Sportsklub

afholdt Søndag den 6. November sin første halvaarlige Generalforsamling. Til Dirigent valgtes *C. W. Nielsen.*

Klubbens hidtilværende Formand, *Barnewitz*, aflagde Beretning om Klubbens Virksomhed i det forløbne Halvaar, og udviklede hvorledes Klubben var blevet til ved nogle Møder, som Fremskridtsklubben sammen med *A. C. Meyer* ved „Social-Demokraten" samt Kand. *H. Trier* og *Staal* havde foranlediget.

Kassereren fremlagde derpaa Regnskabet. Klubben havde haft noget over 90 Medlemmer, af hvilke imidlertid kun de 80 havde betalt Indskud. Af disse 80 var der en Del udmeldte eller udslettede, saaledes at Klubbens Medlemsantal nu var 62. Klubben havde et større Beløb udestaaende som Restancer, hvoraf dog de fleste vilde indkomme til Kassen. Grunden til disse Restancer var den uheldige Opkrævningsmaade, som man vilde søge at forandre derhen, at Klubben ved et Bud hver Maaned lod opkræve Kontingent imod Kvittering. Regnskabet godkendtes énstemmig.

Det tredie Punkt paa Dagsordenen var Valg af 3 Medlemmer til Bestyrelsen. Hertil valgtes d'Hrr. *Chr. Bjerregaard, Herm. Olsen* og *Chr. Helmig*, den sidste som Repræsentant for „Ny typ. Foren.". Desuden skulde der vælges 2 Revisorer, som var glemt ved Klubbens Stiftelse; til Revisorer valgtes dernæst d'Hrr. *C. W. Nielsen* og *Andersen.*

Det fjerde Punkt paa Dagsordenen var Klubbens Virksomhed i Vinter-Halvaaret. *G. Smith* havde forhørt sig hos en af de københavnske Gymnastikforeninger om, hvorledes et saadant Gymnastikkursus kunde arrangeres, og Resultatet af disse Forespørgsler havde været, at Kontingentet til Klubben maatte forhøjes en Del, hvis man ønskede at benytte Gothergades Ekserserhus med de deri værende Rekvisitter. Kunde man derimod faa en af Kommunens Gymnastiksale til Laans, hvad der jo ikke var helt usandsynligt, vilde Klubbens Udgifter næppe væsenligt forøges. *Barnewitz* meddelte, at han som Formand havde underhandlet med Klubben „Gemüthlichkeit" om at laane Redskaber hos denne, og Styrelsen havde fra nævnte Klub mødt megen Velvilje. Med Hensyn til Tiden der skulde øves i, fandt han det heldigt at benytte et Par Timer Søndag Formiddag. *Smith* fandt det nødvendigt at have i det mindste en Aftentime om Ugen, da der maaske var adskillige, der ikke saa godt kunde møde om Søndagen. *Barnewitz, Helmig* m. fl. udtalte sig dog herimod, da de fandt det uheldigt at splitte Medlemmerne i to Hold, hvilket maaske vilde have til Følge, at der ikke vilde møde saa mange om Søndagen. *Dirigenten* mindede om, at vi ved at benytte Aftentimer ogsaa vilde faa en Gasregning at betale. Efter at endnu flere havde havt Ordet, vedtoges en Resolution, der gav Styrelsen Bemyndigelse til at arrangere alt paa bedste Maade, og snarest muligt at underrette Medlemmerne om Resultatet af dens Virksomhed. Det vedtoges ligeledes at bringe Fremskridtsklubben og Københavns Boldtklub en Tak for den Støtte, de havde ydet Sportsklubben. Smith motiverede en Tak til de afgaaede Styrelsesmedlemmer. Med et af Barnewitz udbragt „Leve" for Klubben sluttede Generalforsamlingen.

Jean.

Forskelligt.

Der var for sidste Gang —. Min lille lys-krøllede Prins, der driver sit langtrukne Uvæsen i den nyeste „Ny Humorist", er bleven dydig indigneret over de Klaps, jeg har givet ham over sine lange Fingre for sine inpertinente Angreb paa sagesløse Personer. Han troede ustraffet at turde paadutte anden Mand, at denne vilde gifte sig med Prinsessen fra det Tofemtedels Kongerige *for hendes Penges Skyld*, medens han meget godt vidste, at det var, fordi Kongeriget, naar det udgjorde ét samlet Hele, vilde være et langt bedre Tilflugtssted for sine Indbyggere, end naar det er udstykket i Duodez-Stater. Den lille næsvise Knægt gik endog saa vidt, at han paa Grund af „forvanskede Kendsgærninger" vilde putte en Mand, der i en Række

af Aar har viet baade Tid og Kræfter til sine Kollegers Velfærd, i en Idiotanstalt — denne Fremgangsmaade fandt Fyren var meget „fair". Nu, da han bliver revset herfor, holder han begge Hænder paa sin ømme Corpus og tuder ynkeligt: „Gud, sikken en Raahed! — og saa taler de oven i Købet om min *Fortid*, akkurat som om andre Mennesker var uden en saadan; nej, lad os hellere tale om *Fremtiden!*" Med disse Ord kiler han ud af Døren, raabende efter sig: „For Eftertiden er jeg kun hjemme for *saglige* Diskussioner, nu har jeg faaet nok af disse Personligheder!" Jeg maa tilstaa, at jeg med uskrømtet Glæde har modtaget denne Erklæring og jeg vil kun haabe, at han maa holde Ord, hvilket sidste just ikke synes at være nogen fremragende Egenskab i hans Tofemtedels Kongerige. — Han lader ogsaa et Ord falde om „Misundelse", men dette skal være ham tilgivet, saa meget mere, som han er aldeles paa Vildspor efter mig. Jeg skal kun sige ham, at jeg næppe tror, at det er for hans *faglige Dygtigheds* Skyld, at han har faaet en Gespon til at hjælpe at drive de smaa Regninger tilvejrs, thi der er ubestrideligt langt dygtigere Folk paa samme Trykkeri, som ikke har nogen Dreng. Den Slags „Firhændighed", som den lille Prins er velsignet med, har „Typ.-Tid." aldrig haft noget tilovers for, idet Bladet ikke er nogen Ven af — Udbytningssystemet!

Mene tekel.

Den typografiske Forening.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Ole Peter Hansen (sidst arb. i Aarhus).

Til **Emil Wetterstens Enke** er endvidere indkommet:

P. Christensen 1.00, Eltongs Bogtrykkeri 3.00, Lazarus's Bogtr. 3.00, Chr. Birchs Bogtr. 1.50, Rasmussen & Olsens Bogtr. 1.50, Uden Mærke 2.00, Behrends Bogtr. 1.00, Hvidbergs Bogtr. 2.50, Hohlenbergs Bogtr. 0.50, Truelsens Bogtr. 7.50. I alt 23.50.

I alt med de tidligere anmeldte 364 Kr. 90 Øre — 388 Kr. 40 Øre.

Hermed sluttes Indsamlingen.

Den 1. Novbr. 1887.

P. J. Jensen. *J. V. Winkelmann.*

Idet jeg herved kvitterer for ovenstaaende Beløb, tillader jeg mig tillige at bringe min hjærteligste Tak for den store Hjælp, der er bleven mig ydet.

Petrea Wettersten.

Typografernes Sangforening

Til Fordel for arbejdsløse Typografer ved Juletid afholdes Søndag den 13. Novbr., Kl. 7½,

Koncert og **Assemblé**

i Lokalet, Østergade 15 (forhen Kongens Klub).

PROGRAM:

1. Axel Guldbrandsen: Tonernes Magt.
2. Conradi: Aftensang.
3. V. Westmeyer: Er Du en fattig Djævel.
4. Wieniawski: Capricio valse, Hr kgl. Kapelmusikus *Carl Jensen.*
5. „*For hundrede Aar siden i København*", Foredrag af Forfatteren, Hr. *Carl Bruun.*
6. C. J. Hansen: Fra Kysten.
7. Mangold: I skogen.
8. Léonard: Souvenir d'Haydn, Hr. kgl. Kapelmusikus *Carl Jensen.*
9. O. Lindblad: Ur Ossians dunkla sagaverld.
10. J. P. E. Hartmann: Jægerkor af „Syvsoverdag".
11. Jul. Otto: Kinesermarsch.

Billetter til Koncerten à 50 Øre faas hos Medlemmerne paa Bogtrykkerierne. Balbaand til Assembléet à 50 Øre erholdes Koncertaftenen i Lokalet.

Intet Billetsalg ved Indgangen. *Styrelsen.*

Typografisk Sportsklub

afholder Øvelse med Fodboldt Søndag den 13. Novbr., Kl. 9.

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer:

Jens Christian Møller (udlært i „Hjørring Amtstidende"s Bogtrykkeri i Hjørring d. 1. Novbr. 1887).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Hillerød, *Niels Fritz Bernhard Nielsen* (sidst arb. i Nakskov).

Bortrejste Medlemmer.

Aalborg, *Martinus Gundersen* til København (arbejdsløs).

Holbæk, *A. E. Nielsen* til do. (arbejdsløs).

Nakskov, *Niels Fritz Bernhard Nielsen* til Hillerød.

Brevkasse.

H. i R. Deres Forespørgsel har vi sendt til Redaktions-Udvalget i Odense.

A. Mannelius' Eksped. i G. Vi optager principielt *ikke* Annoncer ang. *pikante* Billeder eller lign.

KUNDGØRELSER.

Da vi agte at forandre vort Bogtrykkeri til Parisersystem og Højde, kan hele vort betydelige og hovedsagelig gode Materiale paa tysk Kegel og Højde samt fransk Kegel og tysk Højde erholdes til Kobs enten samlet eller delvis til omtrent Tøjpris. Om ønskes kan Reoler og Kasser medfølge. Komplet Materiale til en Avis kan erholdes separat. Prøver paa Skrifter og Indfatninger sendes paa Foriangende. **Brødr. Backhausen,** Aarhus.

Det **bedste** og **mest praktiske Slutte-Apparat** er

„Universal Slutte-Steg".

Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!

HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlstrasse 104.

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgivere: „Den typografiske Forening" i København og „Dansk typografisk Forening". — Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense. — Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 35. | København, den 18. November 1887. | 14. Aargang.

Regeringens Bogtrykker.

I den senere Tid er der i Dagbladene, og da navnlig i „Social-Demokraten", fremkommen Meddelelser om en Undersøgelse af det Parpir, der benyttes til Regeringens Dokumenter; denne Undersøgelse er endvidere bleven udvidet til ligeledes at omfatte „Rigsdagstidende"s, „Lovtidende"s og „Ministerialtidende"s Papir, hvorved det har vist sig, at Kvaliteten af det leverede Papir aldeles ikke opfylder den Fordring, som maa stilles til Statsdokumenter, nemlig at de skal kunne danne en Ledetraad for de kommende Slægter. Opdagelsen af denne fatale Omstændighed har medført, at der er bleven indledet retslig Undersøgelse imod „Papirleverandøren", som hvilken Bladene nævner Hr. Kancelliraad *Fr. H. Schultz*. Der paastaas, at den imellem Regeringen og nævnte Bogtrykker oprettede Kontrakt stipulerer en Pris af 60 Øre pr. Pd., medens Værdien af det leverede Papir skal være mindst 1/3 Del mindre — altsaa kun ca. 40 Øre pr. Pd. Hvorledes det i Virkeligheden forholder sig med denne graverende Beskyldning, vil den indledede Undersøgelse forhaabenlig kaste fuld Klarhed over, og indtil da kunde man egenlig afholde sig fra alle Refleksioner om denne Sag, men da den ikke desto mindre ogsaa leder Tanken hen paa et andet Forhold, skal vi her opholde os lidt længere ved dette interessante Tilfælde.

Vi maa tilstaa, at en kontraktmæssig fastsat *Pris* paa Papiret, som den, der skal findes i nævnte Kontrakt, er et overmaade — elastisk Begreb, thi derved rammes Papirets *Kvalitet* paa ingen Maade. Ganske vist kan der for Tiden leveres et meget godt Papir til 60 Øre pr. Pd., men naar man tager Hensyn til de idelige Fluktuationer i Papirpriserne — og særlig med den for et Par Aar siden bestaaende „Ring" af danske Papirfabrikanter for Øje, — kan det Tilfælde indtræffe, at 60 Øre ikke længere er til Fordel for Kvaliteten. Hvis det havde været Regeringens Hensigt, til alle Tider at sikre sig et godt Papir, maatte den have opstillet helt anderledes indgaaende Bestemmelser, t. Eks. hvilke Ingredientser Papiret skulde bestaa af og hvilke Stoffer der ikke maatte blandes i Massen; den Stab af Teknikere og Kemikere, som Regeringen mere end en hvilken som helst Privatmand kan raade over, vilde med Lethed kunne have givet Anvisning paa Massens Sammensætning. Det synes saaledes at være vanskelig, helt at fritage Regeringen for et vist *moralsk* Medansvar for de begaaede Synder, men da vi selvfølgelig ikke kender Kontraktens Ordlyd, afholder vi os klogeligen fra at afgive en bestemt Dom i saa Henseende.

Der er imidlertid en anden Omstændighed, som vi kan have Lyst til at dvæle lidt ved, dette er den Stilling, som Hr. Bogtrykker Schultz indtager over for Hovedstadens øvrige skatte-ydende Bogtrykkere. Der vil vistnok ikke findes ret mange Bogtrykkere, som ikke i deres Hjærte har fordømt det Monopol, som Hr. Schultz har paa alt Regeringsarbejde, og vi finder det ligeledes i høj Grad fordømmeligt. Regeringens Forbrug paa Tryksager løber selvfølgelig op til en meget betydelig Sum, og da Regeringen tager Skat af enhver næringsdrivende og arbejdende Borger — altsaa ogsaa af Bogtrykkerne og Typograferne — vilde det ikke være mere end billigt, om den fordelte Behovet af sine Tryksager paa flere Hænder — for saa vidt man ikke vil bekvemme sig til at oprette et Statstrykkeri. Hvad vilde der vel være i Vejen for, om man t. Eks. hvert andet eller hvert tredje Aar bortliciterede Tryksagerne til et vist Antal Bogtrykkere? Vi er ikke blinde for, at Licitationssystemet bærer adskillige Farer i sig og ikke mindst den, at der muligvis kunde blive Tale om Smudskonkurrence, men i denne Henseende havde Regeringen det i sin Haand at sætte en Hæmsko for saadanne Smudskonkurrence-Lyster ved i Licitationsbetingelserne at bestemme, at man just ikke vilde reflektere paa de *laveste* Bud. Endvidere burde det stilles som en Betingelse, at vedkommende Konkurrenter i ét og alt overholder den Tarif, der til enhver Tid er fastsat imellem Principalerne og Arbejderne. At særlig denne sidste Bestemmelse er realisabel, har Kommunalraadet i Leipzig vist paa en ligefrem demonstrativ Maade, idet Byen Leipzigs Tryksager udelukkende bortgives til saadanne Bogtrykkere, der afgiver en skriftlig Erklæring om, at de arbejder efter den almindelige tyske Tarif af 1886; overbevises disse Bogtrykkere om Brud paa Tarifen, udsætter de sig derved for at miste deres kommunale Tryksager. Det vilde ikke være vanskeligt ved adskillige flere Eksempler at bevise Gennemførligheden af den ovenfor udtalte Tanke, men vi mener, at dette ene er tilstrækkeligt.

Hr. Kancelliraad Schultz, der altsaa for Tiden er Monopolist paa Regeringens Tryksager, har dog ogsaa paa anden Maade leveret et Bevis paa, at han har en fuld Forstaaelse af, hvorledes „Madposen skal skæres". Det meddeles os nemlig, at der paa Finanslovforslaget for 2 Aar siden har staaet en omtrent saalydende Post: „Til Bogtrykker Schultz til Anskaffelsen af ny Typer 3000 Kr." Ved Folkethingets Visnepolitik var det nemlig umuliggjort at faa de forskellige af Regeringen forelagte Lovforslag vedtagne, og Følgen heraf blev, at Schultz fik alt sit Materiale opsat. Saa vidt os bekendt findes der i Kontrakten en Bestemmelse om, at

han skal være i Besiddelse af saa meget Materiale, som der behøves til at sætte et vist Antal Ark om Dagen, og paa Grundlag af denne Bestemmelse var det vistnok, at han forlangte 3000 Kr., som Regeringen ogsaa tilstod ham. Aldeles bortsét fra, at der jo fandtes gode Raad for Materialemanglen, nemlig ved at lægge af paa de Lovforslag, der ikke kunde blive behandlede og vedtagne, kan man være saa temmelig forvisset om, at Hr. S. har beregnet sig den staaende Sats saa splendid, at han ikke har lidt noget Tab derved. Allerede af denne Grund synes Fordringen om 3000 Kr. til Anskaffelse af ny Skrift temmelig hasarderet, men naar man tænker nærmere over denne Fordring, kan man ikke undgaa at trække paa Smilebaandet ad den. Hvad vilde f. Eks. en Boghandler sige, dersom en Bogtrykker kom til ham og sagde: „Ja, nu har jeg opsat hele den Skrift, som jeg har forpligtet mig til at være i Besiddelse af for at kunne sætte Deres Værker, men da De ikke kan faa Korrekturen fra Forfatterne, maa De virkelig give mig Penge til Anskaffelsen af mere Skrift, dersom De vil have, at jeg skal sætte mere end det, der alt staar i Forvejen!“ Vi tænker, at Boghandleren vilde vise vedkommende dristige Forretningsmand derhen, hvor Peberet gror. Saaledes tænkte imidlertid Regeringen ikke.

Hvad enten nu Hr. Kancelliraad Fr. H. Schultz med Forsæt har leveret et ringere Papir, eller dette er sket ved hans Uagtpaagivenhed (hvilket ganske vist ikke vilde være i Stand til at fri ham for Ansvar), var det ønskeligt, om Regeringen kunde komme lidt i Tanker om, at det er i høj Grad uretfærdigt imod Byens øvrige Bogtrykkere at give en enkelt Mand et indbringende Monopol paa alt Regeringsarbejde — *nødvendigt* er det i alle Tilfælde ikke, som Ordningen af et lignende Forhold i Kristiania tydeligt nok beviser, idet der deltager 5 Bogtrykkerier i Færdiggørelsen af Storthingets Arbejde. Kunde vi have bidraget vort til, at Regeringen tager dette Forhold under nøje Overvejelse, var Hensigten med disse Linier naaet. *B.*

Fremad!

Der har i lange Tider hersket en Dvale indenfor vort Fag, hvilket er saa meget mærkeligere, som Typografiens Dyrkere jo altid har været ansét for et Folkefærd, blandt hvilket Fremskridt og Forandring har hersket som en kraftig Higen efter alt Nyt. Der har som sagt været Vindstille. Selv Hr. Lazarus' Forslag om Indskrænkning i Arbejdstiden fandt ikke Genklang, hvilket ikke var saa forunderligt, da jo alle fortjenende Aander i Almindelighed — sikkert ogsaa Hr. Lazarus — nødigt gaar med til en Lønningsnedsættelse, som dette jo absolut maatte blive, og som særlig for de gifte Arbejderes Vedkommende vilde blive meget følelig, maaske uudholdelig, paa en Tid, hvor daarlige Konjunkturer har sat deres Præg paa ethvert nyt Arbejde.

Men nok derom! Det, der særlig har vakt glædelige Forhaabninger hos mig, er Hr. Xylograf *Hendriksens* Forslag i sidste Nummer, og jeg skal ikke nægte det, mit Hjærte bævede og et dybt Suk: Mon der bliver Noget deraf? tvang sig frem. En Aften kom atter dette Suk, og jeg tænkte paa, hvor mange Herligheder mon der ligger skjult bag disse to Ord: Et Forslag! Da jeg imidlertid intet vidste og intet kunde faa at vide ud over den korte Antydning, „Typ.-Tid.“ indeholdt, maatte mit videbegærlige Hjærte slaa sig til Ro, idet jeg dog ganske ydmygt udbrød: Hvad kan der udrettes? Ja, Hr. Hendriksens Forening vilde være til stor Gavn for de voksne Udøvere af Bogtrykkerkunsten, derom kunde ingen tvivle, og disse kunde atter lade deres Lærdom og Iagttagelser gaa over paa Poderne indtil fjerde og femte Led. Derved vilde meget være opnaaet. Naar man dertil satte en tvungen Svendeprøve, og forinden Aften- og Søndagsundervisning i en eventuel Fagskole, dog indskrænket til det sidste Aar af Læretiden, i hvilket Tidsrum meddeltes Undervisning i Tegning, Ornamentik, finere Akcidenssætning og Sprog, vilde et glimrende Resultat være opnaaet. Thi Hovedsagen er jo, at Lærlingen faar en saa grundig Uddannelse paa Lærestedet, at Uddannelsen paa Fagskolen virkelig kan komme ham til Nytte og sætte Kronen paa Værket. Den mere pædagogiske Undervisning i Regning, Skrivning og til Dels Tegning maa Lærlingen, som alt skér, vedblivende modtage i de Massmannske Søndagsskoler, da denne ikke kan opnaas bedre og kun vilde medføre unyttige Udgifter for Fagskolens Vedkommende. *Stilk.*

Den paatænkte Forening.

I forrige Nr. af „Typograf-Tidende“ omtaltes en ny Forening, hvis Formaal skulde være at „hæve Niveauet for og skærpe Fordringerne til Bogtrykkerkunsten og Bøgers Udseende her i Landet“.

Det var ganske vist meget godt for vort Fag, om man kunde bringe det frem til atter at blive en virkelig Kunst, som det var i gamle Dage, men dette er vist ikke saa let, især i en Periode som den vi lever i, hvor Konkurrencen er saa skarp og hensynsløs som vel muligt. Der findes i vore Dage adskillige Kunstanstalter, som med Rette burde bære Navn af Fabriker. Hvad kan det nytte, at Trykkerierne lægger sig efter at udføre Kunstarbejde, naar Forbrugerne, det store Publikum, ikke hverken vil eller kan betale, hvad det koster at frembringe saadant Arbejde, thi de sér i disse daarlige Tider først og fremmest at faa Arbejdet leveret saa billigt som muligt.

Naar f. Eks. en Mand kommer til en Bogtrykker og spørger om Prisen paa et Stykke Arbejde, som han ønsker fint udstyret, med vanskelige Rammer eller lignende, saa er Bogtrykkeren nødt til, hvis han da ikke vil arbejde gratis, at beregne den Tid, der vil gaa med til at fuldføre Arbejdet, og Resultatet af hans Beregning vil i mange Tilfælde blive, at Kunden finder det for dyrt og gaar sin Vej hen til en anden, som saa paatager sig at levere det billigere — og simplere.

Den „frie“ Konkurrence driver sit Spil paa alle mulige Omraader, og ikke mindst i vort Fag. Vi véd

jo alle, hvorledes det gaar med ethvert større Stykke Arbejde, at Folk gaar med det fra det ene Trykkeri til det andet, og paa hvert Sted faar Prisen drevet længere ned, indtil endelig den Principal, som er den billigste, faar Arbejdet og dermed Fornøjelsen at udføre det for en ringere Betaling, end den han i Virkeligheden kan være tjent med.

Med al Agtelse for den paatænkte Forening kan jeg dog ikke rigtig indsé, hvilken gennemgribende Nytte den skulde kunne gøre med Hensyn til at bringe bedre Forhold ind i vort Fag; thi saa længe som de økonomiske Forhold er saa elendige, som de i Virkeligheden er, tror jeg næppe, at Foreningen selv med sin bedste Vilje vil kunne gøre noget væsenligt for at bringe bedre Forhold tilveje.

Det, som det først og fremmest gælder om, er at de pekuniære Forhold ude i Befolkningen bliver betydelig forbedrede, saaledes at denne kan faa bedre Raad til bl. a. at betale fint udstyrede Arbejder, og at man ikke som nu skal være nødt til at sætte Prisbilligheden som Nr. 1 og Udstyrelsen som Nr. 2.

Den foreslaaede Fagskole kan være meget god, for saa vidt som man ikke finder, at den 5-aarige Læretid kan være lang nok. Efter min Mening er 5 Aar en ganske tilstrækkelig Skoletid, saa at man ikke efter dennes Udløb skulde forlange Svendene til at begynde forfra at gaa i Lære. Det er Mesterens Pligt at uddanne Lærlingen saaledes, at han kan sin Profession, naar de 5 Aar er omme, og naar der alligevel i vort Fag findes adskillige Kolleger som ikke har faaet den behørige Uddannelse, er det rigtigst i Fremtiden at søge dette ændret ad Lovgivningens Vej.

I det Forslag til en Lærlingelov som fandtes i „Typ.-Tid." Nr. 29, findes i § 9 bl. a. følgende:

„Mesteren bør i Læretiden efterhaanden lære Lærlingen det Fag, i hvilket han er antagen til at oplæres, saa fuldstændig som muligt og søge at bringe det dertil, at Lærlingen ved Udløbet af Læretiden kan aflægge Svendeprøve, for saa vidt Adgang haves til Aflæggelse af en saadan Prøve — — — Har Mesteren ladet det mangle paa tilbørlig Omhu for Lærlingens Uddannelse, og dette er Grunden til, at Lærlingen ikke ved Læretidens Udløb er i Stand til at aflægge Svendeprøve eller kan erhverve Lærebrev med Attest om Duelighed, er Mesteren pligtig til at give Lærlingen Erstatning efter Rettens Skønnende."

Blev dette Forslag til Lov, tror jeg, at vi var naaet et godt Skridt fremad til bedre Lærlingeforhold.

—z —n.

Redaktionens Efterskrift. Vi forbeholder os i et følgende Nr. at imødegaa enkelte Udtalelser i foranstaaende Artikel, da vi er af en anden Anskuelse end den ærede Forfatter.

Sammenslutning.

(Et Gensvar til Hr. *P. Christensen*, Formand for „Ny typ. Foren.".)

Den „Forudbetingelse", De stiller for en eventuel Sammenslutning af de københavnske typografiske Foreninger, skulde man synes, De maatte kunne indsé, *at ingen ærekær Mand kunde gaa ind paa.* Nej, er Ønsket om Sammenslutning — for derigennem at virke heldbringende paa Faget og dets Arbejdere — virkelig af *den* Art hos „Ny typ. Foren.", lad saa heller Fuglen flyve. Men jeg kan ikke tro det, og jeg vilde ret ønske, da Spørgsmaalet om Sammenslutning nu er sat under Diskussion, *at der maatte blive gjort et alvorligt Forsøg derpaa*, et Forsøg, hvor der ikke fra nogen af Siderne stilles „Forudbetingelser", *men hvor man gensidig møder med en ærlig Vilje.* Deres Udtalelse i „Ny typ. Tid.", Januar 1887, Side 6: „Det bliver *aldrig* „Ny typ. Foren.", der gør Skridtet over den Kløft, som for Øjeblikket skiller de københavnske Typografer i to Lejre", — er vistnok kun skrevet for at holde i Aande de meget varmtblodige, men selv disse kan jo ogsaa faa det for hedt. Jeg sér nu ingen som helst Ulykke i, enten det bliver den ene eller den anden Forening, „der gør Skridtet", thi Overbevisningen om, at det, man har i Sinde at foretage, er noget virkelig godt, — det vejer anderledes op end tomme Ord. Og slige, løst henkastede Ytringer vil vel heller ikke være det værste at komme over, men mulig, at der paa Bunden ligger gæmt noget andet, som bliver vanskeligere at faa Bugt med.

Siden min Henvendelse til Dem i „Typ.-Tid." Nr. 31 har jeg fra forskellig Side modtaget en Del Breve desangaaende, og i et af disse hedder det: „. . . . . en Sammenslutning naas vist næppe paa andet Grundlag, end ved at begge Foreninger nedsætter et Udvalg, hvori dog ingen af Foreningernes nuværende Bestyrelsesmedlemmer maa have Sæde, og dette Udvalg da fremsætter Udkast til en Virksomhedsplan, hvorunder „det skilte atter bøjer sig sammen"; — i vor Lokalforening er denne Sag drøftet atter og atter, Spørgsmaalet har bogstaveligt været paa Guldvægt, men man sér her ingen anden tænkelig Udvej . . . . .". Denne Brevskrivers Syn paa Sagen deles uden Tvivl af mange, og har det store Gode ved sig, at det lader ny Mænd komme til, der ikke kan beskyldes for at være bundne hverken til dette eller hint.

Jeg tør forsikre Dem, at det er en Sag, hvis Løsning imødesés med spændt Forventning af et meget stort Antal Medlemmer af „Dansk typ. Forening".

Deres forbindtlige

H. F. Rasmussen.

Kolding, den 14. Novbr. 1887.

Løn: 12 Kroner, Arbejde: ca. 12.000 Bogstaver.

Ved at læse denne Overskrift vil maaské mange falde i Forbavselse og udraabe: Utroligt! Men det skal de nu slet ikke, thi det er den rene, skære Sandhed; min Hjemmelsmand er paalidelig.

Jeg vilde nu egenlig interpellere Dem, Hr. Redaktør! hvad *De* siger om et saadant *Tilbud*, — et Tilbud fra en af vore meget folkelige Lovgivere, der har lige saa mange Trykkerier som Aviser, til en Typograf — om for en ugenlig Løn af 12 Kr. at levere daglig 300 Linjer Sats (1800 Linjer ugenlig = ca. 72,000 Bogstaver). Om det var under Følelsen af, at Mennesket dog egenlig behøvede noget mere for at føre en anstændig Tilværelse — det véd jeg ikke, men

yderligere lød Tilbudet: *350 Linjer daglig 14 Kroner, 400 Linjer daglig 16 Kr. ugenlig!*

Her holdt min Hjemmelsmand op.

En Situationsbetragter.

Forespørgsel til „Dansk typ. Forening"s Hovedbestyrelse.

1. Hvor længe mon det er Meningen at det forhøjede Kontingent skal svares?
2. Er det forsvarligt i disse Tider at lade Forhøjelsen vedvare længere end nødvendigt?
3. Staar der noget i Loven, der giver Hovedbestyrelsen Ret til *udover 8 Uger* at vedblive med Forhøjelsen af Medlemsbidraget?

Ærb.

H. i R.

Forskelligt.

Sangforeningens Aftenunderholdning i Søndags Aftes havde samlet aldeles fuldt Hus. Korsangene fik under kgl. Kapelmusikus *A. Guldbrandsens* Ledelse den sædvanlige friske Udførelse, og Koret blev flere Gange fremkaldt. Forfatteren Kand. *Carl Bruun* holdt et interessant Foredrag om københavnske Forhold i Slutningen af forrige Aarhundrede, der helt igennem blev baaret af Forfatterens Jovialitet og Lune. Kgl. Kapelmusikus *Carl Jensen* tog stormende Applaus for sine virtuosmæssige Violin-Koncerter. — I det derpaa afholdte Assemblé var Deltagelsen ogsaa meget livlig.

Ved Bordet holdtes flere Taler, deriblandt af Hr. *Carl Bruun*, der under stor Munterhed talte for Typograferne og senere for Damerne. Sangene var af de godt kendte Mærker „Vilh. T." og „A.". *Albert Auener* meddelte Forsamlingen, at Foreningen om Formiddagen havde modtaget en Gave af 100 Kroner fra Fru *Berling* til Supplering af Overskuddet til de Arbejdsløse, takkede Kammerherreinden for den store Interesse, hun altid havde vist de typografiske Institutioner, og udbragte et Leve for hende, der blev besvaret med Jubel.

Den typografiske Forening.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Carl Oluf Olsen (sidst arb. i Viborg; Hvidbergs Trykkeri).

Typografernes Sangforening.

Vi bringer herved Alle og Enhver, der paa nogen Maade har bidraget til det gode Resultat af Festen i Søndags til Fordel for arbejdsløse Typografer ved Juletid, vor erkendtlige Tak.

Ved Grosserer *Alfr. Hougaard* havde Foreningen paa Festdagen den Glæde at modtage 100 Kroner fra Fru Kammerherreinde *Berling* til Anvendelse i samme Øjemed.

I Morgen, Lørdag, paabegyndes Indøvelsen af Programmet til *Aarsfesten*, der afholdes den 29. Januar i Seekamps Lokale, og hvortil Medlemmerne med Dame har gratis Adgang (Koncert og Bal). Af Hensyn til det store Kor med Orkester-Akkompagnement ønskes endnu nogen Tilgang til Koret. Nye Medlemmer sættes paa Stemme i Morgen Aften Kl. 10.

Da Regnskabet for i Søndags hurtigt skal afsluttes, bedes Billetsalget ordnet i Morgen Lørdag.

Styrelsen.

Typografisk Sportsklub.

Søndag d. 20. Novbr., Kl. 9 (saa fremt Vejret tillader det), Fodboldøvelse. Københavns Boldklub har velvilligt lovet at sende en Lærer.

Dansk typografisk Forening.

I *Ringkøbing* er Typograf *Rud. Hansen* valgt til Formand i Stedet for N. C. Petersen, som er bortrejst.

Nye Medlemmer:

Ringkøbing, *Otto Hammer Christiansen* (udl. hos O. Rasmussen i Ringkøbing d. 1. Novbr. 1887).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Ringkøbing, *Rudolph Hansen* (sidst arb. i Præstø).

Kallundborg, *Niels Clausen* (kommende fra Assens).

Aarhus, *Chr. Østergaard* (sidst Militær).

Do., *C. L. J. Sørensen* (sidst arb. i Randers).

Præstø (Stege), *Valdemar L. Nielsen* (sidst arb. i Kristiania).

Do., *Sofus Utke.*

Præstø, *N. C. Petersen* (sidst arb. i Ringkøbing).

Bortrejste Medlemmer.

Randers, *Carl Sørensen* til Aarhus.

Ringkøbing, *N. C. Petersen* til Præstø.

Kallundborg, *H. W. Petersen* til Holbæk (arbejdsløs).

Præstø, *Rudolph Hansen* til Ringkøbing.

Skanderborg, *J. Johan Zebitz* til Aarhus (arbejdsløs).

Assens, *N. Clausen* til Kallundborg.

Aarhus, *Rogata Terkelsen* til Kolding.

Rettelse.

I Artiklen „En ny Forening" i forr. Nr., 2. Kol., næstsidste L. læs i Stedet for „noget som helst politisk Motiv" — „*intet* som helst etc.".

KUNDGØRELSER.

Det **bedste** og **mest praktiske Slutte-Apparat** er

„Universal Slutte-Steg".

Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!

HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlstrasse 104.

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgivere: „Den typografiske Forening" i København og „Dansk typografisk Forening".

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.

Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 36. | Kobenhavn, den 25. November 1887. | 14. Aargang.

En ny Forening?

„*Sagen har vor udelte Sympathi*“ — sagde „Typ.-Tid.“s Redaktion i Nr. 34 om Hr. Xylograf Hendriksens Forslag til Dannelsen af en ny Forening, „hvis Formaal skal gaa ud paa at hæve Niveauet“ o. s. v. Jeg tilstaar, at den udelte Sympathi faldt mig lidt besynderlig, men jeg skynder mig at tilføje, at jo længere jeg kom ned i Stykket, des mindre udelt fandt jeg dog Sympathien. Det var ret artige Indvendinger, der blev fremsat mod Planen, og ret begrundede Tvivl, der blev rejst imod dens Udførbarhed. Naar undtages det om den kapitalistiske Produktionsmaade, der efter min Mening ikke er andet end en „socialistisk“ Frase, kan jeg ellers godt give den ærede Red. Ret i dens Bemærkninger. Men der er et Par Punkter, som Red. i disse har forbigaaet, og paa hvilke jeg ønsker i Tide at henlede Opmærksomheden.

Det vigtigste af disse er det Spørgsmaal, om det virkelig kan ansés jeg vil ikke sige for nødvendigt, men blot for ønskeligt, at den københavnske Bogtrykkerstand faar endnu en faglig Forening til de 4, den allerede har? Og jeg haaber at have mange Meningsfæller i det Stykke, naar jeg ikke blot besvarer dette Spørgsmaal med et bestemt Nej, men tilføjer: vi har tværtimod et Par Stykker for mange. Alt det, der rører sig i „Den typ. Forening“, „Trykkerforeningen“ og „Ny typ. Forening“, Personerne tilsammen tagne saa vel som Sagerne, vilde vistnok uimodsigeligt have største Gavn af at blive samlet i én Forening, hvor hine da kunde virke med langt større Kraft for disse og have langt bedre Udsigt til at naa heldige Resultater end nu, spredte i tre Foreninger, hvilket sidste tilmed tager langt mere paa Kræfterne, baade de aandelige, de personlige og de pekuniære. Sé, derfor faldt det mig besynderligt, at Planen til Dannelsen af endnu én ny typografisk faglig Forening havde Red.s udelte Sympathi, saa meget mere som Red. aabenbart betvivler, at denne Plan vil faa synderligt Held („vi faar nu sé“ o. s. v.). Men ved Siden af denne almindelige Betragtning kan man efter min Mening med Rette gøre gældende, at der ikke er noget som helst i Vejen for, at det, den paatænkte ny Forening agter at udrette, mindst lige saa godt kunde udrettes igennem vor Forening, hvis alle paagældende Parter fandt det vigtigt nok til derfor at ofre noget, og uden dette bliver det dog heller ikke til noget i den paatænkte ny Forening, hvis Dannelse og Underhold vil stille større Krav i forskellige Retninger til Fagfællerne, end de tilsigtede Formaals Tilstræbelse igennem „Den typ. Foren.“ vilde gøre, og hvis Virksomhed sikkert allerede for Tidens Skyld oftere vilde komme til at kollidere med de alt bestaaende Foreningers. Jeg beder ærede Kolleger gennemlæse det af Hr. H. fremsatte Program og ved hvert enkelt Punkt i dette forelægge sig selv det Spørgsmaal: Kunde „Den typ. Foren.“ ikke med fornøden Støtte ligesaa godt sætte dette i Gang som en ny Forening? Jeg tvivler ikke paa, at Svaret vil blive ja. Men hvad skal vi saa med en ny Forening?

Maaské vil man sige — og maaské har Hr. H. tænkt det — at det under de givne uheldige Forhold vilde være lettere at samle Fagets Dyrkere i en helt ny og som saadan „nevtral“ Forening end i en af de ældre. Ja, det lod sig høre, hvis den ny bød Typograferne noget, som de maatte ansé for vigtigere end det, de bestaaende faglige Foreninger yder. Men det antager vel næppe en Gang Hr. H. Ogsaa her gælder den gode Regel: Først det nødvendige, saa det nyttige og sidst det behagelige — for saa vidt der er Raad til mere. Men efter alt, hvad man hører, er der for Tiden blandt Fagets Dyrkere i det hele taget knapt nok Raad til det nødvendige, og kan den paatænkte Forening end siges til Dels at ville tilstræbe det nyttige — med det nødvendige har den i alt Fald intet at gøre. Det besørger de ældre Foreninger. Men saa er der ikke Raad til at stifte og holde den ny. Og dermed er jeg ved det næste Punkt:

Er Tidspunktet til den ny Forenings Dannelse — selv dennes Ønskelighed forudsat — heldigt valgt? Ogsaa dette Spørgsmaal maa efter min Mening besvares med et bestemt Nej. I gode Tider, naar der er nok af Arbejde og god Fortjeneste ved det, naar man ikke blot har en ordenlig Fortjeneste i den ene Uge, men endog har Udsigt til ogsaa at holde en saadan i en ikke alt for kort Fremtid, kunde det maaské forsvares, ved Indretning af en eller anden nyttig og behagelig Anstalt at sé lidt bort fra det strængt økonomiske. Men i Tider som de nuværende vilde det efter min Mening være urigtigt af Typograferne at paalægge sig forøgede Byrder ved at oprette og støtte en ny Forening som den paatænkte, og urigtigt finder jeg det ligeledes for nærværende Tid at opmuntre dem til sligt, saa meget mere, som Tilløb til noget lignende tidligere under gunstigere Forhold ikke har kunnet føre til noget.

Alligevel er jeg enig med Redaktionen i, at det kunde være heldigt, at Hr. H.s Forslag blev undergivet en Drøftelse af Delegerede fra de herværende typografiske faglige Foreninger — Trykkerforeningen

med. Kun henstiller jeg til disse event. Delegeredes særlige Overvejelse det Spørgsmaal: Om Bestræbelserne for at naa henimod de af Hr. H. fremsatte Formaal ikke lige saa godt, billigere og hensigtsmæssigere lader sig iværksætte igennem de bestaaende Foreninger eller — allerhelst — gennem én af dem, end ved Oprettelsen af en ny Forening?

Et andet, ganske vist underordnet Spørgsmaal er det, om Hr. Hendriksen ikke muligvis har sét helt fejl paa, *hvad* der kan og hvad der skulde kunde udrettes for Typograferne ad de af ham anførte Veje. Det er underordnet, thi selv om saa var, vilde de Delegerede med deres Fagkundskab alligevel i disse Henseender nok vide at finde det rette. Men naar jeg sér hen til den Plads, han har givet Indførelsen af faglig Undervisning, kan jeg ikke værge mig mod Tvivl i den Retning. Hr. H. skal være en udmærket Tegner og en dygtig Træskærer. Som saadan kunde det maaske ligge for ham at give Skriftstøberne Idéer til ny og smagfulde typografiske Prydskrifter og andet Prydmateriale. Men om han derfor kan hjælpe Sætteren med at anvende det i paagældende Trykkeri forhaanden værende Materiale smukt og Trykkeren med at tilrette sine Forme særlig godt — det er et helt andet Spørgsmaal; og det er dog netop det, der udfordres af Typograferne. Jeg har ikke den Ære personligt at kende Hr. Hendriksen, og har her kun anført dette for at give ham Anledning til nærmere at udvikle for os, om det er *dette*, han har for Øje eller muligvis noget helt andet, hvad jeg da ikke har forstaaet.

M. Lazarus.

En fed Forretning.

Det er som oftest ligefrem storslaaet at sé de Blærer, som Nutidens vilde Konkurrence kan kaste paa Overfladen — alle Bestræbelser synes at skulle gaa ud paa at trykke Priserne paa Arbejdet saa langt ned, at Ruinen for en stor Del Bogtrykkere derved kun bliver et Tidsspørgsmaal. Vi har saaledes liggende et Tilbud fra et københavnsk Papirhandlerfirma, som ikke undsér sig for at tilbyde 1000 Meddelelsesblanketter, trykt paa 16 ℔s Foliopost, for — **3 Kr. 50 Øre.** Tilbudet sér saaledes ud:

„P. P.

Herved tillader vi os at meddele Dem, at Trykningen af et større Oplag Meddelelsesblanketter som vedlagte Prøver begynder den 11. ds. Pris — uden Firma og uden Trykkersted — *3 Kr. 50 Øre pr. Mille.* Naar Deres Ordre er os i Hænde inden den 10. ds., kan De faa Deres ærede Firma anbragt som Trykkersted mod en Tillægspris af 35 Øre for det første Tusinde — følgende Tusinder altsaa uden ekstra Beregning. For en yderligere Tillægspris af 85 Øre for hver Forandring kan De faa paatrykt Firma, dog ikke under 1000 Ekspl med samme Firma. Her foreligger altsaa en Lejlighed, hvor De ikke alene med stor Fordel kan forsyne Dem selv, men tillige gøre Deres Kunder et meget billigt Tilbud i Meddelelser, idet De hvis De f. Eks. indsender Ordre paa 5000 Stk. med 5 forskellige Firmaer, kan have disse for 4 Kr. 42 Øre pr. 1000 Stkr. De bedes bemærke, at der ikke kan disponeres over mere end 2 Tekstlinjer foruden Navnet og Bynavnet. Med Trykkersted eller med Firma ekspederes Blanketterne udelukkende mod Kontant. Nedenstaaende Bestillingsseddel bedes benyttet.

København, 1. November 1887. Med Højagtelse
Leisner & Møller."

For ogsaa at berede Provinsbogtrykkerne, der i deres store Flertal sandelig ikke længere danser paa Roser, idet ogsaa de ret godt forstaar at „konkurrere", en behagelig Time, er ovenstaaende Tilbud bleven sendt rundt til Bogbinderne og vel sagtens ogsaa til Boghandlerne i Provinserne.

Naar man véd, at Leisner & Møller ikke selv ejer noget Trykkeri, men at de faar deres Tryksager udført af en anden Mand, bliver de ovenstaaende Priser først rigtig uforstaaelige. Den Prøve, som de har medsendt, er som sagt trykt paa 16 ℔s Foliopost, af hvilket der til 1000 Meddelelser medgaar lidt over $^1/_4$ Ris = Kr. 1.70; regnes dertil Beskæring 25 Øre, Sætning 40 Øre, giver disse 3 Poster allerede Kr. 2.35 — hvor meget bliver der saa tilovers til Trykning og til Avance baade til Bogtrykkeren og til Leverandørerne?

Det er skammeligt, at nogen Bogtrykker overhovedet vil række Haanden til en saadan Forretning, thi foruden at ødelægge sine Konkurrenter, skærer han derved ogsaa en Pind til sin egen Ligkiste. Og hvem vil denne „Dødsdans" til Slutning gaa ud over? Selvfølgelig Arbejderne, thi det er ikke vanskeligt at regne ud, at de Arbejdsgivere, der deltager i en saadan Fornøjelse, efterhaanden vil søge enten at pine mere Arbejde ud af Arbejderne eller, hvor dette ikke længere er muligt, at trykke Arbejdslønnen ned paa et Niveau, hvor det til Trods for den største Anstrængelse ikke vil være muligt at føre en nogenlunde menneskelig Tilværelse.

Vi er ikke rigtig paa det Rene med, hvem der har rakt Haanden til omtalte fede Forretning, men vi antager, at det er Hr. Bog- og Kunsttrykker *Martius Truelsen*, som i hvert Tilfælde indtil for ganske kort Tid siden har trykt for Leisner. *B.*

Typograferne i Sverige.

Vort Broderorgan „Vorwärts" i Wien har stillet sig den taknemmelige Opgave at meddele de vigtigste Data om Typograf-Organisationerne i de forskellige Lande. Foruden om Foreningerne i Danmark og Norge meddeler den ogsaa en Del Oplysninger om Foreningerne i Sverige, og da disse Oplysninger hidtil har været ubekendt for vore Læsere, giver vi nedenstaaende et kort Uddrag deraf.

Som bekendt maa det forudsættes, at der i 1883 afholdtes den første svenske Bogtrykkerdag i Stockholm, som bl. a. vedtog Oprettelsen af Organet „Typograf-Tidning" og Nedsættelsen af en Kommission til Udarbejdelsen af Love for en Central-Rejsekasse for Sverige. Denne Kasse traadte i 1884 i Virksomhed og talte i Slutningen af 1886 Lokalforeninger i Falun, Gefle, Göteborg, Halmstad, Hedemora, Helsingborg, Hernösand, Jönköping, Kalmar, Karlshamn, Karls-

krona, Karlstad, Kristianstad, Kristianshamn, Landskrona, Linköping, Lund, Malmö, Motala, Norrköping, Nyköping, Oskarshamn, Stockholm, Sundswall, Södertelje, Upsala, Vesterås, Vexiö, Visby, Ystad, Orebro og Öresund med tilsammen 776 Medlemmer.

I Løbet af 1886 udbetaltes Viatikum til i alt 157 Rejsende med Kr. 3053. 85 (til 7 Medlemmer af „Den typografiske Forening" i København Kr. 139. 85 og til 9 Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" Kr. 83. 56). Rejsekassens Indtægter var i 1886 Kr. 3375. 32 mod en Udgift af Kr. 3252. 62. Rejse-Understøttelsen udgør 3 Øre pr. Kilometer og betales kun én Gang om Aaret.

Fra 1888 overtages Rejsekassen af det paa Bogtrykkerdagen i Fjor oprettede Typograf-Forbund, som bl. a. har til Hensigt at oprette en Arbejdsløshedskasse for hele Landet, „endskøndt der stiller sig store Vanskeligheder i Vejen for dette Projekt, da Landet er meget stort, Byerne ligger i en stor Afstand fra hinanden, og Svenskerne i Almindelighed, men særlig i Organisationssager, er alt for besindige".

Forbundets Præsident er Hr. J. E. Graf, Lilla Nygatan 13½, Boktryckeri, Stockholm.

I 1886 fandtes i Sverige 249 Bogtrykkerier med 1037 mandlige og 210 kvindelige Sættere, 250 mandlige og 13 kvindelige Trykkere samt 573 Sætter- og 255 Trykkerlærlinge. — Beregningen er endnu efter *n*, og der gives i Reglen 30 Øre (?) pr. 1000, hvortil der i mange Byer endnu kommer et Lokaltillæg af 10 pCt. Men for øvrigt hviler Betalingen paa Formlen „fri Overenskomst", hvilket Forhold Forbundet søger at komme til Livs ved Udarbejdelsen af en almindelig Tarif.

I Anledning af en Forespørgsel i sidste Nummer af „Typ.-Tid." skal jeg, foruden at henvise Spørgeren til Lovenes § 28, hvoraf han vil se, at 40 Øre foreløbigt er det *ordinære* Kontingent, tillige henvise til Repræsentantmødets Forhandlinger denne Sag angaaende. *Naar* Forholdene vil tillade en Nedsættelse af Kontingentet, kan man endnu ikke danne sig nogen klar Mening om.

Aarhus, $^{22}/_{11}$ 87. *Harald Jensen.*

Korrespondance.

Kolding, Novbr. 1887.

Paa en indvarslet ekstraordinær Generalforsamling den 5. ds. her i Lokalforeningen vedtoges énstemmig en *Svarskrivelse* i Anledning af Hr. Harald Jensens Artikel i „Typ.-Tid." Nr. 32. — Endvidere var fra Vejle Lokalforening fremsendt en *Svendeprøve* af Sætter Søren Jensen, udlært i „Fredericia Folketidende"s Bogtrykkeri, Fredericia, hvorom Kolding Lokalforenings Erklæring afæskedes. Prøven bestod i 33 Linjer glat Sats og et 3-Etages Skemahoved, imod hvilken sidste Del det fra flere Sider paaankedes som en Fejl af det af Vejle Lokalforening nedsatte Udvalg, at vedkommende havde faaet udleveret *trykt* Manuskript dertil. Prøven godkendtes, og en Erklæring desangaaende tilsendes Vejleforeningen. — Dernæst var Lokalforeningen anmodet om at optage paa ny den tidligere omtalte *Skruebrækkersag* (Mathiesen), men de fremkomne „ny Oplysninger" fandt man ikke „formildende", og énstemmig vedtoges atter Nægtelsen. — Sluttelig forespurgte Formanden, hvorledes det forholdt sig med *et Laan*, som et af Lokalforeningens Medlemmer havde hos „Den typ. Foren.", uagtet vedkommendes Medlemsbog intet indeholdt herom. Formanden svarede, at det paagældende Medlem erkendte sin Gæld, og naar Medlemsbogen paa dette Punkt var mislig, maatte det vel nærmest være den fynske Lokalformands Skødesløshed ved Udstedelsen af den ny Bog, men ogsaa Boghaveren var ansvarlig herfor; Tidsfristen for Laanets Tilbagebetaling var nu udløben, og det vilde blive inddrevet.

— Afdøde *Heimanns Trykkeri* med tilhørende Avis, der for kort Tid siden igen skiftede Ejer, idet Forretningen overtoges af fhv. Kommis *L. A. Grønvold*, er nu henflyttet i ny og tidssvarende Lokaler, et Fremskridt af den ny Ejer, som vedkommende Arbejdere meget maa paaskønne; de hidtilværende Lokaler, som var under al Kritik, har skaffet mangt et ungt Menneske Spiren til en tærende Sygdom og beredt dem en tidlig Død. Bladet „Koldingposten"s Udstyrelse har ogsaa i den sidste Tid vundet en Del fremad, — at fuldføre dette og tillige skaffe sine Arbejdere en passende Løn, er vistnok det Maal, Hr. Grønvold virker hen til.

Basse.

Forskelligt.

Til Fordel for arbejdsløse Typografer har nogle Kolleger arrangeret en dramatisk Aftenunderholdning med Bal, som skal afholdes Søndag den 18. December i „Holbergs Minde". Blandt de Medvirkende findes et Par Navne, der er særlig godt anskrevne som Dramatikere. Vi tillader os allerede nu at henlede Opmærksomheden paa dette Foretagende og haaber at Indtægten maa svare til det Formaal, d'Hrr. har sat sig: at lindre noget af den Nød, der findes blandt vore arbejdsløse Kolleger.

„Correspondent" meddeler i sit Nr. 122, at der i det hele findes 17 à 18,000 Typografer i Tyskland, som faar Betaling efter Normal-Tarifen af 1886, medens 5 à 6000 lønnes dels efter Tarifen af 1878, dels efter „Overenskomst", d. v. s. efter hvad deres Principaler eller Faktorer finder for godt at byde dem.

En anstændig Dividende. Bogtryk-Maskinfabriken „Augsburg" opnaaede i 1886 en Omsætning af 4,080,000 Rmk. med et Netto-Udbytte af 595,484 Rmk. Aktionærerne fik en Dividende af $18^{2}/_{3}$ % mod $17^{1}/_{2}$ % Aaret i Forvejen.

„Helvetische Typographia" er saa vidt os bekendt det eneste typografiske Fagblad, som lader foretage Valget af sin Redaktør iblandt Foreningens Medlemmer. Ved det i forrige Uge foretagne Valg genvalgtes Hr. Fr. Häfely med 775 af 815 afgivne Stemmer. Den

Genvalgte har i det forløbne Aar redigeret Bladet i en afgjort socialistisk Aand, lige som ogsaa det schwejtsiske Typograf-Forbund, som er Ejer af Bladet, har foretaget (eller i hvert Tilfælde er i Begreb med at foretage) en Tilslutning til „Arbejder-Central-Reservekassen", som er en Organisation lig de københavnske samvirkende Fagforeninger.

Organisationens Magt. De engelske typografiske Foreninger i Staten New-York har i Forbindelse med de øvrige Arbejderforeninger efter et aarelangt haardt Arbejde sat igennem, *at Regeringsarbejdet*, som hidtil blev udført i et Bogtrykkeri, der hverken beskæftiger Foreningsmedlemmer eller betaler efter Tarifen, *fra nu af udføres i et Trykkeri, som strængt retter sig efter Foreningens Grundsætninger.*

Ny Opfindelse. Hr. Simon Holsters i Bryssel har opfundet en ny Methode til Frembringelse af Vandmærker i Papir. Den Masse, han anvender til sin Form, er en Art Blæk, med en Tilsætning af Gummi arabikum, pulveriseret Sukker og Alun samt som Bindemiddel et Pulver, der er sammensat af Kartoffelmel og Cement, der maa males særdeles fint og blandes godt sammen. Dette Pulver paaføres den med Blækket overførte Tegning og danner da et fast Cliché, der atter dækkes med Silkepapir og derefter skal være tjenlig til det ovenfor angivne Øjemed.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Trykker *Richard Graumann* (udl. d. 29. Oktbr. d. A. hos Chr. Müller; Knudtzons Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

J. Joh. Zebitz (sidst arb. i Skanderborg; Otto Jensens Bogtr.).

Typografernes Hjælpekasser.

Tilrejsende Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" gøres herved opmærksom paa, at de maa mælde sig hos undertegnede Kasserer, *N. Hansen*, Købmagergade 46, inden 5 Dage efter Ankomsten til København, for saa vidt de vil beholde deres Rettigheder til Sygehjælp.

N. Hansen,
Kasserer.

Inkassatorerne bedes inden 20. Decbr. at tilsende mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæl. Fulde Navn bedes opgivet.

N. Hansen.

Typografisk Sportsklub.

Søndag Kl. 9: Fodboldøvelse. *Styrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften: Indøvelse af „Sjömanden" og „Bådu Låt. Alle maa møde. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer:

Roskilde, *F. C. Hansen* (udl. hos J. Christjansen i Roskilde d. 1. Oktbr. 1887).

Kolding, *C. A. H. Wiltrog* (Medlem af „Den typ. Forening"; sidst arb. i Maribo).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Kolding, *Rogata Terkelsen* (sidst arb. i Aarhus).

Kallundborg, *Holger Christensen* (udl. i Aalborg).

Odense, *P. M. Koustrup Petersen* (sidst arb. i Nykøbing, M.).

Do., *Chr. Güth* (sidst arb. i Næstved).

Bortrejste Medlemmer.

Ringsted, *H. Chr. Nielsen* (til København, arbejdsløs).

Næstved, *Ernst Lauritz Jørgensen* (arbejdsløs).

Do., *Chr. B. Sørensen* (arbejdsløs).

Odense, *O. F. Meyer* (arbejdsløs).

KUNDGØRELSER.

Typograf.

En Maskintrykker, som tillige kan deltage i Sætning, kan faa fast Plads i et større Provinstrykkeri. Der ønskes helst en yngre Mand, som er vant til Provinsforhold. Billet mrkt. „Typograf" bedes tilsendt „Typograf-Tidende".

Aftenunderholdning
til
Indtægt for arbejdsløse Kolleger.

Søndag den 18. December agter nogle Kolleger dels af „Den typografiske Forening", dels af „Ny typografisk Forening", at afholde en Aftenunderholdning i Selskabslokalet „Holbergs Minde", Lille Kannikestræde, hvis Overskud tilfalder **arbejdsløse Kolleger af begge de ovennævnte Foreninger i den tilstundende Jul.**

Der vil blive budt paa et righoldigt Program, bestaaende af Komedie, Sang af en Dobbeltkvartet og Musik. En Prolog, forfattet i denne Anledning, vil aabne Aftenen, der slutter med Bal.

Programmet for Aftenunderholdningen vil blive bekendtgjort i næste Nr. af Tidenden.

Det **bedste og mest praktiske Slutte-Apparat** er
„Universal Slutte-Steg".
Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!
HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlstrasse 104.
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgivere: „Den typografiske Forening" i København og „Dansk typografisk Forening".
Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense,
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 37. | Kobenhavn, den 2. December 1887. | 14. Aargang.

Alligevel en ny Forening!

Det har til alle Tider været saaledes, at enhver ny Tanke — den kunde være nok saa udmærket og heldbringende enten for Samfundet eller for enkelte Dele af samme — har haft sine Modstandere; dette er imidlertid meget gavnligt, thi derved afslibes de Slagger, der klæber ved enhver ny Sag og efterhaanden vil denne saaledes arbejde sig ind i éns Bevidsthed, at man snart ikke længere kan tænke sig, hvorledes det kunde gaa til, at Sagens Fremkomst saa længe lod vente paa sig. Den Tanke, som Hr. Xylograf *Hendriksen* har fremsat, blev da heller ikke forskaanet for at møde Modstand, hvilket er saa meget heldigere, som derved tilkendegives, at Sagen har vakt Opmærksomhed og at den er bleven ansét værdig til at undergives en Diskussion. Jeg vil straks bemærke, at jeg fuldtud stiller mig paa Hr. Hendriksens Side, og at jeg i ét og alt anerkender Nødvendigheden af, at der foretages Skridt til at „hæve Niveauet for og skærpe Fordringerne til Bogtrykkerkunsten og Bøgers Udseende her i Landet", uden at jeg derfor vil indlade mig paa at besvare det Spørgsmaal, hvorvidt det hertil valgte Tidspunkt er heldigt.

Hr. *M. Lazarus* har i sidste Nr. af „Typ.-Tid." draget stærkt til Felts imod Oprettelsen af den af Hr. H. foreslaaede Forening, og han tror ved en paa Skruer stillet Sætning at kunne slaa Sagen til Jorden, idet han ytrer: „Og jeg haaber at have mange Meningsfæller i det Stykke (nemlig om det er nødvendigt eller ønskeligt at der oprettes en 5. Forening), naar jeg ikke blot besvarer dette Spørgsmaal med et bestemt Nej, men tilføjer: vi har tværtimod et Par Stykker for mange." Ja, Hr. Lazarus kunde have Ret, *hvis* det netop var saa, at den paatænkte Forening var *overflødig*, men jeg paastaar det modsatte. Hr. L. vil have, at t. Eks. „Den typografiske Forening" lige saa godt kunde gennemføre det af Hr. H. opstillede Program, heri ligger der imidlertid et stort Fejlsyn fra Hr. L.'s Side, thi den sidstnævnte Forening har i Virkeligheden i Følge hele sin Natur saa godt som slet Intet med denne Sag at gøre! Der er vel overhovedet Ingen, som for Alvor tror, at „Den typografiske Forening" vilde kunne gøre Regning paa en blot nogenlunde tilstrækkelig Støtte fra Principalerne, Skriftstøberierne, Videnskabsmændene, Kunstnerne o. s. v. til Realisation af Hr. H.s Program. Det er jo nemlig, om jeg saa maa sige, det mere *intellektuelle* ved Bogtryk-Industrien, det her drejer sig om, og som der skal gøres Skridt til at faa udviklet, medens de nu bestaaende faglige Foreninger egenlig kun befatter sig med det *materielle*, og dette er jo dog to Begreber, som vanskelig vil kunne forliges. Dette maa vi være fuldstændig klar over, naar vi vil tale om Hr. H.s Plan.

Naar man som jeg har haft Lejlighed til at iagttage, hvad der paa det samme Omraade rører sig i Udlandet og kender de Midler, som man dér anvender til Opnaaelsen af et godt Resultat, vil man kun i meget Lidt kunne give Hr. L. Ret i de af ham fremsatte Betragtninger, thi disse er i Virkeligheden kun baserede paa Ukendtskab til de faktiske Forhold — og vi er da vel ikke i den Grad konservative, at vi skulde ringeagte de i Udlandet indhøstede Erfaringer? Jeg mener tværtimod, at vi bør drage os disse Erfaringer til Nytte og søge paa dette Grundlag at arbejde videre. Hvorfor har man da i Udlandet oprettet særlige Foreninger i dette Øjemed? Nu, jeg mener af den simple Grund, at man var overbevist om de alt bestaaende faglige Organisationers Uskikkethed til at befatte sig med Typografiens Udøveres intellektuelle Uddannelse. Med samme Ret kunde man jo paastaa, at Principalernes Forening her i Byen skulde søge at realisere Planen, men denne Forening er lige saa uskikket til denne Opgave, som „Den typografiske Forening" eller en anden af de bestaaende „Svende"-Foreninger. Det maa netop være en *nevtral* Forening, der uden at sé hverken til højre eller til venstre kun søger at naa dette ene Maal: Bogtrykkerkunstens Fremskridt.

De udenlandske Foreninger, der er oprettede under Navn af „Typografiske Selskaber", har stiftet overordenlig stor Nytte ved at aabne Øjnene paa saa vel Typografiens Udøvere som det store Publikum for virkelig godt Arbejde, og de Regler, der derfra blev givne angaaende et Arbejdes Udseende med Hensyn til Sætning, Trykning og øvrige til en smuk Harmoni bidragende Omstændigheder, har vunden stor Hævd og bliver jo ogsaa fulgte af vore hjemlige moderne Akcidenssættere. Blot for at nævne ét Eksempel: Hvor mange Trykkere tror man vel, der er i Stand til at rette et Billede saaledes til, at det blot nogenlunde kan staa for Kritik, eller hvor mange af dem har det fornødne Kendskab til kulørte Farvers Blanding? Det, der her er udtalt om Trykkerne, gælder naturligvis saa vel paa dette som paa det mere specifike Omraade ogsaa for Sætterne. Selvfølgelig er ikke enhver af os Arbejdere egnet til at blive Kunstner, men saa megen Kundskab burde vi dog være i Besiddelse af, at vi kender de mest elementære Regler for de forskellige Grene af vort Arbejde. Dette er desværre for Tiden paa Grund af den herskende skandaløse „Uddannelse",

der bliver Lærlingene til Del, ikke Tilfældet, og vil vi indhente det forsømte, maa vi som voksne Mænd begynde dér, hvor en uduelig eller pengegridsk Læremester slap!

For at komme til et Resultat tror jeg, at det vilde være heldigst, om Hr. H. henvendte sig til én af Styrelserne for de her bestaaende Organisationer med en bestemt Anmodning om at tage Sagen i sin Haand og foranledige et Fællesmøde for samtlige 4 Styrelser afholdt, hvor da Planen kunde lægges til Rette og eventuelt føres ud i Virkeligheden. *Rd. Bm.*

Den ny Forening,

som jeg har stillet Forslag om at oprette, har været omtalt i to Artikler i „Typograf-Tidende". For den venlige Modtagelse, som min Plan har funden fra den ærede Redaktions Side, er jeg Tak skyldig. Tør jeg nu udbede mig Plads for nogle Bemærkninger, som de to Udtalelser giver mig Anledning til.

Naar der i den fremsatte Virksomhedsplan, sidst er angivet som Formaal: „at arbejde hen til Oprettelsen af en Fagskole for unge Sættere, Trykkere og om muligt Bogbindere", da har det sin bestemte Grund. Redaktionen vil give mig Ret i, at denne Side af Virksomheden er den vanskeligste. En saadan Skole, med et fornuftigt og godt Apparat, skabes ikke paa en Studs, aller mindst af Fag, der ingen samlet Organisation har, endsige paaviselige Kræfter til at tage fat paa Arbejdet. Vi er tværtimod henviste til at begynde ganske smaat. Naturligvis er jeg enig med Redaktionen i, at netop denne Sag er den vigtigste, og dobbelt nødvendigt forekommer det mig derfor, ikke at tage den op, uden Sikkerhed for blot nogenlunde at kunne føre den fremad.

Da jeg omsider bestemte mig til at fremsætte min Plan, som i længere Tid har beskæftiget mig, var det mig klart, at Sagen var vanskelig og nødvendigvis maatte støde paa mange Hindringer og Tvivl. Vi er i mangfoldige Aar hver gaaet vore Veje, af og til gjort vort bedste, og nu og da fremstillet ret nette Arbejder; men aldrig, saa langt jeg husker, er nogen grafisk Opgave, hvortil et forstandigt Samarbejde var nødvendigt, bleven planlagt saaledes fra Begyndelsen af, at en hel og samlet Virkning var at vente. Den ny Forening skal, iblandt andet, hjælpe os til at forstaa hverandre, saa en finere Sans for det færdige Arbejdes Skønhed afløser mange døde Regler om hvad der i Bogtryk er nødvendigt.

Bliver vi i Stand til jævnlig at samles for at gøre os bekendte med udmærkede Arbejder, er det min Mening, at Bestyrelsen for Foreningen bør tilstræbe et nyttigt Udbytte af disse Sammenkomster, ved at sørge for Meningsudveksling om de fremlagte Ting. Skér dette, er i Virkeligheden Fagskolen paa naturlig Vis traadt i Virksomhed. Det næste Skridt bliver, saa vidt Midlerne strækker, at anlægge en Samling af fremragende Arbejder. Jeg tager næppe Fejl, det er et meget begrænset Antal Typografer, der har Tid og Ævne til at søge Uddannelse ved at sé udmærkede Arbejder. De er ikke let tilgængelige, og er for dyre at anskaffe.

Kan der saa endelig gøres det Kæmpeskridt fremad, blot en Gang aarlig at udgive et mindre Bogtrykarbejde, saa godt som vore bedste Kræfter formaar, og hvori gives en Oversigt over det nævneværdigste, som Fagets Udvikling har præsteret, samt en Redegørelse for Aarets vigtigste Bidrag til Bogtrykkunstens Historie, og endelig helst et selvstændigt Arbejde over et dansk eller nordisk Æmne af Interesse for de grafiske Fag, da mener jeg meget var naaet. Hr. Lazarus vil næppe finde de her fremsatte Oplysninger fyldestgørende, og jeg vil og kan for Øjeblikket ikke gaa nærmere i det Enkelte for at paapege Grunde til Fordel for mit Forslag.

En vis Grad af Forstaaelse kræver selvfølgelig Planen.

Jeg har heller aldrig tænkt mig, at største Delen af Fagenes Medlemmer vil slutte sig til Tanken, men jeg har haabet at et ikke altfor lille Mindretal vil indsé dens Nytte og Betimelighed.

Hr. L. ansér de af mig antydede Formaal for meget lidet nødvendige, knap nok nyttige, medens jeg antager dem for overordentlig nødvendige, og haaber Nytten skal vise sig, hvis Tingen sættes ærligt i Værk. Her sér jeg ingen Mulighed for gensidig Forstaaelse.

Som jeg tydeligt har sagt ved Fremsættelsen af Forslaget, mener jeg ikke Sagen kan realiseres, hvis ikke Foreningen faar Støtte — især pekuniært — fra dens bedre stillede eventuelle Medlemmers Side. Det er altsaa ikke Meningen at skære nogen bred Rem af Arbejdernes Ryg. Jeg véd særdeles godt, at der ikke fra den Side kan ydes meget for slige Formaal.

Det Spørgsmaal, som det for Øjeblikket er af største Vigtighed at faa et ærligt Svar paa, er derfor, om der blandt Typograferne er Lyst og Interesse for Sagen; om de vil bidrage til, at en bedre og fyldigere Forstaaelse af vor fælles Gerning fremarbejdes.

Kan Redaktionen skaffe paalideligt Svar herpaa, var det nyttigt, thi dermed staar og falder Sagen.

F. Hendriksen.

Et københavnsk Svendehjem.

I de seneste Dage har et af den københavnske Afdeling for dansk Industri og Haandværk nedsat Udvalg udsendt en Indbydelse, hvori de opfordrer til at yde Bidrag til Opførelsen af et Svendehjem her i København.

En saadan Tanke kan vi Arbejdere ikke andet end møde med Velvilje, skøndt det sér noget mærkeligt ud, at der ikke mellem de 16 Navne, som findes paa Indbydelsen, er en eneste virkelig Arbejder, men kun Navne som Murermester *Ette*, Hofmøbelfabrikant *Larsen*, Maskinfabrikant *Th. Hüttemeier* og andre.

Men til Trods for, at Forslaget kommer fra Folk, som mange Arbejdere sér paa med en vis Mistillid,

skal jeg dog villigt indrømme, at her er en Lejlighed for Samfundets Bedrestillede til at vise, at deres saa ofte udskregne Arbejdervenlighed dog er en lille Smule mere end tomme Ord.

For at vise, hvorledes man har tænkt sig at gennemføre Sagen, skal jeg tillade mig at citere følgende Linjer, hvormed den udsendte Indbydelse slutter:

„Der ønskes rejst et Hus, som vil blive Fællesrepræsentationens københavnske Afdelings Ejendom, og i hvilket den brave og ordenlige Haandværkssvend uden Hensyn til Nationalitet eller Trosbekendelse kan finde et godt, renligt og billigt Hjem, hvor han kan søge Tilflugt mod alle de Farer og Fristelser, Hovedstaden frembyder, ikke mindst paa adskillige af de Steder, hvor han nu maa søge, hvor han for en billig Penge kan faa sund og god Forplejning, og hvor de Fordringer til Livet, som han maa antages at stille, kunne opfyldes. Medborgere i Haandværkerstanden og Industrien ville vistnok være de første til at erkende Ønskeligheden og Nødvendigheden af et saadant Hjem, men ogsaa Enhver, Mand eller Kvinde, der har Øje og Hjærte for, hvad det betyder at beskytte og bevare de gode og sunde Elementer i vor Haandværker- og Arbejderstand, vil sikkert slutte sig til os og beredvillig støtte Bestræbelserne for at oprette et saadant Svendehjem."

Som man vil se af dette Citat, siges der, at dette Hjem skal komme *alle* rejsende Arbejdere tilgode, uden Hensyn til Nationalitet eller Trosbekendelse, det vil altsaa sige, at der her heller ikke skal spørges efter den politiske Trosbekendelse, hvilken Arbejderne ellers saa ofte er vant til at blive krævet til Regnskab for.

Det er for øvrigt meget rigtigt, at der i en By, som vor, er stor Trang til et saadant Hjem, da vi i Forvejen kun har St. Peders Gæstehjem, i hvilket, efter Sigende, Husfaderens Omsorg for dem, som søger Herberg under hans Tag, ikke altid skal være saa „faderlig", som man kunde ønske det.

Nu maa man se, hvorledes de bedrestillede Medborgere i Samfundet vil modtage denne Henvendelse til deres Pengemidler, om de nu ogsaa virkelig vil tage aktiv Del i at føre den fremsatte Tanke ud i Virkeligheden, eller om de lige som tidligere bare vil nøjes med at „beklage" deres uheldigt stillede Medborgere.

L. J.

Literatur.

Almanach für Buchdrucker 1888. Unter Mitwirkung mehrerer Fachgenossen herausgegeben von *Heinrich Faber.*

I Udlandet blomstrer den typografiske Fagliteratur ret frodigt, hvilket man desværre ikke kan sige om Danmark; men Forklaringen hertil ligger simpelthen i den Kendsgærning, at Udgiverne i Udlandet kan gøre Regning paa en langt større Udbredelse af deres Skrifter, end dette kan være Tilfældet her hjemme. Deri maa ligeledes søges Grunden til, at de Fagskrifter, som vi modtager fra Udlandet, udmærker sig ved en høj Grad af Alsidighed og ved en betydelig Stofmængde.

Den os foreliggende Almanak for Typografer, som er udgivet af Redaktøren af vort Broderorgan „Vorwärts!" i Wien, Hr. *Heinrich Faber*, staar i denne Henseende ikke tilbage for lignende Foretagender; man behøver blot at kaste et Blik i Indholdsfortegnelsen for at komme paa det Rene med, at der her bydes en Læsning, som er af overordenlig stor Interesse for enhver Kollega, som kun nogenlunde er „med". Foruden en Række *almindelige* Oplysninger, der nærmest vedrører vore østerrigske Kolleger, findes der følgende Rubriker: *Fagtekniske Oplysninger:* Akcidenssætningens Teknik; Typografernes tekniske Udtryk paa tysk, fransk og engelsk; Korrekturtegnenes Forklaring; en praktisk Kasse til Græsk; en original russisk Kasse; Udskydningens mest brugelige Former; Prima-Tavle til hurtigt at finde Begyndelses-Paginaen for hvert Ark i Folio, Kvart, Oktav, Sedez og Duodez; en Manuskriptberegnings-Tabel; mathematiske Tegn og Forkortelser. *Sociale Oplysninger:* Typografernes og Skriftstøbernes Foreningsvæsen; Typografernes Foreninger i Ind- og Udlandet; de østerrigske og ungarske gensidige Foreningers Forretningsgang i 1886; Rejseunderstøttelsen (en Fortegnelse over samtlige Udbetalingssteder i Ind- og Udlandet), og endelig foruden en Del mere lokale Oplysninger for de østerrigske og ungarske Kolleger en Fortegnelse over Typografernes Organer.

I Følge Almanaken findes typografiske Foreninger i følgende Lande: Bøhmen, Bukowina, Dalmatien, Galizien, Kärnten, Krain, Kroatien, Kystlandet, Mähren, Nedre-Østerrig, Salzburg, Slesien, Siebenbürgen, Steiermark, Tyrol, Ungarn, Øvre-Østerrig, Bayern, Belgien, Bulgarien, Danmark, Elsas-Lothringen, Frankrig, Forenede Stater af Nord-Amerika, Italien, Luksemburg, Norge, Nederlandene, Rumænien, Rusland, Sverige, Schweiz, Serbien, Storbritanien og Irland, Spanien, Tyskland.

Typografernes Organer i de forskellige Sprog er følgende: „Correspondent" og „Reform" i Leipzig; „Deutsch-amerikanische Buchdrucker-Zeitung" i New-York; „Helvetische Typographia" i Basel; „Il Tipografo" i Turin; „La Typografia Milanese" i Majland; „La Typographie française" i Paris; „La Unión tipográfica" i Madrid; „Le Gutenberg" i Genf; „La Réveil typografique" i Paris; „Le Typographe" i Bryssel; „Nordisk Typograf-Tidning" i Stockholm; „The Typografical Circular" i Manchester; „Typografiske Meddelelser" i Kristiania; „Typograf-Tidende" i København; „Typographia" med Tillæget „Gutenberg" i Buda-Pesth; „Veleslavin" i Prag; „Vorwärts!" i Wien. „Ny typografisk Tidende" mangler i Fortegnelsen.

Vi er overbevist om, at Tilvejeskaffelsen af alt det Stof, der findes i Almanaken, har krævet et taalmodigt og ihærdigt Arbejde, og det kan overhovedet kun skaffes af den Mand, der med Lyst og Iver til sin Gærning giver sig i Kast med en Opgave, der kun vanskelig kan løses. Hvilket Besvær, for kun at anføre ét Eksempel, har det ikke forvoldt at faa Oplysningerne om de mange forskellige Landes typografiske Organisationer, disses Virkemaade og øvrige interessante Angivelser, og naar man tilmed véd, at Bestræbelserne for at give de bedst mulige Oplysninger, paa sine Steder er bleven mødt med *Vrangvilje*, maa man ligefrem forundres over et saa godt Resultat, som det, der foreligger.

Denne Almanak er det værd at eje, og vi kan særligt anbefale de Kolleger, der ønsker at tage sig en Tur til Udlandet, at anskaffe sig denne; thi mere udførlige Oplysninger om alt det, der vedrører Rejsen, vil vanskelig kunne faas. *a+b.*

Forskelligt.

Regeringens Bogtrykker, Hr. Kancelliraad *Fr. H. Schultz*, skal i Følge „Soc.-Demokr." i denne Tid næsten daglig have maattet give Møde for Undersøgelsesdommeren for at klare sit Forhold til det af ham til Regeringens Tryksager anvendte daarlige Papir. Ogsaa „Maglemølle"s Forretningsfører og Bogholder skal have været underkastet Forhør.

Den typografiske Forening.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

A. E. Nielsen (Medlem af „Dansk typografisk Forening"; har sidst været Militær; Nielsen & Lydiche).

Typografernes Sangforening.

Alle d'Hrr., som har sunget med i „Volmerslaget", bedes give Møde. Nye Medlemmer sættes paa Stemme Lørdag Aften Kl. 10 i Lokalet. Der indøves i Morgen „Hvile paa Vandringen" og „Bådu Låt".

Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Tilrejsende Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" gøres herved opmærksom paa, at de maa mælde sig hos undertegnede Kasserer, *N. Hansen*, Købmagergade 46, inden 5 Dage efter Ankomsten til København, for saa vidt de vil beholde deres Rettigheder til Sygehjælp. *N. Hansen*,
Kasserer.

Typografisk Sportsklub.

Søndag den 4. December, Form. Kl. 9, afholdes Møde paa Blegdamsvejen 78, hos Hr. C. Schmidt, hvortil Medlemmerne anmodes om at møde talrigt, da vigtige Meddelelser foreligger. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer:

Svendborg, *Andr. Johannes Behrends* (udl. i „Svendb. Amts-Tid." i Svendborg d. 1. Novbr. 1887).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Hjørring, *Niels Jensen Hejdmann* (sidst. arb. i Aalborg).

Aarhus, *S. Leth-Nielsen* (sidst arb. i København).

Bortrejste Medlemmer.

Svendborg, *Andreas Chr. Olsen.*
Do., *Morten Wilhelm Bache.*
Aarhus, *Chr. Andersen* (arbejdsløs).

KUNDGØRELSER.

Til Fordel for arbejdsløse Typografer
afholdes
Søndag den 18. December 1887

Aftenunderholdning med Assemblé

i

„Holbergs Minde"
(Lille Kannikestræde).

PROGRAM:

Prolog, af Vilh. Tømmerup.
Sang af Dobbeltkvartetten „*Askophela*".

„Den Trekantede",
Farce med Sang i 1 Akt.

Sang af Dobbeltkvartetten „*Askophela*".

„Den svage Side",
Farce med Sang i 1 Akt.

Sang af Dobbeltkvartetten „*Askophela*".

„Verdens Herkules",
Farce med Sang i 1 Akt.

Derefter Dans til Kl. 4.

Billetter til Aftenunderholdningen à 50 Øre for Voksne og 25 Øre for Børn faas hos Undertegnede, samt i Foreningens Lokale Lørdag Aften.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Baand til Dansen erholdes efter Aftenunderholdningen à 65 Øre for en Herre og 35 Øre for en Dame.

Albert Auener, „Berl. Tid.".
Jul. Andersen, „Adresseavisen".
N. Hansen, Carl Lund, Kasserer for Aftenunderholdn.
Carl Lassen, Thiele.
P. J. Petersen, „Politiken".
Vilh. Tømmerup, Th. Nielsen.
A. Winkelmann, „Dagbladet".

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg".
Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!
HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlsstrase 104.
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgivere: „Den typografiske Forening" i København og „Dansk typografisk Forening".
Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 38. | København, den 9. December 1887. | 14. Aargang.

Sammenslutningen.

Erkendelsen af, at den Splittelse, som nu i 3 Aar har hersket blandt Københavns Typografer, i en utilbørlig høj Grad hæmmer de organiserede Typografers Virksomhed udadtil og indadtil, og at disse absolut vil staa sig bedst ved, atter at være sammensluttede i én Forening, har bevæget et Par af begge Foreningers ledende Mænd til at drøfte Spørgsmaalet om, paa hvilken Basis en saadan Sammenslutning vilde kunne naas. Paa den ene Side var man overbevist om, at den Fordring, som hidtil er bleven stillet af „Ny typografisk Forening" gaaende ud paa, at „Den typografiske Forening" helt og holdent skulde ophæve sit Samarbejde med Fagforeningerne, maatte modificeres noget, hvis der overhovedet skulde være Tale om Imødekommenhed og eventuel Sammenslutning, medens man dog paa den anden Side ikke var blind for, at Udsigterne dertil ikke var store. Der fremkom imidlertid følgende bestemt formulerede Forslag fra vor Forenings Underhandler: 1. „Den typografiske Forening" beslutter sig til, for Fremtiden ikke hverken med Fane eller *som Forening* at deltage i Grundlovsfesterne; 2. Den underskrives ikke oftere noget *politisk* Opraab hverken af Formanden eller af Styrelsen; 3. *Det faglige Samarbejde med Fagforeningerne opretholdes;* 4. Naar Sammenslutningen er bleven vedtaget, forøges Styrelsen med 2 Medlemmer, altsaa fra 5 til 7. Ved Valget af Medbestyrerne tages Hensyn til, at begge de nuværende Foreninger bliver ligelig repræsenterede.

Efter at disse Forslag var blevne drøftede, gik de til begge Styrelser. „Den typografiske Forening"s Styrelse akcepterede dem, hvorefter begge Styrelser afholdt et Fællesmøde, som besluttede, at Forslagene skulde underkastes Behandling paa en Generalforsamling i begge Foreninger og at den ene Styrelse skulde overvære den modsatte Forenings Generalforsamling og deltage i Forhandlingerne paa denne. I Følge en senere stedfunden Lodtrækning blev det bestemt, at „Ny typografisk Forening" skulde afholde sin Generalforsamling førstk. Søndag, medens „Den typografiske Forening" afholder sin Generalforsamling Søndagen derefter, altsaa den 18. Decbr. Men for at Medlemmerne i sidstnævnte Forening — som det allerede har været Tilfældet i førstnævnte Forening — kan have Lejlighed til at gøre sig nærmere bekendt med og drøfte Forslagene, vil der i Morgen Aften blive afholdt et Medlemsmøde, hvortil der forhaabenlig vil kunne gøres Regning paa et stort Besøg.

Maatte nu begge Foreningers Medlemmer nøje overveje, hvad de skal give deres Stemme til og maatte det lykkes at faa den Sammenslutning i Stand, som der saa højlig trænges til! *Rud. Bøhm.*

Mærkeligt og gemytligt.

At Hr. F. Hendriksen vilde besvare mit Indlæg i Spørgsmaalet om Dannelsen af en ny faglig Forening for Typografer, var ikke andet, end hvad man maatte vente. At den Forklaring, Hr. H. har givet, ikke er anderledes, end at han selv fornuftigvis anser den som ikke fyldestgørende for mig, kommer dog maaske nogle lidt uventet. Naa, der er vel endda nok et ikke alt for lille Mindretal, der finder det rigtigt, nyttigt, ja nødvendigt at danne en *femte* faglig Forening for Typograferne i København — jeg beder dette Blads Læsere i Almindelighed og Hr. Hendriksen i Særdeleshed erindre, at det er dette og kun dette, jeg har fraraadet — mere venter Hr. Hendriksen ikke, saa han har, eftersom „Typ.-Tid."s Redaktør, Stilk og Rd. Bm. allerede har sluttet sig til hans Forslag, al Udsigt til at faa sin Forventning opfyldt.

Men mindst af alt havde man dog nok Grund til at vente, at *den*, der *ikke kan* og vel heller ikke vil skjule sit Navn under Mærket Rd. Bm., vilde træde i Skranken for Dannelsen af den femte Forening, saaledes som dette er skét i hans Indlæg i sidste Nr. af „Typ.-Tid.", et Indlæg, der i flere Henseender er meget mærkeligt.

At Hr. Rd. Bm. kalder Fremsættelsen af en uomtvistelig Kendsgærning, nemlig den, at vi har for mange faglige typografiske Foreninger her i Byen, „en paa Skruer stillet Sætning", er ingenlunde det mest mærkelige i det, skøndt det unægtelig tyder paa en højst ejendommelig Forstaaelse af, hvad der er jævnt, ligefremt, og hvad der er skruet eller maaske forskruet. Jeg havde skrevet, at „Den typ. Foren." nok saa godt som en ny Forening kunde føre Hr. H.s Tanke ud i Livet, *hvis* den fik tilstrækkelig Støtte dertil. Hr. Bm. er vis paa, at vor Forening ikke kan vente at faa denne Støtte. Er dette rigtigt, beviser det, at man udenfor vor Forening *ikke* ansér Sagen for saa vigtig, at man for dens Skyld vil ofre lidt af sin Uvilje mod „Den typ. Foren.". Vedligeholdelsen af denne Uvilje maa da ansés for vigtigere end Gennemførelsen af Hr. H.s Plan — en mærkelig Betragtning for den, der ansér denne for „nødvendig".

Mere mærkelig er dog Hr. Bm.s Udtalelse om, at „Den typ. Foren." „har i Virkeligheden i Følge hele sin Natur saa godt som slet Intet med denne Sag at gøre!" — Ja, det staar der virkelig ordret, endogsaa

Udraabstegnet med! — For, siger Hr. Bm., „det er jo nemlig, om jeg saa maa sige det mere *intellektuelle* ved Bogtryk-Industrien, det her drejer sig om, medens de nu bestaaende faglige Foreninger egenlig befatter sig med det *materielle*, og dette er jo dog to Begreber, som vanskelig vil kunne forliges."

Det var dog mærkeligt.

Skulde Hr. Bm. virkelig ikke kende nogen Institution, nogen Forening f. Eks. eller noget Blad, der virker for begge Dele, baade for det intellektuelle og det materielle? Jeg kender adskillige.

Der er nu f. Eks. „Den typografiske Forening". I dennes Love lyder § 1 saalunde: „Den typografiske Forenings Formaal er at værne om og befordre sine Medlemmers aandelige og materielle Interesser."

Denne § burde Hr. Bm. kende lidt til.

Mener Hr. Bm. nu virkelig at vor Forening aldeles har tilsidesat og fremdeles vil tilsidesætte det, dens Love først nævner som dens Formaal? Eller mener han endogsaa, at Udtrykkene her er valgte ubesindigt, at det Begreb, de betegner, er meningsløst? („to Begreber, som vanskelig vil kunne forliges").

Men hvad saa end Hr. Bm. mener herom, saa har Foreningen bl. a. gennem sit Organ, som Hr. Bm. ogsaa burde kende lidt til, i adskillige Aar vist, at den ingenlunde egenlig kun befatter sig med det materielle, som han skriver til Fordel for det intellektuelle netop i den efter hans Mening materielle Forenings naturligvis materielle Organ, der i de fire sidste Numre har indeholdt 5 Artikler om denne intellektuelle Sag, oven i Købet paa Bladets mest fremtrædende Plads!

Videre er det vist vanskeligt at drive Mærkelighederne.

Skulde Hr. Bm. virkelig ikke kunne indsé det selvmodsigende i at skrive om en intellektuel Sag i Organet for en Forening, som man mener ikke befatter sig med intellektuelle Sager? Eller mener han, at Redaktøren har handlet ukorrekt ved at optage Artiklerne om denne Sag, som han erkender for at være af intellektuel Beskaffenhed? Ellers maa han nok indrømme, at Foreningen ved at lade denne Sag drøfte i sit Organ, befatter sig med en Sag, der netop er lige saa intellektuel, som den omhandlede.

Ved Siden heraf har det naturligvis mindre at betyde, at Hr. Bm siger, at det er *min* Betragtning, der er baseret paa Ukendskab til de faktiske Forhold, og til Støtte herfor skriver en Spalte om Forholdene i Udlandet, som jeg ikke har berørt med en Stavelse, fordi de ikke har nogetsomhelst at gøre med det Spørgsmaal, om vi skal have en *femte* Forening, — eller at Hr. Bm. er i Uoverensstemmelse med dette Blads Redaktør, naar han i Nr. 37 mener, at en ny Forening — i Modsætning til „Den typ. Foren." — vil kunne gøre Regning paa nogenlunde tilstrækkelig Støtte fra Principaler og andre, medens Hr. Redaktøren i Nr. 34 skrev: „Hr. H. maa give os Ret i, at d'Hrr. Bogtrykkere og Boghandlere aldrig har vist de arbejdende Typografer saa megen Velvilje, at man kan nære berettiget Haab om fra deres Side at modtage den pekuniære Støtte" o. s. v.

Dette er vel mere gemytligt end mærkeligt. Men, ikke sandt? endogsaa Gemytligheden kan drives for vidt.

M. Lazarus

* * *

Hr. M. Lazarus er paa Vildspor, naar han mener at finde nogen Uoverensstemmelse mellem Hr. Bm.'s Indlæg og det af Red. hævdede Standpunkt. Vi skrev ganske vist, at d'Hrr. Bogtrykkere og Boghandlere aldrig havde vist de arbejdende Typografer synderlig Velvilje, naar det gjaldt om at støtte dem pekuniær men gik ud fra som givet, at *skulde* der overhovedet være Udsigt til nogen saadan Støtte, maatte den selvfølgelig ydes paa nevtral Grund. Det faldt os ikke et Øjeblik ind, at nogen kunde tænke paa, at d'Hrr. Arbejdsgivere og Boghandlere vilde være tilsinds at bringe saa betydelige Ofre, som her er Tale om, naar en af de bestaaende faglige Organisationer, der alle har Hovedfordringen om bedre økonomiske Vilkaar paa deres Program, vilde forsøge paa at sætte denne Sag igennem. Selv med Hr. M. Lazarus som Fødselshjælper tror vi ikke, det vilde lykkes. Thi faar denne Sag ikke Tilslutning fra *alle* Sider, bliver der ikke noget ud af den denne Gang. Hr. Lazarus kan længe nok snurre rundt med Tommelfingeren den ene Vej og tælle 1, 2, 3, 4, — 5, for i næste Omgang at fortsætte det samme den anden Vej; han opnaar kun, at man finder ham baade mærkværdig og gemytlig.

Vi benytter Lejligheden til at anmode Hr. Hendriksen om ikke at lade Sagen falde, og tror at kunne garantere en varm Tilslutning fra „Den typ. Foren."s Medlemmers Side.

Red.

Virkelighed og Fantasi.

Hr. Redaktør!

Endskøndt De ikke har opfordret mig til at tage Ordet om den Sag, der for Øjeblikket er brændende i den typografiske Verden, nemlig Sammenslutningen, skynder jeg mig dog med at sætte Pennen til Papiret, saa meget mere, som ingen kan vide, om jeg oftere faar Lejlighed dertil — thi skulde det fantastiske blive til Virkelighed — ja — da tror jeg, min Time er slaaet.

Naar der endda kunde gaa endnu en Maanedstid — eller helst to. De kan jo nok forstaa mine Grunde; enhver vil jo dog gærne svømme ovenpaa saa længe som muligt.

Det kan være meget godt, al denne Sammenvirken og Sammenslutning; naar bare ikke Prisen bliver for høj. Det er dog den, det først og fremmest kommer an paa.

Der er nu først den røde Firkant ved Nørre-Boulevard; hvad den kan bruges til, har vi kun altfor ofte sét Prøve paa. Jeg skal dog ikke have noget af at gaa i Tog med disse Skomagere og Skrædere og Børstenbindere — og, maa jeg saa bede om den lille grønklædte Plet i Kongens Have, hvor man kan sidde i Ro og Fred og sammen med det intelligente Slagterlavg og Brygger Jakobsens Trofaste.

Jeg husker ikke, hvorvidt Ryssel havde Ordet ved sidste Grundlovsfest; men at det, hvis han har haft

det, har været en sjælden aandfuld og fuldstændig upolitisk Tale — det tror jeg er uden for al Tvivl. Og hvis den gamle Forenings Medlemmer havde hørt den Mand, vilde sikkert aldrig en saadan Yttring som „ingen ærekær Mand kan modtage det“ (ɔ: min Fordring om Udmeldelse af Fagforeningerne) være fremkommen.

Det Spørgsmaal paatrænger sig uvilkaarlig én, naar man taler om Sammenslutning: Hvorfor kan de „gamle“ og de „ny“ da ikke finde hinanden?

I Grunden maa De kunne sige Dem det selv. De „ny“ blev i saa Fald jo de „gamle“, og de „gamle“ de „ny“; thi den „ny“ holder paa det „gamle“, og den „gamle“ paa det „ny“.

He — snurrigt nok!

Og hvad bryder jeg mig om Formue! 2000 Kr.! Har vi ikke Snask? — — — ak jo, Snask! Hvad skulde der blive af det stakkels Skind, som jeg nu har plejet og hygget for i de mange Aar, som elsker mig og grynter fortroligt til mig, hver Gang den faar Øje paa mig. Nej, Hr. Redaktør — for Gud i Himlens Skyld, betænk vel, hvad De gør — jeg forsikrer Dem, „Snask“ overlever det ikke! —

— — — — — Og dog — trods alle mine Grunde, jeg har det ligesom paa Følelsen: vi skrider hen imod en Sammenslutning. Jeg er med Tugt at melde en gammel Snushane, der nok kan vejre, i hvad Retning Vinden blæser — — selv om det ogsaa skulde lykkes foreløbig at afværge Stormen. Selv om det hele skulde lade sig reducere til „ærlig Vilje“, kan jeg dog ikke nægte andet end at vi allerede er kommet et godt Stykke frem paa Skraaplanen. Jeg skal selvfølgelig nok gøre mit bedste, naar Slaget skal slaas; jeg skal have de haarde Domme i Beredskab og mane Medlemmerne til ikke at vise upassende Paatrængenhed, men oprigtig talt, jeg tror ikke, at Komedien mere vil trække fuldt Hus.

Jeg behøver sluttelig ikke at gøre Dem, Hr. Redaktør, opmærksom paa, at ovenstaaende kun er min private Mening; det er en Selvfølge, at det kun bliver mellem os.

Kom vi foreløbig over dette: at sætte Datum'en for Sammenslutningen in blanco til en belejligere Tid, tror jeg alle er bedst tjent hermed og ikke mindst

Deres ærb.

o. s. v.'s Ven Snask.

Typografisk Sportsklub

afholdt i Søndags Møde angaaende Resultatet af Bestyrelsens Bestræbelser for at faa arrangeret Gymnastikøvelser i Vintersæsonen.

Paa Styrelsens Vegne aflagde *Chr. Helmig* Beretning. Man havde henvendt sig til de fleste Kommuneskoler om at faa Tilladelse til at benytte en Gymnastiksal til Øvelser, men man havde alle Steder modtaget et afvisende Svar. Han vilde ikke nævne alle Skolerne, men kun som et Eksempel fremhæve, at da Klubbens Formand henvendte sig til Inspektøren for Skolen i Nørre-Allé, Hr. Brøndsted, med den nævnte Anmodning, svarede han, at man maatte henvende sig til Skoledirektionen for at faa Andragendet bevilget, og samtidig gav han den Oplysning, at selv om Direktionen viste sig velvillig overfor Klubben, skulde man dog bag efter tilbage til ham, og han vilde saa alligevel nægte at give Tilladelsen. Styrelsen havde ligeledes henvendt sig til forskellige Gymnastiklærere for at forespørge om, paa hvilke Betingelser de vilde overtage Undervisningen, og en af disse havde forlangt 50 Kr. om Maaneden for Lokale og Undervisning, hvilken Udgift Klubben naturligvis ikke kunde bære.

Selv om det nu viste sig at være særdeles vanskeligt at faa arrangeret Gymnastik, maatte Interessen for Arbejdernes første Sportsklub ikke slappes blandt Medlemmerne. Man maatte søge at skaffe nye Omraader for Sporten, f. Eks. kunde man i den nærmeste Fremtid søge at faa arrangeret Fodture omkring til de Byer, der er beliggende i Hovedstadens nærmeste Omegn, hvilke Fodture maatte betragtes som en ganske god Sport.

Da der til Mødet ikke havde indfundet sig saa mange, at der kunde tages nogen Beslutning, hævedes dette, og de Tilstedeværende begav sig derpaa over paa Fælleden, hvor man saa i nogen Tid morede sig med at spille Fodbold.

L. J.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

L. Th. Victor Rabe (har tidl. været Medlem saa vel af „Den typografiske Forening“ som af „Svensk Reshjelpskassa“; Græbes Bogtr.).

C. Dreyer (udl. Oktbr. 1882 hos Chr. Lohmann i Stege; har fra Oktbr. 84 til April 1887 arbejdet hos Schultz og har ikke tidl. været Medlem af nogen Forening; „Aftenbladet“s Sætteri).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemsmøde

afholdes i **Morgen** (Lørdag), **Aften Kl. 10**, i Foreningens Lokale, Lille Kongensgade 25.

Dagsorden:

Diskussion om et af Styrelsen stillet Forslag til Sammenslutning med „Ny typografisk Forening“.

Styrelsen.

En ekstraordinær Generalforsamling

afholdes **Søndag den 18. December**, Formiddag Kl. 10½ i Lille Kongensgade 25.

Dagsorden:

Afgørelse af det af Styrelsen stillede Forslag til Sammenslutning med „Ny typografisk Forening“.

Styrelsen for sidstnævnte Forening vil overvære Generalforsamlingen og deltage i Diskussionen.

Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Tilrejsende Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" gøres herved opmærksom paa, at de maa mælde sig hos undertegnede Kasserer, *N. Hansen*, Købmagergade 46, inden 5 Dage efter Ankomsten til København, for saa vidt de vil beholde deres Rettigheder til Sygehjælp. *N. Hansen*,
Kasserer.

Inkassatorerne bedes inden 20. Decbr. at tilsende mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæl. Fulde Navn bedes opgivet. *N. Hansen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften fortsættes Indøvelsen af Sange til Aarsfesten. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Hjørring, *Søren Peter Petersen* (sidst arbejdet i Hjørring); arbejdsløs.

Varde, *Hans Hansen* (sidst arbejdet i Roskilde).

Bortrejste Medlemmer.

Viborg, *A. Gottschalk* (arbejdsløs).

Brevkasse.

Hr. Typograf *Harald Dèwold* fra Fr.—stad i Norge bedes opgive sin Adresse til Redaktionen.

KUNDGØRELSER.

Til Fordel for arbejdsløse Typografer
afholdes
Søndag den 18. December 1887
Aften Kl. 7 pr.

Aftenunderholdning med Assemblé

i

„Holbergs Minde"
(Lille Kannikestræde).

PROGRAM:

Prolog, af Vilh. Tømmerup.

Sang af Dobbeltkvartetten „*Askophela*".

„Den Trekantede",
Farce med Sang i 1 Akt.

Sang af Dobbeltkvartetten „*Askophela*".

„Den svage Side",
Farce med Sang i 1 Akt.

Sang af Dobbeltkvartetten „*Askophela*".

„Verdens Herkules",
Farce med Sang i 1 Akt.

Derefter Dans til Kl. 4.

Billetter til Aftenunderholdningen à 50 Øre for Voksne og 25 Øre for Børn faas hos Undertegnede, samt i Foreningens Lokale Lørdag Aften.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Baand til Dansen erholdes efter Aftenunderholdningen à 65 Øre for en Herre og 35 Øre for en Dame.

Albert Auener, „Beri. Tid.".
Jul. Andersen, „Adresseavisen".
N. Hansen, Carl Lund, Kasserer for Aftenunderholdn.
Carl Lassen, Thiele.
P. J. Petersen, „Politiken".
Vilh. Tømmerup, Th. Nielsen.
A. Winkelmann, „Dagbladet".

Maskintrykker.

En dygtig og i enhver Henseende paalidelig Maskintrykker søger Plads. Billet mrkt. 333 modtager „Typ.-Tid."

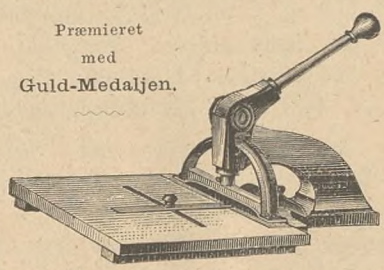
En dygtig, flink og velanbefalet Maskintrykker søger Plads straks. Billet mrkt. „Trykker" modtager „Typ.-Tid."s Kontor i Løbet af 14 Dage.

Maskintrykker.

En ung rask Trykker søger en fast Plads i et herværende Bogtrykkeri. Billet mrkt. „A. C." bedes tilsendt „Typ.-Tid."s Kontor.

Haand-Perforér-Maskine,

Præmieret
med
Guld-Medaljen.

af nyeste og forbedret Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales
paa det bedste.
Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.
Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.
Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.

Berlin S.W. Alexandrinen-Str. 16. **Ferd. Maurer & Co.** Maskin-Fabrik.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg".
Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!
HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlsstrase 104.
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgivere: „Den typografiske Forening" i København og „Dansk typografisk Forening".
Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 39. | København, den 16. December 1887. | 14. Aargang.

Sammenslutningen.

„Ny typ. Forening"s Generalforsamling d. 11. December.

Af nedenstaaende Referat vil vore Læsere se Resultatet af „Ny typogr. Forening"s Generalforsamling. Det kom ikke uventet. Ganske vist havde de Ledendes Udtalelser givet „Den typ. Forening"s Tillidsmænd Anledning til at anse et Resultat for ikke at være usandsynligt, men paa den anden Side var man ikke saa sangvinsk at tro, at Medlemmerne ubetinget vilde billige de fremkomne Forslag. Der var givet Medlemmerne en god Lejlighed til at vise deres ofte udtalte Ønske om Sammenslutning i Gærning. De fattede Beslutninger viser imidlertid tydeligt og klart, at der ikke har været den ringeste Sandhed i disse fromme Ønsker, og vil kunne overbevise enhver om, at „Ny typ. Foren." vil alt andet end Sammenslutning. Thi selv om Foreningen ikke mente at kunne gaa ind paa de stillede Forslag, havde den dog kunnet vise sin Beredvillighed til Sammenslutning ved at vedtage „Ny typ. Foren."s Formands Forslag om Udvalg. Men netop Nægtelsen heraf er et tilstrækkeligt Bevis paa, at man ikke ønsker nogen Samvirken med de organiserede Typografer Landet over. Vi giver for Fremtiden ikke en Døjt for deres Forsikringer om Enighed; de har udtrykkelig paa Forhaand afvist ethvert Forsøg paa at opnaa en saadan. En Ting er sikker: D'Hrr. har ved at afvise ethvert Forsøg paa Overenskomst skadet sig selv mere end os. Thi det er nu konstateret for alle Landets Typografer, *at det ene og alene er „Ny typ. Forening", der har Interesse af at bibeholde Splittelsen.* — D'Hrr. har ikke kunnet sige det tydeligere end i Søndags, og vi kender Grunden. Man tro ikke, det er Tilslutningen til Fagforeningerne, der har gjort Udslaget; var „Den typ. Foren." gaaet ind paa at ophæve den — intet vilde være kommet „Ny typ. Foren." mere ubelejligt, end netop denne Beslutning. Nej, Sagen er, at „Ny typ. Foren." ved en Sammenslutning vilde miste den Protektion, den nu nyder hos Principalerne. Det var derfor, man nægtede Udvalgs Nedsættelse. En stor Del afholdt sig fra at stemme; enkelte stemte for, men det var d'Hrr., som ved en Sammenslutning har de gode Pladser at risikere, som de kun har opnaaet ved den begunstigede Stilling, „Ny typ. Foren." har haft hos Principalerne — det var dem, der gav denne Beslutning sit rette Præg. Vi er glad ved, at de selv har kastet Masken.

Debatten førtes væsenligst mellem d'Hrr. P. Christensen, N. P. Nielsen, Vald. Carlsen, Mossberg, Fabricius og Anth. Larsen paa den ene Side og d'Hrr. Bøhm og V. Petersen paa den anden. Vi skal ikke nærmere gaa ind paa de Udtalelser, der faldt, saa meget mere som vi udførligt har refereret Diskussionen. Vi ønsker kun at gøre en Bemærkning til Hr. P. Christensens Optræden. Hr. P. Christensen var paa det mellem de to Styrelser afholdte Møde stemt for „Den typ. Forening"s Forslag, gjorde ganske vist gældende, at han naturligvis holdt paa at Tilslutningen til Fagforeningerne ophævedes, men indrømmede, at der var vist stor Imødekommenhed og lovede, ganske vist efter mange Forsøg paa at slippe, at anbefale Forslagene til Overvejelse — om han end ikke kunde anbefale dem særlig varmt. Man læse nu Hr. P. Christensens Anbefaling. Vi har ikke været forvænt i Retning af Konsekvens fra Hr. P. Christensens Side i de sidste 3 Aar, men vi skal ikke nægte, at vi blev overraskede ved at høre, hvorledes Hr. P. Christensen holdt sit Ord. Hr. P. Christensen gør mest Synd mod sig selv ved at være Skærmbrædt for den ukammeratlige Aand, der hersker indenfor „Ny typ. Forening".

Referatet.

Til Dirigent valgtes *Albert Christensen;* til Sekretærer *Jul. Johansen* og *Graeffe.*

Efter at Dirigenten havde opfordret Forsamlingen til at høre Talerne med Ro og Opmærksomhed, gav han Ordet til

Rud. Bøhm: Jeg takker Dem for Indbydelsen i Dag og haaber, at vi ved disse Forhandlinger skal opnaa et Resultat. Enhver maa kunne indsé Nødvendigheden af en Sammenslutning og det er derfor, vi paa vor Side har gjort det første Skridt til Forsoning. Vi har ganske vist ikke kunnet imødekomme Dem fuldtud, men enhver maa indrømme, at vore Forslag i høj Grad modificerer vort hidtidige Standpunkt. Splittelsens Aarsag var jo den, at d'Hrr. som skilte sig ud af den gamle Forening, opfattede Tilslutningen til Fagforeningerne som en politisk Handling og begrundede denne deres Opfattelse ved at fremdrage disse enkelte Punkter, som vi nu foreslaar at stryge. Naar vi nu altsaa føjer Dem heri, naar vi for Fremtiden forpligter os til ikke at foretage os noget, som blot kan give os Skær af at deltage i nogen politisk Handling, er Splittelsens Aarsag faktisk ophævet. Det rent faglige Samarbejde med Fagforeningerne kan vi derimod ikke give Slip paa. Begivenhederne i 1876 maa være Dem et Bevis paa, at dette Samarbejde er en Nødvendighed, hvis vi overhovedet skal tænke paa at udrette noget. Det er ikke vor Mening at provocere en Kamp; vi har tværtimod altid søgt at undgaa en saadan, og vi vil ogsaa for Fremtiden arbejde paa samme Grundlag. Men det er under de nuværende Forhold umuligt at vide, naar vore Arbejdsgivere kan finde paa at angribe os, og det er netop under saadanne Omstændigheder nødvendigt at vide, at man har alle organiserede Fags Arbejdere bag sig. De vil maaské sige til mig, at vi i saa Fald kan stole paa Provinserne, men vi har Erfaringen for, at vi ikke kan vente *tilstrækkelig* Hjælp herfra, og de nuværende Forhold i Provinserne er i det hele taget af en saadan Natur, at man ikke er berettiget til at forlange nogen synderlig Hjælp. Hvad er da naturligere end at søge Allierede dèr, hvor vi kan vente at faa energisk Støtte, siden vi har sét, at vi ikke ved egen Hjælp kan opnaa noget, og hvem skulde vel mere kunne yde os Hjælp end vore naturlige Allierede: det store Arbejderparti; og naar vi, som sagt, borttager ethvert politisk Skær fra denne Alliance, naar vi lover dem, at vi kun vil Tilslutningen til Fagforeningerne af faglige Grunde, og naar vi end yderligere giver Dem saadanne Garantier som at optage Deres Meningsfæller indenfor Bestyrelsen, tror jeg, De

maa indrømme, at vi paa vor Side har gjort Dem meget væsenlige Indrømmelser. Det er ikke fordi vor økonomiske Status tvinger os dertil, som maaske mange vil tro. „Den typ. Forening" har ganske vist lidt betydelige Tab — navnlig da paa Grund af Konjunkturerne — men endnu er den fuldt ud i Stand til at fyldestgøre de Forpligtelser, den har mod sine Medlemmer. Nej, hvad der har foranlediget os til at søge Sammenslutning med Dem, er Følelsen af, at de typografiske Arbejdere i Almindelighed ikke vil være i Stand til at udrette noget, naar de staar adsplittede i to Lejre, og Overbevisningen om, at Fagets Arbejdere vil staa sig bedst ved at staa samlede i én Forening. Jeg anbefaler Dem at vedtage vore Forslag.

N. P. Nielsen ønskede en Sammenslutning, men fraraadede den paa de af Styrelsen for „Den typogr. Forening" stillede Betingelser, da dette kun vilde føre til, at en Del af Medlemmerne af de to Foreninger vilde slutte sig sammen, medens en stor Del vilde holde sig borte. Det forekom ham ikke, at „Den typ F." ved de stillede Forslag vilde blive berøvet sit politiske Præg, da de øvrige Fagforeninger jo dog vedblev at være politiske.

Fabricius fraraadede en Sammenslutning saa længe „Den typ. Forening" sluttede sig til de øvrige Fagforeninger; der vilde ellers ingen Mening have været i „Ny typ. Forening"s 3aarige Virksomhed.

Mossberg (Styrelsesmedlem for „Ny typ. Foren.") vilde kun udtale sin personlige Mening. Han troede ikke, at en Sammenslutning var paa sin Plads; thi selv om man var i Stand til at skaffe det politiske Moment bort, var dog Splittelsens Aarsag ikke bortryddet, idet der i lang Tid hos en stor Del Medlemmer indenfor „Den typ. Foren." havde været Misstemning, førend den egenlige Splittelse havde fundet Sted. Han troede nok, at den nuværende Styrelse for „Den typ. Foren." oprigtigt ønskede at arbejde paa et Forhandlingsgrundlag med Principalerne, men dette var ikke Tilfældet med de fleste af Medlemmerne indenfor Foreningen. „Ny typ. Forening"s Virksomhed gik derimod udelukkende ud paa at skabe en god Forstaaelse mellem Principalerne og Arbejderne. Forslaget havde vistnok ogsaa vakt Misstemning indenfor „Den typ. Foren.".

Carlsen vilde ikke lade sig nøje med halve Indrømmelser, men fordrede, at „Den typ. Foren." skulde melde sig ud af Fagforeningerne. „Ny typ. Foren." var bleven dannet, for at der ingen Løsgængere skulde være i Faget. Han vilde spørge „Den typ. Foren."s Styrelse, hvad den troede, den stod sig bedst ved: En Sammenslutning af alle Typografer uden Fagforeningerne eller Typograferne skilt i to Lejre, hvoraf den ene Part var indenfor de øvrige Fagforeningers Organisation.

J. Pedersen ansaa et vel organiseret Fag for at staa sig bedst, naar det stod samlet.

Fabricius omtalte Sygekasserne. Han troede, at „Den typ. Foren."s Tilbud var Limpinde, som imidlertid ikke var rigtigt besmurte. — *Dirigenten* paatalte de sidste Udtryk.

Alb. Auener var glad ved, at Spørgsmaalet var kommet op, men var imod Sammenslutningen paa de foreslaaede Betingelser. Han anbefalede en isoleret Sammenslutning hele Landet over.

Anth. Larsen fandt Tilslutningen til Fagforeningerne meningsløs. Det maatte være enhver Forenings private Sag, om den vilde støtte andre Fag.

„Ny typ. Foren."s Formand, *P. Christensen:* Det er med Vilje, at Styrelsen som saadan ikke har taget Ordet før nu, idet den dels ikke har villet paavirke Medlemmernes Mening og dels har ønsket, at „Den typ. Foren."s Bestyrelse først og fremmest fik Medlemmernes Mening at vide. Naar vi paa Søndag samles med den gamle Forenings Medlemmer, skal vi udførligere end nu fremsætte Grundene til vort Standpunkt; skulde man bebrejde den gamle Forenings Bestyrelse noget, maatte det være det, at den kun i altfor ringe Grad har givet Medlemmerne Anledning til at lære dette at kende. Jeg indrømmer, at „Den typ. Foren."s Styrelse har vist Imødekommenhed ved at fremkomme med de Forslag, som De nu alle kender, men jeg maa paa den anden Side fastholde, at den Sammenslutning, der nu tilbydes, kun er en halv Sammenslutning. Der vil altid komme til at klæbe et politisk Præg ved de samlede Fagforeninger, og det kan kun udslettes ved, at „Den typ. Foren." udmelder sig af Fagforeningerne. Hvorfor skulde vi ikke kunne blive enige om at mødes, der hvor vi skiltes, og hvorfor skulde det ikke kunne lykkes at samle alle Typografer paa Grundlag af en ren faglig Organisation? Vor Opfattelse af Lønningsspørgsmaalet falder sammen med den gamle Forenings, men jeg er fuldstændig paa det rene med, at Sammenslutningen kun kan indtræde, naar man beslutter sig til at melde sig ud af Fagforeningerne. Naar Hr. Bøhm har sagt, at Begivenhederne i 1876 maatte være os et Bevis paa, at vi intet var i Stand til at udrette, naar vi stod alene, da var dette ikke Grunden. Thi at vi led et Nederlag i 1876 var fordi vi følte os for store — og det er netop denne Opfattelse, der er raadende indenfor Fagforeningerne. Hvis Bestyrelsen atter og atter vilde gøre den gamle Forenings Medlemmer det klart, at vi kun kan samles paa den Betingelse, at den melder sig ud af Fagforeningerne, tror jeg ogsaa, at en Sammenslutning vilde finde Sted. Jeg takker i hvert Fald Bestyrelsen for dens Nærværelse og haaber, den vil indrømme, at den er blevet høfligt modtaget, og jeg beder Dem være overbevist om, at de faldne Udtalelser kun er skét i Sagens Interesse.

Victor Petersen: Jeg skal gærne indrømme Hr. P. Christensen, at Deres Modtagelse har været høflig, naar jeg undtager Hr. Fabricius' Limpinde — som han jo saa sig nødsaget til at gemme til bedre Lejlighed — har vi ikke noget at beklage os over i denne Retning. Men jeg vilde rigtignok have foretrukket mere Imødekommenhed i Realiteten fra Deres Side og skænket Dem Deres nette Optræden. Jeg kan ikke undlade at bemærke, at Deres idelig udtalte Ønske om Sammenslutning paa mig ikke har gjort Indtryk af at være alvorlig ment. Det er jo nemt nok at *ønske* en Sammenslutning, men det er temmeligt værdiløst, naar De samtidig forlanger „Den typ. Foren."s fuldstændige Underkastelse. Deres Udtalelser har været præget af glad Selvbevidsthed, men det kunde dog maaske være, at den i Aarenes Løb vil svinde lidt. Det er i den Retning ganske lærerigt at lægge Mærke til Deres Arbejdsløshedsbudget; det viste, da De begyndte, en Udgift paa 39 Kr., men nu er De naaet op til at budgettere 150 Kr. Bliver De saadan ved, kunde det dog maaske være, at Deres Mening om Sammenslutning kan forandre sig. De har hævdet, at Fagforeningerne havde et politisk Præg. Ja — naturligvis; det har enhver Arbejderbevægelse, som vil have Navn deraf. Er De maaske saa naiv at tro, at alle de Spørgsmaal, der er paa Dagsordenen i Fagforeningerne: Lærlingeforholdet, Sygekassespørgsmaalet, Normalarbejdsdagen o. s. v. kan løses ad anden Vej end ad Lovgivningens? Og naar dette er Tilfældet, hvorledes er det saa muligt at undgaa et politisk Præg? Det samme vilde De faa, hvis De gav dem af med disse Spørgsmaal. „Den typ. Foren." er ganske vist en grumme godmodig Forening (Munterhed) — ja, det beviser dog vor Nærværelse — men fratage Bevægelsen det sociale Fællespræg, er en Umulighed; thi vi maa i saa Fald hellere undlade overhovedet at tage de Spørgsmaal op. Sé Dem dog omkring, lær Udlandets

Arbejderbevægelse at kende, og De maa indrømme, at Udviklingen gaar i denne Retning.

Noget andet er vor Stilling til de specielt *politiske* Spørgsmaal. Det var jo faktisk dem, der foranledigede Splittelsen, og naar vi altsaa for Fremtiden lover Dem at undlade at tage Standpunkt hertil, har vi jo ophævet Splittelsens Aarsag (Modsigelse). D'Hrr. maa i saa Fald bestemt paapege, hvor det politiske findes. De foregaaende Talere har alle paastaaet, at vi trods de gjorte Indrømmelser alligevel vedblev at være Politikere. Men kom med Beviserne. Vi har jo netop taget de Punkter op, som har vakt Deres Uvilje og foreslaaet Dem at stryge dem. Jeg har for mit Vedkommende kun gjort det meget nødigt, men det har staaet klart for mig, at hele Standens Tarv fordrede det. Det er en Umulighed for Typograferne at kunne holde deres Understøttelseskasser oppe, naar de staar adsplittede i to Lejre, og de kan ikke gøre sig Haab om bedre materielle Vilkaar, naar de to Organisationer staar fjendtlig mod hinanden. Ganske vist vilde to Organisationer ikke være nogen Hindring for bedre Lønningsvilkaar; hvis d'Hrr. er gode Kolleger, vil de staa Side om Side med os. Men netop paa dette Punkt har „Ny typ. Foren." ikke virket, som den skulde. De kan ikke nægte det: De er bleven protegeret af Principalerne. Det er uforstaaeligt, at De ikke kan indsé, at netop dette svækker Arbejdernes Uafhængighedsfølelse, og er De gode Kammerater, vil De heller ikke betænke Dem paa at slutte Dem til os for paa den Maade at vaske Dem rén for den begrundede Mistanke, der klæber ved Dem.

Jeg anbefaler Dem indtrængende at vedtage vore Forslag. Forkaster De dem, paatager De Dem et Ansvar, som det maa blive Deres Sag at bære. Men husk, at den typografiske Verden Landet over med Opmærksomhed følger disse Forhandlinger, og betænk, at det er Arbejderne, det gaar ud over, hvis De nægter al Forhandling.

N. P. Nielsen benægtede, at Udviklingen gik i den Retning, den foregaaende Taler havde omtalt, og nævnede „Trades Unions" som et Eksempel paa upolitiske Foreninger. Han ønskede at vide, om Fagforeningerne vilde modtage en Tilslutning med Udelukkelse af al Politik.

P. Christensen imødegik udførligt V. Petersen og bemærkede, at der kun kunde udrettes noget, naar Typograferne samlede sig paa faglig Grund. Fagforeningerne sloges saa længe, de havde Penge i Kassen, og tog ikke noget Hensyn til Forholdene. Hvad havde Fagforeningerne opnaaet? Det skulde være mærkværdigt, hvis der ikke var et Trykkeri, hvor den gamle Forenings Medlemmer protegeredes? Der kunde kun være Tale om at mødes der, hvor vi skiltes; det var ingen døende Bevægelse, „Ny typ. Foren." repræsenterede; dens Medlemstal var vokset i betydelig Grad siden dens Stiftelse. Hvis Sammenslutning skulde finde Sted paa de foreslaaede Betingelser, kunde man være vis paa, at mange af „Ny typ. Foren."s nuværende Medlemmer vilde melde sig ud, hvad Faget ikke kunde være tjent med.

Rud. Bøhm replicerede og spurgte, om man da ikke havde tænkt paa, at mange af den gamle Forenings Medlemmer vilde melde sig ud, hvis Tilslutningen til Fagforeningerne opgaves? Der var ingen Tvivl om, at Tilslutningen til Fagforeningerne, saaledes som af Styrelsen foreslaaet, kunde være vis paa en god Modtagelse af de øvrige Fagforeninger; i den Retning behøvede Hr. N. P. Nielsen ikke at være bange.

Carlsen fandt, at V. Petersen var gaaet uden om de Spørgsmaal, han havde stillet.

V. Petersen vilde oplyse Hr. N. P. Nielsen om, at han havde vist fuldstændig Ukendskab til den Sag, han talte om, idet netop „Trades Union"s Organisation bestod i samvirkende Fagforeninger, og at man paa de sidste Kongresser havde fattet fuldstændig socialistiske Resolutioner. Han fandt ingen Anledning til at gaa nærmere ind paa Carlsens Bemærkninger, som han mente var blevne tilstrækkelig besvarede.

Efter at Styrelsesmedlem *P. L. Pedersen* og *Mossberg* havde vekslet Bemærkninger om yderligere Indrømmelser, og flere Talere havde udtalt sig, skred man til Afstemning om et indkommet Forslag om Afslutning, som vedtoges med alle Stemmer mod 1. *Derefter afstemtes om de af „Den typ. Forening"s Styrelse opstillede Forslag, som alle forkastedes med alle Stemmer mod 1.*

P. Christensen anbefalede at nedsætte et Udvalg for eventuelt at drøfte med et Udvalg fra „Den typ. Foren." Betingelserne for en Sammenslutning.

Ved Afstemningen *forkastedes* P. Christensens Forslag *med overvældende Majoritet.*

Kl. 2½ hævedes Generalforsamlingen.

Et Forslag til Overvejelse.

Da „Dansk typografisk Forening"s Repræsentantmøde i Sommer vedtog fra Nytaar 1888 at lukke Foreningen for Tilgang af andre end Nyudlærte, og samtidig satte som Betingelse for Indtrædelse af Medlemmer udover Nyudlærte og indtil 35 Aars Alderen, at disse — i den korte Frist fra Repræsentantmødet og til Nytaar 1888, der var levnet dem — betalte et Indskud af 20 Kroner, lød der fra adskillige Lokalforeningers Medlemmer Ønsker om, at den sidstnævnte Bestemmelse (35 Aars Aldersgrænsen) var bleven holdt ude, saaledes at Tilgangen til „Dansk typ. Forening" imod at betale det nævnte Indskud af 20 Kroner havde staaet aaben for Alle; man fandt, at der ved en saadan Ordning vistes et Humanitetshensyn, som umulig kunde være nogen Skade til*), i Særdeleshed, da Tidsfristen (1. Januar 1888) var saa kort.

Da jeg har erfaret, at den samme Anskuelse deles af et ikke ringe Antal af Repræsentantmødets Delegerede, tillader jeg mig at henstille til vor ærede Hovedbestyrelse at foretage det fornødne i saa Henseende; skulde det vise sig, at Flertallet af Medlemmerne var stemt for en saadan Ordning — og at faa Medlemmernes Mening bestemt frem, det er jo hverken vanskeligt eller kostbart —, saa behøvede Tidsfristen for Indmeldelse jo højst at udstrækkes 3 (tre) Maaneder.

H. F. Rasmussen.

Korrespondance.

Holbæk, d. 6. Decbr.

Lokalforeningen afholdt i Aftes ekstraordinær Generalforsamling for at tage Bestemmelse om en ny Udlærts Optagelse i Foreningen. Vedkommendes Læretid havde kun været 4½ Aar, og han havde derfor maattet underkaste sig den i Lovenes § 23 foreskrevne Svendeprøve. Bedømmelsesudvalgets Betænkning tillige med de behørige Bilag forelaa, og da Lokalforeningen tæller det lovbefalede Antal Medlemmer, kunde den altsaa selv træffe en Afgørelse.

Sagen gav Anledning til en lang og livlig Debat, under hvilken der fra flere Sider protesteredes imod Prøvens Godkendelse, idet man navnlig ankede over mangelfuld Udslutning af den „skære" Sats og Uøvethed i tabellarisk Arbejde. En fremsat Betænkelighed ved at forkaste saadanne Prøver, da dette let

*) Ad „Omveje" *kan* vi jo alligevel faa Tilgang af disse, og saa gaa tabt af Indskudet.

medførte, at nogle Typografer kom til at staa udenfor Organisationen, blev imødegaaet af flere Medlemmer, som slog fast, at skulde disse Duelighedsprøver have nogen som helst Betydning, kunde man ikke indskrænke sig til blot at lade Prøven afholde og derefter kritikløs godkende den; man maatte ogsaa kassere, naar det udviste tydede paa en utilstrækkelig Oplæring

Ved Afstemningen *nægtedes Gohkendelsen* med omtrent Enstemmighed.

Det vedtoges derpaa at tillade den paagældende at underkaste sig endnu en Prøve, naar han mente at have opnaaet tilstrækkelig Færdighed paa de Omraader, hvor man særlig havde haft Grund til Klage.

Jul. Bigum.

Forskelligt.

Aftenunderholdningen paa Søndag til Fordel for de Arbejdsløse tegner til at trække fuldt Hus, og det vil være nødvendigt, at man sikrer sig Billetter til denne senest i Morgen (Lørdag). Efter hvad vi har bragt i Erfaring, har Hr. *Herman Bang* tilbudt at ville holde en *Oplæsning;* dette Tilbud er selvfølgelig bleven modtaget med Glæde.

Overskuddet fra Typografernes Sangforenings Koncert til Fordel for trængende Typografer ved Juletid, i Forbindelse med de af Kammerherreinde Berling skænkede 100 Kr., udgør i alt *155 Kr. 85 Øre*, af hvilke ved „Den typ. Foren." vil blive uddelt Kr. 105.85 og ved „Ny typ. Foren." Kr. 50.00.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

N. C. Nielsen (har tidl. været Medlem; Nielsen & Lydiches Bogtr.).

A. E. Madsen (udl. d. 1. Oktbr. 1887 hos Rasmussen & Olsen); *F. Berg* (har tidl. været Medlem), Rasmussen & Olsens Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

L. C. E. Randa (sidst arb. i Randers; Rud. Svendsens Bogtr.).

N. C. Petersen (sidst arb. i Præstø; Græbes Bogtr.).

De arbejdsløse Medlemmer.

der ønsker at komme i Betragtning ved Uddelingen af Understøttelsen i Julen, bedes snarest melde sig hos Formanden, og medbringe Kvitteringsseddel fra sidste Arbejdssted.

Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Tilrejsende Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" gøres herved opmærksom paa, at de maa mælde sig hos undertegnede Kasserer, *N. Hansen*, Købmagergade 46, inden 5 Dage efter Ankomsten til København, for saa vidt de vil beholde deres Rettigheder til Sygehjælp.

N. Hansen,
Kasserer.

Paa Grund af Generalforsamlingen i „Den typografiske Forening" paa Søndag Formiddag, træffes jeg først om Eftermiddagen fra Kl. 3—4.

N. Hansen,
Kasserer.

Inkassatorerne bedes inden 20. Decbr. at tilsende mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæl. Fulde Navn bedes opgivet. *N. Hansen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften sidste Møde før Jul. Alle bedes møde.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer:

Nyborg, *Theodor Andersen* (udl. i „Nyborg Avis'" Bogtr. i Nyborg d. 1. Oktbr. 1887).

Do., *Hans Rasmussen* (udl. i „Nyborg Dagblad"s Bogtr. i Nyborg d. 1. Oktbr. 1887).

Hillerød, *Sv. Svendsen* (udl. i Hammerfest i Norge d. 1. Maj 1884; har ikke før været Medlem af nogen Forening).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aalborg, *Peter P. Sommer* (sidst arb. i Holstebro).

Assens, *Ernst Lauritz Jørgensen* (sidst arb. i Odense).

KUNDGØRELSER.

Til Fordel for arbejdsløse Typografer
afholdes
Søndag den 18. December 1887
Aften Kl. 7 pr.

Aftenunderholdning med Assemblé

i

„Holbergs Minde".

Angaaende Programmet henvises til de foregaaende Nr.; efter Opførelsen af „Den svage Side" vil Hr. *Herm. Bang* oplæse et Brudstykke af sin nye Roman „Stuk".

Billetter til Aftenunderholdningen à 50 Øre for Voksne og 25 Øre for Børn faas hos Komitéens Medlemmer, samt i Foreningens Lokale Lørdag Aften.

Arbejdsløse Kolleger af begge de faglige Foreninger, samt andre udenfor samme, der mener sig berettigede til at komme i Betragtning ved Uddelingen af det mulige Overskud fra Aftenunderholdningen, bedes anmelde det til Kassereren, N. Hansen, Købmagergade 46 og Blaagaardsgade 22, 2. Sal, inden *Tirsdag.*

Det **bedste og mest praktiske Slutte-Apparat** er
„Universal Slutte-Steg".
Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!
HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlsstrase 104.
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgivere: „Den typografiske Forening" i København og „Dansk typografisk Forening".
Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 40. | København, den 23. December 1887. | 14. Aargang.

Sammenslutningen.

„Den typ. Forening"s Generalforsamling den 18. December.

Forhandlingen tabte selvfølgelig en Del Interesse ved de Beslutninger, „Ny typ. Foren." Søndagen i Forvejen havde fattet. Stillingen var klar nok. Selv om „Den typ. Forening"s Styrelses Forslag var kommet til Afstemning, vilde en saadan jo have været fuldstændig betydningsløs, da den anden Part havde nægtet at forhandle, og det var derfor ganske naturligt, at Styrelsen stillede en Resolution, som gik ud paa at vise, hvem der har Skylden for, at Sammenslutningen ikke denne Gang blev til Virkelighed. Forsamlingen sluttede sig *med alle Stemmer mod to* til Styrelsens Resolution, en Afstemning, som intet lader tilbage at ønske i Retning af Klarhed, idet den dels tilkendegiver Foreningens Fastholden ved Tilslutningen til Fagforeningerne, og dels ved at lægge Ansvaret for en vedvarende Splittelse paa „Ny typ. Foren." udtaler, at det i Fremtiden maa være dens Sag, at fremkomme med Forslag til Sammenslutning.

Referatet.

Generalforsamlingen aabnedes af Formanden, som udtalte sin Beklagelse over, at der var mødt saa forholdsvis faa Medlemmer. Til Dirigent valgtes *Emil Petersen* og til Sekretærer *L. Jensen* og *Herm. Olsen*.

Rud. Bøhm: Jeg har egenlig ikke meget at sige, efter at De har sét Referatet fra Generalforsamlingen i „*Ny typ. Forening*". Som bekendt havde Styrelsen for „Den typ. Forening" gjort det første Skridt til at udjævne Kløften mellem de københavnske Typografer. Vi gjorde det, ikke fordi vi trængte dertil, men fordi vi fandt det uheldigt, at Typograferne vedblivende stod splittede i to Lejre. Jeg vil dog ikke nærmere gaa ind paa disse vore Forslag, da det nu er ørkesløst at diskutere dem. Vor Modpart gjorde gældende, at vore Forslag alligevel ikke vilde borttage det politiske Præg, som man paastod klæbede ved vor Forening. Ligeledes anførte man, at mange Medlemmer af den nye Forening ikke vilde deltage i en Sammenslutning, hvis disse Forslag blev vedtagne; men havde man da slet ikke tænkt paa, at det samme vilde blive Tilfældet i vor Forening, hvis denne meldte sig ud af Fagforeningerne? Jeg beklager Dannelsen af den nye Forening, idet denne har fradraget os Kræfter, som med Rette burde staa paa vor Side, men som nu tvinges over i den anden Lejr; de „Løsgængere", vi kunde have faaet, den Gang Afstemningen skete, vilde ikke have skadet os saa meget, som Oprettelsen af Konkurrence-Foreningen har skadet. Mossberg har i Søndags udtalt, at Splittelsen ikke alene var fremkommet som Følge af Indmeldelsen under Fagforeningerne, men tillige paa Grund af en af adskillige Medlemmer næret Misfornøjelse med den Aand, der herskede indenfor Foreningen. Denne aabenhjærtige Udtalelse kaster et ejendommeligt Lys over hele den Optræden, d'Hrr. har udvist.

Mossberg (Styrelsesmedlem i „Ny typ. Forening") beklagede, at de Ord, han sidste Søndag havde udtalt, var blevne urigtigt opfattede. Det var hans personlige Mening, at det ikke kunde nytte at samles paa det af „Den typ. Forening" stillede Grundlag, da der alligevel senere atter vilde komme Splid ind i Foreningen.

Lazarus kunde ikke forstaa, hvad vi i Dag skulde forhandle om; thi naar „Ny typ. Forening" endog havde nægtet at nedsætte Udvalg, fandt han det ørkesløst at forhandle med de Folk, med mindre der laa noget andet bag ved deres Afstemning end det, der fremgik af den (Hør!). I saa Fald maatte d'Hrr. forklare os, hvad der da laa bag ved Afstemningen. Taleren hørte selv til de konservative her, men han erkendte, at Flertallet i Foreningen havde Ret til at afgøre Sagerne, og han mente derfor, at hvis d'Hrr. i „Ny typ. Foren." vilde have vor Forening til at ophæve Forbindelsen med de andre Fagforeninger, burde de melde sig ind i „Den typ. Foren." og søge at faa Flertal for deres Anskuelser. Det kunde han være med til. Men at de som et Mindretal, endog staaende udenfor vor Forening, vilde fordre, at denne, Flertallet, fuldstændig skulde underkaste sig, det fandt han overskred alle Grænser. (Stærkt Bifald.)

P. Christensen (Formand for „Ny typ. Forening"). De Forhandlinger, hvorom der er Tale, indlededes ved et Fællesmøde af de to Styrelser. Ved dette Møde vedtoges det ved Lodtrækning at afgøre, hvilken af de to Foreninger der først skulde afholde Generalforsamling, og det blev da „Ny typ. Foren.", der først kom til at drøfte „Den typ. Forening"s Forslag. Det er min Mening, at man, hvis Splittelsen skal ophæves, maa mødes dér, hvor man skiltes, idet al Forhandling om noget som helst andet Grundlag er ørkesløs. Der siges fra den gamle Forenings Side, at Typograferne intet kan udrette, naar de ikke har det store Arbejderparti i Ryggen. Jeg tror dog alligevel, at en enig Organisation er heldigere end den frivillige Hjælp, som vi kan vente fra de øvrige Fagforeningers Side. At Strejken i 1876 blev tabt, skyldtes den Omstændighed, at vi den Gang følte os *for* stærke. Hvad vi tabte, var kun et daarligt organiseret Forbund og en slet ledet Strejke. Det var farligt at begynde en

Strejke paa et saa løst Grundlag, som den frivillige Understøttelse, vi kunde vente at faa fra de øvrige Fag. Det var desuden et Spørgsmaal, om ikke denne Hjælp er for dyrt købt; jeg mener, at det er Tilfældet, naar man derved maa ofre det faglige Sammenhold. Det er desuden kun yderst faa Strejker, Arbejderne har gennemført med Held, og Arbejdernes Strejkepolitik har tillige vanskeliggjort den fredelige Forhandling med Arbejdsgiverne. Der er sagt, at det er en Ydmygelse for „Den typ. Forening" at melde sig ud af Fagforeningerne for at faa en Sammenslutning i Stand. Dette kan jeg ikke indsé, da vi jo til Gengæld vil opgive vor Forening. Jeg véd meget vel, at Flertallet i den gamle Forening i Øjeblikket er imod Udmeldelsen af Fagforeningerne, men det er min Overbevisning, at dette er det eneste Grundlag for en Sammenslutning, og jeg tror bestemt, at en saadan vil finde Sted før eller senere.

Rasmussen var ikke Socialdemokrat, men han var alligevel blevet i den gamle Forening, og der var aldrig fra dennes Side udøvet nogen Tvang imod hans Overbevisning.

Victor Petersen: Efter at „Ny typ. Forening" havde udtalt sig saa klart i Søndags, kunde vi være enige om, at al Tale om Sammenslutning maatte være bortfaldet for længere Tid. Den Gang vi gik ind under Fagforeningerne, havde vi i Forvejen raadført os med os selv om, at dette var det rigtigste, og efter at Afstemningen var skét, kom Hr. P. Christensen selv op til „Typ.-Tid."s Redaktør for at anmode ham om i Bladet at rette en Opfordring til de misfornøjede Medlemmer om at blive i Foreningen, men de viste til Trods herfor deres ringe Interesse for denne ved at melde sig ud. Christensen havde sagt, at Arbejderpartiet troede for meget om sig selv, men han vilde henvise til, at Fagforeningerne i en kort Aarrække havde arbejdet sig op til at blive en stærk Organisation. Hvis f. Eks. Arbejderpartiet ikke havde støttet Smedenes Lock-out med 200,000 Kr., vilde disse være blevne fuldstændig knuste, og det vilde have varet længe, før de atter havde kunnet rejse sig efter Slaget. Arbejderpartiet vilde til enhver Tid støtte *det* politiske Parti, der gav gode Love for Arbejderne, og da Arbejderspørgsmaalet kun kunde løses ad Lovgivningens Vej, var det klart, at Fagforeningerne som Helhed maatte være politiske. Som Spørgsmaal, der kun kunde løses ad denne Vej, nævnede Taleren Lærlingespørgsmaalet og Normalarbejdsdagen. Fagforeningerne søger ikke at tvinge nogen Arbejder til at stemme imod sin Overbevisning, tværtimod har enhver Ret til at stemme, som han vil, og bidrage til hvad han vil. Derimod blev der udøvet Tvang fra den anden Side, og han hævdede, at der var mange Medlemmer i „Ny typ. Foren.", som Nøden havde tvunget til at melde sig ind. Det forekom Taleren at være en uheldig Maade at arbejde sig frem paa, nemlig den, ved enhver given Lejlighed som romantiske Maaneskinsriddere at bejle til „Dansk typ. Forening"s Gunst. (Hør!)

Rud. Bøhm: Vi er nu i 3 Aar bleven beskyldte for at have drevet Politik i denne Forening; men jeg kan tage Dem som Vidne paa, at det i Dag er første Gang, at her tales om Politik. „Den typ. Forening" forekommer mig at være lige saa selvstændig, som „Ny typ. Forening" *ikke* er det. Man maa overhovedet ikke tro, at det er Politiken, der har drevet samtlige Medlemmer af „Ny typ. Foren " over i den Lejr, hvor de nu staar. Nej, for Manges vedkommende er det ligefrem et *Madspørgsmaal*, paa hvilket Taleren nævnede et Par Eksempler. Hr. Mossberg havde i Søndags ogsaa udtalt, at „Ny typ. Foren." i Modsætning til vor Forening vilde befordre Harmonien imellem Arbejdsgiverne og Arbejderne; dette var ganske vist skønne Ord, men de holdt ikke Stik i Praksis. Disse samme Ord var stadig blevne prædikede bl. a. ogsaa af Schultze-Delitzsch og en vis Dr. Max Hirsch, hvilken sidste endog havde oprettet Fagforeninger paa dette Grundlag i Tyskland, men det havde netop været disse Foreninger, der havde kæmpet de mest forbitrede Kampe imod Arbejdsgiverne. Noget lignende vilde selvfølgelig ogsaa ské for „Ny typ. Forening", hvis den vilde indtage en mere selvstændig Stilling overfor Arbejdsgiverne i forskellige Spørgsmaal, thi da vilde den Protektion, som den nu bliver til Del af visse Principaler, hurtig forsvinde og tillige med denne al Tale om Harmoni. Man havde drevet økonomisk Krig imod Medlemmerne af „Den typografiske Forening", hvilket Taleren var en bestemt Modstander af, thi foruden at det var en blodig Uretfærdighed at spørge en Mand om hans politiske Trosbekendelse, avlede dette ogsaa en vidt udbredt Bitterhed imod Medlemmerne i den anden Forening. For Eftertiden maatte det blive „Ny typografisk Forening"s Sag at fremkomme med Forslag til en Sammenslutning; dog vilde han i Forvejen bemærke, at det maatte blive paa et andet Grundlag end det af nævnte Forening hidtil hævdede Standpunkt.

Mossberg talte for en god Forstaaelse mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne.

Stiedl ankede over, at de „Ny" ikke var blevet i den gamle Forening; de vilde saa ikke have faaet den Alliance med Principalerne, som de nu benytter til at skade „Den typ. Foren." med.

Lazarus vilde bevidne, at man aldrig fra „Den typ. Foren."s Side havde søgt at paavirke ham i politisk Retning. Naturligvis drev vor Forening *Social*politik, men denne maatte ikke forveksles med Partipolitik, med hvilken sidste Foreningen ikke havde at gøre. Vilde d'Hrr. fra „Ny typ. Foren." virke for, at vor Forening traadte ud af Forbindelsen med Fagforeningerne, maatte de melde sig ind og søge at blive Flertal i den; det var den eneste korrekte Vej, de kunde gaa. Efter at den ny Forening havde afvist Forhandling om Sammenslutning, var det den, der maatte komme med Forslag for muligvis at faa en saadan i Gang.

Carl Lassen (Styrelsesmedlem i „Ny typ. Foren."). Formanden for „Ny typ. Foren." havde udtalt sig saa klart, at han vilde yde ham sin fulde Tilslutning. Det var hans Mening, at en Sammenslutning kun kunde finde Sted paa et Grundlag, som begge Parter kunde

være tjent med. Naar man paastod, at Principalerne favoriserede „Ny typ. Foren.“, vilde han svare, at det forekom ham at være særdeles heldigt, om Arbejderne og Arbejdsgiverne kunde komme hinanden i Møde; han troede dog ogsaa, at der var enkelte Trykkerier, der favoriserede Medlemmerne af den gamle Forening. Splittelsen var ikke kommet ved Indmeldelsen i Fagforeningerne, men allerede som en Følge af Konfirmationen af Sygekasse-Lovene.

Emil Petersen: Alt, hvad de to Medlemmer af Styrelsen for „Den typ. Foren.“ havde sagt om Splittelsens Oprindelse, kunde han fuldstændig slutte sig til. Han mindede om de Artikler, der i sin Tid fandtes i Højrebladene, i hvilke vi allerede paa Forhaand blev lavet til rene Røvere og røde Socialister. Vore Modstandere taler altid saa højt om vort politiske Præg, men vi er langt fra saa politisk prægede som den ny Forening. Vi har Beviser nok for, at Hr. Lange kun tager Folk, som er i „Ny typ. Foren.“, og lader dem vide, at han er Højremand. Han vilde minde om, at nu, da der ikke kunde være Tale om Sammenslutning med „Ny typ. Foren.“, havde vi kun den Opgave, at hævde vor Stilling ved at kæmpe videre paa samme Maade som hidtil (Hør!).

Carl Lassen indrømmede, at Hr. Lange tidligere havde foretrukket Medl. af „Ny typ. Foren.“, men dette vilde ikke ské i Fremtiden, da Styrelsen for „Ny typ. Foren.“ bestemt havde opfordret ham til at undlade dette.

P. Christensen havde altid gjort det klart for Medlemmerne, at det var nødvendigt at hævde Lønningsspørgsmaalet, og sætte det øverst paa Programmet; „Ny typ. Foren.“ havde ikke hidtil svigtet sine kollegiale Forpligtelser og den vilde heller ikke gøre det i Fremtiden. Der var kommet mange Spørgsmaal til ham om at oprette Lokalforeninger i Provinserne, men han havde altid været imod dette. Vi maatte nu vente en Tid, inden der atter kunde være Tale om Sammenslutning.

N. Hansen: I Begyndelsen af 80erne var der kun et lille socialistisk Parti indenfor Foreningen, men da nægtede d'Hrr. P. Christensen og Carl Lassen at overtage Ledelsen af Foreningen. Den Gang havde denne Bevægelse ingenlunde haft Talerens Sympathi, men eftersom den havde faaet Flertallet paa sin Side, havde han som loyalt Medlem af Foreningen bøjet sig for det.

Lazarus var enig med P. Christensen i at vi nu maatte vente, men der var Forskel paa det, der ventes paa: Vi ventede nemlig paa, at Mindretallet skal bøje sig for Flertallet, medens den ny Forening venter paa, at Flertallet skal underkaste sig Mindretallets Fordringer. Hr. Christensen vilde jo af al Magt modarbejde Socialismen, derfor vilde han have „Den typ. Foren.“ ud af Forbindelsen med Fagforeningerne, men overlod han Arbejdet herfor til Taleren og hans faa Meningsfæller her i Foreningen, medens Hr. C. holdt sig udenfor denne, havde han da i alt Fald ingen Andel deri, om det nogen Sinde skete. Her var Hr. C. i Modsigelse med sig selv.

Dirigenten oplæste derpaa følgende af Styrelsen stillede Resolution:

„Da „Ny typografisk Forening“ tydeligt har tilkendegivet, at den ikke ønsker nogen Sammenslutning med „Den typografiske Forening“ paa Grundlag af de af dennes Styrelse stillede Forslag, ansér Generalforsamlingen det for overflødigt at foretage nogen Afstemning over disse Forslag, idet en saadan under de forhaandenværende Omstændigheder vil være betydningsløs.

Generalforsamlingen udtaler sin Misbilligelse af „Ny typ. Forening“s absolute Afvisning af en Sammenslutning mellem Københavns Typografer og overlader nævnte Forening hele Ansvaret for den vedvarende Splittelse.“

C. C. Jensen anmodede Generalforsamlingen om at forkaste Resolutionen, da den efter hans Mening kun vilde forøge Hadet og Bitterheden.

Victor Petersen oplyste C. C. Jensen om, at denne Resolution, der kun indeholdt en Redegørelse af den virkelige Stilling, ikke kunde forøge Bitterheden. Han anbefalede at vedtage Resolutionen.

Lazarus anbefalede at forandre Ordet „Misbilligelse“ til „Beklagelse“, hvilken Ændring Forsamlingen bifaldt uden Afstemning.

Med Hr. Lazarus' Ændring sattes Resolutionen derpaa under Afstemning med det Resultat, at den blev *vedtaget* med alle Stemmer imod 2.

Generalforsamlingen hævet Kl. $2^1/_2$.

I Anledning af Redaktionens Bemærkning i forr. Nr. af „Typ.-Tid.“ udbeder jeg mig Plads for følgende:

Da der ved Fællesmødet af de to Styrelser forhandledes om Indkaldelse af Møder i de respektive Foreninger for at rejse Spørgsmaalet om mulig Sammenslutning og om Afholdelse af Generalforsamlinger til Afgørelse af de fremkomne Forslag, spurgte Hr. V. Petersen, om Styrelsen for „Ny typ. Forening“ vilde anbefale det af „Den typ. Forening“ foreslaaede Grundlag for en Sammenslutning. Jeg svarede hertil, at skønt jeg i Henhold til mine tidligere, af alle kendte Udtalelser selvfølgelig ikke kunde give dette Forslag nogen varm Anbefaling, skulde jeg dog henstille det til Medlemmernes Overvejelse, endnu en Gang, som flere Gange tidligere, anmode Foreningen om at gaa den Vej, *den* maatte ansé for ønskelig, uden Hensyn til Styrelsens udtalte Anskuelser, idet denne var villig til at træde tilbage, hvad Øjeblik det skulde være, naar Medlemmerne troede at have fundet en anden Vej til Sammenslutning, som tilfredsstillede dem.

Dette Løfte har jeg loyalt holdt, hvad enhver, der var tilstede ved det i „Ny typ. Forening“ afholdte Møde, kan bevidne, og den ærede Redaktions Bemærkninger om min Uordholdenhed og uærlige Optræden er saaledes blottede for al Sandhed. Ingen er dog saa naiv at tro, at jeg paa en Generalforsamling, i Diskussion med den typografiske Forenings Styrelse, skulde forpligte mig til at tale stik imod min Overbevisning og imod, hvad jeg *konsekvent* har udtalt de tre Aar, jeg har været Formand for „Ny typ. Forening“. Selv paa

Generalforsamlingen gjorde jeg end ikke Forsøg paa at *lede* Meningen, idet jeg først udtalte mig, da ingen af Foreningens andre Medlemmer mere forlangte Ordet.

Vil Red. af „Typ.-Tid." efter disse Meddelelser endnu bebrejde mig Mangel paa Ordholdenhed i denne Sag, tager jeg ikke i Betænkning forud at stemple en saadan Bebrejdelse som *bevidst Usandhed.*

Den 17. Decbr. 1887. *P. Christensen.*

* * *

Hr. P. Christensens Referat af, hvad der gik for sig paa Fællesmødet mellem de to Styrelser, er ikke ganske nøjagtigt. Det var Hr. P. Christensens Udtalelser om, at „Ny typ. Forening"s Medlemmer maatte gaa den Vej, de ansaa for den rigtige, der foranledigede det bestemte Spørgsmaal: hvilken Stilling Styrelsen da indtog til de fremkomne Forslag, og hertil svarede Hr. P. Christensen — som han jo ogsaa selv meddeler — *„jeg skal saamænd anbefale Forslagene"* og føjede til *„om det end ikke bliver særlig varmt"*. Det er muligt, at Hr. P. Christensen i Øjeblikket har sagt mere, end man efter hans hele Optræden kunde vente, men det er ikke herpaa, det kommer an. Vi henholder os kun til de faldne Udtalelser og mener at have Ret til at sige, at de ikke er i Samklang med hans Udtalelser paa Generalforsamlingen. Vi har ikke sagt, at Hr. P. Christensen *bevidst* har brudt sit Løfte — dertil kender vi Hr. P. Christensens Hæderlighed godt nok — men vi opfattede hans Tilsagn som et Bevis paa, at han ønskede en Ende paa den Ufordragelighed og Uenighed, der kun i altfor lang Tid har hersket mellem de to Foreninger. At vi har taget Fejl heri, gør os ondt; men Hr. P. Christensen har kun sig selv at takke herfor. Vi forstaar ikke, at Hr. P. Christensens ikke gøren Forsøg paa at lede Meningen paa Generalforsamlingen og hans Venten med at tage Ordet, indtil Medlemmerne havde udtalt sig, er et Bevis paa, at der ingen Uoverensstemmelse er mellem hans Udtalelser paa Fællesmødet og Generalforsamlingen; skulde det være noget, maatte det være Bevis paa det modsatte.

Hr. P. Christensen skulde for sin egen Skyld have undladt til Slutning at give den stærke Mand med Lodderne. For at kunne faa den rigtige Ballance i Tingene, maa man være i Besiddelse af mere Ro og Koldblodighed, end Hr. P. Christensen besad den 17. December. *Red.*

Forskelligt.

Festen i Søndags til Fordel for de Arbejdsløse havde samlet et overordenlig stort Besøg og fyldt „Holbergs Minde"s Lokaler indtil Trængsel. De forskellige Præstationer paa det dramatiske Omraade fik en meget heldig Udførelse, i Særdeleshed naar der tages Hensyn til, at det var en „Dilettant-Komedie", der her blev budt. Dobbeltkvartetten „Askophela"s Sang var noget af det smukkeste, de fleste Tilhørere endnu har haft Lejlighed til at høre af „ikke-skolede" Herrer, og Sangerne fik efter enhver Præstation et rigeligt og velfortjent Bifald. Hr. *Herm. Bangs* Oplæsning af et Brudstykke af sin nye Roman „Stuk" hørtes med Opmærksomhed, og efter endt Oplæsning lød der et „Leve Herman Bang!". I det hele lod Publikum til at more sig udmærket, og mangt et Ønske hørtes efter Aftenunderholdningens Slutning om snart atter at blive samlet til en lignende fornøjelig Aften. En stor Del af de Besøgende svingede sig derefter til Kl. 4 efter Musikens forlokkende Toner. — Det pekuniære Udbytte beløber sig, efter hvad vi har bragt i Erfaring, til ca. 150 Kr. — Vi skal endnu tilføje, at de fleste af de Assisterende var Medlemmer af den „sorte Kunst"; den ene af de medvirkende Damer er Datter af en bekendt Kollega.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Trykker *V. C. Berg* (Nielsen & Lydiches Bogtr.). Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Rettelse.

I forrige Nr. var *N. C. Petersen* fejlagtigt bleven angivet som kommende fra Præstø i Stedet for fra Slagelse.

Kvittering.

Fra Kollegerne i Kolding har jeg igennem Hr. H. F. Rasmussen haft den Glæde at modtage 20 Kr. til Uddeling blandt de arbejdsløse Medlemmer af „Den typ. Forening", for hvilken kollegial Gave herved takkes paa det hjærteligste. *Rud. Bøhm.*

Fremlysning.

Ved Festen i Søndags blev der fundet et rødt Silketørklæde, som kan afhentes paa Bogtrykkeriet, Pilestræde 36.

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus (Odder), *Valdemar Lund* (sidst arbejdet i Nykøbing p. M.).

Do., *Chr. Sørensen* (sidst arbejdet i Næstved).

KUNDGØRELSER.

En Typograf,

der for Tiden arbejder i Jylland, søger Plads snarest mulig. Billet mrkt. „M. 17" bedes tilsendt Bladets Kontor.

Typograf.

En ung. flink Sætter, som er godt kendt med Ombrækning, søger Plads. Billet, mrkt. „H. 37", modtager „Typ.-Tid.".

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg".

Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!

HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlsstrase 104.

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgivere: „Den typografiske Forening" i København og „Dansk typografisk Forening".
Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 41. | Kobenhavn, den 30. December 1887. | 14. Aargang.

Glædeligt Nytaar!

Nytaar sig nærmer, nu svinder det gamle,
til sine Fædre det atter maa ty,
Aaret, hvori vi forsøgte at samle
hele vort Fag under Fanen paany.

Men skøndt de „Ny“ vi med Velvilje mødte,
fired' saa langt, som vi kunde og tør,
dog vore Forslag tilbage de stødte;
splittede staa vi nu ligesom før.

Nu vil de vente, indtil vi maa trænge
til deres Hjælp i den kommende Tid;
men de maa sikkert vente lidt længe,
naar vi blot virker med Lyst og med Flid.

Thi hvis os Fremtiden atter skal samle
under det fælles Mærke og Flag,
saa maa den „Ny“ komme først til den „Gamle“
for at faa samlet det splittede Fag.

Og indtil da vil den gamle Forening
arbejde fremad i Modgang og Strid,
Ryg imod Ryg vil vi hævde vor Mening,
at der kan komme en lysere Tid.

Gid da det nye Aar os maa give
Fremgang og Held for vort Fag og vor Stand,
gid det maa frugtbart og lykkeligt blive,
Arbejde bringe hver eneste Mand.

Fremad! ja fremad ville vi drage,
støtte hinanden i Modgang og Savn,
én Gang skal atter Forsoningens Dage
samle os Alle, vort Fag kun til Gavn.

L. Jensen.

Udsigterne i det nye Aar.

Ved sin seneste Optræden har den ene af de københavnske Foreninger — den, der kalder sig den „ny“, men tror om sig selv at være den „gamle“ — vist, at det foreløbig har lange Udsigter med at opfylde Ordlyden af den Resolution, som „Dansk typografisk Forening“s Repræsentantmøde vedtog i Anledning af Splittelsen. Denne Resolution beklagede som bekendt Splittelsen imellem de københavnske Typografer og opfordrede dem til for Fagets og Standens Tarv *at komme hinanden i Møde*, saaledes at de atter kunde samles i en Fællesforening. Vi er temmelig overbevist om, at en ikke ringe Del af Provinskollegerne hidtil har troet, at en saadan Imødekommenhed, som omtales i Resolutionen, næppe vilde være vanskelig at tilvejeskaffe hos Mænd, der med Alvor vilde søge at komme ud over Spliden; men disse Sangvinikere har vel nu faaet et andet Syn for Sagen, thi nu maa det være gaaet op for Alle, at „Ny typografisk Forening“ aldeles ikke vil have nogen Sammenslutning med „Den typografiske Forening“, og at alle de skønne Ord om Enighed og Samdrægtighed i Virkeligheden ikke var andet end *Ord*, uden noget reelt Fundament. De talende Herrer i „Ny typ. Forening“ har selvfølgelig meget godt vidst, at den af dem forlangte Imødekommenhed, som var den utilslørede Underkastelse under et Mindretals Vilje, aldrig vilde blive indrømmet, men ikke desto mindre red de denne Kæphest til umaadelig Glæde for dem selv og til Sorg og Bekymring for Alle, der med en varm Interesse har fulgt Sammenslutningsforhandlingerne i København, og som nu føler sig bittert skuffede. Hvilke Fraser og hvilken Ordstrøm har man ikke maattet anvende for at tilsløre sit diktatoriske Magtsprog: „herud af Fagforeningerne!“ — et Magtsprog, som paa anden Maade kan udlægges som: „vi (Mindretallet) har før vist, at vi ikke bøjer os under Flertallet, og da det atter kunde ské, at Eders Forening vedtager Noget, som ikke behager os, vil vi helst slet ikke have noget med Eder at gøre!“ Man maa indrømme, at d'Hrr. til Trods for deres Konservatisme er en Slags Forenings-Anarkister, som kun tager Hensyn til deres egne smaa Interesser, men giver Helhedens Interesse en god Dag.

Hvad vil nu Følgen blive af d'Hrr.s Anarkisme? Selvfølgelig det, at den Smule Sympathi, de hidtil har kunnet gøre Regning paa hos Provinskollegerne, nu vil være fuldstændig bortdunstet, thi intet Medlem af „Dansk typografisk Forening“ kan billigvis længere sympathisere med en Forening, som i en saa høj Grad

har ringeagtet deres egen Forenings klart udtalte Ønske om at vise Imødekommenhed.

Hvorledes Forholdet imellem de to københavnske Foreninger nu vil blive, kan man foreløbig ikke have nogen begrundet Mening om, og det vil i en vis senlig Grad afhænge af, hvorvidt „Ny typografisk Forening“ fremdeles vil leve af den Protektion, som den hidtil har kunnet „glæde“ sig ved, eller om den vil forsøge sig med en mere selvstændig og mandig Optræden, der bedre vilde svare til en *Arbejderforenings* Værdighed. Tiden vil imidlertid vise det!

* * *

Med Hensyn til den ledige Arbejdskraft, som hidtil har tynget ganske overordenlig stærkt paa de københavnske Typografers Skuldre, er man berettiget til at vente en Forandring til det bedre i det kommende Aar. Udstillingsarbejderne vil sandsynligvis give Sysselsættelse til ikke faa Sættere, lige som ogsaa Bogmarkedet, som i det forløbne Aar har vist en omtrent stillestaaende Tendens, efter al Rimelighed vil drage sig Udstillingen til Nytte og derigennem ogsaa forbedre Konjunkturerne for os. At Forholdene allerede er blevne noget bedre, kan man sé deraf, at Antallet af de Arbejdsløse i Julen ikke har været nær saa stort som i den saakaldte „bedste Tid“, nemlig i Efteraaret. Medens „Den typografiske Forening“ i lang Tid har haft 30 à 40 Arbejdsløse, var dette Antal i Julen gaaet ned til 17. „Ny typografisk Forening“ havde til samme Tid 10 arbejdsløse Medlemmer.

* * *

Forholdene i Provinserne vil nu snart være en med syv Segl lukket Bog for dem, der ikke lever og virker iblandt Provinskollegerne, thi medens man tidligere ret ofte kunde finde Artikler og Korrespondancer fra de forskelligste Provinsbyer i „Typograf-Tidende“, har det nu faaet Udseende af, som om alt Liv pludselig er bleven udslukket, og denne Ejendommelighed daterer sig mærkværdigt nok fra det Tidspunkt, da Bladet atter begyndte at udgaa hver Uge. Er denne Kendsgærning kun tilfældig eller skjuler der sig en dybere liggende Grund bag den? Skulde der virkelig ikke tildrage sig noget i de forskellige Byer, som ogsaa kunde have Interesse for andre end netop dem, der direkte berøres af saadanne Tildragelser? Eller skulde det ikke snarere være Ligegyldighed fra de Kollegers Side, der er i Stand til at præstere skriftlige Arbejder? For Sagens Skyld haaber vi det sidste, men i saa Tilfælde retter vi en bestemt Opfordring til dem om at benytte deres Organ flittigere, end det er sket i den senere Tid, til gavnlige Meningsudvekslinger og til Meddelelser af saadanne Ting, der har Interesse for en videre Kreds.

Til Slutning bringer vi enhver brav Kollega vor hjærteligste Lykønskning i Anledning af Aarsskiftet og tilraaber dem et

glædeligt Nytaar!

100,000 Bogstaver

er det Arbejde, man i flere Provinstrykkerier ugenlig forlanger af en Beregningssætter. Er der nogen Rimelighed i et saadant Forlangende? Jeg tror, de fleste Sættere vil være enige med mig i, at det er for meget, thi for det Første er det mere, end man med Rimelighed kan forlange af et Menneske, og den Sætter, der Uge ud og Uge ind leverer et saadant Antal, vil i Løbet af faa Aar slide sig selv op, og for det Andet kunde en Del af de Typografer, der nu gaar ledige, blive hjulpne, naar der blev fastsat et Minimum af f. Eks. 70—80,000 Bogstaver til hver Sætter; dette Antal vilde give en Ugeløn af mellem 18 og 22 Kr. efter som Beregningen er højere eller lavere. En saadan Forandring vilde ganske vist gøre et Skaar i de Sætteres Indtægter, som hist og her har bidt sig fast og har forstaaet at rive alt, hvad der findes i Trykkeriet af Svinesteg til sig — som oftest endog uden anden Berettigelse hertil end den, at de forstaar at sludre med Principal og Faktor; men selv om et *Mindretal* af danske Typografer skulde sé surt til en saadan Forandring, haaber jeg dog, at *Flertallet* — naar de sér Sagen fra den kollegiale Side — vil billige Indførelsen af en saadan Forandring.

Der er jo imidlertid den Hage ved Sagen, at en saadan Forandrings Gennemførelse maa bevirkes af Principalerne, men naar der blev talt fornuftigt med disse om Sagen, vilde denne Vanskelighed sandsynligvis let kunne ryddes af Vejen, thi det maa jo dog være disse en ligegyldig Sag, om de har 3 Typografer, der gennemsnitlig tjener 24—25 Kr., eller de har 4, der tjener 19—20 Kr. ugenlig; Udgiften er jo for dem den samme, og de vilde paa denne Maade bidrage til at en stor Del af de Typografer, der nu flakker om paa Landevejen og — for en stor Del — hellere end gærne vil arbejde, kunde blive fri for denne ikke videre indbringende Beskæftigelse.

p. T. Hjørring, den 25. Decbr. 1887.

A. O.

Lidt Teknik.

Mangfoldige Hoveder har været lagt „i Blød“ for at opfinde en Vej, ad hvilken det kunde blive muligt at faa Satsen billigere fremstillet; saaledes har man foreslaaet de saakaldte „Logotyper“, o: ofte forekommende Ord, hvis enkelte Bogstaver stereotyperes eller støbes paa en fælles Fod; andre har søgt at naa dette Maal ved en Forbedring af vor Skriftkasse, og atter andre troede at ramme Hovedet paa Sømmet ved at opfinde Sættemaskiner. Foruden det førstnævnte Middel, hvis Virkningskreds oven i Købet er meget indskrænket, har Intet vist sig at være særligt gennemgribende — og da allermindst Sættemaskinerne. Den Eftertanke, som en Sætter maa udøve — og selv om dette kun sker et Øjeblik, medens han slutter Linien ud, kan man ikke indpode nogen Maskine, og den lader os derfor atter og atter søge vor Tilflugt til den altid raske og paapasselige Arbejder, som aldeles ikke

behøver at frygte nogen Konkurrence fra den omtalte Maskine. Men selve vor opmærksomme Sætter, han har det i sin Magt at skabe sig en lidt behageligere Tilværelse og at gøre sig Udøvelsen af sit Arbejde noget lettere. Hvorledes skulde dette være muligt? vil man vistnok indvende. Naa, vi vil rigtignok ikke fremføre noget aldeles Nyt eller noget „noch nie Dagewesenes", vi skal tværtimod fatte os kort og svare: ved at tilegne sig *et godt Greb*. I samtlige typografiske Haandbøger findes som første ufravigelige Rettesnor omtrent følgende Anvisning: man skal først og fremmest sørge for, at Sætterlærlingen vænner sig til et godt Greb, for at han kan blive sat i Stand til, uden at at overanstrænge hele sit øvrige Legeme, at kunne sætte hurtig, d. v. s. at han griber Bogstaverne i Kassen saaledes, som de skal staa i Vinkelhagen, og derefter ad den korteste Vej at føre dem til denne. Ja, denne Anvisning staar der virkelig sort paa hvidt, og mangen „Anføregespon" har vistnok talt sin Gane tør ved at indprente den ham undergivne Elev denne „gyldne Regel", men man behøver kun en enkelt Gang at kaste Blikket ind i et hvilket som helst Sætteri, for at blive Vidne til de mangfoldige Forvridninger og Fordrejninger af Legemet, som man dér tilsyneladende gør sig Umage med at præstere! Man kunde næsten fælde Taarer, hvis det ikke var alt for komisk at sé de Bevægelser, som gøres med Hovedet, med Halsen, med Brystet, med Armene og med Benene, og dette udelukkende for at indrangere en saadan lille Rekrut i Geledderne!

Man sér altsaa, at de faderlige Formaninger i Læretiden Intet har udrettet — det gode Greb har maattet vige Pladsen for et daarligt Greb — og dette bliver paa sin Plads! Men *hvorfor?* En Vane, og dette ligger jo i selve Ordet, som jeg har tilegnet mig, maa jeg jo ogsaa kunne give Afkald paa, naar jeg kan indsé, at den medfører Ulemper for mit Legeme og oven i Købet skader mig i mit Arbejde! Medens man ved at iagttage en Sætter med de mange graziøse Hoved-, Arm- og Ben-Bevægelser føler en sand Gru over, at den Beklagelsesværdige maa anstrænge sig saa meget „for Kunstens Skyld"; er det derimod en sand Fornøjelse at iagttage en Sætter, som uden videre Omstændigheder griber den lille Bly-Soldat og fører ham derhen, hvor han hører til. Det er bleven bevist, at en Sætter med et fast og roligt Greb kan levere omtrent 20 % mere Arbejde end hans Sidemand, der er en Slave af sine Uvaner — derfor bort med det „daarlige Greb"! Hvorfor vil man ikke skaane Legemet, naar man paa Grund af denne Skaansel kan præstere mere Arbejde? Derfor, I Herrer Kolleger, som bukker for hvert Bogstav, I skal have fat i, bort med denne unødvendige Høflighed og sørg for, at I tilegner Eder et godt Greb! — —

Naar man sætter *Tabeller*, som fortsættes over flere Sider og indeholder flere Kolonner med Tal, som til Slutning skal opsummeres, har man den Ubehagelighed enten at skulle regne Summerne ud for hver Kolonne eller i hvert Tilfælde at „vende om" for de Summer, der skal „overføres" og bliver „overført", ligesom man ogsaa skal sætte en Streg ved Foden af hver Kolonne til Rubriken „at overføre". Den eller de Personer, for hvem hele denne Opstilling er bestemt, har jo egenlig slet ingen Interesse af at vide, hvor meget de forskellige Poster udgøre paa anden eller tredje Kolumne, for dem drejer det sig jo kun om hele Summen. I denne Henseende fandt vi en ret hensigtsmæssig Opstilling i et engelsk Værk, hvor Hovedsummen blev anbragt direkte under Tabel-Hovedet, saaledes at Læseren straks efter at have læst den forklarende Tekst i Hovedet vidste, hvad Resultatet var af de flere Sider Tal, der derpaa fulgte. Vi finder dette som sagt meget hensigtsmæssigt og tidsbesparende. — —

I de senere Aar er det blevet Skik og Brug, at man i enkelte Værker sætter *Kolumnetallet nedenfor* Kol., i Stedet for ovenfor. Vi mener, at denne nye Methode hverken er skøn eller korrekt, lige saa lidt som den kan virke velgørende paa Læsernes Øjne. Den er ikke smuk, fordi Kolumnetallet i hvert Tilfælde hører til Hovedet, som hver Ting dog vistnok bærer Hovedet for oven. Paa samme Maade kunde man jo ogsaa anbringe de saakaldte „levende" Kolumnetitler ved Kolumnens Fod, men dette er der vistnok Ingen, der hidtil har vovet — hvorfor altsaa gøre Forskel? Desuden er Kolumnetitlen i Forhold til selve Kolumnens Tyngde en sart Genstand, som absolut vil gøre det bedste Indtryk ved at blive anbragt for oven, idet ellers Teksten, naar den skal hvile paa den sarte Titel, let kommer i Fare for at falde over Ende. Lad os altsaa uansét alt øvrigt Fremskridt blive ved det gamle og anbringe Kolumnetallet dér, hvor det med Rette bør staa: *for oven!* *E. R.*

Forskelligt.

Jule-Uddelingen har bragt et ret godt materielt Udbytte til vore Arbejdsløse, idet de gifte Medlemmer har modtaget i alt 14 Kr. og de ugifte 11 Kr.

Dødsfald.

I Tirsdags døde Ejeren af den Gyldendalske Boghandel, Etatsraad *Frederik Hegel*, i en Alder af ca. 71 Aar. Den Afdøde var Nordens største Boghandler, og utallige er de Værker, der er udgaaede fra hans Forlag. I „Politiken"s Onsdags-Numer har G. B. (Dr. Georg Brandes?) viet den Afdøde en meget sympathetisk Nekrolog, af hvilken det fremgaar, at „en ikke ringe Kreds af Nordens Forfattere med virkelig Smærte vil erfare, at deres gamle Forlægger ikke mere er i de Levendes Tal. Hans Forlag var Nordens største og mest ansete; det Ry, som var Udbyttet af hans rastløse Arbejdsomhed og hans i de bedste Aar saa skarpe Sporsans for det literært Værdifulde, kastede Glans tilbage over de Værker, der udkom hos ham, efter at de bedste iblandt dem havde kastet Glans over

Forlagets og hans eget Navn." — Forretningen vil blive fortsat af den Afdødes eneste Søn; muligvis vil der herved indtræde nogle Forandringer i Forholdet mellem Forretningen og et Par københavnske Bogtrykkerier.

Til afdøde *Tøpsers Enke* er der indkommen følgende Bidrag, som dels er hævet af Enken selv, og dels tilsendt undertegnede: Aamodts Trykkeri Kr. 1.75, Adressekontoret 1.60, Berlings 3.55, Jul. Berendt 1.50, Chr. Birch 0.50, N. Cohen („Social-Demokr.") 3.75, I. Cohen 1.60, „Dagbladet" 4.00, Eltong 1.50, Ferslew 2.15, Fjeldsøe (Sætterne) 2.15, Græbe (2 Trykkere) 0.50, Hoffensberg 1.40, Jørgensen & Ko. 2.25, L. Jørgensen 1.00, C. Lund 1.00, L. Madsen 1.00, S. Møller (Salomon) (Trykkerne) 1.50, Nielsen & Lydiche 4.45, O. C. Olsen 3.10, „Politiken" 1.60, Schultz 6.00, Sivertsen 1.75, Thiele 5.00, Trykkerforeningen 10.00. *I alt Kr. 64.60.* — Qvist & Ko. Tr. 35 Øre maanedlig.

Paa Grund af, at Cirkulæret i længere Tid har været bortkommet, har vi ikke kunnet bekendtgøre denne Opgørelse før.

København, i December 1887.

Dahlquist. *E. Heinemann.*

For ovennævnte Sum, som er mig udbetalt, bringer jeg herved d'Hrr. Typografer min hjærteligste Tak. Særlig maa jeg takke d'Hrr. Dahlquist og Heinemann, samt Andre, som har interesseret sig for mit Andragende ved Indsamlingen og Viderebefordringen deraf.

Taknemmeligst

Johanne Cecilie Tøpser.

Den typografiske Forening.

Kvittering.

Fra „Aftenbladet"s Personale har jeg modtaget Kr. 10.50 til en bestemt navngiven arbejdsløs Kollega, der er gift og sidder i meget trange Kaar. Endvidere har jeg modtaget af „Social-Demokraten"s og N. Cohens Personale til Uddeling blandt de arbejdsløse Medlemmer Kr. 7.25, hvilken Sum i Forbindelse med Kr. 8.85, der ikke blev hævede i Lørdags, vil blive uddelt i Morgen.

De arbejdsløse Medlemmer, der ønsker at deltage i denne Uddeling, bedes i Morgen Formiddag inden Kl. 11 hente Anvisningen hos Undertegnede.

Rud. Bøhm.

Kvittering.

Fra Kollegerne i Frederikssund har jeg igennem Hr. N. F. B. Nielsen modtaget 9 Kr. til Uddeling i Forening med Overskudet fra Aftenunderholdningen til Fordel for de Arbejdsløse, for hvilken Gave herved takkes paa det hjærteligste. *N. Hansen.*

Typografernes Hjælpekasser.

Tilrejsende Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" gøres herved opmærksom paa, at de maa mælde sig hos undertegnede Kasserer, *N. Hansen*, Købmagergade 46, inden 5 Dage efter Ankomsten til København, for saa vidt de vil beholde deres Rettigheder til Sygehjælp. *N. Hansen,*

Inkassatorernes saa vel som Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Kontingentet for indeværende Aar vil være at indbetale for 53 Uger.

Da jeg endnu mangler Bopælsfortegnelse fra flere Trykkerier, bedes denne indsendt senest Lørdag.

N. Hansen.

Typografernes Sangforening.

Paa *Tirsdag* Aften Kl. 10 fortsættes Øvelserne. Alle d'Hrr. Sangere, som har deltaget i „Volmerslaget", bedes møde denne Aften, ligesom nye Medlemmer endnu kan naa at lære det. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Nye Medlemmer.

Hjørring, *Niels Jørgen Nielsen* (har tidl. været Medlem af Lokalforeningen i Hjørring).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Præstø (Stege), *Carl Sørensen* (sidst arb. i København).

Bortrejste Medlemmer.

Slagelse, *Niels Christian Petersen* (til København).

Do., *Alfr. Sofus Andersen* (til København).

Brevkasse.

Om Opgivelsen af Typograf *Dewolds* Adresse anmoder Red. fremdeles, da der flere Gange har været spurgt efter ham fra hans Hjemsted, Fr.—stad (Norge).

KUNDGØRELSER.

Avissætter.

Midt i Januar bliver her en Plads ledig for en yngre, ordenlig, flink og ædruelig Sætter. 7 Kr. ugenlig, Kost og Bolig.

Morsø Folkeblads Trykkeri,
Nykøbing p. Mors.

Typograf.

En ung, flink Sætter, som er godt kendt med Ombrækning, søger Plads. Billet, mrkt. „H. 37", modtager „Typ.-Tid.".

Det **bedste** og **mest praktiske Slutte-Apparat** er

„Universal Slutte-Steg".

Ingen Stigning af Formen! Sikkreste Slutning! Besparelse paa Udfyldningsmateriale! Prospektus gratis!

HÖLZLE & SPRANGER, München, Karlsstrase 104.

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Udgivere: „Den typografiske Forening" i København og „Dansk typografisk Forening".
Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

Trykt hos M. Lazarus, Nyvej 19.

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 1 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 6. Januar 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinie eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Med friske Kræfter.

Nærværende Nr. møder i en ny og forynget Skikkelse, hvilket forhaabenlig vil vinde alle vore ærede Læseres udelte Bifald. Ved den Forandring, som Bladets Udseende har undergaaet, har vi nu faaet et længe næret Ønske opfyldt, nemlig det, at udsende »Typograf-Tidende« i et mere præsentabelt Klædebon, idet Bladets hidtidige Udseende efter vor Opfattelse har gjort et temmeligt ensformigt og monotont Indtryk, noget, som et typografisk Fagorgan saa vidt muligt maa søge at undgaa. Ganske vist har der hidtil stillet sig en væsenlig Hindring i Vejen for vort Ønskes Opfyldelse, idet vi altid har maattet regne med Udgivernes Pengeskuffe; dette vil dog sandsynligvis for Fremtiden stille sig en hel Del anderledes, da det ved de Anstrængelser, som »Den typografiske Forening«s Styrelsesmedlemmer har gjort sig, er lykkedes at forskaffe Bladet en ikke ringe Indtægt ved *Annoncer*. Udgiverne er gaaet ud fra den meget fornuftige Slutning, at da en stor Del udenlandske Skriftstøberier, Maskin-, Farve- og Valsemassefabriker har en ikke ringe Afsætning paa deres Produkter i Danmark, det ikke var mere end billigt, at disse nævnte Forretningsgrene ogsaa understøttede det ældste i Danmark eksisterende Fagblad lidt med den Overflod, de henter her fra Landet, saa meget mere, som de ved denne Understøttelse, de saaledes lader tilflyde os, gavner sig selv ikke saa lidt. *Vi retter den Anmodning til d'Hrr. Bogtrykkere Landet over om saa vidt muligt at dække deres Behov af udenlandske Artikler hos de Firmaer, der averterer i »Typograf-Tidende«.*

Denne ny Indtægtskilde, der saaledes er bleven stillet til vor Raadighed, vil ogsaa vise sin Indflydelse paa et andet Omraade, idet vi nu mere end hidtil vil se os i Stand til at befatte os med den tekniske Side af vort Fag, noget, som vistnok enhver vil erkende, der i høj Grad trænges til. En Hovedbetingelse herved er dog, at vore Læsere viser noget større Interesse for denne Sag f. Eks. ved at fremsætte tekniske Spørgsmaal til Drøftelse her i Bladet; jo livligere Deltagelsen bliver fra vore Læseres Side, desto mere Lyst vil det give Redaktionen til at fremme den tekniske Udvikling. Ingen kan vel betvivle, at der paa mangfoldige Steder hersker Uklarhed snart om det ene, snart om det andet Spørgsmaal, og fremsættes disse her i Bladet, kan der derved skabes en for hele Faget heldig Meningsudveksling.

Herved er allerede vort Program for det nye Aar givet: jævnsides med den materielle Interessepolitik, som Bladet selvfølgelig under ingen Omstændigheder kan give Afkald paa at befatte sig med, vil Redaktionens Bestræbelser ogsaa gaa ud paa at fremme den faglig-tekniske Udvikling, for derigennem at styrke de typografiske Arbejdere og overhovedet Typografiens Udøvere i den rette Forstaaelse af deres Kald. Lykkes dette os — omend kun tildels — i det nu paabegyndte Aar, tror vi at have opfattet vort Hværv paa den rette Maade, lige som vi derved ogsaa haaber at have opfyldt mange af vore ærede Læseres Ønsker i saa Henseende.

Altsaa til Værket med friske Kræfter!

En international Udstilling i Bryssel.

Samtidig med »Den nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling«, der afholdes i København i dette Aar, finder der en anden Udstilling Sted, som maaske i nok saa høj Grad er egnet til at vække de grafiske Fags Udøveres Interesse. Det er den internationale Verdensudstilling i Bryssel. Det er for Sammenligningens Skyld ganske interessant at se den forskellige Maade, paa hvilken de to Lande har organiseret deres resp. Udstillinger og det behøver vel næppe at siges, at man i Danmark staar langt tilbage. Man har nemlig her i alt væsenligt fulgt tidligere Udstillingers Princip, medens man i Bryssel har brudt med det traditionelle ved dels at indrette Udstillingen saaledes, at alle Landes forskellige Produkter gruppevis udstilles sammen, saaledes, at der opnaas en sammenlignende Oversigt og dels ved i Forbindelse med Udstillingen at foranstalte en international Konkurrence om Forslag til Behandling og Løsning af industrielle Spørgsmaal og Problemer. Vi meddeler nedenstaaende Programmet, for saa vidt det angaar de grafiske Fag.

Afdeling 2 a. — Boytrykkeri. Almindelige Bøger, Skole- og Luksusbøger i Retning af typografisk Udførelse. — Værker for Kunst og Videnskab. — Liturgie. — Typografisk trykt Musik. — Illustrerede Bøger og Tidsskrifter. — Almindelige Blade. — Akcidensarbejder. — Formularer. — Værdipapirer. — Chromotypografi og sædvanlig Farvetryk. — Anvendelse af Elektriciteten til Mangfoldiggørelse af Tegninger, Malerier og Fotografier — til Trykning paa typografiske Presser.

Afdeling 2 b. Stentryk, Farvetryk, Kobbertryk o. s. v. Tilberedning af Stenplader. — Trykprøver af Litografi, Chromolitografi og Stenskærekunst. — Fotolitografisk Trykning med den ved Stentryk sædvanlige Fremgangsmaade. — Staalplader. — Kobber- og Zinkplaneringer for Kobberstik. — Trykning af Kobberstik (Radérnaal, Ætsning). — Musik. — Staalstik af Vaaben, Navnetræk o. s. v. — Luksustryk o. s. v. — Værdipapirer. — Regninger. — Forretningsbøger. — Visitkort. — Landkort. — Planer o. s. v. — Autografi. — Under denne Afdeling følger endvidere Specifikation over en lang Række af forskellige under ovennævnte Afdeling henhørende Fag.

Afdeling 2 c indeholder *Skriftstøberi* og beslægtede Fag.

Afdeling 2 d. Maskinfabrikation indeholder bl. a. Fremlæggelse af Mønstre for Forbedringer af Hurtigpresser uden Retiration og Trædehurtigpresser. — Dobbelte Hurtigpresser. — Reaktionshurtigpresser. — Hurtigpresser med Kredsbevægelse og Farveværk. — Udstilling af en simpel, billig og leveringsdygtig Trykpresse, i Særdeleshed for billige Tryksager. — Udstilling af en chromolitografisk Presse af nyt Mønster, hvorved Stenene til Trykning erstattes ved Zink. — Fremstilling af en Trædepresse af billigste Bygningsmaade og letteste Gang. Samme skal vises i Gang og være særlig fordelagtig til Akcidensarbejde. Endvidere under Rubriken Spørgsmaal: Nødvendigheden af Afstøbninger er en af Hovedhindringerne for Udbredelsen af Rotationshurtigpresser. Hvorledes vil endeløst Papir kunne komme til Anvendelse ved Digelhurtigpresser med bevægelig eller afstøbt Sats. — Hvorved kan man ved Cylinderhurtigpresser forhindre, at Papiret under Trykningen kaster Folder ved kompres Spaltesats eller ved Kolumner med Rammer. —

Afdeling 2 e. Sideordnede Fabrikationer indeholder bl. a.: En Skriftkasse, som muliggør en bekvem Bortfjærnelse af det daglig ophobede Støv, uden at ryste Bogstaverne. — Mønster af en let transportabel Skriftkasse med systematisk Garnitur for smaa Trykkerier. — Der forlanges det bedste Mønster bl. a. af Nummereringsapparater og Sætteskibe; endelig en Paavisning af Fordelene og Manglerne ved de mest bekendte Sættemaskiner: Kastenbein, Delcambre, Fischer o. s. v.

Afdeling 2 f indeholder *Farver og Fernis o. s. v.*

Hvad man først og fremmest lægger Mærke til, er den systematiske Orden, hvormed alt er lagt til rette, en Orden, som stærkt mangler i den danske Udstilling. De grafiske Arbejder (11te Gruppe) deles i Følge Kataloget i følgende Afdelinger: Bogtryk. — Fotografi og Heliogravure. — Gravørarbejde. — Mønstertegninger. Selv om man ikke vilde have indladt sig paa en lignende vidtløftig Specifikation, som man er fremkommet med i Bryssel, burde man dog i det mindste have foretaget en tydeligere Klassifikation, end her er Tilfælde. Som det nu vil blive ordnet, vil alle de forskellige Fremstillingsmaader svømme ud i ét, uden stræng Adskillelse, medens det netop vilde have haft en eminent opdragende Virkning, hvis de forskellige Reproduktionsgrene havde været strængt adskilte, saaledes, at baade Fagfolk og det øvrige Publikum kunde have dannet sig et Billede af det Udviklingstrin, hver enkelt Gren stod paa; vi opfordrer derfor de ledende Kræfter til i Tide at foretage denne Klassifikation.

Teknik.

I det foregaaende Nr. af »Typ. Tid« har en Indsender E. R. under ovenstaaende Rubrik iblandt Andet udtalt, at en Sætter kunde skaffe sig en lidt behageligere Tilværelse ved at tilegne sig *et godt Greb* og jeg kom derved til at tænke paa en hurtig Sætning, der fandt Sted for nogle og tredive Aar siden i afdøde Louis Kleins Bogtrykkeri, nu Carl Lunds, og hvori der netop præsteredes *et godt Greb*.

Det var et Arbejde for Hr. Boghandler Eibe, saavidt jeg husker en Huspostil eller Prædikener, i Format vistnok 5 Liggende og 60 Linjer paa Siden til en Pris af 2 M. 4 Sk. pr. Kolumne, som Sætterne nødigt vilde tage fat paa og ved en Diskussion derom mellem Sætterne udtaltes det, at der kun kunde præsteres 3 Sider om Dagen med Aflægning, medens Bogtrykker Calberg (den Ældre), som da arbejdede i Kleins Bogtrykkeri, gjorde gældende, at det vel var et daarligt Arbejde, men at man ved at hænge i nok kunde præstere 4 Sider; de andre Sættere protesterede paa det kraftigste og ytrede, at en »Opstikker« maaske kunde gøre det en Dag, men ikke flere i Træk, man blev ivrigere og ivrigere, indtil Calberg bemærkede, at naar det netop skulde gælde, vilde han præstere det paa en halv Dag. Det gik saa vidt, at Bogtrykker Wibe, som den Gang ligeledes arbejdede hos Louis Klein, vilde give sin egen Vægt i Guld, hvis han kunde præstere det, og herom var alle Sætterne, omtrent 20 Stkr., enige.

Imidlertid kom Væddemaalet i Stand og C. skulde udføre Arbejdet en Store Bededag; da det interesserede hele Personalet at se, hvorvidt C. vilde naa, blev daværende Bogtrykker Wibe og afd. Bogtr. Hvidberg valgt som kontrollerende. Der skulde altsaa sættes og

aflægges 4 Sider paa den halve Dag og Dagen blev vistnok den Gang beregnet til 12 Timer. Dagen oprandt, og det var en Fornøjelse at se, med hvilken Ro C. arbejdede, idet Vinkelhagen idelig flyttedes i Nærheden af det Bogstav, der skulde bruges, dette var den vigtigste Bevægelse; men ellers en Rolighed udbredt over det hele Legeme og Arbejde.

Det var allerede forud af de andre Sættere beregnet, hvor megen Tid der maatte medgaa til hver Side, hvis det skulde naas og den første slap igennem paa den tænkte Tid til stor Forundring, men man regnede dog ud, at for hver følgende Kolumne vilde der tabes, men det mærkelige indtraf, at hver følgende Kolumne blev nogle Minutter før færdig, og det hele blev leveret færdig ca. 10 Minutter tidligere end nødvendig; ved Korrekturen viste der sig at være 6 Fejl i alle 4 Sider. Der var lagt af i 2 Kasser, da en Kasse ikke var tilstrækkelig og Aflægningen foregik efter Sætningen.

Afdøde Bogtrykker Louis Klein, som var en meget alvorlig Mand, spankulerede op og ned i Trykkeriet og gned sig i Hænderne af Glæde, medens C. under Arbejdet nynnede Melodier, da han var en munter og jovial Kollega.

Da jeg formener, at det kunde være af Interesse for den typografiske Verden at faa at vide, hvor mange 1000 Bogstaver der blev præsteret den Gang, netop begrundet paa *det gode Greb*, og da der jo lever Kolleger, der var med den Gang, som nøjere kender de enkelte Details, beder jeg Dem optage denne lille Epistel, med Anmodning om Oplysninger i saa Henseende, hvilket jeg ogsaa haaber vilde interessere andre foruden mig. *A.*

Korrespondancer.

Rockhampton, Avstralien, 14. November 1887.

Til »Typograf-Tidende«.

I Haab om, at det vil interessere mine ærede Kolleger i Danmark at høre lidt om de typografiske Forhold her paa den anden Side af Kloden, skal jeg herved give dem et lille Billede af vort Liv her paa denne fjærne Verdensdel.

Tager jeg Forholdene i Almindelighed, da ser de ikke saa lidt lysere ud end Forholdene i Danmark, thi naar man har Arbejde, faar man det da ordenligt betalt, hvilket just ikke kan siges at være Tilfældet i Danmark, hvor jo næsten enhver Arbejder maa arbejde med Udsigt til Ladegaarden hele Livet igennem. Begribeligvis har Faget ogsaa her sine Genvordigheder, navnlig klages der af og til stærkt over Drengesystemet paa de Trykkerier, som ikke er inde under den typografiske Forening, thi paa disse er det kun tilladt at oplære Drenge i et vist Forhold til Antallet af Typografer, der beskæftiges, men det er ikke alle Trykkerier, som er inde under Foreningen, og de har Lov til at holde saa mange Drenge, som de vil, men maa dog betale Sætterne efter Tarifen.

En Sætter faar her 1 shilling pr. 1000 *n* for Dagarbejde og 1 sh. 2 pence for Natarbejde, Timebetaling i Forhold til 2 Pund 15 shilling om Ugen, fast Løn ikke under 2 Pund 15 shilling om Ugen.

Derimod synes Trykkerne ogsaa her at staa helt udenfor Foreningen, og er som Følge deraf lidt daarligere lønnede. Her paa dette Trykkeri, hvor jeg arbejder, stiller Forholdene sig saaledes: Nattrykkeren 4 Pund, 3 Dagtrykkere: en 2 Pund 10 sh., en 2 Pund 5 sh. og en 2 Pund. For en Del kan dette Forhold ogsaa søges i, at der ingen egenlig avstralsk Literatur findes, og »Kunsten« at trykke ikke saaledes maa tages i den videste Forstand.

Det maa tillige bemærkes, at en Normalarbejdsdag paa 8 Timer er indført overalt i Avstralien og i alle Fag.

Deres ærb.

Anton P. Christensen.

Odense, den 28/12 87.

Det er saare sjældent, at man i den typografiske Verden hører Tale om Forbedring af Arbejdernes Kaar. Det er jo snart ikke længer noget enestaaende, at en Principal tilbyder Plads paa nogle for Typograferne meget sørgelige Vilkaar; men saa meget desto glædeligere er det, naar man ved Henvendelse til Principalen opnaar det smukke Resultat, at den for Trykkeriet hidtil gældende Beregning, 27 Øre pr. 1000 *n*, forandres til 27 Øre Alfabet. — En saadan Forhøjelse er fra 1. Januar 1888 indført paa det Milo'ske Etablissement i Odense*), der — — — — i Særdeleshed. (Her har Redaktionsudvalget af mig uforstaaelige Grunde strøget 10 Linier.) — —*u.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften: Fuldtalligt Kor til »Volmerslaget«.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalformænds Opmærksomhed henledes paa, at ved Indsendelsen af Oktober Kvartals Regnskab, der ifølge Foreningens Love bør ske senest 14de Januar, bliver Kontingentet at erlægge for 14 Uger. Kvitteringer for hafte Udgifter bedes medfølge. Det vil være mig en Lettelse, at Opsummering under hver Rubrik paa Regnskabet er foretaget.

Aarhus, den 3die Januar 1888. *Joh. Lund,*
Østergade 27.

Ny Medlemmer.

Faaborg, *Hans Peter Hansen***) (udl. hos Deichmann i Faaborg d. 1. Januar 1888).

Faaborg, *Søren Gustav Larsen***) (udl. hos Deichmann i Faaborg d. 1. Januar 1888).

Kolding, *N. C. Christiansen* (udl. hos Jacob Christensen i Fredericia i April 1886, har tidligere været Medlem).

*) Det er med en særlig Glæde, at vi giver denne lille Meddelelse Plads i Bladet. Red.

**) Lokalforeningens Formand meddeler, at Tidsfristen for Indsigelser imod disse allerede udløber d. 15. Januar d. A.

Aarhus, *Mikael Rasmussen* (udl. i »Aarhus Folkeblad«s Bogtr. d. 31. December 1887).

Aarhus, *Iver Nielsen* (udl. hos Brødr. Backhausen i Aarhus d. 31. December 1887).

Vejle, *F. C. Therkildsen* (udl. i »Vejle Amts Folkeblad« i Vejle d. 31. December 1887).

Hjørring, *Søren Peter Petersen* (tidligere arbejdet i Hjørring).

Brevkasse.

F. L. R. P. i F. Det var udeladt med Vilje, thi der findes saa vidt os bekendt ikke i »Dansk typ. Foren.«s Love nogen Bestemmelse, der tillader at fremsætte Nogen til Optagelse i »Typ.-Tid.«, forinden Vedkommende faktisk er bleven udlært; de to unge Mænd blev udl. d. 1. Jan. 1888, medens forr. Nr. af »Typ.-Tid.« bærer Datoen for d. 30. Decbr. 1887.

Arbejdsmarkedet.

(Under denne Rubrik optages alle saadanne Avertissementer, der angaar Tilbud om Plads og Efterspørgsel efter en saadan. *Udenbys Averterende maa medsende Beløbet* i Frimærker samt et 8 Øres Frimærke til Oversendelsen af Billetter. *Prisen er 10 Øre pr. Petitlinie.*)

En dygtig Akcidenstrykker, som forstaar sig paa Illustrations- og Farvetryk, kan faa Plads hos Martius Truelsen.

En Sætter, som tillige kan trykke paa en Haandpresse, kan faa Plads straks i en Provindsby. Redaktionen anviser.

En flink, velanbefalet og dygtig Trykker søger Plads straks. Billet mrkt. »Trykker« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 8 Dage.

ANNONCER.

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

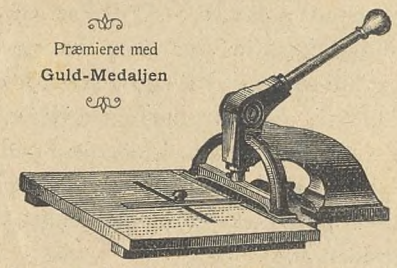
GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

GRUNDLAGT 1833

Haand-Perforér-Maskine

Præmieret med
Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales

paa det bedste.

Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.

Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.

Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.

Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16.
Ferd. Maurer & Co.
Maskin-Fabrik.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Skriftstøberi, Galvanoplastik
Stempelskæreri
Benjamin Krebs Nachfolger
(H. Poppelbaum)
Frankfurt a. Main

Største Lager af alle moderne Titelskrifter og Indfatninger samt alle Slags Bogtrykutensilier.

Koulante Betingelser. Billige Priser

Repræsentant for Skandinavien:
Paritz Gottschalk
Vendersgade 15 a, København K.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81
Værksted for
Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 2	København, den 13. Januar 1888	XV. Aargang
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.		Annoncer pr. Petitlinie eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Typografisk Uddannelse.

I vor i alle Retninger saa langt fremskredne og fordringsfulde Tid, da en virkelig god og praktisk Uddannelse af Fagets Arbejdere er absolut nødvendig, hvis man skal kunne skabe sig en Eksistens ved den Profession, man har lært, kan der ikke gøres for meget for at vække Interessen for Faget hos de unge Kolleger, og hertil vilde mange — navnlig ældre — Kolleger kunne bidrage ikke ubetydeligt ved af og til at lade deres Meninger og Anskuelser om Forholdene baade herhjemme og — for deres Vedkommende, som har været udenfor det lille Danmarks Grænser — paa udenlandske Pladser, komme frem til almindelig Kundskab og Belæring gennem Fagets Organ.

Det er jo — desværre — en Kendsgærning, at største Delen af de Typografer, der sendes ud i Verden, og da navnlig dem, der udgaar fra de »*Anstalter*«, hvor Fabrikationen af Typografer udelukkende benyttes som en Indtægtskilde, gennemgaaende kun har faaet en meget ensidig Uddannelse. Den Dag, Eleven kommer i Lære, bliver han stillet hen til Kassen med Anmodning om i en Fart at lære den at kende, og naar han har drevet det saa vidt, at han kan begynde at sætte, faar han en Gang imellem en Paamindelse om at »stikke paa«; det er i mange Tilfælde alt, hvad der bliver gjort for at *uddanne* dem. Her staar han saa Dag efter Dag og Uge efter Uge ved det samme ensformige Arbejde, og naar han efter de fem Aars Forløb er *udlært* — ja, saa er han i Virkeligheden ikke kommen en Smule videre, end da han havde staaet de 2 Aar i Lære, thi han har ikke faaet Lov til at øve sig i andet end at stable op til Avisen. — Den naturlige Følge af en saadan Uddannelse er, at det egenlig først er *efter at have udlært*, at han skal til at lære noget udover det, at være en slet og ret Maskine til Opstabling af Avissats, der arbejder uden Spor af Interesse for Arbejdet.

I de fleste Tilfælde bliver de unge Mennesker jo — nogle endog straks, andre efter at have arbejdet en kort Tid som Svend, hvor de har lært — jagede ud i Verden, og faar paa denne Maade ved at arbejde paa forskellige Steder og under forskellige Forhold Lejlighed til — hvis de har Sans derfor — at føje et og andet til deres fra Begyndelsen i Reglen mangelfulde Uddannelse, men der er dog altid en Del, der bliver staaende paa det Sted, hvor de har lært, i Aarevis, ja undertiden endog det meste af deres Levetid, og naar de endelig en Gang — tvungne ved et eller andet Tilfælde — bliver nødt til at søge ud i Verden, ser man ofte det Særsyn, at ældre Kolleger, som man — efter deres lange Virksomhed som Typografer at dømme — med Rette havde Grund til at antage vare godt hjemme i Typografien, med Skamme maa indrømme overfor dem selv og andre, at deres Uddannelse lige siden det andet eller tredje Læreaar fuldstændig har staaet i Stampe, og at de som en Følge heraf staar langt tilbage for de yngre Kolleger, der har sét sig en lille Smule om.

Grunden til, at saadanne Eksemplarer — der jo i Grunden er en Skam for hele Faget — eksisterer, er simpelthen den, at Vedkommende er *bange* for at komme ud. Naar de har lært paa et Sted, hvor Lønningsforholdene er nogenlunde gode, og hvor de efter at have udlært kan blive staaende, ræsonnerer de som saa: »Du gør klogt i at blive her, saa længe Du kan; Du kunde ganske vist have godt af at komme ud og lære noget mere, men giver Du først Slip paa den gode Plads, Du har, saa faar Du den sandsynligvis ikke mere igen.« — Efter et saadant Ræsonnement bliver han altsaa, hvor han er, og selv om han en Gang imellem maa sige sig selv, at han i Grunden er en daarlig Arbejder, der ingen Ting kan udover det almindelige, saa dysser han sin Samvittighed i Søvn ved at fortælle sig selv, at han jo tjener godt og har en god Plads.

Heri ligger, efter min Mening, den væsenligste Grund til, at Faget ejer saa mange daarlige Kræfter; thi selv om et Menneske har lært aldrig saa lidt i sin egenlige Læretid, saa vil han dog, ved at komme til at arbejde forskellige Steder, faa Lejlighed til at udvikle sine Kundskaber til Gavn baade for sig selv og — Faget. — Sørg derfor for at komme bort fra Lærestedet; selv om der derved mistes en god Plads; hellere det, end daglig at maatte sige sig selv, at man ingenting kan, at man er en daarlig Arbejder — *en Hjemmefødning.*

Hjørring, den 2. Januar 1888. *A. O.*

Lidt om „Falser".

I forrige Nr. af »Typograf-Tidende« fandtes i Artiklen om den internationale Udstilling i Bryssel følgende Spørgsmaal:

»Hvorved kan man ved Cylinderhurtigpresser forhindre, at Papiret under Trykningen kaster Folder ved kompres Spaltesats eller ved Kolumner med Rammer?«

Det er et Spørgsmaal, som vistnok enhver Trykker har gjort sig selv tidt og ofte, naar han har trykt en Form med Rammer om eller en stor Form med 2 store Kolumner kompres Sats, og det har vel ogsaa sat mange af mine Kolleger graa Haar i Hovedet, naar de, trods ivrig Undersøgelse og Granskning, dog ikke har kunnet forebygge, at der fremkom Folder eller at Stregerammerne doublerede.

Efter min Mening ligger Grunden til at Papiret slaar Folder under Trykningen, ofte slet ikke i Maskinens uregelmæssige eller stødende Bevægelse, medens Cylinderen gaar over Formen, men i de fleste Tilfælde i, at Papiret ikke er fuldstændig »plant«. Naar jeg siger, at Papiret ikke er plant, saa mener jeg dermed, at det ved at blive opbevaret paa fugtige Steder, muligvis paa Papirfabriken eller Lageret, indsuger Fugtighed, ved hvilken Papiret udvides. Men da Fugtigheden ikke kan naa helt at gennemtrænge Papiret, naar det ligger i en stor Stabel, kommer man til det Resultat, at den Fugtighed, som det modtager, kun formaar at udvide det ude i Kanterne, medens det paa Midten holder sig tørt og der beholder den Skikkelse, som hele Arket skulde have for at være plant og glat over det hele.

Naar man nu paa dette Papir, som saaledes har udvidet sig ud imod Kanten, skal trykke en stor tæt Form, der fylder hele Arket, saa at der kun i Midten er Plads til Bændlerne, saa er det, at det i større eller mindre Grad »slaar sine Folder«. Idet Cylinderen nemlig gaar over Formen, vil man kunne indse, at det, som Papiret er større ude i Kanten end inde paa Midten, maa bevirke, at Arket falser sig, idet der ikke her som ved 16-sidige Ark er nogen »Krydssteg«, hvori denne Papirets Ujævnhed kan fordele sig. Paa en noget lignende Maade gaar det efter min Mening til med Forme, om hvilke der er Stregerammer, og disse falser sig, hvilket jeg derfor ikke her skal komme nærmere ind paa.

Naar Stregerammer derimod kun doublerer, tror jeg, at dette kan ligge i, at »Tænderne« paa de forskellige Hjul og Tandstænger ikke passer nøjagtigt ind i hinanden, hvorved der, idet Cylinderen gaar over Formen, kan fremkomme en Rystelse, som saa bevirker, at Rammen ikke kan falde nøjagtigt der, hvor den skal, men ligesom bevæges lidt i Trykningsøjeblikket, af hvilken Grund Doubleringen fremkommer; dette kan særligt ske, naar der findes en aaben Plads mellem Rammen og Teksten, hvorved Rammen kommer til at staa alene, og saaledes er særdeles udsat for den Uregelmæssighed, der kan være i en Maskines Bevægelse.

Det, som det derfor først og fremmest gælder om for at blive fri for »Falser« i de omtalte Tilfælde, er, at man faar Papir leveret, som er fuldstændig plant og glat over det hele, saa at det ikke behøver at lægge sig dobbelt for at finde Plads i det Øjeblik, Trykningen foregaar. *L. Jensen.*

* * *

Uden paa nogen Maade at ville træde den ærede Indsenders praktiske Erfaring for nær, tror vi dog, at de af ham fremførte Grunde kun tildels er de bestemmende for Papirets ubehagelige Lyst til at slaa Folder. Meget mere turde Grunden dertil ligge i, at »Dæklen« ikke sidder stramt nok paa Cylinderen, hvorved bevirkes, at der kommer formegen Luft mellem Papiret og Formen og da denne ikke kan komme ud paa anden Maade, tvinges Papiret derved til at lægge sig i Folder. Denne Forklaring har vi modtaget af en Mekaniker og vi maa sige, at den i ét og alt falder sammen med den Opfattelse, som vi selv har haft om denne kildne Sag. Eickhoffs Fabrik anbringer saaledes nu paa sine nyere Maskiner en Arkstryger, hvorved Arket trykkes aldeles tæt op til Cylinderen — hvorvidt Hensigten hermed er opnaaet, turde maaské én af d'Hrr. Trykkere, der arbejder ved en saadan Maskine, finde det Umagen værd gennem »Typograf-Tidende« at oplyse sine Kolleger om. *Red.*

Korrespondance.

Aalborg, den 8. Januar 1888.

Vort Organ har blandt sine andre suksessive Fremskridt ogsaa gjort et, som forekommer mig mærkeligt — det staar for mig som et Tilbageskridt: jeg mener hermed den noget mærkelige Bestemmelse om Indførelsen af Censur. (Saavidt jeg erindrer, er der tidligere fra anden Side gjort gældende, at denne Bestemmelse *ikke* blev tagen paa Repræsentantmødet i Kolding.) Med al Agtelse for d'Hrr. Censorer, som jeg har den Ære til Dels at kende, og ihvorvel jeg skal indrømme, at »Typograf-Tidende« har (desværre) ofte indeholdt Indlæg, som af Hensyn baade til deres Form og Indhold maaské helst *ikke* burde have sét Dagens Lys, saa forekommer det mig dog, at Bladets Tone, navnlig under den nuværende Redaktion, har været i alt Fald upaaklagelig — efter min Mening et Bevis paa, at Redaktionen har et godt Blik for, hvad der sømmer sig at fremsætte offenligt. — Censuren er nu imidlertid faktisk indført, uden at i alt Fald det »bredere Lag« af vort lille Samfund hidtil har sporet dens Virkninger — — før nu i Bladets sidste Numer i en Artikel (o, Skæbnens Ironi!) fra *Odense*, fra samme By og ydermere fra samme Trykkeri, hvor Censurudvalgets*)

*) Dette er dog ikke Udvalgets officielle Betegnelse.
Redaktions-Udvalget for Prov.

Formand befinder sig. Den lille Artikel, hvis Indhold for øvrigt i vore tilbagegaaende Tider er højst glædelig, idet den omhandler en Forbedring i Arbejdernes Vilkaar paa det omhandlede Trykkeri, som vidner om Hr. Milos aabne Øje og Hjærte for Arbejdernes Tarv, har ved et censurerende Penselstrøg faaet en Slutning, der er lidt besynderlig. Det hedder nemlig: »En saadan Forhøjelse er fra 1. Januar 1888 indført paa det Miloske Etablissement i Odense, der — — — — i Særdeleshed« — hvilket? maatte man vel nu spørge, hvis ikke det Manglende vistnok tilstrækkelig tydeligt stod at læse langs ad de 4 Tankestreger, nemlig efter min Mening dette, at en saadan Forbedring i Særdeleshed har været tiltrængt paa nævnte Trykkeri*). Men: er det en saadan eller lignende Passus, som et Penselstrøg har udslettet, da har dette vel allerede af den Grund været unødvendigt, som Hr. Milo ved sin velvillige Imødekommen vistnok har set det Billige i Arbejdernes Begæring og som en retsindig og fremadskridende Arbejdsgiver vistnok ogsaa har kunnet taale at se Forholdene fra en tidligere Tid (der oven i Købet ligger udenfor hans Avspicier) fremstillede paa en sømmelig Maade. *A. B.*

Forskelligt.

„Typographische Neuigkeiten“, 5. Hæfte, udgivne af *Benj. Krebs Nachf.s Skriftstøberi* i Frankfurt a. M. Det er en meget heldig Idé, nævnte Firma har udført ved Udgivelsen af sine nyeste Skriftprøver i Hæfteformat, og vi har allerede tidligere en Gang haft Lejlighed til at gøre vore Læsere bekendt med lignende Prøver fra det samme Firma. Det nyeste Hæfte indeholder som Indledning en populær skreven Afhandling om Tonetrykning ved Akcidensarbejder; derefter følger en Omtale af Støberiets nyeste Produkt »Bismarck-Fraktur«. Denne Fraktur er overordenlig tiltalende for Øjet og gør i det hele taget et meget godt Indtryk ved sit elegante Snit og sin store Tydelighed. Af Hæftets øvrige Nyheder skal vi fremhæve en saakaldt »Mediæval-Circular«, hvilket er en Skriveskrift med meget dristigt tegnede Versalier, hvis noget bizarre Karakter dog mildnes en Del ved de smaa Bogstavers elegante Ro. Forskellige smukke Nonpar.-Indfatninger, en mousseret »Laureta« samt en Bastard imellem Antikva og Mediæval, kaldet »Romana«, slutter Hæftet. Vi nærer ingen Tvivl om, at den største Del af de her nævnte nye Sager vil vinde mange Velyndere her i Landet. Firmaets Repræsentant for Danmark er Hr. *Paritz Gottschalk,* Vendersgade 15 A. (Se i øvrigt omstaaende Annonce).

*) Herr A. B. har ikke gættet rigtigt. De af Redaktionsudvalget udeladte Linier i Hr. —u.s Stykke i forrige Nr. indeholdt derimod en Ros over Trykkeriet samt et Ønske for Standen i sin Helhed og for Etablissementets Arbejdere i Særdeleshed. Om Rosen var overdreven — mere eller mindre — skal jeg ikke udtale mig om, men de tvende øvrige Herrer i Udvalget mente, at de vare berettigede til at stryge den. Ærede Kolleger, der i private Breve har udtalt Formodning om, at jeg benyttede min Stilling til at »censurere«, hvad jeg personlig ikke ønskede frem, og som altsaa fejler, beder jeg modtage ovenstaaende Linier som Svar. *Anth. Petersen.*

Branden hos Hoffensberg & Trap er bleven udførlig omtalt i Dagspressen, hvorfor vi kun indskrænker os til nogle ganske korte Notitser. Hele Skriftmateriellet er ødelagt, hvorimod Maskinerne er blevne frelste fra Undergang, dog skal de være i høj Grad rustne som Følge af de Vandmasser, der blev væltede ind i den brændende Bygning; efter hvad vi have bragt i Erfaring, skal Taksationsmændene have erklæret dem for brugelige, og det bliver nu Eickhoffs Maskinfabrik, der skal gengive disse røde Apparater deres tidligere pæne Udseende. Med Hensyn til Leverancen af Skriftmateriellet er der endnu ikke truffet nogen endelig Afgørelse. Konkurrencen derom kommer vistnok til at staa imellem Genzsch & Heyse i Hamburg, Flinsch i Frankfurt a. M. og Schelter & Giesecke i Leipzig. Det nye Sætteri skal selvfølgelig indrettes efter fransk System (System Berthold). Saa vidt os bekendt, er saa godt som samtlige Sættere (ca. 18) bleven fordelte omkring paa forskellige Trykkerier, hvor de udfører det brandlidte Firmas mest presserende Arbejder.

Lang Tid paa ét Sted. I Slutningen af forrige Aar var det 50 Aar siden, at Hr. Faktor *Kalckar* blev antaget som Sætter i det »Berlingske Officin«. I Februar 1833 kom Levin Nathan Kalckar i Lære hos Bogtrykker Bernhard Schlesinger her i Byen og blev udlært i Marts 1837. Han arbejdede en kort Tid hos Samme samt hos Bogtrykker Schiellerup, fik i Slutningen af Aaret 1838 Ansættelse hos Brødrene Berling og har saa uafbrudt været knyttet til Forretningen i 50 Aar. Han har arbejdet under 7 Redaktører og 9 Faktorer, til han selv den 1. Oktober 1861 udnævntes til Faktor af afdøde Kammerherre Berling, Husets daværende Chef. Han er anerkendt som en overordenlig tjenstvillig og hæderlig Kollega og Foresat. —*t*—.

Den typografiske Forening.

Ved Sammenkomsten i Lørdags Aftes i Foreningens Lokale *blev en Hat forbyttet.* Fejltagelsen bedes berigtiget i Morgen Aften samme Sted.

Typografernes Hjælpekasser.

For at fremme Aarsregnskabets Afslutning, bedes Kontingent for December Maaned indbetalt snarest mulig.

Restancer udover 2 Maaneder ved Regnskabsaarets Afslutning medfører Udslettelse.

København, 12. Januar 1888. *N. Hansen.*

Typografisk Sportsklub.

Da der paa Grund af Vejrliget kun sjældent kan drives Boldtspil paa Fælleden og Udgifterne som Følge deraf er meget smaa, har Bestyrelsen paa det sidst afholdte Møde vedtaget ikke at opkræve Kontingent for Januar Kvartal. *Styrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 præcis: Sangprøve til Koncerten.

Søndagen den 29. Januar, Aften Kl. 8 præcis, afholdes den *42. Aarsfest* med

Koncert og Bal

i d'Hrr. Wittmack & Riises Lokaler.

PROGRAM.

Krøyer: Dansk Fædrelandssang.
L. Malmqvist: Hvile paa Vandringen.
Jancke: Sjömannen.
Solo for Obo. Kgl. Kapelm. *Olivo Krause.*
J. Svendsen: Serenade.
E. Grieg: Synnøve, Sang af »Per Gynt«. } Operasangerinde Fru *Hedevig Quiding.*
Westberger: Polska.
Humoristisk Oplæsning af Forfatteren Hr. *Erik Bøgh.*
C. Malmqvist: Jægersang.
Naater: Aftenen.
E. Grieg: Bådu Låt.
Solo for Obo. Kgl. Kapelm. *Olivo Krause.*
A. Thomas: Polonaise af Op. »Mignon«. Operasangerinde Fru *Hedevig Quiding.*
P. Heise: **Volmerslaget** (Kor med stort Orkester).

Billetter til Koncerten à 75 Øre faas hos Medlemmerne paa Trykkerierne. Balbaand løses i Lokalet efter Koncerten.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

I *Assens* er *S. Schmidt* valgt til Lokalforeningsformand i Stedet for L. V. Hansen, der er bortrejst.

I sidste Nr. af »Typ.-Tid. staar under Rubrikken »Ny Medlemmer« fejlagtig opført under Kolding N. C. Christiansen, dette bedes rettet til *Fredericia:* **N. C. Mathiasen.**

Ny Medlemmer.

Kolding, *Wilh. Wartenberg* (udl. hos B. Møller i Kolding d. 31 December 1887).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Kolding, *Marius C. Bak* (sidst arb. i Nykøb. M.)
Do., *H. H. Sjodt* (sidst arb. i København).
Fredericia, *J. H. M. Hansen* (arbejdsløs).

Bortrejste Medlemmer.

Kolding, *P. G. Christensen* til Malmø.
Do., *P. M. Larsen-Holst* (arbejdsløs).
Hillerød, *Hans Peter Larsen* til Roskilde (arbejdsløs).
Assens, *L. V. Hansen* til Svendborg.

Udmeldte.

Ringsted, Forhenv. Redaktør *R. P. Jensen.*

Arbejdsmarkedet.

(Under denne Rubrik optages alle saadanne Avertissementer, der angaar Tilbud om Plads og Efterspørgsel efter en saadan. *Udenbys Averterende maa medsende Beløbet* i Frimærker samt et 8 Øres Frimærke til Oversendelsen af Billetter. *Prisen er 10 Øre pr. Petitlinie.*)

En dygtig Akcidenstrykker, som forstaar sig paa Illustrations- og Farvetryk, kan faa Plads hos Martius Truelsen.

En flink, velanbefalet og dygtig **Trykker** søger Plads straks. Billet mrkt. »Trykker« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 8 Dage.

ANNONCER.

Skriftstøberi, Galvanoplastik
Stempelskæreri
Benjamin Krebs Nachfolger
(H. Poppelbaum)
Frankfurt a. Main
Største Lager af alle moderne Titelskrifter og Indfatninger samt alle Slags Bogtrykutensilier.
Koulante Betingelser. Billige Priser
Repræsentant for Skandinavien:
Paritz Gottschalk
Vendersgade 15 a, København K.

Wilhelm Woellmers
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
GRUNDLAGT 1833

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

En brugt, men god
Hurtigpresse,
omtrent 18×28 Tom., ønskes tilkøbs. Bogbinderiet Graabrødre Torv Nr. 7.
Sammesteds er ½ Hestes Gasmaskine tilsalgs.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 3
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 20. Januar 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Vore Arbejdsgivere.

Søndagsbetragtninger af »*Carlo*«.

Ved at læse »Typ.-Tid.«s sidste Nr. har Enhver jo nok lagt Mærke til, at Hr. *Milo* i Odense har forhøjet Beregningen for sine Sættere, og man har ogsaa lagt Mærke til, at Redaktionsudvalget har strøget lidt af en taknemmelig Indsenders (der vilde rose *for* meget — formodenlig hører han til »Huset«) Indlæg i Bladet (det kan for den Sags Skyld jo ogsaa hænde, at dette Stykke bliver »censureret«, som det hedder). Dette forekommer mig en lille Smule uberettiget af det ærede Udvalg. Det er kun sjældent, at »Typ.-Tid.« indeholder Noget i den Retning, at en lille Afveksling slet ikke er saa ilde. Kun altfor ofte læser man — saavel her i Bladet som i Dagbladene — det Modsatte af, hvad Hr. Milo har gjort. Der er saa mange Arbejdsgivere, der falder paa den — vel efter deres Mening »fortvivlede« Idé — at give blot et lille ugenligt Tillæg. Man kan jo nok være enige om at undskylde de Arbejdsgivere, hvis Forretning kun gaar saa »lala«, men Tilfældet er gærne, at de, der har mindst Raad, helst vil. De derimod, hvis Forretning blomstrer og hvis pekuniære Omstændigheder i det Hele taget er gode, kan man ikke godt bære over med. Mange Steder er det jo saa, at de »kniber« paa Lønnen og paa anden Maade viser sig mindre humane. Og mange af disse Forretninger, som virkelig kan, har ikke andet end Drenge paa »Værkstedet« eller ogsaa 1 — højst 2 — Typografer til en Løn, der godt kunde taale at være lidt større. Saa er der igen Andre, der ved enhver Lejlighed vil ikke blot knibe paa Lønnen, men ogsaa forlænge Arbejdstiden. Hvor der er Beregning — Artiklen gælder kun Provinsforholdene — gives alt »Svinesteg« til Drengene og den kompakte Sats, ja den faar Svendene. Falder Principalen, naar han læser Korrektur, en Gang imellem over en »Udgang« — det kan jo hænde, f. Eks. naar Stykket faar Ende — straks er Pennen der for at føje nogle Ord til. Og det bliver mange Gange ikke i den sidste Linje — nej en 3—4 Linier forneden, saa tager det sig ogsaa en Smule bedre ud — efter deres Mening.

Hvad der fremfor alt ikke taales, er, naar »Svendene« tillader sig at svare deres »Herre og Mester«. »Pænt tie stille og tage mod Alting«, det er Rumlen. Andre Steder, f. Eks. i Viborg, afskediger man for at have tilladt sig ved et offenligt Møde — altsaa uden for Trykkeriets Omraader — at have en lidt anden Mening end Principalen. Ja, naar man saa pænt vilde komme og bede om Forladelse, saa kunde en saadan »Synder« vel nok tages til Naade igen! Og saadan er det mange Steder! Arbejderne — **de „frie" Arbejdere** (Gud bedre os for den »Frihed«) bliver »bidte af« paa en saadan Maade, at de vilde ønske, de var vel borte fra saadanne Arbejdspladser.

Saa er der mange — NB. Folk udenfor Standen — der siger: »Ja, I, som arbejder ved et Venstreblad, hos en Demokrat — I maa da have det godt og fremfor alt en god Løn!« Ja, saadan gaar det! Alle — saavel Højre- som Venstre-Redaktører roser sig af deres »Arbejdervenlighed«, naar de staar paa en Talerstol, men det er *for det meste kun i Ordet*, de nærer den »Kærlighed til Arbejderne« — i *Gærning* er den ikke meget bevendt.

Der kunde naturligvis skrives ikke saa lidt mere om vore »Arbejdsgivere«, men da Tiden ikke tillader at vente længere for Artiklens mulige Optagelse i førstkommende Nr. af »Typ.-Tid.«, afslutter jeg den her, maaske en eller anden Kollega, der ogsaa har gjort sørgelige »Erfaringer« i de her antydede Retninger, vil tage Ævret op til en lille »Omgang«, thi det trænges der virkelig til. — Hr. *Milo* i Odense fortjener en Tak ikke alene fra de, som arbejder hos ham, men ogsaa fra enhver brav Kollega. Han viser i *Gærning*, hvad saa mange af hans Kolleger *kun viser i Ord*.

Den 15. Januar 1888.

Nutids-Pladser!

Der er egenlig ingen Grund til at trække frem her i Bladet al den Elendighed, som for Tiden hersker i vort Fag, heller ikke er det nødvendigt at præsentere for ærede Kolleger den Hensynsløshed og Tvang, som enkelte Principaler byder Arbejderne, thi ingen er vel

bedre bevandret i disse Forhold, end de fleste af Bladets Læsere, som har set sig om i de forskellige Bogtrykkerier. Men da Redaktionen af »Typ.-Tid.« længes efter Stof fra Provinserne, skal jeg fremdrage et Par Eksempler paa, hvorledes »Nutids-Pladserne« ser ud, og særlig gælder dette for de mindre Provinsbogtrykkerier, hvor der som bekendt næsten udelukkende arbejdes med Drenge.

En Kollega, der søgte en ledig Plads, modtog som Svar følgende:

»Hr. N. N.

De kan faa Plads hos mig om 14 Dage. Pladsen vil være stadig. Ugeløn indtil 1. Juli 14 Kr. Derefter 15 Kr. Tobaksrygning, Fløjten og Syngen holder jeg ikke af paa Trykkeriet. 14 Dages Opsigelse. Hvis De ønsker Pladsen, maa jeg have *Telegram* inden Lørdag Aften Kl. 7. Faar jeg ingen Telegram, ved jeg altsaa, at De ikke ønsker Pladsen.

N. N.«

Der mangler kun, at der skulde staa: maa ikke »hoste« eller »nyse«, thi saa vilde vedkommende Principal have været fuldstændig forskaanet for Støj, og han kunde da med god Samvittighed anbefale vedkommende Typograf, der gik paa den, som et »roligt Menneske — til 14 Kr.«

I »Typ.-Tid.« for 30. December f. A. findes følgende Avertissement:

»Midt i Januar bliver her en Plads ledig for en yngre, ordenlig, flink og ædruelig Sætter. 7 Kr. ugenlig, Kost og Bolig.

Morsø Folkeblads Bogtrykkeri.
Nykøbing p. Mors.«

Ja, Pladsen har været ledig adskillige Gange, saa de fleste kender Forholdene, og adskillige har vel arbejdet der for den Betaling. Trykkeriet har indtil den sidste Tid været i en meget fugtig Kælder, men nu er der bygget et »Palæ«, saa det er dog altid et Fremskridt. Som det sés, fordres det ikke bestemt, at man skal lade »Fløjten« blive hjemme!

For omtrent 1 Aar siden modtog en Typograf Tilbud om en Plads ved et nyt Blad. Tilbudet lød saaledes:

»Hr. N. N.

Dersom De kan skaffe gode Anbefalinger, og dersom De vil sætte mindst 275 Linjer »4 Staaende« pr. Dag for en ugenlig Løn af 16 Kr., tænker jeg, De kan faa fast Plads til April.

N. N.«

Manden fik Anbefalinger, fik Pladsen ogsaa, og da han tiltraadte Pladsen, blev Lønnen sat til 17 Kr. med glimrende Løfte om betydelig forhøjet Løn o. s. v. Det viste sig, at de 275 Linjer skulde »skydes«, og derfor blev den ene Krone vel lagt til. Men Løfterne om forhøjet Løn er endnu ikke opfyldte, uagtet der for den ene af de antagne Sætteres vedkommende blev lovet 18 Kr. (men saa skulde der »nappes« 300 L.) fra næste Kvartal, derefter Beregning. Naar der har været talt om den lovede Forhøjelse, er det bleven modtaget med et lille Smil og en Sætning, som ikke er til at tage fejl af: »Ja, der er jo nok at faa«.

I »Social-Demokraten« har der et Par Gange været lyst efter en Forbundter, formodenlig af Mangel paa — Typografer.

I »Jyllandsposten« søgtes for en Tid siden en Typograf, som var: »Good Templar« og et »pænt ungt Menneske«!

Der er mange glimrende Pladser, saaledes en Typograf, der skal sætte 300 Linjer, »brække om«, læse Korrektur o. s. v. for — 16 Kr. En Typograf, der kan paatage sig Trykning, Sætning, Korrekturlæsning, lære Drengene (en 5 eller 6 Stykker) at sætte o. s. v. for — 8 Kr., Kost og Bolig!

Jeg antager at have givet ærede Kolleger nok at tænke paa til næste Numer udkommer, og hvis det er muligt, skal jeg da give Kolleger et Indblik i, hvorledes Trykkerierne bliver ledede, og hvordan man bærer sig ad med at udlære en Bunke Drenge i en Hurtighed.

En Ting synes at maatte staa klart for alle Kolleger, nemlig, at det nu mere end nogensinde gælder om at tage Reb i Sejlene og søge at faa en bedre Ordning paa Tingene end nu, og dette kan kun opnaas ved en rolig, besindig, men bestemt Optræden.

I saa Henseende er der alt gjort et Tilløb, idet som bekendt et Udvalg af Typografer og Principaler er nedsat for at overveje, hvorledes og paa hvilken Maade man bedst kan faa dette Uvæsen fjærnet. Og det er at haabe, at der inden ret lang Tid maa høres nogle gode Ord derfra; thi gaar vi for langt ud i Tiden, er der Sandsynlighed for, at det hele vil gaa i Vasken, hvad der kun vil være til stor Skade for Typograferne, men til Sejr for Principalerne! *H. & L. V.*

„Ny typ. Tid."s Bærme.

Redaktionen af »Ny typ. Tid.« meddelte i sit Oktober-Nr., at den hver Maaned lod adskilligt af det Stof, der tilflød den, gaa i Papirkurven! Denne gyldne Regel synes at være lagt paa Hylden den 1. Januar 1888 — maaske for bestandig. I nævnte Nr. for 1. Januar gøres jeg til Genstand for et Angreb fra en sjælden vrøvlevoren Person, der betegner sig selv som en af de jyske Repræsentanter, der paa Mødet i Kolding den 12. Juni f. A. var en Modstander af, at Københavns Typografer samledes i én Forening. Denne udmærkede Forfatter er maaske ubevidst kommen til at stille sig paa en temmelig fremskudt Plads, idet der foruden ham selv kun er fem andre Repræsentanter, paa hvem Mistanken for at være Bærmen kan falde; i den paagældende Afstemning var der nemlig af jyske Repræsentanter kun følgende seks imod Resolutionen: *Th. Lassen*, Horsens; *F. J. Helmig*, Hjørring; *A. Westermann*, Randers; *A. G. Weber* og *Jens Lund*, Aarhus, samt *V. de Lemos*, Skanderborg. Uforskyldt hviler Mistanken paa de fem for, hvad Bavl den sjette har produceret. Velunderrettede har Øjet fæstet paa *Aarhus* og *Randers*.

Kolding, 8.—1.—88. *H. F. Rasmussen.*

„Falser" og Dublering

fremkommer efter min Opfattelse ved, at Arket ikke holdes stramt nok ind til Cylinderen over hele Linjen.

Naar det viser sig, at man ikke kan faa »Falser« bort, trods al anvendt Omhyggelighed ved Tilretning, Bændelføring osv. osv., kan man borttage Underbændelet og paasætte en Arkstryger, som man selv kan lave sig paa følgende Maade: Man aftager den nederste Bændelstang, og omvikler den et Par Gange med lidt tyndt Trykpapir, dernæst tager man et Stykke (1/2 Petit tykt) godt elastisk Pap og limer det fast derpaa. Naar Limen er tør, vikler man Pappet 2 eller 3 Gange rundt om Stangen, alt efter som Pladsen tillader det, og lader Enden staa kompakt ind imod Cylinderen. Naar Cylinderen nu gaar rundt, spænder Pappet som en Fjær med stor Kraft ind paa Arket, og udglatter dette plant og glat, lige før Trykket skér.

Den Arkstryger, Herr Eickhoff paasætter sine Maskiner, er ikke praktisk, den bestaar af et Stykke tyndt Guttaperka-Gummi, der sidder paa en Jernstang; men Guttaperkaet kan ikke holde Arket stramt nok ind til Cylinderen, og kommer desforuden hurtig i Ulave, naar der drejes tilbage, efter at Griberne er passeret. — Dette er ikke Tilfældet med den ovenfor omtalte Arkstryger, da den af sig selv vikler sig op, saa snart noget tørner imod den, naar der drejes tilbage, og man kan da blot dreje Stangen en Gang rundt, for atter at faa Pappet til at staa ind imod Cylinderen. Det er en Selvfølge, at man maa sørge for, at Griberne holder godt, da ellers Arkstrygeren trækker Arket fra disse.

Saa vidt jeg har bragt i Erfaring, kommer der paa Udstillingen i Aar en Maskine fra Herr Eickhoffs Fabrik, hvorpaa er en Arkstryger, der skal kunne tilfredsstille alle billige Fordringer.

Den af mig omtalte Arkstryger har jeg benyttet længere Tid og den arbejder til fuldkommen Tilfredshed og gør Brugen af Underbændler unødvendig.

V. G. Bigum.

Korrespondance.

Odense, den 16. Januar 1888.

Redaktionsudvalget for Provinserne — af hvilket Undertegnede har den Ære at være Medlem — har i sidste Nr. af Bladet været Genstand for Omtale af Hr. *A. B.*, Aalborg, og Hr. Anth. Petersen har da villig tilfredsstillet A. B.'s Videbegærlighed ved at fortælle det væsenligste Indhold af de faa Linjer, der var udeladte i omtalte lille Artikel. Min Medkollega og jeg kunde da have sparet os Ulejligheden med at »censurere«. — Jeg vil ikke gaa nærmere ind paa denne Sag, især da jeg kan forsikre d'Hrr., der endnu maatte tvivle derom, at Historien virkelig ikke har været den Omtale værd, der er ofret derpaa, idet den lakoniske Slutning, som omtalte lille Artikel ved en eller anden Fejltagelse har faaet, udelukkende bærer Skylden for, at Opmærksomheden har fæstet sig derpaa. — Jeg beder tillige d'Hrr. erindre, at vi (Redaktionsudvalget) ikke af fri Vilje beklæder vore Poster, men at d'Hrr. selv har valgt os til dette Arbejde, hvilket vi til Dato med Lethed har kunnet overkomme, da vi slet ikke har været overlæssede med Arbejde. Maaske det nye Aar vil bringe Forandring heri, og d'Hrr. Typografer rundtom i Provinsbyerne vil følge Redaktionens venlige Opfordring ved Aarsskiftet til flittigere at benytte »Typograf-Tidende«s Spalter. — Jeg har tænkt mig, om man muligt holdt sig saa beskedent tilbage, fordi vi her i Odense skulde kige efter, om »der var rént Mél i Posen«, men jeg anmoder d'Hrr., der maatte have Lyst og Ævne til at gribe Pennen, om ikke at lade dette have nogen hæmmende Indflydelse, thi vi (igen Redaktionsudvalget) er meget rimelige at komme ud af det med, og opfylder *den Pligt*, som er os tildelt, paa saa læmpelig og lidet følelig en Maade, som det efter bedste Skøn er os muligt. En anden Sag er det, at jeg *privat* deler Mening med Hr. A. B. om, at det er et Tilbageskridt for vort Organ, at der overhovedet eksisterer noget, der kan benævnes »Censurudvalg«, og jeg skal med Glæde hilse den Dag, da et saadant ikke længere findes nødvendigt, — skøndt vi da med det samme dumper ned af vore Piedestaler, men saa længe bliver vi, hvor vi er og opfylder vort Hværv saa godt, som vi formaar, og saa længe d'Hrr. finder os betroede dertil.

Alfred Tiedje.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Oluf Darum (har tidligere været Medlem).

Indsigelse mod Optagelsen maa gøres 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Sofus Andersen (sidst arb. i Slagelse; »Aftenbladets« Sætteri).

Overskuddet ved Aftenunderholdningen den 18. Decbr. til Fordel for de Arbejdsløse udgør i Forening med de fra Hr. N. F. B. Nielsen i Frederikssund indsendte 9 Kr. i alt 141 Kr. 73 Øre, hvilket Beløb er fordelt saaledes:

Den typografiske Forening	91 Kr.	13 Øre
Ny typografisk Forening	50 »	60 »
I alt	141 Kr.	73 Øre

Paa Komiteens Vegne aflægger jeg herved en hjærtelig Tak til Kvartetten »Askophela« og øvrige Assisterende samt enhver, der har bidraget til dette Formaal.

At Regnskabet fremkommer saa sent, er begrundet i, at man ventede Afslutning af en Sag ved den offenlige Politiret.

Regnskabet ligger til Eftersyn hos Undertegnede.

N. Hansen,
Kasserer for Aftenunderholdningen.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 indøves »Aftenen« og »Volmerslaget«.

Imorgen Aften udleveres Billetterne til Aarsfesten, hvorfor d'Hrr. Inkassatorer bedes give Møde i Lokalet. Ærede Medlemmer, som formener sig berettigede til Billetter, men som endnu ikke førstk. Tirdag har modtaget saadanne, bedes henvende sig til Kassereren (Chr. Müllers Bogtrykkeri, Lille Kongensgade 33) eller næste Mødeaften i Foreningens Lokale.

Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Som Læge for Vesterbro er antaget Hr. **L. Bentzon,** Vesterbrogade 66, 1. Sal (træffes 12—1 og i Reglen 5—6).

N. Hansen.

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Hillerød (Lyngby), *Thorv. Hogreffe* (udlært hos Herdahl i Lyngby den 1. Januar 1888).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Kolding, *J. Chr. V. Lund* (sidst arb. i Aarhus).
Do., *Povl Eilersen* (sidst arb. i Nykøbing M.)
Slagelse, *Carl Oluf Olsen* (sidst arb. i Københavnn).
Præstø, *Søren Jensen* (sidst arb. i Vejle).

Bortrejste Medlemmer.

Kolding, *Jens Chr. Høyer* (arbejdsløs).
Do., *Aug. Pødenphant* (arbejdsløs).
Faaborg, *Hans Peter Hansen* til Odense (arbejdsløs).
Vejle, *Søren Jensen* til Stege.
Præstø, *Valdemar L. Nielsen* til Kristiania.

Arbejdsmarkedet.

En flink, dygtig, velanbefalet Typograf, kendt med alt forefaldende Arbejde, samt øvet i Trykning paa Haandpresse, søger Plads straks. Billet mrkt »2276« bedes tilsendt »Typ.-Tid«'s Kontor i Løbet af 8 Dage.

ANNONCER.

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

GRUNDLAGT 1833

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81
Værksted for
Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.
Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

EN HURTIGPRESSE
brugt, men i god Stand, ønskes straks tilkøbs. Billet mrkt. »**Hurtig**« bedes sendt til Exped.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

Nordisk Boghandlertidende

officielt Organ for Boghandlerne i Danmark, Norge og Sverig, egner sig særligt til typografiske Bekendtgørelser. Prisen er 10 Øre pr. Petitlinie. Abonnentantallet paa Bladet er over 600; det ekspederes udelukkende gennem Postvæsenet à 75 Øre om Fjerdingaaret, portofrit i de 3 Lande. Avertissementer modtages i *H. H. Thieles* Bogtrykkeri, Walkendorfsgade Nr. 7 og hos Udgiveren *O. H. Delbanco*, Havnegade Nr. 9.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 4
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 27. Januar 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Nutids-Pladser.

Som et lille Bidrag til Hr. H. & L. V.'s Fremstilling af de sørgelige Forhold, hvorunder Typograferne f. T. arbejder, skal jeg hidsætte følgende, hentet fra en mindre By her paa Fyen. — Vi maa gaa ud fra Begyndelsen — Efteraaret 1886. Der er paa Trykkeriet 5 Drenge, den 1. Januar 1888 skal der udlæres 3. Principalen eller maaske »Faktoren« mener, at det vil vække Opsigt at udlære 3 paa én Gang, derfor maa man hjælpe sig og udlære én af dem paa 4 Aar, altsaa 1. Januar 1887. Da hver Lærling antages paa det Vilkaar, at Principalen efter endt Læretid skal skaffe ham Plads eller beholde ham, gjaldt det altsaa om at finde en saadan. Den fandtes, og den unge Mand sendtes (uden Hensyn til om han var kvalificeret eller ej) saa ud som Typograf. — Saa kom 1. Januar 1888. — 2 Typografer kan ikke beholdes, da der skal nye Læredrenge antages — der antages nemlig »en masse« —; der foretoges da en Lodtrækning mellem de to ny udlærte om, hvem der *skal* blive, og den tabende bydes saa 50 Kroner for at stikke af *straks*. — Nobelt handlet af Principalen. — Efter at Anmeldelsesfristen — 14 Dage — for Optagelse i Foreningen er udløben, udstæder Lokalforeningsformanden saa en Bog til den unge Mand, uansét at vi i vore Love har § 24; der udbetales ham Rejseunderstøttelse fra —org til Odense. — Vi stoppede ham her. — Saa godt kender vore Lokalforeningsformænd Lovene, hvorefter de skulde rette sig. *Argus.*

Sammenslutningen.

(Sét i Provins-Briller.)

Sammenslutningen — den blev en Saga blot. Og var der vel nogen, der havde ventet andet? Nej, næppe nok »Sangvinikerne« kunde frigøres for denne Forudanelse, dertil lød Røsterne fra den Kreds, der *vil* være den afgørende (dominerende!) uden Adkomst, altfor stærke og — afvisende. Det er lærerigt at holde fast for Tanken, hvad der er foregaaet paa de tvende københavnske Generalforsamlinger og forud for disse. Alt, hvad der har haft Ævnen til at skræmme eller lamslaa, den størt mulige Uforskammethed i Bedømmelsen af Personer og Forhold iblandet med forstilt Ironi — — alt dette har fra Modstanderne af Sammenslutningen været taget i Brug, og med dette ene Maal for Øje: at forhindre, at der skabes en Enhed indenfor det typografiske Fag. Det vilde være Synd at sige om Modstanderne, at de har gjort sig Skrupler med Hensyn til Valget af Midler for at naa dette Maal; nej, ingenlunde; hos Ordførerne (t. Eks. ham med »de daarlig besmurte Limpinde«!) spores kun den kolde Ligegyldighed for andres Ve og Vel, der sikkert vil hævne sig mange Fold.

Et ubestrideligt Gode har de mellem de københavnske Foreninger og disses Bestyrelser førte Forhandlinger frembragt. Det nytter ikke, at de »ny« fremtidigt i Taler eller Skrift nynner den gamle tillærte Melodi, thi, hvor beklageligt det end kan være, saa er det dog sandt, at — de vil ikke mere blive troet paa deres Ord. Tydeligt og klart er det nu blevet statueret, at der i København bestaar to typografiske Foreninger: *en paa det gamle, retmæssige Grundlag,* og en anden — — ja, paa hvad? Enhver, der uhildet vil læse de »ny«s Historie, og den er jo ikke vanskelig at komme igennem, vil erkende, at et for Arbejdere mere skadeligt Grundlag kan næppe findes. Hvad andet har de »ny« tilstræbt, end det, der kunde gøre Effekt overfor Principalerne, samtidig med at de har fremstillet anderledes tænkende Fagfæller som stræbende efter Udøvelsen af Æventyreres Voldsomheder.

Lad de »ny« benægte det, saa meget de lyster, ubestrideligt endte Aaret 1887 saaledes. *C. C.*

En Indsigelse.

I »Typograf-Tidende« Nr. 2 for 13. Januar d. A. findes en Artikel med Overskrift »Typografisk Uddannelse«, og undertegnet »A. O., Hjørring«. Det *meste* af denne Artikels Indhold kan enhver Kollega underskrive, men der er dog et Punkt i Artiklen, imod hvilket der maa nedlægges en bestemt Indsigelse, og det er den Maade, paa hvilken Forfatteren omtaler *de ældre Typografer.* Uagtet det villig skal indrømmes, at ikke alle de ældre Typografer

er »*Kunstnere*«, saa skal det dog slaas fast, at de dog er bedre hjemme i deres Fag, end f. Eks. en meget stor Part af dem, der er udlærte i Tiden efter 1870—75. Saafremt Hr. A. O. havde blot nogenlunde Kendskab til de ældre Typografer*) — hans Artikel lader formode, at han er truffet paa en eller anden ældre Kollega, der ikke ret har tiltalt ham ved en flygtig Bedømmelse — da vilde han komme til den Erkendelse, at disses Uddannelse i Faget er sket ganske anderledes samvittighedsfuldt, end det er skét i de sidste 10—15 Aar, altsaa for en meget stor Del af de nuværende Typografers vedkommende; thi faktisk har disse sidste, ofte gennem mange Besværligheder, efter deres Læretid maattet tilegne sig den Uddannelse ad Omveje, som deres Læremester baade juridisk og moralsk var forpligtet til at bibringe sine Lærlinge.

Den $^{22}/_{1}$ *88.* *En Jyde.*

Et Svar.

For at bortjage den »nagende« Tvivl, der raader hos Hr. *H. F. Rasmussen* i Kolding og de »velunderrettede« (hvor?), iler jeg med at tilkendegive, at jeg ikke er Forfatter til Artiklen fra Provinserne i »Ny typ. Tid.« for 1. Januar, og de »velunderrettede« kan roligt arbejde videre paa nye lyksaliggørende Reformer for den typografiske Stand. For at ingen fremtidige Artikler skal henlede Tanken paa mig, skal jeg gentage min én Gang i »Typ.-Tid.« afgivne Erklæring: »At jeg aldrig har og aldrig agter at skrive under noget som helst anonymt Mærke«. Har jeg noget at skrive om, kan jeg være mit Navn bekendt, selv om det i visse Folks Øren har en ilde Klang.

Samtidig skal jeg ikke undlade at tilkendegive min Tilslutning til ovennævnte Artikel fra Provinserne, paa nogle faa »Kraftudtryk« nær. Jeg finder det ubetimeligt at indblande sig i den Slags Sager og vil som paa Mødet i Odense og ved Afstemningen i Kolding fremtidig, om saadant skulde falde i min Lod, kæmpe for vor Forenings Ret til selv at bestemme, hvad der tjener den bedst, og jeg finder det heldigst, at de to Foreninger i København selv udfægter den Strid, der er opstaaet mellem dem. Det baader ikke en Sag, naar der træder for mange Mæglere imellem og mindst, naar Slagene stadig rettes mod den ene Part, hvis Overbevisning om sin Ret maa være lige saa levende, som hos Modparten.

Det er bleven en Modesag i den typografiske Verden at overdænge anderledes tænkende med Ukvemsord, og det turde maaske ikke være fejl, naar jeg heri søger Grunden til den ringe Skrivelyst hos Kolleger trindt om i Landet. Det har ofte afholdt mig fra at udtale mig om Forhold, der ved en ren saglig Behandling, med Udeladelse af alle overflødige Sidebemærkninger, dog maaske kunde have lagt én eller anden Spire til Gavn for Standen.

Hr. *Rasmussen* i Kolding følger tro det givne Eksempel, idet han jo henregner enhver, der vover at antaste ham paa den betraadte Bane, til »*Bærmen*«, men om denne Maade at skrive paa er til Gavn for Standen og dens Udvikling, tillader jeg mig at nære en beskeden Tvivl om, ligesom jeg ogsaa tror, at Hr. *Rasmussen*, naar han endelig vil agere Mægler, naaede langt videre frem ved forsonende Ord og ved paa en mindre affejende Maade at imødegaa dem, der er i Besiddelse af Ævne til at tænke, selv om Tankerne giver sig Udtryk paa en fra ham forskellig Maade.

Vor Stand trænger ikke til Kævl, men til Reformer, og naar vi alle stiller os dette klart for Øje, maa vi ogsaa kunne indse, at dette kun lader sig gøre ved en rolig og besindig Handlemaade. Til en saadan er jeg til enhver Tid en sikker Mand. Paa Projekter og Kombinationer indlader jeg mig aldrig.

Randers, den 22. Januar 1888. *A. Westermann.*

*) Nærværende Indsender kunde fremdrage overordenlig mange ældre Kolleger, der som Fagmænd er en Pryd for deres Fag; Beskedenhed holder deres Navne tilbage.

Mere om „Falser".

Herom skriver Fischer og Wittig i deres fortræffelige Haandbog »Die Schnellpresse«, som fortjente at være kendt ogsaa her til Lands (kun Hensynet til, at der næppe kan vindes saa mange Subskribenter, at endog blot Trykningen af den 11 Ark store Bog vilde kunne ventes dækket, har hidtil holdt mig tilbage fra at forsøge en Oversættelse):

»En anden uheldig Omstændighed ved Maskintrykning er ved enkelte Arbejder den saakaldte Falsen. Den viser sig sædvanlig ved let, tyndt og strækbart Papir og særlig ved saadanne Forme, hvor enten enkelte Kolumner eller ogsaa hele Formen er omgiven af en Stregeramme, eller hvor Streger løber paa langs og paa tværs, eller hvor der er anbragt Sats mellem Streger, som f. Eks. ved store Prislister etc. Faar Maskinmesteren nu en saadan Form til Tryk, saa maa han allerede forud træffe Foranstaltninger for at modarbejde de derved fremkommende Ulæmper.

1. Cylinderbeklædningen maa ikke være elastisk, men bør bestaa af et fast, ikke strækbart Papirmateriale.
2. Præget maa holdes saa svagt og let, som et saadant Arbejdes propre Udførelse overhovedet tillader. Selvfølgelig er en fuldstændig ensartet Schattering Hovedfordringen ved en saadan Tilretning; ingen Streg eller Satslinje maa aftrykke sig stærkere end alt det øvrige, ellers begunstiges Falsningen øjeblikkelig. Særlig maa man passe paa, at Trykket ikke er stærkere ved dets Ophør end ved Griberne, hvilket, da næsten alle Maskiner sætter svagest ud ved Griberne, ofte er Tilfældet. Bedre er det, naar det omvendte Forhold finder Sted, saaledes at Trykket falder et tyndt Papirsblad svagere bagud end ved Griberne — saa vil man heller ingen Falser sé. — Nu forekommer der ogsaa Arbejder, ved hvilke enkelte Dele af Formen *ikke kan* behandles med svagt Præg, f. Eks. Illustrationer med stærke Skygger, store fede Skrifter etc.; særlig er det galt, naar disse findes

i Midten af Formen eller hen imod Trykkets Ophør. Saa maa man sørge for, at disse Ting faar Plads *nærmest Griberne*. Faar man endelig en Form, som kræver stærkt Præg over det hele, kan man formindske Tilbøjeligheden til Falsning derved, at man holder Papiret saa fugtigt som muligt, hvorved man altsaa kan formindske Præget en Del.

Foruden disse Midler anvender man endnu forskellige andre, som Falsbørster eller Papir- eller Glanspap-Indlæg mellem Cylinder og Smudsblik; ved Brugen af disse opnaar man dog ikke altid tilfredsstillende Resultater, thi undgaar man end Falserne, bliver der dog ofte en let Dublering tilbage, som ikke kan skaffes bort. Der er ogsaa forekommet Tilfælde, hvor Falsningen blev hævet ved Underlægning, idet man underlagde den Side, som strakte sig for meget og altsaa foranledigede Falserne *svagere*, og den ved Siden af, som strakte sig for lidt, *stærkere*, hvorved Ulæmpen straks var forbi.« —

Saavidt Fischer & Wittig. Af egen Erfaring kan jeg meddele, at jeg i Fyens Stiftsbogtrykkeri ofte har anvendt Falsbørste, altid med Held. Fra min Formands Tid fandtes der en saadan Indretning paa Trykkeriet, en dobbelt Jernstang med mellemliggende Børster, som kunde anbringes lige over forreste nederste Bændelspindel. Den var rigtignok ubrugelig, idet Børsterne var saa stive, at de ligefrem trak Arkene fra Griberne; jeg fik da sat lange bløde Maarhaar deri, og den virkede da udmærket. Statsbanernes Køreplan, som flere Gange blev trykt der, er indfattet i en fed Stregeramme af ½ Ciceros Tykkelse, hvorhos der var anbragt et zinkograferet Kort midt i Formen, og som i øvrigt er en Form, af hvilken man ikke trykker 10 Ark i Træk uden Falser, naar ikke særlige Foranstaltninger træffes, viste ikke et eneste falset Ark, ligesom der heller ikke viste sig nogen Dublering paa Grund af det svære Papir, hvilket ellers hyppigt finder Sted, idet Papiret nu holdtes glat til Cylinderen umiddelbart før Trykket.

At alle Gribere maa holde ens er ogsaa en Betingelse for at undgaa Falser.

Endnu skal jeg for at paavise, at Falser ogsaa kan have andre Aarsager end de nævnte, berette om et Tilfælde, der hændte mig, medens jeg i Foraaret 1879 trykte »Horsens Avis« paa en meget stor, saa godt som ny Eickhoffsk Maskine. Fra en bestemt Dag var det mig ikke muligt at trykke Bladet (dobbelt Form) uden Falser. Jeg var sikker paa, at alt var i Orden, som efter min Erfaring og de Lærebøger, jeg kendte, kunde give Anledning hertil og var altsaa (ligesom Principalen) i høj Grad ærgerlig derover og fordoblede min Opmærksomhed under Trykningen adskillige Dage uden Held. Endelig opdagede jeg aldeles tilfældig, at det ene Anlægsmærke ikke havde samme Bøjningsvinkel som det andet og derved, hver Gang Griberne gik i og Mærkerne altsaa op, kom til at give Papiret et næsten umærkeligt lille Skub, der dog foranledigede, at Papiret blev grebet i en svag Bue i Stedet for i en ret Linje, noget, som nok skal vise sig paa et saa stort Stykke Papir. At jeg her havde den virkelige Aarsag til Ulæmpen viste sig straks, da jeg paasatte det gamle Mærke, hvilket jeg hin Dag havde ombyttet med et, jeg havde i Reserve, for at faa det derpaa anbragte Horn, der var bleven stødt løst, fastloddet. Falserne forsvandt øjeblikkelig.

—*g.*

Det gode Greb.

Under Rubriken »Teknik« har et Par Indsendere i nogle Nr.e af »Typ.-Tid.« behandlet Betydningen af *et godt Greb*, og ligeledes er fremdraget et Tilfælde, der ligger en hel Generation tilbage i Tiden; dette sidste har foranlediget, at jeg i mine Dagbogsblade er stødt paa en Kapsætning, som er foregaaet for adskillige Eftermiddage siden, nemlig i Aaret 1864 hos F. E. Bording i København, det samme Firma, der nu trykker »Typ.-Tid.«.

Kapsætningen foregik mellem Roulund og V. Møller*), og Arbejdet var Levering af glat Sats til det den Gang udgaaende Ugeblad »Nordisk Billed-Magasin«. Den egenlige Aarsag til Kapsætningen var en Udtalelse af Møller om, at han regelmæssig leverede ⅓ mere Sats end Roulund. Kapsætningen foregik en Tirsdag Formiddag fra 9—12, og i disse 3 Timer præsterede Møller 8,880 Bogstaver — Roulund var faldet af paa Halvvejen. Som Dommere fungerede Undertegnede og Worms (en Kollega, hvem jeg alt i mange Aar ikke har kunnet finde Sporet af). — »Det gode Greb« var fuldt udviklet hos V. Møller. *gg.*

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Carl Christian Gantzler (udl. i Hvidbergs Bogtr. i April 1883; har ikke tidligere været Medlem; arb. samme Sted).

Axel Stenersen (udl. d. 1. Januar 1888 hos M. Lazarus; arbejdsløs).

Peter Mortensen (udl. d. 1. Januar 1888 hos L. Jensen i Skive), *Jens Lauritz Jacobsen* (Trykker; udl. d. 14. Januar 1888 hos S. L. Møller); arbejder Begge i S. L. Møllers Bogtrykkeri.

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

*) Begge disse Herrer Kolleger stode i »gode« Pladser, der i hin Tid lønnedes fast med 7 Daler ugenlig, og til denne Betaling hørte saa tillige at arbejde regelmæssig hver Søndag Formiddag.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10: Koncertprøve.

Søndag Form. Kl. 10 pr.: Generalprøve med Orkester hos Wittmack og Riise. *Styrelsen.*

Søndagen den 29. Januar, Aften Kl. 7½ præcis, afholdes den *42. Aarsfest* med

Koncert og Bal

i d'Hrr. Wittmack og Riises Lokaler.

PROGRAM.

Krøyer: Dansk Fædrelandssang.
L. Malmqvist: Hvile paa Vandringen.
Jancke: Sjömannen.
Solo for Obo. Kgl. Kapelm. *Olivo Krause.*
J. Svendsen: Serenade.
E. Grieg: Synnøve, Sang af »Per Gynt«. } Operasangerinde Fru *Hedevig Quiding.*
Westberger: Polska.
Humoristisk Oplæsning af Forfatteren Hr. *Erik Bøgh.*
Axel Guldbrandsen: Typografernes Vaarsang.
Naater: Aftenen.
E. Grieg: Bådn Låt.
Solo for Obo. Kgl. Kapelm. *Olivo Krause.*
A. Thomas: Polonaise af Op. »Mignon«. Operasangerinde Fru *Hedevig Quiding.*
P. Heise: **Volmerslaget** (Kor med stort Orkester).

Billetter til Koncerten à 75 Øre faas hos Medlemmerne paa Trykkerierne. Balbaand løses i Lokalet efter Koncerten.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Aarhus, *Anæus Fr. Nielsen* (udlært hos E. Jørgensen i Løgstør den 1. Januar 1888).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, *O. F. Meier* (sidst arb. i Odense).
Aalborg, *N. P. Andersen* (har tidl. været Medlem).
Do., *M. Gundersen* (do.)

Bortrejste Medlemmer.

Aarhus, *Jul. Hansen* (arbejdsløs).
Do., (Odder) *Valdemar Lund* (arbejdsløs).
Aalborg, *P. P. Sommer* til Randers (arbejdsløs).

Udslettede.

Aarhus, *A. K. Jensen* (paa Grund af Restance).

Rettelse.

I Artiklen »Vore Arbejdsgivere« i sidste Nr. læs i 15. L. f. o: »Der er *ikke* saa mange Arbejdsgivere« o. s. v.

Brevkasse.

Til *Olaf Olsen* fra Maribo henligger et Brev hos Redaktøren.

ANNONCER.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger
paa Lager.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

En Stentrykhurtigpresse
af Eickhoffs Fabrik, Trykflade 22 × 17, er billig til Salgs. Billet mrkt. »H.P.« bedes indsendt til Ekspeditionen.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
GRUNDLAGT 1833

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Billig til Salg:
30 store Sættekasser à 4 Kr, forsk. brugte Skrifter (Thieles System og Højde), hvoriblandt fremhæves: Ca. 300 ℔ mager og 96 ℔ fed Korp. Ant., 125 ℔ mager og 60 ℔ fed Petit Ant. à 56 Ø. pr. ℔ (tildels med Udslutninger), flere helt nye Skrifter til **halv Indkøbspris**, systematiske Messinglinjer og Klammere osv. osv. Endvidere en Dobbeltmaskine (Trykflade 57½ × 100) af Eickhoffs Fabrik. Alt særlig passende til Avistryk.
Laur. Madsen,
Østergade 38.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 5
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 3. Februar 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Udveje.

Ja, det gælder om i disse for vor Stand saa daarlige Tider, hvor adskillige dygtige Kræfter maa valfarte fra det ene Sted til det andet for at søge Arbejde, at finde paa Udveje, hvorledes man til Dels kan afhjælpe lidt af den Arbejdsløshed, der fremdeles hersker i vort Fag. Jeg tror, at naar der blev »rodet lidt op« i Forholdene i adskillige af Landets Trykkerier, vilde de fleste Arbejdsløse let kunne faa Beskæftigelse, og det samme er der vist mange med mig, der tror.

Hr. A. O. har her i Tidenden foreslaaet, at de Sættere, der ugenlig leverer 100,000 Bogstaver, giver Afkald paa en 30 à 40,000, for derved at give Plads til én eller flere ledige Hænder. Dette Forslag vil vistnok enhver Kollega sympathisere med — ÷ de Herrer, som har forstaaet at »bide sig fast« hos rette vedkommende, og dem findes der jo ganske rigtig flere af.

Et andet Forhold, som efter min Formening endnu mere vilde bidrage til at hæve en Del af Arbejdsløsheden, er, om alt *Overarbejde* blev afskaffet. Som bekendt bliver der i adskillige Trykkerier arbejdet til langt hen paa Aftenen, ikke at tale om ud paa Natten, idet Akcidenserne først bliver sat efter Fyraften. Her er noget at udrette, og her kan gøres noget. Hvis Lokalformændene i de forskellige Byer paatog sig at søge dette Misforhold hævet paa en for de arbejdsløse tilfredsstillende Maade, har de kun gjort en kollegial Pligt, som er al Ære værd, selv om Forsøget mislykkes. Normale Mennesker mener jo, at en Arbejdstid paa 10 à 11 Timer kan være nok, og sætter man Pris paa at faa lidt frisk Luft i Lungerne, og at udhvile sig, saa indlader man sig ikke paa Overarbejde. Naturligvis vil dette Forslag finde Modstand hos adskillige egoistiske Kolleger, der særlig elsker Nattearbejde og aldrig kan faa nok, og derved sætter deres Helbred til for det blanke Mammons Skyld — men det kan man jo let sætte sig ud over.

I flere Byer, der har den Lykke at have Garnison, er der gærne en eller anden Underofficer — Sergent eller Oversergent —, der en Gang har lært Typografien, og som nu benytter den af og til for at have lidt Bifortjeneste, i disse for Embeds- og Bestillingsmænd saa daarlige Tider. Disse Herrer undslaar sig ikke for at tage Brødet ud af Munden paa Fagets faste Arbejdere ved at nedsætte Prisen for disse og tilbyde sig for saa godt som slet intet. Jeg kan for øvrigt ikke forstaa, hvor nogen Kollega vil taale saadanne Personers Nærværelse i et Trykkeri. Jeg véd, at det finder Sted flere Steder, og jeg véd, at der i et »demokratisk« Blad, der indtil for kort Tid siden udmærkede sig ved at blive sat af 4 Drenge, i sin Tid blev antaget en større Læredreng i Form af en Sergent, der, for at faa sig lidt Ekstrafortjeneste i de »sløje« Tider, skulde lære at »stable op«, hvilket imidlertid totalt mislykkedes, da det viste sig, at den vedkommende Underofficer ikke egnede sig til at eksercere med Vinkelhage og Bogstaver, hvorfor han blev demitteret. — Det er absolut forkasteligt, at faste Underofficerer med en forholdsvis god Løn og de andre Goder, som de i Følge deres Stilling faar, skal taales i noget Trykkeri, for at Fagets egne Arbejdere skal gaa paa Landevejen, og jeg opfordrer herved de Kolleger, som staar Side om Side med en saadan Faget uvedkommende, at søge at faa en Arbejdsløs sat ind i Stedet, og er de gode Kolleger, da gør de det.

Naar disse Forhold, som jeg her har nævnet, blev ændret, naar de omtalte 100,000 blev reduceret, naar Overarbejdet blev afskaffet samt naar alle uvedkommende Personer, som Tid efter anden har sneget sig ind paa Trykkerierne, blev sat paa Porten, saa vilde adskillige af vore Arbejdsløse faa Beskæftigelse; men først og fremmest maa der handles, og det saa snart som muligt.

Den 22. Januar 1888. *Peter Strut.*

Fagsammenslutning.

Om dette Spørgsmaals Betydning har Redaktøren af »Haandværkerbladet«, Hr. N. Davidsen i Kolding, i den sidste Tid holdt en Del Møder rundt om i Landet. Hans Foredrag har — efter hvad der kortelig har været meddelt — været besjælet af Varme og Interesse for Haandværkerstanden i sin

Helhed, og kan han end stundom male med vel stærke Farver, saa er det dog sandt og vist, at der trænger til at gøres noget i den antydede Retning.

At Arbejderne i de fleste Fag allerede har organiseret sig, for derved bedre at kunne modstaa de uheldige Tiders Tryk, kan ikke andet end have Sympathi hos dem, der er bleven klog paa, at man hjælper bedst, naar man er mange om at hjælpe, men dette er ikke altid fuldt ud tilstrækkeligt; man maa have Arbejdsgiverne i Tale *en masse*; de to Faktorer kan næmlig bedre i Fællesskab udrette noget, end naar den ene mangler den anden. Der er vel allerede trindt om oprettet Foreninger af og for Arbejdsgivere, sigtende til at fremhjælpe Standen ved at løfte i Flok, og der er nok at tage fat paa, meget mere, end man ved første Øjekast skulde synes.

Det kan maaské synes én og anden mærkeligt, at jeg sender disse Linjer til »Typ.-Tid.«, der er Organ for et bestemt Fag, men det er nu saa, at den enkelte Haandværker taler bedst om de Interesser, der ligger ham nærmest, han er ligesom en lille Verden for sig selv, og har i mange Tilfælde sin Opmærksomhed henvendt kun paa det, der vedrører hans eget Fag, det han forstaar sig bedst paa, og Sagen gælder da i dette Tilfælde ogsaa vort eget.

Det vil ikke være Læserne af »Typ.-Tid.« ubekendt, at der for omtrent et Aar siden rørte sig lidt i Retning af Sammenslutning indenfor vort Fag. Paa Foranledning af »Dansk typografisk Forening«s Hovedbestyrelse sammenkaldtes et Møde af Provinsbogtrykkere i Odense. Mødets Hensigt var at søge hidført en Forbedring i forskellige Retninger inden for Bogtrykkerfaget, og navnlig havde man sin Opmærksomhed henvendt paa Lærlingesagen ved Siden af forskellige andre Ting af Betydning. Deltagerne i Mødet var alle enige om, at der trængtes til en Forbedring, og for at gøre en Begyndelse nedsattes et Udvalg til Fremme af en Adresse angaaende Lærlingesagen gennem Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri. Man gik videre i Erkendelse af, at intet kunde opnaas uden ved enig Optræden, og der oprettedes da en Forening for Provinsbogtrykkere. Den konstituerede sig og valgte en foreløbig Bestyrelse, der skulde søge disse Formaal praktiserede ud i Livet. Deltagerne i Mødet hilsede den ny Forening med Glæde, og nu skulde der for Alvor tages fat paa Opgaverne. Mærkeligt nok har man ikke senere hørt noget til den. Det synes, som om den har lagt sig til Ro med, at naar Lærlingesagen blot blev taget under Behandling, saa kom det øvrige nok af sig selv; men i Stedet for er det hele hørt op af sig selv.

Paa Mødet faldt forskellige Udtalelser om, at det var ønskeligt, om man kunde sætte en Stopper for den mere og mere om sig gribende Smudskonkurrence. En til Stede værende opfordrede til ikke at støtte den Art Forretninger, der uberettiget søgte at bore sig ind paa vore Enemærker, men dermed maa man ikke ansé Sagen for tilstrækkelig afgjort. Det maa næmlig holdes frem, at der let kan føres Smudskonkurrence af dem, der kalder sig virkelige Bogtrykkere, og det er det, der efter min Mening er noget af det farligste, idet man paa den Maade faar en Fjende mere at kæmpe med. Man undergraver os mere eller mindre lovligt, og naar vi selv undergraver os ved Siden deraf, saa bliver Forholdet endnu værre. Paa dette Punkt er det, at Enighed om at værne Faget skal træde beskyttende til.

Meningen med en enig Optræden eller en Sammenslutning er jo ikke, at bevirke Priserne paa Bogtryk skruede saa højt op, at Forbrugerne derved tvinges til at søge til dem, der ikke vil være med til at værne om Standens Interesser, men at holde Priserne saaledes, at Arbejdet kan taale en ordenlig Udførelse og mulig derigennem give Fuskere og Smudskonkurrenter et saadant Knæk, at de ikke kan være med. Enhver Arbejdsgiver, det være sig i hvilket som helst Fag, er i Længden bedst tjent med at levere ordenligt Arbejde, det er og bliver den bedste Reklame for hans Forretning, og forudsættes at dette kan naas, vil det have tilbagevirkende Kraft paa hele Standen; Arbejderne vil blive i Stand til at erholde en bedre Løn for deres Arbejde, og der kan atter deraf fra Arbejdsgivernes Side med større Ret stilles Fordring om Dygtighed hos Arbejderne, saa at Faget holdes oppe i Stedet for lidt efter lidt at sygne hen, paa Grund af, at vi ikke gjorde noget, mens Tid var.

Man behøver ikke at spørge, hvor Skoen trykker. Enhver Bogtrykker, og da navnlig den mindre Akcidensbogtrykker, vil have følt det mere end én Gang. Hvor ofte er det ikke hændet, at man har opgivet »den nøjeste Pris« til en og anden og bag efter sét, at Konkurrenten i den anden Gade kunde opgive den endnu »nøjere«. Man vil hertil indvende, at det er tilgiveligt, saa længe man holder sig inden for rimelige Grænser, men hvor er Grænsen, og hvad er rimeligt; det, én kan synes er daarlig Fortjeneste, kan en anden maaské finde rigtig god, i alt Fald har det været Tilfælde i min Praksis, at hvad jeg kaldte en rimelig Betaling, var for en anden Bogtrykker en saa overfed Bid, at han umulig kunde lade mig have den i Fred. Naar Meningen om Arbejdets Værd saaledes synes højst forskellig, er der saa ikke des mere Anledning til at faa hidført en Forbedring i Retning af énsartede Priser, saaledes at vi alle kan eksistere paa en nogenlunde taalelig Maade. Det var ogsaa ét af de Formaal, Foreningen tænkte sig gennemførte.

Det vil vistnok ligge klart for de fleste, at det er paa Tide at røre sig, men lad det saa blive til noget. Det nytter ikke at knytte Hænderne og putte dem i Lommen, der maa tages fat. Opgaverne er mange, og kan de ikke alle gennemføres paa én Gang, saa er det dog bedre at søge noget gjort, end at ligge aldeles stille. Maa det ikke forbavse de

allerede organiserede Haandværksfag, at Bogtrykkerne i Provinserne ikke for lang Tid siden har sluttet sig sammen. Vi kaldes af nogle for det Folkefærd, der bedst véd, hvorledes Tingene skal gribes an, lad os saa vise, at det er sandt, at vi kan noget.

Maatte Nærv. bidrage til at kalde til Live den tilsyneladende henslumrede Forening af Provinsbogtrykkere, saa er Hensigten naaet.

Aalborg, den 1. Februar 1888. *P. Hansen.*

Ogsaa et Svar!

Hr. *A. Westermann* i Randers har næppe været i Perlehumør, da han skrev sin Artikel til forrige Nr. af »Typ.-Tid.«, og som Følge deraf bærer denne helt igennem Gnavenhedens Præg. Hr. Westermann har dog ment at burde benytte Lejligheden til at fralægge sig Forfatterskabet til Artiklen »*Fra Provinserne*« i »Ny typ. Tid.«, og dennes »Kraftudtryk« tager han særlig Afstand fra. Saa langt er Hr. Westermann dog ikke naaet, uden at løbe den samme Fare, som han bebrejder andre, at de ikke har kunnet undgaa. Hr. Westermann vil dog vel heller ikke benægte, at det er en Smule inkonsekvent, i samme Øjeblik, som han stikler til andre med »lyksaliggørende Reformer« osv., da at formane til »forsonende Ord« og »en mindre affejende Maade«? En Ting yder jeg Hr. Westermann min Anerkendelse for, og det er, at »har jeg (W.) noget at skrive om, kan jeg være mit Navn bekendt«, — det har hans aandsbeslægtede i »Ny typ. Tid.« maaske ikke kunnet, og derfor er *han* krøbet bag Skærmbrædtet, fra hvilket Sted han er en vældig Herkules.

Kolding, den 30 Januar 1888. *H. F. Rasmussen.*

Forskelligt.

Sangforeningens Aarsfest i Søndags var i alle Henseender vellykket, og de forskellige Præstationer udførtes med en Præcision, som gør Sangerne saa vel som Dirigenten Hr. *Guldbrandsen*, al mulig Ære. Aftenens Glansnumer, »Volmerslaget«, udførtes ligefrem fortrinligt, og der var et kendeligt Fremskridt at mærke fra i Fjor, da det samme Nr. udførtes. Blandt de Assisterende maa særlig fremhæves Fru *Quiding*, der ved sin Sang vakte stormende Applaus. Pladsen tillader os desværre ikke at give et mere udførligt Referat.

En Schuster, der lyder Navnet *A. Cordtz*, og som er en Plante fra Rigsdagssætteriet, gør i denne Tid Provinsbogtrykkerierne usikre. Han rejser paa Vandrebog som »Bogtrykker-Svend«; forleden aflagde han en Visit paa Trykkerierne i Kolding, hvor han mødte i *beruset Tilstand*, noget, som just ikke skal være saa sjældent for ham. En yderligere Advarsel er vel overflødig.

Den ny grafiske Forening. Som vi erfarer, er en Kreds af de forskellige grafiske Fags Udøvere nu traadt sammen for at føre det af Hr. Xylograf F. Hendriksen i sin Tid fremsatte Forslag ud i Virkeligheden. Det første Møde afholdtes i Søndags; man enedes efter nogen Diskussion om Nødvendigheden af en ny grafisk Forenings Oprettelse og om at udarbejde en Indbydelse til Dannelsen af den ny Forening. Man kan i den nærmeste Fremtid vente det konstituerende Møde afholdt.

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige Generalforsamling

afholdes *Søndag den 19. Februar, Formiddag Kl. 10½* i Lille Kongensgade 25.

Dagsorden:

1. Formanden aflægger Beretning om det forløbne Aar.
2. Halvaars-Regnskabets Fremlæggelse og event. Godkendelse.
3. Budgettet for indeværende Halvaar samt Budgettet for »Typograf-Tidende«.
4. Valg af samtlige Funktionærer: Formand, Næstformand, 3 Medbestyrere, 2 Suppleanter, Kasserer, 2 Revisorer, 3 Repræsentanter ved Bladet »Social-Demokraten« samt 5 Medl. til Redaktions-Udvalget.

Prøvevalg

afholdes *Lørdag den 11. Februar* i Foreningens Lokale.

Styrelsen.

Foreningens Maskebal

afholdes **Lørdag den 10. Marts** i

Koncertpalæets

rummelige og elegante Lokaler.

Der vil blive sørget for fortrinlig Musik samt for en morsom Underholdning for Deltagerne. — Fællesspisning à Kr. 1.00 pr. Kouvert.

Billetpriserne er: for en deltagende Herre Kr. 1.25, for en Dame Kr. 1.00 samt for Tilskuere (for hvilke der reserveres to elegante Værelser) Kr. 1.00; disse sidste har Ret til *gratis* at deltage i Dansen efter Demaskeringen.

Medlemmerne anmodes om at agitere for en kraftig Tilslutning.

Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10—12: Selskabelig Sammenkomst. Teksten medtages. Nye Medlemmer indtegnes.

Næste Lørdag paabegyndes Indøvelsen af en Række Smaasange, og senere indøves Udstillings-Kantaten.

Styrelsen.

Alderdomsforsørgelsen
for
E. Heinemann.

1. Regnskab.

	17/12	24/12	31/12	7/1	Ialt Kr.
Schultz	3.70	1.70	1.70	1.70	8.80
»Nationaltidende«	2.20	2.20	2.20	2.20	8.80
»Aftenbladet«	0.90	0.90	0.90	0.90	3.60
Græbe	2.50	1.50	1.50	1.50	7.00
Jørgensen & Co.	0.40	0.40	0.40	0.40	1.60
»Politiken«	3.20	1.20	1.20	1.20	6.80
»Social-Demokraten«	1.70	1.70	1.80	1.80	7.00
»Adresse-Avisen«	»	»	3.30	0.30	3.60
Ialt Kr.	14.60	9.60	13.00	10.00	47.00

Dette Beløb er indbetalt ugenlig til Heinemann.

Paa Heinemanns og egne Vegne hjærtelig Tak.

J. F. Møller. *Alb. Petersen.*

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Viborg, *Carl E. Fischer* (udlært hos Backhausen i Viborg d. 1. Januar 1888).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Nykøbing, M., *M. V. Backe* (sidst arb. i Svendborg).
Ringkøbing, *Chr. B. Sørensen* (sidst arb. i Odder).

Bortrejste Medlemmer.

Rudkøbing, *P. Albrekt Hansen* til Køge.

Rettelse.

Anæus Fr. Nielsen, som i sidste Nr. anmeldtes til Optagelse, er fejlagtig opført under Aarhus, i Stedet for under *Aalborg*.

Dødsfald.

Min Hustrus Begravelse finder Sted paa Søndag Kl. 1¼ fra Kapellet ved Fasanvejen. *P. Fasmer.*

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

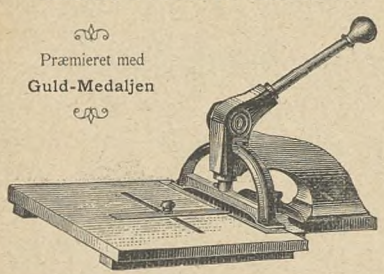
Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præpareringss-Anstalt for gammel Masse.

Haand-Perforér-Maskine

Præmieret med
Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales

paa det bedste.

Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.

Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.

Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.

Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16. **Ferd. Maurer & Co.** Maskin-Fabrik.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

GRUNDLAGT 1833

WILHELM GRONAU'S SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81
Værksted for
Reparationer af alle Slags
Bog- & Stentrykpresser,
Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

For Bogtrykkeri-Ejere.

5 à 600 ℔ saa godt som ny Garmond-Fraktur (Korpus paa Cicero-Kegel) særlig passende for Provinsblade, er meget billig tilsalgs. Billet mrkt. »*Garmond*« modtager Eksp.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 6
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 10. Februar 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Træmasse til Papir.

Ved den fra forskellige Sider førte ret livlige Diskussion om Papirets Beskaffenhed og Kvalitet er det bleven bevist, at Papirets Holdbarhed er mindre tilfredsstillende paa Grund af den store Mængde Træ, som i Danmark anvendes til Papirfabrikationen. Det kan maaske interessere at høre lidt nærmere herom fra en sagkyndig Mand. I »Forst-Tidende« Nr. 3 skriver nemlig Driftsbestyreren for Silkeborg og Maglemølle Fabriker, Hr. *Fr. Buhl*, følgende:

Samtidig med at der fordres finere og bedre Luksuspapir, har Nutidens umaadelige Døgnliteratur mældt sig med stadigt større Fordringer om kolossale Leveringer af billigt Papir.

Kludene, Fortidens Papiræmne, vilde kun kunne levere en Brøkdel af det Papir, som Dagen nu fordrer, og man har derfor været tvungen til at søge Surrogater for Kludene, og det vigtigste, som man har fundet, er *Træ*, dels slebet ud i fine Fibrer, dels defibreret ad kemisk Vej.

Tysklands, Sveriges og Norges store Naaletræskove og vældige Vandkraft muliggør, at Efterspørgslen efter »Papirmasse« kan tilfredsstilles. Denne fremstilles nu i særlige Fabriker, hvorfra den sendes til de forkellige Papirfabriker, der ikke selv kan fremstille deres »Træstof«.

De danske Fabriker fordrer alene ca. 8 Millioner Pund sleben Træmasse aarlig, hvortil bruges ca. 8000 Favne Træ; endvidere bruger de aarlig ca. 3 Millioner kemisk fremstillet Træmasse (Cellulose), som ogsaa fordrer ca. 7000 Favne Træ, saa at den samlede Masse Træ, som de danske Papirfabriker aarlig forbruger af egne og fremmede Landes (særlig Sveriges og Norges) Skove, løber op til henved 14000 Favne.

Ved Omdannelsen af Træ til Papirmasse gaar man to forskellige Veje; man kan enten defibrere Træet ad mekanisk Vej ved Slibning, hvorved man faar et Produkt, der kaldes »Træmasse«, eller ad kemisk Vej ved Anvendelse af Syrer eller Alkalier, hvorved man faar et Produkt, der kaldes »*Cellulose*«.

Træmasse (slebet Træ). Den, som fik den første Idé til Træslibning, var Papirmølleejer Gottfried Keller i Kühnheida. Først i Aaret 1846, da han var traadt i Forbindelse med Heinrich Voelter, blev imidlertid hans Methode saa forbedret, at den fik Livskraft og blev Grundlaget for den Omvæltning, der siden den Tid er foregaaet i Papirindustrien.

Den voelterske Methode bestaar da deri, at Træstykker, nøjagtigt afbarkede og befriede for Knaster, presses ind mod en Slibesten, som anbringes paa en hurtig roterende Akse, saaledes at Træets Længdefibrer er paralelle med Stenens Akse. Under stadigt Tilløb af Vand slibes Træet ud i sine Fibrer. Den i Vandet svømmende defibrerede Masse passerer derpaa et Sigteapparat, hvor de groveste Splinter holdes tilbage. Derefter føres Massen med rigeligt Vand enten over Cylindre, beklædte med fint Metalvæv, eller over fint gennemhullede Sold, der stadig holdes i en rystende Bevægelse (Rystesold); ved begge Fremgangsmaader tvinges de fine Fibrer til at følge med Vandet gennem Metalvævet eller Soldets fine Huller, medens de grove Fibrer holdes tilbage.

Maskinfabrikant Vöith i Heidenheim har opfundet et Apparat, der i alt Fald forhen har spillet en stor Rolle i Træsliberierne, nemlig Raffinøren, efter ganske samme Princip som Møllekværnen, kun at her males flydende Stof — de grovere frasorterede Fibrer, svømmende i Vand. Ved de vandret stillede Slibeapparater, som nu mere og mere kommer i Brug, benyttes Raffinøren sjældent.

Den Sort Træ, der fortrinsvis benyttes til Slibning, er *Gran*. Træet slibes friskt, overgemt Træ giver en grov, kornet Masse (det samme gør frosset Træ). I flere Aar sleb man i Danmark, i de herværende Sliberier, Rød- og Hvidbøg, men dette er nu helt opgivet, da disse Sorters Fibre er saa korte, at Massen egenlig kun kan bruges som Fyldstof i Papiret.

I Frankrig og England bruges meget Masse, slebet af Aspetræ; denne Træmasse er smuk hvid, men har temmelig skøre Fibrer.

Cellulose er som ovenfor berørt Træ, der er defibreret ad kemisk Vej, altsaa rene Træfibre, saaledes som de findes i Bomuld, Bambus- og Hyldemarv.

Træ bestaar af ⅓ Cellulose og ⅔ Vand og inkrusterede Stoffer som Plantelim, Æggehvide, Garvestof, Harpiks, Pektin o. s. v. Den kemiske Proces gaar altsaa ud paa at opløse disse inkrusterede Dele og beholde den rene Cellulose tilbage.

Først 1852 blev Cellulosen indført som et Fabriksprodukt. Methoderne gaar alle ud paa at koge det

omhyggeligt afbarkede og for Knaster befriede Træ, der paa en særegen Maskine er hugget i Spaaner, i Kedler enten med direkte Fyring eller med Damptilledning fra Dampkedler.

Efter Kogningen udvaskes de opløste inkrusterede Bestanddele, og den tilbageblevne Cellulose benyttes enten ubleget eller bleget ved Klor.

Man koger enten Træet med Ætsnatron, hvilket giver den saakaldte Natroncellulose, eller med svovlundersyrligt Kalk eller Magnesia, der giver den saakaldte »Sulfitcellulose«.

En Mellemting mellem slebet Træ og Cellulose danner den saakaldte »brune Masse«. Denne faas ved at koge Træstykker. Træet bliver først afbarket og hugget i Stykker, der passer til det paagældende voelterske Slibeapparats Bredde, hvorefter det koges i Kedler med Damp. Naar Træet er kogt, anbringes det i Slibeapparatet og slibes som ovenfor antydet under »sleben Træmasse«.

Man faar da en brungul, langfibret Masse, der næsten har Cellulosefibrens Længde, men mangler dennes Blødhed, Finhed og Blegelighed.

Af Træmassefabriker for slebet Træ findes i Danmark *Klostermølle* ved Gudenaaens Udløb i Mossø og *Glentholm* (det gamle Ry-Mølle) ogsaa ved Gudenaa, endvidere kan nævnes det lille Træsliberi *Aakjærsdal*. Ved Hinnerup Station ligger *Hinnerup Cellulosefabrik*, der leverer Natroncellulose; ved Vejle findes *Haraldskær*, som udelukkende fabrikerer brun Masse til Brug for sin egen Papirfabrik »Vejle Papirfabrik«.

Nogle Smaating.

I vort daglige Arbejde møder vi af og til nogle ret mærkværdige Ejendommeligheder, som, endskønt de hver for sig er ret ubetydelige, dog i det hele og store er egnet til at udfordre enhver tænkende Mands Kritik. I efterstaaende skal jeg tillade mig at fremdrage enkelte af disse Smaating.

Førend den nu bestaaende Tarif blev indført i København, herskede der paa en Del herværende Bogtrykkerier den Uskik, at Sætterne selv maatte anskaffe Seglgarn til *Kolumnesnore* (i Forbigaaende skal jeg gøre det ganske lille Spørgsmaal, hvad Trykkerne vilde sige, dersom de t. Eks. selv skulde vedligeholde deres Slutteapparater?); at selv større Trykkerier deltog i denne Uskik, vidnede just ikke om nogen særlig udpræget Sans for, hvad der er retfærdigt, thi naar Sætterne skal bekoste det ene Arbejdsredskab, kunde man i Konsekvens hermed have gaaet endnu videre og forlangt, at de ogsaa skulde forsyne sig med de nødvendige Skibe og Vinkelhager m. m. Men nu er forhaabenlig denne Uskik overalt afskaffet og saa er det ikke værd at spilde flere Ord derpaa.

Der findes imidlertid endnu en anden Uskik, som saa ret viser, hvor smaalige enkelte af vore Arbejdsgivere kan være, nemlig at de forlanger af Arbejderne, at disse selv skal købe *Lampeglas*, naar et saadant gaar i Løbet. Dette Forlangende er lige saa dumt som uretfærdigt, thi ingen fornuftig Mand vil vel have den Dristighed at paastaa, at Arbejderne af lutter Ødelæggelseslyst slaar Lampeglassene i Stykker — eller skal det maaske være Meningen, at man derigennem vil bibringe Arbejderne en vis Ordenssans med Hensyn til at omgaas varsomt med »Materialet«? Det ene er selvfølgelig lige saa naivt som det andet og det gaar kun ud paa at vælte nogle af de daglige Driftsomkostninger over paa Arbejderne — i hvert Tilfælde kan jeg ikke forstaa det anderledes. Heldigvis er det ikke mange Principaler, der er saa »fidtede« (for at tale i Københavner-Jargon), men ubehageligt er det alligevel, at der overhovedet findes saadanne. Den Arbejdsgiver, hvis Udgiftsside ikke kan taale den ringe Udgift til 3 à 4 Lampeglas om Ugen, kan lige saa godt »pakke ind« med det samme; det er i hvert Tilfælde urimeligt at forlange af en Sætter, at han skal levere en halv Times Gratis-Arbejde for noget, som han ikke er Herre over.

Da jeg netop er ved Belysningsvæsenet, skal jeg fremdrage et ret karakteristisk Tilfælde, som viser »Kniberiet« drevet efter en større Maalestok. Der findes et ældre Trykkeri her i Byen, hvor de der arbejdende Sætteres Øjne hvert Aar med Gru sér Vinterens Komme i Møde. Den ene af Principalerne har nemlig gjort sig det til en Regel hver Aften at aabne Gasmaaleren netop saa meget, at Gasblussene i Sætteri-Lokalerne kan komme til at ligne de gamle Skillings-Lys; han gaar sandsynligvis ud fra, at Sætterne ikke behøver at *sé* ved deres Arbejde, men at de maa have dette paa *Følelsen* — hvad er ellers Signaturen til paa Bogstaverne? En Gang imellem, naar det bliver for galt for de saaledes maltrakterede Sætter-Øjne, opføres der en lystig Banke-Koncert paa Gasrørene. Ondskabsfulde Sjæle vil paastaa, at Forretningen ved dette Knibe-System har sparet saa meget, at den anden Principal har sét sig i Stand til at levere Overskuddet til Københavns Skytteforening, til Københavns Befæstning og til øvrige »filantropiske« Formaal; man kan dog ikke stole paa alt, hvad Folk siger.

Paa mine Rejser i Udlandet har jeg ofte faaet Lejlighed til at iagttage, at Principalerne dér er helt anderledes flotte end vore egne dito. Hvilken københavnsk Principal vilde t. Eks. tillade sig den Luksus, at forsyne sine Lokaler med *Spyttebakker?* Eller værre endnu, hvem har nogensinde tænkt paa at anskaffe *Haandklæder* til Brug for Arbejderne? Sikkerlig ingen københavnsk Principal! Og dog er dette en ufravigelig Regel for Arbejdsgiverne overalt t. Eks. i Tyskland — paa nogle Steder er man endog saa flot at levere *Sæbe* til Arbejderne! Gennemgaaende kan man hos Udlandets Principaler træffe paa en langt mere udviklet Sans for Omsorgen for deres Arbejderes Helbred, end dette er Tilfældet her til Lands, og ihvorvel man selvfølgelig ogsaa i Udlandet kan finde nogle slemme Pesthuler, der gaar under Navn af Arbejdslokaler, kan

man dog ikke undlade at bemærke, at der er en vis Bestræbelse til Stede for at gøre disse Lokaler saa hyggelige som muligt. Et lysende Eksempel paa, hvorledes vore »Kunsttempler« burde være beskafne, afgiver Viewegs store Bogtrykkeri i Braunschweig, hvor Arbejdslokalerne er lyse og luftige, Væggene oliemalede og dekorerede samt Gulvene ferniserede — Spyttebakker med rent frisk Sand i hver Gade. Hos os derimod har man næppe nok Raad til at lade Gulvet vaske én Gang hvert Aar eller højt regnet hvert Halvaar. At denne Skødesløshed gaar ud over Arbejdernes Helbred, behøves der vel ikke ret megen Forstand til at begribe. *[?]*

Korrespondancer.

Kolding, den 5.—2.—88.

Den 14. f. M. afholdt den herværende Lokalforening sin ordinære Kvartalsgeneralforsamling, hvor Regnskabet for afvigte Oktober Kvartal fremlagdes; dette udviste en Indtægt af Kr. 195 og en Udgift af Kr. 40.30, indsendt til Hovedkassen Kr. 139.70. Lokalforeningen havde i Kvartalet havt 34 Medlemmer; et Medlem var i Henhold til Lovene bleven udslettet. — Derefter foretoges flere lokale Sager, bl. a. nedsattes et Udvalg paa 3 Medlemmer til at bedømme en i Lokalforeningen stedfindende Svendeprøve.

I Aftes afholdtes derpaa et nyt Møde, hvortil 19 af Lokalforeningens Medlemmer havde indfundet sig, og hvor Svendeprøveudvalget aflagde Beretning, der gik ud paa Godkendelse, hvilket enstemmig vedtoges. I Forbindelse med denne Sag fremsatte et Medlem Ønsket om, at Lokalforeningen foretog Skridt til, at alle vordende Typografer indenfor dens Omraade kom til at aflægge Prøve, som »Dansk typografisk Forening«s Love foreskriver, uden Hensyn til Læretidens 4 eller 5 Aar. Efter Udtalelser af forskellige vedtoges dette, og overdroges det til Lokalforeningens Formand at foretage det fornødne med samtlige Bogtrykkeriejere her i Byen. — Sluttelig foretoges en lang — og trættende — Forhandling ang. Indsigelsen imod et Medlems Optagelse. Det var den tidligere omtalte N. C. Mathiasen, der havde taget Arbejde i Rigsdagssætteriet i 1886, som nu begærede sig optaget gennem Fredericia Lokalforening. Foranlediget ved Koldings Indsigelse havde Fredericia sendt en Repræsentant her ned til Mødet for at gøre Rede for dens Opfattelse af den foreliggende Sag. Efter to Timers Forhandling om dette ene Æmne, vedtoges med 11 af de tilstedeværende Stemmer at fastholde Indsigelsen. *Fredericia-Repræsentanten* erklærede derpaa, at hans Lokalforening var beredt paa at føre denne Sag videre, eventuelt til den af Repræsentantmødet sidste Sommer i Lovene indsatte Kommission, da man fandt, at simpel Retfærdighed talte for, i nærværende Tilfælde at anvende Mildhed; det var en pinlig Sag for Fredericia, at en af dens Lærlinge og tidligere Medlemmer, som af alle dernede ansaas for et godt Menneske, men som ved uheldige Omstændigheder var kommen paa »glat Is«, nu for bestandig skulde inkorporeres i de afskyelige Skruebrækkeres Rækker, og han forudsatte som givet, at det Venskabsforhold, som hidtil paa saa mange Omraader havde fundet Sted mellem de to Lokalforeninger, ikke herved led noget Skaar, thi Lokalforeningen i Fredericia var ene og alene besjælet af Ønsket om, at »Dansk typ. Forening« maatte rumme alle dem, som i Virkeligheden hørte den til. *H. F. Rasmussen.*

Randers, den 5. Februar 1888.

Paa en Generalforsamling i Randers Lokalforening Lørdag den 28. Januar var en fra en mindre Lokalforening*) tilsendt Svendeprøve fremlagt til eventuel Godkendelse. Den ny udlærte, der kun havde staaet 4½ Aar i Lære, maatte altsaa underkaste sig den i Lovenes § 23 omhandlede Svendeprøve. Under Kontrol af et af Generalforsamlingen nedsat Udvalg havde den unge Mand udført Prøverne. Den skære Sats (30 L. paa 20 Cicero) var leveret paa 1 Time, et Tabelhoved paa ¾ Time samt Opskrift paa Udskydningen af de almindelige Forme. Generalforsamlingen i vedkommende Lokalforening havde vedtaget: »at endskønt der er flere Fejl i Arbejdet, finder Generalforsamlingen dog ikke, at der er Anledning til andet end at anbefale sammes Godkendelse«.

Paa Generalforsamlingen i den herværende Lokalforening gav Prøverne Anledning til en livlig Diskussion, under hvilken det fra flere Medlemmers Side blev gjort gældende, at Prøverne led af væsenlige Fejl, navnlig var Tabelhovedet altfor kolossalt, og i den skære Sats var der flere Interpunktionsfejl, ligesom ogsaa saadanne Prøver burde leveres i en mere præsentabel Stand, baade med Hensyn til Papir og Aftryk. Til Slutning blev følgende Resolution vedtaget og tilstillet Lokalformanden i —:

> Idet Generalforsamlingen tiltræder den ærede Lokalforenings Udtalelser i dens Anbefaling til Godkendelse af nærværende Prøver, ser vi efter Forholdene ikke Anledning til andet end at ledsage den unge Mands Arbejde med vor Godkendelse, dog som ikke mere end tilstrækkelig fyldestgørende, idet vi ikke undlader at bemærke følgende: Den skære Sats vidner navnlig om en Del Usikkerhed i Interpunktionen, og Tabelhovedets Skrifters Forhold til hverandre frister til megen Kritik. Tillige er det Generalforsamlingens Opfattelse, at saadanne Prøver ved Fremlæggelse burde befindes i en mere præsentabel Stand, saavel med Hensyn til Udskydningernes skriftlige Udfærdigelse, som til Papir og Aftryk.

I et Brev fra Formanden i — Lokalforening, som er mig tilstillet efter Modtagelsen af ovennævnte Resolution, meddeles, at det ogsaa havde været Hensigten at tage bedre Aftryk paa godt Papir, men at Formen, efter at Korrekturaftrykkene var tagne, ved et Uheld var gaaet i »Fisk«, og at Kontroludvalget ikke ansaa det for hensigtsmæssigt at foretage en ny Prøve. *J. Petersen.*

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige Generalforsamling

afholdes *Søndag den 19. Februar, Formiddag Kl. 10½* i Lille Kongensgade 25.

Dagsorden:

1. Formanden aflægger Beretning om det forløbne Aar.
2. Halvaars-Regnskabets Fremlæggelse og event. Godkendelse.
3. Budgettet for indeværende Halvaar samt Budgettet for »Typograf-Tidende«.
4. Valg af samtlige Funktionærer: Formand, Næstformand, 3 Medbestyrere, 3 Suppleanter, Kasserer, 2 Revisorer, 3 Repræsentanter ved Bladet »Social-Demokraten« samt 5 Medl. til Redaktions-Udvalget.

Prøvevalg

afholdes *Lørdag den 11. Februar* i Foreningens Lokale.

Styrelsen.

*) Efter Anmodning af Formanden i vedk. Lokalforening er Sted- og Personnavnene udeladte i Referatet.

Til Underretning for de af mine ærede Kolleger, der ved det forestaaende Valg af Tillidsmænd til Foreningen har til Hensigt atter at bære mig med Valg, tillader jeg mig at meddele, at jeg ikke sér mig i Stand til at modtage noget saadant. Med Tak for de forløbne Aar *Otto Barnewitz.*

Nyt Medlem.

Theodor Berthelsen (har tidligere været Medlem; Hvidbergs Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

H. P. Christensen (sidst arb. i Odense) og *Peter Medor Larsen-Holst* (sidst arb. i Kolding); Falk Simonsens Bogtr.

Alb. Vilh. Jeppesen (sidst arb. i Randers); Kiehls Bogtr.

J. P. Jensen (sidst arb. i Aarhus); Luno's Bogtr.

Foreningens Maskebal

afholdes **Lørdag den 10. Marts** i

Koncertpalæets

rummelige og elegante Lokaler.

Der vil blive sørget for fortrinlig Musik samt for en morsom Underholdning for Deltagerne. — Fællesspisning à Kr. 1.00 pr. Kouvert.

Billetpriserne er: for en deltagende Herre Kr. 1.25, for en Dame Kr. 1.00 samt for Tilskuere (for hvilke der reserveres to elegante Værelser) 50 Øre; disse sidste har Ret til at deltage i Dansen efter Demaskeringen mod at løse Balbaand à 50 Øre.

Medlemmerne anmodes om at agitere for en kraftig Tilslutning. *Styrelsen.*

Typografisk Sportsklub.

Medlemmer, som ønsker Adgang til Castans Panoptikon (National), kan erholde Billetter for halv Pris (75 Øre) hos Kassereren, Schiellerups Bogtr., Pilestræde 36, samt hos Styrelsens øvrige Medlemmer.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften indøves en ny Sang. Derefter stemmevis Valg af Sangere til Udstillingskantaten.

Nye Medlemmer modtages. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Bortrejste Medlemmer.

Aarhus (Odder), *Chr. Sørensen* til Ringkøbing.

Do., *J. P. Jensen*, arbejdsløs.

Ringsted, *Ludv. Larsen* i Plads til København.

Brevkasse.

Hr. *A. O.*, Hjørring, bedes indsende sine Bidrag *direkte* til Redaktionsudvalget for Provinserne.

Hr. *Mar. Jensen*, Skive. *Indsigelser* maa anbringes direkte hos Hovedbestyrelsen.

Til *Olaf Olsen* henligger hos Redaktionen et Brev fra hans Fader, Malermester Olsen i Maribo.

Flere Indsendere fortrøstes til næste Nr.

For al udvist Deltagelse ved min Hustrus Begravelse takkes hjærteligst. *P. Fasmer.*

ANNONCER

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
GRUNDLAGT 1833

THORVALD HAMANN & Co.
HERLUF TROLLESGADE 5
Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.
Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".
Lager af Farver etc.

Tilsalgs.
2 brugte, men udmærkede, Hurtigpresser, dob. Postilformat (König & Bauer og Eickhoff) sælges **overordentlig billigt**. Billet mrkt. 876 indlægges paa dette Blads Kontor.

En gammel Træpresse
ønskes tilkjøbs eller byttet med en lille Akcidenspresse. Billet med Pris til *Calberg*, Hyskenstræde 9.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 7	København, den 17. Februar 1888	XV. Aargang
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.		Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Et Spørgsmaal.

Efter i nogen Tid, men bestandig forgæves, at have søgt at finde Rede i § 23 i Love for »Dansk typ. Forening«, tillader jeg mig at forespørge den ærede Hovedbestyrelse eller en anden velvillig Sjæl om at oplyse mig om, hvorledes denne § egenlig skal forstaas. §'en begynder som i den gamle Lov —: »Som Medlem kan optages i Foreningen enhver Typograf eller Principal i de danske Provinsbyer. Enhver i Danmarks Provinsbyer arbejdende Typograf, der ikke er over 35 Aar, kan optages i Foreningen, naar Anmodning skér *inden* 1. Januar 1888 . . . . *Efter den Tid optages kun ny Udlærte*, men Indmeldelsen maa ské **straks** ved Læretidens Udløb«. Det kan nu altsammen være meget rart, men saa fortsættes der: »Dog kan en Principal over 35 Aars Alderen optages, men kan ikke nyde Understøttelse o. s. v.« og videre: »Typografer kunne optages, naar de præstere Bevis for at have udstaaet deres Læretid med ikke under 5 Aar« . . . . Her kommer saa en længere Forklaring om Dispensationsbestemmelser, Sygdom og mere. Derefter fortsættes: »Ny indtrædende *Medlemmer* betaler i Indskud 2 Kr. *Ny Udlærte,* der ikke straks indmelder sig, skal ved deres Indtrædelse betale Medlemsbidrag for det Tidsrum, i hvilket de har arbejdet som Typografer indenfor Foreningens Omraade«. Endvidere tilføjes i § 24: »*Ny Medlemmer saavel som udmeldte og udslettede,* der atter *genoptages,* have i intet Tilfælde Krav paa Foreningen, før 13 Uger efter *Optagelsen* eller *Genoptagelsen*«. Hvad skal man nu rette sig efter, enten det første eller det sidste? I Begyndelsen staar der jo udtrykkelig, at kun *ny Udlærte* kan optages efter 1. Januar 1888; men lige derefter staar der, at Principaler, endog *over* 35 Aars Alderen kan optages, og siden er der Tale baade om Optagelse og Genoptagelse. Derfor tillader jeg mig at rette følgende Spørgsmaal: Kan en Principal paa f. Eks. 30 Aar optages mod at betale 20 Kr. i Indskud, og kan en Typograf optages, naar han ikke *straks* melder sig efter Læretidens Udløb, mod at betale Kontingent for den Tid, han har arbejdet som Typograf og 2 Kr. i Indskud? At føje et Spørgsmaal til om, hvorfor §'en siger ét i Begyndelsen og et andet i Enden, kan vel næppe nytte noget?

H . . .

Om Revision af Lokalforeningsregnskaber.

(Af *F. K.*)

For enhver, der har haft Lejlighed til at være personlig Iagttager af Administrationen indenfor de forskellige Lokalforeninger i »Dansk typ. Forening«, og som med Interesse for Foreningens Udvikling har indsét Nødvendigheden af en stræng Økonomi, har det været paafaldende, i hvor høj Grad forskellig denne Administration foregaar. Det har tidligere i vort Blad været fremhævet, hvor nødvendigt det er, at der ved Besættelsen af Posten som Lokalforeningsformand tages tilbørligt Hensyn til, at en saadan Bestilling kun gives til et Medlem, der er fuldt ud i Besiddelse af de dertil fornødne Kvalifikationer, og i første Række, at han ikke blot har Interesse for Foreningen, men ogsaa grundigt Kendskab til dens Love; kun naar Lokalformanden er i Besiddelse af disse Betingelser, kan han udrette noget for Foreningen, til Gavn ikke blot for hans Kolleger, men ogsaa for ham selv. At det modsatte af, hvad her er udviklet, desværre alt for ofte er Tilfældet, derom vidner, som oven for berørt, den højst forskellige Administration indenfor de forskellige Lokalforeninger, og hvorpaa der af og til er fremdraget Eksempler, som mærkværdig nok er foretaget af Kolleger, der selv har været med til at lovgive Foreningen. For nu at bøde en Del paa denne forskelligartede Administration, var det ønskeligt, om der til Revisorer i Lokalforeningerne valgtes Medlemmer, der var i Besiddelse af de samme Egenskaber, som foran er nævnt om Lokalformændene, og som uden personligt Hensyn vil udføre det dem paalagte — ikke »betroede« — Hværv. Jeg har bragt i Erfaring, at der i mangfoldige Lokalforeninger kun foretages en *Tal*revisjon, og naar blot Summerne passer med Bilagene og ligesaa Hovedsummen, — saa er den Revisjon færdig! Det er galt. Vore Love indeholder ingen Forskrifter i saa Henseende, men det er noget,

der følger af sig selv, at Revisjonen af en Lokalforenings Regnskab maa være *kritisk;* mangt og meget, som Revisorerne kan paapege i Lokalforeningerne, er det aldeles umuligt for Hovedrevisorerne at faa Rede paa, og vore Loves Ord og Mening er dog den, at de første skulle være et Slags Hjælpere for de sidste; kun derved kan Hovedrevisjonen blive, hvad den bør være.

Naar jeg foran har nævnt, at Administrationen er forskellig i de forskellige Lokalforeninger, skal jeg her anføre nogle Eksempler derpaa. I nogle Lokalforeninger — eller rettere hos nogle Lokalformænd — er det Praksis, at naar et Medlem ikke har Lyst til at være i en Plads længere, saa siger han den op, faar sin Bog udleveret *og Rejseunderstøttelse udbetalt;* men det stik modsatte hævdes atter andre Steder, hvor Loven fortolkes saaledes, at kun den, der ikke ved egen Skyld, og altsaa heller ikke ved selv at opsige sin Plads, bliver arbejdsledig, kan hæve Understøttelse, det være sig enten i Form af Arbejdsløsheds- eller Rejseunderstøttelse. Ligeledes med Hensyn til § 39, der omhandler Laan til Medlemmer, som rejser i Plads; og her siger Loven udtrykkelig: »indenfor Foreningens Grænse«, men ikke desto mindre sker det, at en Lokalformand giver en Rejsende Laan til København, en anden nægter en saadan Begæring om Laan i Henhold til Lovens Bogstav. Den i § 36, andet Stykke, omhandlede »*direkte Dampskibsforbindelse*« finder sine Steder en højst kuriøs Anvendelse.

Disse Eksempler kunde forøges med adskillig flere, men det her fremdragne maa være nok. Ved dygtige, energiske Lokalforenings-Revisorer, som ret for Alvor udfører det »paalagte« Hværv, kan der bidrages overordenlig meget til at skabe en ensartet Administration over hele Linjen. Hvor disse Bestillingsmænd skulde være i Tvivl om Berettigelsen af dette eller hint, saa har de jo lige direkte at interpellere Hovedbestyrelsen om en Kendelse, og ved Offenliggørelsen af saadanne bidrager dette til at skaffe Klarhed ogsaa paa de Steder, hvor man uden videre har ladet Regnskabet passere og givet det »Generalforsamlingens Paategning« om at have været »forelagt«; der er Lokalforeninger, hvor denne Bestemmelse i § 20 ikke overholdes. Hvorledes det her gaar med »Fremlæggelse« og »Godkendelse«, kan senere blive oplyst.

Om „plant" Papir.

D'Hrr. L. Jensen og Bigum har i to foregaaende Nr. af »Typograf-Tidende« indledet Spørgsmaalet om »Falser« og Dublering, og de nyttige Vink og Oplysninger, som derved er faldne, har sikkert glædet mange, ligesom det ogsaa nok vil være til praktisk Gavn mange Steder. — Disse Artikler giver mig Anledning til at fremkomme med en Iagttagelse, jeg mener at have gjort. De Gêner, Hr. Jensen omtaler ved Papir, der ikke viser sig fuldstændig plant, er fugtigt i Kanten og tørt mod Midten, har jeg især forefundet ved *Dalum Papirfabriks* Fabrikata, og sjældnere ved Papir fra andre Fabriker, særlig er alt Skrivpapir i Plan slet ikke rart for Trykkeren at behandle. — Da det nok fornemlig er Provinsbogtrykkerierne, der er Forbrugere af denne Fabriks Papir, mener jeg, det kunde være ganske interessant, om der fra forskellige af disse kunde fremkomme Udtalelser, der viste, om min Opfattelse er rigtig, eller jeg skulde staa ene dermed. — Skulde jeg have Ret, saa vilde den naturligste Maade at hæve nogle af Ulæmperne paa jo være at henvende sig direkte til Produktionsstedet, og jeg kan ikke tro andet, end naar først Vedkommendes Opmærksomhed var vakt, der da maatte kunne gøres noget for at imødekomme Kundernes Ønsker, saa at Papiret kunde fremtræde i saadan glat og fejlfri Tilstand, at det blev fuldstændig brugbart. — En saadan Henvendelse vilde sikkert ogsaa blive modtagen med Paaskønnelse af vedkommende Forretningsledere, og skulde den bære Frugt, vilde det være en Glæde og en stor Lettelse for de Arbejdere, der daglig har Papiret mellem Hænderne. — Det er mig bekendt, at Bogbindere og *Linierere* har lige saa stor Vanskelighed ved at præstere smukt og godt Arbejde paa Papir af den Beskaffenhed, som det er Tilfældet i Bogtrykkerierne.

Odense, den 23. Januar 1888. *Alfred Tiedje.*

I Anledning af „Nutids-Pladser", sét med Argusøjne.

I Nr. 4*) af »Typograf-Tidende« findes en Artikel af den gamle bekendte Sort, som langt fra egner sig til at styrke en god Forstaaelse mellem Kolleger indbyrdes og heller ikke gaar ud paa at skabe et godt Forhold mellem Principal og Arbejder; thi dertil indeholder den alt for mange Forvanskninger af de virkelige Forhold.

Jeg tillader mig ogsaa at mene, at det havde været heldigere, om Byen var bleven nævnt tydelig, da udenfor staaende let kan komme til at gætte paa Nyborg, skjønt det vistnok er Faaborg, der sigtes til. Dernæst maa det være mig tilladt at gøre den lille Bemærkning til det ærede Redaktionsudvalg, om det ikke havde været rigtigst at stryge Gaaseøjnene omkring Faktor; men maaske har Udvalgets Medlemmer, som kender mig personlig, tænkt, at jeg kun vilde le af en saadan Barnagtighed, og i saa Fald er deres Formodning rigtig, hvorfor det vel egenlig vilde have været Synd at forstyrre Hr. »Argus«' Glæde over at se Gaaseøjnene.

For at faa et Holdepunkt gaar Hr. »Argus« tilbage til 1886 og fortæller, at der da var 5 Lærlinge, hvilket jeg desværre ikke kan benægte Rigtigheden af, men naar han derefter skriver, at der skulde udlæres

*) Dette Nr. kom mig saa sent i Hænde, at jeg ikke kunde naa at faa min Imødegaaelse i det paafølgende Nr.

3 den 1ste Jan. 1888, saa er han paa Vildspor. Den ene Lærlings Fader havde nemlig i sin Tid (efter Anmodning af ham selv) faaet Løfte om, at hans Søn muligvis maatte slippe med ca. 4 Aar, og da han Novbr. 1886 havde været i Lære i 4 Aar, kunde han altsaa for den Sags Skyld godt være bleven udlært ved den Tid, men han blev det først et Par Maaneders Tid efter; under alle Omstændigheder skulde han have været udlært et Par Maaneder før de andre 2, **saafremt** Læretiden havde været 5 Aar, og det vil altsaa ses, at det er noget Nonsens, naar »Argus« siger, at man maaske mente, det vilde vække Opsigt at udlære 3 paa en Gang. Hvorvidt vedkommende unge Mand var kvalificeret til den Plads, han fik, skal jeg ikke udtale mig om, da jeg dertil er for meget Part i Sagen, men jeg tror nu rigtignok heller ikke, at De, højstærede Hr. »Argus«, er kompetent til at afgøre det, saafremt De da er den, jeg mener; dog skal jeg blot anføre, som det forekommer mig, til den unge Mands Fordel, at han indtil Dato har kunnet holde sin Beregningsplads i et af Provinsbyernes største Trykkerier, hvor der ikke er Avis.

Saa kommer vi til 1ste Januar 1888. »2 Typografer kan ikke beholdes, da der skal antages nye Læredrenge — der antages nemlig en masse«, skriver »Argus«. Ogsaa her er De uheldig, højstærede; det er rigtigt, at 2 Typografer ikke kunde beholdes, forudsat at De mener ny udlærte — hvad De burde have bemærket, da her nemlig var 3 i Forvejen (nu 4) — men at det skulde være for at give Plads for nye Læredrenge, er en Fabel, da der kun blev antaget én (for øvrigt den eneste, som er antaget i Løbet af $3^3/_4$ Aar), og hermed falder altsaa Deres flotte Udtryk »en masse« til Jorden af sig selv. »Der foretages da en Lodtrækning mellem de to ny udlærte om, hvem der *skal* blive, og den tabende bydes saa 50 Kr. for at stikke af strax«, fortsætter Hr. »Argus«, men ogsaa dette er kun Sandhed med Modifikation. Sandheden er nemlig, at da den ene af de ny udlærte ikke kunde blive her saa længe som den anden, trak de Lod om, hvem der *maatte* (ikke *skal*) blive her længst, og i Forvejen var det blevet sagt dem, at hvis en af dem *foretrak* 50 Kr. og rejse med det samme, i Stedet for at blive her nogen Tid, saa var der intet i Vejen derfor.

Saaledes forholder det sig i Virkeligheden, og jeg overlader nu til Læserne at vælge et passende Udtryk for Hr. »Argus«s Omtale af Forhold, som han ikke kender tilstrækkeligt til, trods at han i Følge sit Mærke maaske nok selv tror at være i Besiddelse af et meget klart Blik (der fortælles jo, at Argus havde hundrede Øjne, men vor »Argus« viser altfor tydeligt, at han mangler de væsenligste Betingelser for at kunne sammenlignes med den hundredøjede Argus).

Hvad Lokalforeningsformanden angaar, kan det jo ikke nægtes, at han har begaaet en Fejl, men er det ikke undskyldeligt, naar det tages i Betragtning, at der saa ofte sker Forandring i Lovene.

»Vi« stoppede ham her, siger Hr. »Argus«, men det kunde han vistnok have sparet sig, da Lokalforeningsformanden i Odense i Forvejen var bleven opmærksom derpaa, og i alt Fald fik det ingen Betydning, da den unge Mand erholdt Arbejde med det samme.

Faaborg, den 4de Februar 1888. *N. J. Petersen.*

Korrespondance.

Aarhus, den 5. Februar 1888.

Den herværende Lokalforening afholdt i Dag ordinær Generalforsamling. Til Sekretær valgtes *Carl Hansen.*

Formanden, Hr. *H. Hygum,* fremlagde Regnskabet for Oktober Kvartal, der enstemmig godkendtes.

Som Punkt 2 behandledes en fra Skive til Bedømmelse fremsendt Svendeprøve. — Prøven, der bestod af et lille Schema og et Stykke »skært« Sats, *nægtedes Godkendelse,* da den var i høj Grad mangelfuld. I Schemaet var f. Eks. Kr.- og Ø.-Rubrikerne lige store, Stregerne stod ikke nøjagtigt under hinanden, og en enkelt var slet ikke synlig; ligeledes gav den »skære« Sats Anledning til Klage, idet Udslutningen var ukorrekt, og der — skøndt Manuskriptet var saa godt som trykt — deri fandtes en meget stødende Stavefejl (et Støkke, d. v. s. Stykke). — Fra flere Sider udtaltes Forundring over, at Vedkommendes Principal, Hr. *L. Jensen,* »Skive Avis«, kunde tillade, at et saadant Arbejde præsteredes i hans Trykkeri, endsige tilstilledes Fagmænd til Bedømmelse.

Der foretoges derpaa Nedsættelse af et Udvalg til Bedømmelse af eventuelle Svendeprøver. — Hertil valgtes: For Sættere: Faktor *Laursen* (Amtstid.), *Holst* (Jyllandsp.) og *Hey* (Stiftstid.); Suppleant: *Møller* (Stiftstid.); for Trykkere: *Jørgensen* (Amtstid.), *Støcker* (Stiftstid.) og *Ludv. Hansen* (Folkebladet); Suppleant: *Høgfeldt* (Backhausen).

Da for nogen Tid siden en ny Udlært fra Backhausens Trykkeri var bortrejst uden hverken at have Plads eller at kunne faa Rejseunderstøttelse (da der jo i Lovene forlanges, at ny Udlærte skal have arbejdet i mindst 13 Uger, forinden de har Krav paa nævnte Understøttelse), henstillede *L. A. Svendsen* udenfor Dagsordenen, om man ikke ved en Appel til Hr. Backhausens Humanitetsfølelse kunde bevirke, at slige Tilfælde i Fremtiden kunde undgaas. — Det overdroges Lokalforeningsformanden at henvende sig til Vedkommende desangaaende.

Efter at en Forespørgsel angaaende Lærlingesagen var besvaret derhen, at Hovedbestyrelsen havde overdraget Formanden, Hr. *Harald Jensen,* at forhandle med de Medlemmer af Bogtrykkerforeningen, som Principalerne havde udnævnt dertil, men at man ønskede at sé Resultatet af den Rigsdagen forelagte Lærlingelov, forinden videre foretoges — hævedes Generalforsamlingen.

Forskelligt.

Prøvevalget i Lørdags Aftes paa »Den typografiske Forening«s Tillidsmænd gav følgende Resultat: Til Formand foresloges *Rud. Bøhm* enst. Til Næst-Formand fik *N. Hansen* 10 St. og *Emil Petersen* 10 St. (som andet Steds her i Bladet meddelt, ønsker denne sidste ikke Valg). Til Styrere: *P. L. Pedersen* og *Victor Petersen* enst., *E. H. Rasmussen* (Hoffensberg) med alle St. imod 1. Til Suppleanter: *Fuchs* og *H. C. Jacobsen* enst., *A. Winkelmann* med 15 St. Til Kasserer: *L. D. Berg* enst. Til Revisorer: *Charles Thomsen* og *Wm. Sørensen* enst. Til Repræsentanter ved »Soc.-Demokraten«: *Victor Petersen, Rud. Bøhm, Chr. Kryger* (Jørgensen & Ko.), *Emil Petersen* (denne sidste ønsker ikke Valg). Til Redaktions-Udvalget: *Rud. Bøhm* (enst.), *M. Lazarus* (15 St.), *Victor Petersen* og *Wm. Sørensen* (enst.), *L. Jensen* (10 St.) og *Stiedl* (3 St.). — Vi gør opmærksom paa, at Stemmesedlerne maa være indleverede i Morgen (Lørdag) Aften.

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige Generalforsamling

afholdes *Søndag den 19. Februar, Formiddag Kl. 10½* i Lille Kongensgade 25.

Dagsorden:

1. Formanden aflægger Beretning om det forløbne Aar.
2. Halvaars-Regnskabets Fremlæggelse og event. Godkendelse.
3. Budgettet for indeværende Halvaar samt Budgettet for »Typograf-Tidende«.
4. Valg af samtlige Funktionærer: Formand, Næstformand, 3 Medbestyrere, 3 Suppleanter, Kasserer, 2 Revisorer, 3 Repræsentanter ved Bladet »Social-Demokraten« samt 5 Medl. til Redaktions-Udvalget.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Thorv. Nielsen (sidst arb. i Kristiania; »Dagbl.«).
Th. A. Hermansen (sidst arb. i Køge; O. C. Olsen & Co.).

Paa Grund af private Forhold sér jeg mig ikke i Stand til at modtage de Tillidshværv, hvortil jeg er opstillet. *Emil Petersen.*

De arbejdsløse Medlemmer

anmodes om, snarest at meddele deres Adresse til Formanden.

Foreningens Maskebal

afholdes **Lørdag den 10. Marts** i

Koncertpalæets

rummelige og elegante Lokaler.

Besøgende kan deltage; dog kan disse kun faa Billetter ved Rekvisition af et Medlem, der paa Forlangende maa opgive vedkommendes Navn.

Billetpriserne er: for en deltagende Herre Kr. 1.25, for en do. Dame Kr. 1.00 samt for Tilskuere Kr. 0.50; disse sidste har Ret til at deltage i Dansen efter Demaskeringen mod at løse Balbaand à 50 Øre.

Bestemmelser:

1. Indgangen aabnes Kl. 8. Kuponen afleveres ved Indgangen, medens Billetten beholdes for at kunne tjene som Legitimation.
2. Enhver Deltager maa være maskeret indtil Kl. 11½.
3. Kl. 9 tager Dansen sin Begyndelse i begge Lokaler under Ledelse af to Bal-Inspektører. Orkestret dirigeres af Hr. Stabstrompeter *Holthusen.*
4. Kl. 11½ finder Demaskeringen Sted.
5. Kl. 12 Fællesspisning à la carte til 1 Kr. pr. Kuvert.
6. Kl. 5 Afslutning.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Kl. 10 **Optræden af den berømte Fugle- og Dyrestemme-Imitator** samt **Manufløjtist Carl Gutausky.**

Kl. 10¼ **Optræden af en bekendt Komiker.**

Kl. 10½ **Storartet Guttenberg-Optog i bengalsk Belysning,** til hvilket der er bleven komponeret en ny Marsch.

Kl. 11 **Optræden af den paa Gennemrejse hertil engagerede verdensberømte Labek-Sam-Far-go-pyt-Troup,** bestaaende af 1. *Svan-Marionotti Brosky,* 2. *Walo-Moha-Poposky,* 3. *Wroblew Tamolawisky,* 4. *Tromtrom Stikalexsky.*

Eduard Hansens Maskerade-Garderobe, Baggesensgade 11 B, St., anbefales til Deltagerne. *Styrelsen.*

Typografisk Sportsklub.

Lørdagen den 19. og 26. Februar har Medlemmerne med Familie Adgang til Panoramaet i Jernbanegade for halv Betaling (25 Øre for Voksne og 15 Øre for Børn) imod Aflevering af et Adgangskort, som kan afhentes hos Kassereren, Pilestræde 36, og hos Styrelsens øvrige Medlemmer. Billetter til Castans Panoptikon à 25 Øre faas ligeledes hos *Styrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften læres »Tambour, slaa en lystig Hvirvel«. Derefter Sammensang. Nye Medlemmer sættes paa Stemme Kl. 10. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

I *Stege* er der oprettet en Lokalforening med C. Sørensen Hald som Formand.

Brevkasse.

A. Bjørnbak, Aarhus. Deres nyeste Buket af fuselduftende Uforskammethed har vi plantet i et Glas Vand og imødesér med Interesse en ny Sending. Den skal da blive opbevaret ved den sidst ankomnes Side for ved Lejlighed at bruges til en Biografi af Deres uden Tvivl højst spirituelle Personlighed.

Den typografiske Forenings Regnskab for 2. Halvaar 1887.

Indtægt.

Den almindelige Kasse.	Kr.	Øre
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	2624	27
Medlemsbidrag	1024	95
Renter	53	32
»Dansk typ. Forening« 2/5 til »Typ.-Tid.«s Udgivelse i Juli Kv.	90	70
do. 1/2 - do. i Okt. do.	194	75
Abonnement	40	50
Avertissementer	24	»
Kr.	4052	49

Rejsekassen.	Kr.	Øre
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	428	08
Medlemmernes Bidrag	693	05
Tilbagebetalt Rejsehjælp af »Dansk typ. Foren.«	75	91
Kr.	1187	04

Arbejdsløshedskassen.	Kr.	Øre
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	583	25
Medlemmernes Bidrag	341	65
Kr.	924	90

Summa Indtægt.	Kr.	Øre
Den almindelige Kasse	4052	49
Rejsekassen	1187	04
Arbejdsløshedskassen	924	90
Kr.	6164	43

Udgift.

Den almindelige Kasse.	Kr.	Øre
Faste Understøttelser fra 1. Juli til 31. Decbr. 1887	50	»
Leje af Lokale	80	»
Administation	25	»
Tidsskrifter og Bladhold	9	22
Budeløn	148	65
Bogtrykkerarbejde	45	»
Trykning af »Typograf-Tidende«	481	35
Redaktionshonorar	80	»
»Typ.-Tid.«s Forsendelse til Provinserne	49	40
Forskellige Udgifter	1	76
Formandens Honorar for 1/2 Aar	75	»
Kassererens do. - 7 % af Kr. 2049.65	143	50
Kassebeholdning	2863	61
Kr.	4052	49

Rejsekassen.	Kr.	Øre
Til Rejsende af »Dansk typ. Forening«	395	»
- do. Fremmede	384	»
Kassebeholdning	408	04
Kr.	1187	04

Arbejdsløshedskassen.	Kr.	Øre
Til Arbejdsløse i Halvaaret	357	»
Kassebeholdning	567	90
Kr.	924	90

Summa Udgift.	Kr.	Øre
Den almindelige Kasse	1188	88
Rejsekassen	779	»
Arbejdsløshedskassen	357	»
Kassebeholdning i den almindelige Kasse	2863	61
do. i Rejsekassen	408	04
do. i Arbejdsløshedskassen	567	90
Kr.	6164	43

Kassens Status den 31. December 1887:

i Banken	Kr. 2093.86
i Kontanter og udestaaende Fordringer	» 1745.69
	Kr. 3839.55

samt 12 Andele i »Social-Demokraten« Kr. 144.00 og Laan til Smede og Maskinarbejdernes Forbund Kr. 250.00

Regnskabet eftersét og vist sig at være i Orden; Kassebeholdning og Sparekassebog tilstede.

København, den 12. Februar 1888.

Wm. Sørensen. **Ch. Thomsen.**

Budget for 1. Halvaar 1888.

Den almindelige Kasse.

Indtægt.		Udgift.	
Medlemsbidrag	Kr. 955.50	Faste Understøt.	Kr. 50.00
Renter for 1/2 Aar	» 25.00	Leje af Lokale	» 48.00
		Administrationen	» 25.00
		Bogtrykkerarbejde	» 25.00
		Budeløn	» 65.00
		Forsk. Udgifter	» 25.00
		1/2 Del ved Udg. af »Typ.-Tid.«	» 380.86
		Form.s Honorar	» 75.00
		Kassererens do.	» 100.00
	Kr. 980.50		Kr. 793.86
		Overskud	» 186.64

Rejsekassen.

Indtægt.		Udgift.	
Medlemsbidrag	Kr. 637.00	1000 Mil à 33 Øre	Kr. 330.00
Tilbagebetaling fra »Dsk. typ. For.« for 2. Halvaar 87	» 150.00	60 Rejsende à 6 Kr.	» 360.00
		10 do. à 3 »	» 30.00
	Kr. 787.00		Kr. 720.00
		Overskud	» 67.00

Arbejdsløshedskassen.

Indtægt.		Udgift.	
Medlemsbidrag	Kr. 318.50	Til Arbejdsløse	Kr. 294.00
		Overskud	» 24.50

„Typograf-Tidende".

Indtægt.		Udgift.	
Faste Annoncer	Kr. 280.15	Trykningsomkostn.	Kr. 702.00
Mindre do.	» 40.35	Korrekturlæsning	» 104.00
Abonnement	» 52.50	Forsendelsen	» 63.00
		Ombæring	» 91.00
		Bladhold	» 9.22
		Ekspeditionen	» 40.00
		Ekstra-Tryksager og Porto dertil	» 125.00
	Kr. 373.00		Kr. 1134.22
		Udgift at dække for Udgiverne	» 761.22
		1/2 Delen deraf er	» 380.86

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præpareringsanstalt for gammel Masse.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger
paa Lager.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

GRUNDLAGT 1833

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81
Værksted for
Reparationer af alle Slags
Bog- & Stentrykpresser,
Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

Tilsalgs.

2 brugte, men udmærkede, Hurtigpresser, dob. Postilformat (König & Bauer og Eickhoff) sælges **overordentlig billigt**. Billet mrkt. 876 indlægges paa dette Blads Kontor.

D. Voigt & Co.
København K. Amagertorv 10.
Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.
Etableret 1870.

Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.

Repræsentanter for:
Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.
Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.
Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.
Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.
Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 8	København, den 24. Februar 1888	XV. Aargang
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.		Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Undertegnede, der er traadt sammen for at danne en Forening for Boghaandværk til Støtte og Fremme for de ved Bøgers Fremstilling samvirkende Fag, henvender sig til Dem med Anmodning om at yde Deres Bistand til Planens Gennemførelse.

Foreningens Formaal skal være at hæve Niveauet for og skærpe Fordringerne til Bogtrykket og indbundne Bøgers Udseende her i Landet.

Dette Formaal ville vi tilstræbe naaet ved:

at foranstalte Udstillinger om Søndagen af dygtigt Bogtryk- og Bogbinderarbejde fra Fortid og Nutid og sørge for fornøden Vejledning ved disse Udstillinger;

at paabegynde en Samling af udmærkede Bogtryk og Bogbind, gamle og nye;

at udbrede Kendskab til de nævnte Hovedfags med Bifags Historie og Udviklingsgang, af og til gennem Foredrag, men især ved at udgive et Aars- eller Tidsskrift eller andre literære Arbejder i den bedst mulige Udstyrelse;

at arbejde hen til snarlig Oprettelse af Fagskoler for unge Sættere, Trykkere og Bogbindere;

at støtte Bestræbelserne for at højne Kravene til Lærlinges Antagelse og Uddannelse;

at tilbyde Arbejderne i de forskellige Fag Adgang til Foreningen paa de billigste Vilkaar.

Vi rette denne Henvendelse ikke blot til Medlemmer af de ovennævnte Fag, men ogsaa til alle Bogelskere, og bede Dem yde os Deres Hjælp ved at gøre vort Formaal bekendt for andre, der muligvis have Interesse for Sagen.

Et konstituerende Møde vil blive afholdt *Søndagen den 26de Februar Kl. 1* i Industriforeningens Foredragssal, til hvilket Møde herved alle i Sagen Interesserede indbydes.

Albert Auener
Typograf.

Emil Bloch
Inspektør ved den Kgl. Malerisamling.

Ernst Bojesen
Kunsthandler.

Georg Brandes
Dr. phil.

Dr. Chr. Bruun
Bibliothekar ved det store Kgl. Bibliothek.

Rud. Bøhm
Formand for »Den typografiske Forening«.

P. Christensen
Formand for »Ny typografisk Forening«.

D. L. Clément
Bogbindersvend.

A. Dahlquist
Form. for »Den typografiske Trykker-Forening«.

F. Dreyer
Kgl. Hof-Bogtrykker.

Carl Elberling
Cand. mag., Assist. v. d. st. Kgl. Bibliothek.

F. Fries
Skriftstøber.

L. Frølich
Maler.

G. E. C. Gad
Universitets-Boghandler.

Dr. E. Gigas
Assistent ved det store Kgl. Bibliothek.

C. Græbe
Bogtrykker.

Martin A. Hannover
Bogtrykker.

Hans Nic. Hansen
Maler.

H. P. Hansen
Xylograf.

N. Hansen
Typograf.

P. Hansen
Professor.

Ph. Hansen
Bogbindersvend.

Jacob Hegel
Forlagsboghandler.

Fr. Hendriksen
Xylograf.

Hans J. Holm
Arkitekt, Professor ved Kunstakademiet.

Chr. Høst
Kgl. Hof-Boghandler.

F. J. Jacobsen
Bogbindersvend.

A. D. Jørgensen
Gehejmearkivar.

J. Jørgensen
Bogtrykker.

Dr. F. G. Knudtzon
Bogtrykker.

C. E. Krause
Faktor.

Pietro Krohn
Inspektør ved det Kgl. Theater.

Dr. Jul. Lange
Docent ved Universitetet og Kunstakademiet.

Carl Lassen
Typograf.

V. F. Levison
Bogtrykker.

H. H. Lynge
Boghandler.

Karl Madsen
Redaktør.

Dr. Sophus Müller
Inspektør v. d. kgl. Museum f. d. nord. Oldsager.

Jacob Nielsen
Bogtrykker.

C. Nyrop
Cand. jur., Sekretær.

Dr. Kristoffer Nyrop
Docent ved Universitetet.

O. C. Olsen
Bogtrykker, Form. for »Foren. af danske Bogtrykkere«.

Carl Petersen
Bogbinder.

Immanuel Petersen
Bogbinder.

Victor Petersen
Bogtrykker.

Gustav Philipsen
Boghandler.

C. Poulsen
Xylograf.

C. J. F. Rasch
Bogbinder, Form. for »Bogbinderlauget«.

Theodor Reitzel
Boghandler, Form. for »Boghandlerforeningen«.

Erik Schiødte
Arkitekt.

Harald Schou
Bogtrykker.

Ph. Schou
Formand for Industriforeningen.

Dr. V. A. Secher
Arkivassistent.

W. Simmelkiær
Skriftstøber.

S. Birket Smith
Universitets-Bibliothekar.

H. Tegner
Maler.

W. A. Thalbitzer
Kapt., Forst. for det tekn. Selsk. Skole.

A. Thiele
Bogtrykker.

J. F. V. Tribler
Bogbinder.

Otto B. Wroblewski
Boghandler.

Udstillingen.

I alle Fagblade sér man hver Uge Meddelelser og Udtalelser ang. Udstillingen i København, og i alle Fag træffes der allerede Forberedelser i denne Anledning. Udvalg, Komitéer o. lign. vælges til at foretage baade det ene og det andet, til Alvor og Gammen, til Nytte og Fornøjelser. Alle Fag ruster sig, og hver især søger at gøre sit bedste, for at alt kan blive saa godt og glædeligt som muligt.

Og saaledes bør det ogsaa være; thi Udstillingen vil, foruden at bringe Liv i de forskellige Mennesker, der ellers til daglig gaar inden for fire Vægge, tillige og særlig bringe *Erfaring* og *Belæring*, ikke alene for det Fag, Vedkommende repræsenterer, men paa *alle Omraader* vil der være en særdeles rig Anledning til at tage alt i Øjesyn, og hvis man ikke er et Menneske uden Sans for alt virkelig godt og smukt paa ethvert Fags Omraade, vil man altid, selv om man kun flygtig gennemsér Tingene, høste Erfaring. Der er ved denne som ved lignende Lejligheder Genstande, man faar Øje paa, der ikke tidligere er faldet én ind, kunde være saa og saa snilde, og mange vil staa stille og sige: »Det havde jeg ikke troet! Nej! hvor det er nydeligt!«

Men særlig gælder det jo for de enkelte Fag, at de hver især gør deres til, at Udstillingen kan blive saa *god* og *smuk* som mulig, at de anstrænger sig af yderste Ævne, saaledes at de alle som én kan sige i Kor: *Udstillingen har bragt Vækkelse i alle Fag og paa alle Omraader.*

Danmarks Typografer kan ikke være bekendt at staa saa langt tilbage for de øvrige Fag. *Vi* maa med og *vi* maa gøre, hvad der kan gøres og vise, at Standen dog ikke hélt er gaaet til Grunde, men at der endnu er en lille Rest tilbage af Nordens Heltekraft! Derfor, ærede Kolleger, retter jeg en Opfordring til dem, tag fat paa Værket, vælg nogle Mænd, der er særlig egnede til et saadant Stykke Arbejde, og som er — energiske, tag fat med alle Kræfter, der haves til Raadighed i disse knappe Tider, og jeg er lige ved at tro, at d'Hrr. Kolleger vil faa Glæde af Arbejdet.

Det var en passende Anledning til at hilse paa de »ny« og »gamle« i Københavh, her kunde der veksles mangt et Ord — og mulig udrettes meget i Gærning —, her kunde alt det gamle og ny finde hinanden, og hvem vilde ikke være glad ved, naar vi vender hjem til vore »egne«, at kunne sige: Slaget er vundet! Vi staar nu igen alle som én, enige og stærke *om vort fælles Maal!*

Lad os derfor sé at samles i en fortrolig Klynge ovre i København — *alle Danmarks Typografer* —, men lad det ikke blive ved Talen, der maa handles, — helst straks! —

Men forinden vi tænker paa at sé noget og more os, er det vist rettest at undersøge, om *vi* har noget, der er værd at se paa, og som ogsaa kan tiltale andre. Derfor vil jeg tillade mig at anbefale alle Principaler, som paa nogen Maade kan, at de udstiller og spørger i deres Bogtrykkeri, om der er én eller anden Typograf, der kunde have Lyst til at vise sin Kunst; lad ham da gøre det. Mangt et godt Hoved kan ved en saadan Lejlighed komme frem af sit Skjul.

For at Sagen ikke skal tage for lang Tid, vil jeg tillade mig at foreslaa, at **Kolding-Kollegerne** tager Sagen op med den Alvor og Energi, der til enhver Tid har været et Særkende for disse Kolleger.

Alle Lokalforeninger bør tage Sagen under Overvejelse for at høre de forskellige Anskuelser, og er der én eller anden, der har faaet en særlig god Idé, saa lad det eventuelle Udvalg nyde godt af den.

Hvis disse mine Ord vinder Genklang hos Kollegerne, bedes d'Hrr. Lokalformænd indsende Meddelelse og Opfordring til »Typ.-Tid.«, helst i næste Nr., for at det kan sés, om der er Stemning for Sagen, og hvor stort et Antal der er stemt for, at Kolding-Kollegerne tager Sagen op her for Provinserne.

Hermed Punktum for denne Gang. Der er mulig et og andet, som kunde have været taget med; men der er vel ogsaa andre, som kan have et Ord at sige om denne Sag.

Svendborg, i Februar 1888. *L. V. Hansen.*

„En Jyde"

— sandsynligvis oven i Købet en *ældre* — har i sidste Nr. af »Typ.-Tid.«*) fundet sig foranlediget til at nedlægge Protest mod *den Maade*, paa hvilken jeg i »Typ.-Tid.« for 13. Jan. omtaler de *ældre Typografer*, og endskønt jeg i Grunden ikke i nævnte »Jydes« *Indsigelse* ser nogen som helst gyldig eller berettiget Fordring paa Svar fra min Side, skal jeg dog med et Par Ord søge at paavise den forkerte Opfattelse, han synes at have faaet af min Artikel.

Det, der i nævnte Artikel vistnok er faldet »Jyden« for Brystet, maa sandsynligvis være disse Linjer: — — — sér man ofte det Særsyn, at ældre Kolleger, som man — efter deres lange Virksomhed som Typografer at dømme — med Rette havde god Grund til at antage var godt hjemme i Typografien, med Skamme maa indrømme overfor dem selv og andre — — —, men jeg synes, at man maa være velsignet med en mere end almindelig mangelfuld Opfattelsesævne, naar man — som den ærede »Jyde« — her har kunnet finde nogen Grund til at fremkomme med nævnte »*Indsigelse*«. Jeg har alt for stor Agtelse for de *ældre* Kolleger, hvad enten de som Fagmænd er en Pryd for Faget eller ikke, — vi er jo ikke alle skabte til at blive Genier — til at det skulde kunne falde mig ind at rette noget som helst Angreb paa disse, og naar jeg i min Artikel anførte foranstaaende Bemærkning, var det for at give de Unge et Eksempel paa, hvad Følgen blev af at blive staaende paa ét Sted.

*) Dette Stykke har maatte ligge over et Par Uger.
Red.

Naar »En Jyde« — der efter nævnte Indsigelse at dømme er en af *de ældre*, der har faaet deres Uddannelse *før* 1870—75 — imidlertid har fundet sig foranlediget til at tage til Genmæle, ser jeg heri kun et Bevis paa Rigtigheden af det gamle Ordsprog: »Naar man slaar mellem en Flok, hyler den, man rammer«, og han har altsaa derved — sandsynligvis mod sin Vilje — gjort mig den Tjeneste at indrømme, at der findes Typografer, der hele deres Liv har staaet paa det samme Sted, og som altsaa næppe kan regnes til dem, han forsikrer mig at kunne fremdrage som *en Pryd for Faget.* — At der findes mange ældre Typografer, der som Fagmænd staar over os yngre, skal jeg ikke protestere imod, men til Slutning kun gøre den ærede »Jyde« opmærksom paa, at jeg ikke har rettet noget Angreb paa disse, men kun paa — *Hjemmefødninger.*

Hjørring, den 31. Januar 1888. *O. A.*

§ 23 og Hr. H . . .

Der paakom mig en underlig Fornemmelse ved at læse Hr. H.s Artikel i sidste Nr. af »Typ.-Tid.« om Forstaaelsen af ovennævnte Paragraf i »Dsk. typ. Foren.«s Love, og det var maaske ikke uden Grund at man kom til at tænke paa en Hr. »H. i R.«, der i »Typ.-Tid.« Nr. 35 for 18. Novbr. f. A. stillede et lige saa fortvivlet Spørgsmaal til Hovedbestyrelsen angaaende Kontingentets Størrelse m. m.

Saafremt Hr. H. — den sidste H.! — ikke véd det, da vil det ikke være ham vanskeligt at forskaffe sig Underretning om, at der den 12. Juni f. A. afholdtes Repræsentantmøde, som vedtog, at fra 1. Januar 1888 optog Foreningen som ny Medlemmer kun ny udlærte, naar disse meldte sig til Optagelse straks ved Læretidens Udløb. Fra denne Bestemmelse er dog nu som tidligere undtaget Principalerne, der uden Hensyn til Alder osv. optoges som bidragydende Medlemmer. — Det er de midlertidige Bestemmelser (gældende for Tidsrummet 12. Juni 1887—1. Januar 1888), der har gjort Hr. H. tilsyneladende tummelumsk, men forhaabenlig vil denne Abnormitet lægge sig, og tænkeligt er det, at Hr. H. da i Forening med mange andre i Løndom vil erkende, at den vedkommende Avtoritet lidt omhyggeligere, end skét er, kunde have samlet de midlertidige Bestemmelser.

Mon Hr. H.s næste Debut skér paa §§'erne 54 og 56?

Plirum.

„Udenfor Reglerne".

Den store Mangel paa Arbejde i det typografiske Fag medfører, at en Del ledig Arbejdskraft i længere Tid færdes paa Rejse, og for én og anden indtræffer det da, at han kommer »udenfor Reglerne« ɔ: før den i Lovene foreskrevne Frist (1 Aar) *atter* indfinder sig for at hæve Understøttelse. I en større jysk Lokalforening har man alt i en rum Tid imellem Mand og Mand — udenfor Foreningen — vedtaget privat at yde et frivilligt Bidrag til saadanne Kolleger, der er kommen »udenfor Reglerne«, selvfølgelig efter at Lokalforeningsformanden nøjagtigt har undersøgt vedkommendes Papirer, og da medgivet den Rejsende fornøden Legitimation til Medlemmerne. *R—n.*

Den typografiske Forening.

Da den til i Søndags indvarslede

halvaarlige Generalforsamling

ikke var beslutningsdygtig, indkaldes den herved til **Lørdag den 3. Marts**, Aften Kl. 10, i Foreningens Lokale, Lille Kongensgade 25.

Dagsorden:

1. Formanden aflægger Beretning om det forløbne Aar.
2. Halvaars-Regnskabets Fremlæggelse og event. Godkendelse.
3. Budgettet for indeværende Halvaar samt Budgettet for »Typograf-Tidende«.

Denne Generalforsamling er beslutningsdygtig uansét de Mødendes Antal. *Styrelsen.*

Ved den i Søndags foretagne Optælling af *Stemmesedlerne* til Valg af Foreningens Funktionærer viste sig følgende Resultat: Der var i alt afgivet 169 Stemmesedler, deraf fik som *Formand: Rud. Bøhm* 169 St., som *Næst-Formand: N. Hansen* 133, som *Styrere: P. L. Pedersen* 159, *Victor Petersen* 158 og *E. H. Rasmussen* 144, som *Suppleanter: L. Fuchs* 161, *Alfred Winkelmann* 152 og *H. C. Jacobsen* 151, som *Kasserer: L. D. Berg* 169, som *Revisorer: Wm. Sørensen* 168 og *Charles Thomsen* 168, som *Repræsentanter ved »Soc.-Demokr.«: Rud. Bøhm* 162, *Victor Petersen* 162 og *Chr. Kryger* 160, som Medlemmer af *Redaktions-Udvalget: Rud. Bøhm* 159, *Victor Petersen* 151, *M. Lazarus* 145, *Wm. Sørensen* 128 og *L. Jensen* 118 (i sidstnævnte Afdeling vare 6 Stemmer ugyldige, fordi der paa disse Stemmesedler var opført 6 Navne i Stedet for 5).

Nyt Medlem.

Georg Kirschner (har tidligere været Medlem; Nielsen & Lydiche).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Regnskab
over
Det frivillige Fond for Arbejdsløse
2det Halvaar 1887.

Indtægt.

Kassebeholdning den 30. Juni 1887	17 Kr. 56 Øre.
Indkomne frivillige Bidrag (sé Bl. Nr. 22—33	64 » 42 »
	81 Kr. 98 Øre.

Udgift.

Fra 1. Juli til 31. Decbr. udbetalt 31 Anvisn. til Arbejdsl. med	72 Kr. 00 Øre.
Kassebeholdning d. 31. Decbr. 1887	9 » 98 »
	81 Kr. 98 Øre.

Typografernes Hjælpekasser.

Søndagen den 4. Marts, Formiddag Kl. 11 afholdes den ordinære halvaarlige Generalforsamling i »Danas Have«, Nørrebro.

Dagsorden:

1. Regnskabets Godkendelse for det forløbne Aar.
2. Meddelelse om Udfaldet af Valgene til Styrer og Revisor.

Stemmesedlerne maa være indleverede i Morgen (Lørdag) Aften. *Styrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 fortsættes Sangøvelsen.

Styrelsen.

Typografisk Sportsklub.

Søndag d. 26. Februar har Foreningens Medlemmer med Damer Adgang til Panoramaet i Jernbanegade for **25 Øre** Personen (Børn **15 Øre**). — Adgangskort faas hos Kassereren, Pilestræde 36, samt hos Styrelsens øvrige Medlemmer. Ligeledes faas Billetter til Castans Panoptikon à **25 Øre** hos *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Odense, Trykker *Viggo Holm* (udlært hos Thiele i København d. 1. Oktober 1877).

Stege, *L. M. Tommerup* (Principal).

Indvendinger mod deres Optagelse maa ske inden 14 Dage*) til vedkommende Lokalforening.

*) For Holms Vedk. fra d. 10/2 at regne.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Stege, *P. A. Hansen* (sidst arb. i Rudkøbing).

Typograf *Leopold Eickhardt* fra Varde anmodes om at opgive sin Adresse til Lokalforeningsformanden i Aarhus, hvor hans Bog er beroende.

Arbejdsmarkedet.

(Under denne Rubrik optages alle saadanne Avertissementer, der angaar Tilbud om Plads og Efterspørgsel efter en saadan. *Udenbys Averterende maa medsende Beløbet* i Frimærker samt et 8 Øres Frimærke til Oversendelsen af Billetter. *Prisen er 10 Øre pr. Petitlinie.*)

En Sætter (omtrent 20 Aar) ønsker Plads fra Midten eller Slutningen af Marts. Billet mrkt. »119« bedes indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

En Færdigmager samt en dansk **Sætter** kan straks faa Plads i Sverige. Redakt. anv.

ANNONCER

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

THORVALD HAMANN & Co
HERLUF TROLLESGADE 5
Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.
Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".
Lager af Farver etc.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
GRUNDLAGT 1833

Tilsalgs.
2 brugte, men udmærkede, Hurtigpresser, dob. Postilformat (König & Bauer og Eickhoff) sælges **overordentlig billigt**. Billet mrkt. 876 indlægges paa dette Blads Kontor.

Til Maskeballet
den 10. Marts tillader jeg mig at anbefale min Maskerade-Garderobe. Særlig henledes Opmærksomheden paa min Afdeling af komiske Dragter, Masker, Parykker samt Rekvisiter, der forefindes i stort Udvalg og til billige Priser, og udlejes saavel enkeltvis som til Optog. Al Slags Maskering udføres.
Festaftenen vil jeg være til Stede med min Garderobe i Koncertpalæet, hvor jeg udfører saavel Kostumering som Maskering. Ærbødigst
Edw. Hansen
Baggesensgade 11 B, St.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 9
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 2. Marts 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Forening for Boghaandværk.

Den dannedes i Søndags under de gunstigste Varsler. Industriforeningens temmelig store Foredragssal var stoppende fuld af Arbejdere, Principaler, Forfattere og Kunstnere. For denne Forsamling udviklede Hr. *Hendriksen*, hvad Bogtryk og Bogbind *kunde* være, og hvad det *var* nu; i korte Træk skildrede han Aarhundredets tekniske Fremskridt for skarpt at dadle Storindustriens ødelæggende Indflydelse paa alt, hvad der gav Arbejdet Aand og Sjæl, forsikrede Arbejderne om, at de, i Bestræbelserne for at ophjælpe den faglige Dygtighed, kunde vente at finde en varm Støtte i denne Forening og sluttede endelig med indtrængende at opfordre enhver Ven af en sund og god Udvikling paa de nævnte Omraader til at slutte sig til Foreningen.

Den korte Diskussion, der paafulgte, frembød ikke særlig Interesse; man vedtog endelig Love og sluttede sig med 185 Stemmer mod 10 til den af Indbyderne foreslaaede Bestyrelsesliste. Ganske komiskt ytrede nemlig to *Bogtrykprincipaler* Tvivl om et af de foreslaaede Bestyrelsesmedlemmers Brugbarhed som Repræsentant for Arbejderne; disse bad imidlertid d'Hrr. om endelig ikke at tage sig af deres Sager og overlod dem at skære Mørbraden paa en anden Maade. Bestyrelsen kom til at bestaa af Xylograf *Fr. Hendriksen*, Kunstmaler *Karl Madsen*, Dr. *Kristoffer Nyrop*, Bogbinder *Immanuel Petersen*, Bogtr. *Victor Petersen*, Boghandler *Gustav Philipsen* og Bogtr. *A. Thiele*. Til Suppleanter valgtes: Typograf *A. Dahlquist*, Dr. *E. Gigas* og Typograf *Carl Lassen*.

Foreningen er hermed traadt fra Ideens Verden ud i Virkeligheden. Vi haaber, den vil faa Nytte og Glæde af sin Virksomhed. Sandt nok, der er knyttet saa mange forskelligartede Interesser til den, at det maaské vil falde vanskeligt at tilfredsstille dem alle. Men ét Gode er der: det er alle Interesser, som ved Samarbejde er i Stand til hver paa sit Omraade at udrette noget godt. Man vil hos de Mænd fra de forskelligste Livsstillinger, som har knyttet deres Navne til Foreningen, kunne gøre Regning paa et Fond af Kundskabsfylde, som i Forbindelse med det Materiale, man enten ved Laan eller Gaver vil kunne raade over, uden Tvivl vil virke frugtbargørende paa de Kræfter, der har sluttet sig sammen for at løse den stillede Opgave, og Arbejderne vil ved fornuftig Benyttelse af den Magt, der er til deres Raadighed, i Forbindelse med en klog Udnytten af de Resultater, der forhaabenlig vil komme ud af hele denne Bevægelse i Retning af at hæve den faglige Dygtighed, ad denne Vej naa videre i deres Bestræbelser for at opnaa ordnede Lærlingeforhold end nogensinde før. Om Principalerne i tilstrækkelig Grad vil faa Øjnene op for den Fare, der truer Fagets Udvikling, vil Tiden vise, men vist er det, at Arbejdernes vedvarende Tilslutning til den ny Forening i væsenlig Grad vil afhænge af den Støtte, man viser deres Bestræbelser i denne Retning.

Vi byder Forening for Boghaandværk velkommen. Vi vil ønske, den sejrrigt maa kunne føre sit vidtomfattende Program igennem — at den i hvert Fald ikke vil trættes, men energisk tage fat paa Arbejdet.

Arbejderne skal man finde paa Pladsen.

Referat.

Mødet Kl. 12 havde samlet de fleste Indbydere; efterat *F. Hendriksen* kort havde udviklet den vordende Forenings Program, førtes der en livlig Diskussion om dette mellem Dr. *Bruun*, Boghandler *Philipsen*, Forstanderen for teknisk Skole, Kapt. *Thalbitzer*, Bogtr. *O. C. Olsen* o. fl. Kl. 1 aabnedes Dørene, og i et Nu var Salen besat til sidste Plads. Bogtr. *O. C. Olsen* aabnede Mødet efterat have meddelt, at han efter Indbydernes Opfordring overtog Dirigentposten. Han gav dernæst Ordet til

Xylograf *F. Hendriksen*: Det er et glædeligt Tegn, at vort Forslag har vundet en saa stor Tilslutning, som Tilfældet er. Indbyderne er sig bevidst at have taget fat paa en meget omfattende Opgave, men den kan ikke være ringere, hvis den skal have nogen Betydning. Vi har gjort store Fremskridt paa det tekniske Omraade, men Forstaaelsen af den Gærning, der skal udrettes, mangler. Er det ikke besynderligt, at Aarhundredets mægtige Hjælpemidler i Virkeligheden ikke har bragt os saa vidt, at man med Rette kan sige, at vort Haandværk kan maale sig med gamle Tiders solide Arbejde. Der mangler Nutiden Respekt for Opgaven; det er i og for sig en saa vanskelig Ting at fremstille en smuk Bog, at mange, som nu mener dette at være den mest ligefremme Sag af Verden, først skulde betænke sig paa at give sig i Lag dermed. Vi mener, at det ogsaa her i Landet kun staar daarligt til med solidt og dygtigt Arbejde; derfor foreslaar vi Dem i Dag at yde os Deres

Bistand til, at der kan indtræde en Forandring heri. Begyndelsen vil maaske blive ringe. Naar man véd, at der intet Steds i Norden udkommer noget Skrift med den Opgave, vi har berørt i Foreningens Formaal, kan man maaske synes, at det er en noget dristig Tanke af os at foreslaa det. Men vinder vi først frem til at skaffe os Ørenlyd i Fagkredsene og hos Publikum, er maaske et saadant Forsøg endda ikke saa voveligt; til en Begyndelse kan vi da nøjes med mønsterværdigt udstyrede literære Arbejder.

Vi har sagt til Arbejdernes Repræsentanter, at de Punkter, de særligt har ønsket taget under Behandling, foreløbig maatte vente. Fagskolers Oprettelse og Bestræbelserne for ordnede Lærlingeforhold har vor Sympathi og vort Bifald, men det er ikke vor Mening at tage disse Sager direkte op. Saa længe der ikke er fuld Enighed mellem de bestaaende Arbejderorganisationer om, hvorledes den Ting skal ordnes, har vi ikke i Sinde at blande os deri. Naar det først skér, kan jeg forsikre Arbejderne om, at de hos os skal finde en Støtte, for saa vidt det paa nogen Maade staar i vor Magt.

Jeg opfordrer Dem til at slutte Dem til os til Fremme for de Formaal, Foreningen har sat paa sit Program.

Dirigenten takkede paa Forsamlingens Vegne Hr. Hendriksen.

Boghandler *Philipsen* motiverede Lovene og omtalte udførligt § 3 angaaende Valg efter Forholdstalsvalgmaaden, som væsenlig var sat ind, for at Foreningens Medlemmers mangeartede Interesser kunde tilfredsstilles.

Højesteretssagfører *Octavius Hansen* takkede paa Konsumenternes Vegne de Mænd, som havde taget Initiativet til Dannelsen af Foreningen, som han fandt paatrængende nødvendig. Han ønskede, at Bestyrelsen i særlig Grad vilde tage sig af det dagligdags Arbejde; de Bøger, der f. Eks. bødes vore Børn i Skolen, var elendige baade i Retning af Papir, Tryk og Indbinding. Vi var, saavel i denne Retning som ogsaa med Hensyn til spraglede Omslag, Efterlignere af Tyskland, hvis Arbejde dog stod langt under Frankrigs og Englands. Det galdt om at indføre en bedre Smag; det luksuriøse Arbejde maatte blive en Biting.

Fr. Hendriksen: Vore Midler vil naturligvis være for ringe til, at vi kan paabegynde kostbare og storartede Samlinger; det er min Mening, vi hellere maa have ganske enkelte Ting, men da ogsaa noget virkelig godt. Selvfølgelig vil det være vanskeligt, men for umuligt ansér jeg det ikke; der vil jo saaledes paa den kommende Udstilling være Lejlighed til Erhværvelsen af noget virkelig godt, f. Eks. Bogbind.

Bogbinder *Thomsen* gav Højesteretssagfører Hansen Ret i, at der meget ofte leveredes daarligt Arbejde, men tidt var det Forbrugernes egen Skyld; Boghandlerne løb fra Dør til Dør for at opnaa billigt Bogbinderarbejde. Giv Arbejderne en bedre Fortjeneste — da opnaas ogsaa respektabelt Arbejde.

Dirigenten satte Lovene under Afstemning; de vedtoges enstemmig.

P. Christensen foreslog derpaa at vælge de ovennævnte Herrer til Bestyrelsen.

Bogtrykkerne *Bernsteen* og *A. Hannover* vilde foretrække en virkelig Arbejderrepræsentant for Arbejderne; de ønskede derfor at ombytte Victor Petersen med *Emil Sørensen*. Efter at F. Hendriksen havde meddelt, at man netop havde taget særligt Hensyn til Arbejderne ved at foreslaa en af den største typografiske Arbejderorganisations Repræsentanter, skred man til Afstemning; den foreslaaede Bestyrelsesliste gik igennem med oven anførte Resultat.

„Konkurrence-Vanvid".

Under denne Overskrift stod i »Typograf-Tidende« Nr. 18 for 27. Marts 1887 at læse et Stykke, der omtalte et Tilbud, Hr. Bogtrykker Colberg havde gjort paa et Blad. Dette Blad, der blev trykt i København for 75 Kr., vilde Hr. Colberg trykke for *35* Kr. Og »Typograf-Tidende« udbryder i samme Anledning: »Vi kender ikke Hr. Colbergs Fyrtøj, men det forekommer os, at han kun kan arbejde med Lærlinge, og at han selv maa være tilfreds med en Drengs Løn«. Da det maaske kunde interessere Bladets Læsere at lære »Hr. Colbergs Fyrtøj« nærmere at kende, skal jeg oplyse dem om, at hele Personalet bestaar af — *2 Jomfruer*. Disse 2 Jomfruer besørger det hele, idet Hr. Colberg nemlig bor et Par Mil ude paa Landet, hvor han driver Høkerhandel. Hele Ugelønnen overstiger saaledes ikke 10 Kr., saa man vil maaske efter dette bedre kunne forstaa Hr. Colbergs billige Tilbud. Det vil derfor ikke blive »en glimrende Pengetilsætning«, men derimod en glimrende Pengefortjeneste. Hr. Colberg havde tidligere 2 Typografer, men de er døde begge to (at de er sultede ihjel, vil jeg dog ikke paastaa, da de arbejdede paa egen Kost). Den ældste, der var over 30 Aar, da han døde, har fortalt, at den højeste Gage, han nogensinde havde opnaaet, var — 10—12 Kr., ellers maatte han nøjes med 6—8 Kr. paa egen Kost.

De typografiske Forhold paa Bornholm er alt andet end lystelige, idet der nemlig ikke alene arbejdes med Lærlinge, men ogsaa i stor Maalestok med Jomfruer, der for 4—5 Kr. om Ugen staar og negler en forbavsende Mængde skær Sats op.

Jeg skal maaske ved Lejlighed give en Del nærmere Oplysninger om Forholdene paa de forskellige bornholmske Trykkerier. *Fargopyt.*

Om „plant" Papir.

I Henhold til Hr. Alfred Tiedjes Artikel i »Typ.-Tid.« Nr. 7, skal jeg fuldstændig give ham Ret i, at det særligt er ved Papir fra Dalum Fabrik, de omtalte Géner forefindes, nemlig at det slaar Folder i Kanten og er glat paa Midten, hvorved det selvfølgelig ikke kan komme til at ligge glat til Mærkerne, og jeg har iagttaget, at det navnlig er ved Brugen af saadant Papir, de omtalte »Falser« forekomme. — Dog forefindes disse Géner ogsaa til Tider ved Papir fra andre Fabriker.

Ligeledes er der en anden Géne ved de fleste Papirsorter, som jeg synes bør omtales ved samme Lejlighed, nemlig med Hensyn til Papirets Beskæring. Det hører næsten til Sjældenhederne at faa et Ark Papir, der er fuldstændig lige paa alle Kanter. Skal vi give Papirfabrikerne Reprimander, saa lad dem faa den med, den skader ikke.

Kunde der virkes hen til, at Fabrikerne leverede fuldstændigt plant og lige Papir, vilde meget være vundet, og de ubehagelige »Falser« og Dubleringer vilde efter min Mening sjældnere forekomme.

Horsens, 21/2 88. *Th. Lassen.*

Forskelligt.

„Forening for Boghaandværk" afholder sit første Møde Søndagen den 18. Marts. Udstillingen vil forhaabenlig omfatte et Udvalg af Bøger, trykt af Lavrens Benedict, der arbejdede i København i Slutningen af det 16. Aarhundrede.

Den typografiske Forening.

Medlemmerne opfordres til talrigt at slutte sig til *Forening for Boghaandværk*. Indmeldelser kan enten ské hos et af Styrelsens Medlemmer eller paa de hos Inkassatorerne omdelte Medlemslister. Kontingentet, 1 Kr. aarlig, opkræves kvartalsvis. *Styrelsen.*

Da den til Søndag den 19. Februar indvarslede

halvaarlige Generalforsamling

ikke var beslutningsdygtig, indkaldes den herved til **Lørdag den 3. Marts**, Aften Kl. 10, i Foreningens Lokale, Lille Kongensgade 25.

Dagsorden:

1. Formanden aflægger Beretning om det forløbne Aar.
2. Halvaars-Regnskabets Fremlæggelse og event. Godkendelse.
3. Budgettet for indeværende Halvaar samt Budgettet for »Typograf-Tidende«.

Denne Generalforsamling er beslutningsdygtig uansét de Mødendes Antal. *Styrelsen.*

Foreningens Maskebal

afholdes **Lørdag den 10. Marts** i

Koncertpalæets

rummelige og elegante Lokaler.

Sé det nærmere af Programmet.

Ny Medlemmer.

Jørgen P. Jørgensen (har tidl. været Medlem; Bagges Bogtr.).

Chr. Schmidt (Nielsen & Lydiches Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Peter P. Sommer (sidst arb. i Aalborg; Bagges Bogtr.).

J. Zebitz (sidst arb. i Sakskøbing; arbejdsløs).

Typografernes Hjælpekasser.

Søndagen den 4. Marts, Formiddag Kl. **10½** afholdes den ordinære halvaarlige Generalforsamling paa **Søfryd.**

Dagsorden:

1. Regnskabets Godkendelse for det forløbne Aar.
2. Meddelelse om Udfaldet af Valgene til Styrer og Revisor.
3. Sygehjælpen af 18 Kr. nedsættes til 16 Kr.,

eller:

Kontingentet for 18 Kr.-Sygehjælp forhøjes fra 45 til 55 Øre ugenlig. *Styrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 fortsættes Indøvelsen af Marschen. Alle bedes møde. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Som andet Steds i Bladet meddelt er Medlem af »Dsk. typ. Foren.«, Typograf *Carl Bressendorf* af *Slagelse* død den 21. ds.

Der vilde altsaa i den Anledning være at foretage den i Lovene foreskrevne Opkrævning af 1 Kr. pr. Medlem, men under 24. ds. har Hovedbestyrelsen modtaget den i Hjælpekassen af 1885 resterende Kassebeholdning, stor 335 Kr. 14 Øre, der er tilstillet Hovedbestyrelsen paa den Betingelse, at de 300 Kr. saa hurtigt som muligt tilsendes Typograf Bressendorfs Efterladte, og **at der ved dette Dødsfald ikke finder nogen ekstra Opkrævning Sted i „Dansk typ. Foren.".** De 35 Kr. 14 Øre indgaar i Hovedkassen.

Som Følge heraf vil der ikke være at foretage nogen ekstra Opkrævning i Følge Lovenes § 57 i Anledning af Typograf Carl Bressendorfs Død.

Aarhus, den 25. Februar 1888. *Hovedbestyrelsen.*

Ny Medlemmer.

Odense, Sætter *Hans Bech* (udl. i Miloske Bogtr. i Odense d. 16. Februar 1888).

Ringkøbing, *Jørgen Peter Sørensen* (udl. i Th. Nielsens Bogtr. i Herning d. 1. Januar 1888).

Indvendinger mod deres Optagelse maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus (Ebeltoft), *Aug. Pødenphandt* (sidst arbejdet i Kolding).

Bortrejste Medlemmer.

Assens, *Ernst Lauritz Jørgensen* til Nykjøbing F.

Døde.

Slagelse, *Carl Bressendorf.*

Brevkasse.

Flere Indsendere bedes vente til næste Nr.

Arbejdsmarkedet.

En Sætter (omtrent 20 Aar) ønsker Plads fra Midten eller Slutningen af Marts. Billet mrkt. »119« bedes indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

D. Voigt & Co.
København K. Amagertorv 10.
Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.
Etableret 1870.

Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.

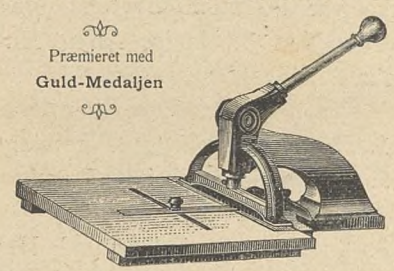
Repræsentanter for:
Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.
Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.
Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.
Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.

Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

Haand-Perforér-Maskine

Præmieret med
Guld-Medaljen

af **nyeste og forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales
paa det bedste.
Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.
Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.
Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.
Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16
Ferd. Maurer & Co.
Maskin-Fabrik.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81
Værksted for
Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

GRUNDLAGT 1833

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Til Maskeraden
kan ærede Kolleger faa smukke hvide **Balhandsker** til **halv Pris** fra Manufakturhandelen **Adelgade 40.** *Th. Jensen.*

En **Slagpresse** og en lille **Valse** er billig tilsalgs; gl. Amagertorv 27, 1, tilv. (ligefor Helligaandskirken).

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 10	København, den 9. Marts 1888	XV. Aargang
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.		Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

„Arbejder-Venlighed".

Det er ikke meget fornøjeligt at »rejse paa Kunsten« i disse Tider; overalt, hvor man kommer frem, sér det mørkt ud — Typografer afskediges, Lærlinge antages —, intet Lysglimt viser sig paa Horisonten.

Det er unyttigt at spørge om Arbejde, naar man kommer ind paa de forskellige Trykkerier — man véd i Forvejen, at der ikke er noget, men gør man det alligevel, bliver Spørgsmaalet altid mødt med et forbavset: »Arbejde —?« som om det var noget helt utænkeligt, at der var Arbejde at faa noget Steds — og desværre er det jo ogsaa omtrent saaledes. Er den Adspurgte af en mere meddelsom Natur, kan man da undertiden faa en nærmere Forklaring over, *hvorfor* det er saa utænkeligt, at der skulde være Arbejde at faa dér i Byen.

Og altid — eller saa godt som altid — kan den egenlige Grund samles i det ene Ord: *Lærlingene*; — dog, dette behøver man i de fleste Tilfælde ikke at spørge om, man kan selv sé det, saa snart man træder ind i et Trykkeri.

Og det er ikke Bladtrykkerier af en enkelt politisk Farve, der driver dette Lærlinge-System; i et tidl. Nr. af »Typ.-Tid.« blev saaledes anført et Eksempel fra et saakaldt »demokratisk« Blad — jeg skal her anføre et lignende Tilfælde fra et »arbejdervenligt« Højreblad.

De kender maaské »Sjællandsposten« i *Ringsted*, redigeret og udgivet af Hr. *Ludv. V. Hansen*? Ja, kender De det ikke, gør det i Grunden heller ikke noget — der er Intet tabt ved det, intet Godt i det mindste.

Hr. Hansen er nok egenlig Typograf, og som saadan kunde man vente at finde lidt Humanitet og Arbejder-Venlighed — for ikke at tale om *Kollegialitet* — netop hos *ham*. Disse Forventninger maa imidlertid betragtes som i høj Grad skuffede.

Nævnte Hr. Hansen synes nemlig at være en stor Tilhænger af Lærlinge-Systemet; thi, efter hvad jeg erfarede, bestaar hans Personale for Tiden af **1 — én — Typograf og 5 — fem — Lærlinge**! hvoraf én er Ombrækker, samt hans Søn, et ungt Menneske, der nok 1—2 Aar har studeret Typografien, og som allerede skal fungere som — »Faktor« (formodenlig for senere at overtage sin Faders »Geschäft«), og der er ingen Udsigt til, at det bliver bedre.

I Sandhed et smukt Resultat — et Bevis for Hr. Hansens »Arbejder-Venlighed«!

Og hvilken Uddannelse kan saa mange Lærlinge faa paa et saadant Trykkeri, hvor der ingen er til at oplære dem, og hvorledes vil det gaa disse Lærlinge, naar de har udstaaet deres Læretid? De vil da sikkert faa et Spark og blive kastet ud paa Landevejen, uden at have lært andet end at »stikke paa«; naar de skal begynde at høste Lønnen for deres Arbejde, har Hr. Hansen vist ikke mere Brug for dem, der skal da antages nye Lærlinge; thi det gælder jo blot om billig Arbejdskraft — paa Standens og Samfundets Bekostning!

Intet Under, at Faget synker dybere og dybere saa vel i økonomisk Retning, som med Hensyn til Dygtighed.

Deres ærb.

I Februar 1888. *P. Q.*

Limtypi.

Under denne Rubrik findes i »Typ. og lith. Meddelelser« Nr. 114 en Artikel, ledsaget af et smukt udført Portræt, der angives at være trykt med en Limkliché. Hr. Th. Hamann bekendtgør i denne Artikel, at han modtager Ordres til en Pris af 4 Øre pr. □ Cm., og i Artiklen hedder det: »Limtypi er imidlertid ikke alene billig og hurtig at fremstille, men den giver ogsaa langt bedre Resultater end Zinkætsningen, *fordi der her finder en direkte Overføring Sted.*«*)

Lokket af den glimrende Anbefaling, den billige Pris og det virkelig smukke Arbejde, indsendte jeg til Hr. Hamann et Fotografi af en Bygning og bestilte en Kliché i en Størrelse, der overskred Minimaltaksten, nemlig 8×12 Cm., og ventede altsaa at faa den for 3 Kr. 84 Øre, men blev ubehageligt overrasket ved at faa Klichéen tilsendt pr. Opkrævning af *9 Kr. 60 Øre.* Paa Forespørgsel hvorledes dette hængte sammen, fremkom Hr. Hamann med den Oplysning, at **Limtypi ikke kan udføres direkte efter Fotografi**, *men at der først maa gøres et Autotypi,* hvilket forhøjede Prisen pr. □ Cm. til 12 Pf.! Det var mig selvfølgelig

*) Udhævet af mig.

ikke om at gøre at faa netop en Limkliché — jeg kan godt hjælpe mig med Autotypi, som jeg kan faa til samme Pris fra gode tyske Anstalter (Gaillard i Berlin o. fl.), — men kun at faa en god og *billig* Kliché, saa jeg behøver næppe at tilføje, at den Slags Forsøg skal jeg ikke gøre oftere. Det forekommer mig, at Hr. H. havde handlet koulantere, om han havde meddelt mig den Prisforhøjelse, som hin Mangel ved Limtypi vilde forvolde, jeg kunde da have valgt hvad jeg vilde, og altsaa undgaaet at faa en Kliché, som ganske vist giver et ordenligt Aftryk, men om hvis Holdbarhed jeg jo endnu aldeles intet kan sige.

Jeg meddeler dette til Efterretning for andre, der muligvis kunde faa Lyst til at hoppe paa Hr. Hamanns Limpinde. Billigheden er jo i dette Tilfælde kun Humbug.

Kolding, d. 21. Febr. 1888. *Warberg.*

Nogle Smaating.

Skøndt det i Almindelighed ikke anses for rigtigt at rose sig selv, saa antager jeg alligevel, at en Omtale af sine egne Forhold ikke vil blive ilde optaget blandt mine ærede Kolleger, naar samme holder sig udelukkende til Fakta. I »Typ. Tid.« Nr. 6 for 10de Februar 1888 findes »Nogle Smaating« af [?]. I sidste Stykke omtaler han, hvad han har set i Udlandet. Det glæder mig meget, men jeg vilde hellere ønske, at Hr. [?] vilde have aflagt et lille Besøg i mit Bogtrykkerilokale, Søndergade 66, Aarhus, det kunde da være muligt, at han der vilde finde adskillige af de Bekvemmeligheder, han nævner, for ikke at sige dem alle. Men trods dette, skal jeg dog langt fra paastaa at være naaet til noget fuldkomment, nej tværtimod. Men hvad jeg haaber, at Hr. [?] og enhver, der har arbejdet hos mig, vil indrømme, det er, »*at der hos mig har været en vis Bestræbelse til Stede for at gøre disse Lokaler saa hyggelige som muligt.*« (Hr. [?]s egne Ord). Men hvor længe jeg vil være i Stand til at fortsætte med disse Bestræbelser vil bero paa, hvad Typografer og Principaler kan enes om i en nær Fremtid. Og til Enighed er der ikke stor Udsigt. Mødet i Odense i Fjor var meget lovende; hvad er Resultatet blevet? Hvor er Principalforeningen? hvor er Udvalget? hvor er Formanden Hr. R. P. Jensen og hvad har han udrettet i det forløbne Aar??? Hvor er Sammenholdet blandt Typograferne? og hvor er Lærlingespørgsmaalet blevet af?

Man arbejder under den mest fortvivlede og »smudsige« Konkurrence. Lærlinge stødes ud paa Landevejen efter knap udstaaet Læretid og derved berøves Understøttelse af samvittighedsløse Principaler, der forestaar disse Udklækningsanstalter. Ingen paataler det! »Luskepeteriet« har grebet vidt om sig og vort Fag er i et værre Forfald nu end nogensinde tidligere. Derfor: »Vaagn op, Kolleger, og ryst Ladheden af Jer, før det er forsilde!« *Alfred Bjørnbak.*

Den ordinære Generalforsamling

den 3dje Marts 1888.

Til Dirigent valgtes *P. Arvedsen* og til Sekretær *L. Jensen.*

Punkt 1. *Formanden* aflagde Beretning. Det, som i det forløbne Aar havde vakt mest Opmærksomhed, var Repræsentantmødet i Kolding samt de Bestræbelser, der blev gjorte for at bringe de to københavnske Foreninger nærmere til hinanden, hvilket sidste dog som bekendt kun fik et daarligt Resultat. Konjunkturerne vare i Fjor saa slette, at vi i Reglen har haft ca. 35 Arbejdsløse pr. Uge. 2 Medlemmer vare i Aarets Løb afgaaede ved Døden, nemlig *Sønnichsen* og *Wetterstén*; desuden havde vi mistet nogle, som vare saa snæversynede at mene, at deres Interesser vare bedre tjente ved at indmelde sig i »Ny typ. Forening«.

Punkt 2. Halvaars-Regnskabets Fremlæggelse og eventuelle Godkendelse.

Formanden: Medens vi i de senere Aar altid har haft Underballance, kan vi denne Gang møde med et lille Overskud, hvilket den almindelige Kasse har givet, nemlig 239 Kr.; herfra maa dog drages en Underballance i Rejsekassen af 20 Kr. og i Arbejdsløshedskassen af 16 Kr., saaledes at det virkelige Overskud bliver 203 Kr. Med Hensyn til Rejsekassen maatte det bemærkes, at vi havde ca. 150 Kr. tilgode hos »Dansk typ. Forening«, og dersom man regnede disse Penge som Indtægt, hvilket man var berettiget til, var Overskuddet blevet ca. 350 Kr. Efter at Taleren havde foretaget en Sammenligning imellem de enkelte Punkter paa Regnskabet med de budgetterede Summer, anbefalede han Regnskabet til Godkendelse.

Revisor *Ch. Thomsen* havde ikke synderligt andet at bemærke til Regnskabet, end at der var indløbet en lille Talfejl, som han nærmere paaviste. Det foreliggende Regnskab var særdeles heldigt for os, naar vi ser hen til de sidste 5 Halvaarsregnskaber. Af udestaaende Fordringer var der intet indkommet i det forløbne Halvaar, men Revisorerne havde henvendt sig til flere Debitorer, og disse havde da lovet at betale; Summen af udestaaende Fordringer var 1023 Kr.

Formanden meddelte, at man havde overgivet et Par af Fordringerne til en Prokurator, og disse Penge vare temmelig sikre. Han beklagede, at de Folk, som havde laant Penge af Foreningen, vare saa sene med at betale disse tilbage, skøndt flere af dem stode i gode Pladser.

Fasmer omtalte en Inkassator, som skylder Foreningen en Del Penge; Taleren fandt det rigtigst, at Styrelsen klargjorde dette Punkt, da der gik adskillige Rygter om denne Sag.

Formanden oplyste, at man havde god Udsigt til at faa disse Penge, da Vedkommendes Broder var gaaet i Kavtion for ham og havde forpligtet sig til at betale Gælden; at dette sidste ikke allerede var sket, havde sin Grund i nogle for Kavtionisten ret uheldige Forhold.

Fasmer replicerede til Formanden; han fandt det beklageligt, at en Mand, som oftere fortjente 50 Kr. om Ugen, ikke selv kunde betale sin Gæld til Foreningen.

Ch. Thomsen oplyste, at der altid havde klæbet en Fejl ved Inkassationen, hvilket nu, da man havde forandret denne, ikke oftere kunde ske.

Stiedl kunde ønske, at Medlemmerne vilde vise Interesse for Foreningen ved at vælge Mænd til Inkassatorer, som de kunde stole paa, og ikke Folk, som brugte Foreningens Midler i Stedet for deres egne.

Regnskabet blev derpaa sat under Afstemning og godkendtes *enstemmig.*

Punkt 3. Budgettet for 1. Halvaar 1888. Dette forelagdes og motiveredes af *Formanden*, der gjorde opmærksom paa, at Indtægterne var beregnet temmelig lave, medens Udgifterne mere maatte betragtes som Maksimums-Summer; det var udenfor al Tvivl, at

Overskuddet vilde blive en Del større end paaregnet. Taleren gennemgik dernæst de forskellige Poster, og gik derpaa over til at forelægge Budgettet for »Typ. Tid.«. Bladets Trykningsomkostninger vare ganske vist stegne med gennemsnitlig 2 Kr. 50 Øre pr. Numer, men til Gengæld havde Ejerne faaet en betydelig Indtægt i Annoncerne. Posten for ekstra Tryksager og Porto var saa stor paa Grund af, at det koster Penge at sætte en Agitation i Gang for at faa Annoncer. Bladets Status var nu saa god, som den kunde blive.

Ch. Thomsen oplyste om, at Renterne vilde blive 35 Kr., da der var flyttet 2000 Kr. over i Sparekassen. Han havde tænkt paa at stille Forslag om at nedsætte Rejsehjælpen, men da Foreningen atter var i Fremgang, vilde han ikke fremkomme med noget saadant.

Fasmer bragte Formanden en Tak for hans betydelige personlige Arbejde for at forskaffe Bladet Annoncer.

Formanden kvitterede for denne Tak, som han dog med Glæde vilde dele med Hr. Victor Petersen.

Wm. Sørensen anbefalede, at faa fremragende Teknikere til at skrive lidt til Bladet, selv om Udgiften saa skulde blive noget større.

Stiedl ønskede, at vor Forening altid maatte være i Spidsen, for at Bladet stedse maatte staa som Nr. 1.

Budgetterne sattes dernæst under Afstemning og vedtoges *enstemmig*.

Udenfor Dagsordenen rettede *Fasmer* en Forespørgsel til Styrelsen, om det var med dennes Vilje, at der arbejdede Folk i Rigsdagen, som *mente* at være Medlemmer af »Den typ. Forening«?

Formanden besvarede Forespørgslen derhen, at saa snart en Mand kom *indenfor* Rigsdagen og tog Arbejde dér, var han *udenfor* »Den typ. Forening«. Han vilde tillige meddele Forsamlingen, at der var nedlagt Indsigelse imod Optagelsen af et Medlem, som ikke havde bestaaet den Prøve, som »Dansk typ. Foren.« fordrer; man vilde nu lade Vedkommende arbejde her i Byen i nogen Tid, og saa underkaste ham en ny Prøve efter de samme Regler, som »Dansk typ. Forening« har opstillet. Taleren oplæste derpaa Udfaldet af Valgene til Foreningens Tillidsmænd.

De to Nyvalgte, *E. H. Rasmussen* og *L. Jensen* takkede for Valget.

Ch. Thomsen: Som De véd, har vi faaet et nyt Medlem ind i Bestyrelsen i Stedet for Hr. Otto Barnewitz, som er fratraadt. Jeg vil paa Forsamlingens Vegne bringe denne en Tak for hans Virksomhed for Foreningen. (Medlemmerne sluttede sig hertil ved at rejse sig).

Generalforsamlingen hævet. *L. J.*

Hjælpekassernes Generalforsamling

den 4de Marts 1888.

Generalforsamlingen aabnedes af Formanden *P. Jensen*. Til Dirigent valgtes *Charles Thomsen*.

Kassereren *N. Hansen* gennemgik i korte Træk det foreliggende Regnskab for 1887. I Sygekassen var der en Underballance paa over 1000 Kr., foruden de 600 Kr., som af Overskuddet skulde udredes til Pensionskassen. Sygedagenes Antal havde i Sammenligning med Sygedagene Aaret i Forvejen opvist en Forøgelse af 129. Af Kassererens Oplysninger fremgik det, at 18-Kroners Afdelingen havde givet et Underskud af 789 Kr., hvorimod 12-Kroners Afdelingen havde givet et Overskud af 853 Kr. Til Udgifterne maa dog endnu henregnes Honorar til Lægerne samt Andelen i Administrations-Udgifterne. Ligkassen havde ligeledes haft en lille Underballance. Da Ingen begærede Ordet til Regnskabet, sattes dette under Afstemning og godkendtes enstemmigt.

Valget til Styrer og Revisor havde givet følgende Resultat: Der var i alt afgivet 102 Stemmesedler, deraf havde *Emil Petersen* som Styrer faaet 94 St. og *Chr. Ewald* som Revisor 101 St.

Styrelsens Forslag om enten at nedsætte Sygehjælpen fra 18 Kr. til 16 Kr. eller at forhøje Kontingentet fra 45 Øre til 55 Øre motiveredes af *Kassereren*, idet denne henviste til, at det var 18-Kroners Afdelingen, som ikke kunde bære sig med det nuværende Kontingent. For øvrigt paastod han, at Typografernes Sygekasse var den billigste af alle de Sygekasser, han kender. *L. A. Nielsen* udtalte sig imod Kontingentforhøjelsen, idet han fandt, at det var urimeligt at forlange 25 Øre for en Sygehjælp af 6 Kr., hvorimod *H. Hansen* ansaa det fuldt forsvarligt, at de Medlemmer, der havde forsikret sig for 18 Kr., ogsaa maatte bære Skaden ved denne forhøjede Sygehjælp. *E. H. Rasmussen* vilde foreslaa Sygehjælpen i begge Afdelinger nedsat med 1 Kr., hvilket *Emil Petersen* ansaa for uhensigtsmæssigt. Det maatte til Trods for Underballancen paa Regnskabet betragtes som en Tilfredsstillelse at vide, at de Medlemmer, der har været syge, ikke har været nødsagede til at søge deres Tilflugt hos Fattigvæsenet, men at de har kunnet bevare deres borgerlige og politiske Rettigheder. *J. Pedersen* vilde stille Forslag om helt at slette 18-Kroners Afdelingen, idet Forslaget angaaende denne Afdeling i sin Tid havde været meget daarligt overvejet. *Bøhm* og *H. Hansen* saa i J. Pedersens Forslag en Uretfærdighed over for de Medlemmer, der havde betalt det forhøjede Kontingent i Tillid til, at de ogsaa kunde faa en forhøjet Sygehjælp, naar de trængte dertil.

Efter at en stor Række af Talere havde udtalt sig dels for og dels imod Forhøjelsen af Kontingentet, og efter at nogle Talere havde udtalt Ønskeligheden af at der maatte blive indført en anden Skala for Kontingentet, nemlig 3 Øre for hver Krone i Sygehjælp, sattes J. Pedersens Ændringsforslag under Afstemning; det forkastedes med overvejende Majoritet. Dernæst foretoges skriftlig Afstemning om Kontingentforhøjelsen; Forslaget vedtoges med 54 Stemmer mod 20. Paa Forslag af *Kassereren* vedtoges det at lade Forhøjelsen indtræde med April Kvartals Begyndelse.

Generalforsamlingen hævet.

Den typgorafiske Forening.

Ny Medlemmer.

C. P. Rasmussen (har tidligere været Medlem; Nielsen & Lydiche).

Oscar Severin Lundstrøm (udl. den 1. Oktbr. 1887 hos Nielsen & Lydiche; Triers Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Foreningens Maskebal

afholdes **Lørdag den 10. Marts** i

Koncertpalæets

rummelige og elegante Lokaler.

Sé det nærmere af Programmet.

Typografernes Sangforening.

Lørdag: Sidste Indøvelse af Marschen. Derefter Sammensang til den lille Koncert i Begyndelsen af April.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Bortrejste Medlemmer.

Køge, *P. Chr. Breinholdt* til København (arbejdsl.).
Roskilde, *Hermann Andersen* (arbejdsl.).

Brevkasse.

Naar *P. i S.* opgiver sit Navn tit Redaktionsudvalget for Provinserne, skal Deres Forespørgsel blive optaget.

Flere Indsendere bedes have Taalmodighed til næste Nr.

Hr. *A. P. i O.* Den »fuselduftende Buket« vil blive Dem tilstillet til behagelig Beskuelse; De vil deraf sé, at dens enkelte »Blomster« skyder langt, langt ud over Velanstændighedens Grænser. At Vedk. vil skyde sig ind under, at det var et aldeles privat Brev, er meningsløst, thi De vil sé, at den Syndflod af Injurier, hvormed han har overdænget Rd. Bm., vedrører denne sidstes Stillinger som Formand for »Den typ. Forening« og som Redaktør af »Typ.-Tid«. Vedk. har for øvrigt nu fundet en Afløbsrende for sin Galde-Syge i »Ny typ. Tid.«

Styrelsen anmoder om Oplysninger ang. om *H. P. Hansen-Kruse* fra Rødby og *Carl Schierbeck* fra Storeheddinge har arbejdet i Rigsdagen, da de har ansøgt om Optagelse i »Den typ. Forening«.

Arbejdsmarkedet.

En **Typograf**, der kan paatage sig Sætning samt Trykning paa Maskine, kan faa Plads *straks*. Billet mrkt. »T. Nr. 21« bedes snarest tilsendt dette Blads Kont.

ANNONCER

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

THORVALD HAMANN & Co.
HERLUF TROLLESGADE 5

Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.

Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".

Lager af Farver etc.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Billig tilsalgs

Leipziger Højde
ca. 600 ℔ Petit Fraktur
» 1200 » Bourgeois do.
» 800 » Korpus do.
» 1500 » do. Antikva
» 500 » do. Mediaval
» 600 » Blystege
15 Stk. Sættereoler.
1 dobbel Hurtigpresse for Avistryk
1 Korrekturpresse
1 3 H. opretst. Gasmaskine.

Prøveaftryk af Typerne sendes paa Forlangende.

Nicolai Cohen
Raadhusstræde 6
København.

Eine **leistungsfähige** deutsche Fabrik für Buchdruck- & Buchbind-Maschinen sucht unter Zusicherung günstiger Wiederverkaufsbedingungen eine

General-Vertretung.

Offerten sub Q. 6596 an **Rudolf Mosse, Cöln.**

Tilkøbs

ønskes en lille Akcidenspresse samt noget Udslutningsmateriale. Billet mrkt. »A. B.« indl. paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

Til Maskeraden

kan ærede Kolleger faa smukke hvide **Balhandsker** til **halv Pris** fra Manufakturhandelen **Adelgade 40.** *Th. Jensen.*

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 11
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1,25 Øre pr. Kv.

København, den 16. Marts 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Maskin-Industriens Udvikling paa Typografiens Omraade.

Hvis nogen i de gode gamle Dage, da Sætterne stod og stak paa ved Oljelampernes dæmpede Lys, havde fortalt dem, at der vilde komme en Tid, da Maskiner skulde kunne udføre deres Arbejde, vilde den Mand ufejlbarligt være bleven lét ad. Og havde man i sin Tid fortalt de gamle Trykkere, der udøvede deres Kunst ved Træpresserne, at der vilde blive opfundet Maskiner, som var i Stand til at trykke 15,000 i Timen, saaledes som Viktoriapresserne nu gør, vilde man ansé vedkommende for at være gaaet fra Sans og Samling.

Men der er løbet meget Vand i Stranden siden den Tid, og mange Tænkere har brudt deres Hjærner med at udfinde en Maade, paa hvilken der kunde arbejdes hurtigere og billigere, eller med andre Ord, paa ved Maskiner at overflødiggøre Haandens Arbejdere — i det mindste tildels.

Det første Resultat blev da de første, i deres Konstruktion simple, Hurtigpresser, som ved deres Fremkomst vakte stor Harme blandt Haandpressetrykkerne, idet disse mente, at de vilde blive gjort brødløse, naar de til Konkurrenter fik saadanne Uhyrer, som kunde producere mange Gange mere Arbejde, end de selv ved deres Hænder kunde bringe det til.

Derimod har det været meget mere vanskeligt at opfinde Maskiner, der er i Stand til at tage Arbejdet op paa Sætningens Omraade; men ogsaa her er der gjort mange Forsøg, som mere og mere er naaet frem imod Fuldkommenhed.

For ganske kort Tid siden læste jeg saaledes en Meddelelse fra Amerika, som gik ud paa, at man havde opfundet en Sættemaskine, som kan præstere det samme Arbejde som 6 Sættere, og den havde endda den store Fordel, at det ikke kostede meget at anskaffe den, en Fordel, som mange Arbejdsgivere næppe vilde undlade at gøre Brug af. Maskinen er nemlig saaledes indrettet, at et Tælleapparat kontrollerer, hvor meget der bliver sat paa den, og i Forhold til Satsmængden skal saa Beløbet indbetales efter Haanden, indtil det hele er betalt.

Opfindelsen af en saadan Maskine giver Sætterne god Grund til at tænke over, hvorvidt denne Maskine vil komme til at skade dem, og i hvor høj Grad dette vil være Tilfældet.

Selv om en Sættemaskine er nok saa fuldkommen i mange Retninger, vil der dog rimeligvis vedblivende være den Ulæmpe ved denne, at den kun kan bruges til »glat Sats« af en ensartet Skrift, medens Arbejder, hvori der forekommer flere Skrifter, næppe nogensinde vil kunne udføres med Maskinkraft. Men alligevel maa en saadan Opfindelse, som den her nævnte, bringe Fagets Udøvere til Eftertanke og maaske ogsaa vække nogen Ængstelse hos dem.

Og hvorfor?

Fordi disse Maskiner, naar de en Gang bliver fuldkomne, vil blive udnyttede paa en for Arbejderne uheldig Maade, ved ikke at komme hele Samfundet til Gode, men kun tages til Indtægt af en lille Del af Besiddende, medens den arbejdende Del af Befolkningen — her Typograferne — i Stedet for at høste Gavn deraf, kun vil komme til at lide derunder, idet de Arbejdsløses Tal vil blive forøget meget betydeligt.

Naar man nu har gjort sig dette klart, saa kan man egenlig godt forstaa, at Arbejderne modtager saadanne Opfindelser med Uvilje; thi i Stedet for at de skulde bringe Lykke og Velsignelse ind i den arbejdende Stand, vil de under de nuværende elendige Samfundsforhold kun blive til en Forbandelse for denne.

Spørger man mig saa, hvorledes jeg da mener, at det skulde være indrettet, vil jeg tillade mig at svare, at Samfundet skulde udnytte slige Opfindelser paa en saadan Maade, at Arbejdet blev lettet for Arbejderne, saaledes at disse kunde faa Lejlighed til at udvikle deres Aandsævner; derved vilde saadanne Opfindelser komme hele Samfundet, og ikke som nu, en enkelt Stand til Gode.

Det Maal, som Arbejderne bør søge at naa gennem deres Virksomhed for at hæve Arbejderstanden op i Højde med de andre Klasser i Samfundet, er at faa bibragt alle Arbejdere saa megen Oplysning og Indsigt i, hvad der angaar deres Tarv, at de vil kunne indsé, at Organisationen af Arbejderne i hele Verden er en bydende Nødvendighed, hvis de en Gang skal blive frigjort for det Aag, der i lange Tider har hvilet paa deres Skuldre.

Og er der først skabt en saadan international Organisation, saa behøver Arbejderne ikke at ængstes for de Opfindelser, som maatte blive gjorte paa Maskin-Industriens Omraade; thi saa vil det nok lykkes at holde dem i Tømme, som ikke bryder sig om Arbejdernes Velfærd, naar de blot herved kan tjene deres egne egoistiske Interesser. *L. Jensen.*

„Argus" og Hr. W. J. Petersen.

Uden i nogen som helst Maade at blande mig i det personlige, som de ovennævnte Herrers Artikler har indeholdt, kan jeg dog heller ikke undlade at give mit Besyv med i det, som er en Del af Kærnepunktet i d'Hrr.'s Mellemværende. Det kan ikke nægtes, at Lokalforeningsformanden i Faaborg har begaaet et meget væsenligt Brud paa Foreningens Love ved til Hans Peter Hansen, udlært den 1. Januar 1888, at udstede Medlemsbog og udbetale Rejseunderstøttelse, og selv Hr. W. J. Petersen drister sig heller ikke til at bestride dette, men naar han dernæst skriver: »Hvad Lokalforeningsformanden angaar, kan det jo ikke nægtes, at han har begaaet en Fejl, *men er det ikke undskyldeligt, naar det tages i Betragtning, at der saa ofte skér* **Forandring i Lovene**«, saa maa jeg oprigtig tilstaa, at jeg ikke kan følge Hr. W. J. P. paa hans vildsomme Vej. Thi det er jo en meget stor Fejl, at et Medlem, der har modtaget det Hværv at forvalte sin Del af Foreningens Anliggender, ikke gør sig bekendt med dens *vigtigste Bestemmelser;* har Lokalformanden virkelig manglet tilstrækkeligt Kendskab i saa Henseende — og man maa jo haabe, at den begaaede Fejl stammer fra utilstrækkeligt Kendskab til Foreningens Love —, da ligger det nær at antage, at han ikke har haft saare vanskeligt ved at blive à jour hos den tidligere Lokalformand (ɔ: Hr. W. J. P.); men det er her, som i saa mange andre af de smaa Lokalforeninger, en Skødesynd, en Ligegyldighed med Foreningens Anliggender, som er i høj Grad modbydelig. Hr. W. J. P.'s »*at der saa ofte skér Forandring i Lovene*«, er vel næppe forstaaelig for andre end ham selv, thi faktisk er der jo kun skét Forandring i Lovene den 12. Juni 1887, den 2. Juni 1884 og den 28. Maj 1882 — sidstnævnte Dag er jo den egenlige Grundlæggelse af »*Dansk* typografisk Forening«, og da det nu viser sig, at den nuværende Lokalformand i Faaborg har været i Besiddelse af denne Post siden Februar 1883, saa skulde man dog synes, at en saa lang Tid, *5 Aar,* absolut maa kunne give rig Lejlighed til at gøre sig bekendt med Foreningens *Grundregler.*

Men den Faaborg-Lokalformand er ikke den eneste, der nu og da overtræder Foreningens Love; det er desværre en temmelig udbredt Sygdom indenfor adskillige andre af »Dansk typ. Forenings« Lokalforeninger*), og om man end kunde have ét og andet at indvende imod *Maaden,* hvorpaa »Argus« har fremdraget Forholdene i Faaborg, saa maa man absolut være ham taknemmelig, fordi han afslører Misgrebene, naar og hvor de bliver ham bekendt; — kun ved at stille de paagældende Syndere i Gabestokken kan Ondet udryddes.

Hvordan gaar det ellers med Lokalformændenes *administrative Meddelelser til Foreningens Organ* (Typ.-Tid«)? Næppe nok Halvdelen af dem efterkommer fuldt ud den med den københavnske Forening indgaaede Overenskomst. —*F.*—

*) Hr. W. J. P. nævner i sin Artikel Navnet paa en lille fynsk By, hvis Lokalformand, der sés at have været i »Embedet« siden 1882, for en Tid siden udstedte en ny Medlemsbog til et gammelt Medlem, og da undlod at anføre, at vedkommende Boghaver var 25 Kr. skyldig til den københavnske Forening!

Vi har modtaget følgende Rettelse:

Hr. Redaktør!

I »Typograf-Tidende« Nr. 10 er optaget Referat af Hjælpekassernes Generalforsamling d. 3. Marts. Tillad mig en Berigtigelse. Der nævnes, at jeg foreslog en Nedsættelse af 1 Kr. i hver Afdeling. Det er ikke korrekt. Min Henstilling gik bestemt ud paa, at 18 Kr. reduceredes til 16, 12 til 11. — At fradrage 12-Kroners Afdelingen over 8 %, 18-Kroners Afdelingen 5—6 % kunde jeg ej være med til. *E. H. Rasmussen.*

Forskelligt.

Maskeballet i Lørdags faldt usædvanlig heldigt ud, og endskønt det fra Begyndelsen af syntes at være noget vel dristigt af Styrelsen, under de forhaandenværende Forhold at indlade sig paa et saa voveligt Foretagende, viste det sig dog, at Ideen havde vundet Medlemmernes Bifald. Ganske vist vil det materielle Udbytte blive forsvindende ringe, men dette var noget, som man straks fra Begyndelsen af var klar over, at der ikke skulde gøres Regning paa Overskud, hvorimod hele Vægten skulde lægges paa en fortrinlig Assistance samt paa, at Deltagerne skulde komme til at more sig; at dette sidste Maal er blevet naaet, kunde man høre af Deltagernes overensstemmende Udtalelser i denne Retning. Desværre viste Lokaliteterne sig at være meget for smaa i Forhold til det store Antal Besøgende, og for saa vidt der til næste Vinter skal afholdes en lignende Fornøjelse, vil Styrelsen komme til i Tide at sé sig om efter et større Lokale. Det af vort Medlem *Emil Stiedl* arrangerede Guttenberg-Optog gjorde stor Lykke, ligesom ogsaa de øvrige Assisterende høstede livligt og fortjent Bifald. Ved Bordet kunde der kun skaffes Plads til 200 Personer, medens en stor Del maatte slaa sig ned omkring i Værelserne. Talen for Foreningen holdtes af *Formanden,* der særligt fremhævede, at »Den typ. Forening« nu atter var kommet sig efter de Saar, som Splittelsen havde slaaet den, og at den nu som før vilde virke hen til det ene Maal: at forskaffe sine

Medlemmer og deres Familjer et passende Udkomme. Psevdonynem *Povl Strange* talte for Damerne, idet han stik imod den traditionelle Siropsros opfordrede Kvinderne til selv at tage Haand i Hanke med, hvor det drejer sig om deres eget Ve og Vel. *N. Hansen* talte for de Besøgende, *E. Petersen* for Digterne af Sangene (b. og Pl. St.) og *Barnewitz* for Styrelsen. Efter at *Formanden* havde rettet en Tak til E. Stiedl for den Flid, hvormed han havde arrangeret det vellykkede Optog, rejste man sig fra Bordet og Dansen fortsattes nu til Kl. 5.

Den typgorafiske Forening.

Ny Medlemmer.

Jens Andreas Wulff (udl. d. 1. Marts d. A. hos Jørgensen & Ko.; arbejder samme Sted).

H. P. Hansen-Kruse (udl. d. 1. Oktober 1887 hos Bogtr. Petersen i Rødby); *H. P. Frederiksen* (udl. d. 1. November hos Bogtr. Willerup i Vordingborg) — Truelsens Bogtr.; *Carl Sjøbeck* (udl. d. 1. Oktober 1887 i Storeheddinge) Herdahl jr.s Bogtr.; de tre sidstnævnte har i en kort Tid arbejdet i Rigsdagen.

Indvendinger mod Optagelsen maa ske senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

De Herrer, der har modtaget Billetter til Maskeballet til Forhandling, bedes opgøre Regnskabet med Formanden i Morgen Aften. *Styrelsen.*

Efterlysning.

Paa Grund af de daarlige Garderobe-Forhold i Koncertpalæet er følgende Genstande bleven forbyttede: *1 Par ny Dame-Sko med Galocher* samt *en sort strikket Dame-Vest.* Endvidere er tabt *et forgyldt Dame-Armbaand.* Disse Genstande bedes snarest afleverede til Formanden, Pilestræde 36, Bgb. 3. Sal.

FORENING · FOR · BOGHAANDVÆRK ·

MØDE: Søndag d. 18. Marts Kl. 12 i Industriforeningens store Sal.

Udstilling: LAURITZ BENEDICHT.

Foredrag af Bibliothekar Dr. *Chr. Bruun.*

Kun indmeldte Medlemmer har Adgang til Mødet.

Af Hensyn til den overordenlig store Tilslutning til Forening for Boghaandværk bedes Medlemmerne paa de respektive Trykkerier at vælge en Inkassator til at forestaa Opkrævningen af Bidrag og Affattelsen af Medlemslister. Inkassatorerne anmodes om hurtigst muligt at indsende Medlemslisterne til en af Undertegnede; Foreningens Bud vil hvert Kvartal opkræve Kontingentet hos Inkassatorerne.

Der vælges kun én Inkassator af hvert Trykkeris hele Personale.

Dahlquist	*Carl Lassen*	*Victor Petersen*
Thieles Bogtr.	Thieles Bogtr.	F. E. Bordings Bogtr.

Alderdomsforsørgelsen for E. Heinemann.

2. Regnskab.

	14/1	21/1	28/1	4/2	Ialt Kr.
Schultz	1.70	1.60	1.60	1.60	6.50
»Nationaltidende«	2.70	2.20	2.20	2.20	9.30
Græbe	1.50	1.50	1.50	1.50	6.00
Jørgensen & Co.	0.40	0.40	0.40	0.40	1.60
»Politiken«	1.20	1.20	1.20	1.20	4.80
»Social-Demokraten«	1.80	1.80	1.80	1.80	7.20
»Adresse-Avisen«	0.30	0.30	0.30	0.30	1.20
B. T.	»	5.00	»	»	5.00
»Dagbladet«	»	»	7.00	»	7.00
Ialt Kr.	9.60	14.00	16.00	9.00	48.60

Med tidligere Kr. **47.20** nu Kr. **95.80**.

I forrige Regnskab var Hovedsummen fejlagtig angivet til Kr. 47.00 i Stedet for Kr. 47.20.

Vi finder Anledning til at gjøre opmærksom paa, at de uensartede Beløb, som 1. og 2. Regnskab udviser, hidrører fra Bidrag, der er ydet én Gang for alle. Vi har foretrukket at indbetale Beløbene til H., efterhaanden som de er kommet ind.

»Aftenbladet«s Personale fratraadte med 4. Uge paa Grund af Personalets Opløsning ved Bladets Overgang til en anden Bogtrykker.

Med Tak

J. F. Møller. *Alb. Petersen.*

Typografernes Sangforening.

I Morgen Lørdag intet Møde.

Ærede Medlemmer, der endnu ikke har betalt Kontingent for Slutningen af Regnskabsaaret, bedes sende dette i Løbet af *i Morgen Lørdag* til Kassereren, Vald. Carlsen, Müllers Bogtr., Lille Kongensgade.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Horsens, *O. P. Christensen* (udlært hos H. Fogh i Horsens d. 1. Marts 1888).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Nykøbing F., *E. L. Jørgensen* (sidst arbejdet i Assens).

Arbejdsmarkedet.

(Under denne Rubrik optages alle saadanne Avertissementer, der angaar Tilbud om Plads og Efterspørgsel efter en saadan. *Udenbys Averterende maa medsende Beløbet* i Frimærker samt et 8 Øres Frimærke til Oversendelsen af Billetter. *Prisen er 10 Øre pr. Petitlinie.*)

En Typograf, 21 Aar, søger Plads. Gode Anbefalinger haves. Billet mrkt. »762« bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

D. Voigt & Co.
København K. Amagertorv 10.
Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.
Etableret 1870.

Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.

Repræsentanter for:
Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.
Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.
Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.
Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.

Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

CHR. HOSTMANN
CELLE (HANNOVER)
Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrations-farver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81
Værksted for
Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

Et komplet Bogtrykkeri,

bestaaende af Skrifter (ca. 2 Aar gl.) for over 2000 Kr., Kasser og Reoler, en Dobbeltpostil Eickhoffs Hurtigpresse samt en Minerva-Presse for Fodkraft af største Format, ca. 33×48 Ctm., sælges straks paa Grund af Tvangssalg for 2000 Kr. kontant. Billet, mrkt. 1653, modtager dette Blads Kontor.

Billig tilsalgs

Leipziger Højde
ca. 600 ℔ Petit Fraktur
» 1200 » Bourgeois do.
» 800 » Korpus do.
» 1500 » do. Antikva
» 500 » do. Mediæval
» 600 » Blystege

15 Stk. Sættereoler.
1 dobbel Hurtigpresse for Avistryk
1 Korrekturpresse
1 3 H. opretst. Gasmaskine.

Prøveaftryk af Typerne sendes paa Forlangende.

Nicolai Cohen
Raadhusstræde 6
København.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 12
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 23. Marts 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Strøtanker.

Ved at læse »Typ.-Tid.«s sidste Nr. paakommer der mig og vist nok mange foruden en betænkelig Uro, hvilket er ganske naturligt, naar vi Typografer hører Tale om Sættemaskiner, og der saa oven i Købet leveres en tidligere læst Krønike »fra Amerika« om Opfindelsen af en »meget billig Sættemaskine«, som skulde kunne præstere næsten lige saa meget skær Sats, som *6 Sættere* (!) i samme Tidsrum. Ved imidlertid at tage lidt mere praktisk paa denne Sag, vil man snart faa et helt andet Syn paa den. Det er nemlig en Kendsgærning, at alle Opfindelser i denne Retning maa strande paa Udslutning af Linjerne og Læsning af Manuskriptet, hvilket næppe vil kunne forceres mere end ved de nuværende Maskiner, da der jo, som Erfaringen har vist, absolut maa bruges Menneskekraft hertil. Naar man for Resten skulde dømme efter de hidtil gjorte Erfaringer, da lader Sættemaskinen ikke til at have nogen stor Fremtid for sig, i det mindste ikke her hjemme under vore smaa Forhold, thi Udgifterne til Reparationer og Korrekturbetaling for den præsterede Sats har gjort Ejerne af disse Maskiner mindre tilfredse med Forrentningen af den store Kapital, som de koster, ja en enkelt skal endog have ladet dem gaa over til andre, som man siger har dem staaende ubenyttede, maaske blot for Reklame.

* * *

Samtidig med denne Betragtning angaaende vor Stilling til Sættemaskinen, kunde vi maaske kaste et Blik paa Sætterens Uddannelse i det Hele til hans fremtidige Haandværk, og det er jo en bekendt Sag, at denne gennemgaaende lader meget tilbage at ønske, idet jo adskillige af os har maattet søge at udvide vore Kundskaber til »Kunsten«, der for mange er altfor forsvindende, saa godt som muligt efter en lang, men som oftest yderst slet anvendt Læretid; thi en Lærling kan bruges til meget! Jeg har f. Eks. sét ham blive benyttet saaledes: Om Morgenen Fejning af Gulvet, gøre Ild i Kakkelovnen, feje Gade eller kaste Sne, løbe paa Postkontoret og udføre andre Byærinder, hente Brændsel o. s. v., hvormed Formiddagen gik, og saa endelig om Eftermiddagen kunde han komme til at sætte i et Par Timer en Smule skær Sats, naar Bladet fordrede alle Kræfters Udfoldelse for at kunne udkomme i rette Tid. Men derefter kom egenlig det Arbejde, hvorved Lærlingen skulde vise sine Ævner: Bladet skulde trykkes, og i den Anledning sattes nu to Lærlinge til at trække Maskinen, hvilket absolut, naar det varede i flere Timer hver Dag og fortsattes Aar ud og Aar ind med de forskellige Lærlinge, maatte have en uheldig Indflydelse paa Lærlingenes Helbred. Naar dertil kommer, at unge Arbejdere nu mere end nogen Sinde har Brug for en god Uddannelse, idet alt Arbejde nu fabrikmæssig forceres og derfor ikke levner Tid til lange Konferencer, kan det ikke undre os, at Fordringen om tvungen Svendeprøve paany dukker op. Denne er alt indført i »Dansk typ. Forening«, og man maa haabe, at det ikke vil vare ret længe, inden de københavnske Foreninger enes om et lignende Skridt, som vil gavne vort Fag overmaade. *Stilk.*

Anlæggelsen af Bogtrykkerier før og nu.

(Uddrag af ældre Dagbogsblade.)

Medens det ved Anlæggelsen af Bogtrykkerier nu til Dags er en Regel, at det, der anskaffes, ikke blot er nyt, men tillige — og da navnlig hvad Skrifterne angaar — moderne, har dette ingenlunde været Tilfældet forhen, og fra Pulterkammeret skal jeg fremdrage et Eksempel, som mulig kan have Interesse for en videre Kreds.

Det er saa almindelig kendt — og Skam faar den, som ikke véd det —, at det store Opsving i Bogtrykfaget i de sidste 20—25 Aar omtrent udelukkende skyldes den politiske Bevægelse her til Lands, der har bragt en Masse Blade paa Benene, navnlig i Provinserne, hvilket atter har haft Anlæggelsen af en større Del ny Bog- eller rettere Avis-Trykkerier til Følge, mindst ét i hver Købstad, nogle Steder endog flere, ja selv flere Landsbyer (saasom Herning, Odder osv.) er fulgte med i »Civilisationen«.

Den overvejende Part af disse ny oprettede Trykkerier producerer Blade eller Aviser, der staar paa

Oppositionens eller Fremskridtets Side, og det ældste af de nuværende Oppositionsblade — om det end ligger paa en beskeden Plet i vort Land og fører en beskeden Tilværelse — er, saa vidt mig bekendt, »Stubbekøbing Avis«; Nr. 2 blev »Vejle Amts Folkeblad« og Nr. 3 »Aarhus Amtstidende«.

Om Anlæggelsen af »Vejle Amts Folkeblad«s Trykkeri fortæller mine Dagbogsblade, at det skete med et Aktieselskab som Ejer, der lod sig »deputere« i København kort efter Krigen 1864, hvor det fik fornøden (?) Vejledning hos vore daværende folkelige Lovgivere, og en nu afdød, meget bekendt Politiker, som den Gang ejede og udgav »Morgenposten«, der blev trykt hos F. E. Bording, siges at have fremkommet med Ideen, hvorefter der ud af det hos Bording værende ældre Materiale blev stillet et Trykkeri paa Benene i Vejle. Det var en Forretning, der betalte sig godt for den, som afhændede alle disse gamle Sager, og gav en klækkelig Dusør til den, der havde det just ikke besværlige Arbejde med at udrangere disse gamle Reoler, Skriftkasser og Skrifter, der havde gjort tilstrækkelig Nytte for sin Samtid og havde fortjent at gaa Kødets Gang, ikke at tale om en gammel Haandpresse*), der ikke faa Gange havde skullet været afhentet af daværende i Nyhavn boende Maskinfabrikant Eickhoff — ogsaa den blev frelst fra Undergang og tillige med alt det andet af en Skipper ført til Vejle, hvor det alt i alt blev stillet op, og præsenterede sig her som »Vejle Amts Folkeblad«s Trykkeri. Nemesis vilde imidlertid nu, at den Mand, som var ivrig for at skrabe alt dette Skrammel sammen, Aaret efter selv skulde blive Ejer af hele Herligheden. En Del af de ældre Kolleger vil vist endnu kunne erindre *H. Kleine*. Under Omstændigheder, som her skal lades uomtalte, flyttede han i Efteraaret 1865 til Vejle som Bogtrykker og Redaktør af oven nævnte Foretagende, hvilket han ledede indtil sin Død, der indtraf ca. 4 Aar efter; her fristede han en højst tarvelig Tilværelse, og tidt og ofte ønskede han sig tilbage som Ombryder af Mandag-Onsdag-Fredags Bladet »Morgenposten«. Flere Gange har jeg besøgt ham, og det har selvfølgelig ikke kunnet undgaas ved Synet af disse gamle, mousserede Titelskrifter m. m. m., at Talen da kom til at dreje sig om *hans* Interesse for Anlæggelsen af et Trykkeri i Vejle. Fra troværdig Kilde har jeg erfaret, at en Del af oven nævnte Bogtryk-Materiale endnu eksisterer og er i Brug, dog kun Kasser og Reoler, ligesom en af H. Kleines daværende Typografer (Lærling under Kleine hos Bording) endnu er ansat i Trykkeriet, nu og alt i flere Aar som dettes Bestyrer. *gg.*

*) Denne Tingest havde for saa vidt sin Historie, som den var Typografernes »Spisebord«, og har i denne Egenskab gjort Tjeneste for mange i den typografiske Verden kendte Personligheder, bl. a. Klüglein og R. P. Jensen, og den *nu* med saa stor Skræk sete »Politik« gik den Gang ivrig for sig her, hvad der var særlig Anledning til, da to saa højst forskjellige politiske Organer, som det godsejerlige Ugeblad »Kronen« og den bondevenlige »Morgenposten«, der som foran nævnt udgik tre Gange ugenlig, saa Dagens Lys her; men den Ufordragelighed, som man nu er Vidne til, kendtes ikke da, mulig har det samtidig iblandede religiøse haft sin Grund dertil — blandt Trykkeriets faste Arbejder den Gang var nemlig Mormonernes Tidsskrift »Stjernen«, hvis Sætteri for øvrigt var henne i daværende Helliggejststræde, hvor gamle Westphal i et Værelse til Gaarden varetog Mormonernes oven nævnte aandelige Interesser og i et dito til Gaden forenede en liden Handel med — Postelin fra Alluminia! Hans Nærværelse paa Trykkeriet var kun for paa »Spisebordet« at trække Korrektur af.

En Henstilling til Hr. „Plirum".

I Anledning af Deres ærede Svar paa mit »Spørgsmaal« i »Typ. Tid.«s Nr. 7 skal jeg tillade mig at bemærke, at jeg finder det »underligt«, at Hr. »Plirum« skal opvarte med Grovheder, fordi jeg har stillet et Spørgsmaal om en saa uklar Lovparagraf som § 23. For mig, der en Tid lang, baade før og efter Repræsentantmødet, var paa Rejse, er det sandelig ikke let at vide, hvad der blev forhandlet i Kolding; havde jeg vidst det, kan et saa skarpsindigt Hovede vel nok forstaa, at jeg ikke havde spurgt. Og at §'en er uklar, naar man ikke kender Forudsætningerne, vil vel enhver indrømme. For en anden Gangs Skyld skal jeg dog tillade mig at henstille til Hr. »Plirum«, om han ikke mener, at det var bedre at holde Injurier udenfor »Typ.-Tid.«; jeg tror, det tjener Sagen bedst at skrive ordenligt, naar man har noget at skrive om. For Resten skal jeg ogsaa tillade mig at bemærke, at »Spørgsmaalet« ikke var stillet *direkte* til Dem, saa De kunde jo meget godt have undladt baade at svare og at faa »Fornemmelser«. Herren skulde ogsaa anvende sine fremmede Ord med lidt mere Skønsomhed, man faar uvilkaarlig Indtrykket af, at De har en temmelig uklar Forestilling om deres Betydning. Tænk en Smule over det til Deres »**næste Debut**«. *H . . .*

* * *

Vi har ikke villet nægte Hr. H . . . Optagelse af ovenstaaende, men henstiller dog til de to Herrer, at Diskussionen, hvis den fortsættes, ikke føres for meget ind paa det personlige. *Redaktionsudvalget for Provinserne.*

Udstillingen i København.

Hr. *L. V. Hansen*, f. T. Svendborg, har i et foregaaende Nr. af »Typ.-Tid.« slaaet til Lyd for, at der under Udstillingen i København til Sommer kunde finde en større Samling Sted mellem Kolleger fra Hovedstaden og Provinserne, i hvilken Anledning han retter en direkte Henvendelse til Kolding-Kollegerne om at tage Initiativet til denne Sammenkomst. Jeg maa mistroste Hr. Hansen med, at der fra Kolding

næppe bliver foretaget noget i denne Sag, og det af Grunde, som ligger saa uhyre nær.

Angaaende det paa flere Omraader heldige i en saadan Sammenkomst er jeg enig med Hr. Hansen, og jeg tænker da ogsaa, at der fra rette Side vil blive foretaget Skridt i saa Henseende.*)

Nu at begynde at tænke paa at udstille, er, saa vidt mig bekendt, lovlig sent!

Kolding, den 6te Marts 1888. *H. F. Rasmussen.*

En Rettelse.

Jeg maa meget beklage, at jeg i den i sidste Nr. af »Typ.-Tid.« optagne Artikel om »Arbejder-Venlighed« har gjort mig skyldig i en Unøjagtighed med Hensyn til Arbejdsforholdene hos Hr. *Ludv. V. Hansen* i Ringsted. Foruden den ene Typograf og de 5 Lærlinge + Hr. Hansens Søn, skal der — efter hvad jeg nu erfarer — dér paa Trykkeriet nok ogsaa være en *Trykker*, som ikke er Medlem af »Dsk. typ. Forening«.

Jeg skynder mig at meddele dette, for at Hr. Hansen ikke ved denne Unøjagtighed skal faa noget at hænge sin Hat paa i et eventuelt Gensvar.

Den 11. Marts 1888. *P. Q.*

Forskelligt.

„Forening for Boghaandværk" bød i Søndags paa sin første Udstilling og Foredrag. Det var en sjælden værdifuld og interessant Samling af Bøger, trykte af Lavrents Benedicht, der præsenteredes paa de smaa Borde, og Justitsraad Dr. *Chr. Bruuns* feststemte og elegante Foredrag var en værdig Ramme dertil.

Der var mødt ca. 300 — hovedsagelig Arbejdere. Udførligt Referat følger i næste Numer.

Ogsaa en Beskæftigelse for Typografer. Under det forrygende Snevejr, der i forrige Uge standsede Postbefordringen flere Dage, kneb det for d'Hrr. Redaktører, hvis Aandrighed staar i et vist nærmere Forhold til Saksen. En af disse i en lille, fjærntliggende By foretrak under disse Omstændigheder aldeles at opgive Ævret — og indstillede Udgivelsen af sin Avis. Men Typograferne, de vare fastlønnede, og for deres respektive Kroner skulde Principalen dog have udført noget Arbejde. Her var gode Raad *ikke* dyre, thi Trykkerilokalet var et af disse — heldigvis nu sjældnere forekommende — sundhedsnedbrydende Rum, der blandt andre levende Væsner ogsaa afgav Bolig for en Familje Rotter, om hvis Talrighed man kan gjøre sig en Forestilling, naar man hører, at efter at Typograferne vare beordrede paa Jagt efter disse — en ny Art typografisk Arbejde — indfangedes i Løbet af halvanden Aftentime 11 (elleve) prægtige, velnærede Eksemplarer af flere Størrelser. Næste Døgn bedagede Vejret sig, og Avisen udkom atter! *—th.*

Haandbog i Bogtrykkerkunsten. For et Aars Tid siden bekendtgjorde Hr. Bogtrykker *Martius Truelsen* paa given Foranledning her i Tidenden, at han alt i flere Aar havde været sysselsat med Forarbejder til *en ny Udgave af Haandbog i Bogtrykkerkunsten*, og at han ventede i det nu afvigte Efteraar at kunne paabegynde Udgivelsen.

Nu er Efteraaret ovre — men hvordan staar det til med at »paabegynde Udgivelsen«? *gg.*

Vi giver Forespørgslen videre til Hr. Martius Truelsen. *Red.*

*) Uden at være indiskrete tror vi os dog berettigede til allerede nu at meddele, at Medlemmer af Styrelserne for følgende Foreninger: »Den typ. Forening«, »Ny typ. Forening«, »Sangforeningen« og »Forening for Boghaandværk« har optaget Tanken om at foranstalte afholdt en Udstilling for samt en festlig Sammenkomst med de udenbys Kolleger i Sommerens Løb. Saa snart nogen nærmere Aftale skér, skal vi meddele de fornødne Oplysninger desangaaende. *Red. af »Typ.-Tid.«*

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Vilh. Herdahl (udlært den 1. Januar 1888 hos Herdahl jr., arbejder samme Sted).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Friedr. Eichenberger (Medl. af U. V. D. B.); Vilh. Hansens Etabl.

Lorentz Sandberg (Medl. af N. C. f. B.), *Chr. Hoyer* (do.), *Jac. Sørensen* (Medl. af Dsk. typ. F., sidst arb. i Kristiania) — Triers Bogtrykkeri.

Paa Grund af Helligdagene i næste Uge udkommer „Typ.-Tid." Nr. 13 først om Lørdagen.

Efterlysning.

Foruden de Genstande, der blev anmeldt i forr. Nr., nemlig et Par *ny Dame-Sko med Galoscher* og en *ny sort ulden Dame-Vest*, efterlyses endvidere en *Guld-Herre-Uhrkæde* samt et *mørkebrunt Dame-Shawl*.

Da det er magtpaaliggende, at disse Genstande skaffes tilveje, anmodes de Medl., der har solgt Billetter til Venner og Bekendte, om at lade denne Efterlysning gaa videre til disse. Ovennævnte Genstande bedes afleverede til Formanden. *Styrelsen.*

Typografernes Sangforening.

I Morgen Lørdag bedes Koret møde fuldtalligt.

Styrelsen.

Forening for Boghaandværk.

Af Hensyn til den overordenlig store Tilslutning til Forening for Boghaandværk bedes Medlemmerne paa de respektive Trykkerier at vælge en Inkassator til at forestaa Opkrævningen af Bidrag og Affattelsen af Medlemslister. Inkassatorerne anmodes om hurtigst muligt at indsende Medlemslisterne til en af Undertegnede; Foreningens Bud vil hvert Kvartal opkræve Kontingentet hos Inkassatorerne.

Der vælges kun én Inkassator af hvert Trykkeris hele Personale.

Dahlquist	*Carl Lassen*	*Victor Petersen*
Thieles Bogtr.	Thieles Bogtr.	F. E. Bordings Bogtr.

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Slagelse, *Hans Hansen* (sidst arbejdet i Varde).

Brevkasse.

Til Typograf *Johannes Uhrbrand* henligger et Brev hos Redaktøren.

Arbejdsmarkedet.

(Under denne Rubrik optages alle saadanne Avertissementer, der angaar Tilbud om Plads og Efterspørgsel efter en saadan. *Udenbys Averterende maa medsende Beløbet* i Frimærker samt et 8 Øres Frimærke til Oversendelsen af Billetter. *Prisen er 10 Øre pr. Linje.*)

En **dygtig Trykker** kan faa Plads. Calberg, Hyskenstræde 9.

En dygtig og velanbefalet **Akcidenstrykker** søger Plads straks. Billet mrkt. J. N. 23 bedes godhedsfuldt indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 8 Dage.

En yngre **Typograf**, godt øvet i Akcidenssætning, søger Plads straks. Billet mrkt. »1831« bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

En yngre, militærfri **Typograf** søger Plads straks eller senere som *Akcidens-* eller *Avissætter*. Billet mrkt. »82« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 8 Dage.

ANNONCER

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

THORVALD HAMANN & Co.
HERLUF TROLLESGADE 5
Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.
Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".
Lager af Farver etc.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Billig tilsalgs
Leipziger Højde
ca. 600 ℔ Petit Fraktur
» 1200 » Bourgeois do.
» 800 » Korpus do.
» 1500 » do. Antikva
» 500 » do. Mediæval
» 600 » Blystege
15 Stk. Sættereoler.
1 dobbel Hurtigpresse for Avistryk
1 Korrekturpresse
1 3 H. opretst. Gasmaskine.
Prøveaftryk af Typerne sendes paa Forlangende.
Nicolai Cohen
Raadhusstræde 6
København.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 13	København, den 31. Marts 1888	XV. Aargang
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.		Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Forening for Boghaandværk.

Iste Møde. Søndag d. 18. Marts 1888.

Det blev en smuk Debut. Takket være den Velvilje og Interesse, Justitsraad Dr. *Chr. Bruun* altid har vist dansk Bogtryk, var Foreningen saa heldig at kunne byde paa et usædvanlig righoldigt — vistnok oven i Købet for righoldigt — og interessant Udvalg af Bøger, trykte af Danmarks maaske berømteste Bogtrykker. Man har begaaet en stor Uret mod de arbejdende Klasser ved at holde disse Skatte, der er hele Nationens Fællesejendom, indelukkede inden for de gamle, skimlede Mure og saa at sige kun gøre dem tilgængelige for de priviligerede Klasser. Disse Vidnesbyrd om en svunden Tids Kultur er ikke alene af en stor historisk Interesse, men er ved sit solide og stilgennemførte Arbejde ogsaa i Stand til at udvikle og befæste denne hos mange ubevidste Følelse af, hvad der er smukt og skønt.

En indgaaende Kritik af de udstillede Bøger skal vi ikke indlade os paa, dertil er Stoffet for righoldigt, Datidens og Nutidens Smagsretning for forskellig. Hvad vi særlig fandt af interessant i de bedst trykte Bøger var Skriftens Tydelighed og Læselighed, det skarpe og klare Tryk og da navnlig den formfuldendte Stil i Udstyrelsen. Disse i al deres Simpelhed ædle Former overgaas knapt nok af Nutidens Stempelskærere, og Nutidsbogtrykkernes afjaskede og idéforladte Udstyrelsesmaade kommer ikke nær op til de bedre Værkers Harmoni og Ensartethed.

Vi nævner som de bedst trykte Bøger *Hans Thomissøn*: Den danske Psalmebog formeret og forbedret 8° (1569), *M. Luther*: Passional. Vor Herres Jesu Christi Pines og Døds Historie 8°. (Pergament.) (1573) — navnlig fandtes her aldeles ypperlige Træsnit — og Ein Buch wie ein Zeughaus samt aller Munition anheimisch gehalten werden soll. Fol. Til Sammenligning havde man endvidere haft den heldige Idé at fremlægge nogle af Sønnen trykte Bøger. Man saa af dem, hvor hurtigt det kan gaa ned ad Bakke, det var Rendestensarbejde af laveste Art.

Justitsraad Dr. *Chr. Bruuns* Foredrag var saa vel i Form som Indhold fortræffeligt. I korte, koncise Træk mejslede Taleren Aarhundredets aandelige Fysiognomi og gennemgik med grundig Dygtighed de fleste af de udstillede Bøger. Dr. Bruun er Akademiker, Perioderne er formede med udsøgt Smag og Elegance, men han adskiller sig fra de fleste Akademikere deri, at den udsøgte Form har et tilsvarende tænkevægtigt Indhold; man skal lede længe, førend man finder nogen, der har gennempløjet Fortidens Frembringelser med en saadan Grundighed, der nærer en saa glødende Kærlighed til sit Æmne, og der i saa høj Grad formaar at beherske sit Stof. Forsamlingens Begejstring var da ogsaa stor.

Referat.

Xylograf *Hendriksen* aabnede Mødet og meddelte, at Bestyrelsen havde konstitueret sig og valgt Boghandler *G. Philipsen* til Kasserer, Dr. *Gigas* til redaktionel Sekretær og ham selv til Formand. Endvidere havde man sammensat nogle staaende Udvalg. Der fandtes nu 511 Medlemmer i Foreningen, deraf var 327 Typografer, 41 Bogbindere og kun 126 betalte det større Bidrag, men han haabede, at dette sidste kun skyldtes en Tilfældighed og at de velhavende Klasser senere vilde slutte sig til Foreningen. Han gav dernæst Ordet til

Justitsraad, Dr. *Chr. Bruun:* Førend jeg gaar over til mit særlige Æmne, vil jeg give Dem nogle Oplysninger om den for 2 Aar siden i Paris oprettede typografiske Skole; da denne Forening jo ogsaa til en vis Grad har skrevet Løsningen af dette Spørgsmaal paa sit Program, antager jeg, det kan have sin særlige Interesse. Denne Skole er dannet med store Ofre, understøttes imidlertid nu af Staten og er i det hele et Vidnesbyrd om, at man i Frankrig har et aabent Blik for, hvad Typografien burde være. Man har i dette Land, som altid har været Sædet for ædel Kunst, delt Undervisningen i denne Skole i to Dele, en teoretisk Uddannelse i Typografiens enkelte Dele samt Undervisning i de levende Sprog og Tegning, og en praktisk Uddannelse i Sætning, Trykning og Skriftstøberi, man har i dette Øjemed indrettet fuldstændige Værkstedslokaler med alt Tilbehør. Der er naturligvis en stor

Afstand mellem København og Paris, men vi kan i hvert Fald søge at stræbe fremad i typografisk Henseende og dertil kan Fortiden være os behjælpelig. Saaledes med Laurentz Benedicht. Spørger De mig om, hvor han er født, maa jeg svare Dem, det véd jeg ikke; hvad Landsmand han er — det véd jeg ikke; naar han er født — det samme Svar. Men det kan siges, at Navnet Laurentz Benedicht kun er én Person og at det ikke, som enkelte Historikeres Hypothese gaar ud paa, er to, nemlig Fader og Søn. Han er paa en vis Maade den første kgl. Hof-Bogtrykker, han nyder hos Kong Frederik II. stor Gunst; han modtager saaledes af Kongens Haand Vikariatet i Roskilde, noget, der kun blev meget ansete Kunstnere til Del; man sér altsaa, at hans Anseelse ikke var ringe. Ja, det er omtrent det hele, jeg kan fortælle Dem om Mandens Person, om hans Produktion er der saa meget desto mere at sige. 1495 trykkede Gotfred af Ghemen den første danske Bog, den danske Rimkrønike. Den paafølgende Periode opviser flere indvandrede Bogtrykkere blandt hvilke Hans Weingärtner (Hans Vingaard) er den mest fremragende. Det er en Tid, hvor man paa Videnskabens og Literaturens Felt møder en overordentlig Mængde ansete Navne; jeg behøver blot at nævne dem Niels Hemmingsøn, Tycho Brahe og Anders Sørenssen Vedel, hvem det danske Sprog skylder saa uendelig meget. Det er endvidere en Tid, hvor Renæssancen staar i fuldt Flor; jeg minder Dem om en af dens skønneste Frembringelser: Kronborg. Intet Under, at denne Periodes Sans for ædel Kunst ogsaa sætter sit Mærke paa Udstyrelsen af Bøgerne; thi selv om der her kun kan være Tale om den forholdsvis lille Kunst og selv om mange af disse Bøgers Udseende ved første Øjekast forekommer Dem uanselige, er der dog en ædel Simpelhed udbredt over dem, en harmonisk Ro, som gør Øjet godt og som vidner om fin Kunstsans. Jeg holder her i min Haand en latinsk-dansk Ordbog af Jon Tursøn; den er trykt i 1561 og er en Skolebog; De sér dens udmærket klare og skarpe Typer og lægger Mærke til dens solide Bind. En Bog som D. Morten Luthers Hus-Postil, fordansket af Peder Tidemand og trykt i 1564 er af overordentlig Sjældenhed og udmærker sig saa vel ved Tryk som Træsnit. Her ligger Hans Thomissøn: Den danske Psalmebog formeret og forbedret; den første store danske Salmebog, udmærkende sig ved sit klare Tryk; her sér De en Prøve paa, hvorledes en Doktor-Disputats i sin Tid udstyredes — det er Niels Hemmingsøn: Theologiske Sætninger, som Biskop Povel Madsøn skal forsvare for at opnaa Graden som Doctor Theologiæ. 1573 trykker han en af Nutidens Bogelskeres kostbareste Sjældenheder M. Luther, Passional. Vor Herres Jesu Christi Pines og Døds Historie, en Bog, rigt udstyret med prægtige Træsnit og den eneste i København i det 16. Aarhundrede paa Pergament trykte Bog. Ved Siden af ligger her Tycho Brahes første Bog og her er en Bog, der er at betragte som et Mærkepunkt i dansk Literatur; det er Anders Sørenssen Vedels Ligprædiken over Kong Frederik den Anden*); De vil se, at den er meget tarvelig udstyret, sandsynligvis for at den kunde vinde en saa stor Udbredelse som muligt; her en Bog af Lucas Martini: Alle christelige og dydelige Jomfruers Æreskrands, fordansket af Laurentz Benedicht, ganske overordentlig værdifuld paa Grund af dens Træsnit og endelig kommer jeg her til den sjældneste af de sjældne; dens Titel er: Ein Buch wie ein Zeughaus samt aller Munition anheimisch gehalten werden soll, trykt i 1578. Det er højst rimeligt, at der kun findes dette ene Eksemplar af denne Bog; Laurentz Benedicht havde af Kongen faaet den Opgave at udstyre denne Bog saa pragtfuldt, det var muligt; der foreligger Breve herom og Laurentz Benedicht gør sig da ogsaa al optænkelig Umage. Efter forskellige Oplysninger har Laurentz Benedicht for Trykningen af dette ene Eksemplar modtaget den efter Datiden høje Betaling af 300 Daler, saa at man deraf kan se, at hans Omkostninger ikke har været ubetydelige. Jeg skal endnu omtale det Bogtrykkermærke, De sér afbildet for neden af den trykte Fortegnelse, og som De vil finde i saa godt som alle de Bøger, der foreligger trykte; det sés ogsaa i de fleste af de Rammer, der pryder Bøgerne; Signaturen L B efterlader ingen Tvivl om, at dette Bogtrykkermærke er benyttet af ham.

Laurentz Benedichts Virksomhed som Bogtrykker var til Gavn og Ære for Bogtrykket i Almindelighed og et Vidnesbyrd om hine Tiders fortræffelige og omhyggelige Arbejde.

Xylograf *Hendriksen*: I den Velvilje, Hr. Justitsraad Bruun har vist denne Forening ved dels at gøre os den Ære at holde det første Foredrag og dels at foranstalte udstillet disse sjældne Bøger, tror jeg at se et heldigt Omen for denne Forenings fremtidige Virken. Jeg vil haabe, at vi ogsaa i Fremtiden kan gøre Regning paa en lignende Velvilje fra alle offenlige Institutioner og beder Forsamlingen om med mig at bringe Justitsraad Bruun vor oprigtige Tak for det holdte Foredrag. (Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig.)

Justitsraad Dr. *Chr. Bruun*: Jeg takker Dem. Jeg beder Dem være forsikret om, at jeg og mine Kolleger, hvoraf jeg sér to i denne Forsamling, skal gøre alt for at disse kostbare Skatte kan blive saa bekendte som muligt, og jeg vil ønske, at Fremdragelsen af disse Ting kan blive til Gavn og Nytte for det danske Bogtryk. (Stærkt Bifald.)

„Forening for Boghaandværk" og Provinstypograferne.

»Forening for Boghaandværk« synes nærmest bestemt for Københavns Typografer, do. Bogbindere, og i det hele taget for Bogelskere i — — Københavns.

*) Den djærve Præst har i denne Ligtale taget Bladet fra Munden og i stærke Ord dadlet Kongens Hang til Drukkenskab. *Red.*

Hvorfor saaledes snævert begrænse sig? Den over al Forventning store Tilslutning, som Foreningen har vundet særlig blandt Hovedstadens Typografer — jeg har hørt nævne 300 Medlemmer —, maa være en Spore for Foreningens Styrelse til ogsaa at søge sin Virksomhed udstrakt i det mindste til de større Provinsbyer, blandt hvis Typografer den uden Tvivl maa kunne finde Støtte, lige som den fra og ved disse maa kunne samle Provins-Bogelskeres baade Interesse og pekuniære Støtte. Hvad om man til en Begyndelse lod Udstillingerne blive *Vandre-Udstillinger?* Det vilde jo ret snart vise sig, om Sagen vandt Anklang, og om der mulig kunde fortsættes videre ad denne Vej.

Herom indbydes til Diskussion.

Kolding, den 15de Marts 1888. *H. F. Rasmussen.*

* * *

Vi sér os selvfølgelig ikke i Stand til at besvare den ærede Indsenders Forespørgsel om, hvorvidt »Forening for Boghaandværk« vil udstrække sin Virksomhed til de større Provinsbyer, hvorimod vi angaaende Forslaget om *Vandre-Udstillinger* ved en tidligere given Lejlighed har henvendt os til nævnte Forenings Formand og af denne faaet det Svar, at en saadan Udstilling *næppe vil kunne lade sig gennemføre,* dertil var de udstillede Genstande alt for kostbare. Det er desuden et meget stort Spørgsmaal, om t. Eks. Universitets-Bibliotheket eller det store kgl. Bibliothek vilde give Tilladelse til at flytte deres uerstattelige Skatte fra Sted til Sted. Blandt de forrige Søndag udstillede Sager var der saaledes en Bog, som formodenlig kun eksisterer i *ét* Eksemplar, og at der passes paa saadanne sjældne Værker med Argusøjne, er let at forstaa. *Red.*

Forskelligt.

„Graphischer Anzeiger". Med dette Nr. følger en af vor Kollega *H. Sachse* i Halle a. d. S. udgiven grafisk Annonce-Avis, hvilken vi herved skal tillade os at henlede vore Læseres Opmærksomhed paa. Foruden mange nyttige og udmærket forarbejdede Brugsgenstande indeholder Bladet ogsaa en Del Sager, der nærmest maa henregnes under Betegnelsen »Nips«, som t. Eks. de elegante Silke-Uhrkæder. Udgiveren har anmodet os om at meddele, at der under Rubriken »Taschen-Zurichtmesser (Lomme-Tilretterkniv) har indsneget sig et Par Fejl i Priserne, idet der under Bogstav *b.* skal staa Kr. 1.75 og under *c.* Kr. 3.75. For dem af vore Kolleger, der ønsker at anskaffe sig den ene eller den anden af de i »Graphischer Anzeiger« anførte Genstande, men som ikke kan føre Korrespondance i det tyske Sprog, er »Typ. Tid.«s Redaktør villig til at modtage og ekspedere Ordres, dog er det en *udtrykkelig Betingelse,* at Beløbet indsendes samtidigt med Bestillingen, og at samtlige Summer af Hensyn til Fragt og Told regnes som Krone-Mønt.

Rejsestipendium. I Følge Meddelelse til os har Typograf *Emil Sørensen* af det Reiersenske Fond faaet tilstaaet et Rejsestipendium paa 500 Kr.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 pr.: Sammensang.

Paaskemorgen Kl. 9: *Fodtur.* Der mødes ved Frihedsstøtten. Kolleger og Foreningens Venner ere velkomne.

Søndag den 15. April, Kl. 8. *Selskabelig Sammenkomst* i Lokalet. Kvartet- og Korsang, Deklamation samt en lille Dands. Adgangskort 50 Øre.

Styrelsen.

Alderdomsforsørgelsen for E. Heinemann.

3. Regnskab.

	11/2	18/2	25/2	3/3	Ialt Kr.
Schultz	1.50	2.60	1.50	1.40	7.00
»Nationaltidende«	2.20	2.20	2.20	2.20	8.80
Græbe	1.20	1.20	1.20	1.20	4.80
Jørgensen & Co.	0.60	0.60	0.60	0.60	2.40
»Politiken«	1.20	1.20	1.20	1.20	4.80
»Social-Demokraten«	1.80	1.80	1.80	1.80	7.20
»Adresse-Avisen«	0.30	0.30	0.30	0.30	1.20
Ialt Kr.	8.80	9.90	8.80	8.70	36.20

Med tidligere Kr. **95.80** nu Kr. **132.00**.

Paa Grund af manglende Plads i de typografiske Tidender vil Regnskabet herefter kun blive aflagt hvert Fjerdingaar.

J. F. Møller. *Alb. Petersen.*

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, *J. A. M. Erlandsen* (sidst arbejdet i Randers).
Holstebro, *O. F. Meyer* (sidst arbejdet i Odense).
Randers, *Chr. Randa* (sidst arbejdet i København).
Maribo, *Henrik Hansen* (sidst arbejdet i Viborg).

Bortrejste Medlemmer.

Aalborg, *Fr. Staudt* til København.
Do., *M. Gundersen* til Nyborg.
Aarhus, *Carl Hansen* til Horsens.
Holstebro, *A. Juul Sørensen* til Skive.
Randers, *A. Erlandsen* til Aarhus.
N. Mørup (arbejdsløs).

Brevkasse.

R. i K. Vi har rigtignok lagt Mærke til Hr. P. Christensens Udtalelser om, at »Typ.-Tid.« aldrig har haft et saadant Abonnentantal, som det var lykkedes »Ny typ. Tid.« at opnaa, men vi betragter denne Udtalelse mere som en paa Skruer stillet uheldig Vending, der ikke har den ringeste Betydning, da den i modsat Tilfælde vilde være alt for komisk. Af vor Ekspedition afsendes nemlig nu alene til Provinserne 634 Ekspl., medens hele Oplaget nu er ca. 1000 Ekspl. — maaske Hr. P. Chr. vilde oplyse os om, hvor stort »Ny typ. Tid.«s *Oplag* er, thi dette er jo dog Hovedsagen

Red.

Arbejdsmarkedet.

En dygtig Maskintrykker kan faa Plads i Bogtrykkeriet, St. Kongensgade 75. Uden gode Anbefalinger nytter det ikke at melde sig.

En dygtig og velanbefalet **Akcidenstrykker** søger Plads straks. Billet mrkt. J. N. 23 bedes godhedsfuldt indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 8 Dage.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger
paa Lager.

Det bedste og mest praktiske
Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

D. Voigt & Co.
København K. Amagertorv 10.
Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.
Etableret 1870.
Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.
Repræsentanter for:
Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.
Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.
Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.
Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.
Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81
Værksted for
Reparationer af alle Slags
Bog- & Stentrykpresser,
Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

CHR. HOSTMANN
CELLE (HANNOVER)
Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.
Hoveddepot for Danmark og Sverrig
hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.
Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833

En **Papirskæremaskine**, 19 Tommer Snitlængde, *købes*, en **Korrekturpresse** *sælges*. Billet mrkt. 107 modt. Bladets Kont.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

Zweites Blatt.

Graphischer Anzeiger

Offertenblatt für Buch- und Steindrucker und verwandte Berufe.

Herausgegeben von der

Graphischen Verlags-Anstalt H. Sachse, Halle a. S.

Interessenten wird der Graphische Anzeiger auf Wunsch gratis und franco zugesandt.

Versand-Bedingungen.

Jede Bestellung, auch die kleinste, wird mit peinlichster Gewissenhaftigkeit ausgeführt.

Wenn die letzte Post zu erreichen ist, finden Bestellungen noch am Tage des Eingangs ihre Erledigung.

Alles nicht Gefallende wird, wenn binnen zwei Tagen im besten Zustand franco retournirt, bereitwilligst umgetauscht.

Preise verstehen sich **rein netto per Casse ohne jeden Abzug.** Erfolgt bei Bestellung **keine Casse,** so wird angenommen, dass **Nachnahme** des Betrages gewünscht wird. Nachnahmegebühr **ist vom Besteller zu tragen. Bestellung** erfolgt **am besten** durch **Postanweisung.** Nach dem Ausland, excl. Oesterreich, **nur** gegen vorherige Einsendung des Betrages.

Briefmarken aller deutschen Staaten werden in **Zahlung angenommen.**

Nachnahme-Sendungen.

Kleinere Gegenstände, bei welchen der Betrag nebst Portosatz vermerkt ist, können (event. auch mehrere verschiedene Artikel zusammen) bis zum Gewicht von 250 Gramm entweder als Muster*) mit 10 Pfg., oder als Brief mit 20 Pfg. Porto befördert werden und ist hierbei stets **Voreinsendung zu empfehlen,** dagegen **Nachnahme zu vermeiden.** Letztere würde in diesem Falle mindestens 40 Pf., bei Sendungen nach dem Ausland mindestens 80 Pf. Porto mehr erfordern.

Uebersteigt das Gewicht der gewünschten Gegenstände den Satz von 250 Gramm, so ist die **Packetsendung** erforderlich und ist, **sofern der Betrag 10 Mk. nicht übersteigt,** Nachnahme**) zu empfehlen.

Bestellungen auf Mustersendungen sind 50 Pfg. für Franco-Zusendung hinzuzufügen. Ausserdem werden dieselben nur unter der Bedingung ausgeführt, dass Nichtdienliches noch am Tage des Eingangs im besten Zustande, vorsichtig verpackt, franco zurückgesandt wird. Gleichzeitig ist der Betrag für zurückbehaltene Gegenstände mit einzusenden (unter Abzug der bei der Bestellung eingesandten 50 Pfg.).

Nach dem Ausland können **Mustersendungen nicht** gemacht werden!

Aufträge von Mk. 20,— an werden innerhalb Deutschlands und Oesterreich-Ungarns portofrei ausgeführt, nach andern Staaten wird nur das Mehr, welches sich aus dem erhöhten Portosatz ergiebt, in Anrechnung gebracht.

*) Musterbeutel darf keinerlei schriftliche Mittheilung enthalten. Nach dem Ausland kosten Sendungen im Musterbeutel je 50 Gramm 5 Pf. bis zu 250 Gramm. Briefe kosten je 15 Gramm 20 Pf.

**) Die Post erhebt ausser dem gewöhnlichen Packet-Porto 2 Pfg. per Mark Nachnahmegebühr.

Jeder Bestellung im Betrage von Mk. 5,— an wird ein Gutenberg-Feuerzeug oder gewöhnliche Ahle gratis beigefügt.

Nichtconvenirendes

wird bereitwilligst zurückgenommen und umgetauscht.

Rabatt-Tarif.*)

Bei direkten Aufträgen von mindestens 30 M. gewähre (ausser Franco-Zusendung) 5% Rabatt.

"	"	"	"	50	"	"	"	"	10%	"
"	"	"	"	75	"	"	"	"	15%	"
"	"	"	"	100	"	"	"	"	20%	"

Dieser Rabatt bezieht sich jedoch nicht auf Literatur, technische und Porzellan-Gegenstände.

*) Die Herren Offizinskassirer etc., welche Bestellungen für ganze Druckerei-Personale aufgeben, werden besonders hierauf aufmerksam gemacht.

Uhr-Berloque

Vorderseite. Rückseite.

an **jeder Uhrkette zu tragen,** empfehle zu nachstehenden Preisen:

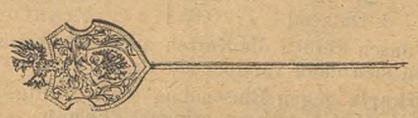
Britannia-Metall	à Stück	Mk. 0,80
vergoldet	„ „	„ 1,—
Neusilber, massiv (sehr zu empfehlen)	„ „	1,—

(Gegen vorher. Einsendung des Betrags nebst 10 Pf. Porto **Franco-Zus.**)

Medaillon-Stempel,

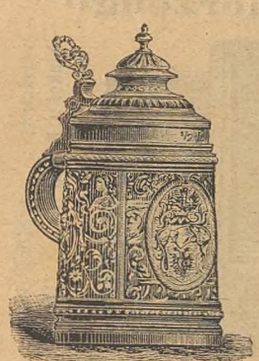
aussen mit **Gutenberg-Photographie, Kautschukplatte** mit beliebigem Text incl. Farbe und Kästchen . . . . à Stück Mk. 1,75

Neueste Cravatten-Nadel

vergoldet	à Stück	M. 1,—
versilbert	„	„ 0,80
dunkelgrau oxydirt (auf heller Cravatte zu tragen) . .		„ 0,80

Gegen vorh. Einsendung des Betrages nebst 10 Pf. Porto **Franco-Zusend.**

Altdeutsche

Steingut-Bierkrüge

mit modernem Wappen und hochfeinem Beschlag.

1/2 Liter Inhalt.

I. Qualität mit grossem Wappen	M.	3,50
II. Qualität mit kleinerem Wappen	„	2,50

excl. Kiste und Porto.

Kiste (selbstkostend) 40—50 Pf., Porto 50 Pf. (unter 10 geograph. Meilen 25 Pf.). Es können bis vier Krüge in einer Kiste versandt werden, ohne dass sich vorstehende Verpackungs- und Portokosten erhöhen, deshalb empfiehlt sich möglichst **gemeinschaftliche** Bestellung.

Porzellan-Gegenstände

mit schön gemaltem **farbigen** Buchdruckerwappen.

Bierseideldeckel . . . . . Mk. 2,—
Pfeifenkopf für lange Pfeife Mk. 2,—, für kurze „ 2,25
Cigarrenspitze mit Weichselrohr und Bernsteinmundstück . . . . . „ 2,50
Schreibzeug mit losen oder festen Fässern . . „ 6,—
Briefbeschwerer . . . . . „ 3,—

Obengenannte Artikel werden auch mit **Vor-** und **Zunamen** geliefert und erhöht sich in diesem Falle der Preis um je 30 Pf. — Andere Aufschriften, als Widmungen etc. werden billigst zum Selbstkostenpreise ausgeführt.

Sämmtliche hier aufgeführte Gegenstände sind auch mit dem Lithographenwappen je 1 Mk. theurer zu haben.

Briefbogen

(engl. Octavpost) mit **modernem Buchdruckerwappen** in **fünffachem** lithograph. Farbendruck.

100 Stück Mk. 7,— (bei 100 Stück Franco-Zusendung).
50 „ „ 3,50
25 „ „ 1,75
1 Dutzend „ 1,— } Gegen vorherige Einsendung des Betrags nebst 10 Pf. Porto Franco-Zusendung.
½ „ „ 0,50

Dazu passende Couverts:

100 Stück	Mk. 1,50	1 Dutzend	Mk. 0,20
50 „	„ 0,75	½ „	„ 0,10
25 „	„ 0,40		

Musterbrief nebst Couvert gegen Einsendung einer 10 Pfg.-Marke (welche bei Bestellung in Anrechnung zu bringen) franco.

Postkarten

mit fein lithographirtem modernem Buchdruckerwappen in braunem Ton.

100 Stück	Mark 1,50	10 Stück	Mark 0,25
50 „	„ 0,90	8 „	„ 0,20
25 „	„ 0,50	4 „	„ 0,10

Visitkarten.

Blanco-Visitkarten mit **geprägtem** Buchdruckerwappen in **fünffarbigem** Druck. **Eigenes Fabrikat.** Reizendes Muster.

Preis: 100 Stück Mk. 5,— (bei 100 St. **Franco**-Zusendung.)
„ 50 „ „ 2,50 } Gegen vorherige Einsendung
„ 25 „ „ 1,30 } des Betrags nebst 10 Pf. Porto
„ 1 Dutzend „ 0,65 } Franco-Zusendung.

Auf Wunsch werden die Karten auch **mit Namen bedruckt** geliefert und erhöhen sich dann vorstehende Preise um 75 Pfg.

Musterkarte gegen Einsendung einer 10 Pfg.-Marke (welche bei Bestellung in Anrechnung zu bringen) franco.

Gutenberg-Statuen

42 cm hoch, broncirt oder terracottafarben . . . à Stück M. 7,50
Gutenberg-Büsten, broncirt . . . . . „ „ 7,50
do. weiss . . . . . „ „ 5,—

Gutenberg-Feuerzeuge

vernickelt . . à Stück 15 Pf.
Nickel u. Kupfer „ 25 „

(Geg. vorherige Eins. v. 25 resp. 35 Pf. in Briefmarken **Franco**-Zusend.)

Photographie.

Es genügt Einsendung eines Visitbildes, welches unversehrt zurück erfolgt. Bei Einsendung einer anderen Bildgrösse als Visit kommen extra 60 Pf. in Anrechnung. Lieferzeit 10—14 Tage, je nach der Witterung. — Musterkarte oder -Brief gegen Einsendung von 15 Pf. in Briefmarken.

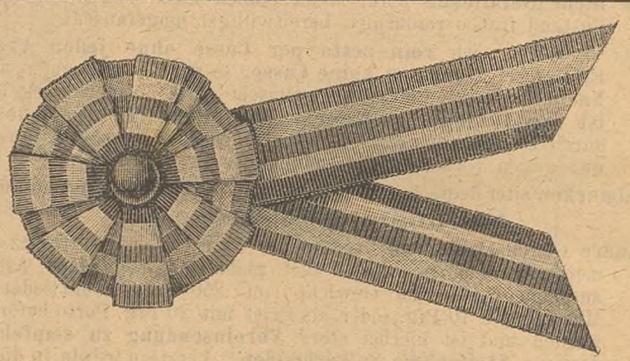
Briefbogen m. Photographie (Stellesuchenden empfohlen!) p. Dtzd. Mk. 2,50
Blanco-Visitkarten mit Photographie ohne Namen . . „ „ 2,—
„ „ „ mit Namen . . „ „ 2,50
Gratulationskarten, schwarz mit Photographie . . . „ „ 2,50
Albumkarten . . . . . „ „ 2,50
Gummirte Bilder (Briefmarkengrösse) . . . . . „ „ 1,—

Vereins-Nadel
als Abzeichen bei Festlichkeiten.
(Grösse des Wappens wie Abbildung.)

In stärkster Vergoldung M. 0,90
„ Versilberung „ 0,80
dazu passende fünffarbige **Schleifchen** à Stück M. 0,30

Gegen vorherige Einsendung des Betrages nebst 10 Pfennig Porto erfolgt Franco-Zusendung.

Natürliche Grösse.

Rosetten mit Enden als Abzeichen für Vorstand, Festordner etc. von **14** mm breitem Band (s. Abbildung), Gold- und Silbermetall à Stück M. 0,60
desgl. ohne Enden . . . . . „ „ „ 0,45
desgl. von **25** mm breitem Band, ohne Enden . „ „ „ 0,50

Gegen vorherige Einsendung des Betrags nebst 10 Pfg. Porto Franco-Zusendung.

Gegen vorherige Einsendung des Betrages nebst 10 Pfg. Porto **Franco**-Zusendung.

Seidene
Brustbänder
in den fünf Buchdruckerfarben.

I. Qualität, 24 mm breit, echt Gold-u. Silberfeld à St. M. 2,50

Correspondent Nr. 96, 1887:
„ . . . Hinsichtlich seiner eleganten Ausführung bei Festlichkeiten etc. eine willkommene Gabe."

II. Qualität, 25 mm breit, à Stück Mk. 1,50.

14 mm breit, Gold- und Silber-Metall . à Stück Mk. 1,50.

Notiz-Kalender für Druckereien.

(Taschenformat), verbunden mit Adressbuch, enthaltend sämmtliche mit dem Fache arbeitenden Firmen, nach den Branchen geordnet.

Der Notiz-Kalender bildet für jeden Fachmann ein unentbehrliches Adress- und Bezugsquellen-Nachschlage- und Notizbuch; — er enthält: 1. Kunstbeilage. — 2. Gesetze, die Presse betreffend. — 3. Nützliche Recepte und Anleitungen. — 4. Comptoir-Kalender. — 5. Porto- und Gebühren-Tarif für Postsendungen und Telegramme. — 6. Zinsenberechnungs- und Münztabellen. — 7. Notiz-Kalender. — 8. Adressen der Lieferanten (den Branchen nach geordnet) [über 2000 Adressen].

Preis des gebundenen Exemplares Mk. 1,50 = fl. —,90 = fr. 1,90.
Bei vorheriger Einsendung des Betrages nebst 10 Pfg. = 5 kr. = 20 Cts. Franco-Zus.

Gefl. aufzubewahren!

Graphischer Anzeiger

Offertenblatt für Buch- und Steindrucker und verwandte Berufe.

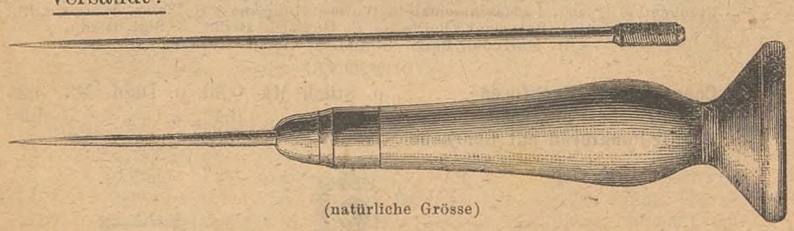
Herausgegeben von der

Graphischen Verlags-Anstalt H. Sachse, Halle a. S.

Interessenten wird der Graphische Anzeiger auf Wunsch gratis und franco zugesandt.

Kleine Bedarfs-Utensilien.

Gegen vorherige Einsendung des Betrags nebst 10 Pf. Porto werden nachverzeichnete Gegenstände franco versandt:

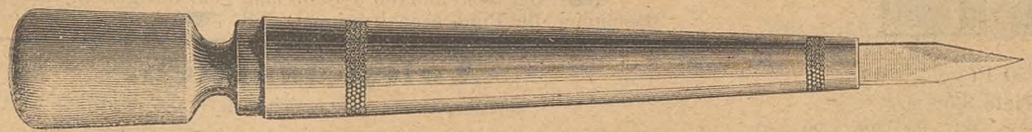

(natürliche Grösse)

Ahle mit langer nachstellbarer Spitze . . . . . à Stück Mk. 1,—
Reservespitze dazu (mit Gewinde) . . . . „ „ „ 0,15

Correspondent No. 72, 1887. „Eine wirklich gute, practische Buchdrucker-Ahle. Durch das ganze Ahlheft geht ein messingenes Gewinde, während das eine Spitzenende mit einem schraubenartigen, genau in das Gewinde passenden Ansatze versehen ist. Durch diesen Mechanismus kann die 8 cm lange Spitze mit Leichtigkeit auf alle Längen innerhalb 2—8 cm verstellt*) und ebenso ganz ausgewechselt werden. In Anbetracht der sauberen Arbeit ist der Preis der Ahle, 1 Mark, ein mässiger zu nennen."

*) Die Spitze ist mittels Gewinde in das Heft eingeschraubt und lässt sich durch Drehen des Heftes beliebig verlängern oder verkürzen. Das Köpfchen vorn, welches den Schluss des Heftes bildet, wird nur dann abgeschraubt, wenn die Spitze ganz herausgenommen werden soll. Sollten die Spitzen in den Ahlen das erste Mal etwas stramm gehen, so kann man sie mit einer Flachzange fassen oder in einen Schraubstock spannen.

Archiv für Buchdruckerkunst, Heft VII, 1887. Das etwa 11 cm lange, 1 mm starke und 5 mm breite Zurichtmesser wird in den Schlitz eines runden, bequemen Holzgriffes geschoben und durch eine lange, starke Messinghülse, die auf den Holzgriff aufgeschraubt wird und ihn fast vollständig bedeckt, bestens befestigt; die Hülse erlaubt auch ein Verlängern des oben elipsenförmig und doppelschneidig zugeschliffenen Messers durch ein einfaches Herausziehen, so dass jeder Maschinenmeister die Lage des Messers nach seiner Hand reguliren und sich ein bequemes Arbeiten sichern kann.

Messer wie Ahle (siehe nachstellbare Ahle) sind aus bestem Stahl gefertigt und zeichnen sich durch solide Arbeit in allen Theilen aus. Man merkt den beiden Utensilien an, dass bei ihrer Anfertigung der Rath eines Fachmanns befolgt wurde.

Fig. 1

Ahlheft, Buchsbaumgriff mit Schieberzwinge (Fig. 1) . . . à Stück Mk. 0,50
Ahlheft mit Buchsbaumgriff und Schraubenverschluss (F. 2.) „ „ 1,—
Ahle mit Pincette . . . . . „ „ 1,—
Gewöhnliche Ahle (mit engl. Spitze) „ „ 0,20

Ahlenspitzen, beste Qualität

feinster gehärteter Stahl

mit Angel (passend zu gewöhnlichen Ahlen u. Ahle m. Schieberzwinge)		ohne Angel (passend zu Ahle mit Schieberzwinge und dito mit Schraubenverschluss)	
1 Dutzend	Mk. 0,50	1 Dutzend	Mk. 0,50
1/2 „	„ 0,25	1/2 „	„ 0,25
1/4 „	„ 0,15	1/4 „	„ 0,15
1 Stück	„ 0,05	1 Stück	„ 0,05

Fig. 2

Fig. 3

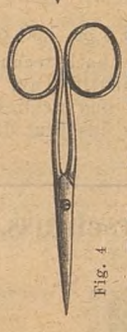

Fig. 4

	à Stück
Pincetten (Zängchen) zu Mk. 1,25, 0,50 und 0,25.	1,00,
Zurichtmesser mit nachstellbarer Klinge (siehe Abbildung in natürlicher Grösse)	Mk. 1,25
Zurichtmesser, zweiseitig, zum Einschieben (Fig. 3) .	„ 1,—
Zurichtscheere (Fig. 4) . .	„ 2,—
Krustemesser	„ 3,—
Farbmesser (garantirt Solinger Qualität)	
19 cm. lang	„ 1,75
22 „ „	„ 1,85
14 „ „ (mit Rücken) .	„ 1,75
Farbkellen	„ 2,—
Farbspachteln ohne Fuss . .	„ 2,25
Stahlzirkel 13 cm. lang . .	„ 2,—
„ 16 „ „	„ 2,50
Zirkelmaass (Novität, m. 5 Maassen u. goldenem Schnitt (Fig. 5)	„ 12,—
Schnitzer m. Ebenholzgriff (F. 6)	„ 1,—
Handperforirrad	„ 4.50
Stählerne Perforirlinie per Concordanz . . .	„ 0,50

Fig. 5

Fig. 6

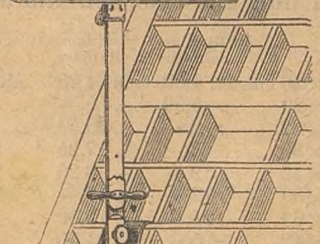
Zurichtmesser
(siehe nebenstehende Abbildung in natürlicher Grösse)
mit nachstellbarer Klinge
à Stück M. 1,25.

Neuer automat. Manuscripthalter.

D. R. P. 33048.

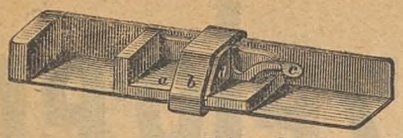
Preis Mk. 2,50.

Gegen vorherige Einsendung des Betrages nebst 50 Pfg. Porto Franco-Zusendung.

Für **Principale** sowie für **berechnende Setzer** bietet dies überaus praktische und viel Zeit sparende Instrument die grössten Vortheile, indem es nur eines Fingerdrucks auf die unten angebrachte Taste bedarf, um das Divisorium in den vom Setzer jeweilig gewünschten Zwischenräumen (auch zeilenweise!) herunterrücken und so das Manuscript markiren zu lassen. — Das bei dem bisher gebräuchlichen Tenakel häufig vorkommende Umfallen (z. B. bei stumpfer Spitze etc.) und wiederholte zeitraubende Befestigen desselben, sowie das **unvermeidliche Beschädigen des Setzkastens** sind vollständig ausgeschlossen, indem der autom. Manuscripthalter an einem beliebigen Theil des Setzkastens durch federnde Klemmlappen befestigt wird.

Es wird gebeten, die Versandt-Bedingungen auf zweitem Blatte gefl. zu beachten!

Neusilberne Winkelhaken mit Keilverschluss

Patent Reinhardt.

Prima Qualität. Tiefe **35** mm.

Gesammtlänge cm:	17	20	25	30	35	40	45	50
Preis Mk.	5,50	5,75	6,50	7,25	8,00	8,75	9,50	10,25

Tiefe **50** mm.

Gesammtlänge cm:	16	21	26	31	36
Preis Mk.	8,00	9,00	10,00	11,00	11,75

Porto 50 Pf.

Tabellenwinkelhaken in **Neusilber**, 40 cm lang, 4 cm tief M. 16,—.
in **Stahl**, 40 cm lang, 4 cm tief . „ 14,—.

Der patentirte Keilverschluss gewährt dem Benutzer eines solchen Winkelhakens eine absolute Sicherheit gegen irgend eine Verstellung des Schiebers, selbst nach längerem Gebrauche.

Die geschützte Lage der sich bewegenden Mechanismen, die zweckentsprechende Form der einzelnen Theile, die Einfachheit des Schlusses bilden die Hauptvorzüge dieser Construction, wie auch die exacte Ausführung und rationelle Beanspruchung sämmtlicher Theile dem Instrumente die grösstmöglichste Dauerhaftigkeit sichern.

Winkelhaken mit neuestem Hebelverschluss.

In Stahl und Stahl vernickelt.

Preise: (Porto 50 Pf.)

Ausführung in **Stahl**. Tiefe 3,5 cm.

Länge cm.	16	17	18	19	20	21	22	23	24	26	29	31
Mk.	4,80	4,95	5,10	5,25	5,40	5,55	5,70	5,85	6,00	6,30	6,75	7,05

In Stahl **vernickelt**:

„	5,56	5,74	5,92	6,10	6,28	6,46	6,64	6,82	7,00	7,36	7,90	8,26

Vorzüge: Gefällige Form, beste Ausführung nach technisch richtigem Gesetz; grosse Haltbarkeit und beste Funktion auf die Dauer vieler Jahre; leichtes und handliches Oeffnen und Schliessen, gesundheitsfördernd durch Zuführung von Eisengehalt ins Blut durch die Hautporen der Hand.

Winkelhaken mit Schraubenverschluss.

In Stahl und Stahl vernickelt.

Preise: (Porto 50 Pf)

Ausführung in **Stahl**. Tiefe 3,5 cm.

Länge cm	16	17	18	19	20	21	22	23	24	26	29	31
Mk.	4,30	4,45	4,60	4,75	4,90	5,05	5,20	5,35	5,50	5,80	6,25	6,55

In Stahl **vernickelt**:

„	5,06	5,24	5,42	5,60	5,78	5,96	6,14	6,52	6,50	6,86	7,40	7,76

Accidenzwinkelhaken zu 2fachem Satz 36 cm. lang . . Mk. 10,—
„ 3 „ „ 36 „ „ . . „ 12,50
„ 4 „ „ 36 „ „ . . „ 15,—

Grössere Längen von Hebel- und Schraubenverschluss werden:
von **Stahl** . . . . . Mk. 0,15 per Centimeter mehr berechnet
„ **Stahl vernickelt** . . „ 0,18 „ „ „ „

Setzschiffe

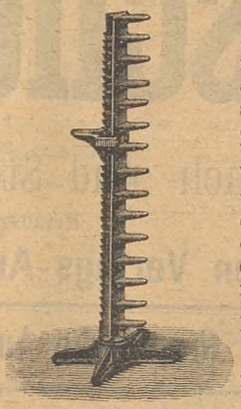
mit Zinkboden und gusseisernen Rahmen.

		Mit 3seitigem Rahmen	2seitigem Rahmen	Mit Zunge
Octav	16×26 cm	M. 4,50	M. 4,25	M. 6,50
Klein-Quart	21×29 „	„ 5,50	„ 5,—	„ 8,25
Gross-Quart	24×32 „	„ 6,—	„ 5,50	„ 9,25
Klein-Folio	26×39 „	„ 8,—	„ 7,25	„ 12,50
Gross-Folio	29×42 „	„ 9,—	„ 8,25	„ 14,—
do.	34×50 „	„ 12,—	„ 11,—	„ 22,—
do.	49×63 „	„ 21,—	„ 19,50	„ 38,—
Spaltenschiff	8×42 „	„ 5,—	„ 4,50	„ 7,25
do.	11×42 „	„ 5,75	„ 5,25	„ 8,—
do.	13×42 „	„ 6,50	„ 6,—	„ 9,—

Transportabler Setzbretthalter.

Anerkannt praktisches Utensil für Setzersäle.

Schmiedegusseisen. Tragkraft 100 Kilo.

Preis per Stück M. 13,—.

Der patentirte Setzbretthalter besteht aus einer aus bestem schmiedbaren Gusse angefertigten Stange, deren eine Seite fünfzehn 5 cm lange, und 5¼ cm von einander entfernt stehende Träger hat, während die andere Seite eine grössere Anzahl Zähne mit leicht verstellbarem Schieber aufweist. Der Setzbretthalter bezweckt, herausgezogene schwere Regalbretter und Setzkästen wagrecht zu stützen, um dadurch die an diesen Holzutensilien, sowie an den Schriften so oft vorkommenden Beschädigungen zu vermeiden; er macht es aber auch möglich, dass man auf einem von ihm gehaltenen Brette mit losem Satze hantiren und Correkturen vornehmen kann.

Der Setzbretthalter ist 1 m hoch, wiegt nur 5 kg und hat eine garantirte Tragkraft von 100 kg. — Seine Vorzüge sind so vielseitige, dass er sich in Setzersälen schnell einbürgert.

Punkturen

zu nachverzeichneten Maschinen: König & Bauer, Kloster Oberzell bei Würzburg. — Maschinenfabrik Augsburg, Augsburg. — Klein, Forst & Bohn Nachfolger, Johannisberg a. R. — Bohn & Herber, Würzburg. — Schnellpressenfabrik Frankenthal, Albert & Co., Frankenthal (Pfalz). — Maschinenfabrik Worms, Hoffmann & Hofheinz, Worms a. Rh. — Aichele & Bachmann, Berlin. — C. Hummel, Berlin. — Sigl, Berlin. — H. Marinoni, Paris. — Andreas Hamm, Frankenthal.

(Porto 10 Pf.)

Concentrische Punkturen . . . p. Stück Mk 0,30, p. Dtzd. Mk. 3,25
Excentrische Punkturen . . . „ „ „ 0,40, „ „ „ 4,50
Schlitz-Punkturen mit Schraube „ „ „ 0,60

Fig. 1.

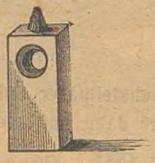

Fig. 2.

Fig. 3.

Friebelsche Schlagpunkturen (Fig. 1) . . . . . p. Stück Mk. 1,25
„ **Stiftpunkturen** (Fig. 2) . . . . . „ „ „ 0,50
„ **Punkturenplättchen** (Fig. 3) . . . . . „ „ „ 0,25
Punkturenschlüssel . . . . . „ „ „ 2,50
Punkturen mit Federn für Handpressen:
8 cm lang . . . . . p. Paar Mk. 1,80
14 „ „ . . . . . „ „ „ 1,90
20 „ „ . . . . . „ „ „ 2,—
26 „ „ . . . . . „ „ „ 2,10

☞ Bei Bestellungen beliebe man gefl. anzugeben, für welche Maschinen die Punkturen bestimmt sind. ☜

Anlegemarken.

Billigste Bezugsquelle Deutschlands. (Porto 10 Pf)

Einfache.

Verbesserte.

	per Stück	per Dtzd.
Einfache, mit Petit oder Corpus hoher Lippe . .	M. 0,20	M. 2,—
Verbesserte, mit Reservezunge	„ 0,30	„ 3,50

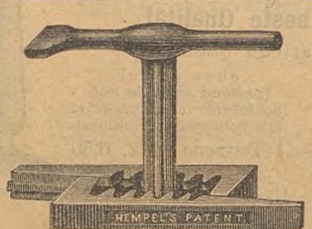

Verlängerte ohne Zunge.

Verlängerte mit Zunge.

	per Stück	per Paar
Verlängerte, ohne Zunge	M. 1,—	M. 1,80
Verlängerte, mit Zunge	„ 1,50	„ 2,75

Hempel's patentirte Gussstahl-Schliesskeile.

Preise:

1 Sortiment, enthaltend:
10 Paar kleine Keile M. 6,—
dto. 10 Paar grosse Keile „ 9,—
1 kleiner Schlüssel . . . . . „ 2,—
1 grosser Schlüssel . . . . . „ 2,50

Schmiedeeisernes Schliesszeug

(System Marinoni)

Länge cm	10	15	18	20	23	26	29	31	34
per Stück M.	0,50	0,85	1,—	1,20	1,25	1,40	1,50	1,60	1,75

Länge cm	37	41	46	51	57	62
per Stück M.	1,80	2,20	2,70	2,90	3,40	3,80.

Rollen M. 0,25. **Schlüssel** M. 1,50.

Hilfsbücher und sonstige Fachliteratur.

Hilfsbüchlein für Buchdrucker, Schriftsetzer, Faktoren, Korrektoren etc. Vierte Auflage. Preis brosch. 1 M., kart. 1 M. 25 Pf.

Katechismus der Buchdruckerkunst. Von C. A. Franke. Fünfte vermehrte und verbesserte Auflage, bearbeitet von Alexander Waldow. Preis in eleg. engl. Einband 2 M. 50 Pf. (Verlag von J. J. Weber.)

Handbuch der Buchdruckerkunst. Nach eigenen Erfahrungen und denen anderer namhafter Buchdrucker bearbeitet von Carl August Franke. Fünfte Auflage in vollständiger Neubearbeitung herausgegeben von R. Wagner, Buchdruckereibesitzer. gr. 8. Preis 4 M.

Handbuch der Buchdruckerkunst. Enthaltend die Schriftgiesserei, die Buchdruckerei und in einem Anhange: Die Stereotypie, Galvanoplastik etc. Von J. H. Bachmann. 8. geheftet 6 M.

Anleitung zum Zeichnen von Korrekturen auf Druckarbeiten, nebst Erklärung typographischer Fachausdrücke und Belehrung über die Herstellung von Druckwerken. Für Autoren, Verleger, Korrektoren und Setzer herausgegeben von Alexander Waldow. Zweite Auflage. Preis 75 Pf.

* * *

Ueber die Preisberechnung von Druckarbeiten. 2. Aufl. Von M. Wunder. Preis M. 3.50. — Das Werkchen behandelt eingehend diese wichtige Frage; an der Hand der gegebenen Berechnungen wird es dem Buchdrucker leicht werden, Werke. wie insbesondere Accidenzien reell zu kalkuliren und mit entsprechendem Nutzen für sich zu arbeiten. Anhang: Der Allgemeine Deutsche Buchdruckertarif.

Winke über die Preisberechnung von Druckarbeiten. Von Alexander Waldow. 23 Seiten gr. 8 in elegantester Druckausführung. Preis 1,75 M.

Die doppelte Buch- und Geschäftsführung für Buchdruckereien und verwandte Geschäfte. I. Theil. Herausgegeben von J. H. Frese. Preis 4 M.

dto. II. Theil. Herausgegeben von G. Dönges, Direktor der kaufm. Fortbildungsanstalt zu Leipzig. Preis 4 M. Einen zweimonatlichen Geschäftsgang zur Erläuterung des I. Theiles enthaltend. Der II. Theil enthält auch Anleitung zur einfachen Buchführung. (Neue Auflagen in Vorbereitung.)

Memorial (Berechnungsbuch für Druckarbeiten) 200 Blatt stark in Leinwandband. Preis 10 M.

dto. 100 Blatt stark. Preis 7 M. 50 Pf.

Kalkulationsbuch für Werke, 200 Blatt stark in Leinwandband. Preis 7 M. 50 Pf.

dto. 100 Blatt stark. Preis 5 M.

Papierlagerbuch, 200 Blatt stark. Preis 7 M. 50 Pf.

dto. 100 Blatt stark. Preis 5 M.

* * *

Lied von der schwarzen Kunst. Preis M. 0,20 (Gegen vorherige Einsendung von 25 Pf. in Briefmarken **Franco**-Zusendung.)

Die Festtage des Buchdruckers. Eine Sammlung Prologe, Festgrüsse, Gesellschaftslieder, Grüsse und Lieder zu Jubelfesten etc. Preis brosch. 1 M. 50 Pf., kart. 2 M., eleg. geb. mit Goldpressung und Goldschnitt 3 M.

Das Wappen der Buchdrucker. 47 zu 62 cm gross in prachtvollem Farbendruck. Preis 2,50 M. Verpackung extra 15 Pf.

do. kleine Ausgabe in Quart, Buntdruck und geprägt, Preis 1,50 M.

Portrait Gutenbergs in Holzschnitt mit Tondruck. Grösse des Schnittes 36 zu 45 cm. Preis 2,50 M. Verpackung extra 15 Pf.

do. kleine Ausgabe in Quart, auf chamois Papier. Preis 60 Pf.

Gautsch-Diplome, schön ausgestattet mit Motto und dem Zweck entsprechendem Text versehen, gross Folio. Preis 1 M.

Lehrzeugniss-Formulare*) in reichster Ausstattung. Taschenformat in Leinwandetui. Preis 1 M. 50 Pf., ohne Etui 1 M. 25 Pf. In einfacherer Ausstattung, einseitig gross Folio, Preis 1 M.

*) Bei Bestellung wolle man gefl. angeben, ob dieselben für Setzer oder Drucker bestimmt sind.

* * *

Lehrbuch für Schriftsetzer. (Kleine Ausgabe des I. Bandes von Waldow: „Die Buchdruckerkunst“.) 20 Bogen gr. 8 brochirt 6 M., elegant gebunden M. 7. — Dieses mit 69 Illustrationen versehene Werk dürfte mit Recht als eines der besten jetzt vorhandenen Lehrbücher zu bezeichnen sein.

Anleitung zum Musiknotensatz. Von R. Dittrich. Preis 2 M. Diese Anleitung ist anerkannt die instruktivste für den Selbstunterricht.

Die Schule des Musiknotensatzes. Ein praktischer Leitfaden zum Selbstunterricht von J. H. Bachmann. 6 Bogen gr. Quart. Zweite Auflage. Preis 2 M. 20 Pf.

Anleitung zum Satz mathematischer Werke. Preis 1 M. 25 Pf.

Der Rund- und Bogensatz von Louis Ferber. Preis M. 2,50.

Anleitung zum Tabellensatz. Preis 2 M.

Die Lehre vom Titelsatz mit erläuternden Beispielen. Von Aug. Marahrens. Kl 8. M. 1.—

Die Lehre vom Accidenzsatz. Ein Leitfaden für Schriftsetzer von Alex. Waldow. 15 Bogen gr. Quart; eleg. ausgestattet mit vielen Satzbeispielen. Preis 4 M.

Anleitung zum Ornamentiren im Buchdruckgewerbe. Von Friedr. Bosse. — 124 Seiten gr. 8. auf starkem weissem Papier mit farbiger Einfassung, zahlreichen Satzbeispielen. Preis M. 4,50, elegant gebunden M. 6.—.

Illustrirtes Wörterbuch der gebräuchlichsten Kunstausdrücke. Aus dem Gebiete der Architectur, Chromatik, Malerei, Mythologie, Ornamentik etc. für den Buchdruck und verwandte Zweige. Gesammelt und erklärt von Friedrich Bosse. 9 Bogen Oktav mit Linieneinfassung. — Preis brosch. 5 M., geb. 6,50 M.

In verständlicher Weise belehrt der bestens bekannte Verfasser den Leser über die Bedeutung aller der Ausdrücke, welche, der Kunstsprache entlehnt, heut zu Tage gebraucht werden, um die einzelnen Theile der architektonischen, Renaissance- etc. Ornamente zu bezeichnen. Er lehrt ferner an zahlreichen Beispielen, wie diese Theile richtig angewendet werden, so dass ein denkender Accidenzsetzer sehr bald im Stande sein wird, das stilvolle Material der Neuzeit richtig anzuwenden.

Musterblätter für Accidenzsetzer und -Drucker. Bis jetzt erschienen 22 Hefte, pro Heft 1 M. — (Diese Blätter sind neueren Jahrgängen des Archiv für Buchdruckerkunst entnommen.) — Dieselben in einen Band gebunden, als Musterbuch dienend 20 Pf.

Ueber den Satz des Polnischen. Von J. A. Toszka. Preis 50 Pf.

Ueber den Satz des Russischen. Von J. A. Toszka. Preis 50 Pf.

Ueber Satz und Correctur des Französischen. V. P. Heichen. M. 1,75.

Ueber den Satz des Griechischen und Hebräischen. Preis 2 M.

* * *

Hilfsbuch für Maschinenmeister an Buchdruck-Schnellpressen. Herausgegeben von Alexander Waldow. **I. Theil.** Leitfaden für das Studium der verschiedenen existirenden Schnellpressenconstructionen, sowie für das specielle Studium der einzelnen Theile der Cylinderschnellpresse und deren Behandlung vor, während und nach dem Druck, Belehrung über Cylinderaufzug, Mischung und Guss der Walzenmasse und Behandlung der Walzen. — Alle neuen Constructionen und Erfindungen auf dem Gebiete des Schnellpressenbaues und -Druckes fanden Berücksichtigung. Preis broschirt M. 4,—, geb. M. 5,25. **II. Theil.** Leitfaden für das Formatmachen, Schliessen, Einheben, Zurichten und Drucken von Formen aller Art und die dabei vorkommenden Vorfälle (Schmitzen etc.) wie für die Behandlung des Papiers etc. Preis brosch. M. 2,—, geb. M. 3.—. **Jeder Theil wird einzeln abgegeben.**

Die Schnellpresse, ihre Mechanik und Vorrichtung zum Druck aller typographischen Arbeiten. Von Fischer und Wittig. Preis 2 M.

Die Schnellpresse, ihre Construction, Zusammenstellung und Behandlung. Practischer Leitfaden für Buchdrucker und Maschinenbauer von A. Eisenmann. 11 Bog. gr. Quart. Mit vielen Maschinenzeichnungen. Preis M. 3,50.

Die Schnellpresse und ihre Behandlung vor und bei dem Drucke. Von H. Künzel (A. Waldow). II. Theil zu dem Eisenmann'schen Werk. 12 Bgn. gr. Quart mit 36 Illustrationen. Preis M. 4,—.

Anleitung zum Farbendruck auf der Buchdruckpresse und Maschine. Von Alexander Waldow. — 112 Seiten gr. 8 auf starkem tongelben Papier mit farbiger Einfassung, Titel in Gold- und Farbendruck und 2 Beilagen mit 28 div. Farbenproben. Preis 3 M. 50 Pf. Elegant gebunden 5 M.

Die Farbenmischung für Druckereien. Von Wilhelm Reich. **Neues wichtiges Werk f. Buch- u. Steindruckereien.** Gegen 250 versch. Farbentöne, nebst genauer Angabe, aus welchen Grundfarben dieselben gemischt sind. Mit Text, enthaltend das Wichtigste aus der wissenschaftlichen Farbenlehre, etwas von der Farbenchemie und kurze Erklärung der Farbentafeln. Erscheint in 16 Heften à Mk. 1.50. Jedes Heft enthält 16 Farben.

Kurzer Rathgeber für die Behandlung der Farben bei Bunt-, Ton-Bronce-, Blattgold- und Prägedrucken auf der Buchdruckpresse und Maschine. Von Alexander Waldow. Dritte Auflage. Preis 1 M. 50 Pf.

Die Zurichtung und der Druck von Illustrationen. Ein Leitfaden für Maschinenmeister und Drucker. Herausgegeben von H. Künzel (A. Waldow). **2. Aufl. Prachtausgabe.** 5 Bogen gr. Quart mit 15 Kunstdruckbeilagen in allen Manieren, Titeln und Schmutztiteln in Ton-, Gold- und Farbendruck. Preis 5 M., elegant gebunden 7,70 M.

Die Tiegeldruckmaschine. Ihre Konstruktion und Behandlung vor und während des Druckes. Ein Leitfaden für Buchdrucker und Laien von Alexander Waldow. Miniatur-Format. Mit zahlreichen Illustrationen. Preis broschirt 2 M., elegant gebunden 3 M.

Der Buchdrucker an der Handpresse. Von J. H. Bachmann. Preis 1,50 M.

* * *

Das Wappen der Lithographen u. Steindrucker

in prächtigem lithographischen Farbendruck auf Carton in Grösse von 34×26 cm.

Preis M. 2.—.

Bei vorheriger Einsendung des Betrags nebst 10 Pf. = 5 kr. = 20 Cts. **Franco-Zusendung.**

Das Gesammtgebiet des Steindrucks oder vollständige theoretisch-praktische Anweisung zur Ausübung der Lithographie in ihrem ganzen Umfange und auf ihrem jetzigen Standpunkte. Nebst einem Anhange von der Zinkographie, dem anastatischen Drucke und der Photolithographie. Bearbeitet von Heinrich Weishaupt, kgl. Professor etc. Fünfte vermehrte und verbesserte Auflage. Nebst Atlas mit 140 Abbildungen. 8. Geheftet 7 M.

Grammatik der Lithographie von W. D. Richmond. Autorisirte deutsche Ausgabe. 18 Bogen Octav in eleg. Ausstattung. Preis brosch. 7 M. 20 Pf., eleg. gebunden 8 M. 50 Pf.

Das neue moderne Buchdruckerwappen

in heraldisch richtiger Form, mit Rücksicht auf die genauesten historischen Forschungen gezeichnet von Herrn Hauptmann Heyer von Rosenfeld, empfehle in den nachstehenden fünf Grössen als **Galvanos auf Holzfuss.**

1021. M. 4.—.

1020. M. 3.—.

1018. M. 2.—.

1017. M. 1,50.

1019. M. 2,50.

Gegen vorherige Einsendung des Betrags nebst 20 Pfg. Porto Franco-Zusendung.

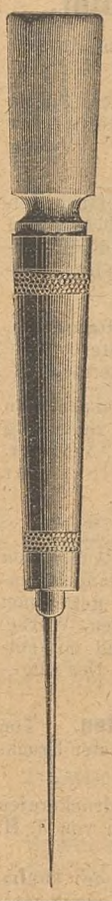

Universal-Papierwaage.

Beste genaueste und billigste Pendel-Gewichtswaage für Briefe und Papier mit Zeiger und weitläufig eingetheilter Gewichtsskala (1/4 g erkennbar) solide Construction bei elegantem Aussehen.

Nr. 1 bis 50 g wiegend, Messing polirt Mk. 3,50
„ 2 „ 250 „ „ f. polirt u. vernickelt „ 6.—

Geöffnet

Geschlossen

Factoren-Ahle.

von grossem Nutzen für jeden Principal, **unentbehrlich** für jeden Factor und jeden Setzer.

→ In jeder Westentasche zu tragen. ←

Preise:

a) In ausgesuchtem harten Weissbuchenholz m. starker Messinghülse; die Spitze aus vorzüglichem Stahl und in Metallfutter . . . . Mk. 1,00
b) in extra zähem Pflaumbaumholz, prima Argentanhülse . . . . . „ 1,50
c) In Elfenbein, mit prima Neusilberhülse, für Principale und zu Geschenken geeignet . . . . . „ 3,50
d) Reservespitzen, mit Knopf zu jeder Ahle passend, per Stück . . . . . „ —,15

Gegen Einsendung des Betrags nebst 10 Pfg. Porto Franco-Zusendung.

Ein nützlicheres Instrument als dieses ist kaum jemals erfunden worden. Bei aller Eleganz und Zierlichkeit in **jeder Beziehung solid, brauchbar und augenblicklich gebrauchsfähig.** Dabei — weil in der Westentasche getragen — überall zur Hand! Nützlich, einfach und billig!

Taschen-Zurichtmesser

mit nachstellbarer, zweischneidiger Klinge aus feinstem Stahl.

a) In ausgesuchtem harten Weissbuchenholz mit starker Messinghülse . . . . . Mk. 1,20
b) In extra zähem Pflaumbaumholz, prima Argantanhülse „ 1,50
c) In Elfenbein, mit prima Neusilberhülse, für Principale und zu Geschenken geeignet . . . . . „ 3,50

Gegen vorherige Einsendung des Betrags nebst 10 Pfg. Porto Franco-Zusendung.

Die Klinge schneidet vorzüglich, das Heft liegt leicht und bequem in der Hand. Drucker, die einmal mit diesem Zurichtmesser gearbeitet haben, werden sich nie wieder von demselben trennen wollen.

Messerschoner

zu allen Messern passend, mit Holzfutter à 10 Pf.
fein vernickelt . . . . . „ 15 „

Mit übergestecktem Messerschoner kann das Zurichtmesser in die Tasche gesteckt werden.

Für Stellen-Gesuche und -Angebote

empfehlen die in **Frankfurt a/M.** erscheinende

Graphische Post,

welche an alle Druckereigeschäfte Deutschlands, Oesterreichs und der Schweiz versandt wird. Auflage 7500 Exempl. Zeilenpreis nur 25 Pf.

Verlag und Redaction: H. Sachse, Graphische Verlags-Anstalt, Halle a.S. — Druck von S. Schlesinger, Halle a. S., Rannische Strasse 24.

Als höchste Neuheit für Buchdrucker (modern und sehr beliebt) empfehle:

Gesetzlich geschützt!

Seidene Uhrbänder

Gesetzlich geschützt!

schwarz, und in den **fünf Buchdruckerfarben**, **prachtvolles Gewebe**, mit **echtem** Gold- und Silberfeld.

☛ Um auch den weitgehendsten Ansprüchen in Bezug auf die Haltbarkeit der Uhrband-Beschlagtheile nachzukommen, werden dieselben nach mehrfachen Versuchen **in stärkster Vergoldung resp. Versilberung** hergestellt **und auf das Feinste polirt.** Hierdurch wird den Uhrbändern ein noch vortheilhafteres Aeussere verliehen und die grösstmöglichste Haltbarkeit der Beschläge gesichert.*)

Seidenes Uhrband fünffarbig, I. Qualität, echt Gold- und Silberfeld, mit vergoldetem Schieberwappen etc. M. 3,75
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ versilbertem „ „ „ 3,50
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ vernickeltem „ „ „ 3,50

Seidenes Uhrband schwarz, mit vergoldetem Schieberwappen etc. M. 3,—
„ „ „ „ versilbertem „ „ „ 2,75
„ „ „ „ vernickeltem „ „ „ 2,75

Seidenes Uhrband fünffarbig, II. Qualität, mit vernickeltem Schieberwappen etc. M. 2,75

(Natürliche Grösse der Uhrbänder.)

Diese mit ausserordentlicher Eleganz und Feinheit angefertigten Uhrbänder bilden einen ebenso zweckmässigen als prachtvollen Schmuck und sind die zahlreich eingehenden Anerkennungsschreiben der beste Beweis für die grosse Beliebtheit derselben.

„Correspondent" Nr. 105 v. 9. Sept. 1887: „ . . . . . Sämmtliche Artikel sind gut gearbeitet und empfehlenswerth!"

„Vorwärts" Nr. 46 v. 18. Novbr. 1887: „ . . . . . sind mit einer Zartheit gefertigt, die alles auf diesem Gebiete bisher Dagewesene weit hinter sich lässt etc."

„Helvet. Typographia Nr. 48 1887: „ . . . . . Ein gediegener Schmuck für jeden Schwarzkünstler, welcher zugleich Schönheit und Zweckmässigkeit vereint."

*) Dieselben lassen sich sowie auch die vordem gelieferten, mit weichem Bürstchen und Seifenwasser leicht reinigen.

Photographische Tableaus

für Setzer und Maschinenmeister in fünffachem photographischen Tondruck auf Chromo-Carton

Format: 39 cm breit, 51 cm hoch.

(Gesetzlich geschützt.)

Tableau für Setzer (verkleinerte Copie in Schwarz).

Preis 1,50 Mk.

Man vervollständige die Tableaus durch Aufkleben des eigenen photographischen Kopfbildes, so sieht man sich in seiner Kunst beschäftigt und giebt das Ganze einen höchst originellen prächtigen

Zimmerschmuck!

Die Tableaus eignen sich ausser zur eigenen Verwendung als Zimmerzierde auch ganz besonders als

Präsent

an Eltern, Geschwister, Braut und sonstige Verwandte und Freunde, sowie als Geschenk bei Jubiläen, Geburtstagen und sonstigen Festlichkeiten.

(Gesetzlich geschützt.)

Tableau für Maschinenmeister (verkl. Copie in Schwarz).

Preis 1,50 Mk.

Gegen vorherige Einsendung des Betrages nebst 20 Pfg. für Porto und Verpackung **Franco**-Zusendung.

Auf Wunsch übernimmt die Verlags-Anstalt die **Anfertigung der Photographie zum Selbstkostenpreise** und wird in diesem Falle um Einsendung einer Visit- oder Cabinet-Photographie gebeten, welch letztere unversehrt zurück gesandt wird.

„Correspondent" Nr. 80 vom 13. Juli 1887:

„ . . . . . Das solchergestalt belebte Tableau bildet einen schönen und originellen Zimmerschmuck, namentlich wenn man den von der Firma gelieferten prächtigen Rahmen (Antik- oder Gold-Barock) mit benutzt, und wird ohne Zweifel viele Freunde im Kreise der Collegen finden, umsomehr als der Preis (ohne Rahmen 1,50, mit Rahmen 3,50 Mk.) ein sehr mässiger ist. Insbesondere eignet sich das Bild zu Geschenken."

* * *

Der Wiener „Vorwärts" Nr. 30 vom 29. Juli d. J. spricht sich in ähnlichem Sinne aus.

Typographische Jahrbücher, Heft VIII, 1887:

„ . . . . . Ein sehr hübsches photograph. Tableau. Dürfte namentlich unter den jüngern Setzern viele Freunde finden."

* * *

„Typografiske Meddelelser", Organ des Norwegischen Centralvereins für Buchdrucker, Nr. 34 vom 6. August:

„ . . . . . Wir empfehlen das ebenso sinnreiche, wie originelle Tableau auf das Beste. Es sollte in dem Hause eines jeden Buchdruckers zu finden sein."

* * *

Deutsch-amerik. Buchdruckerzeitung Nr. II vom 1. September d. J.:

„ . . . . . Ein prächtiges Tableau etc."

Ueber das kürzlich erschienene Tableau für Maschinenmeister äussern sich:

„Correspondent" Nr. 118, 1887:

„ . . . . . und ist dasselbe als äusserst gelungen und vortrefflich ausgeführt zu betrachten, wovon wir uns selbst zu überzeugen die Gelegenheit hatten. Der Preis sowohl des Tableaus als auch der Antik-Rahmen ist ein durchaus mässiger; beide können unsern Lesern aufs Beste empfohlen werden."

„Helvet. Typographia" Nr. 48. 1887:

„ . . . . . ist die Auffassung eine gelungene, die Ausführung vorzüglich."

Wiener „Vorwärts" Nr. 46, 1887:

„ . . . . . bildet einen schönen Wandschmuck und eignet sich zu Geschenken in hohem Maasse."

Zu den Tableaus passende prächtige

Antik- und Gold-Barock-Rahmen

Preis à Stück Mk. 2,—.

sowie sehr schöne

schwarze Rahmen mit Goldleiste und glatte Goldrahmen

à Stück Mk. 1,50.

Gegen vorherige Einsendung des Betrags nebst 50 Pf. Porto folgt **Franco**-Zusendung des Rahmens.

Verlag und Redaction: H. Sachse, Graphische Verlags-Anstalt, Halle a. S. — Druck von S. Schlesinger, Halle a. S., Rannische Strasse 24.

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 14
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 6. April 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Svendeprøver.

De unge Mennesker, som udlæres her inde i København, er for Tiden stærkt favoriserede fremfor dem, der udlæres ude i Provinserne. Herinde spørger man nemlig hverken om de kan noget eller ej, men optager dem uden videre i den faglige Organisation, medens man ude i Provinserne først underkaster dem en Prøve for en Kommission*), og hvis de ikke bestaar denne, bliver de ikke optagne i »Dansk typ. Foren.«

Skønt jeg ikke har meget at indvende mod Svendeprøverne, naar de kunde blive indført over hele Landet, vil jeg dog tillade mig at gøre Indsigelse mod den nuværende Ordning af disse, saa længe denne kun gaar ud over en mindre Del af Fagets Udøvere, nemlig de ny udlærte i Provinserne.

Det, der særlig har givet mig Anledning til at bringe denne Sag paa Bane, var et Referat fra Aarhus, som stod i »Typ.-Tid.« for nogle Uger siden, om hvorledes man havde nægtet at godkende en Svendeprøve fra Skive, paa Grund af dens mangelfulde Udførelse. Foruden et Stykke »skært« Sats, som var daarligt sluttet ud, var der et Skema, som skulde bedømmes og i dette var Kr.- og Øre-Rubrikerne gjort lige store, og desuden var *en enkelt Streg ikke synlig.*

Angaaende Kr.- og Øre-Rubrikerne saa vel som den daarlige Udslutning af den skære Sats, skal jeg ikke udtale mig, men derimod synes det mig at være en Uretfærdighed mod den unge Mand at lade ham lide under, at Stregen ikke kunde ses, da dette maa være Trykkerens Fejl og ikke Sætterens, hvis man da ikke forlanger, at den Paagældende baade skal kunne sætte og trykke.

Det er naturligvis beklageligt, at en Lærling erklæres for at have *udlært,* naar det viser sig, at han ikke kender selv de simpleste Grundregler ved sit Fag, men det er lige saa meget at beklage, at man vil lægge Ansvaret herfor over paa den unge Mand, i Stedet for at det skulde være Mesteren, som skulde bære dette. Det kan nemlig ikke nytte, at vedkommende Principal til sit Forsvar muligvis vil fremføre, at Lærlingens Ævner har været mangelfulde; thi selv om disse har været nok saa slette, maa Lærlingen dog i Løbet af 5 lange Aar kunne have lært saa meget, at han maa kunne bestaa en saadan Prøve som den, der forlanges af »Dansk typ. Foren.«

Vil man nu nærmere undersøge Grunden til, at Lærlingenes Uddannelse gennemgaaende er slettere i Provinserne end i Hovedstaden, saa maa denne vel nærmest søges i, at den ene Lærling ofte maa oplære den anden, samt i, at det Arbejde, der foreligger, ofte ikke bestaar i stort andet end Avisen.

Det Maal, som man derfor maa søge at arbejde hen imod er, at gøre det klart for de Herrer Principaler, at de har en uafviselig Pligt til at oplære deres Lærlinge i Faget saaledes, at disse efter de 5 Læreaars Udløb maa kunne være i Stand til at fortjene deres Brød ved Faget, og ikke straks skal være nødt til at forlade dette, kun fordi de har faaet en mangelfuld Uddannelse.

Og hvis man mener, at Svendeprøverne kan bidrage noget til at komme bort fra de sørgelige Kendsgærninger, som man ser paa Lærlingevæsnets Omraade — hvad jeg for Resten ikke er tilbøjelig til at tro, med mindre man kan faa gennemført, at Mesteren skal erlægge en Bøde, naar hans Lærling ikke har kunnet bestaa Prøven — ja, saa har jeg ikke noget imod disse, kun maa jeg, i Lighed med Hr. *Stilk* i dette Blads Nr. 12 foreslaa, at de indføres over hele Landet, altsaa ogsaa her i Byen, og ikke som nu kun anvendes mod *en Del* af Landets typografiske Arbejdere. *L. Jensen.*

*) Dette er ikke ganske korrekt, idet Prøven kun fordres af saadanne, der ikke har staaet fulde 5 Aar i Lære. *Red.*

Udstillingen i København.

Hr. Redaktør!

Det var en Bemærkning, der vandt Genklang viden om, den De sendte os i forrige Nr. af »Typ. Tid.« angaaende det eventuelle Arrangement fra de *københavnske* Kolleger til en Sammenkomst med udenbys Kolleger. At en saadan Sammenkomst vil vinde Tilslutning fra en meget stor Kreds af *Danmarks* Typo-

grafer, kan ikke være Tvivl underkastet, thi en Lejlighed som denne vil næppe saa snart gives igen. Bortset fra det faglige — og enhver Deltager vil sikkert bringe mer eller mindre Udbytte med sig hjem fra denne Tur —, er den fornøjelige Side af Sagen heller ikke aldeles uvigtig; Forholdet er jo dette, at en Del af de indfødte Københavnere i Aarenes Løb har fæstet Bo ude omkring i Provinskøbstæderne, og for disse maa det jo være en sand Lækkerbidsken saaledes at træffe sammen med gamle Bysbørn, af hvilke man i længere Tid kun har vedligeholdt Bekendtskabet gennem de respektive Foreningers Medlemslister, — og omvendt har Provinsbogtrykkerierne leveret et meget stort Kontingent af Typografer til København (de mest kendte Navne, saa som Decher, P. Christensen, N. Hansen, Emil Petersen o. m. fl. er jo »indvandrede« fra Provinserne), for hvem det vil have samme Interesse at mødes som hine.

Men nu var det *Tidspunktet* for en saadan Sammenkomst, og her nævner De, Hr. Redaktør! »*i Sommerens Løb*«. Her vil maaske Vanskelighederne optaarne sig for de fleste. Det er jo nemlig saa, at omtrent de 99 pCt. af Provinstypograferne er beskæftigede i daglig udgaaende Aviser, hvis Mandskab er meget økonomisk afpasset, og for hvem det har været besværligt at klare Ærterne, naar til Tider én Mand paatrængende nødvendigt var fraværende. Hvorledes Forholdet saa vilde være, naar samtlige Trykkeriets Typografer eller en større Part af dem *samtidig* tog bort til en flere Dage medgaaende Tur, behøver ikke at omtales; *det vil nemlig være dem aldeles umuligt.* Efter hvad der forlyder, vil imidlertid Udstillingen *blive aabnet Fredag den 18. Maj,* **og den 20. og 21. Maj er henholdsvis 1. og 2. Pinsedag.** *Her vil være den bedste Lejlighed for Provinskollegerne til at mødes i København med Københavnerne.* Fra Sjælland og Fyn vil man *da* kunne møde hver og én, og Jyderne vil selvfølgelig ikke staa tilbage (»Jyden han æ stærk aa sej!«).

Hvorom al Ting er, overdreven lang Tid er der ikke til at forberede sig i, men det kan jo da lade sig gøre. Og de forskellige arrangerende Kræfter vil sandsynlig ogsaa snart lade høre fra sig.

Jylland, i Marts 1888.

En Situationsbetragter.

Sportsklubben.

Vintern rasat ut — eller maa i ethvert Tilfælde snart have gjort det; saa suger Fælledens altid tørstige Jordbund de smæltende Snebunker i sig. En kort Tids moradsigt Uføre og de friske Foraarsvinde stryger hen over en Græsslette, saa blød og grøn, saa indbydende, som nogen Boldtspiller kan ønske sig den.

Saa fanger vi an igen!

Men lad os sige det straks. Boldtklubbens Medlemstal er for lille i Forhold til det Antal Udøvere, vort Fag har. Boldtspillet paa den sollyse tilblæste Fælled er en alt for prægtig Allieret i Kampen mod Blystøvet og de sure Trykkerilokaler, til at den skulde ligge hen som kun halvt udnyttet.

Klubben har nu en Sæsons Virksomhed bag sig. Et gældfrit Materiale til Kricket og Fodboldt, en fast Stok af Medlemmer og Penge i Kassen, saa den endog kunde renoncere paa Kontingentet for de 3 Vintermaaneder, er Resultatet. Hermed er dens Levedygtighed konstateret. Men vi maa videre frem. Boldtklubbens Medlemstal maa bringes betydeligt i Vejret. Naar vi nu, saa snart Forholdene tillader det, danner Begynderhold, haaber vi paa mange Indmeldelser, for Kontingentet skal da ikke afskrække nogen. *G & S.*

Forespørgsel
til
Hovedbestyrelsen for „Dansk typ. Forening".

Paa given Anledning forespørges:

1) Er det den ærede Hovedbestyrelse bekendt, at Lovenes § 23 (». . . enhver i Danmarks Provinsbyer arbejdende Typograf . . . kan optages i Foreningen, naar Anmodning herom skér *inden 1. Januar 1888* . . .«) nylig er bleven aabenlyst overtraadt?
2) Har den ærede Hovedbestyrelse foretaget Skridt i saa Henseende, og da hvilke?

eller

3) Agter den ærede Hovedbestyrelse at foretage noget i den Anledning? *Plirum.*

Korrespondancer.

Kolding, den 1ste April 1888.

Paa Foranledning af den fra Hovedbestyrelsen til Lokalforeningerne udsendte Tilføjelse til Lovenes § 57 (Begravelseshjælpen) afholdtes i Aftes en ekstraordinær Generalforsamling. En længere Diskussion angaaende Lovændringen sluttede med Vedtagelsen af følgende:

»Idet Kolding Lokalforening sympathiserer med Bestyrelsens Initiativ, finder man Anledning til at henlede Bestyrelsens Opmærksomhed paa en hel ny Paragraf saalydende:

»De af Foreningen udredede Understøttelser kan ikke belægges med Arrest, Beslag eller Eksekution«, med Forespørgsel, om en saadan Paragraf ikke bør kgl. konfirmeres.«

De øvrige paa Dagsordenen opførte Sager udsattes til Behandling paa den ordinære Kvartalsgeneralforsamling i indeværende Maaned. *Basse.*

Randers Lokalforening afholdt efter Anmodning fra Hovedbestyrelsen en ekstraordinær Generalforsamling 2den Paaskedag for at afstemme over en Tilføjelse til

Lovenes § 57. *Westermann* tvivlede om §'en selv med denne Tilføjelse i paakommende Tilfælde vilde kunne yde retsgyldig Sikkerhed, naar §'en ikke blev forsynet med kgl. Konfirmation og foreslog nedenstaaende Resolution, som enstemmig vedtoges:

»Idet vi frygter for, at den foreslaaede Tilføjelse til § 57 ikke vil have den fornødne Gyldighed for at forhindre en Beslaglæggelse af den de Efterladte tilflydende Understøttelse, beder vi den ærede Hovedbestyrelse nøje tage dette under Overvejelse og henstiller, om kongelig Konfirmation af denne § ikke maatte være ønskelig.«

For den af Hovedbestyrelsen foreslaaede Tilføjelse til § 57 stemte samtlige Tilstedeværende.

J. Petersen.

Forskelligt.

Billig Arbejdskraft. Af et Privatbrev fra en Provinsby meddeler vi følgende næsten utrolige Tilfælde paa, hvorledes enkelte Typografer arbejder for Forbedring af deres egne og Kollegernes Vilkaar: En Typograf S. forlod — uden forudgaaende Opsigelse — sin Plads i O. og reflekterede paa en Plads i R. til en Ugeløn af *13 Kroner*, for hvilken Betaling der skal præsteres *350 Linjer daglig*. Dette finder Brevskriveren i højeste Grad uforskammet gjort af en ung ugift Mand at indlade sig paa den Slags Forretninger, i Særdeleshed naar Vedkommende — efter eget Udsagn — har Tilbud paa ikke mindre end 2 andre Pladser og end ydermere kunde have forblevet, hvor han var, om ikke fast, saa dog for en Tid. Dette og lignende skal nok hjælpe, men det vil da sige til at anspore Principalerne at stille endnu mere urimelige Fordringer.

Kunsten stiger! I disse Tider, hvor Orthografien veksler i det uendelige, hvor det ene Ord radbrækkes værre end det andet og hvor Ordene brydes paa den utroligste Maade, skal der ikke saa ganske lidt til at forbavse den Læsende. Dog har »Kolding Avis« for kort Tid siden sikkert overtrumfet alt endnu præsteret paa dette Omraade, idet Bladet næmlig bl. a. bryder Navnet Nathansen saaledes: *Nat-hansen.* — — Intet er umuligt, siger man, saa det kunde jo hænde, at det næste Gang kunde lyde: *Godmorgen-hansen.* *X.*

Ny Opfindelse. *J. M. Huck & Ko.s* Skriftstøberi i Offenbach a. M. har opfundet en Methode, ved hvilken det skal være unødvendigt at tage Kolumnesnorene af, naar Formen skal ind i Maskinen. Firmaet laver næmlig Stege og Hjørnestykker, paa hvis indvendige Side der findes en Fure, i hvilken Kolumnesnoren lægges. Denne Fure er anbragt saa højt, at den vil være ovenfor Randen af Skibet, hvorved Udbindingen kan foregaa med Lethed. Disse Stege maa naturligvis lægges uden om hver Kolumne, og Fordelen derved er, at man ikke behøver atter at binde ud, naar Formen er trykt, og heller ikke kan komme til at rive noget »i Fisk«, saaledes som det under Tiden kan ske ved Aftagningen af Snorene. — I og for sig kan denne Opfindelse jo være ganske nyttig, hvis blot ikke Prisen er for høj, for hvis den er det, tror jeg ikke, at der er mange Firmaer, som vil anskaffe Apparaterne, da det saa næppe vil kunne betale sig i Forhold til den Nytte de gør. *L. J.*

Ord og Handling. »Typ. Meddelelser« i Kristiania skriver: »Ved Bebers Grav holdt Hr. Bogtrykker *H. J. Jensen* (i Kristiania) dybt bevæget følgende lille Tale: »Som den Afdødes Principal har jeg at afgive den Erklæring, at han var en tro og ærlig Arbejder, det er mit Vidnesbyrd, — derfor takker jeg dem, som fulgte ham til Graven — — —.« Saaledes *sagde* Hr. Jensen. Da den Afdøde for 14 Aar siden blev forskrevet til Hr. Jensen, var det paa en Løn af 36 Kr. — som Ungkarl; da han efter 14 Aars »tro og ærligt Arbejde« lagde sig til Hvile, havde Hr. Jensen lidt efter lidt afknappet hans Løn til 20 Kr. — som Familjeforsørger! Saaledes *handlede* Hr. Jensen!«

En Strejke i Udsigt i Wien. Efter at Wiener Typograferne alt i længere Tid har forhandlet med deres Arbejdsgivere om Indførelsen af en ny Tarif, er disse Forhandlinger omsider gaaet helt i Staa, fordi Principalernes Indrømmelser paa intet Punkt tilfredsstiller de typografiske Arbejdere — de eneste, der muligvis vil opnaa noget med det gode, bliver Avissætterne. Typograferne ruster sig nu til Kampen, og de har vedtaget at afsé 2 pCt. af deres ugentlige Fortjeneste til et Tarif-Fond, som allerede nu ejer ca. 30,000 Kroner. — Som Redaktør af vort Wiener Broder-Organ »Vorwärts!« fungerer nu Hr. *Emil Kralik*, der i længere Tid har været Medlem af »Den typografiske Forening« i Kobenhavn. Bladets hidtilværende Redaktør, Hr. Faber, afsoner for Øjeblikket en 3 Maaneders Fængselsstraf for Presseforseelser.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Th. L. Keil, udlært 1. April hos O. C. Olsen & Co., arbejder samme Sted.

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften, Kl. 10: Sangprøve til den lille Koncert. Alle bedes møde.

Søndag den 15. April, Kl. 8 Aften: *Selskabelig Sammenkomst* i Kohlers Restauration, Pilestræde 32.

PROGRAM:

Krøyer: Fædrelandssang.
Jahnke: Sjömannen.
Grieg: Bådn Låt.
E. Bøgh: Hvorledes Fanden mistede sin Hale. Deklamation.
A. Guldbrandsen: Typografernes Vaarsang.
Naater: Aftenen.
Soldatermarche.

Derefter Assemblé. Samlet Entré 50 Øre. Billetter faas i Morgen Aften i Lokalet.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

I Stubbekøbing er *Karl Kristiansen* valgt til Lokalforeningsformand.

Ny Medlemmer.

Holbæk, *Julius Albrecht* (udlært hos Bonnelycke i Holbæk d. 1. April 1888).

Holbæk, *Siegmund Fuhrmann* (udlært hos Bønnelycke i Holbæk d. 1. April 1888).

(Begge har bestaaet den i Lovenes § 23 foreskrevne Svendeprøve).

Hans Peter Frederik Nielsen (udlært paa Stiftsbogtrykkeriet i Odense d. 31. Marts 1888).

Lars Ditlev Rasmussen (udlært paa Stiftsbogtrykkeriet i Odense d. 31. Marts 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, *Marius Mikkelsen* (sidst arbejdet i Kolding).
Nyborg, *Martinus Gundersen* (sidst arbejdet i Aalborg).

Bortrejste Medlemmer.

Vejle, *F. C. Therkildsen* til Rønne (Bornholm).

Brevkasse.

Nr. 394 i K. maa være meget naiv, hvis De virkelig tror, at den navngivne Lokalforeningsformand er baade morsom og glemsom. Det kunde jo hænde, at den samme Grund, der bevirkede, at De først fik Bladet den 26., ogsaa havde spillet ham et Puds! Iøvrigt finder vi det rettest, om De *virkelig* har noget at anke over, da direkte at henvende Dem til Hovedbestyrelsen. *Redaktionsudv. f. P.*

Arbejdsmarkedet.

(Under denne Rubrik optages alle saadanne Avertissementer, der angaar Tilbud om Plads og Efterspørgsel efter en saadan. *Udenbys Averterende maa medsende Beløbet* i Frimærker samt et 8 Øres Frimærke til Oversendelsen af Billetter. *Prisen er 10 Øre pr. Linje.*)

En Sætter-Trykker med gode Anbefalinger kan straks faa fast Plads hos *Arnold Jørgensen*, Horsens.

En yngre, militærfri **Typograf** søger Plads straks eller senere som *Akcidens-* eller *Avissætter*. Billet mrkt. »82« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 8 Dage.

ANNONCER

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

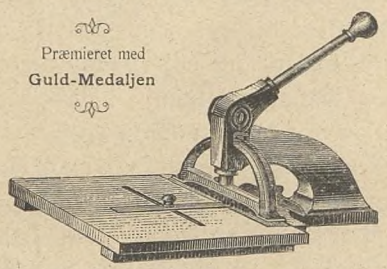
Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

THORVALD HAMANN & Co.
HERLUF TROLLESGADE 5
Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.
Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".
Lager af Farver etc.

Haand-Perforér-Maskine
Præmieret med
Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales
paa det bedste.
Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.
Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.
Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.
Berlin S. W. **Ferd. Maurer & Co.**
Alexandrinen-Str. 16 Maskin-Fabrik.

En **Papirskæremaskine**, 19 Tommer Snitlængde, *købes*, en **Korrekturpresse** *sælges*. Billet mrkt. 107 modt. Bladets Kont.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 15
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 13. April 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Grafisk Revu.

Danmark er et lidet fattigt Land — fattigt som faa Lande. Naar vi Danske saa endda satte al vor Kraft ind paa i Forening at løse de Opgaver, Nutiden og Fremtiden har liggende for os, var det al Ære værd. Men i Stedet herfor splitter vi os i saa mange Dele som muligt og baltrer os med Velbehag i det gode danske Vrøvl. Der er vel ikke den Klasse i det danske Samfund, som ikke har sin Part af Ansvaret, og Typograferne staar i hvert Fald ikke i denne Henseende tilbage. Med ægte dansk Sejghed har de holdt fast ved deres Tredeling — en Tilstand, som nok vil holde Dyrehavstiden med.

Derfor har vi saa godt som intet udrettet, hverken paa det socialøkonomiske eller faglige Omraade. Stod Danmarks Typografer samlede, vilde der jo ikke være noget i Vejen for, at deres Blad ogsaa i faglig Retning fulgte med, dels ved Artikler og dels ved Bilag med Sats- og Trykprøver. Men da der til Gennemførelsen af en saadan Plan baade hører tekniske Kræfter og det nødvendige Sammenhold mellem Arbejderne, for at Udbredelsen kan blive saa stor som mulig, kan noget saadant næppe gennemføres i den Maalestok, som ønskeligt var. Men »Typograf-Tidende«s Redaktion har dog ment at burde gøre, hvad muligt er, og vil derfor under oven nævnte Rubrik bringe en Oversigt over det ny, der udsendes af Skriftstøberierne og andre grafiske Anstalter, lige som vi ogsaa vil have vor Opmærksomhed henvendt paa private Arbejder af Betydning, som enten indsendes til os eller i Følge deres Natur har Krav paa Omtale. Vi vil tillige nu og da bringe en Sats- eller Trykprøve for ogsaa at bidrage vort til at fremme god Smag paa det faglige Omraade. For imidlertid at kunne tage fat paa den her antydede Opgave behøver vi vore Kollegers fulde og udelte Tilslutning; vi anmoder derfor om en kraftig og energisk Agitation for Udbredelsen af Bladet, lige som vi ogsaa haaber paa, at man vil støtte vore Bestræbelser ved, naar Lejlighed gives, at indsende Trykarbejder, hvoraf en Kritik vil være i Stand til at virke gavnligt og nyttigt.

* * *

Skriftstøberfirmaet *J. G. Schelter & Giesecke* i *Leipzig* har i disse Dage udsendt tredje Binds tredje Hæfte af »Typographische Mittheilungen«. Det dygtige Arbejde, man før har fundet i disse aarlig tilbagevendende Hæfter, fattes heller ikke denne Gang. Teknisk sét er der vel næppe noget Skriftstøberi, der naar op til denne fuldendte Omhyggelighed i Udførelsen. Alt er som støbt i hinanden, ikke en gabende Streg, ikke en Uoverensstemmelse i Farvernes Pasning, selv det skarpeste Øje skal lede længe om at finde blot den ubetydeligste Unøjagtighed. I denne Henseende kan vel kun Amerikanerne tage Kampen op. Saa vel Titel som Prøvebladet »Konkave, konvexe und dreieckige Zierecken« byder her paa noget ualmindeligt, men naturligvis har en saadan Anstalt alt, hvad tænkes kan af Hjælpemidler, og som Følge heraf ogsaa ganske usædvanlige Chancer for at kunne præstere noget overordenligt. Navnlig er der paa det sidstnævnte Prøveblad en Ensartethed og Harmoni mellem Tekst, Indfatninger og Ornamenter, som man kun sjældent træffer forenet paa Skriftstøberiernes Prøveblade. Anvendelserne af den gothiske Indfatning Serie 69 illustrerer dette. Man vil dér træffe en Sammenhobning af Ornamenter, Indfatninger og Skrifter i spraglede, skinnende Farver; alt Hensyn til Tekstens Forhold til Rammen etc. er kastet over Bord. Det er dog Meningen med ethvert Bogtrykkerarbejde, at det omrammende Typemateriales Betydning kun er og kun kan være underordnet, og at Virkningen netop bestaar i det rette harmoniske Forhold. I Stedet herfor overlæsser man med Forsiringer og Ornamenter i en saa urimelig Grad, at det, der skulde være underordnet, træder dominerende frem og omvendt. I det hele taget forekommer det os, at Schelter & Giesecke ikke har været absolut heldige i de seneste Frembringelser; siden Holbeinindfatningen foreligger der ikke noget af virkelig Rang. Man betragte saaledes »Einfassung Serie LXXL«; det er nærmest en Samling Familjeportrætter, allegoriserende med ægte tysk Sentimentalitet, ikke mindre end 20 forskellige Fag. Hvor kan man hengive sig til saadanne Smagløsheder? Eller »Kartuschen-Einfassung«? Et Stykke sønderrevet Papir i forskellige Former, med nogle Grene hist og her — det hele hængt paa en Stang! Man skal lede efter noget mere idéforladt; det er Bogtrykkernes gamle Legetøjsarbejde med Streger om igen.

Men er der Grund til at anke over Motiverne, maa man paa den anden Side beundre den storartede tekniske Dygtighed i Udførelsen og den utrættelige Energi, hvormed man arbejder. Dette Hæfte bringer foruden flere typografiske Hjælpemidler ikke mindre end 26 forskellige Garniturer fra 1—10 Grader; endvidere »Breite und Schmale Schildschrift« med Ansatsstykker og to nye Indfatninger samt nogle stilfulde Rokoko-Initialer.

* * *

Wienerfirmaet *Angerer & Göschl's* ny Prøvebog er en i alle Maader paalidelig Værdimaaler for, hvad dette forholdsvis unge Firma er i Stand til at levere af moderne Reproduktionskunst. Paa 36 Blade fortælles der i fortrinligt trykte Gengivelser — saadanne Navne som *Waldheim, Steyrermühl, Jasper* møder man —, til hvilken Grad af Fuldkommenhed de forskellige Fremstillingsmaader er drevet. Prisen tilkommer vel Fototypien, men der findes ogsaa aldeles fortræffelige Tegninger paa Tonpapir. De fire Gengivelser i Farver er for de tre's vedkommende overmaade vellykkede, hvorimod det i Fotochromografi udførte Billede staar udvisket; kun Luften og Baggrunden er sjælden god.

De to Prøvebøger er Lørdag Aften fremlagt i Lokalet.

Aflæggelse af Svendeprøver*).

(Af H. F. Rasmussen, Kolding.)

Som bekendt fandt »Dansk typ. Forening«s sidst afholdte Repræsentantmøde Anledning til i en af Lovenes Paragrafer (§ 23) at optage en Bestemmelse om, at fremtidig kunde der i Foreningen kun optages de Typografer, der ved Bevis godtgjorde at have udstaaet deres Læretid med ikke under 5 Aar; dispenserende Bestemmelser herfra kunde tages i særlige Tilfælde, dog at Læretiden ikke var under 4 Aar, ligesom Undtagelse gjaldt for de Lærlinge, der alt ved Lovenes Vedtagelse vare anbragte i Lære paa 4 Aar, — *men:* for alle disse under 5 Aars Læretid udlærte skulde der aflægges en Svendeprøve i de paagældende Lokalforeninger efter et senere af Hovedbestyrelsen udfærdiget Regulativ fælles for hele Foreningen.

Naar Hr. *Stilk* i »Typ.-Tid.« Nr. 12 lejlighedsvis udtaler, at *»tvungen Svendeprøve alt er indført i »Dansk typ. Foren.«*, da vil man af foranførte se, at dette er ikke saa ganske rigtig; men at det vilde være heldigt, om den nu *i ekstraordinære Tilfælde paabudte Svendeprøve* kunde indføres for *samtlige Typograflærlinge*, derom kan man vist let blive enig. Paa Kolding Lokalforenings Generalforsamling den 4. Febr. d. A. var denne Sag til Forhandling, og efter en indgaaende Diskussion stillede et Medlem Forslag om, at Lokalformanden bemyndiges til at udfærdige en Henvendelse til samtlige (5) i Kolding værende Bogtrykkeriejere med Anmodning om deres Bistand til, at den ovenomtalte Svendeprøve kunde blive udvidet til samtlige Lærlinge. *Forslaget vedtoges enstemmigt* af den ret talrige Generalforsamling, hvorefter Henvendelsen rettedes, og paa denne er der nu kommet det *enstemmige Svar, at Begæringen tiltrædes.*

Det vil saaledes ses, at det er et betydningsfuldt Skridt, der her er bleven foretaget fra Kolding Lokalforening, et Skridt, der vil være til overordenlig Gavn for begge Parter, Principalen og Lærlingen, som for Typografien i sin Helhed, idet Lærlingen stadig vil hige efter at dygtiggøre sig i Faget i enhver Henseende for ved Læretidens Ophør paa en saa fyldig Maade som muligt at kunne præstere Bevis for sin Dygtighed, og at Principalerne, idet de er gaaet ind paa det stillede Forslag, vil søge at understøtte Lærlingen paa bedste Maade ved straks fra Læretidens Begyndelse at yde ham fuld Oplysning om alle Enkelthederne ved og Grundreglerne for det typografiske Arbejde, og derved oplære samme i Punktlighed og Akkuratesse; dette vil atter faa en væsenlig Indflydelse paa Materialets omhyggeligere Behandling, i Stedet for, som det desværre nu saa ofte sker, at Lærlingen behandler dette paa en Maade, der er alt andet end heldig.

Denne Ordning, som saaledes i Kolding er naaet ad Forhandlingens Vej mellem Arbejder og Arbejdsgiver, og om hvis vidtrækkende Betydning alle er enige, maa uden Tvivl kunne paa samme Maade indføres for alle Provinsbogtrykkeriers Vedkommende; det var Forslagsstillerens Tanke ved Behandlingen af denne Sag i Kolding Lokalforening, at de øvrige Lokalforeninger ikke vilde staa tilbage i saa Henseende, og var det først indført overalt i Provinserne, at enhver Lærling i det typografiske Fag ved Læretidens Ophør aflagde en Svendeprøve, — ja, saa vilde det ganske simpelt være en selvfølgelig Sag, at København skyndsomst fulgte efter alle som én, thi de vilde umuligt kunne indtage en isoleret Stilling.

Og Frugterne skulde snart kendes.

* * *

Lærlingespørgsmaalet har snart længe og med Rette været betragtet som en tung Sten, der laa i Vejen for Fagenes Udvikling, saa vel i aandelig som i materiel Henseende, og som vi alle véd har der ogsaa indenfor den typografiske Verden adskillige Gange været rokket ved den — dog uden at der endnu kan spores overordenlige kendelige Virkninger. Vi er imidlertid ikke i Tvivl om, at naar alle løfter efter bedste Ævne og med en god Vilje, vil ogsaa de gode Virkninger mere end hidtil komme til Syne, dog gælder det først og fremmest om, at alle arbejder paa en saa ensartet Maade som mulig; thi ellers kunde det hænde, at hvad der paa et Sted bygges op, kunde ved en uheldig valgt Fremgangsmaade rives ned paa et andet Sted, saa var man lige vidt. Hvad det ovenfor fra Kolding fremsatte Forslag angaar, da kan vi fuldt ud billige Tanken, der dersteds er fremmet til Handling, særlig hvad *Maalet* angaar; men vi

*) Forsinket af Mangel paa Plads. *Red.*

mener, at der er lagt alt for stor Betydning i og Vægt paa *Midlerne* for at se Maalet fremmet; thi idet Repræsentantmødet i Kolding forrige Sommer vedtog Bestemmelsen om, at 4 Aars Lærlinge *skulde* aflægge Svendeprøve, var det i Realiteten slaaet fast, at der af de unge fordredes et Minimum af Dygtighed, før de kunde vente at blive optaget i Foreningen, og skont det ikke er udtrykkelig omtalt i Lovene, tror vi dog, at en saadan Bestemmelse ogsaa kan anvendes paa 5 Aars Lærlinge. Ingen kan næmlig *fordre* sig optaget i Foreningen, men er underkastet eventuelle Indsigelser mod Optagelsen, og i det Tilfælde, hvor der enten er Vished for eller Formodning om, at en 5 Aars Lærling ikke kan præstere det, der fordres som Minimum af en 4 Aars, maa det være vedkommende Lokalforenings Ret og Pligt at fordre Prøven aflagt. Hvad *Maalet* angaar, at *alle* ny Udlærte indtræder i Foreningen saa dygtige som paa nogen Maade mulig i enhver Retning, da er det jo lettere sagt end gjort. I de større Lokalforeninger er det ikke saa uoverkommeligt som i de mindre, ja det vilde maaske endog være forholdsvis let i de første og omtrent umuligt i de sidste. Dog mener vi ikke, at dette bør søges naaet i Bestemmelser om Aflæggelse af *tvungen* Svendeprøve, men vi henstiller til dygtige, energiske Kolleger (Sættere som Trykkere), i deres Lokalforeninger at søge (de vil ogsaa i mange Tilfælde finde) Principalernes Bistand til at foranstalte Aftenkursus i Vintermaanederne og igennem disse bidrage Deres til at vække Interessen for »Kunsten«; thi det kunde være muligt, at det er den, der mangler, og den kan kun *atter* skaffes til Stede ved at aabne Øjet og skærpe Sanserne, hvortil ogsaa Typograferne, enhver især, kunde bidrage deres ved paa Trykkerierne mere end hidtil at drøfte faglige Æmner i ledige Øjeblikke, i Stedet for som oftest at føre alt andet end rosværdige Diskussioner. Ordsproget »Smaa Gryder har ogsaa Øren« kan her udmærket anvendes paa Lærlingene, der hænger altid noget ved.

Odense, den 4. April 1888.

Redaktionsudvalget for Provinserne.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

M. C. Nielsen (har tidligere været Medlem); Bagges Bogtrykkeri).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

L. V. Hansen (sidst arb. i Svendborg; S. L. Møller & Thomsens Bogtr.).

Holger Christensen (sidst arb. i Kallundborg; O. C. Olsen & Ko.s Bogtr.).

Thorv. Gustav Jensen (Medlem af »Dsk. typ. Forening«, sidst arb. i Rejkjavik [Island]; Centraltrykkeriet).

Jul. Hansen (sidst arb. i Aarhus; Quist & Ko.).

Typografisk Sportsklub.

Den halvaarlige Generalforsamling afholdes *Lørdag den 21. April, Kl. 9½ Aften* i Vendersgade Nr. 5 (Café Elektrik). Dagsorden: sé Løbesedlen.

Efter Generalforsamlingen giver Klubben en Bolle Punch i Anledning af sit 1-aarige Bestaaen. Nye Medlemmer kan deltage.

Spillet genoptages Søndag d. 22. April.

Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

Første *samlede* Prøve paa *Udstillings-Kantaten* afholdes Tirsdag den 17. April *Kl. 9* i Haandværkerforeningens Lokale, Kronprinsensgade 7.

Prøverne paa *Kantaten til de Massmannske Søndagsskolers Aarsfest* begynder i Aften (Fredag) samme Sted og samme Tid.

Lørdag Aften Kl. 10: Koncertprøve.

Søndag Aften Kl. 8: *Selskabelig Sammenkomst* i Lokalet, Køhlers Restauration, Pilestræde 32. Koncert og Assemblé. Program, Pris og Billetter sé forrige Nr.

Styrelsen.

FORENING · FOR · BOGHAANDVÆRK ·

MØDE: Søndag d. 15. April, Kl. 12 præcis, i Industriforeningens Foredragssal.

Udstilling af italienske og franske Bogbind fra det 16de Aarh. og moderne spansk Bogtryk.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalformænd, som endnu ikke har indsendt Regnskabet for afvigte Januar Kvartal, anmodes om *snarest muligt* at tilstille dette til undertegnede Kasserer for Foreningen. Ethvert Regnskab skal være paategnet af Lokalforeningens Revisorer og ledsaget af Kvitteringer for hafte Udgifter.

Aarhus, April 1888. *Joh. Lund,*
Østergade 27.

Ringsted, *Lars Lorentz Petersen* (udl. i »Folketidende«s Bogtrykkeri d. 8. April 1888).

Fredericia, *Simon Simonsen* (udl. i Adressekontorets Bogtrykkeri d. 31. Marts 1888).

Hillerød, *Carl Güth* (Medlem af »Den typ. Foren.).

Ringsted, *H. P. Hansen-Kruse* (Medlem af Do.).

Sorø, *Harald Frederik Bernhard Nielsen* (udl. hos Haüser i Sorø d. 1. April 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Hjørring, *Frederik Lund* (sidst arb. i Skive).

Horsens, *Carl Hansen* (sidst arbejdet i Aarhus).

Ringsted, *H. Chr. Nielsen* (sidst arb. i København).

Bortrejste Medlemmer.

Hillerød, *Chr. M. Madsen* til Helsingør (Militær).

Kallundborg, *Holger Christensen* (arbejdsløs) til København.

Arbejdsmarkedet.

En dygtig Maskintrykker med gode Anbefalinger søger Plads. Billet mrkt. G. bedes indlagt paa »Typograf-Tidende«s Ekspedition.

En Sætter, 21 Aar gammel, søger Plads straks. Gode Anbefalinger haves. Billet mrkt. »762« bedes indlagt paa »Typograf-Tidende«s Ekspedition.

En yngre, militærfri Typograf søger Plads straks eller senere som *Akcidens-* eller *Avissætter*. Billet mrkt. »82« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 8 Dage.

En yngre Maskintrykker, som er kendt med Akcidens- og Illustrationstryk, søger Plads. Billet mrkt. »Trykker« bedes indlagt paa »Typ.-Tid.«s Ekspedition i Løbet af 8 Dage.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

CHR. HOSTMANN
CELLE (HANNOVER)
Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.
Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81
Værksted for
Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.
Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 16
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 20. April 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

„Arbejder-Venlighed"!*)

Jeg sér sjældent »Avisen«, og da jeg derfor for nogle Dage siden ganske tilfældig fik fat i nævnte Organ for 3dje April, var jeg selvfølgelig lidt nysgærrig efter at sé, hvad det skrev om de politiske Forhold, nu efter at Lovgivningsarbejdet var afbrudt og vi havde faaet en ny provisorisk Finanslov.

Jeg fandt imidlertid intet af Interesse og vilde lægge Bladet til Side igen, da jeg pludselig paa 3dje Side blev opmærksom paa en sammentrængt Artikel med Overskriften »Typograf-Forhold«, og jeg blev ikke lidet overrasket ved *her* at finde en »Imødegaaelse« fra Hr. *Ludv. V. Hansen* i Ringsted af mine i et tidl. Nr. af »Typ.-Tid.« fremsatte Bemærkninger om hans »Arbejder-Venlighed«.

Artiklen indledes med nogle opstyltede Fraser om Oppositionsbladene i Almindelighed og »Typ.-Tid.«, dens Redaktør og mine Bemærkninger i Særdeleshed, hvorefter han skriver:

»*Jeg har* **al Tid** *i mit Trykkeri havt tre Typografer, en Trykker og tre Lærlinge*«.**)

Dette er *ikke Sandhed.*

I de sidste Par Maaneder — vistnok siden 4de Febr. — har der i »Sjællandsposten«s Trykkeri — foruden Lærlingene — kun været beskæftiget *én* Typograf og en Trykker, og før den Tid var der kun *to* Typografer, hvad Hr. Hansen jo ogsaa selv indrømmer, idet han skriver, at han indtil 4de Februar kun havde 2 Typografer, og da en af disse rejste til den Tid — hvad Hr. H. jo ogsaa selv skriver, — blev der altsaa kun én tilbage.

Forst nu for nogle Dage siden — efter at Hr. Hansen skrev sin nævnte Artikel, som er dateret den 26de Marts — skal der nok atter være antaget en Typograf til, da en af hans Lærlinge paa Grund af Sygdom har maattet forlade Faget, saaledes at der nu atter er *to* Typografer; — men det er i al Fald længe siden der har været tre Typografer, saa det er unægtelig en temmelig dristig Paastand af Hr. Hansen, naar han siger, at der *al Tid* i hans Trykkeri er *tre* Typografer.

Naar Hr. H. siger, at han al Tid har *tre* Lærlinge, da er dette ganske rigtig, men lige saa rigtig er det, at han ogsaa al Tid — eller saa godt som al Tid — har *flere end tre* Lærlinge.

Jeg haaber i ovenstaaende at have givet en tilstrækkelig Prøve paa Værdien af Hr. Hansens »Oplysninger«, og skal ikke indlade mig nærmere paa hans Bemærkninger om, at hans Drenge »bliver et Aar ældre for hvert Aar, der gaar« — hvem tvivler vel derom? — og om hans personlige faglige Dygtighed m. v.

Det er iøvrigt ret betegnende, at Hr. Hansen tyer til »Avisen« for at »forklare Forholdet overfor et større Publikum, og derved stille »Typograf-Tidende« og dens anonyme Forfatter i det rette Lys« — thi hvad kunde det vel nytte, at han fremkom med den ovennævnte Fremstilling i sit eget Blad, dér paa Egnen kender vel de fleste det virkelige Forhold — men det gør »Avisen«s Læsere ikke —, og han synes tilsyneladende at betragte sig selv som hævet saa højt over almindelige Mennesker, at det ligger langt under hans Værdighed at skulle nedlade sig til at svare i »Typograf-Tidende«.

Hvis han imidlertid skulde faa i Sinde at skrive et nyt Indlæg i »Avisen«, er det ikke sikkert, at jeg faar Fornøjelsen at sé det, hvorfor jeg herved vil sige Hr. Hansen Farvel, idet jeg haaber, at han i saa Fald vil holde sig lidt mere til de virkelige Forhold.

Den 8de April 1888. Deres ærb.
P. Q.

*) Forsinket af Mangel paa Plads. *Red.*
**) Udhævelsen af mig. *P. Q.*

Lidt om Lærlingeforholdet.

Det er ikke min Mening at fremføre, hvor mange Lærlinge der findes i Trykkerierne, da dette jo er oplyst flere Gange, men jeg skal kun give mine Kolleger et Eksempel paa, hvorledes Lærlinge uddannes i »Ringkøbing Amts Avis« Bogtrykkeri. Nedenstaaende Avertissement, som findes i »Jyllandsposten« for den 20. Marts, giver os et klart Indblik i, paa hvilken Maade Lærlinge nu til Dags ikke blot faar Lyst til at forlade deres Plads i Utide, for at faa den »store Ugeløn« af 10—12 Kr., men ogsaa hvorledes de ligefrem oplæres til at blive »Opstikkere«, og hvilket Resultat fører det saa til? Det bliver kun, at saa snart en saadan Lærling har udstaaet sin Lære, kan han faa sin Afsked; og hvad har han saa lært andet end at »stable op«? Ganske vist staar der i Avertissementet,

at han i de sidste Læreaar tillige kan lære Trykning og Akcidenssætning, men disse to Ting bliver jo ogsaa derefter. At være Akkordsætter, Trykker og Akcidenssætter er temmelig meget at forlange af en Typograf, og endnu mere af en Lærling, der kun har været 2 à 3 Aar i Lære. Naar han nu altsaa har udstaaet sin Lære i ovennævnte Bogtrykkeri, saa sendes han naturligvis ud for at se sig lidt om og lære, hvorledes Forholdene er paa andre Trykkerier, for saa vidt han da faar Plads noget Sted, hvilket er meget usandsynligt i disse af Arbejdskraft saa overfyldte Tider. Denne Lærling, der saaledes sendes ud, kan for en stor Del ikke ret meget af sin Profession, hvorfor han saa, naar han endelig faar en Plads, først skal til at lære Typografien rigtig. Enhver Kollega vil nok selv kunne indse, hvor skadelig en saadan Lærlingeanstalt er, men den demokratiske og arbejdervenlige Principal kan vist ikke endnu indse, hvor farlig en saadan Produktion af Typografer vil blive (eller rettere sagt allerede er).

Avertissementet i »Jyllandsposten« lyder i al sin Uskyldighed saaledes:

»*Bogtrykkerlærling.*

En saadan, der har været 2 à 3 Aar i Lære og ønsker sig uddannet som Akkordsætter samt de sidste Læreaar som Trykker og Akcidenssætter, kan til Maj faa Plads paa »Ringkobing Amts Avis« Bogtrykkeri. Sædvanlig Ugeløn for en flink Lærling ved Akkord 10 à 12 Kr. Logis med Kost skaffes for 5 à 6 Kr. om Ugen.«

Dette lyder i sin Helhed meget smukt, men smukkere vilde det alligevel have set ud, om han havde søgt en Typograf i Stedet for en Forbundter. Vi advarer paa det bedste enhver Lærling mod at forlade sin Plads i Utide og tage en saa »fed« lønnet Plads. *v. R.*

Forening for Boghaandværk.

2det Møde. Søndag den 15de April 1888.

Udstillingen indeholdt denne Gang *italienske og franske Bogbind fra det 16. Aarhundrede* samt *moderne spansk Bogtryk.* Til den første Del gjorde *Cand. mag. Carl Elberling* nogle oplysende Bemærkninger; Samlingen af spansk Bogtryk havde *Dr. E. Gigas,* Foreningens redaktionelle Sekretær, Fortjenesten af.

Som Helhed var de udstillede Arbejder et Bevis paa, hvor propert og reelt man i Spanien leverer dagligdags Arbejde; der fandtes en Del Romaner og Bøger, som kom langt op over vor Udstyrelse og Trykning. Og hvad der bør noteres, er, at Priserne forbavsede ved deres Billighed; for 2 Kr. 85 Øre fik man med Lethed en paa fortræffeligt Papir trykt Roman.

En særlig Lækkerbidsken var de hos *M. Rivadeneyra* trykte Værker: Nr. 1 (Poema de Alfonso Onceno), Nr. 2 (Cervantes) samt Nr. 3 (J. M. Monroy, Poesias) samt en originalt udstyret af *Perez Dubrull* trykt Roman.

Skrifterne vare saa godt som alle i Renæssance Stil.

En sjælden god Principal.

I »Illustreret Ugeblad«, der udkommer i Mineapolis i Nordamerika, for 19. Januar 1888, findes i et Stykke betitlet »Gaver fra rige Folk« bl. a. følgende:

»Avismanden, George Child i Filadelfia, assurerer paa egen Regning alle sine Arbejderes Liv, og hver Uge betaler han 100 Dollars mere for at faa sin Avis sat op, end der efter Typograf-Reglerne kunde forlanges. For ikke længe siden gav han 10,000 Dollars til den internationale Typograf-Forening, og naar hans Folk bliver syge, faar de fri Læge og Medicin. Naar de dør, bekoster han deres Begravelse. Naar de bliver gamle og udslidte og maa tage deres Afsked, giver han dem fuld Løn saa længe de lever. Hver eneste Arbejder hos ham faar ved Juletider Foræringer fra 10—500 Dollars. Han mener, at man i enhver Henseende bør være liberal mod sine Arbejdere, og han er kommen til det Resultat, at det betaler sig. Han er elsket af sine Folk; men kun faa Principaler er saa gode som han.« *Fargopyt.*

Lovforandringen i Dansk typ. Forening.

Grundet paa forskellige i nogle Lokalforeninger vedtagne Resolutioner og flere Forespørgsler til Hovedbestyrelsen, skal jeg meddele, at saaledes, som § 57 *nu* er affattet, er den, i Følge bestemt rettede Spørgsmaal desangaaende, af Jurister erklæret for betryggende. Det betryggende ligger i, at Understøttelsen betragtes som en *Gave*, hvorved Gaveyderne altid har Ret til at være medbestemmende.

Fra Kolding Lokalforening er det bleven foreslaaet at udstrække denne Bestemmelse til samtlige Understøttelser. Dette har ikke forekommet Hovedbestyrelsen nødvendig, da Vedkommende i Forening med Lokalforeningsformanden meget nemt kan forhindre, at Pengene kommer Foreningen uvedkommende i Hænde.

Paa Hovedbestyrelséns Vegne
Harald Jensen.

Korrespondance.

Odense Lokalforening afholdt den 7. April ordinær Generalforsamling, som var temmelig talrig besøgt. Regnskabet for Januar Kvartal fremlagdes af Formanden og godkendtes. Lokalforeningen tæller for Øjeblikket 45 Medlemmer. Derefter diskuteredes det af Hovedbestyrelsen udsendte Spørgsmaal om Begravelseshjælpen og vedtoges enstemmig i den foreslaaede Form, idet man gik ud fra, at Hovedbestyrelsen, forinden Udsendelsen af Spørgsmaalet til Medlemmerne, maatte være paa det Rene med, om den saaledes ændrede Paragraf har retslig Gyldighed uden kgl. Konfirmation. En længere Forhandling udspandt sig om nogle Lokalforeningen vedrørende Sager, som vil blive refererede, naar disse har fundet deres Afslutning. *T.*

Forskelligt.

Sammenkomsten med Provinskollegerne. I Søndags samledes Styrelserne for de forskellige faglige Organisationer til et Fællesmøde for at drøfte, hvad der burde gøres for at hilse paa vore Provinskolleger, der agter at besøge Udstillingen i København. Det af en æret Kollega her i Bladet foreslaaede Tidspunkt for en saadan Sammenkomst, nærmlig Pinsedagene, kunde man af flere rent praktiske Grunde ikke være med til, dels fordi Udstillingen til den Tid vistnok langt fra vilde være fuldstændig ordnet, og dels fordi den forventede store Tilstrømning af Fremmede netop paa disse to Dage i høj Grad vilde vanskeliggøre et indgaaende Studium af de udstillede Genstande, lige som ogsaa Priserne paa al Ting i Udstillingens første Uger vistnok vilde være urimelig høje. Man enedes derfor snart om at forlægge Dagene for Sammenkomsten til **den 23. og 24. Juni**; den sidst nævnte Dag har for saa vidt en Interesse for vort Fag, som den er *Guttenbergs Navnedag*, paa hvilken Kollegerne rundt omkring i Udlandet plejer at mindes den sorte Kunsts geniale Opfinder ved mere eller mindre storartede Fester. Selvfølgelig var man ikke blind for, at der vil rejse sig nogle Vanskeligheder navnlig for dem af vore Provinskolleger, der arbejder i daglig udkommende Aviser, men disse Vanskeligheder haaber man nok at overvinde. Der nedsattes en Komité, bestaaende af d'Hrr. *Rud. Bøhm, Vald. Carlsen, P. Christensen* og *Dahlquist*, hvis Opgave det vil være at træffe hele det fornødne Arrangement til Modtagelse af de Udstillingsbesøgende Provinskolleger. Saa snart Komitéen har fastsat det nærmere Program, vil den fremkomme med en Indbydelse til Provinskollegerne samt med en Henvendelse til d'Hrr. Redaktører og Bogtrykkere i Provinsbyerne.

Høj Alder. I Dublin døde for nogle Uger siden en Bogtrykker ved Navn *Jolly* i en Alder af 104 Aar. Efter al Sandsynlighed var han den ældste Bogtrykker i Verden.

Den typografiske Forening.

Ny Medlemmer.

A. Koppel og *G. Walther Christiansen* (har tidligere været Medlemmer; Fr. Bagges Bogtr.).

Rasmus Christian Jørgensen (udl. hos Rosenstand i Rudkøbing 1. Oktbr. 1887; *har arbejdet i Rigsdagen siden Februar Maaned*; arbejdsløs).

Ivar Nielsen (udl. d. 1. Januar 1888 hos Brødr. Backhausen i Aarhus; *har arbejdet i 2 Maaneder i Rigsdagen*; arbejdsløs).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

Paa Lørdag Aften: Sangøvelse. Ny Medlemmer, der kunde ønske at synge med til Koncerten for Provinskollegerne, sættes paa Stemme Kl. 10 i Lokalet, Pilestræde 32. *Styrelsen.*

Typografisk Sportsklub.

Regnskab.

Indtægt:

Kassebeholdn. fra forr. Aar	63 Kr.	57 Ø.	
Kontingent & Indskud . . .	33 »	75 »	
Indvundne Restancer	11 »	» »	
Renter	1 »	27 »	
			109 Kr. 59 Ø.

Udgift:

Diverse Redskaber	5 Kr.	78 Ø.	
Porto, Tryksager & Papir.	4 »	36 »	
Provision & Budløn	6 »	81 »	
50 Billetter til Panoptikon	12 »	50 »	
			29 » 45 »
Kassebeholdning til næste Aar. . .			80 Kr. 14 Ø.

Medlemsantallet d. 1/4 88: 43.

Jens Petersen.

Revideret og befundet rigtigt.

C. W. Nielsen. *A. B. Andersen.*

Forening for Boghaandværk.

Da der kun er indsendt meget faa Medlemslister, anmodes d'Hrr. Inkassatorer i »Forening for Boghaandværk« om at aflevere Medlemsfortegnelserne til Typ.-Tid.'s Bud eller ogsaa at indsende dem til en af Undertegnede inden den 16de April, da Foreningens Bud til denne Tid opkræver Kvartalsbidraget.

Dahlquist	*Carl Lassen*	*Victor Petersen*
Thieles Bogtr.	Thieles Bogtr.	F. E. Bordings Bogtr.

Dansk typografisk Forening.

Resultatet af den foretagne almindelige Afstemning over den af Hovedbestyrelsen foreslaaede Lovforandring blev, at Forslaget *enstemmig* vedtoges. Der var i alt afgivet 377 Stemmer.

I Følge denne Afstemning er § 57 undergaaet den Forandring, at der imellem Ordene »anmeldt« og »Til« i fjerde Linje er indsat følgende Tilføjelse til Paragrafen:

> »Dette Beløb kan dog ikke inddrages i Afdødes Bo, men skal til enhver Tid være udelukkende til Understøttelse for de eventuelle Efterladte som deres Særeje og betragtes som en dem ydet Gave, der ikke kan belægges med Arrest, Beslag eller Eksekution.«
>
> Denne Bestemmelse træder i Kraft straks.
>
> *Aarhus, den 12. April 1888.* *Hovedbestyrelsen.*

I Anledning af at Typograf *Rasmus Carl Jørgensen*, Odder, er afgaaet ved Døden den 8. April, bliver der i Henhold til Lovenes § 57 at opkræve et ekstraordinært Kontingent af 1 Kr. pr. Medlem. D'Hrr. Lokalforeningsformænd anmodes herved om at foretage denne ekstra Opkrævning saaledes, at det indkomne Beløb kan blive tilsendt Hovedkassereren senest samtidig med Regnskabet for indeværende Kvartal.

Aarhus, den 11. April 1888. *Hovedbestyrelsen.*

Ny Medlemmer.

Aarhus, *Juul Jacobsen* (udlært hos Laur. Bech i Aarhus d. 1. April 1888).

Rudkøbing, *Olaf Jensen* (udlært hos A. Damkiær i Rudkøbing d. 1. April 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, *Jens Chr. Jensen* (sidst arbejdet i Randers, Militær).

Skive, *Anders Juul Sørensen* (sidst arb. i Holstebro).

Holbæk, *Carl H. Christensen* (sidst arb. i Kolding).

Bortrejste Medlemmer.

Aalborg, *Anæus Fr. Nielsen* (Logstør).

Randers, *Chr. Jensen* til Aarhus (Militær).

Do. *Chr. Randa* til København.

Skive, *Fr. Carl Chr. Lund* til Frederikshavn.

Holbæk, *M. Chr. Jacobsen*, *S. Fuhrmann* og *Jul. Albrecht* (i Militærtjeneste).

Kolding, *Theodor Schou* til Odense (Militær).

Do. *Karl Henrik Kristensen* til Holbæk.

Udslettede.

Kolding, *Th. Saurbrey.*

Døde.

Aarhus (Odder), *Rasmus Carl Jørgensen.*

Brevkasse.

»*En Fyde*«. »Afslutning« kasseret af R.-U. f. P.

Arbejdsmarkedet.

En ung **Typograf** ønsker Plads straks eller senere. Billet mrkt. »Typograf« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Kontor.

En yngre, militærfri **Typograf** søger Plads straks eller senere som *Akcidens-* eller *Avissætter*. Billet mrkt. »82« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 8 Dage.

ANNONCER

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

THORVALD HAMANN & Co.

HERLUF TROLLESGADE 5

Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.

Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".

Lager af Farver etc.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 17 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 28. April 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De tekniske Skoler i Provinserne.

(Af *F. R.*)

I Lighed med den Undervisning, som gives af de Massmanske Søndagsskoler i København, er det et glædeligt Vidnesbyrd, at der nu saa godt som i samtlige Provinskøbstæder findes oprettet tekniske Skoler, der, med Understøttelse af saavel Stat som Kommune, søger at bibringe baade Svende og Lærlinge i de forskellige Haandværksfag en Undervisning, der kan være dem nyttig ved deres fortsatte Uddannelse i deres specielle Fag.

Hvorledes benyttes nu disse tekniske Skoler af det typografiske Fag? Ja, det er med Skam, at man maa tilstaa, at der fra det Fag, som egenlig burde være Banebryder for alle de andre, vises de provinsielle tekniske Skoler en Ligegyldighed, som er ufortjent; thi disse Skoler ledes med umiskendelig Dygtighed og Ihærdighed af Folk, der griber Sagen praktisk an*), og for mange af dem opvises der smukke Resultater. Ved den for nylig afsluttede Vinterundervisning ser man det Særsyn — som for øvrigt er traditionelt —, at kun et ganske enkelt Sted har en Bogtrykkerlærling været Deltager, og af Typografer slet ingen. Den egenlige Aarsag til denne Lunkenhed maa vel nærmest søges i en fornem Tilbageholdenhed, der senere hen i Livet straffer sig mange Fold. Utallige af de unge Mennesker, der oplæres til Typografer — ja, for Resten ogsaa mange af dem, der alt har faaet sig tillagt denne Titel —, trænger haardt til at blive delagtiggjort i den Undervisning, de tekniske Skoler i Provinserne byder paa, og som den forgangen Aar i Odense dødfødte (?) Bogtrykkerforening ogsaa tog Sigte paa.

I adskillige af »Dansk typografisk Forening«s Lokalforeninger — desværre tør det ikke siges om dem alle — føres et frodigt Foreningsliv, man tager der Sagerne op til grundig Drøftelse i de mindste Enkeltheder og søger at faa det bedst mulige Udbytte ud deraf. Lærlingesagen, som nu er først paa Dagsordenen, vil uden Tvivl lede til at optage det forsømte Arbejde i de tekniske Skoler, af hvilke der vil kunne høstes et rigt Udbytte. Nu har man Sommeren for Haanden til at *tale* om Sagen, for til Efteraaret at *handle*.

*) I København snærtede en vis Kreds i sin Tid over, at en Skomager havde holdt Foredrag for Typograferne. Ved en af de jyske tekniske Skoler sidste Vinter gav en Skrædersvend Undervisning i Dansk, Skrivning og Regning, hvad der ved Skolens Afslutning Paaskedag indbragte ham Forstanderens rosende Omtale, ligesom Eleverne udviste deres Taknemmelighed ved at forære ham et Uhr.

Opfordring.

Undertegnede, der som Repræsentanter for de forskellige typografiske Foreninger i København er traadte sammen for at ordne et Møde af Typografer og Bogtrykkere fra hele Landet under Udstillingen i Hovedstaden, opfordrer herved vore Fagfæller til at deltage i et saadant Møde.

Programmet for Sammenkomsten, der afholdes Søndagen den **24de** og Mandagen den **25de** Juni, er følgende:

Den 24. Juni:

Kl. 11 Formiddag: Frokost paa »Sommerlyst«, hvortil Provinskollegerne med Damer indbydes.

Kl. 1: Udstilling og Foredrag i »Forening for Boghaandværk«.

Kl. 3: Besøg i den franske Kunstudstilling.

Kl. 6: Koncert af Sangforeningen, derefter Middag, Assemblé og Punschebord.*)

Til Punschen og Assembléet inviteres de fremmede.

Den 25. Juni:

Om Formiddagen Besøg i de Samlinger, hvortil nedennævnte Kouponkort giver Adgang.

Om Eftermiddagen Besøg paa den store Udstilling, sluttende med et Afskedsglas i Tivoli om Aftenen.

For vore tilrejsende Kolleger vil der blive nødvendig Ledsagelse paa de forskellige Samlinger.

Betalingen for Middagen bliver 2 Kr. pro persona. For københavnske Kolleger, der kun vil deltage i Assemblé og Punschebord, bliver Prisen 1 Kr. for en Herre, 50 Øre for en Dame. Frokosten koster for københavnske Deltagere 1 Kr. 50 Øre pro persona.

I Følge Meddelelse fra Rejsestipendieforeningen tilstaas der samtlige Deltagere i Mødet følgende Lettelser med Hensyn til Rejse og Adgang til Byens

*) Lokalet bekendtgøres senere.

forskellige Seværdigheder, naar Anmeldelse derom sker til betimelig Tid:

1) Tur- og Returrejse paa Jærnbanerne tilbydes for enkelt Turs Pris. Paa Dampskibsselskabets Baade gives 25 pCt. Rabat paa almindelig Tur- og Returpris.
2) Besøg i Fransk Kunstudstilling, Folkemusæet, Glyptotheket, Panoptikon, Panoramaet og Zoologisk Have koster tilsammen 1 Kr. 75 Øre.
3) Foreningen skaffer ordenlig Logis til billig Pris.

Til alt udsteder Foreningen et Kouponkort for hver Deltager.

Anmeldelser om Deltagelse med nøjagtig Angivelse af, hvilken Rute man vil rejse, om man ønsker Logis samt Meddelelse om, hvorvidt man ønsker at faa det særdeles billig ansatte Kouponkort til de ovennævnte Seværdigheder, maa være Udvalgets Kasserer, medundertegnede *Vald. Carlsen*, i Hænde **senest den 6. Juni**, *ledsaget af Postanvisning paa Beløb for Middag og Kouponkort*, hvis man ønsker dette. Senere anmeldte Deltagere kan Udvalget ikke paatage sig at skaffe de nævnte Lettelser. Københavnske Deltagere i Mødet maa sende Anmeldelse til samme Tid til deres resp. Foreningers Repræsentanter.

Da vi vel véd, at en Sammenkomst som den paatænkte kun bliver mulig ved særlig Imødekommenhed fra Landets Bladudgiveres Side, retter vi en indtrængende Opfordring til disse om at lade deres Blade for Mandagen den 25. Juni tildels sætte forud, saa Typograferne kan faa denne Dag fri. At dette ved nogen Imødekommenhed nok kan lade sig gøre, anser vi for givet, og vi nærer det Haab, at d'Hrr. Bladudgivere vil lade deres Arbejdere benytte den Lejlighed, der her tilbyder sig, til et billigt og forhaabenligt interessant Besøg i København under Udstillingen.

Til vore københavnske Fagfæller retter vi den Opfordring, at de, der har Plads dertil, vil modtage en eller to af de besøgende som Gæst for den ene eller de to Nætter, Mødet varer. Vi véd vel, at kun de færreste har nogen Plads tilovers, men ligesom de fremmede Kolleger og deres Damer naturligvis vil tage til Takke med den Lejlighed, der kan bydes, saaledes vil der dog med Hjærterum ogsaa adskillige Steder kunne skaffes Husrum for en enkelt Nat. Ethvert Tilbud i denne Retning modtages med Tak af enhver af undertegnede.

De nødvendige mere specielle Meddelelser vil ske, naar Tiden for Mødet rykker nærmere.

Rud. Bøhm. *P. Christensen.* *Dahlquist.*

Vald. Carlsen,
Udvalgets Kasserer,
Adr.: Chr. Müllers Bogtr., Lille Kongensgade 33.

En Bemærkning til en Bemærkning.

Det kan selvfølgelig kun glæde, naar en Sag fremsættes her i Tidenden, at den da kan afføde en alsidig Drøftelse, — saaledes ogsaa med de Bemærkninger, som Redaktionsudvalget i Odense har føjet til Artiklen »*Aflæggelse af Svendeprøver*«, hvilken Artikel var Udslag af en Diskussion om dette Æmne i Kolding Lokalforening*). Der er ét Punkt i det ærede Udvalgs Bemærkninger, som det kunde være værd at tage frem til Drøftelse, nærmlig; »Ingen kan *fordre* sig optaget i Foreningen, men er underkastet eventuelle Indsigelser mod Optagelsen«. Dette er en for »Dansk typ. For.« meget vigtig Bestemmelse, der mærkværdig nok ikke findes optaget i Foreningens Love; men hvorledes overholdes denne Bestemmelse? Det har været Kotume, at Indsigelsesfristen var 14 Dage (selvfølgelig at regne fra den Dag, da vedkommende ny Medlem fandtes opført i Tidenden), men i den seneste Tid har man set Eksempler paa, at Lokalformænd af egen Konduite har forceret Indmeldelser paa Indsigelsesfristens Bekostning, ja det er endog gaaet saa vidt — se »Typ.-Tid.« Nr. 8, 24. Febr. d. A. —, at en enkelt Lokalformand aldeles har strøget den Medlemmerne tilkommende Ret til at gøre Indsigelse imod Optagelsen. Da nu det ærede Udvalg har lagt særlig Vægt paa dette Punkt, saa kunde det være paa rette Plads, om i det mindste ét af Udvalgets Medlemmer klarede *sin* Stilling til det fremdragne Tilfælde af 24. Febr., der staar uklart for de allerfleste.

Den 15. April 1888. *H. F. Rasmussen.*

* * *

Det »uklare« ligger simpelthen i, at det Brev, der indeholdt den omtalte Indmeldelse, paa Grund af Togstandsning kom for sent til Optagelse i Nr. 7.

Anth. Petersen.

Typografisk Sportsklub

afholdt Lørdag den 21. April sin ordinære Generalforsamling.

Da Klubbens Formand, *Chr. Bjerregaard* var fraværende paa Grund af Sygdom, aabnede *Chr. Helmig* Mødet og aflagde Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvaar. Dette havde været uden synderlig Interesse, da der kun havde været faa Øvelser. Da det ikke var lykkedes at indføre Gymnastiken, havde man taget fat paa Fodboldspillet, og man havde hertil anskaffet et godt Materiale. Til Kricketspillet skulde der anskaffes nogle Gærder og Bolde, hvilke vare bestilte gennem Københavns Boldklub. Taleren sluttede med at udtale Ønsket om, at Klubben maatte vinde god Fremgang til Sommer.

*) Her føres nærmlig Forhandlingerne, baade om faglige Æmner og om Foreningssager, *i Foreningen;* »ledige Øjeblikke« kendes ikke.

Kassereren fremlagde Regnskabet: Indtægten havde været 46 Kr. 2 Øre. Udgiften 29 Kr. 45 Øre. Kassebeholdningen er 80 Kr. 14 Øre. Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Valg til Styrelsen. Helmig foreslog at genvælge de 4 Styrelsesmedlemmer. Da Kassereren, *Jens Petersen* ikke ønskede Genvalg, valgtes i hans Sted *C. W. Nielsen*, medens d'Hrr. *Smith*, *Clausen* og *Rasmussen* genvalgtes.

Derefter vedtoges det *enst.* at bevilge 12 Kr. til Punsch i Anledning af Klubbens 1-aarige Bestaaen. Man samledes derpaa om Bordene til et gemytligt Sold. Et Par Sange, som var skrevne i Dagens Anledning, blev afsungne under stor Munterhed, der udbragtes Skaaler for Klubben, Styrelsen, Forfatterne af Sangene o. s. v.

Det bemærkes, at Klubben fortsætter sine Øvelser paa Søndag Formiddag og fremdeles hver Søndag i Sommerens Løb.

L. Jensen,
Sekretær.

Forskelligt.

Næstved Lokalforening afholdt Søndag d. 22. April en ekstraordinær Generalforsamling, hvor det enstemmig vedtoges — saafremt uforudsete Forhindringer ikke skulde indtræde — at deltage i Sammenkomsten af Landets Typografer i Kjøbenhavn den 23. og 24. Juni.

Endvidere vedtoges det at oprette en *Boldklub*; til at udarbejde Love o. s. v. nedsattes et Udvalg paa 3 Medlemmer.

50-Aars Jubilæum som Arbejder i Bogtrykker-Faget kan den 1. Maj fejres af Bogtrykker *Carl Tiedje* i Odense. Han kom 1838 i Lære hos Jäger i Flensborg. 1847 modtog han Plads paa det Miloske Bogtrykkeri i Odense, rejste derefter 6 Aar i Udlandet, hvor han bl. a. besøgte Tyrol og Italien, samt arbejdede i længere Tid i Leipzig, Wien, Linz og Stuttgart. Han kom igen til Odense, hvor han fik Plads, først i det Miloske Bogtrykkeri og senere i Fyns Stiftsbogtrykkeri, hvor han forblev indtil 1865, da han ved Chr. Westrins Død købte dennes Bogtrykkeri i Odense. Forretningen, der ganske vist hører til de mindre, er fulgt helt godt med Tiden, og der har altid hersket gode Arbejdsforhold paa Trykkeriet, hvor der i Løbet af 20 Aar kun er udlært 4 Typografer. Hr. Tiedje har altid været en flittig Mand, og han er ogsaa en rask Mand, thi man kan den Dag i Dag se ham med Vinkelhagen i Haand passe sit Arbejde saa godt som nogen yngre Sætter.

P—n.

Den typografiske Forening.

Ny Medlemmer.

J. Larsen (udl. d. 1. Januar 1888 hos Eriksen paa Nørrebro; arbejder samme Sted).

Johan Georg Løhr (udl. d. 1. April 1888 hos S. L. Møller; arbejder samme Sted).

M. S. Gross (udl. d. 9. Januar 1888 hos Fjeldsøe; Fritz Møllers Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Paul Lüder (Medl. af U. V. S. B.; Græbes Bogtr.).

H. P. Christiansen (sidst arb. i Køge; C. G. Schiellerups Bogtr.).

Typografernes Sangforening.

Alle, der sang med til sidste Aarsfest, bedes møde paa Lørdag Kl. 10 til Prøve. Nye Medlemmer optages. Næste Lørdag Generalforsamling. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Da der gentagende fra forskellige Lokalforeninger indløber Forespørgsel angaaende Reglerne for den af »Dansk typografisk Forening« fordrede Svendeprøve for Udlærte, som ikke har staaet fuldt 5 Aar i Lære, gentages de her:

Naar en ny Udlært, hvis Læretid har været under 5 Aar, begærer sig optaget i Foreningen og erklærer sig villig til at aflægge den i § 23 nævnte Svendeprøve, vælges paa en Generalforsamling i Lokalforeningen et Udvalg paa 3 Medlemmer med det Hverv at kontrollere den unge Svend ved Prøvens Aflæggelse, samt nærmere at bestemme, hvori denne skal bestaa.

Som Minimum af en saadan Prøve gælder følgende:

For *Sætterlærlingens* Vedkommende:

1. Hurtigsætning paa 20 Cicero (mindst 25 L. i Timen) efter alm. skrevet Manuskript uden Interpunktion og med smaa Bogstaver; korrekt Sats og god Udslutning.
2. Almindelig tabellarisk Sats.
3. Udskydning af de alm. Forme.

For *Trykkerlærlingens* Vedkommende:

1. Grundregler for Udskydning, Formatindlægning og Formslutning.
2. Tilretning og Trykning af en Form med mindst ét Billede.
3. Kendskab til Maskinen og de forskellige Maskindele og deres Funktioner.

Naar Prøven er aflagt, bliver Resultatet med en skriftlig Betænkning fra Udvalget at fremlægge en Generalforsamling i Lokalforeningen, der da bestemmer om Vedkommende kan optages i Foreningen eller ej. Tæller Lokalforeningen ikke det lovbefalede Antal Medlemmer (15), bliver Sagen at indsende til den nærmeste Lokalforening, som tæller dette Antal Medlemmer, ledsaget af Udvalgets Betænkning og Generalforsamlingens Anbefaling eller Ikke-Anbefaling, og paa en Generalforsamling i *denne* Lokalforening finder da Sagen sin Afgørelse. *Hovedbestyrelsen.*

Ny Medlemmer.

Randers, *Lauritz Christensen* (udl. hos Elmenhoff & Søn i Randers d. 21. April 1888).

Vejle, *Niels Henriksen* (udl. hos Th. Nielsen i Vejle d. 1. April 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Vejle, Trykker *J. Chr. Nielsen* (sidst arb. i Aarhus).

Bortrejste Medlemmer.

Aarhus, *R. Nielsen* til København (arbejdsløs).
Do., *C. Joh. Laursen* do. (do.).
Køge, *H. P. Christiansen* til København.

Aalborg, *P. Petersen* (udvandret til Amerika).
Hjørring, *Søren Peder Pedersen* til Aalborg (arbejdsl.).
Vejle, Trykker *E. Hansen* til Horsens.

Døde.

Aalborg, *Lauritz Olsen*.

Brevkasse.

th. Deres indsendte Artikel optages ikke. *R.-U. f. P.*

Arbejdsmarkedet.

En yngre, militærfri **Typograf** søger Plads straks eller senere som *Akcidens-* eller *Avissætter*. Billet mrkt. »82« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 8 Dage.

En ung **Typograf** ønsker Plads straks eller senere. Billet mrkt. »Typograf« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Kontor.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

JUST WARBURG
Toldbodgade 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

Repræsenteret ved:
Herr Alb. F. Michaelsen
Holbergsgade 14.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
Stereotypi etc.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

CHR. HOSTMANN
Celle (Hannover)
Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81

Værksted for
Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 18
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 4. Maj 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De typografiske Ornamenter.

(Af *Emil Sørensen.*)

Det tidligere stærkt omtvistede Spørgsmaal, om Typografien som Helhed bør henregnes til Kunsten eller til Haandværket, er forlængst afgjort derhen, at den i vor Tid har sin rette Plads mellem Haandværket, efter nogles Mening endog mellem Fabriksvirksomheden. Af gammel Vane benævnes Faget vel endnu Bogtrykkerkunst, lige som det ubeskedne Prædikat hyppigt bruges i Reklamens Tjeneste, men blandt Fagets Udøvere indbyrdes tages Begrebet Kunst kun i ironisk Betydning.

Og dog kunde dette endnu forandres. Interessen for Faget og Følelsen af, hvad det en Gang har været, er ikke i den Grad uddød blandt Typograferne — dette Ord hele Tiden taget i videste Forstand —, at disse ikke ønsker dets Ophjælpning i kunstnerisk Henseende, men det mere end hundred Aar gamle Afhængighedsforhold, hvori det staar til Forlæggerne, umuliggør en Forandring ved egne Kræfter. Hjælpen maa komme ude fra, fra Kunstnerne, Bogelskerne og alle dem, der kunde ønske den fordums skønne Kunst at være noget andet og mere end det, den nu er: et blot og bart Talerør fra den enkelte til Mængden. Siden Typografiens Opfindelsesperiode og indtil dens Forfald i det 17de Aarhundrede har den ikke kunnet glæde sig ved nogen særlig Bevaagenhed fra Kunstnernes Side. Den nylig dannede Forening for Boghaandværk har vel sat sig til Formaal at skaffe en Tilnærmelse i Stand, der med Tiden kunde føre til en Forbedring af disse Forhold, men om det vil lykkes Stifterne ad den Vej, de synes at ville slaa ind paa, at vække en saadan Interesse for Formaalet hos det store Publikum og Forlæggerne, at Faget vil kunne høste nogen nævneværdig Fordel af disses Bestræbelser, anses af Typograferne selv for at være tvivlsomt.

Hvis Typografien paa *Bogtrykkets* Omraade skal hæve sig fra det nedværdigende Standpunkt, til hvilket den ved sit Afhængighedsforhold til Forlæggerne og den stadig tiltagende vilde Konkurrence er nedsunken, maa Standen ikke alene indrømmes mere Indflydelse paa Bøgernes Udseende og Konkurrencen føres ind i Spor, der gør hver enkelt af dens Udøvere mere økonomisk uafhængig, end han nu er, men de fortvivlede Lærlingeforhold maa ogsaa først have fundet en tilfredsstillende Løsning; Standen maa frigøres for saadanne Elementer, som hverken medbringer de fornødne Skolekundskaber eller i Læretiden føler Lyst til at tilegne sig den Dannelse, som er absolut nødvendig for Fagets Udvikling. Først naar vi er naaet saa vidt, kan der stilles den Fordring til Typograferne, at de ikke alene maa have den blotte Hensigtsmæssighed af deres Frembringelser for Øje, men at hver enkelt maa være besjælet af en Higen efter at udføre sit Arbejde saa smukt som muligt; først da kan man forlange, at de skal søge at idealisere Bogtrykket, saa at det kan bringes i Overensstemmelse med Kunstindustriens almindelige Fordringer og til Slut blive henregnet til de kunstindustrielle Frembringelser.

Det er Forlæggerne, der fortrinsvis er Skyld i denne Del af Fagets Tilbagegang. Af alle de Forbedringer, det typografiske Materiale i Tidernes Løb er undergaaet, er ikke en eneste kommet Faget til Gode; de har ikke været Midler til at gøre Bogtrykket bedre, men billigere. Forlæggerne har endvidere tilrevet sig al Indflydelse paa Bøgernes Udseende; de bestemmer Skriften, Formatet, Skydningen og den øvrige Udstyrelse lige fra Titelen til Finalestregen. For Bogtrykkeren er der ikke mere Indflydelse tilbage end Udførelsen af den rent mekaniske Del af Arbejdet, og denne Indflydelse er han paa Grund af den lave Betaling, der ydes ham for hans Virksomhed, bedst tjent med at benytte saa lidt som muligt. De Forevisninger af og Foredrag over ældre og nyere Bogtryk, som Forening for Boghaandværk foranlediger, er vel til Nytte som almendannende Midler, men de vil aldeles ikke hjælpe den hjemlige Typografi i kunstnerisk Henseende. Der er en himmelvid Forskæl mellem en Lavrents Benedicht og en Nutidsbogtrykker*); hin bestemte selv, hvorledes

*) Vi er i dette Punkt ikke absolut enige med den ærede Indsender. De af »Foren. for Boghaandværk« foranstaltede Forevisninger og Foredrag vil netop kunne »hjælpe den hjemlige Typografi«s Udøvere til at forstaa, *hvad* deres Fags Interesse kræver af dem. Vel er der Forskel paa Fortids- og Nutidsbogtrykkernes Herredømme over Udstyrelsen af Bøger, men det vil vistnok heller ikke være

Arbejdet skulde udføres, han var selv Forlægger, Skriftstøber og Papirleverandør og høstede baade Ære og Fordel af sin Virksomhed; denne er hverken det ene eller det andet, han er ikke mere selvstændig end en Vagabond, der bliver sendt hjem med Tvangspas; den Vej, Forlæggeren foreskriver, har han uvægerlig at følge. Først naar Forlæggerne er dragne med ind i Bevægelsen, er der Haab om Reformer paa Bogarbejdets Omraade, men med det Kendskab for Øje, som Bogtrykkerstanden har til disse, er der ikke synderligt Haab om, at de vil støtte Bestræbelser, hvis Opfyldelse vil gøre Boghandelen til en mindre lukrativ Forretning, end den nu er.

Men der er et andet Omraade, vel ikke af saa stor Betydning som det oven nævnte, men dog af Vigtighed for Standen, paa hvilket Foreningen delvis kunde realisere sit Formaal, og det er *Akcidenstrykningen*. Denne Del af den typografiske Virksomhed er ikke mere den uvæsenlige Indtægt, som den var i ældre Tider, og som har givet den sit Navn. I de sidste halvhundrede Aar har Akcidensarbejdet udviklet sig saaledes, at det nu ikke har andet tilfælles med Fortidens end netop Betegnelsen. Ogsaa paa dette Omraade kan der trænges til Reformer, og her er der godt Haab om, at Bestræbelserne vil krones med Held, fordi Standen ikke har mistet mere Indflydelse paa Arbejdets Udførelse og Priser, end at den ved indbyrdes Enighed kan vinde den tilbage igen. Ved Kunstnernes Hjælp er det muligt at hæve Typografien til et virkeligt Kunsthaandværk ogsaa i denne Henseende. Hvis disse i Stedet for, som det nu er Tilfældet, at stille sig fremmede og udeltagende over for den enkeltes Bestræbelser, vilde søge at vække hele Standens Kunstsans ved en umiddelbar Fremførelse af smukke, efter dens særlige Teknik afpassede Former, og yde Vejledning ved disse Formers rigtige Benyttelse, er det klart, at det æstetiske lige saa vel i Akcidensarbejdet som i saa mange andre Virksomheder kunde komme til sin Ret.

(Fortsættes.)

Udstillingen.

Allerede for 2—3 Maaneder siden tillod jeg mig at fremkomme med en Opfordring til ærede Provinskolleger om at foranstalte et Møde af Danmarks Typografer afholdt her i København under Udstillingen, idet jeg i ganske korte Træk gjorde Rede for Hensigten og Nytten af en saadan Sammenkomst, men uagtet jeg udtrykkelig opfordrede d'Hrr. Lokalformænd i Provinserne til at tage Sagen op til Drøftelse i de respektive Foreninger og sende en lille Meddelelse herom til Organet, vedligeholdt de alle en haardnakket Tavshed, som ikke syntes at varsle godt for Forslaget, og fra enkelte modtog jeg endog privat Meddelelse om, at denne Sag vilde sikkert ikke vinde nogen Tilslutning, hvorfor man ikke en Gang fandt det Umagen værd at lade den drøfte paa en Generalforsamling.

Og endskønt jeg rettede en direkte Anmodning til Kollegerne i Kolding om at tage fat paa Sagen for Provinsernes Vedkommende, hørtes der i lang Tid intet om den, indtil Hr. H. F. Rasmussen i Kolding her i Bladet mødte med en Erklæring om, at der fra Kolding-Kollegerne næppe vilde blive foretaget noget i denne Sag, »af Grunde, der ligger saa uhyre nær«, som Hr. Rasmussen udtrykte sig. Endelig udtalte en æret Indsender sin Glæde over, at de københavnske Kolleger havde taget fat paa Sagen, og foreslog samtidig at lade Sammenkomsten finde Sted første og anden Pintsesag.

Som man sér, har Provinskollegerne ikke ment, at Tanken var værd at puste synderlig Liv i, og har derfor ladet »Uhyret« sejle sin egen Sø!

Men nu er der kommen Fart i Sagen! Som man har sét af de to sidste Nr. af Bladet, har Styrelserne for de typografiske Foreninger her i København taget en saadan Sammenkomsts Betimelighed under Overvejelse — et Udvalg er nedsat, Program allerede affattet og Indbydelse udgaaet til Landets Typografer om at tage livlig Del i dette Møde.

D'Hrr., der har taget saa resolut fat paa Sagen, fortjener allerede nu en Tak herfor, thi uden de københavnske Kollegers Bistand var der sikkert ikke blevet noget af *et Møde af Danmarks Typografer* under Udstillingen, og ihvorvel ingen kan sige, at dette Møde vil bringe store Overraskelser eller større Enighed for Fremtiden i den typografiske Verden, saa vil vistnok enhver indrømme et saadant Mødes Betydning — naar det bliver; hvad Hensigten er, *et Stævne af Landets Typografer*, og efter hvad Programmet lover, bliver der ogsaa »Smæk for Skillingen« — baade gemytlige og alvorlige Timer, baade lærerige og interessante Udstillinger og Foredrag — ikke mindst paa det faglige Omraade.

Noget interessant og ganske sikkert heldbringende for Fremtiden har de københavnske Kolleger denne Gang at præsentere Provinskollegerne, nemlig den nylig dannede *»Forening for Boghaandværk«*, som indtil Dato har vakt almindelig Glæde og livlig Tilslutning, og som sikkert ved Provinskollegernes Besøg her vil bringe noget særdeles interessant, baade ved Udstilling og Foredrag.

Der er derfor al Grund til stærkt og indtrængende at opfordre Provinskollegerne til at give Møde her i København den 24. og 25. Juni.

De vil ikke alene glæde de københavnske Kolleger, som har sat sig i Spidsen for denne Sammenkomst, men *alle Kolleger*, der deltager i denne Tur, vil uden Tvivl bringe *mange gode, lærerige Minder og Erfaringer* med hjem fra dette Møde.

undgaaet den ærede Indsenders Opmærksomhed, at *selv om* Nutidsbogtrykkerne nok saa meget bestemmer alle Enkeltheder — og derpaa kan nævnes flere Eksempler — savner vi *desuagtet* Fuldkommenheden i *Gennemførelsen* af hver enkelt Del af Udstyrelsen.

Red.

Ingen véd, om der nogensinde mere bliver en saadan Anledning som her — derfor bør de ærede Provinskolleger ikke betænke sig to Gange, men i fuld Fortrøstning til, at Besøget er mere end Pengene værd, **møde alle som én!**

Vanskeligheder vil der selvfølgelig være at overvinde for at alle kan komme med, men ved gensidig Imødekommen fra alle Sider vil enhver Hindring let blive ryddet af Vejen, og der er ingen Tvivl om, at Principalerne Landet over vil gøre, hvad der staar i deres Magt, for at Typograferne, naar de selv vil, kan faa Lejlighed til at besøge Udstillingen og de københavnske Kolleger.

Og paa nært Hold vil Provinskollegerne her faa Lejlighed til at høre og tale med de »ny« og »gamle« Kolleger. Og ingen tør sværge paa, at netop et Møde af alle Landets Typografer, der staar Ansigt til Ansigt med hinanden, vil blive en meget medvirkende Aarsag til en glædelig Forandring paa dette Omraade, og det tør vel ogsaa paastaas, at *alle* med Glæde vil mindes den Dag, da samtlige kobenhavnske Kolleger atter staar samlede i *en* Forening.

Som det vil sés af Programmet og de efterfølgende Bemærkninger, er der i enhver Henseende sørget for, at Besøget kan blive saa bekvemt, behageligt og billigt som muligt, og for at ingen skal frygte for at blive »trukket op« ved Besøget, anmoder Udvalget enhver københavnsk Kollega, der har Hjærterum, om en lille Plads til de fremmede — en Anmodning, der allerede har frugtet særdeles godt — og for ukendte Sjæle er der sørget for fornøden Vejledning under hele Besøget — der bliver i det hele gjort alt, hvad der staar i Udvalgets Magt, for at belære, oplyse, vejlede, adsprede og more de fremmede Provinskolleger.

Agiter derfor, ærede Kolleger, indbyrdes for, at Sammenkomsten kan blive saa fuldtallig som mulig, saa at den med Rette kan faa Præg af et

Møde af Danmarks Typografer!

København, i Maj 1888. *L. V. Hansen.*

Korrespondance.

Kolding, i April 1888.

Ved Lokalforeningens ordinære Kvartalsgeneralforsamling Søndag Aften den 25. ds. fremlagdes Regnskabet for Januar Fjerdingaar; dette balancerede paa 187 Kr. 80 Ø., og til Hovedkassen indsendtes 138 Kr. I Kvartalets Løb havde Lokalforeningen haft 37 Medlemmer, ligesom Udgiften til 10 Rejsende havde været 12 Kr. 5 Ø., 2 Arbejdsløse 14 Kr. og 1 Syg 7 Kr. Regnskabet godkendtes enstemmigt. — Blandt de øvrige paa samme Generalforsamling forhandlede Sager skal her nævnes: Formanden gav Meddelelse angaaende Henvendelsen til Principalerne om Svendeprøver samt foretog Nedsættelsen af et Udvalg til Bedømmelsen af en saadan Prøve, der skulde foregaa sidst i indeværende Maaned paa »Kold. Folkebl.«s Trykkeri. Endvidere forhandledes angaaende Udstillingen i København, om hvilket ligeledes nedsattes et Udvalg med Mandat til at sætte sig i Forbindelse med Byens øvrige Haandværksfag for muligt at udvirke Rejseunderstøttelse til Udstillingen hos det kommunale Raad og de lokale Institutioner, der ved alle saadanne tidligere Lejligheder har stillet sig beredvillige. Formanden paaklagede det Forhold, der i den seneste Tid havde fundet Sted hos enkelte Lokalforeningsbestyrere ved Indmeldelse af nye Medlemmer, og en Resolution til Hovedbestyrelsen desangaaende vedtoges. Derefter forhandledes flere lokale Sager, ligesom Regnskabet for »Kolding typografiske Forening«s Vinterfornøjelse fremlagdes og godkendtes. *Basse.*

Den typografiske Forening.

Indsigelse imod Optagelsen af *Rasmus Christian Jørgensen* og *Ivar Nielsen*, der begge har arbejdet i Rigsdagen, er nedlagt af 14 Medlemmer i Triers Bogtrykkeri. *Styrelsen.*

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Th. Ed. van Laer (Medl. af U. V. D. B., sidst arbejdet i Flensborg; »National-Tidende«).

Joh. Laursen (sidst arb. i Aarhus; Quist & Ko.).

Sammenkomsten med Provinskollegerne.

Angaaende nogle Forandringer, der har været nødvendige at foretage i Programmet, henvises til næste Nr. af »Typograf-Tidende«. *Komiteen.*

Typografernes Sangforening.

Generalforsamling afholdes *Lørdag den 5. Maj, Kl. 10 pr.*, i Foreningens Lokale, Pilestræde 32, 1. Sal.

Dagsorden:

1. Kassereren aflægger Beretning om det forløbne Halvaar samt indstiller Regnskabet til Godkendelse.
2. Forslag om at Foreningen yder et Tilskud af 50 Kr. til Festlighederne i Anledning af Provinskollegernes Besøg i Juni Maaned.
3. Valg af en Bestyrer og en Kasserer i Stedet for d'Hrr. *Alb. Auener* og *Valdemar Carlsen*, som fratræder efter Tur.

Næste Lørdag fortsættes Sangøvelsen til Udstillingskoncerterne. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

I Anledning af, at Typograf *Lauritz Olsen* af Aalborg er afgaaet ved Døden den 23. April, vil der blive at opkræve som ekstra Kontingent *1 Kr. pr. Medlem.*

Lokalforeningsformændene bedes besørge denne Opkrævning og indsende de indkomne Beløb samtidig med Regnskabet for indeværende Kvartal.

Paa Hovedbestyrelsens Vegne:
Harald Jensen.

Ny Medlemmer.

Næstved, *Hans Peter Vilh. Andersen* (udlært hos Bangs Enke i Næstved d. 1. Maj 1888).

Hjørring, Redaktør *Carlsen* og Redaktør *Wulff* i Hjørring; Typograf *Paul Martinus Simonsen* i Frederikshavn.

Kolding, *Fritz König* (Medlem af Unterstützungs-Verein Deutscher Buchdrucker).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Kolding, *Hans Hansen-Vraa* (sidst arb. i Ærøskøbing).
Odense, *Theodor Schou* (sidst arb. i Kolding, Soldat).
Odense, *Peter Chr. Breinholdt* (sidst arb. i Koge).
Horsens, *H. C. E. Hansen* (sidst arb. i Vejle).

Bortrejste Medlemmer.

Kolding, *Thorvald Petersen* (arbejdsløs).
Hillerød, *Peter Joh. A. Berendt* til Roskilde (arbdsl.).
Horsens, *N. Mortensen* til Vejle (arbejdsløs).
Do., *H. Langkjær* til København (arbejdsløs).

Brevkasse.

Gl., Hjørring. Ikke modtaget. L. D. B.
Nogle Indsendelser, deriblandt Halvaars-Regnskabet for »Dsk. typ. Foren.«, maa vente til næste Nr.
Modtaget til Omtale: En Del Akcidenser fra Foghs Trykkeri i Horsens, Skriftprøver fra Fabricius & Sønner i Kristiania samt et Forretningskort i Farver fra Kolding.

Arbejdsmarkedet.

En Sætter kan straks faa Plads i S. L. Møllers Bogtrykkeri.

ANNONCER

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

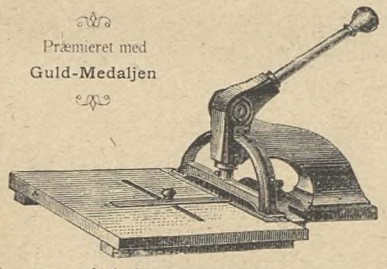
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Haand-Perforér-Maskine

Præmieret med
Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales
paa det bedste.

Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.

Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.

Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.

Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16 — **Ferd. Maurer & Co.** Maskin-Fabrik.

D. Voigt & Co.
København K. Amagertorv 10.
Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.
Etableret 1870.

Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.

Repræsentanter for:
Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.
Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.
Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.
Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.

Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

THORVALD HAMANN & Cº
HERLUF TROLLESGADE 5

Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.

Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".

Lager af Farver etc.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

Skriftkasser.

Nogle brugte, men gode Skriftkasser, saavel store som smaa, med Reoler, ønskes. Billet mrkt. »K. S.«, bedes indlagt paa dette Blads Kontor snarest muligt.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 19 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 11. Maj 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De tekniske Skoler i Provinserne.

Af *F. R.*

II.

I Følge de afgivne Beretninger har Undervisningen i de provincielle tekniske Skoler hidtil i aldeles overvejende Antal været besøgt af Tømrere, Murere, Snedkere og Malere, og, som naturligt er, har Bestyrelsen særlig lagt Hovedvægten paa, hvad der var mest gavnlig for disse Haandværk, nemlig *Fagtegning*, der paa sine Steder, endog af yngre Lærlinge, er drevet til en høj Grad af Fuldkommenhed. Desforuden er der bleven givet Undervisning i de almindelige Fag: Dansk, Regning, Skrivning, Bogføring, Tysk og Engelsk.

Naar Lokalforeningerne tager denne Sag op, maa der i de forskellige Byers tekniske Skoler kunne oprettes — ligesom for ovennævnte Haandværksfag — en *særlig Afdeling* for det typografiske Fag. I alle Byer, hvor der findes Lokalafdelinger af »Dansk typ. Forening«, og det er jo Tilfældet i omtrent samtlige Provinskøbstæder, vil saadant med Lethed kunne lade sig realisere, da de tekniske Skoler med Glæde hilser enhver Udvidelse af Undervisningen, og det vil være ulige billigere i de bestaaende tekniske Skoler at faa tillagt en særlig Afdeling for det typografiske Fag, end for Typograferne selv at oprette en Skole med Aftenkursus. I de større Lokalforeninger vil det jo være en let Sag at faa en eller flere Kolleger, der forener faglig Dygtighed med Evnen til fra Kathedret mundtlig at meddele sine Tilhørere, til at overtage en saadan Lærerpost; i de smaa Lokalforeninger, der forholdsvis tæller det største Antal Lærlinge, vil dette heller ikke falde saa vanskeligt, som mange maaske ere tilbøjelige til at tro, thi alene Kærlighed til Sagen er en stærk Drivfjæder, der bryder alle Fordomme om Opnaaelsen af dette eller hint. Aldeles bortset fra det Honorar, de tekniske Skoler yder deres Lærere (i Reglen 1 Kr. pr. Time), maa det være en Æressag for Typograferne at kunne føje et nyt Led til disse Skolers Undervisning, hvis Formaal er at blive saa fyldestgørende som muligt. Typograferne vil uden Tvivl ved en saadan Gærnings Optagelse finde en virksom Støtte fra alle rettænkende Principaler, der jo derved lettes betydeligt i deres daglige Gærning med Lærlingenes Undervisning.

Hvor bliver „Dansk typ. Forening"s Halvaarsregnskab af?*)

Dette Spørgsmaal har uvilkaarligt paatvunget sig mange — og det med Rette. Nu er vi i Maj Maaned og endnu er der ikke aflagt Regnskab for Tidsrummet 1. Juli til 31. Decbr. 1887. Vi vil nu slet ikke tale om Lovens Bestemmelser**) i saa Henseende, thi den er aldrig bleven overholdt, men holde os til, hvorledes det tidligere har været. Vi har stadig for Øje 2. Halvaars Regnskab (1. Juli—31. Decbr.) For 1881 aflagdes det fra Hovedrevisionen den 2. Marts 1882; for 1882 den 5. Marts 1883; for 1883 den 11. Febr. 1884; for 1884 den 24. Febr. 1885; for 1885 den 5. April 1886; for 1886 den 19. Maj 1887. Man vil saaledes se, at vi stadig gaar ned ad Bakke — en ynkelig Slendrian. Det skal her udtrykkelig siges til de forskellige Hovedrevisorers Pris, at de har fremskyndet Arbejdet det mest mulige, — hurtigere, end man egenlig kunde vente det, naar et saa kompliceret Arbejde skal gennemgaas samvittighedsfuldt. Nej, den egenlige Kræftskade ligger her hos Lokalforeningsformændene, det er dem, der bærer Skylden, og højst besynderligt er det, at adskillige af disse ærede Tillidsmænd egenlig kan være en saadan Skødesløshed eller Ligegyldighed, hvad man nu skal kalde det, bekendt; ved at Regnskaberne saaledes kommer drattende — fra nogle Lokalformænd i rette Tid, men fra de aller fleste langt ud over Tiden — gøres Bestillingen som Hovedkasserer saa triviel og trættende, at det ikke maa undre, om vor nuværende, mangeaarige Hovedkasserer en skønne Dag beder sig fritaget. Medlemmerne rundt omkring i Lokalforeningerne bør søge dette Forhold forandret og holde deres respektive Formænd til en bedre Orden med Regnskabernes Aflæggelse og Indsendelse. — *F* —

*) Indsendt forinden Meddelelsen om Regnskabets Optagelse i dette Nr. fremkom i Brevkassen i Nr. 18.

**) § 13 (Kasse- og Regnskabsvæsen): »Foreningens Regnskab bliver at fremlægge hvert Halvaar (i *Juli* og *Januar*), ... forsynet med Hovedbestyrelsens og Revisorernes Underskrift. . . . .«

Et Gensvar.

Den højtærede Redaktion af »Typograf-Tidende« burde, som jeg synes, have vidst bedre Besked med mine Forretningsforhold før end den tillader en anonym Indsender v. R. at angribe mig. Jeg har tidt set fremsat Besværinger angaaende Lærlingeforholdet her i Bladet, men er det første Gang jeg har lagt Mærke til, at Nogen har besværet sig over, at Lærlinge havde det for godt og tjente for meget. Havde Indsenderen endda Ret i den sædvanlige Klage, at jeg havde for faa Typografer og for mange Lærlinge, saa skulde jeg ikke have taget til Genmæle, men naar Forholdet er saaledes, at jeg har 4 Typografer mod 3 Lærlinge, saa forekommer det mig, at Indsenderens Overfald er uberettiget i høj Grad. Hvis »Typograf-Tidende« for Fremtiden vil gøre sig til Organ for den Slags aldeles uhjemlede og ubegrundede Klager, da tør jeg sige, at dens Redaktion ikke arbejder for noget godt Forhold mellem Principal og Personale.*) Skulde jeg have alt Arbejde i mit Bogtrykkeri udført af udlærte Typografer, da var det mig umuligt at bestaa, idet jeg er omgiven af en Konkurrence, hvis Mage ikke findes noget Steds, idet *Berg* ikke har mindre end 3 Blade, der konkurrerer mod mig her i Ringkøbing Amt, nærmlig »Ringkøbing Amts Dagblad«, »Holstebro Dagblad« og »Lemvig Folkeblad« i venstre Retning og *Velsch* i Holstebro ligeledes 3 Blade, der konkurrerer mod mig i højre Retning, nærmlig »Holstebro«, »Lemvig« og »Struer Avis«, hvilket altsaa tilsammen udgør 6 Blade i Ringkøbing Amt. Saadanne Aftryksblade som disse koster jo, som bekendt, ikke Udgiveren noget i Sammenligning mod et Blad med stedligt Trykkeri, hvoraf der desforuden findes ét her i Byen, der er baseret paa alle Højres Tryksager. Her er der et Forhold i den typografiske Verden, som Redaktionen af »Typograf-Tidende« burde tage fat paa, det var der mere Grund til end lade en anonym Indsender besvære sig over, at mine Lærlinge faar for stor en Løn.

Ringkøbing, den 24de April 1888.

Ærbødigst
Carl Lind.

*) Vi kan selvfølgelig ikke rejse hele Landet rundt for at undersøge de Forhold, der af Indsendere omtales i Artikler til os, saa denne Bebrejdelse kan ikke ramme os.

Generalforsamlinger.

»Den typ. Trykkerforening« afholdt Søndag d. 6. Maj sin ordinære Generalforsamling.

Til Dirigent valgtes *Viggo Hansen* og til Sekretær *L. Jensen.*

Formanden aflagde Beretning om det forløbne Halvaar, hvilket havde været særdeles godt baade i finansiel Henseende, som ogsaa med Hensyn til Medlemmernes Antal. Han omtalte derpaa Dannelsen af »Forening for Boghaandværk«, hvori han var valgt til Suppleant. Han ønskede særlig at Foreningen vilde virke for Oprettelsen af Fagskoler, og hvis dette ikke kunde lykkes i en nær Fremtid, vilde han atter trække sig tilbage fra sin Post.

Kassereren fremlagde derpaa Regnskabet. Hovedkassens Indtægt har været Kr. 501.30, Udgiften for samme Kr. 259.10; Overskud Kr. 242.20. For Sygekassens Vedkommende har Indtægten været Kr. 183,65, medens Udgiften har været Kr. 80.62, altsaa et Overskud af Kr. 103.03. Regnskabet vedtoges *enst.*

Punkt 2. Forskellige Andragender fra gamle Trykkere eller disses Enker om maanedlig Understøttelse vedtoges *enstemmigt.*

Punkt 3. Forslag fra Styrelsen ang. Ændring af Sygekasselovene gik ud paa at forhøje Kontingentet med 5 Øre og Sygehjælpen med Kr. 3, saa at denne herefter blev Kr. 8. Forslaget fremkaldte nogen Diskussion, som endte med at Generalforsamlingen vedtog et af *Formanden* stillet Forslag om at lade denne Sag afgøre ved skriftlig Afstemning paa Trykkerierne og tillige at Ændringen kun kunde vedtages, naar $^2/_3$ Dele af Foreningens Medlemmer stemte derfor.

Punkt 4. Forslag ang. en Bevilling af Kr. 100 til Festen den 24. og 25. Juni d. A. Efter at Formanden kort havde anbefalet Forslaget, vedtoges dette *enstemmig.*

Dernæst bekendtgjordes Udfaldet af Styrelsesvalget. Til Formand genvalgtes *A. Dahlqvist* med 44 St., til Medbestyrer *Jens Petersen* ligeledes med 44 St., og til Revisor *A. Sørensen* med 38 St. *L. J.*

Typografernes Sangforening afholdt Lørdag den 5. Maj sin halvaarlige Generalforsamling.

Til Dirigent valgtes *Alb. Christensen.*

Kassereren, *Vald. Carlsen*, aflagde Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvaar og indstillede Regnskabet til Godkendelse. Kassereren beklagede, at man ikke havde kunnet skaffe et bedre og rummeligere Lokale til Efteraarskoncerten end det paa Østergade, men denne Koncert havde dog givet et Overskud af 55 Kr., der var blevet foræret med en Gave fra Kammerherreinde Berling paa 100 Kr., og som anvendtes til Understøttelse af arbejdsløse Kolleger ved Juletid. Aarsfesten var vellykket og godt besøgt, saaledes at Tilskuddet til denne var 73 Kr. 29 Øre mindre end i Fjor. Der havde været en ubetydelig Fremgang i Medlemstallet.

J. Petersen og *Stecher* fandt det uheldigt, at Foreningen, naar den havde saa mange kontribuerende Medlemmer, skulde ende Aaret med et Underskud, og den første Taler fandt, at Assistancen ved Aarsfesterne burde være billigere.

Kassereren oplyste om, at det ikke godt kunde kaldes Tilbagegang, naar Foreningen for 4 Aar siden skyldte den daværende Kasserer 80 Kr., men nu havde 171 Kr. i Kassen. For øvrigt udtalte han, at Foreningen stod sig bedst ved at have en saa god Assistance som muligt, da dette gav den største Indtægt, og han støttedes heri af *Emil Petersen, Rud. Jacobsen* o. Fl.

Efter nogen Diskussion *godkendtes Regnskabet enstemmigt.*

Punkt 2 paa Dagsordenen: »Forslag om, at Foreningen yder et Tilskud af 50 Kr. til Festligheder i Anledning af Provins-Kollegernes Besøg i Juni Maaned« blev paa Forslag af *Emil Petersen vedtaget med Akklamation.*

Til Bestyrer og Kasserer genvalgtes *Alb. Auener* og *Vald. Carlsen* henholdsvis med 25 og 23 Stemmer.

Chr. Helmig,
Sekretær.

Korrespondance.

Holbæk, den 6. Maj 1888.

Ved en her i Lokalforeningen i Aftes afholdt Generalforsamling sluttede *samtlige Medlemmer* sig til Tanken om en Fællestur til Udstillingen den 24de og 25de Juni. Der viste sig almindelig Tilfredshed med det af den københavnske Festkomité foreløbig trufne Arrangement og udtaltes Haabet om, at enhver Provinskollega, for hvem det paa nogen Maade er muligt, slutter sig til.

Det vedtoges at rette en Anmodning til Byens Principaler om at *indstille* Bladenes Udgivelse den paagældende Dag, saa ogsaa Trykkerne kan deltage i Turen, og der nedsattes et Udvalg til at affatte og overbringe denne Anmodning. *Jul. Bigum.*

Malmö, den 22. April 1888.

For kort Tid siden indeholdt det herværende socialdemokratiske Blad »Arbejdet« (som udgaar 3 Gange ugenligt) en Notits om de daarlige Lokalforhold paa »Skånska Aftonbladet«s Trykkeri; i kraftige Udtryk forklarede »Arbejdet«, at »Sk. Aftbl.«s store »Arbejdervenlighed« kun var *Humbug.* Hvorledes behandlede næmlig »Sk. Aftbl.« sine egne Arbejdere? Jo, en Sætter var nylig død af Lungesvindsot og en anden laa for Døden; denne anden døde ogsaa, men nu blev en tredje syg! Og Hr. *Danielsson,* Red. af »Arbejdet«, lod naturligvis ogsaa Alménheden faa dette at vide og fortalte samtidigt, *hvorfor* Sætterne saaledes blev angreben af Lungesvindsot. Grunden var *det under al Kritik elendige Arbejdslokale,* som Typograferne var tvungne til at opholde sig i 12 à 16 Timer dagligt.

Lokalet, hvortil man kommer op af en smudsig Trappe, er beliggende paa 3dje Sal, helt oppe under Taget, det er næppe $3^1/_4$ Alen højt, i Forhold til det Antal Arbejdere, som der beskæftiges, ikke ret stort, — læg dertil, at det er *daarligt oplyst* og *endnu daarligere ventileret,* samt Osen fra et Dusin Petroleumslamper, og endelig at Os og Damp trænger op igennem Loftet fra det under neden værende Maskinrum!

Det er en Skandale, at saadanne Pesthuler faar Lov til at afbenyttes som Arbejdslokaler for et i sig selv for Legemet saa skadeligt Fag, — men at Typograferne, der er henviste til at arbejde paa saadanne Steder, er *fejge* eller *dumme* nok til at *protestere* — med Faktoren i Spidsen —, naar et humant tænkende Menneske i Menneskehedens Navn anker over denne Hensynsloshed imod Arbejderne — det er **lumpent.**

Naar endda Lønningsforholdene var gode! — men ogsaa de er usle.

Jeg skal i Løbet af denne Maaned sende Dem en Meddelelse om Forholdene her i Staden, — vær forvisset om, at disse er alt andet end glimrende.

Deres forbundne
—n.

Typografisk Sportsklub.

Det mildere Vejr og den tilstundende Sæson har begyndt at øve sine Virkninger paa Medlemsantallet. Det er nu i jævn Stigning.

Men paa denne Tid af Aaret maa der mere til, for at det kan kaldes tilfredsstillende. Hvert Medlem af Klubben maa virke som Agitator for den. Enhver, der har Tid til en god, sund Motion, en baade oplivende og morsom Idræt, og som endnu ikke har meldt sig, maa bearbejdes; thi skal Sporten virke gavnligt paa Faget i sin Helhed, maa Sommeren igennem langt flere solbrunede Ansigter vise sig paa Trykkerierne, der vil da i højere Grad end nu blive draget Sammenligninger — og saa er vi over det, saa kommer alle med.

Øvelserne finder Sted hver Søn- og Helligdag Kl. 9 Form. Nye Medlemmer indmeldes hos Kassereren, *C. W. Nielsen,* Eltongs Bogtrykkeri, og hos Styrelsens øvrige Medlemmer. Kontingentet er 25 Øre maanedlig, Indskud 1 Krone. *G.*

Forskelligt.

En Plattenslager har i den senere Tid rejst i Schweiz under Navn Sætter *Alb. Jepsen* fra »Bøgligood«*) (Danmark). Efter hans Opgivende vil han i Murten have mistet sin Forbundsbog samt øvrige Papirer, hvorpaa Sektionskassereren i Biel udfærdigede ham følgende Bevis: »Hr. Albert Jepsen, Sætter fra Bøgligood (Danmark) modtog i Biel den 3. Marts 1888, efter at have forelagt Legitimation og Forbundsbog, i hvilken som sidste Kondition var angivet København 15. Nov. 1887, II. Klasses Viatikum med Frks. 1.80.« Forsynet med dette Bevis hævede han i flere schweiziske Byer Rejse-Understøttelsen, indtil man i Zürich fattede Mistanke til hans »Ægthed« og i denne Anledning henvendte sig til Formanden i København. Her viste det sig, at der forelaa et gement Bedrageri, thi herfra var der aldrig nogensinde bleven udstedt Rejsebog til noget Medlem Jeppesen eller Jepsen, lige saa lidt som der fandtes noget Medlem af dette Navn i Medlemsprotokollen for 1887. Derimod forefandtes i Beholdningen over de fremmede Bøger en saadan lydende paa Navnet Alb. Jeppesen fra Thorning; denne sidste har ganske rigtig i Tiden fra 10. Septbr. til 14. Oktbr. foretaget en Rejse igennem Schweiz, men da han den 24. Januar d. A. indtraf til København og her fik Arbejde, kunde det altsaa ikke være ham, der var Tale om. De seneste Efterforskninger har nu givet det Resultat, at nævnte Kollega paa Typografernes Herberg i München har mistet sin Medlemsbog fra »Haandværkssvendenes Rejseforening« og det maa altsaa være denne sidste,

*) Skal være Bøgildgaard.

som en Plattenslager har tilegnet sig og præsenteret som »Forbundsbog«. Selvfølgelig er der øjeblikkelig i de udenlandske Organer bleven advaret imod Psevdonymen »Alb. Jepsen fra Bøgligood«. Efter den Beskrivelse, vi har modtaget om vedk. Person, som ogsaa kalder sig Rasmussen fra Christianssand, antager vi at vi her har at gøre med et Individ, som allerede tidligere har været omtalt i »Typograf-Tidende«, nærmlig *Georg Rennemæ* fra Einsiedeln.

Den typografiske Forening.

Ny Medlemmer.

Trykker *Sofus Bidstrup* (arbejder hos S. L. Møller).

Gustaf Seth (udl. d. 1. Oktbr. 1863 i Malmö; O. C. Olsen & Ko.).

J. H. Nielsen (udl. d. 19. Juli 1886 hos Fjeldsøe; Qvist & Ko.).

Fritz Petersen (udl. d. 1. Oktbr. 1886 hos Smidt i Rønne; I. Cohen).

Hans Jönsson (udl. i Triers Bogtrykkeri d. 5. Maj 1888; arbejder samme Sted).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Anæus Nielsen (sidst arb. i Aalborg; O. C. Olsen & Ko.).

L. C. E. Randa (sidst arb. i Randers; S. L. Møller).

Andreas Chr. Olsen (sidst arb. i Svendborg; Jørgensen & Ko.).

N. Mortensen (sidst arb. i Horsens; F. E. Bording).

Carl Englund (Medl. af »Norsk Central-Forening for Bogtrykkere«, sidst arb. i Drammen; Axel E. Aamodt).

Opfordring.

De ældre Kolleger eller Principaler, der er i Stand til at kunne give nogle Oplysninger om en Typograf *Johan Brauling* (eller *Browling*), som i Begyndelsen af Tredserne er udvandret til Rusland, bedes godhedsfuldt indsende disse Oplysninger til Formanden for »Den typogr. Foren.«

Sammenkomsten d. 24. og 25. Juni.

Paa Grund af forskellige Vanskeligheder kan Komitéen først i næste Nr. af »Typ.-Tid.« offenliggøre de foretagne Forandringer i Programmet.

Typografernes Sangforening.

Maj er sidste Øvelsesmaaned i denne Saison. Alle d'Hrr., der ønsker at synge med til Udstillingskoncerterne, bedes møde Lørdag Aften. Ny Medlemmer sættes paa Stemme Kl. 10. Man bedes møde præcis.

Styrelsen.

Til Typograf *Tauber* har jeg modtaget fra: »Berlingske Tidende« 12.25; »Dagbladet« 3.75; »Avisen« 6.75; »Nationaltidende« 16.25; »Adresseavisen« 4.20; »Politiken« 4.00; »Social-Demokraten« og N. Cohens Bogtr. 5.50; O. C. Olsen & Co.s Bogtr. 31.50; Etatsraad Ferslew 50.00; S. L. Møllers Bogtr. 3.50; Carl Lunds do. 2.00; Thieles do. 17.40, J. Cohens do. 5.00; Bagges do. 3.00; Græbes do. 8.00; Fjeldsoes do. 1.10; Nielsen & Lydiches do. 6.00; Chr. Birchs do. 2.50; Hoffensbergs do. 3.24; Schultz's do. 18.00; Chr. Müllers Enkes do. 2.00; L. Madsens do. 3.00; Centraltrykkeriet 4.60; L. A. Jørgensens Bogtr. 1.25; Kellers do. 2.25; Knudtzons do. 4.00; Th. Nielsens do. 1.00; Hohlenbergs do. 0.50; Lunos do. 3.55; Bordings do. 2.00; Jørgensen & Co.s do. 10.00; Schiellerups do. 0.75; Rasmussen & Olsens do. 1.00. — Ialt 239.84.

København, den 2. Maj 1888. *H. Christensen.*

Af Hr. H. Christensen har jeg Dags Dato modtaget en Bikubebog, lydende paa ovennævnte Sum, for hvilken jeg bringer d'Hrr. Principaler og Typografer min hjærteligste Tak.

København, den 2. Maj 1888. *C. Tauber.*

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Aalborg, *Elias Hougaard* (udlært i Aalborg Stiftsbogtrykkeri d. 7. Maj 1888).

Thisted, *Christian Jensen* (udlært i Thisted Amtsbogtrykkeri d. 1. Maj 1888).

Silkeborg, *Marius Simonsen* (udlært hos H. S. Sorensen i Silkeborg d. 1. Maj 1888).

Middelfart, *Carl Ludvig Petersen* (udlært hos Claudius Madsen i Middelfart d. 1. Maj 1888).

Skive, *Michael Mikkelsen* (udlært hos Mar. Jensen i Skive den 1. Maj 1888).

Kolding, *Hans Christiansen* (udlært hos C. Berg i Kolding den 1. Maj 1888).

Holbæk, *L. P. Andersen* (udlært hos Conr. Hansen i Holbæk den 1. Maj 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Holbæk, *Jac. Sørensen* (sidst Militær).

Bortrejste Medlemmer.

Sorø, *H. Bernhard Nielsen* til København.

Brevkasse.

Flere Indsendere bedes vente endnu en Uge.

H. i F. Den omspurgte Trykker, der har laant Penge af Dem, findes — saa vidt os bekendt — ikke her i Byen.

Arbejdsmarkedet.

En yngre velanbefalet Trykker søger Plads straks. Maskinmester Dahlqvist, Thieles Bogtrykkeri, anviser.

Regnskab over „Dansk typografisk Forening"s Indtægter og Udgifter
fra 1ste Juli til 31te Decbr. 1887.

A. Lokalforeningerne.

Indtægt.

Lokalforeningerne.	Medlemsbidrag. Juli Kvartal		Medlemsbidrag. Oktbr. Kvartal		Andre Indtægter.		Modtaget af Hovedkassen.		Kassebeh. fra forrige Halvaar.		Tils. Indtægt i Halvaaret.	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Aalborg	131	20	154	»	2	»	125	»	45	»	457	20
Aarhus	263	20	288	40	24	40	80	»	15	»	671	»
Assens	33	70	35	30	12	50	25	»	15	»	121	50
Faaborg	24	70	26	60	»	»	10	»	15	40	76	70
Fredericia	26	80	29	20	»	»	»	»	15	»	71	»
Helsingør	20	80	20	»	»	»	75	»	15	»	130	80
Hillerød	72	»	81	60	10	»	60	»	15	»	238	60
Hjørring	40	40	62	40	2	»	»	»	15	»	119	80
Holbæk	82	80	79	60	»	»	»	»	15	»	177	40
Holstebro	36	40	39	20	»	»	»	»	25	»	100	60
Horsens	88	40	95	20	»	»	»	»	15	»	198	60
Kallundborg	31	20	43	60	2	»	»	»	15	»	91	80
Kolding	151	20	176	80	3	20	»	»	15	»	346	20
Køge	42	40	53	20	8	»	55	»	15	»	173	60
Maribo	15	60	16	40	13	»	»	»	23	96	68	96
Middelfart	36	40	40	80	»	»	»	»	15	»	92	20
Nakskov	36	40	40	40	»	»	4	57	9	78	91	15
Næstved	110	80	97	60	»	»	»	»	15	»	223	40
Nyborg	10	40	22	40	4	»	65	»	6	68	108	48
Nykøbing, F.	21	»	22	»	»	»	»	»	15	71	58	71
Nykøbing, M.	26	»	27	60	»	»	»	»	15	»	68	60
Odense	178	40	208	80	9	»	»	»	13	20	409	40
Præstø	»	»	33	84	42	50	»	»	»	»	76	34
Randers	140	40	158	40	22	»	»	»	15	54	336	34
Ribe	16	40	16	80	»	»	37	50	14	67	85	37
Ringkøbing	31	60	31	60	6	»	25	»	40	92	135	12
Ringsted	41	60	39	60	2	»	35	»	15	»	133	20
Roskilde	36	40	46	80	»	»	60	»	18	77	161	97
Rudkøbing	30	80	39	20	»	»	134	38	15	»	219	38
Skanderborg	26	»	24	80	»	»	»	»	15	»	65	80
Skive	29	20	28	»	»	»	»	»	5	62	62	82
Slagelse	54	80	55	60	2	»	150	»	15	»	277	40
Sorø	16	90	18	20	»	»	10	»	51	17	96	27
Silkeborg	15	60	11	20	»	»	»	»	29	32	56	12
Stubbekøbing	20	80	20	80	»	»	»	»	13	23	54	83
Svendborg	79	20	91	60	»	»	»	»	15	18	185	98
Thisted	31	20	44	80	»	»	20	»	15	»	111	»
Varde	29	60	41	20	»	»	15	»	15	»	100	80
Vejle	39	60	50	40	2	»	»	»	15	»	107	»
Viborg	41	60	49	60	7	»	»	»	15	»	113	20
	2161	90	2463	54	173	60	986	45	689	15	6474	64

Udgift.

Lokalforeningerne.	Sygeunderstøttelse. Juli Kvart.		Sygeunderstøttelse. Oktbr. Kvart.		Begravelseshjælp.		Arbejdsløshedsunderstøttelse.		Rejseunderstøttelse i Juli Kvartal		Rejseunderstøttelse i Oktbr. Kvartal		Andre Udgifter.		Indsendt til Hovedkassen.		Tilsammen Udgifter i Halvaaret.		Kassebeh. den 31te D cbr.	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Aalborg	204	75	43	75	»	»	21	»	53	90	58	98	7	62	37	20	427	20	30	»
Aarhus	92	75	140	»	»	»	63	»	51	45	42	35	16	»	250	45	656	»	15	»
Assens	8	75	»	»	»	»	14	»	18	33	31	33	»	72	33	72	106	85	14	65
Faaborg	»	»	»	»	»	»	»	»	16	80	22	72	1	32	20	»	60	84	15	86
Fredericia	»	»	»	»	»	»	»	»	28	35	26	15	1	32	»	»	55	82	15	18
Helsingør	36	75	12	25	»	»	14	»	18	80	21	09	»	88	12	03	115	80	15	»
Hillerød	»	»	122	50	»	»	»	»	17	55	7	42	3	07	73	06	223	60	15	»
Hjørring	»	»	»	»	»	»	»	»	34	40	29	30	»	56	40	54	104	80	15	»
Holbæk	»	»	»	»	»	»	14	»	28	43	14	63	2	14	103	20	162	40	15	»
Holstebro	»	»	»	»	»	»	»	»	25	34	29	50	2	54	18	22	75	60	25	»
Horsens	»	»	»	»	»	»	»	»	22	15	15	17	1	20	145	08	183	60	15	»
Kallundborg	»	»	»	»	»	»	»	»	20	80	26	55	1	»	28	45	76	80	15	»
Kolding	61	25	10	50	»	»	»	»	31	71	28	04	15	31	184	39	331	20	15	»
Køge	10	50	61	25	»	»	»	»	27	»	34	39	1	97	23	53	158	64	14	96
Maribo	»	»	»	»	»	»	»	»	14	52	22	24	»	16	20	»	56	92	12	04
Middelfart	»	»	»	»	»	»	»	»	28	85	18	28	»	96	29	11	77	20	15	»
Nakskov	19	»	»	»	»	»	14	»	17	35	30	77	»	80	»	»	81	92	9	23
Næstved	»	»	»	»	»	»	»	»	32	04	32	87	3	72	139	77	208	40	15	»
Nyborg	»	»	»	»	»	»	»	»	47	41	31	88	1	20	7	99	88	48	20	»
Nykøbing, F.	»	»	»	»	»	»	»	»	14	02	26	36	»	40	»	»	45	78	12	93
Nykøbing, M.	»	»	»	»	»	»	»	»	9	32	17	20	1	16	25	92	53	60	15	»
Odense	17	50	42	»	»	»	39	»	53	17	33	73	5	56	200	»	390	96	18	44
Præstø	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	23	81	4	88	30	»	58	69	17	65
Randers	»	»	47	25	»	»	»	»	36	61	52	75	2	14	175	»	313	75	22	59
Ribe	17	50	»	»	»	»	»	»	16	29	32	»	»	48	4	»	70	27	15	10
Ringkøbing	»	»	»	»	»	»	35	»	21	19	29	60	21	36	12	97	120	12	15	»
Ringsted	24	50	5	25	»	»	28	»	31	76	25	65	1	96	»	»	117	12	16	08
Roskilde	24	50	»	»	»	»	»	»	55	12	34	24	6	96	26	15	146	97	15	»
Rudkøbing	61	25	36	75	»	»	»	»	11	45	18	35	1	54	75	04	204	38	15	»
Skanderborg	»	»	»	»	»	»	»	»	20	60	16	75	»	74	12	71	50	80	15	»
Skive	»	»	»	»	»	»	»	»	17	97	13	60	»	32	10	»	41	89	20	93
Slagelse	»	»	166	25	»	»	»	»	59	75	29	77	2	48	»	»	258	25	19	15
Sorø	17	50	»	»	»	»	35	»	22	20	16	18	»	32	»	»	91	20	5	07
Silkeborg	»	»	»	»	»	»	»	»	13	18	22	80	»	48	15	»	51	46	4	66
Stubbekøbing	»	»	»	»	»	»	»	»	7	69	19	09	»	46	10	»	37	24	17	59
Svendborg	»	»	36	75	»	»	10	»	25	03	28	40	1	40	69	40	170	98	15	»
Thisted	»	»	»	»	»	»	»	»	24	90	39	70	»	70	30	70	96	»	15	»
Varde	»	»	»	»	»	»	»	»	15	30	30	45	»	80	39	25	85	80	15	»
Vejle	»	»	»	»	»	»	»	»	25	76	18	49	1	28	46	47	92	»	15	»
Viborg	»	»	»	»	»	»	14	»	26	54	27	67	1	28	28	71	98	20	15	»
	596	50	724	50	»	»	301	»	1048	03	1080	25	119	19	1978	06	5847	53	627	11

B. Hovedkassen.

Indtægt.	Kr.	Øre
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	1827	15
Reservefond ved Udløbet af do.	1453	54
Bidrag fra Lokalforeningerne	1978	06
I Halvaaret godskrevne Renter i Følge Sparekassebog:		
af Kassebeholdningen for Halvaaret til 31/12 87	22	90
af Reservefonden for Halvaaret til 30/9 87	25	12
	5306	77

Udgift.	Kr.	Øre
Bidrag til Lokalforeningerne	986	45
»Den typ. Forening« har fra 1/7 til 31/12 87 udbetalt til Medl. af »Dansk typ. Foren.« 395 Kr., medens omvendt sidstnævnte Forening i samme Tidsrum har udbetalt til førstnævnte Forening Kr. 250.24		
	144	76
Andel i Trykning af »Typ.-Tid.«	285	45
Tryksager	205	48
Bogbinderregning	62	»
Gage til Hovedbestyrelsens Formand	50	»
» » Kassereren	50	»
Andre Udgifter (Porto, Oversættelse, Stempelafg.)	38	66
Reservefond: Beholdning i Følge forrige Regnskab Kr. 1453.54		
Renter for Halvaaret indtil 30/9 87 - 25.12		
Henlagt i Halvaaret - 38.32		
	1516	98
Kassebeholdning i Hovedkassen d. 31. Decbr. 1887	1966	99
	5306	77

Aarhus, 19. Marts 1888.

Joh. Lund,
Kasserer.

Ovenstaaende Regnskab er af undertegnede Revisorer gennemgaaet og befundet i Overensstemmelse med de os tilstillede Bilag.

Holbæk, 29. April 1888.

Jul. Bigum. **Chr. M. Jacobsen.**

At Kassebeholdning og Reservefond i Følge ovenstaaende Regnskab er til Stede bevidnes.

Aarhus, 21. Marts 1888.

Harald Jensen. **O. C. Bech.** **P. Christensen.** **P. Joh. Petersen.** **M. Nielsen.**

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præpareringsanstalt for gammel Masse.

Den grafiske Anstalt

Vesterbrogade 106 b

København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

W. STAHR

Etableret 1876

København — Gothersgade 81

Værksted for

Reparationer af alle Slags
Bog- & Stentrykpresser,
Gas- & Dampmotorer

Transmissionsdele leveres

Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

Repræsenteret ved:

Herr Alb. F. Michaelsen

Holbergsgade 14.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

CHR. HOSTMANN

CELLE (HANNOVER)

Første Klasses Fabrik og Specialist i **sorte** Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos

Adolph Wulff

Kongens Nytorv 6

København

Importør af Durable Valsemasse.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

JUST WARBURG

TOLDBODGADE 11

KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig

Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer

Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig

Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik & Støberi

Kjøbenhavn V.

Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:

Alle Maskiner & Utensilier

henhørende til

Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi

Otto's nye Gas-Motorer

stående og liggende

indrettes også til Drift ved Petroleum

Transmissioner.

Lager af Farve & Valsemasse.

Det bedste og mest praktiske
Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger

München, Karlsstrasse 104

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 20	København, den 18. Maj 1888	XV. Aargang
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1,25 Øre pr. Kv.		Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De typografiske Ornamenter.

(Af *Emil Sørensen.*)

(Fortsat.)

Intet af det nu brugelige Akcidensmateriale trænger mere til en Klargørelse af, hvilke Former der egner sig for Typografien, og efter hvilke Principer disse bør sammenstilles, end de moderne Ornamenter. Ligesaa frit Sætteren anvendte det tidligere typografiske Prydmateriale, ligesaa indsnævrede er nu de Grænser, inden for hvilke han tør bevæge sig, hvis han vil tænke paa at levere Arbejder, der kan staa for udenforstaaendes Kritik. Medens »Røschenerne« og Fantasiindfatningerne ikke forlangte andet af Sætteren end Opfindsomhed i Benyttelsen, stiller de moderne Ornamenter Krav til ham, som han kun vanskelig kan opfylde, fordi den største Del af dem er bygget paa Forudsætninger, som slet ikke er til Stede blandt Typografiens Udøvere, de har hverken i Form eller Udstrækning og derfor heller ikke i Anvendelsen Berøringspunkter med det Forsiringsmateriale, der tidligere var det eneraadende. Heller ikke de gamle Mesterværker af Trykkunst, til hvilke der ved alle mulige Lejligheder henvises, er i Stand til at yde ham Vejledning i denne Henseende. Vistnok aabenbarer disse Trykværker ofte en nu ukendt Fylde af vel gennemtænkt Arbejde, ligesom den benyttede Ornamentering bærer Præg af den fineste Sans for, hvad der er skjønt og passende i Bogarbejdets Udstyrelse, men nogen praktisk Nytte vil Typograferne ikke opnaa ved at studere disse, fordi Ornamenterne var sammenhængende Billeder, skaarne enten i Træ eller Skriftmetal, og derfor allerede af økonomiske Grunde ikke kan finde Anvendelse i Nutidens i Form og Format højst forskellige Akcidensarbejder.

Da de Motiver, over hvilke de moderne Ornamenter er byggede, er hentede fra Virksomheder, hvor den dekorative Udsmykning er det væsenligste, maa der naturligvis søges hen til disse Kilder for at finde de rette dekorative Principer, efter hvilke de skal anvendes, og det er netop det, Typograferne ikke kan ved egen Hjælp. Foruden de faa Fagskrifter, som Typografien raader over, har Skriftstøbernes Prøveblade hidtil været de eneste, der har givet en Antydning af, hvilke Veje den moderne Ornamentik bør slaa ind paa, men da de sidste og mest benyttede Hjælpemidler ikke saa meget har til Opgave at belære Fagets Udøvere som at vise, i hvor stor Udstrækning Ornamenterne lader sig anvende, er Typografien efterhaanden kommen længere bort fra det Maal, som Indførelsen af det ny Materiale stillede i Udsigt.

Paa dette Omraade kan Forening for Boghaandværk udøve en gavnlig Virksomhed, af hvilken Virkninger vil kunne spores inden ret længe, men først maa de vedkommende Kunstnere eller Kunstforstandige selv lære saa meget af Fagets Teknik at kende, at de ikke fordrer Umuligheder. Enhver Sætter, der beskæftiger sig med Akcidenssætning, har sikkert i de fleste Tilfælde, hvor han har udført et ornamenteret Arbejde for en saadan Kunde, faaet Korrekturen tilbage med den kategoriske Bemærkning: »Rammen væk« eller forsynet med et Forlangende om en Omramning af to fine Streger. Grunden til denne Underkenden af vor Ornamentering maa vel ofte søges enten i en malplaceret Anvendelse af Prydmaterialet eller i, at Sætteren har villet give mere end de Ornamenter, der staar til hans Raadighed, tillader, men den ligger særlig i, at den med Typografien ukendte finder Ornamentformerne udvandede og lidet stemmende med de Anskuelser om dekorativ Udsmykning, som anses for de rette i Kunstnerkredse. Han ævner ikke at se, at de typografiske Ornamenter ikke tør maales med den samme kritiske Alen, med hvilken man bedømmer et ornamentalt Billede i Kunsten eller Kunsthaandværket; han har Øjet aabent for Manglerne: at Tegningen i Ornamenterne er uden egenlig Sammenhæng og ofte umotiveret bryder af, at Forholdet mellem de enkelte Dele er uheldigt og andet mere, men han formaar ikke at se, hvilke økonomisk uoverkommelige Vanskeligheder der vilde stille sig i Vejen for Bogtrykkerens Virksomhed i denne Henseende, hvis han skulde opfylde strængt kunstneriske Krav. De Kunstforstandige er overbeviste om, at den typografiske Ornamentering ikke *kan* være andet end smagløst Pynteri, og deri maa Grunden særlig søges til, at de enten helt undværer Ornamentering eller nøjes med en simpel Rand af Streger, der dog altid har kunstnerisk Berettigelse.

Om end denne Bedømmelse af vor Ornamentering er ubillig, fordi den ikke tager det særlige Forhold med i Betragtning, at Materialet, for at kunne tages fra hinanden og benyttes i mange forskellige Sammenstillinger, ikke alene maa have en meget løst forbunden Tegning, men at det ogsaa maa være i nøje Overensstemmelse med den typografiske Beregningsenhed, det vil sige, det maa løbe ud i fulde Cicero eller Nonpareilgevierter, og derfor betydelig indsnævrer Grænserne for Tegnerens Virksomhed, saa maa det dog indrømmes, at en stor Del af de ny Ornamenter burde være anderledes, end de nu er. For Sætterens Vedkommende ligger der en stor Undskyldning i, at han altid har en Grundform, som han ikke kan forandre og tilmed ofte arbejder med et meget mangelfuldt Beklædningsmateriale.

Idet jeg hermed imødekommer en af et Medlem af »Den typografiske Forening«s Styrelse stillet Opfordring til mig om at skrive en faglig Artikel til nærværende Blad, skal jeg i det følgende udvikle, hvilke Veje den typografiske Ornamentik efter min Anskuelse bør slaa ind paa, hvis den skal kunne tænke paa at blive anerkendt af de Kunstforstandige som en selvstændig, men dog med de almindelige kunstneriske Principer stemmende Dekorering af en nøgen Flade. (Fortsættes.)

Program

for

Mødet af Bogtrykkere og Typografer

Søndag d. 24. og Mandag d. 25. Juni.

Den 24. Juni:

Kl. 11 Formiddag: Frokost paa »Sommerlyst«, hvortil Provinskollegerne med Hustruer indbydes.

Kl. 1: Udstilling og Foredrag i »Forening for Boghaandværk«.

Kl. 3: Besøg paa den store Udstilling.

Kl. 6 (paa »Sortedamslund«): Koncert af Sangforeningen, derefter Middag, Assemblé og Punschebord. Til Assembléet og Punschen inviteres de fremmede med deres Hustruer.

Den 25. Juni:

Formiddag Kl. 9: Besøg paa den store Udstilling. Derefter besoges den franske Kunstudstilling samt de øvrige Seværdigheder, hvortil nedennævnte Billetkoupons giver Adgang.

Endvidere staar Frederiksberg Papirfabrik og flere af Københavns største Trykkerier aabne for Mødets Deltagere, og der vil overalt blive kyndig Ledsagelse for de fremmede.

Om Aftenen atter Besøg paa den store Udstilling, sluttende med et Afskedsglas i Tivoli.

Ved Rejsestipendieforeningens Mellemkomst kan enhver Deltager i Mødet erholde Billetkoupons, der giver Ret til 3 Besøg paa den store Udstilling samt Adgang til den franske Kunstudstilling, Panoptikon, Panorama, Dansk Folkemusæum, Glyptotheket og Zoologisk Have, for i Alt 4 Kr. Forevisning af disse Billetkoupons paa de respektive Jærnbanestationer giver endvidere Vedkommende Ret til Tur- og Returrejse for enkelt Turs Pris, dog ikke med de *sjællandske Iltog*. (Med Dampskibsselskabets Skibe er Persontaksterne under Udstillingen nedsatte med 25 pCt.).

Anmeldelser om Deltagelse i Mødet maa for udenbys boendes Vedkommende være Udvalgets Kasserer, medundertegnede *Carlsen* i Hænde *senest d. 6. Juni*, ledsaget af Postanvisning paa Beløbet for Billetkoupons og Middag, ialt 6 Kr. Senere anmeldte Deltagere kan Udvalget ikke skaffe de nævnte Lettelser.

For at lette Arbejdet for Udvalgets Kasserer anmodes Deltagerne for hver By om saa vidt muligt at anmelde sig samlede, f. Eks. lade Lokalformanden indsende Liste over Deltagerne fra vedk. Lokalforening, og vil han da faa samtlige Billetter og Adgangstegn tilsendt 8 Dage før Mødets Afholdelse. Listen maa indeholde Deltagernes *fulde Navn* samt Meddelelse om, hvem der ønsker Logis gennem Rejsestipendieforeningens Bureau. For disse Deltagere maa tillige angives *nøjagtigt*, med hvilket Tog eller Dampskib de kommer, samt om Logiset kun ønskes for Søndag Nat eller hvor længe. Med Listen maa selvfølgelig — som ovenfor nævnt — medfølge Betalingen for Deltagerne. Logiet betales særskilt til vedkommende Logisværter, nemlig 1 Kr. pr. Seng. Det bemærkes, at i Reglen 2 Deltagere maa slutte sig sammen om ét Værelse med 2 Senge.

Københavnske Deltagere maa gøre Anmeldelse *senest d. 16. Juni*.

Vi anmoder vore ærede Kolleger i Provinserne om nøje at bemærke de Forandringer, der er foretagne i det tidligere udsendte foreløbige Program. Alle Meddelelser om Modtagelse, Samlingssteder og lignende vil i god Tid komme Mødets Deltagere i Hænde.

Da den egenlige Festlighed henlægges til Middagen, anmodes vore københavnske Kolleger om navnlig at deltage heri.

Rud. Bøhm,
Form. f. »Den typ. Foren.«

Dahlquist,
Form. f. »Den typ. Trykkerforen.«

P. Christensen.
Form. f. »Ny typ. Foren.«

Vald. Carlsen,
Udvalgets Kasserer.
Adr.: Chr. Müllers Bogtrykkeri, Lille Kongensgade 33.

Korrespondance.

Kolding, den 13. Maj 1888.

Ved en ekstraordinær Generalforsamling i Aftes fremlagde det nedsatte Bedømmelsesudvalg sin enstemmige Indstilling ang. en i Lokalforeningen aflagt Svendeprøve, den første af de ved fælles Overenskomst med Principalerne af 5 Aars Læretid udlærte. Udvalgets

Godkendelse tiltraadtes. I Forbindelse med denne Sag blev der baade fra Lokalformanden og flere Medlemmer fremhævet, at naar Foreningen forlangte Svendeprøve aflagt, maatte de vedkommende ogsaa have udfærdiget et Bevis herfor, og det vedtoges at henvende sig til Hovedbestyrelsen med Anmodning om, at denne vilde lade trykke saadanne Svendebreve, for at — i Lighed med *ensartede* Svendeprøver i samtlige Lokalforeninger — disse kunde blive *ensartede*: Lokalformændene vilde saa ved eventuelt Brug kunne rekvirere saadanne. — Det paa den ordinære Generalforsamling nedsatte Udvalg til at samarbejde med Byens øvrige Fag ang. Udstillingen aflagde Beretning. Et Fællesmøde var bleven afholdt, hvor et Andragende, der blev tiltraadt af 10 forskellige Fag med nogle og tyve Repræsentanters Underskrifter, blev indgivet til Byraadet med Anmodning om Rejseunderstøttelse til Udstillingen for kvalificerede Arbejdere. Udvalget, der suppleredes med tre Medlemmer, bemyndigedes til at arbejde videre, navnlig ved Henvendelse til Principalerne om for Dagbladenes Vedkommende at indstille Udgivelsen af ét Numer. — Paa Begæring af et Medlem foretoges Afstemning over, hvor mange der agtede at deltage i Fællesturen den 24.—25. Juni; af de tilstedeværende 21 Medlemmer stemte de 18 for Deltagelse. — Endvidere behandledes nogle lokale Sager. *Basse.*

Slagelse Lokalforening, d. 10. Maj 1888.

En Sag, som i længere Tid har været livlig debatteret iblandt Typograferne her i Byen, nemlig Spørgsmaalet om *Aflæggelse af Svendeprøver*, blev i Søndags udførligt drøftet ved en i den Anledning indvarslet ekstraordinær Generalforsamling. Da det jo imidlertid for Tiden er smaat med Pladsen i »Typ.-Tid.«, skal jeg indskrænke mig til kun at meddele Resultatet, vi kom til. Alle vare enige om, at enhver ny Udlært, som ønskede sig optaget i »Dansk typografisk Forening«, først burde aflægge Prøven, og ihvorvel man godt kunde sympathisere med Tanken om at ordne denne Sag ad Frivillighedens Vej, var der dog adskillige Indvendinger at fremføre herimod, hvorfor det til Slutning enstemmig vedtoges at opfordre Hovedbestyrelsen til at lade foretage en almindelig Afstemning om, hvorvidt man ønskede en Bestemmelse om tvungen Svendeprøve indsat i Lovene. En saadan Bestemmelse kunde trykkes som Tillæg til Lovene. Tillige foreslaar vi tilføjet, at Lokalforeninger paa mindst 10 Medlemmer kan afgøre, hvorvidt Prøven kan tages gyldig eller ej. (For Tiden fordrer Lovene mindst 15, men da vi kun har et saa forsvindende Antal Lokalforeninger af denne Størrelse, vil det blive for meget Arbejde for disse, hvis vort Forslag vedtages).

Da vi formener, at denne Sag har en temmelig stor Betydning, haaber vi, at den maa finde en Afgørelse snarest muligt — til Held for alle Parter, til Skade for Ingen.

Efter at Behandlingen af denne Sag var sluttet, drøftedes *Fællesturen til København*, om hvilken man havde den bedste Mening. Da det meddeltes, at begge Byens Blade vil blive indstillede Mandagen d. 25de Juni, vedtoges det enstemmigt at slutte sig til Turen. *Carl Olsen.*

Aarhus, den 5. Maj 1888.

Aarhus Lokalforening afholdt den 4. Maj Kvartalsgeneralforsamling, der var bedre besøgt end sædvanligt, idet omtrent en Tredjedel af Medlemmerne var mødt.

Regnskabet fremlagdes og godkendtes.

Udvalget for Svendeprøvers Aflæggelse mødte med 3 Prøver, nemlig fra Roskilde (Roskilde Dagbl.), fra Holstebro (Welsch's Trykkeri) og fra Vejle. Den første indstillede Udvalget til Forkastelse, særlig da Schemaet trodsede alle typografiske Regler, ligesom ogsaa den »skære« Sats var mangelfuld; dog havde man troet at burde tilbyde en ny Aflæggelse senere, hvilket Generalforsamlingen billigede. Holstebroprøven var derimod indstillet til Godkendelse, hvilket tiltraadtes; dog fandtes mindre Unøjagtigheder i det udførte Schema, ligesom ved en Titelside navnlig Liniernes Længde var uheldig afpasset.

Vejleprøven tilbagesendtes, da Generalforsamlingen mente, at Vejle Lokalforening selv burde afgøre denne Sag.

Fra J. J. Nielsen var fremkommet Forslag om Svendeprøvers Aflæggelse ved at søge Overenskomst med Principalerne om at lade alle Nyudlærte aflægge Prøve. Forslaget toges efter en kort Diskussion tilbage af Forslagsstilleren, efterat man fra flere Sider havde betonet Ønskeligheden af et nyt Møde, hvor man haabede, at Hovedbestyrelsen, særlig dens Formand, vilde give Møde, for at man kunde høre dens Mening, idet man frygtede for ved at foretage et saadant Skridt at gribe forstyrrende ind i den Løsning af Lærlingespørgsmaalet, som Hovedbestyrelsen mentes at arbejde hen til.

Den typografiske Forening.

Ny Medlemmer.

Gustav Andersen (har tidligere været Medlem; Truelsens Bogtr.).

Erik Chr. Risberg (sidst arb. i Lund; S. L. Møllers Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Hans Laurits Petersen (sidst arb. i Holbæk; S. L. Møller).

En ekstra-ordinær Generalforsamling afholdes **Lørdag d. 26. Maj**, *Aften Kl. 10*, i *Lille Kongensgade 25.*

Dagsorden:

1. Bevilling af 100 Kr. til Festlighederne d. 24. og 25. Juni.

2. En Anmodning fra Smede- og Maskinarbejdernes Forbund om hel eller delvis Eftergivelse af Laanet.
3. Grundlovsfesten.

Fra Lørdag d. 2. Juni er Sommerlokalet i „Sortedamslund". *Styrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Pinselørdag intet Møde. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Holstebro, *Niels Christensen* (udlært hos V. F. Welsch i Holstebro d. 1. Maj 1888).

Svendborg, *Jul. Fred. Chr. Petersen* (udlært i Amtsbogtrykkeriet i Svendborg d. 1. Maj 1888).

Nykøbing, J., *Joseph Peter Christensen* (udl. hos A. Nielsen i Nykøbing M. d. 1. Maj 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Randers, *Niels Mørup* (sidst arb. i Stubbekøbing).
Vejle, *R. Nielsen* (sidst arb. i Aarhus).

Bortrejste Medlemmer.

Holstebro, *William Stæhr,* arbejdslos.
Aarhus (Ebeltoft), *Aug. Pødenphandt* til København.
Vejle, *J. P. Jonassen* til København (Militær).

Udmeldt Medlem:

Aarhus, *H. L. A. Mammen.*

Brevkasse.

C. O., St. Abonnem. er Kr. 2.50 pr. Aar. — M. H. t. *Laanet* skal jeg søge at hjælpe Dem paa bedste Maade. *Rd. Bm.*

ANNONCER

Den grafiske Anstalt
Vesterbrogade 106 b
København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum.
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833
Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Herved takker jeg venligst d'Hrr. Typografer, der i Vinterens Kulde har tilbragt mangen munter Aften hos mig, og haaber jeg, at d'Hrr. i Vaarens Pragt besøger mig paa Bakken i Café »Jylland«, ved Siden af Dansesalonen »Alhambra«.

Ærbødigst
J. Madsen,
Frederiksberggade 11.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

THORVALD HAMANN & Co.
HERLUF TROLLESGADE 5
Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg,* Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch,* Frankfurt a. M.
— *H. Berthold,* Messinglinjefabrik, Berlin.
Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".
Lager af Farver etc.

Et mindre, i **god Drift** værende **Bogtrykkeri** i en Provinsby ønskes tilkøbs. Billet mrkt. Bogtrykkeri bedes indsendt til »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 8 Dage.

Redaktør: *Rud. Bøhm,* Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen,* Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg,* store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 21 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 25. Maj 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Smudskonkurrence.

Nedenstaaende Cirkulære, der er tilstillet Randers Jernbanestation og velvillig overladt Undertegnede til behagelig Afbenyttelse, kan jeg ikke nægte mig Fornøjelsen af at gøre bekendt i en videre Kreds, da det er et talende Bevis for Nutids-Bogtrykkernes Maade at hværve Kunder paa:

»Hr. Stationsinspektør!

Undertegnede Firma tillader sig ærbødigst at tilbyde Hr. Stationsinspektøren Fragtbreve smukt og nøjagtigt udførte paa godt og holdbart Papir som vedlagte for 3 Kr. 40 Øre pr. 1000 Stk. samt andre Tryksager til forholdsvis samme billige Pris.

Idet vi i Øjeblikket har et Parti Fragtbreve under Arbejde, vilde det være os kært at modtage D. Vbh.'s eventuelle Ordres snarest, selv om De ikke maatte ønske dem leveret endnu.

Imødeseende D. Vbh.'s ærede Ordres!

Med Højagtelse

Bogtrykkeriet Vesterbrogade 78.

København V.«

Sandsynligheden taler for, at ovenstaaende Tilbud er vandret Landet rundt til samtlige Stationer, og da det vistnok kunde interessere mange foruden mig at kende Navnet paa Indehaveren af dette noble Firma, beder jeg herved den ærede Redaktion af »Typ.-Tid.« at tilfredsstille min Nysgærrighed, da jeg formoder, at den maa kunne give tilfredsstillende Oplysninger i saa Henseende.*)

Da Firmaet intet Navn har anført, ligger det nær at antage, at det har forment ikke at kunne være dette bekendt, og det kan ikke nægtes, at paa en Tid, hvor der fra alle Sider sættes Sejl til for at ophjælpe Faget, ser det noget besynderligt ud, at der fremkommer Tilbud, der yderligere forsøger at trykke de i Forvejen stærkt nedadgaaende Priser, til Skade for Arbejderne; thi det kan man vist let blive enig om, at Firmaet nok skal sørge for at »*salvere Sølvtøjet*«, medens det bliver Arbejderne, der maa betale Gildet i Form af daarlig Betaling, lang Arbejdstid osv.

*) I Følge de af os foretagne Undersøgelser ejes dette Trykkeri af fhv. Folkethingsmand, Lærer *Hviid*. Red.

Har det noble Firma ikke Tumleplads nok i København? Er det ikke tilstrækkeligt, at en Masse Arbejde aarlig kapres til København af rejsende Agenter til Priser, der ganske vist »*trodser enhver Konkurrence*«, men er et talende Bevis for, at der i København er »something rotten«? Tror det nævnte Firma, at Provinsarbejdernes Stilling er saa glimrende, at den trænger til Nedgang i Stedet for at gaa opad? I saa Tilfælde er det en stor Fejltagelse, og den Mand maa skamme sig som en Hund, der ikke undser sig for at sende saadanne lurvede Tilbud i Verden til største Skade for Fagets Udøvere, thi det maa vel staa klart for ham, at arbejdede han selv som Typograf, da vilde han gøre alt muligt for at forbedre sin Stilling, men at dette ikke kan ske paa den her anførte Maade, maa man være meget indskrænket for ikke at forstaa.

Randers, den 26de April 1888.

A. Westermann,
Typograf.

Den typografiske Sammenkomst i København 24.—25. Juni.

Det er det almindelige Samtaleæmne for Tiden mellem Provinskollegerne — hvad jo ikke er saa underligt, da en saadan aldrig før har fundet Sted; Bogtrykkerdagen 3.—4.—5. Juni 1876 var ganske vist ogsaa en Sammenkomst mellem Typografer i og udenfor Hovedstaden, men de sidstnævntes Tal var, indbefattet baade Repræsentanter og Besøgende, saa lille, at som *Sammenkomst mellem Kolleger* har den aldrig haft Betydning. Noget andet vil utvivlsomt blive Tilfældet 24.—25. Juni, da dette og hint Stævne er af meget vidt forskellig Beskaffenhed; det vil hovedsagelig blive det faglige, baade i og udenfor Udstillingen — nu og da iblandet med det fornøjelige, men at diskutere om »de ny« og »de gamle«, som antydet i begge Retningers Organer, derpaa indlader Provinskollegerne sig næppe, de vil vistnok alle som én strængt overholde en Gæsts Pligter; derfor udelukker det jo ikke, at Mand og Mand imellem aabner »Hjærtets Dybder«, men officielt vil for den Sag Døren være lukket i Baglaas, og vi lader vore Kolleger i København alene ordne deres Mellemværende.

Nu er det kun om at mælde sig i Tide — husk *senest 6. Juni* — for at blive billigst mulig delagtig i alle de mange Goder, der bydes. *F. R.*

Valget af Hovedbestyrelse og Lokalforeningsformænd.*)

I næste Maaned staar disse Valg for Døren, og heldigt vilde det være for vor Forenings hele Trivsel, om de kunde afføde mere Interesse end hidtil, saa der ikke blindt hen stemmes paa, hvem Per eller Poul bringer i Forslag, ofte saaledes, at Personen er Nr. 1, Sagen — Nr. 2.

Ved Valget af *Lokalforeningsformændene* tages der i alt for mange Lokalforeninger aldeles ikke det Hensyn ved Besættelsen af denne Post, som der burde, og hvorom den daglige Administration kan opvise saa mange Fejlgreb; nej, skal vor Forenings Grundprincip ret forstaaet føres ud i Livet, da kan dette kun ske ved Valget af dygtige, energiske Lokalforeningsformænd, der med grundigt Kendskab til Foreningens Love i de mindste Enkeltheder skaffer disse Hævd. Hovedbestyrelsen kan ikke, hvor gærne den vistnok ellers vilde, til alle Tider se Lokalformændene paa Fingrene, og det er kun hændelsesvis, naar der fra en og anden Lokalforening er bleven fremdraget Eksempler paa Misforstaaelse eller Ukyndighed med Lovene og som Følge deraf forkert Administration, mangfoldige lignende Tilfælde undgaar at blive draget frem for Dagens Lys.

Hvem af *Hovedbestyrelsesmedlemmerne* skal paa Valg i Aar? En og anden vilde maaske finde det mere naturligt, om Spørgsmaalet lød: Hvem sidder for Tiden i Hovedbestyrelsen? Og dette Spørgsmaal er for saa vidt ikke saa uberettiget; thi hvor mange erindrer det første eller det sidste, det er vist kun en lille Part; *alle* husker vi, at Harald Jensen er i Hovedbestyrelsen og dens Formand — men dermed er det ovre. Saa vidt Indsenderen véd, er det *Harald Jensen* og *O. C Bech*, hvis Funktionstid udløber den 1. Juli. Det er vistnok et almindeligt Ønske hos det store Flertal af Foreningens Medlemmer saa længe som muligt at bevare Harald Jensen for »Dansk typ. Forening« og gøre Brug af hans rige Ævner og store Fremtidssyn paa Foreningens Velfærd, ligesom Hr. Jensen paa mangfoldige Maader har vist, at det er ham en Kærlighedsgærning at fremhjælpe sine Kolleger aandeligt og materielt.

Foruden disse Valg er der saa Valget af *Hovedrevisorer*, der for Tiden har Bopæl i Holbæk. Og saa *Redaktionsudvalget*, er det livsvarigt?

En Situationsbetragter.

*) Forsinket af Mangel paa Plads. *Red.*

Lige for Lige.

Der er et Misforhold, som det længe har ligget mig paa Hjærte at faa omtalt, og som man skulde synes egenlig er sært, at det i det hele taget har kunnet eksistere, næmlig Medlemmers Overgang fra »Dansk typ. Foren.« til »Den typ. Foren.« og omvendt. Medens Medlemmerne fra Provinsforeningen uden videre overgaar til den københavnske Forening som »*Medlemmer, tiltraadte fra en gensidig Forening*«, bliver den københavnske Forenings Medlemmer ved Overgang til Provinsforeningen lidt stedmoderligt behandlede, idet de her optages som »*Ny Medlemmer*«, imod hvilke der kan gøres Indsigelse gældende. Det er en ikke saa lille Forskel, et Misforhold, som bør hæves. Begge Foreningers Medlemmer har i Følge Gensidigheden Ret til at gøre Indsigelse imod ny Medlemmers Optagelse, men naar vedkommende en Gang er optaget som Medlem af en af de gensidige Foreninger, saa synes det lidt besynderligt, at den ene af Foreningerne ved Overgang til denne atter kan stille vedkommende paa Vægtskaalen. Mærkværdig nok *har* Forholdet været omvendt — se »Typ.-Tid.« for 1884 og 1885 —. Man skulde synes, at én »Renselsesfest« er nok, ihvorvel jeg skal villig indrømme, at der *kan* gives *enkelte Undtagelser;* t. Eks. maatte Odense Lokalforening i Sommeren 1885 foretage Udslettelse af et Medlem, som havde »sort Kokarde« fra Strejken i København 1876; han var ved Øernes Optagelse i »Dansk typ. For.« sluppen med ind; thi den Gang fandt jo Optagelse simpelt hen Sted ved at mælde sig til Lokalformanden — ingen Offenliggørelse —, Forandring heri skete først efter Repræsentantmødet 1884.

Imidlertid, lad der ske en Forandring i det *nuværende*, ulige Forhold; enten det saa bliver et Frem- eller Tilbageskridt, lad det endelig blive *Lige for Lige.*

En Jyde.

Korrespondance.

Hjørring, den 22. Maj 1888.

Lokalforeningen i Hjørring har i den sidste Tid haft forholdsvis stor Tilgang, idet Redaktørerne Carlsen og Wulff samt Typograferne Lund og Simonsen er indtraadte. Foreningen har nu 15 Medlemmer. Paa en Generalforsamling i de sidste Dage af April forelaa til Godkendelse en Svendeprøve, aflagt af Carl Andersen paa »Vendsyssel Tidende«s Trykkeri. Generalforsamlingen vedtog enstemmig at godkende Prøven.

Paa Lokalforeningens Vegne

Carl Glotz.

Odense, d. 22. Maj.

Følgeværdigt for Principaler. Det er ikke sjældent, at Stiftsbogtrykkeriets Typografer har haft Beviser paa, med hvilken Varme og Interesse Etatsraad Dreyer omfatter sine Arbejdere. For nylig har disse faaet et nyt Bevis derpaa, idet de Alle er blevne indbudte

til i Sommerens Løb at foretage en Rejse til Industriudstillingen, hvortil de, foruden fri Rejse frem og tilbage, tillige erholder Løn, afpasset efter deres sædvanlige Fortjeneste, for at ikke deres ugenlige Løn skal formindskes. Det er et saa smukt Tilbud, at vi finder det bør fremhæves og offenlig publiceres. *S.*

Ringsted, den 23. Maj 1888.

Samtlige Medlemmer af den herværende Lokalforening modtager med Tak Indbydelsen til den typografiske Sammenkomst 24.—25. Juni i Hovedstaden. Begge Blade indstilles. P. Lf.s V.

F. K. Johansen.

Forskelligt.

En ejendommelig Indretning hersker i det for gamle Folk og uhelbredelige Syge bestemte Hospital i Pont-Audemer, hvilket Hospital opretholdes af de Midler, som tilskydes dels af Staten, dels af godgørende Mennesker. De stedlige Myndigheder, som har Opsynet med Hospitalet, har nu oprettet et for dem ret indbringende Bogtrykkeri, som lønner sine Arbejdere med fra 50 Cts. til 2 Franks om Dagen foruden Hospitals-Alimentationen og gør paa Grund af disse lave Lønninger de øvrige Trykkerier der i Byen en følelig Konkurrence. Men da som bekendt Syge ikke kan arbejde, hjalp Hospitalsbestyrelsen sig paa den Maade, at man ansatte raske Arbejdere og indførte dem som »Syge« i Listerne.

Den typografiske Forening.

Fra Lørdag d. 2. Juni er Sommerlokalet i „Sortedamslund". *Styrelsen.*

En ekstra-ordinær Generalforsamling

afholdes **Lørdag d. 26. Maj**, *Aften Kl. 10*, i *Lille Kongensgade 25.*

Dagsorden:

1. Bevilling af 100 Kr. til Festlighederne d. 24. og 25. Juni.
2. En Anmodning fra Smede- og Maskinarbejdernes Forbund om hel eller delvis Eftergivelse af Laanet.
3. Grundlovsfesten.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10: Samlet Prøve paa Koncertsangene. Meddelelse om Sommervirksomheden.

Styrelsen.

Typografisk Sportsklub.

Søndag den 27. Maj Kl. 8 Form. begynder Øvelserne i *Krickét.*

Fra Onsdag den 30. Maj og fremdeles hver Onsdag og Fredag vil der ligesom forrige Aar finde Øvelser Sted om Aftenen. *Styrelsen.*

Til Maskintrykker Stuhrs Efterladte er følgende Bidrag indkomne:

Luno 6.30; Keller 1.50; Knudtzon 4.00; I. Cohen 5.00; Berlingske 6.00; Trier 3.50; Schultz 10.00; Carl Lund 2.50; Nielsen & Lydiche 8.45; S. L. Møller 1.40. Dagbladet 4.50; Schiellerup 1.00; O. C. Olsen 2.75; Sivertsen 1.50; Centraltr. 5.60; Socialdemokraten 3.10; Lazarus 2.00; Eltong 1.00; Avisen 3.25; Politiken 5.00; Behrend 1.00; Nationaltd. 2.60; Bagge 2.00; Bording 2.35; Adresseavisen 2.30; Carl Aller 2.10; R. Svendsen 0.50; L. A. Jørgensen 0.50; Qvist & Co. 1.25; Wennstrøm 1.00; Eriksen 0.65; Calberg 0.25; Rasmussen & Olsen 0.40; Aamodt 1.50; Hvidberg 1.00; Laur. Madsen 0.50; Frits Møller 0.75; Truelsen 1.25; Falk Simonsen 1.25; P. Petersen 1.20; Jørgensen & Co. 35.25; Thiele 14.75; Hoffensberg 3.56; Eksprestrykkeriet 1.25; Græbe 6.00 samt fra Dr. Berlème 3.00 — i alt: 166.56.

A. C. Nielsen.

Undertegnede har af Hr. A. C. Nielsen modtaget henholdsvis 136 Kr. 30 Øre og 30 Kr. 26 Øre og bringer herved Giverne vor hjærteligste Tak.

Den 12te Maj 1888.

Julie Emilie Stuhr. *G. M. Stuhr.*

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Hjørring, *Carl Christian Andersen* (udlært i Vendsyssel Tidendes Trykkeri d. 1. Maj 1888). Har bestaaet den i Lovenes § 23 foreskrevne Svendeprøve.

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Fredericia, *P. J. A. Berendt* (sidst arb. i Hillerød).
Aarhus, *William Stæhr* (sidst arb. i Holstebro).

Bortrejste Medlemmer.

Aarhus, *Fritz J. Nielsen* (arbejdsløs).
Middelfart, *Carl Ludvig Petersen* (arbejdsløs).
Stege, *Sofus Utke* til København (arbejdsløs).
Do. *Søren Jensen* til Næstved (arbejdsløs).
Aalborg, *Emil Burmester* til København.
Næstved, *Joh. G. Lindstrøm* til Slagelse (arbejdsløs).

Døde.

Holbæk, Redaktør *Conrad Hansen* (passivt Medl).

Brevkasse.

Referatet fra den store Udstilling vil blive paabegyndt i næste Nr.

Arbejdsmarkedet.

En yngre Typograf, som kan deltage saavel i Avis- som Akcidenssætning og endvidere lede Trykningen, søger Plads. Billet mrkt. »10« bedes tilsendt »Typ.-Tid.«s Kontor.

ANNONCER

Den grafiske Anstalt

Vesterbrogade 106 b

København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger
paa Lager.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

Repræsenteret ved:
Herr Alb. F. Michaelsen
Holbergsgade 14.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81
Værksted for
Reparationer af alle Slags
Bog- & Stentrykpresser,
Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

CHR. HOSTMANN
CELLE (HANNOVER)
Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig
hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 22 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 1. Juni 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De grafiske Fag paa Udstillingen.

I Modsætning til flere andre Fag, der har arrangeret Kollektiv-Udstillinger, for derigennem at vise, paa hvilket Standpunkt hele det vedkommende Fag for Tiden befinder sig, er der fra vort Fags Side intet gjort for at give et saadant Total-Indtryk. Det skal ikke nægtes, at der fra de *enkelte* Udstillere er bleven gjort en Del for at vise, hvad deres egne Trykkerier kan præstere, men et klart Overblik over, hvad der i Virkeligheden kan præsteres af *hele* Faget, kan der ikke godt være Tale om at faa af de Ting, der forefindes paa Udstillingen. Man spørger sig uvilkaarligt, om der ikke fra den Forenings Side, der kalder sig »Foreningen af danske Bogtrykkere«, kunde have været gjort *noget,* for at samle hele Skandinaviens — eller dog i hvert Tilfælde hele Danmarks — betydeligere Bogtrykkeri-Forretninger til en fælles Udstilling af deres Produkter? Det triste Svar herpaa lyder imidlertid, at nævnte Forening fuldstændig har lagt Hænderne i Skødet og overladt det til den Enkelte at vise lidt Energi. Uden i mindste Henseende at træde dem for nær, der har opmandet sig til at udstille deres Arbejder, kan man dog ikke undlade at undre sig over, at netop vore største Bogtrykkerier — altsaa dem, der efter hele deres Natur maa kunne præstere det mest forskelligartede Arbejde — ligefrem glimrer ved deres Fraværelse. Dette viser just ikke nogen særlig Interesse hos dem til at deltage i denne ædle Kappestrid, hvis endelige Resultat skulde være en fremadskridende Udvikling af Bogtrykkerkunstens Præstationsævne og forbedrede Smagsretning.

Det, der her gælder om *Danmark,* kan ogsaa gælde om *Norge* (hvorfra der kun er 2 Udstillere, nemlig *Fabricius & Sønner* og *Halvorsen & Larsen* fra Kristiania), men i endnu højere Grad om *Sverige,* thi fra sidstnævnte Land har ikke et eneste Bogtrykkeri ansét det for Umagen værd at deltage i Udstillingen. Et lille Indblik i, hvad i hvert Fald et Par af Sveriges største Bogtrykkerier (nemlig *Ivar Hägström* og *Centraltryckeriet* i Stockholm) kan præstere, kan man dog faa af den Udstilling, som den svenske Turistforening har foranstaltet og hvor blandt andre interessante Sager er fremlagt en Del Værker, som er trykt i de nævnte 2 Trykkerier. Disse Bøger er det nok værd at kaste Blikket paa, og særligt er det da *Ivar Hägströms* Trykkeri, som har frembragt noget ganske Fortrinligt med Hensyn til baade Værk- og Illustrationstryk. Illustrationerne er for største Delen udførte i Cederqvists Atelier og vi maa erkende, at en stor Del af de anvendte Fototypier dristigt kan staa ved Siden af Angerer & Göschls bedste Frembringelser. — *Berlingska stilgjuteri* i Lund har udstillet en Montre, indeholdende saa vel flere Garniturer Skrifter som Stereotypier og Staalstempler, men da disse Ting befinder sig under Laas og Lukke, er det umuligt at undersøge de udstillede Genstande nøjere.

Paa *højre* Side af den store Længdehal og straks ved Indgangen befinder sig den *norske* Afdeling, hvor vi som allerede nævnt finder *Fabricius & Sønner* og *Halvorsen & Larsen* i Kristiania. Førstnævnte Firma eksellerer særligt i godt udført Værktryk, men dets udstillede Akcidenser er heller ikke til at kimse ad. Vi skal saaledes henlede Opmærksomheden paa den fremlagte Prøvebog, hvis Sætning Firmaets Akcidenssætter, Hr. *Beermann,* fortjener en ubetinget Ros for; Trykningen kunde uden Skade have været lidt klarere, hvorved vi dog ikke vil have sagt, at den udæsker til særlig Dadel. Det, som er paafaldende i denne Prøvebog, er det mindre heldige Valg ved Anskaffelsen af Skrifterne, idet dette er skét temmelig planløst — en Fejl, som Firmaet rigtignok deler med mange andre Bogtrykkerier. — *Halvorsen & Larsen* dyrker — som det synes — hovedsagelig Fremstillingen af Regnskabsbøger og Akcidenser; den fremlagte Prisliste over Firmaets Artikler er meget pænt udført. De paatrykte Hoveder i de linierede Protokoller staar sjældent klare og rene.

Herved er vi foreløbig færdige med den svenske og den norske Afdeling; i næste Nr. skal vi befatte os med den *danske* Afdeling.

Skal Hovedbestyrelsen flyttes?

Dette Spørgsmaal vil snart blive Medlemmerne af »Dansk typ. Forening« forelagt til Besvarelse, idet Hovedbestyrelsen paa sit sidste Møde enstemmig vedtog

at sætte dette Spørgsmaal under almindelig Afstemning og anbefale Flytningen. Ved sidste Afstemning om denne Sag var Odense og Kolding stillet i Forslag som Hovedbestyrelsessæde. Hovedbestyrelsen vedtog at overlade til Medlemmerne at fremkomme med Forslag i saa Henseende.

Hvad Aarhus angaar, blev det paa sidste Repræsentantmøde tilstrækkeligt begrundet, at Aarhusianerne ikke ønskede vedblivende at have Hovedbestyrelsen i deres Midte. Andre Byers Kolleger kan vel ogsaa gøre Krav paa at tage deres Del i Foreningens administrative Ledelse.

Hvad endelig mig selv personlig angaar, da er det min ufravigelige Beslutning at træde tilbage, saaledes at ingen af Hensyn til min Person skal stemme for Aarhus som Hovedsæde. Lærlingesagen er det ikke lykkedes mig at føre videre, end den var ved sidste Repræsentantmøde, grundet paa, at Principalerne, og navnlig det paa Bogtrykkermødet nedsatte Udvalg eller foreløbige Bestyrelse, aldeles har ladet Sagen falde og ikke har været at formaa til at tage den op igen.

Maaske Tiden kan bringe en Forandring heri og da skal jeg gøre, hvad jeg kan for at bringe et heldigt Resultat tilveje. *Harald Jensen.*

„Følgeværdigt for Principaler".

I.

Under denne Overskrift læste jeg i forrige Numer af »Typ.-Tid.« en lille Meddelelse fra Odense, hvori det fremhævedes som et Bevis paa det smukke Forhold, der er til Stede mellem Hr. Etatsraad Dreyer og hans Arbejdere, at Principalen agtede at foranstalte en Rejse for sine Arbejdere til Udstillingen i København. Dette er meget smukt, men ikke enestaaende, thi i det Trykkeri, hvor Indsenderen af nærværende Linjer arbejder, kom Principalen samme Dag, som Programmet første Gang stod i Tidenden, til sine Arbejdere med den Meddelelse, at han imødekom Komiteens Ønske i København om at lade Mandag den 25. Juni være en Fridag, og samtidig fik hver Typograf 20 Kroner til Udstillingsbesøget — et efter Afstanden fra København klækkeligt Beløb.

Efter hvad jeg yderligere har erfaret, bliver Eksemplet nok ogsaa fulgt af samtlige Principaler i Kolding. *B.*

II.

Som Supplement til den i forrige Nr. af »Typ.-Tid.« givne Meddelelse fra Odense om Hr. Etatsraad Dreyers velvillige Imødekommen overfor sine Arbejdere, kan anføres, at Hr. Bogtrykker *Elmenhoff* i Randers ligeledes har haft den smukke Tanke at lette sine Arbejdere Adgangen til at besøge Udstillingen ved at give hver af disse 10 Kr. foruden fuld Gage i den Tid Besøget paa Udstillingen varer.

Det var ønskeligt, om ret mange af Landets Principaler vilde følge disse særdeles smukke Eksempler.

Tvungne eller frivillige Svendeprøver.

Som man vil have set i sidste Numer af »Typ.-Tid.«, er der fra Slagelse Lokalforening rettet en Opfordring til Hovedbestyrelsen om at lade foretage almindelig Afstemning angaaende ovennævnte Spørgsmaal.

Hovedbestyrelsen har i et Møde taget denne Sag under Overvejelse, men er kommet til det Resultat, at den ikke vil sætte dette Spørgsmaal under Afstemning, lige saa lidt som den vil anbefale, men tværtimod fraraade at indføre *tvungen* Svendeprøve for *alle* ny udlærte og gøre *Godkendelsen* af en saadan *til Betingelse* for Vedkommendes Optagelse i »Dansk typ. Forening«.

I Lovene er Bestemmelsen om tvungne Svendeprøver kun indsat for at undgaa at gøre Uret mod de Unge, hvem Forholdene ikke tillader eller har tilladt at staa de 5 Aars Læretid fuldt ud, uden hvilket de ikke kan optages i Foreningen. Den staar som en Garanti for, at disse dog nogenlunde kan siges at være Typografer og som et Slags enten — eller. *Enten* staar disse Unge Prøven ud, *eller* de maa søge i Forbund for at staa den resterende Tid af de 5 Aar ud.

Som saadan har denne Bestemmelse sin Berettigelse, men ved at skærpes derhen, at det ved Tvangsbud blev *alle* paalagt at aflægge Svendeprøven, vil den ikke alene blive uretfærdig, men ogsaa til Skade for Foreningen.

Den vil blive uretfærdig overfor de Unge. For det Første fordi Aflæggelsen af en saadan Prøve altid vil være en højst ufuldkommen Maalestok for den Unges Dygtighed. De lokale Forhold, baade personlige og Trykkeriforhold, vil øve deres Indflydelse, lige som ogsaa Lærlingens Nervøsitet vil spille en Rolle. Hvor mange af os ældre er det ikke næsten umuligt at arbejde, naar nogen staar og ser derpaa, og Forholdet for de Unge, der stilles under Opsyn, medens Prøven staar paa, vil ofte blive det, at den mindre dygtige staar Prøven bedre igennem end den mere dygtige. Det vil dernæst ske oftere, at en Svendeprøve, som i *en* Lokalforening vilde blive kendt god, vilde blive kasseret i en anden og omvendt. Allerede nu ser man det bekræfte sig. Ligeledes vil en Lokalforening søge at stille Fordringerne saa *højt* som muligt, medens en anden vil holde sig til et Minimum. Forholdene vil aldrig blive saa ensartede, at *Uretfærdigheder* og *Begunstigelser* aldeles kan undgaas.

Naar en saadan Uretfærdighed er begaaet, naar en ung Typograf nægtes Optagelse i Foreningen, hvem bærer saa sin Del af Skaden? Det gør Foreningen,

der mister Støtte af ham og tværtimod kan gøre Regning paa fra hans Side at finde stadig Modarbejde og Modvilje.

Og nu de unge Mennesker, som ikke *kan* bestaa Prøven, er det givet dermed, at de altid vil være udygtige? Læretiden er for de færreste den, hvori de erhverver sig *Dygtigheden*. Denne kommer som Regel senere. Mere eller mindre har vi alle først udlært *længe efter* den egenlige Læretids Udløb.

Vor Overbevisning er den, at ved Indførelsen af tvungne Svendeprøver for alle vil vi kun naa at faa dannet en fast Stok af Arbejdere, staaende *uden* for vor Organisation. De vil staa uden Forpligtelser over for denne og overfor deres Kolleger. Kan man vente sig andet end Modarbejde fra den Side baade overfor hin og disse? Ved en Bestræbelse for at forbedre Arbejdsforholdene vil de være fødte Skruebrækkere, og hvem har gjort dem dertil andre end vi selv.

Anderledes forholder det sig med frivillige Svendeprøver for de Udlærte, hvis Forhold ikke falder ind under § 23. Mod disse kan ingen have noget at indvende, men lad os ikke lukke Foreningen for nogen ung Kollega. Lad os netop huske paa, at vi derved vil nægte den mindre dygtige Svend et væsenligt Middel til at blive en dygtigere Arbejder, det, i andre Byer og andre Lande at høste Erfaring.

Af disse Grunde er Hovedbestyrelsen ikke med paa den Tanke at indføre tvungen Svendeprøve for alle, men mener, saavel i Fagets, Foreningens og Kollegernes Interesse, at burde fraraade det.

Aarhus, den 21. Maj 1888. P. H. B. V.

Harald Jensen.

Generalforsamling.

»Den typografiske Forening« afholdt en ekstraordinær Generalforsamling Lørdag den 26 Maj. Til Dirigent valgtes *Ch. Thomsen* og til Sekretær *L. Jensen.*

Det første Punkt paa Dagsordenen var en Bevilling af 100 Kr. til Festen den 24. og 25. Juni.

Formanden gjorde i Korthed Rede for Formaalet med denne Bevilling, idet han tillige fremhævede, at Foreningens Status vilde stille sig meget gunstigt i dette Halvaar, hvorfor Udredelsen af de 100 Kr. ikke vilde blive særligt føleligt. — Efter at flere Talere havde udtalt sig om Forslaget, vedtoges dette *med Akklamation.*

Punkt 2. Andragende fra Smede og Maskinarbejdernes Forbund om hel eller delvis Eftergivelse af Laanet.

Formanden: Smedene følte sig meget trykkede af den Gæld, som hvilede paa dem fra Lock-outens Dage, og som endnu beløber sig til 19000 Kr. Vor Forening havde heldigvis det mindste Tilgodehavende, nemlig 250 Kr. Taleren vilde foreslaa at eftergive en Del af Gælden, da man saa vilde kunne faa Resten udbetalt straks. — *Th. Nielsen* mindede om, at vi foruden de 250 Kr., vi laante Smedene, havde givet dem 1000 Kr.; derved havde vi givet dem et Bevis paa vor Solidaritets- og Kammeratskabsfølelse. Naar Smedene stiller et saadant Andragende, beviser det, at der har indsneget sig en vis Sløjhed, som vi ikke kan anerkende. Taleren mente at skulle stille Sagen i Bero indtil videre. — *Formanden:* Der vil altid vise sig en Slappelse ovenpaa en uheldig Bevægelse, og vi havde haft et ganske analogt Tilfælde, idet vort Forbund før Streiken i 1876 talte ca 800 Medl., medens dette Tal efter Strejken svandt ind til ca. 70. Der var dog den Forskel mellem os og Smedene, at vi kun havde en tom Kasse, medens disse derimod har en betydelig Gæld. Grunden til, at Smedene ikke rigtig kan komme frem igen er den, at et Medlem ved sin Indmældelse maa overtage en stor Brøkdel af denne Gæld. Taleren havde Smedenes Ord for at de vilde sé sig i Stand til at udbetale os hele Resten straks, hvis vi kunde overkomme at eftergive dem noget af Gælden. — *Jul. Hansen* anbefalede at eftergive det hele, medens *Jens Petersen* var af en modsat Mening. Laanet var givet Smedene paa Tro og Love, og det kunde ikke være trykkende for dem, naar vi ikke havde afkrævet dem Pengene. — *Koppel* mente heller ikke, at Laanet, da det staar rentefrit, kunde være trykkende for dem. Desuden betalte Smedene for lidt til deres Organisation, de maatte nok kunne give noget mere end 15 Øre om Ugen. — *N. Hansen* kunde ikke forstaa, at Smedene vilde lægge Hænderne i Skødet, fordi de havde tabt deres Lock-out; kun ved at ofre, kunde de igen arbejde sig op. — *Formanden:* Det varede et Par Aar, før vi kom op igen efter 76, og vi havde dog ikke en saadan Gæld som Smedene. Det vilde være uretfærdig at lade dem, som endnu er i Forbundet, undgælde for den Gæld, som ogsaa de mange, som nu staar udenfor, har været med til at stifte. Taleren vilde derfor stille et bestemt Forslag om at eftergive dem 100 Kr., saa var de 150 Kr. sikre. — *N. Hansen* og *Jul. Hansen* sluttede sig hertil, medens *Jens Petersen* mente, at enten skulde vi eftergive dem det hele eller intet. — *Dirigenten:* Smedenes Andragende gaar ud paa at faa Gælden enten *hel* eller *delvis* eftergivet, hvorfor der altsaa intet er til Hinder for, at vi kan eftergive dem noget af denne.

Et af Jens Petersen stillet Forslag om at lade Laanet staa paa ubestemt Tid blev forkastet med 33 Stemmer mod 19, hvorimod Formandens Forslag, som gik paa at eftergive Smedene 100 Kr. af Gælden, *vedtoges* med 31 Stemmer mod 18.

Punkt 3. Grundlovsfesten. Paa Grund af den stærkt fremrykkede Tid blev der ingen Diskussion om denne Sag, men man vedtog enstemmig, at »Den typ. Forening« og Banneret i Lighed med de foregaaende Aar skulde deltage i Arbejderpartiets Fest den 5. Juni.

L. J.

Den typografiske Forening.

Ny Medlemmer.

Ebert Chr. Nielsen og *Harald Avgust Nielsen* (begge udl. d. 12. Maj hos Luno; arbejder samme Sted).

Hans Peter Rasmussen (har tidl. været Medlem; Petersens Papirposefabrik).

V. Jørgensen (har tidl. været Medlem; G. Knudtzon).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Jakob Burkhardt (Medl. af U. V. D. B.; Nielsen & Lydiche). *Ole Peter Hansen* (sidst arb. i Aarhus; do.). *Th. Hogreffe* (sidst arb. i Lyngby; do.). *H. Langkjær* (sidst arb. i Horsens; do.).

Emil Burmester (sidst arb. i Aalborg; O. C. Olsen & Co.).

P. G. Christensen (Medl. af »Dansk typ. Foren.«, sidst arb. i Malmø; »Adresse-Avisen«).

Blokaden saavel hos Hr. Kancelliraad Schultz som i Rigsdagen ophæves herved. — Nærmere i det følgende Nr.

Sommerlokalet er i „Sortedamslund". *I Aften vil der ved et Medlems Velvilje blive fremlagt en Del gamle danske Aviser, Programmet fra 400-Aars Jubilæet for Bogtrykkerkunstens Opfindelse m. m.*

Typografernes Hjælpekasser.

Inkassatorerne saa vel som enkelte Medlemmer bedes inden *15. Juni* tilstille mig en Bopælsfortegnelse, indeholdende *fulde* Navn.

Ligeledes anmodes Inkassatorerne paa Indbetalingslisterne at anføre *alle* Forbogstaverne ved Navnene.

N. Hansen,
Kasserer.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften sluttes Sæsonen. Man bedes møde fuldtallig og præcis Kl. 10 til Prøven. *Styrelsen.*

Angaaende Sammenkomsten.

Provinskollegerne erindres om, at det seneste Tidspunkt for Anmeldelsen er den *6. Juni*, samt at Beløbet — *6 Kr.* — maa medsendes ved Anmeldelsen.

Den Hirschsprungske Malerisamling vil staa aaben for Deltagerne *uden Forhøjelse af Beløbet.*

Udvalget.

Dansk typografisk Forening.

I Anledning af en Forespørgsel meddeles herved, at Ekstrakontingentet i Anledning af Dødsfaldene i indeværende Kvartal skal opføres som Indtægt paa Regnskabet for dette Kvartal. *Harald Jensen.*

I »Typ.-Tid.«s Nr. 20 er *H. L. A. Mammen*, Aarhus, opført som udmeldt, hvilket beror paa en Fejltagelse.

Ny Medlemmer.

Randers, *Marius Dalgaard* (udlært hos C. J. Rye i Randers d. 18. Maj 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Middelfart, *G. Chr. Th. Petersen* (sidst arbejdet i Ringsted).

Bortrejste Medlemmer.

Nykøbing F., *Rasmus Jensen* (arbejdsløs).
Nykøbing J., *M. V. Bache* (arbejdsløs).
Kolding, *Hans Hansen-Vraa* (arbejdsløs).

Brevkasse.

H. i A. Nej, det var ikke! P.—dt har endnu ikke mældt sig.
S. i N. Jernbanebill. gælder for 12 Dage og kan løses 5 à 6 Dage forud.

Arbejdsmarkedet.

En yngre Sætter søger Plads straks. Billet mrkt. »19« bedes indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

ANNONCER

Den grafiske Anstalt
Vesterbrogade 106 b
København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

THORVALD HAMANN & Co.
HERLUF TROLLESGADE 5
Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.
Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".
Lager af Farver etc.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833
Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 23 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 8. Juni 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Ophævelsen af Blokaden hos Schultz.

Den korte Bekendtgørelse fra Styrelsen for »Den typografiske Forening« i forrige Nr. af »Typ.-Tid.« om at Blokaden saavel hos Schultz som i Rigsdagssætteriet erklæredes for ophævet, slog i Fredags ned som et Lyn her i Byen og de mest forskellige Gisninger blev opstillede om Grunden til dette Skridt fra Styrelsens Side. Sagen var dog simpelthen den, at Formanden i Torsdags Aftes, efter at Bladet var sluttet, modtog en Skrivelse fra Hr. Kancelliraad *Fr. Hostrup Schultz*, i hvilken denne meddelte, at han efter Opfordring af sine Sættere fra 1. Juni d. A. vilde anerkende den af »Foreningen af danske Bogtrykkere« og »Den typografiske Forening« d. 30. Marts 1884 vedtagne Sættertarif, saa vel paa sit Trykkeri i Niels Juelsgade Nr. 12 som i Rigsdagstrykkeriet.

Det er en Selvfølge, at Efterretningen om denne Skrivelse vakte den mest levende Glæde blandt Københavns — og vi tør vel uden Overdrivelse tilføje: blandt hele Landets — Typografer over, at den Blokade, som har hvilet over det store Schultz'ske Trykkeri med dets Filial i Rigsdagen, nu endelig har kunnet hæves, saaledes at det at tage Arbejde paa de to Steder, ikke længere er ensbetydende med at stille sig udenfor sine Kollegers Rækker, lige som man ogsaa fra de organiserede Typografers Side med Glæde har hilst den Dag, da man uden Nag atter kunde trykke det gamle Schultz'ske Personales Hænder og byde dem et hjærteligt Velkommen ved Tilbagekomsten i Kollegernes Rækker. Meningerne kan være delte imellem de organiserede Typografer og det oftnævnte Personale om Stridens Opkomst i 1884 — saa meget skal der dog slaas fast, at »Schultzianerne« ikke har arbejdet billigere end deres Kolleger paa de øvrige københavnske Trykkerier.

Da det kan have sin Interesse at faa at vide, hvilke Forhold der har været medvirkende til Frontforandringen i Niels Juelsgade, har vi henvendt os til en Kollega paa Trykkeriet med Anmodning om en kort og objektiv Fremstilling af disse Forhold og har vi af ham modtaget følgende Oplysninger:

Rundt paa Trykkerierne er det staaende Spørgsmaal: Hvorfor foretog det Schultz'ske Personale saa pludselig Frontforandringen? Og da Svaret herpaa — mig bekendt — for det meste dikteres af den fejlagtige Opfattelse, at 1) Bogtrykkerierne — særdeles Rigsdagens — til sine Tider ikke kan faa den Arbejdskraft, de behøver, samt 2) at Personalet for Øjeblikket ikke skulde føle sin Stilling saa betrygget som tidligere, tillader jeg mig, for at imødegaa disse to iøvrigt modsigende Anskuelser, at hidsætte følgende:

1) De to Trykkerier har til Dato aldrig haft Mangel paa Arbejdskraft. Og 2) netop Frygten for, at det nu gjorte Skridt skulde blive misforstaaet i Byen, har *forhalet* den blandt Personalet modnede Tanke om en Ordning.

Efter den almindelige Trang til at komme paa Retkøl igen og derved undgaa Skinnet af at være daarligere Kolleger, har den annoncerede Sammenkomst af Landets Typografer og — ikke mindst for øvrigt — de to Rigsdagssætteres Vanskæbne paa det Trierske Bogtrykkeri, været afgørende for Personalets Beslutning.

Ved at ordne Forholdet saaledes, at de typografiske Foreningers Medlemmer kunde søge Arbejde i Rigsdagstrykkeriet, vilde Personalet fri sig for Medansvaret for, at disse Sætteres Eksistens sattes paa Spil.

Da det dernæst efter kompetente Udtalelser fra Medlemmer af begge Foreninger til Medlemmer af Schultz's Personale maatte anses for afgjort, at det meget omtalte Arbejdsordnings-System i Ventepengeparagrafen negligeredes, fandt man ikke længer Anledning til at holde det uheldige Særstandpunkt, som jo var baseret herpaa.

Disse kortfattede og farveløse Sætninger om *Bevæggrundene* fremsætter jeg paa Hr. Rud. Bøhms Anmodning og eget Ansvar til Efterretning for »Typograf-Tidende«. *V. Bergenholz.*

Skal Hovedbestyrelsen flyttes?

Under denne Overskrift har Hr. *Harald Jensen* i sidste Nr. af »Typ.-Tid.« bragt en vistnok for de aller fleste overraskende Meddelelse, nemlig, *at det er hans »ufravigelige Beslutning at træde tilbage« fra*

Ledelsen af »Dansk typ. Forening«. Ved Hr. Harald Jensens Bortgang er der næppe hos Foreningens Medlemmer delte Meninger om, at Foreningens Hovedsæde bør skifte, og i den aller nærmeste Fremtid vil Spørgsmaalet om, hvor Hovedsædet da skal være, finde sin Afgørelse. Som alt antydet tidligere, var der paa Repræsentantmødet forrige Sommer ingen, der stærkere anbefalede Hovedsædets Flytning, end Aarhusrepræsentanterne selv. Hvorfor det alligevel for det forløbne Aar forblev i Aarhus, var jo, som bekendt, fordi man fandt det heldigst, at de samme Mænd, der alt havde paabegyndt Lærlingespørgsmaalet, førte dette til Ende. Denne betydningsfulde Sag erfarer man nu er sørgelig forlist!

Naar der nu spørges: Til hvilken By skal da Hovedsædet forlægges? saa vil Spørgsmaalet ganske simpelt finde sin Besvarelse med: Derhen, hvor vi har Kolleger, der er i Besiddelse af Interesse for Foreningen og vil føre den fremad i et frisindet Spor, som Hr. Harald Jensen nu alt har gjort i en Del Aar. At finde en Mand, der fuldt ud kan tage Arven op efter Hr. Harald Jensen, vil blive ikke saa lidt vanskeligt. De, der mener det modsatte, har at give Anvisning i saa Henseende. *Odense* og *Kolding* blev af Repræsentantmødet bragt i Forslag som Sæde for en fremtidig Hovedbestyrelse — men mulig, at der er andre Byer, hvor det vilde kunne blive endnu bedre. Som sagt, en Afgørelse vil meget snart blive truffet, og gid denne maa blive til Foreningens og derigennem Medlemmernes Velfærd.

Ved Hr. Harald Jensens Fratræden fra Hovedbestyrelsens Formandspost vil der for hans ihærdige Arbejde i Foreningens Interesse lyde Tak til ham fra Hundreder og deriblandt fra

Kolding, d. 2. Juni 1888. *H. F. Rasmussen.*

„Arbejdervenlighed".

Det har sikkert vakt stor Glæde rundt omkring blandt Kollegerne at sé her i »Typ.-Tid.«, hvor liberalt de fleste Principaler stiller sig overfor Typografernes Sammenkomst, men det er desværre ikke alle Principalerne, der stiller sig saaledes. Medens her i Svendborg Redaktøren af Højrebladet, Hr. Vogel-Jørgensen straks stillede sig velvillig til Sagen (bl. a. ved Gratiale til dem, der ønskede at deltage), gik det ikke saa glat med Redaktøren af Venstrebladet, Hr. Bondegaard.

Hr. Vogel-Jørgensen havde bl. A. tilbudt at ville indstille et Numer af Bladet, saafremt Hr. Bondegaard vilde det samme. Derved vilde de Typografer, som herfra deltager, have vundet en Dags Frihed mere, hvilket jo vilde være af ikke saa liden Betydning, naar man tager Hensyn til den korte Tid, der overhovedet kan være Tale om at faa fri. Hr. Bondegaard gik ind paa at indstille et Nr. af sit Blad, naar Typograferne blot kunde faa Venstrebladet *»Fyens Tidende«* i *Odense* (en Konkurrent, som er over 6 Mil borte) til ligeledes at indstille et Nr. At dette ikke kan lade sig gøre, er en Selvfølge; det vil jo omtrent være det samme, som hvis en af Principalerne i Ringsted havde stillet som Betingelse, at man skulde sørge for at faa et københavnsk Dagblad indstillet.

Hr. Bondegaard har ved denne Fremgangsmaade opnaaet at indskrænke de svendborgske Deltageres Ferie med 1 Dag — hvad der meget maa beklages.

„Følgeværdigt for Principaler".

Da der i de to sidste Nr. af Bladet er fremkommet forskellige Meddelelser om Principaler, der har udvist velvillig Imødekommenhed overfor Typograferne med Hensyn til disses Besøg paa Udstillingen, mener jeg, det vilde være paa sin Plads at anføre, at Ejerinden af »Aalborg Stiftsbogtrykkeri«, Enkefru M. Rée, uopfordret har tilbudt at indstille Bladet for 25. Juni samt betale Rejsen, hvis man ønskede at deltage i Fællessammenkomsten, eller, om man foretrak at rejse sukcessive med 5—6 Dages Ferie, foruden fri Rejse tillige at udbetale Gennemsnitslønnen for Feriedagene. Da Stemningen var overvejende for det sidste Tilbud, vil Turen altsaa foregaa paa denne Maade, dog saaledes, at to vil komme til Stede ved Sammenkomsten den 24. og 25. —*n.*

Korrespondance.

Randers, d. 17. Maj 1888.

Paa den for kort Tid siden afholdte ordinære Generalforsamling i Randers Lokalforening indledede Formanden en Diskussion om Lærlingeforholdene og udtalte bl. a., at Svendeprøve Aflæggelse af alle Ny-Udlærte, forinden de kunde optages i Foreningen, vilde være et væsenlig Skridt til en bedre Uddannelse af unge Mennesker, da saavel Principalerne som de unge Mennesker selv vilde gøre alt for ikke at lide den Tort at skulle komme til at begynde forfra igen. Alle Talere var enige om en Lovændring i denne Retning, og der blev fra flere Medlemmer udtalt Ønske om at andre Lokalforeninger vilde optage den Sag til Diskussion snarest (Aarhus og Kolding har jo udtalt sig om denne Sag i samme Retning), saa vilde Hovedbestyrelsen nok føre Sagen videre og muligvis formaa de københavnske Foreninger til at gøre Skridt i samme Retning. *J. Petersen.*

Kallundborg, den 30. Maj 1888.

Mandag Aften den 28. holdtes Møde i den herværende Lokalforening angaaende Turen til København. 5 (maaske 6) Medlemmer vil lægge Beslag paa de københavnske Kollegers Gæstfrihed. Begge Blade indstilles.

P. Lf.s V.
O. Jensen.

Forskelligt.

Foreningen af danske Bogtrykkere har i disse Dage udsendt Opfordring til københavnskeBogtrykkere om at deltage i et paatænkt Fagmøde i Dagene fra d. 24.—28. Juni.

Bedømmelsesudvalget for de grafiske Arbejder har delt sig i forskellige Underudvalg; for Bogtrykkets Vedkommende bestaar dette af d'Hrr. Bogtrykkere *Schmidt* og *Nyholm* fra Sverig samt d'Hrr. Boghandlere *Reitzel* og *Tryde*. I fornødent Fald kan man tilkalde særlige Sagkyndige.

I Sæby agtes i Løbet af Efteraaret oprettet et nyt Trykkeri, væsenlig baseret paa Udgivelsen af et oppositionelt politisk Dagblad. Den eventuelle Ejer nævnes at være en Cand. pharm. fra et Landapothek i Egnen mellem Viborg og Silkeborg. *H.*

Fra Assens. I Anledning af Typografernes Sammenkomst i København bliver »Assens Amts Avis« indstillet d. 25. Juni.

Den typografiske Forening.

Paa dertil given Foranledning skal undertegnede Styrelse henlede Medlemmernes Opmærksomhed paa Tarifens § 19, som lyder saaledes:

> »*Den gensidige Opsigelsesfrist* er, saafremt der ikke herom er truffen nogen særlig Overenskomst, 8 Dage. Opsigelsen kan kun ske en Lørdag, og er denne en Helligdag, da den nærmest foregaaende Arbejdsdag.«

De Medlemmer, som handler imod denne Paragraf og uden dertil erhværvet Samtykke fra Principalen eller Faktoren, forlader deres Plads i Utide, gøre sig derved **skyldig i Tarifbrud**, hvorfor de eventuelt kan vente at blive *udelukkede* af »Den typ. Forening«.

Ligeledes maa Styrelsen gøre opmærksom paa, at det er aldeles utilladeligt at forlade et Arbejdssted med »*Surkaal*«. Ved eventuelt forekommende Tilfælde af denne Art vil Styrelsen ligeledes sé sig nødsaget til hos en Generalforsamling at andrage om Vedkommendes *Udelukkelse*.

Kun derved, at Arbejderne selv opfylder de dem paahvilende Pligter, kan de med Rette forlange, at Arbejdsgiverne skal overholde Tarifen i alle dens Enkeltheder. *Styrelsen.*

Ny Medlemmer.

Vald. Bergenholz og *Emanuel Petersen* (har tidl. været Medlemmer; Schultz' Bogtr.)

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Sofus Utke (sidst arb. i Stege; Nielsen & Lydiche).
H. H. Vraa (sidst arb. i Kolding); O. C. Olsen & Ko.

En ekstra-ordinær Generalforsamling

afholdes førstk. **Søndag d. 10. Juni**, *Form. Kl. 11*, i **„Sortedamslund"**.

Dagsorden: **Skal der udstædes en Amnesti for Rigsdagssætterne?**

Talrigt Møde udbedes. *Styrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Billetter til Nordiske Musikfests Koncert Søndag Efterm. Kl. 4 i Koncertpalæet faas Lørdag hos Kassereren, Hr. *Vald. Carlsen*, à 50 Øre, saalænge Forraad haves.

Næste Lørdag Generalprøve. *Styrelsen.*

Typografisk Sportsklub.

Medlemmerne anmodes om at møde talrigt og bestemt, da Klubben har faaet en Udfordring til en Kricketkamp.

Øvelserne finder Sted hver Søndag Kl. 8 Form. og hver Onsdag og Fredag Kl. 7 Aften. *Styrelsen.*

Sammenkomsten d. 24. og 25. Juni.

Det anmældte Antal Deltagere fra Provinserne beløber sig til ca. 150. — Det bemærkes udtrykkeligt, at Retourbilletterne paa Jernbanerne gælder i 12 Dage og at Moderationen gives ved Forevisning af de herfra udstedte Kuponkort.

De københavnske Deltagere bedes erindre, at Tidsfristen for deres Anmældelse udløber *d. 16. Juni*. De sidstnævnte kan faa Kuponkort for Kr. 1.75 til de forskellige Seværdigheder (dog med Undtagelse af den store Udstilling). *Udvalget.*

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Aarhus, *Carl Marius Mikkelsen Schmidt Hansen* (udl. hos Hansen i Vejle d. 8. April 1888). Har bestaaet den i Lovenes § 23 foreskrevne Svendeprøve.

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Bortrejste Medlemmer.

Aarhus, *William Stæhr* (arbejdsløs).

Hillerød (Lyngby), *Thorvald Hogreffe* til København.

Brevkasse.

A. Olsen, Slagelse. Deres Artikel om »Tvungne Svendeprøver« kom for sent til dette Nr.

»De typografiske Ornamenter« samt Referatet fra Udstillingen maa vente til næste Nr.

Arbejdsmarkedet.

En dygtig og fiks **Akcidenssætter** kan *straks* faa Plads i **Milo'ske Bogtrykkeri** i Odense.

En rask Sætter kan fra 24. Juni faa midlertidig Plads i »Middelfart Dagblad«s Bogtrykkeri.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

Den grafiske Anstalt

Vesterbrogade 106 b

København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

JUST WARBURG

Toldbodgade 11

KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig

Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer

Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig

Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

Repræsenteret ved:

Herr Alb. F. Michaelsen

Holbergsgade 14.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik & Støberi

Kjøbenhavn V.

Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:

Alle Maskiner & Utensilier

henhørende til

Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi

Otto's nye Gas-Motorer

stående og liggende

indrettes også til Drift ved Petroleum

Transmissioner.

Lager af Farve & Valsemasse.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

Stereotypi etc.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

CHR. HOSTMANN

Celle (Hannover)

Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos

Adolph Wulff

Kongens Nytorv 6

København

Importør af Durable Valsemasse.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger

München, Karlsstrasse 104

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

W. STAHR

Etableret 1876

København — Gothersgade 81

Værksted for

Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer

Transmissionsdele leveres

Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

Wilhelm Woellmer's

Skriftstøberi

Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

WILHELM GRONAU'S

SKRIFTSTØBERI

BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:

A. C. L. Dewulff

København K.

Levevej for en Bogtrykker.

Et stabilt og fuldstændigt sikret ansét københavnsk Bladforetagende, som uden mindste Risiko giver et Nettooverskud af ca. 3000 Kr., tilbydes — grundet paa Sygdom — en Bogtrykker eller en yngre forretningsdygtig Mand, som kan stille Kavtion. Billet mrkt. R. F. modtager dette Blads Eksped.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 24	København, den 15. Juni 1888	XV. Aargang
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.		Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De grafiske Fag paa Udstillingen.

Naar man har vandret hele den store Længdehal igennem, sét de mange mér eller mindre smagfulde Montrer knejse trindt om, her med de dejligste Apothekervarer, hist med det fineste Kunstarbejde, føler man sig paa sit Fags Vegne skamfuld, naar man træder ind i den danske grafiske Afdeling og sér den Plads, der er blevet den tilstaaet. Pladsen er lille og uansélig, nærmest en Skammekrog for uartige Børn, og det udstillede Arbejde er som Helhed betragtet et troværdigt Billede af de senere Aars Tilbagegang i Faget. Man kan derfor ikke undre sig over den Mangel paa Respekt, Udstillingens ledende Mænd har vist de udstillende danske Bogtrykkere, men hvad der er mere forunderligt er den totale Mangel paa Initiativ fra de københavnske Bogtrykkere som Stand betragtet. Man skulde tro, at her var en Opgave, som kunde samle de dygtigste af Fagets Udøvere til en energisk Kraftudfoldelse, formaa dem til i sluttet Trop at vise, hvad Bogtryk kan være, men som vi allerede tidligere har omtalt, har man i Stedet herfor valgt at lægge Hænderne i Skødet og derved vist, at det kun staar daarligt til med den saa ofte omtalte faglige Interesse. Det Nederlag, dansk Bogtryk lider paa denne Udstilling, som vel er større, end de fleste havde anet, den Mangel paa Hensyn, der er vist vort Haandværk, har man ærligt og redeligt fortjent. De typografiske Arbejderes Bestræbelser for at hæve den faglige Dygtighed har Arbejdsgiverne ladet haant om; vi minder om Provinsbogtrykkernes Optræden i Lærlingesagen og Følgerne af den vanvittige Udlæren af Lærlinge og den moderne Produktions Planløshed viser sig nu. Der findes paa Udstillingen kun ét Værk med en Udstyrelse, hvor man kan sige, at man mærker en ledende Tanke; ellers overalt en Ophoben af de mest forskelligartede Ting, som lidet eller slet ikke hører sammen. Vi tager i Flæng *Forlagsbureauets* fremlagte illustrerede Pragtværk »Schweiz«. Der er godt Forhold mellem Skrift, Skydning og Margen; men det hele falder fra hinanden ved den totale Mangel paa Stil i Valg af Initialer og Overskrifter og saadanne Smagløsheder som at komponere de antikverede Baandindfatninger til Finalestreger ved de forskellige Kapitler; ganske vist er dette Pragtværk af gammel Dato, men vi behøver ikke at gaa længere end til det af *J. Jørgensen & Co.* — hvis Udstilling forøvrigt gør det fyldigste Indtryk, og som i samlet Virkning ubetinget naar højst af de udstillende *Værk*trykkerier — trykte »Kunstblad«, for at træffe haandgribelige Skødesløsheder: den ene Gang sætter man Begyndelsesbogstavet i Linje med Teksten, den anden nede i Teksten; fordeler Pladsen om Initialerne uden Hensyn til hvad der er rigtigt og urigtigt og præsenterer i Georg Brandes' »Ludvig Holberg« et Tryk, eksempelløst blegt, i en Udstyrelse, hvis Format staar i et skrigende Forhold til Skriftens Størrelse med en stilløs Titel med ridende Linjer. Man regner naturligvis med sædvanlig dansk Gemytlighed dette kun for Smaating, men netop den gennemførte Omhu i alle Enkeltheder er det, som skaber det dygtige Arbejde. Man sammenligne f. Eks. den omtalte Udstyrelse af »Ludvig Holberg« med den af *Quantin* i den franske Afdeling udstillede »*L'art du dix—huitième siècle par Edmond & Jules Goncourt*«. Alt smelter her sammen i et harmonisk hele; Format, Skydning, Skriftstørrelse, Margen staar fortræffeligt til hverandre, medens alene det til det danske Skrift valgte Format ødelægger hele Virkningen; det ene tungt og klodset — det andet let og elegant.

Foruden Jørgensen & Co. har af Værktrykkerier kun d'Hrr. *Nielsen & Lydiche*, *Græbe*, *Fr. Bagge* og *Milo*, Odense, udstillet.

Blandt disse Arbejder staar Jørgensen & Co.'s Udførelse af Jubeludgaven af Holbergs Komedier i første Række; der findes vel næppe i nyere dansk Typografi et Værk, der taaler Sammenligning med dette helt gennemførte stilfulde Arbejde, en mere fuldendt Samarbejden mellem Tegner, Forlægger og Bogtrykker. Illustrationerne er der ofret megen Omhu paa, om end de farvetrykte Billeder nok kunde staa noget mere levende; de øvrige Arbejders Mangelfuldheder tyder dog paa, at den vellykkede Udførelse navnlig skyldes Forlæggerens fine Smag.

(Fortsættes.)

De typografiske Ornamenter.

(Af *Emil Sørensen.*)

(Fortsat.)

De typografiske Forsiringer er fra første Begyndelse af fremgaaet af de haandskrevne Bøger, der hyppigt var prydede med pragtfuldt kolorerede Initialer og Randforsiringer. Disse Bøger betaltes allerede paa den Tid med store Summer; dels af denne Grund og dels for ikke at opskræmme Skriverne eller »Brevmalerne«, der dannede fuldstændigt organiserede Lav, til en energisk Indskriden mod den ny Kunsts Indgreb i deres Næringsvej, var Gutenberg ængstelig omhyggelig for baade i Skrift og Ornamentik saa vel som ved at holde Fremstillingsmaaden og Trykningsstedet hemmeligt, at efterligne Haandskrifterne. Men hans Efterfølgere, den drevne Forretningsmand Johann Fust og dennes Svigersøn Peter Schöffer forlod dristigt Gutenbergs Standpunkt og kastede Hemmeligholdelsen bort; de beregnede, at ved den ny Metode for Bøgernes Fremstilling kunde de tjene mere paa Grund af Trykværkernes billigere Pris og deraf følgende større Omsætning, og de blev ikke skuffede, thi Fust indrettede sig endda et større Lager i Paris, der bestyredes af hans Faktor, og besøgte selv Markederne i Mellemevropa med sine Produkter.

Bogornamentiken saa' allerede Lyset i de første Trykværker. Da Bogtrykkerkunsten blev opfunden i Gotikens Glansperiode, i hvilken et rigt Farvespil, især i Glasmosaiken og Glasmalerierne, spillede en Rolle som hverken før eller siden, blev Initialer, Randforsiringer og Slutningsvignetter for det meste kun skaaret i Kontur, og Farveeffektens Fuldendelse overlodes til Malernes fri Forgodtbefindende, for at de kunde imødekomme Bogkøbernes større eller mindre Forkærlighed for Farvepragt, og denne Karakter beholdt Trykværkernes Ornamenter hele det femtende Aarhundrede ud. Den første, der skar Ornamenterne i Metal, var Venetianeren Gregorio de Rusciconibus, som 1506 prydede en Udgave af Fabii Quintiliani oratoriaum institutionem med en Liste i fire Længder, hvilken ogsaa siden benyttedes til andre Trykværker. Octaviano dei Petrucci, Opfinderen af de bevægelige Nodetyper, gjorde Bogornamenterne endnu mere brugbare ved en Randindfatning i fem forskellige Længder. Overhovedet var Initialerne Banebrydere for vor nuværende Ornamentik; deres kunstneriske Ideer benyttedes endog af den berømte tyske Maler Albr. Dürer, om end denne ellers selv havde en udpræget Opfattelse af, hvad der passede for det germanske Folkefærds Ejendommelighed.

I Typografiens første to hundrede Aar var Bogtrykkeren altid selv Skriftstøber. Hvad han behøvede til sin Virksomhed af Skrifter og Forsiringer, skar og støbte han selv ved Hjælp af Træskæreren eller Guld- og Sølvarbejderen, og navnlig de sidste spillede allerede paa Gutenbergs og Schöffers Tid en betydelig Rolle, da det utvivlsomt staar fast, at Forfærdigelsen af Punzerne, et meget vigtigt Redskab ved Udarbejdelsen af Skriftstemplerne, var overdraget disses kunstøvede Hænder. Den tidligste typografiske Ornamentik havde naturligt et meget uensartet Præg ved den omhyggelige Hemmeligholdelse af Fremstillingsmaaden, af hvilken Grund en Afgivelse af Materialet ikke var tænkelig. Først da Bogtrykkerhaandværket efter Byen Mainz' Indtagelse udbredte sig overalt, fremtraadte Bogtrykkerne som gensidige Leverandører af Skrift- og Ornamentformer; de tyske med figurale og landskabelige Træsnit, de italienske fortrinsvis med Ornamenter i den paa samme Tid opstaaede italienske Renæssancestil, det er Genfødelse, fordi Italienerne vendte sig fra Gotiken til den klassiske Oldtids Dekorationskunst, afpasset efter den nyere Tids Krav. Medens nu Italienerne, som ovenfor anført, i deres typografiske Ornamenter kultiverede den ny Stil og lod de figurale Motiver næsten helt uænset, traadte disse i Tyskernes Arbejde stærkest frem. Enhver Titelomramning var udført i ét Stykke og bar Karakteren af den paagældende Bog; de blev derfor tegnede og skaarne og skulde paa en vis Maade danne en illustreret Vejledning og forberede Læseren paa Indholdet. Eksempler paa denne Art Bogprydelser kan sés i Faulmanns »Geschichte der Buchdruckerkunst«, saaledes Titelen til Luthers Bibeludgave og Dronning Elisabeths Bønnebog, hvilke begge er tegnede af Luthers Ven, Maleren Lucas Cranach. I samme Bog Pag. 224 vil man ogsaa finde en formindsket Randforsiring i italiensk Renæssance af Brødrene da Gregorics, hvilken øjensynlig har givet Ideen til Meyer & Schleichers (Schelter & Gieseckes) florentinske Indfatning. Det var naturligvis en kostbar Historie for Bogtrykkeren at benytte denne Forsiringsmetode, da en saadan Titelomramning ikke godt kunde benyttes til et andet Værk. Det figurale i Motiverne traadte derfor efterhaanden mere i Baggrunden, og Ornamenterne indrømmedes den første Plads, saaledes at Forsiringerne efter Forgodtbefindende kunde anvendes til Titelomramninger paa Bøger af forskelligt Indhold. — Helt kunde de dog ikke bortkaste de figurale Elementer, men de indskrænkedes til ligesom hos Italienerne at være skjoldholdende Genier, Amoriner, Emblemer og lignende Bifigurer.

Men alle de omtalte Forsiringer var dog ikke, hvad man nu til Dags i snævrere Forstand kalder typografiske Ornamenter, fordi de ikke var sammensatte af bevægelige Typestykker. Disse var vel allerede til Stede i Typografiens første Tid, men spillede en meget underordnet Rolle; de bestod for det meste kun af en stiliseret Blomst med eller uden Stilk*), og benyttedes enten anvendt alene som en

*) Herfra stammer Betegnelsen »Røschen«, der er et Formindskelsesord af Rose og paa Dansk betyder en lille Rose (eller Rosenknop).

mindre Skillestreg eller simpelt hen stablet ved Siden af hinanden som Frise over en Underafdeling af et større Afsnit. Først da Bogtrykkerkunsten forfaldt i Midten af det sekstende Aarhundrede, traadte de i Forgrunden som omtrent den eneste Bogforsiring, der fandt Anvendelse inde i Bøgerne, og denne Stilling har de hævdet lige til vore Dage. (Fortsættes.)

Tvungen Svendeprøves Indførelse
i
„Dansk typografisk Forening".

Saa fik vi da Hovedbestyrelsens Mening at vide om denne Sag. Den vil ikke sætte Spørgsmaalet under Afstemning, som Slagelse Lokalforening har opfordret den til, den vil tværtimod fraraade tvungen Svendeprøves Indførelse, fordi den mener, at det er en Uretfærdighed mod de Unge og tillige vil blive til Skade for Foreningen.

Den Motivering, hvormed den ærede Hovedbestyrelse ledsager denne sin Dom over vort Forslag, vil sikkert forekomme Mange højst mærkelig. Da jeg fik at vide, at Hovedbestyrelsen var imod vort Forslag, antog jeg, at det var ganske anderledes Grunde, den havde at fremføre derimod, f. Eks. den, at Vedtagelsen af vort Forslag vilde gribe forstyrrende ind i Hovedbestyrelsens Arbejde for Lærlingespørgsmaalet i Almindelighed, og vi vilde maaske da loyalt have bøjet os og igen givet os til at vente paa Resultatet af dette Arbejde. Nu — efter at have læst sidste Nr. af »Typ.-Tid.« — stiller Forholdet sig anderledes. Der er Intet at vente paa.

De Grunde, som Hovedbestyrelsen anfører imod tvungen Svendeprøve, kan umulig holde Stik overfor en nøjere Betragtning. F. Eks. kan jeg ikke indse Nødvendigheden af, at de, som skal holde Opsyn med Lærlingen under Udførelsen af Prøven, behøver at staa og betragte ham alt imedens og derved »bringe ham fra Koncepterne«; jeg mener, at de meget godt kunne opholde sig i et tilstødende Lokale og gaa ud og ind, og derfor godt paase, at han ikke faar Assistance. Og hvad angaar Uretfærdigheden ved, at der vil blive stillet større Fordringer til den Unge i den ene Lokalforening end i den anden, da maa der vel nok kunne gøres Noget for, at Fordringerne, der stilles, kan blive nogenlunde ensartede.

Svendeprøven vil være »en højst ufuldkommen Maalestok for den Unges Dygtighed« — siger Hovedbestyrelsen. Aa ja, men er det da saa Meget, der fordres? Det Minimum, Hovedbestyrelsen har sat for en saadan Prøve, maa man dog kunne forlange af Enhver, som vil kaldes Typograf. Der fordres virkelig ikke Bevis for saa stor Dygtighed, kun at den Unge skal have Kendskab til de almindelige Grundregler for Udøvelsen af sit Fag.

Og er det ubilligt, at en saa udmærket Understøttelsesforening, som »Dansk typ. F.« jo dog er for sine Medlemmer, søger at sikre sig imod altfor stor Tilgang af unge Mennesker, der kun er Typografer af Navn, og som 3 Maaneder efter at have »udlært« kan begynde at rejse Landet rundt og trække Masser af Penge ud af Foreningens Kasse? Nej visselig ikke. Det er store Summer, der aarlig udgives til Rejsende, og de vil blive større endnu, dersom vi ikke i Tide søger at holde lidt igen.

At det vil blive til Skade for vor Forening, hvis der bliver indført tvungen Svendeprøve, kan Hovedbestyrelsen virkelig ikke faa mig til at tro; thi det staar for mig saaledes, at det maa blive en Æressag for enhver Principal at sørge for, at det unge Menneske, hvis Uddannelse han har paataget sig, kan bestaa den Prøve, der stilles som Betingelse for at blive Medlem af den Forening, uden hvilken han — efter min Mening — ikke kan vente at komme fremad paa den Bane, han har betraadt. Og viser en Lærling sig at være saa tungnem, at det kan indses, han ikke duer til Faget, da maa vi haabe, at Principalen vil anse det for sin Pligt at lade ham komme væk snarest muligt. At dette Hensyn kun sjældent tages nu for Tiden, véd man jo nok; men netop derfor er det, vi maa have indført den tvungne Svendeprøve for Alle. Det vil blive en Spore for enhver ærekær Principal til at han tager sig alvorligt af sine Lærlinges Uddannelse og ikke mindst for de unge Mennesker, som virkelig har Lyst til at blive Typografer ikke alene af Navn.

Jeg er derfor overbevist om, at Hovedbestyrelsens Frygt for »en fast Stok af Arbejdere, staaende udenfor vor Organisation«, parat til ved given Lejlighed at optræde som Skruebrækkere, vil vise sig at være aldeles ubegrundet, ja kun et mørkt, uhyggeligt Fantasibillede, fremkaldt i et meget trist Øjeblik. — Ja, for nægtes kan det ikke, at den ærede Hovedbestyrelse maa have været i en mørk Sindsstemning, da den samledes for at drøfte den her omskrevne Sag og samtidig maatte aflægge den Bekendelse om dens Resultat i Lærlingespørgsmaalet, der fandtes i samme Nr. af Bladet som Svaret til Slagelse Lokalforening.

Men jeg tror, at den Sag, vi her har rejst, sikkert vil finde mange Venner, men maaske ogsaa en Del Modstandere, og jeg beder derfor ærede Kolleger at optage Spørgsmaalet til Drøftelse saa vel i samtlige Lokalforeninger som ogsaa i »Typ.-Tid.« Derved kan man jo faa Stemningen at vide om denne Sag, og derefter kan vi senere samle 50 Medlemmer til i Følge Lovenes § 7 at forlange en almindelig Afstemning om Spørgsmaalet. Jeg mener dog, at Sagen først maa drøftes udførligt, forinden Afstemning forlanges.

Slagelse, d. 5. Juni 1888. *Carl Olsen.*

Generalforsamling.

»*Den typografiske Forening*« afholdt en ekstraordinær Generalforsamling d. 10. Juni. Til Dirigent valgtes *Charles Thomsen* og til Sekretær *Thorvald Nielsen*.

Dagsorden: Skal der udstædes Amnesti for Rigsdagssætterne? *Formanden* ønskede, forinden man satte Dagsordenen under Diskussion, at et Forslag af ham, saalydende:

»Den Udelukkelse, som d. 1. Juli 1884 blev erklæret imod Medlemmerne paa det Schultziske Trykkeri, ophæves herved«,

først blev debatteret, da det i høj Grad vedrørte Dagsordenen. Forsamlingen bifaldt enstemmig at sætte dette Forslag først under Debat. Efter at Formanden kort havde anbefalet at stemme for Forslaget, udtalte *Emil Petersen*, at Schultz' Personale i sin Tid godt vidste, hvilken Indflydelse deres Særstilling vilde medføre. Men Personalet havde ment at være bedst tjent med at følge deres Principal; det lod til, at denne Mening ikke havde holdt Stik. Taleren mindede om Kancelliraad Schultz' Optræden paa Snell-Festen, hvorledes han den Gang udtalte, at det vilde være ham en Glæde at bidrage sit til at fremme Tarifsagen, og saa var han den Første, som svigtede sine Kolleger, og hvad mere var, han tog vore Kolleger med sig. Det Skridt, Personalet nu har gjort, kunde de lige saa godt have gjort den Gang, og det var en stor Fejl, naar de i sin Tid mente, at 40 Sættere kunde dominere Københavns Typografer. — *C. F. Rasmussen* udtalte sig skarpt imod Personalet og fandt Bergenholz' Udtalelser i »Typ.-Tid.'s« sidste Nr. meget vage. — *Kryger:* Det Schultziske Personale skadede os den Gang overordenlig meget, og netop paa en Tid, hvor de burde have støttet os, af den Grund anbefalede han at tage varsomt mod det fremsatte Forslag. — *Formanden* anbefalede atter sit Forslag, medens *Stiedl* ikke ansaa denne Forsamling berettiget til at afgøre Spørgsmaalet. Hertil bemærkede *Formanden*, at Generalforsamlingen baade var lovlig indvarslet og beslutningsdygtig. — *N. Hansen* støttede i varme Udtryk Formandens Forslag og omtalte det lysende Eksempel, Schultzianerne i 1876 havde givet os. Hvad de den Gang gjorde, var et godt kollegialt Træk. Naar de Herrer mener, at Tarifen nu er god, kunde vi ogsaa optage dem paany. — *Thorvald Nielsen* sluttede sig fuldstændig hertil; Kolleger med en saadan hæderlig Fortid kunde vi ikke nægte Adgang. Taleren fandt saa meget mindre Grund hertil, som Tarifen alt var brudt flere Gange, og egenlig ikke kunde siges mere at være den Ordning, vi vedtog i 1884. — Paa Foranledning af en Taler om, hvorvidt Schultzianerne vilde indmelde sig i vor eller i den ny Forening, udtalte *Formanden*, at man ikke her kunde tage Hensyn til, hvad Folk vil gøre eller ikke gøre. »Den typ. Forening« har erklæret Udelukkelsen, følgelig er det kun den, der kan hæve denne igen. Finder d'Hrr., at deres Interesser bliver bedre varetagne i den ny Forening, saa faar de indmelde sig i denne. Sagen var altsaa ganske simpel. — *Kryger:* Naar et Personale løsriver sig fra den faglige Organisation, er det forkert; naar et Personale som det Schultziske løsriver sig, er det dobbelt forkert. Han vilde ikke stemme mod deres Genoptagelse, men samtidig vilde han dog ikke være med til at give dem en glat Indmeldelse. De kunde ikke altid leve paa Lavrbærrene fra 1876. Taleren havde Hr. Schultz' personlige Ord for, at Tarifen ogsaa skulde blive indført i dennes Trykkeri, hvis Personalet ønskede det. — *C. F. Rasmussen:* D'Hrr.s Særstilling havde givet Anledning til mange Kollegers daarlige Handlemaade. — *Emil Petersen* samstemmede fuldstændig med Kryger. Personalet burde vide, at de havde forset sig, at de havde brudt vor Organisation. Han ønskede, at Referatet fra Generalforsamlingen i den Anledning blev saa fyldigt som muligt.

Derefter sattes Forslaget under Votering og blev vedtaget mod 9 Stemmer.

Man gik derefter over til selve Dagsordenen.

Formanden var vel vidende om, at Meningerne med Hensyn til dette Spørgsmaal var meget forskellige. Naar han imidlertid agtede at stille et bestemt Forslag, saa var han dog sikker paa, at Forsamlingen ikke vilde antage ham for skruebrækkervenlig. Han tog i denne Sag kun Hensyn til, hvad der gavnede Foreningen bedst. Man burde ikke lade sig lede af Følelser; det var aldrig heldigt. Som Formand for »den typ. Foren.« var Taleren forpligtet til at varetage Foreningens Tarv, og derfor burde han ogsaa have et videre Syn end Medlemmerne. Det var nu anden Gang, at Forholdene tvang ham til at fremsætte Amnestiforslag, og det *kunde* se helt underligt ud, men som det første Gang var Foreningens stærkere Organisation, var det nu Ophævelsen af Rigsdagstrykkeriets Blokade, der tvang ham dertil. Han maatte dog udtrykkelig bemærke, at blandt de ca. 40 Skruebrækkere, der nu fandtes, var der adskillige, som han aldrig vilde være med til at optage, navnlig dem, i hvis Blod det ligger at være Forrædere. Tiden for Udstædelsen af Amnesti var nu inde. Det var ikke Pengespørgsmaalet, han tog i Betragtning; det gjaldt mere for ham, at disse Folk gaves Lejlighed til at blive gode Kolleger. Beklageligt er det, at det navnlig er Provinserne, der leverer os saa mange »Brækkere«, men Ukendskab med Forholdene hos disse unge Mennesker turde maaske være en Undskyldning; navnlig udmærkede Bornholmerne sig, men paa deres Ø fandtes ikke Spor af Organisation. Taleren fastholdt til Slutning, at kun Fornufthensyn foranledigede ham til at fremsætte følgende Forslag:

»Der udstædes Amnesti for de Sættere, som kun én Gang har optaget Arbejde i Rigsdagens Sætteri, hvorimod de Typografer, der flere Gange har gjort sig skyldige i dette Forhold, fremdeles forbliver udelukkede fra Foreningen.«

Emil Petersen: Jeg forstaar selvfølgelig godt den ærede Formand, naar han som Indehaveren af en saa betroet Stilling anfører sine Fornuftgrunde, men for den store Flerheds Skyld vilde Taleren anføre sine Grunde: Hvilken Garanti er der for, at de samme unge Mennesker efter 8 Dages Arbejdsløshed atter optræder imod os? Gifte Medlemmer havde søgt Arbejde ved saa at sige alt udenfor Faget, kun for ikke at tage Arbejde hos Schultz. Her maa der statueres et Eksempel, thi ellers kunde disse Folk sige: hvad gør det, at vi tager Arbejde paa blokerede Sætterier, efter 6 Ugers Forløb bliver vi jo amnesteret. Hvorfor kunde saadanne ikke tage deres Foreningsbog og rejse, saalænge de daarlige Tider varede? Taleren mente til Slutning, at Hr. Schultz bar Skylden for at have frembragt disse Forhold. Talerens Foredrag blev jævnlig afbrudt af Bifaldsytringer. — *C. F. Rasmussen* talte ligeledes mod Forslaget. — *Louw* sluttede sig i Et og Alt til Emil Petersen angaaende disse Personers Tænkemaade om det ufarlige i at optræde, naar en saa hurtig følgende Amnesti blev givet. Han kendte de Omtaltes Karakterløshed, og de, der kendte den, stolede aldrig paa dem. Vi staar os bedst ved at undvære disse; thi vi har ikke Brug for slige Medlemmer. — *Formanden:* I Konsekvens med de faldne Udtalelser burde man ogsaa nægte at arbejde sammen med saadanne Personer (hør!),

men han var dog ikke blind for de heraf opstaaende Vanskeligheder. Indtil nu havde kun ét Trykkeri nægtet Samarbejde med Skruebrækkere, ellers tydede det paa, at man gjorde mere end arbejde sammen med dem. Han hadede saa godt som nogen alt Skruebrækkeri, men maatte alligevel tage Fornuften til Hjælp. Vi kom maaske alligevel senere eller tidligere til at udstæde Amnesti; vi kunde f. Eks. godt have ventet til Efteraaret, men saa vilde rimeligvis Skruebrækkerne sige, at vi fløjtede for dem. Taleren fastholdt, at Amnestien ikke kom til at gælde alle. Blev dette Forslag forkastet, vilde han sige, at det ganske vist var et brillant kollegialt Udslag, men saa maatte vi ogsaa tage Følgerne. — *Kryger* ønskede helst, at man lod denne Sag vente. Man burde se, hvad den nye Forening vilde gøre. For øvrigt var han af den Mening, at de ikke burde optages. — *Formanden* kunde oplyse om, at den ny Forening vilde rette sig efter hvad vi her afgjorde. — *N. Hansen* udtalte sig for, at vi udsatte denne Sag til en senere Generalforsamling. — *C. F. Rasmussen:* Vi bør vise, at vi er Mænd og vil handle energisk. Lad os ikke optage nogen af dem, som optog Arbejdet i Rigsdagen efter at vore Kolleger maatte gaa derfra. — *Thorvald Nielsen:* Naar Formanden antog, at vor Afgørelse vilde bestemme den nye Forenings Optræden i samme Sag, frygtede han ikke Konsekvenserne. Han støttede ethvert Forslag, der gik ud paa at nægte Skruebrækkere Adgang. — *Louw* saa en Fare for Foreningen i dette Forslags Vedtagelse. De Ideer, Foreningen hidtil havde akcepteret, vilde saa være haabløse og Foreningens Organisation blive truet. — *Rasmussen* (Styrelsesmedlem) støttede Forslaget, idet han navnlig omtalte det praktiske Hensyn, som desto værre, maatte man sige, talte derfor. — *Walther* ønskede en Udelukkelse paa 5 Aar for de Herrers Vedkommende. — *Emil Petersen* kunde ikke antage Formandens Mening om de Konsekvenser, som vilde følge af en Forkastelse af Forslaget. Han kunde godt staa ved Siden af en Skruebrækker uden at tale til ham, undtagen i Forretningssager. Taleren saa ligeledes en Fare for Foreningen, naar den efter en saa kort Tid atter optog de Folk, som havde svigtet dens Principer. Hans sidste Bemærkning skulde derfor være: Lad os nu stemme dem ud (Stærkt Bifald).

Flere Talere havde derefter Ordet. *Jul. Hansen, Stiedl* og *Louw* talte imod, medens *Pedersen* (Styrelsesmedlem) nærmest støttede Formandens Forlag. Derefter vedtoges Afslutning med de indtegnede Talere. *Formanden:* Det er første Gang jeg staar i Opposition til Generalforsamlingen. Stemningen her viste vel, at hans Forslag ikke vilde blive vedtaget, men denne Stemning glædede ham alligevel.

Der var indkommet et *Forslag* fra d'Hrr. *Stiedl, Wendt* og *Rasmussen* om en Udelukkelse paa 3 Aar for de omtalte Personers Vedkommende. — *Stiedl* anbefalede kort Forslaget. — *Kryger* udtalte sig om det uhensigtsmæssige i Forslaget og vilde stemme imod det. — *Emil Petersen* anmodede d'Hrr. om at tage det tilbage. Forslaget blev derefter taget tilbage, ligesom ogsaa Formanden tog sit bestemte Forslag tilbage. Derefter sattes Dagsordenens Spørgsmaal, *om der skal udstædes Amnesti for Rigsdagssætterne?* under Afstemning og *forkastedes enstemmigt.* Enkelte afholdt sig fra at stemme.

Thorvald Nielsen motiverede et »Leve« for Formanden. Man burde i dennes Stilling i Dag ikke se andet end den virkelige Interesse, han nærede for Foreningen.

Formanden takkede for dette med et kraftigt besvaret Hurra for Foreningen. Med stærke Leveraab for Dirigenten hævedes Generalforsamlingen. *d—n.*

Den typografiske Forening.

Ny Medlemmer.

Christlieb Sylling (har tidl. været Medlem), *Karl Ertel* (udl. 1878 i Rønne, har siden Sommeren 1884 arbejdet hos Schultz og ikke tidligere været Medlem af nogen Forening); begge arbejder hos Schultz.

Christian Jensen (udl. d. 1. Maj 1888 hos Olsen i Storehedinge), *Ferdinand Keil* (har tidl. været Medlem); Triers Bogtrykkeri.

Indvendinger mod Optagelsen maa ske senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

F. August Pødenphandt (sidst arb. i Aarhus; Kihls Bogtrykkeri).

H. P. Tollesen (sidst arb. i Svendborg; Triers Bogtrykkeri).

Rasmus Jensen (sidst arb. i Nykøbing F.); *Vilhelm Emil Jørgensen* (sidst arb. i Roskilde; Nielsen & Lydiche).

William Stæhr (sidst arb. i Aarhus; S. L. Møller & Thomsen).

Fritz J. Nielsen (sidst arb. i Aarhus; Calberg sen.).

Sammenkomsten d. 24. og 25. Juni.

Ved Rejsestipendieforeningens Mellemkomst er det lykkedes os at faa *Kouponkortene* til at gælde *for hele Ugen* (altsaa fra Søndag d. 24. Juni til Søndag d. 1. Juli, begge Dage inkl.), dog med den Undtagelse, at de 3 Besøg paa den store Udstilling allerede maa sluttes om Tirsdagen.

De københavnske Deltagere gøres opmærksom paa, at Tidsfristen for deres Anmældelse *udløber i Morgen (Lørdag).* Ved Anmældelsen maa Beløbet indbetales. Ligeledes henledes gentagende deres Opmærksomhed paa, at de kan faa *Kouponkort* til de forskellige Seværdigheder (med Undtagelse af den store Udstilling) for Kr. 1.75. *Udvalget.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 bedes hele Koret møde til *Generalprøve* samt medtage Udstillingskantaten.

Styrelsen.

Efterlysning.

Cirkulæret angaaende Typograf Fachs Begravelse og Søns Konfirmation efterlyses og bedes tilbagesendt til en af Undertegnede. Tillige anmodes de, som endnu maatte have tegnet sig for Bidrag, om at indbetale disse, da Regnskabet ønskes afsluttet.

E. Stiedl, Nielsen & Lydiche. *C. T. Almind,* Nationaltidende.

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Assens, *Carl Christian Hein* (udl. hos Engsig-Karup i Assens d. 1. Febr. 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Nakskov, *P. Christensen* (sidst arb. i Maribo).
Aalborg, *Søren Peter Petersen* (sidst arb. i Hjørring).
Køge, *L. C. E. Randa* (sidst arb. i Københavnh).
Faaborg, *Hans Peter Hansen* (sidst arb. i Odense).
Slagelse, *Johan Georg Lindström* (sidst arb. i Næstved).

Bortrejste Medlemmer.

Rudkøbing, *P. Hansen* til Slagelse (arbejdsløs).
Faaborg, *Søren Gustav Larsen* til Ærøskøbing (Svendborg).
Roskilde, *Vilhelm Jørgensen* til Københavnh.
Middelfart, *Christian Tobiesen.*

ANNONCER

Den grafiske Anstalt

Vesterbrogade 106 b

København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik & Støberi

Kjøbenhavn V.

Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:

Alle Maskiner & Utensilier

henhørende til

Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi

Otto's nye Gas-Motorer

stående og liggende

indrettes også til Drift ved Petroleum

Transmissioner.

Lager af Farve & Valsemasse.

D. Voigt & Co.

Københavnh K. Amagertorv 10.

Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.

Etableret 1870.

Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.

Repræsentanter for:

Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.

Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.

Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.

Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.

Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

Wilhelm Woellmer's

Skriftstøberi

Berlin SW.

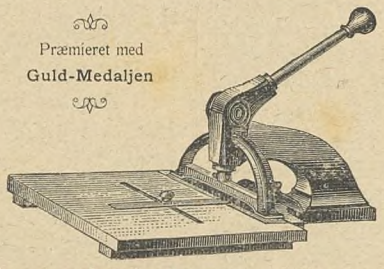
Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Haand-Perforér-Maskine

Præmieret med

Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales

paa det bedste.

Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.

Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.

Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.

Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16 — **Ferd. Maurer & Co.** Maskin-Fabrik.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

THORVALD HAMANN & Co.

HERLUF TROLLESGADE 5

Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.

Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".

Lager af Farver etc.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger

München, Karlsstrasse 104

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

WILHELM GRONAU'S

SKRIFTSTØBERI

BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:

A. C. L. Dewulff

Københavnh K.

Udkommen er:

„Gum"s humoristiske Viser

Nr. 1. Splinterny Halleluja-Vise

(Bekendt Melodi). Pris 10 Øre

Faas hos Foreningens Bud, Hr. *Møller.*

En brugt, men god Hurtigpresse ønskes tilkøbs. Billet, med Oplysning om Størrelse og Pris, mrkt. »8881«, bedes indlagt paa dette Blads Kontor inden 1. Juli.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, Københavnh, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, Københavnh, K.

Københavnh. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 25
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 22. Juni 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Vi byder Eder Kolleger fra Provinserne, som paa Søndag er vore Gæster, et hjærteligt Velkommen og vel mødt i vor Midte. Da vi for 12 Aar siden stævnede Eder hid, var det til Arbejde for at styrke vor Organisation til den paafølgende Kamp, i hvilken vi desværre bukkede under — i Aar er det et fredeligt Stævne med det Formaal for Øje at fremme Solidariteten og udvikle Interessen for vort Fag.

De skønneste Illusioner er bristede — saa vel for Eder som for os; de svundne Aar har været rige paa bitre Skuffelser; men én Følelse har vi bevaret, som vi til vor Fest skal aflægge Vidnesbyrd om: den fælles Solidaritetsfølelse, som Arbejderne Verden over nærer for hverandre, og som — hvor forskellige end vore Anskuelser kan være — vedblivende skal staa med Flammeskrift indridsede i vore Hjærter. Under den Fane samles vi med Tro paa én Gang at bringe lysere og skønnere Tider for vort Fag og os selv.

Rig Lejlighed vil der blive givet Eder til at se forrige Tiders solide og dygtige Arbejde. Vi kan sammen med Eder nyde Fortidens Skatte, glæde os over Forgængeres ihærdige Flid og Kunst. Vor Skyld er det ikke, at Nutidens Frembringelser kun i saa ringe Grad kan staa ved Siden af Fortidens; I véd jo saa godt som nogen, at moderne Produktionsmaade og faglig Dygtighed i Følge Forholdenes Natur vanskeligt kan forenes, og undres vil I derfor ikke ved at se vor Tid saa fattigt repræsenteret som Tilfældet er.

Kolleger! Vi takker Eder, fordi I saa talrigt har efterkommet vor Opfordring til at samles med os; vi véd, hvor svært det for mangen har været at komme ud over de økonomiske Vanskeligheder; kært vilde det have været for os at se endnu flere hos os, men hvis vi ad Aare skulde kalde paa Eder — selv om det da kunde være alvorligere Ting, der stod paa Dagsordenen — er det vort Haab, at Eders Rækker mangefold maa øges; den samme oprigtige Glæde skal I blive hilst med som nu.

Gid der af det Møde, Provinsernes og Københavns Typografer nu stævner til, maatte vokse en saadan Enighedens og Sammenslutningens Aand, at Søndag d. 24. Juni i mere end én Henseende kunde blive en Mærkedag i de danske arbejdende Typografers Historie.

Lad os give hverandre Haandslag derpaa!

Tvungne Svendeprøver.

Idet jeg i Hovedsagen henholder mig til Hovedbestyrelsens sidste Indlæg i denne Sag, skal jeg ganske kort imødegaa de Indvendinger, som Hr. *Carl Olsen*, Slagelse, fremsætter i sidste Numer af »Typ.-Tid.«

Hr. Olsen mener, at Hovedbestyrelsens Motivering vil forekomme mange højst mærkelig. Herom kan jeg ingen Mening have, men sikkert er det, at Hr. Olsens Maade at afkræfte denne Motivering, i hvert Fald synes *mig* højst mærkelig.

Jeg skal paapege, at Hr. Olsen anfører, *at det*, at indføre tvungne Svendeprøver ikke vil blive til Skade for vor Forening, *at* det ikke vil skabe en fast Stok af Arbejdere staaende udenfor Organisationen, *fordi* at Hr. Olsen mener, »at det *maa* blive en Æressag for enhver Principal, at sørge for, at det unge Menneske, hvis Uddannelse han paatager sig, kan bestaa en saadan Prøve, *fordi* Hr. Olsen *haaber*, at en Lærling viser sig at være saa tungnem, at det kan indses, han ikke duer til Faget, »at Principalen vil *anse* det for sin *Pligt* at lade ham komme væk snarest muligt, og endelig *fordi* at Hr. Olsen stoler paa, at det vil blive en Spore for enhver »ærekær« Principal til at tage sig alvorligt af sine Lærlinges Uddannelse. Her gaar Hr. Olsen ud fra nogle Forudsætninger, man desværre ikke er berettiget til at benytte, naar man vil bygge paa et solidt Grundlag. Det er ikke de ærekære Principaler, som vi behøver at frygte saa meget for. Man skal altid gaa ud fra den Forudsætning, at Menneskene ikke er saa gode, som de burde være. De mindre ærekære Principaler i dette Spørgsmaal vil desværre sikkert nok vide at skuffe Hr. Olsens gode Haab og Tro.

Disse paa ovenstaaende Forudsætninger byggede Modgrunde rokker ikke ret meget af, hvad vi har fremsat mod tvungen Svendeprøve. Heller ikke har Hr. Olsen afkræftet, at Nervøsiteten hos de unge kan komme til at spille en Rolle, selv om Opsynet ikke staar hele Tiden og ser paa, hvorledes de arbejder. Spørg hvilken som helst Lærer, og man vil erfare, at det ikke altid er de til dagligdags dygtigste Elever, som svarer bedst Eksamensdagen. Der er altid nogen Feber i Kroppen paa de fleste.

Hvis Hr. Olsen kunde angive en Vej, hvorved Svendeprøverne kunde blive ens bedømte i forskellige Lokalforeninger og anvise, hvilket »noget« der vel nok (yderligere) maa kunne gøres for at *Fordringerne*, der stilles, kan blive »mere ensartede«, end der allerede fra Hovedbestyrelsens Side er gjort, saa lad os faa det at vide. Der er kun ét Middel herimod og det er, at lade en for hele Landet fælles Bedømmelseskomité fastsætte og værdsætte Prøverne. Dette har imidlertid ogsaa *sin* Vrangside, og hvorledes vi end stiller Sagen an, undgaar vi ikke Uretfærdigheder og større eller mindre Uærlighed.

Betegnende i Svendeprøvernes Historie og lidt afkølende paa *deres* Svar, som tror heri at have fundet Universalmidlet mod Haandværkets Kræftskader, turde det være, at det oplystes under et af Fagmøderne i København, at en navngiven Smedemester havde haft en stadig og god Fortjeneste ved at lave Svendeprøver.

Hr. Olsen fremhæver, at det Minimum, Hovedbestyrelsen har sat for Prøverne, maa man kunne forlange af enhver. Men selv med dette lave Minimum har man set, at det har haft sine Vanskeligheder for enkelte at slippe over Snaren, fordi et saadant Minimum er og altid i vort Fag vil være elastisk. Det kan trykkes sammen til mindre og det kan trækkes ud til mere. Men selv bortset herfra er det dog en egen Sag med en saadan Grændse. Hvordan man end vender og drejer sig i den Sag, er det galt. Gør man Fordringerne smaa, saaledes at man kan forudsætte, at de 99 af 100 smutter igennem, saa er Svendeprøverne som saadanne uden Betydning. Skærper man Fordringerne, hvad jeg i Tilfælde af Indførelse af tvungen Svendeprøve for alle vilde anse rigtigt, thi enten skal det være noget eller intet, saa vil flere og flere, efterhaanden som Fordringerne skærpes, ikke slippe igennem og saa vil den Stok af Arbejdere, der staar udenfor vor Organisation, være til Skade for denne og for os.

Det er efter moden Overvejelse, at Hovedbestyrelsen har fraraadet at komme ind paa tvungen Svendeprøve for alle og nægtet at tage Initiativet i denne Sag. Men det staar jo Hr. Olsen frit for at søge Sagen gennemført ved almindelig Afstemning. Vi tvivler ikke om, at det jo sagtens kan lykkes at skaffe de 50 Medlemmer tilveje, som dertil behøves, men vi er overbevist om, at det hverken vil være i Foreningens eller Standens Interesse, hvis Sagen *tvinges* igennem nu, og vi fraraader det fremdeles. Lad os i slige Spørgsmaal gaa sindigt frem og betænksomt tilværks. Lad os i hvert Fald lade det private Initiativ udfolde sig til noget mere end nu og lad *det* først *forberede* Sagen tilstrækkeligt.

Paa Hovedbestyrelsens Vegne
Harald Jensen.

„Arbejdervenlighed".*)

I »Typograf-Tidende«s Nr. 23 findes under ovenstaaende Overskrift en lille Opsats, der vedrører undertegnede, og som indeholder et saa lidet Kvantum Sandhed i Forhold til de Urigtigheder, der findes, at jeg finder mig foranlediget til at ledsage den med de nødvendige Berigtigelser.

I Opsatsen meddeles, at »Hr. Vogel-Jørgensen havde bl. a. tilbudt at ville indstille et Numer af Bladet, saafremt Hr. Bondegaard vilde det samme«, og, hedder det videre: »Hr. Bondegaard gik ind paa at indstille et Nr. af sit Blad, naar Typograferne blot kunde faa Venstrebladet »Fyns Tidende« til ligeledes at indstille et Nr.« Derefter beklages, at jeg ved anførte

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Fremgangsmaade har »opnaaet at indskrænke de svendborgske Deltageres Ferie« for at gøre Besøg paa Udstillingen med en Dag.

Disse tre Paastande er tre Usandheder, hvad forhaabenlig vil fremgaa af følgende:

1. Jeg er aldeles uvidende om, hvad Hr. Vogel-Jørgensen har tilbudt med Hensyn til at indstille Numre af sit Blad i Anledning af Udstillingen. Hr. V.-J. har hverken selv eller ved nogen Befuldmægtiget nogen Sinde forhandlet Spørgsmaal af den Natur med Undertegnede.

2. Jeg har aldrig bedt Typograferne eller nogen anden at være min Mellemmand ved en eventuel Forhandling mellem »Fyns Tidende« og mig angaaende samme Spørgsmaal.

3. Heller ikke har jeg indskrænket nogen Typografs Udstillingsferie ved det Trykkeri, hvis Ledelse jeg har med at bestille, og hvordan andre herværende Trykkerier indretter sig med deres Personale, tør forhaabenlig betragtes som en mig uvedkommende Sag.

Svendborg, den 12. Juni 1888. *A. C. Bondgaard,*
Redaktør af »Svendborg Avis«.

Forening for Boghaandværk.

Mødet paa Søndag tegner til at blive ualmindelig interessant. Ved Bibliothekar, Dr. phil. *Chr. Bruun's* Velvilje er det lykkedes Foreningen at kunne fremlægge saadanne Sjældenheder som Mainzer-Tryk af *Johan Fust* og *Peter Schöffer*, et Aflads-Brev trykt paa Pergament 1454, en Del af Bibelen paa Latin, med 42 Linjer paa Siden, antagelig trykt i Aarene 1455—56 samt en af de tidligst trykte tyske Bibler, trykt 1461 af *Heinrich Eggestein* i Strassburg; endvidere vil man finde Skrifter omhandlende Bogtrykkunstens Opfindelse og nogle Afbildninger af de ældste Bogtrykpresser; for vore Kolleger fra Provinserne vil den for Københavnerne kendte Benedicht-Udstilling være repræsenteret ved to af hans bedst trykte Bøger — alt i alt en ganske overordenlig sjælden Samling.

Arbejderne har utvivlsomt stor Anledning til at være Dr. Bruun særdeles taknemmelig for hans aldrig svigtende Interesse for vort Fag. Foredraget begynder *Kl. 1 præcis;* man bedes møde betids, *da Dørene lukkes præcis.*

Mødet afholdes, som man vil se af Bekendtgørelsen, i *Teknisk Selskabs Skole, Ahlefeldtsgade 2.*

Typografernes Sammenkomst i København
d. 24.—25. Juni 1888.

Den 24. Juni:

Kl. 11 pr.: Frokost paa »Sommerlyst«.

Kl. 1: Udstilling og Foredrag i »Forening for Boghaandværk«.

Kl. 3: Besøg paa den store Udstilling.

Kl. 6 (paa »Sortedamslund«): Koncert af Sangforeningen. Kl. 6¾ pr.: Middag. Derefter Assemblé.

Kl. 11: Punschebord, hvorefter Dansen fortsættes til Kl. 3.

Den 25. Juni:

Om Formiddagen: Besøg paa Frederiksberg Papirfabrik og flere større Bogtrykkerier. Besøg paa den store Udstilling (med Frokost i Tivoli). Derefter besøges den franske Kunstudstilling samt de øvrige Seværdigheder, som Kouponkortene giver Adgang til.

Om Eftermiddagen atter Besøg paa den store Udstilling, sluttende med et Afskedsglas i Tivoli.

Festtegnet maa bæres synligt.

Medens Tegningen for Kouponkort, Frokost og Middag er sluttet, kan der dog endnu (til i Morgen Aften) modtages Bestillinger paa *Festtegn* (1 Kr. for en Herre, 50 Øre for en Dame).

Kun Udøvere af Typografien med deres Damer kan deltage.

Rud. Bøhm, *Dahlquist,*
P. Christensen, *Vald. Carlsen,*

FORENING·FOR·BOGHAANDVÆRK·

MØDE: Søndag d. 24. Juni 1888 Kl. 1 i **Teknisk Selskabs Skole, Ahlefeldtsgade 2.**

Foredrag af Bibliothekar, Dr. phil. *Chr. Bruun*: Den nyeste Tids Undersøgelser om Bogtrykkerkunstens Opfindelse — med Udstilling.

NB. I den nærmeste Tid vil Medlemskort blive omdelt samt Opkrævningen af Kontingentet for 1ste og 2det Kvartal foretaget. Trykkerier, som endnu ikke har indsendt Medlemsliste, bedes godhedsfuldt hurtigst besørge det.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10: Sidste Prøve.

Søndag d. 15. Juli bliver, efter Indbydelse til Sangforeningen fra Malmø, en Sammenkomst mellem skaanske og danske Typografer i Helsingborg og Ramlösa. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Aarhus, *Anton Thyregod Jensen* (udlært i Aktieforeningens Bogtr. i Aarhus d. 9. Juni 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, *J. P. Jensen* (sidst arb. i København).

Do. *Carl Sørensen-Hald* (sidst arb. i Stege, arbejdsløs).

Vejle, *J. P. Jonassen* (sidst Militær).

Horsens, *N. Mortensen* (sidst arb. i København).

Viborg, *Frederik Møller* til København (Militær).

ANNONCER

Den grafiske Anstalt

Vesterbrogade 106 b

København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

CHR. HOSTMANN

CELLE (HANNOVER)

Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos

Adolph Wulff

Kongens Nytorv 6

København

Importør af Durable Valsemasse.

Repræsenteret ved:

Herr Alb. F. Michaelsen

Holbergsgade 14.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger

München, Karlsstrasse 104

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

W. STAHR

Etableret 1876

København — Gothersgade 81

Værksted for

Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer

Transmissionsdele leveres

Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

JUST WARBURG

TOLDBODGADE 11

KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig

Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer

Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig

Skriftstøberi, Messinglinjefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik & Støberi

Kjøbenhavn V.

Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:

Alle Maskiner & Utensilier

henhørende til

Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi

Otto's nye Gas-Motorer

stående og liggende

indrettes også til Drift ved Petroleum

Transmissioner.

Lager af Farve & Valsemasse.

Wilhelm Woellmer's

Skriftstøberi

Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

WILHELM GRONAU'S

SKRIFTSTØBERI

BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:

A. C. L. Dewulff

København K.

En brugt, men god Hurtigpresse ønskes tilkøbs. Billet, med Oplysning om Størrelse og Pris, mrkt. »8881«, bedes indlagt paa dette Blads Kontor inden 1. Juli.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Pilestræde 36, København, K. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 26 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 29. Juni 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Typografernes Sammenkomst

d. 24. og 25. Juni.

Provinskollegernes Ankomst.

Det blev en koghed Dag. Stenbroen brændte under Fødderne paa én; man gispede og stønnede og selv om man var Himlen taknemlig for, at den ikke trakterede Typograferne med vaade Varer, fandt man dog, at dette her var nok saa slemt; i hvert Fald hjalp det ikke til at gøre det i Forvejen anstrængende Program mindre anstrængende. Feststemning var der dog det meste af Turen, lige fra Morgenstunden — og det maaske i højeste Grad — til den sene Aften; men spillevende viste man sig ogsaa de sene Aftentimer, hvor man nød godt af »Sortedamslund«s Værts udsøgte Høflighed og Gæstfrihed; Typograferne vil mindes ham i lang Tid.

Henad Kl. ni rullede det første Tog ind paa Banegaarden med den sorte Kunsts Sønner. Det var de sindige Jyder, som fornøjet svingede med Hattene — livligt hilsede af Københavnerne. Trods den anstrængende Rejse — den lummerhede Nat havde umuliggjort al Søvn — var der ikke Spor af Træthed at bemærke; støt og stilfærdigt udvekslede de Haandtryk. Saa gik det Slag i Slag, til Slut Sjællænderne. I Galop gik det til »Sommerlyst«s svale Sale, hvor store velbesatte Borde vinkede i Møde; uden mange Formaliteter bænkede man sig rundt omkring og stak paa Varerne.

Frokosten.

Humøret var oppe; det var en Lyst at høre den muntre Latter og de fornøjede Tilraab, gamle Bekendte hilstes med. Den store Sal var propfuld — 300 Deltagere taltes der —; stod man udenfor i Haven, var det som en Bikubesværms Summen — ustandselig og uophørlig. Dog — med et stiller det af; man hører Dirigenten, Hr. *Vald. Carlsen* gøre nogle korte Meddelelser; saa bruser Sangen fra 300 Struber ud i Rummet for at ende i jublende Hurraraab for Forfatteren — atter lydløs Stilhed; det er *Albert Auener,* som byder Velkommen.

Nu kommer der først rigtig Fart i Tingene. Der raabes Hurra — ikke synderligt taktfast, men det er lige som en Glæde, der *skal* have Luft — saadan bæres Jubelen ud i Luften med Klinken til højre og venstre og hjærtelige Haandtryk rundt om. *H. F. Rasmussen* fra Kolding fortæller under Munterhed, at hans Mæle er gaaet fløjten paa Storebælt, hvad dog ikke forhindrer ham i korte Ord at takke Københavnerne for den hjærtelige Modtagelse; endnu en Mængde Talere, iblandt hvilke Den typ. Forenings Formand, *Rud. Bøhm*'s Tale for *Harald Jensen* hilses med endeløs Jubel og ledsages af Forslag om en telegrafisk Hilsen til Dansk typ. Forenings forhenværende Formand. Til Slut rejser *Hvidtfeldt*'s rolige Skikkelse sig nede i et Hjørne af Salen, og med en ejendommelig Sindighed og Støthed takker han Københavnerne og ønsker med et Tonefald, som klinger usminket oprigtigt, en snarlig Sammenslutning af Københavns Typografer. Og atter genlyder Salen af begejstrede Hurraraab.

Man bryder op. I vild Flugt styrter man ned i Haven, og stablet op af hinanden og oven paa hinanden fotograferes man, medens den ene Bemærkning krydser den anden. Endelig er man færdig — i smaa Klynger vandrer man nu til det faglige Møde i

Forening for Boghaandværk.

Man savner noget Industriforeningens høje og rummelige Sal, men er paa den anden Side den tekniske Skole taknemlig for Huslyet. Man flokkes om de udstillede Bøger, beundrer særlig den 42-linjede Bibel, Afladsbrevet og *Nic. Jenson*'s Tryk, hører saa med en Ro og Andægtighed, som har maattet fryde Dr. *Bruun,* dennes vægtige Indlæg for hans Opfattelse af *Gutenberg* som Bogtrykkunstens Opfinder. Vi skal i et senere Numer bringe et udførligt Referat af Dr. Bruuns højst interessante Foredrag; Bifaldet falder som Plaskregn, da Dr. Bruun slutter med at proklamere Dagen som *St. Hans Gutenberg*'s Dag.

Paa Udstillingen.

Kl. 2½ skal man træffe Damerne. Men hvem der ikke møder er dem; Mændene er godt kendt fra tidligere Lejligheder for deres Punktlighed —

her tager man Revanche. Man styrer straks Kursen til den grafiske Afdeling og gaar — trods Varmen — alt efter i Sømmene. Ikke mindst Opmærksomhed vækker dette Blads Bogtrykkers Udstilling. Maskinhallen besøges derefter og henad Kl. 5½ vandrer man til Sortedamslund — stadigvæk med Dampen oppe.

Paa Sortedamslund.

Typografernes Sangforenings Koncert er ualmindelig vellykket. En sand Bifaldsstorm hilser Kapelmusikus *Schjørring*'s og Operasangerinde *Quiding*'s Præstationer; det er denne Arbejdernes umiddelbare Glæde, som giver sig Luft, og som er Kunstnerne mange Gange kærere end et raffineret Publikums Anerkendelse. Klokken bliver mange, Værten utaalmodig (!) — endelig nu gives Signalet til at gaa til Bords. Maven kræver sin Ret — Dagens Besværligheder gør sig gældende; man glæder sig ved Tanken om for 2 Kroner at skulle svælge i lukulliske Nydelser. Værtens Opfattelse gaar imidlertid ud paa, at den uudholdelige Varme har indvirket saa meget paa Gutenbergs Sønners Appetit, at han foreløbig ikke behøver at tilfredsstille den. Man venter og venter — da pludselig begynder man at konkurrere med det uden for placerede Orkester: en livlig Tallerkenvals begynder. Endnu en Pavse — atter Tallerkenvals —, trods Dirigentens faderlige Formaning endnu en Omgang . . . endelig styrter de sveddryppende Opvartere til de utaalmodige, og Ordenen er genoprettet. Sangen til »Den typografiske Stand« i en ganske karakteristisk Udstyrelse, frasét en ubegribelig Fejl, deles om og kort efter toner Sangen ud i den lumre Sommereftermiddagsluft.

Sangen forstummer og *P. Christensen* tager Ordet:

Naar jeg efter ringe Ævne opfylder det Hværv, jeg med Fornøjelse har modtaget af Komitéen, er det ikke min Mening i Festbegejstringen at slaa en tyk Streg over det, der til daglig klages over. Tænker man sig et Øjeblik tilbage til den Tid, da Gutenberg trykte sine Bøger og drager man en Sammenligning mellem Fortidens og Nutidens Arbejder, maa man vel sige, at der paa langt nær er noget Forhold imellem de tekniske Hjælpemidlers Fremskridt og det Arbejde, der nu leveres. Man har ikke Indtrykket af, at alle gør sin Gerning paa rette Maade, der er ikke nogen Fremgang at spore, man kan være glad ved; vi lever i en Forfaldsperiode i vort Fag. Men spørger vi nu: er dette Arbejdsgivernes eller Arbejdernes Skyld, da lyder Svaret: hver har sin Del af Skylden, ingen af Parterne kan skyde hele Skylden over paa hinanden og derfor maa ogsaa hver især blandt Arbejderne og Arbejdsgiverne gøre sin Pligt og søge at gøre sit yderste for at fremme Faget.

Vi saa i Dag Skønheden og Harmonien i forrige Tiders Kunst. Skal vor Fest have nogen Betydning, maa vi først og fremmest søge at fyldestgøre disse Fordringer — uden dette naar vi ikke frem, uden dette vil vi ikke høste nogen Frugt af vort Arbejde. Men saalænge der er Enighed mellem Foreningerne om at fremme Faget, saa længe har vi dog maaske Betingelser for at kunne udrette noget godt. Lad os drikke et Glas paa, at Arbejdsgivere og Arbejdere maa have Forstaaelsen af Haand i Haand at arbejde sammen for at hæve det typografiske Fag. (Rungende Hurra.)

Nede i en Krog af Salen raser Slagets Gang. Vrede Blikke veksles med Betjeningen — som vel er den uskyldigste af alle Parter — vrede Ord falder fra begge Sider; enkelte fornærmes. Men man glider hen over det hele; Lystigheden stiger og snart genlyder den store Sal af munter Latter og Skæmt. Atter lyder Dirigentens manende Røst; man synger atter — denne Gang for Provinskollegerne. Derefter tager *Rud. Bøhm*, hilset med livligt Bifald, Ordet:

Der var for nogle Dage siden en tysk Kejser, som sagde: jeg og Arméen vi ere ét; jeg kan sige Dem, uden forøvrigt at drage Sammenligning, at vore Sympathier er fælles, vore Tanker ere de samme; I er jo fuldt saa gode Kolleger som Kollegerne i København. Vi har kaldt Eder hid dels for at udveksle Tanker med Eder, og dels for at gøre Eder bekendt med de Skatte, vi i Dag har beundret. Vi takker Eder, fordi I er mødt i et saa stort Antal som sket, og haaber I fremdeles sammen med os vil arbejde paa at hæve Standen. Et Leve for vore kære Gæster i Dag!

Saasnart Bifaldet har lagt sig, stiger der fra Salens forskellige Sider et fælles Raab om Mad. Musiken kæmper en fortvivlet Kamp med de utilfredsstillede Gutenbergssønner, som ivrigt banker løs paa alt, hvad der har Lighed med Porcellæn. Alt drukner i dette Virvar, ingen vil høre paa Talerne; *Carl Lassen* pløjer sig møjsommeligt gennem Forsamlingens Uro; hans Leve for Forening for Boghaandværk's Fædre, Justitsraad *Bruun* og Xylograf *Hendriksen* høres kun af de nærmeste. Kun vor svenske Kollega *Wilhelmsson* fra Stockholm, vort Broderorgan Typograf-Tidnings Redaktør, faar nogenlunde Ørenlyd til at bringe en Hilsen til Danmarks Typografer; medens *Findling*'s, Nyborg, *L. V. Hansen*'s og *Dahlquist*'s Taler drukner i Uroen; men saa snart der gives Anledning til at synge eller raabe Hurra i Fællesskab, da bruser det gennem Salen som et oprørt Havs Bølgeslag.

Ikke en Gang Xylograf *Hendriksen*'s Tale for Skaalen hører man paa i Ro. Man vil fortryde det, naar man hører det omtrentlige Indhold:

Der blev før vist mig den Ære at drikke min Skaal sammen med Dr. Bruuns; De drak den for os som Stiftere af Forening for Boghaandværk. Hvis Dr. Bruun havde været yngre, var det naturligt, at han havde ført an i denne Sag; men overordentlig glade maa vi jo være over at se Dr. Bruun trofast hjælpe os, hvor han kan være os til Nytte. D'Hrr. har i Dag sunget og talt om Gutenbergs Banner; jeg kender det ikke; han har intet sat sig i denne Tid. Der var paa den Indbydelse, vi udsendte for at danne Forening for Boghaandværk, en Frise, hvor to Vingegriffe laa og hvæsede mod hinanden; og jeg har hørt Folk sige, at de undrede sig over, at jeg kunde bruge en saa tysk Vignet. Det er mig en Gaade, hvor forstandige Folk kan føre saadan Tale; thi denne vingede

Grif er et af Bogtrykkets ældste Mærker. Den findes i udvandet Skikkelse i vor Tid; betragt en af Sangene i Dag, og De vil finde den, stikkende Halen mellem Benene. Lad os drikke et Bæger paa, at den atter stolt og dristigt maa rejse Nakken; et Leve for, at vi maa faa Bogtrykket tilbage i sin stolte, frejdige og skønne Oprindelse!

Kort efter hæves Bordet; man samles nu efterhaanden i den store Sal, hvor Dansen gaar livligt. Kl. 12 bænkede man sig om Punschebordet; muntre Sange fremkalder kraftige Hurraer og Taler holdes i det uendelige. Derpaa gaar det atter løs med Dansen, lige til Solens Straaler blinker de blege Ansigter i Møde.

Mandag d. 25. Juni.

Det kneb med at rejse den trætte Krop. En rask Beslutning — saa i Tøjet og i Løb til de forskellige Samlingspladser; de største Trykkerier besaas. Om Aftenen traf man sammen til et Afskedsbæger i Tivoli. Man mærkede i de Afskedsord, de forskellige Provinstypografer udtalte, en Længsel efter atter at se Københavns Typografer enige i én Forening og vor svenske Kollega *Wilhelmsson*'s Tale for Danmarks Typografer med Forstaaelse af Tidens økonomiske Grundidéer vandt udelt Tilslutning, lige som ogsaa *H. F. Rasmussen*'s Afskedstak til Københavnerne vakte stor Begejstring. Kl. 9 fulgtes de afrejsende Kolleger paa Banegaarden.

I den lune maaneklare Sommeraften sad der rundt om Smaaklynger i Diskussion om Festdagene og deres Betydning.

Og Maanen smilede skeptisk ned til Gutenbergs Sønner.

„Følgeværdigt for Principaler".*)

I.

Bogtrykker *C. J. Rye* i Randers har tilstaaet sine Typografer 8 Dages Ferie til at besøge København i, saaledes at de faste Typografer faar den fulde Ugeløn (22 Kr.) og Beregningssætterne hver 20 Kr. Der vil komme én til at rejse, saaledes at han kan overvære Fagmøderne. ?

II.

Det er sikkert med Glæde, at man i de sidste Numre af »Typ.-Tid.« har sét, hvorledes en Del Principaler Landet over har vist en prisværdig Humanitet overfor deres Typografer ved ikke alene at give disse fri Rejse til Udstillingen i København, men ogsaa at holde dem skadesløse for Tab af Arbejdsløn i de Dage, Rejsen varer. Det glæder mig at kunne tilføje endnu et Eksempel, idet Hr. Bogtrykker *Fr. Thillerup* i Odense uopfordret ligeledes har tilbudt sine Typografer oven nævnte Understøttelse. *F.*

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

En nødvendig Rettelse.

I »Typ.-Tid.«s sidste Nr. findes i en Korrespondance fra Randers ang. en Diskussion i den derværende Lokalforening bl. a. følgende: »..... at Svendeprøve-Aflæggelse af alle Ny-Udlærte, forinden de kunde optages i Foreningen (»Dsk. typ. Foren.«), vilde være et væsenligt Skridt til en bedre Uddannelse af de unge Mennesker..... Alle Talere var enige om en Lovændring i denne Retning.....«, og videre hedder det, at »Kolding har jo udtalt sig om denne Sag i samme Retning«.

For at ikke Kolding Lokalforenings Standpunkt i denne Sag oftere skal blive mistydet, er det nødvendigt her at fastslaa: *»Kolding har bestandig indtaget den Stilling, at man ad Frivillighedens Vej ønskede Svendeprøve aflagt, uden at dette skulde være Betingelse for at kunne optages i »Dsk. typ. Foren.«.* *H. F. R.*

Forskelligt.

Gruppebilledet fra Frokosten paa »Sommerlyst« er nu kommet i Handelen og kan bestilles hos Rud. Bøhm, Smedegade 3, 3. Sal, N. Prisen pr. Ekspl. er 2 Kr. Til Provinserne forsendes Billedet mod Postforskud.

Foreningen for danske Bogtrykkeres Sammenkomst med Landets Bogtrykkere — der var mødt 22 — fandt efter Bestemmelsen Sted i Dagene fra den 24.—29. Standens faglige Interesser hævdedes ved et Foredrag af en Hr. cand. *Levysohn* om Papir; endvidere serveredes Frokoster paa forskellige Steder samt Middag paa Klampenborg — alt i alt en Sammenkomst, om hvis varige Resultater ingen bør tvivle.

Den typografiske Forening.

Formandens Adresse er indtil videre: **Smedegade 3, 3. Sal, N.** Samtlige Breve, vedrørende saa vel Foreningen som »Typograf-Tidende«, bedes for Fremtiden sendt dertil.

Typografernes Sangforening.

Efter Indbydelse af Typografer i Helsingborg, Malmø og flere svenske Byer foretager Sangforeningen *Søndagen d. 15. Juli* en

Udflugt til Helsingborg og Ramlösa,

hvortil Medlemmer og besøgende *Typografer* herved indbydes. Turen er *kun* for Herrer.

Afrejse her fra Byen med første Skib til Helsingborg, hvor den *medbragte Frokost* nydes i Fællesskab med de svenske Kolleger; derefter beses Byens Seværdigheder, hvorpaa man pr. Jernbane tager til Ramlösa, hvor Middagen (à 2 Kr.) serveres. Efter Middagen

afholdes Punschebord (hvortil Kjøbenhavnerne indbydes) og event. Dans.

Prisen for Deltagelsen (Dampskibsbillet samt Middag) vil blive omkring 4 Kr. og erlægges ved Tegningen, som finder Sted hos Sangforeningens Bestyrelse og sluttes *Lørdag d. 7. Juli Kl. 10 Aften i Søfryd.* Tegningen maa ske samlet for hvert Trykkeri.

Styrelsen.

Fremlysning.

Ved Festen i Søndags i »Sortedamslund« er fundet et *Cigar-Etui* samt en *Medalje* fra Roklubben »Glimt«. Begge Genstande kan afhentes hos Formanden.

Dansk typografisk Forening.

Afstemningen over Foreningens fremtidige Hovedsæde gav det Resultat, at **Kolding** valgtes til Hovedsæde med *136* St. *Odense* fik 133 St. For at flytte Hovedbestyrelsen fra Aarhus stemte 244. 73 stemte for at Aarhus skulde vedblive at være Hovedsæde.

Hovedbestyrelsen.

I *Kolding* er *Torkild Petersen* valgt til Formand for Lokalforeningen.

I *Stege* er *P. A. Hansen* valgt som Lokalforeningsformand i Stedet for C. Sørensen Hald, der er bortrejst.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Middelfart, *Hans Peter Hansen* (sidst arbejdet i Faaborg).

Roskilde, *H. P. Larsen* (sidst arb. i Hillerød).

Bortrejste Medlemmer.

Stege, *C. Sørensen-Hald* til Aarhus.

Faaborg, *Hans Peter Hansen* til Middelfart.

Køge, *L. C. E. Randa* til København (arbejdsløs).

ANNONCER

Den grafiske Anstalt

Vesterbrogade 106 b

København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger
paa Lager.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833
Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

Udkommen er:
„Gum"s humoristiske Viser
Nr. 1. Splinterny Halleluja-Vise
(Bekendt Melodi). Pris 10 Øre
Faas hos Foreningens Bud, Hr. *Møller.*

THORVALD HAMANN & Co.
HERLUF TROLLESGADE 5
Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.
Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".
Lager af Farver etc.

WILHELM GRONAU'S
SKRIFTSTØBERI
BERLIN W.
Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.
Repræsentant:
A. C. L. Dewulff
København K.

Det bedste og mest praktiske
Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 27	København, den 6. Juli 1888	XV. Aargang
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.		Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Efterslæt fra Sammenkomsten.

Under Sangforeningens Koncert paa »Sortedamslund« indløb følgende Telegrammer, som alle modtoges med livligt Bifald:

Telegram fra Bergen.

»*Bogtrykkernes Landsmøde, Sortedamslund, Kbhvn.*

Bogtrykkerforeningen i Bergen ønsker Held med Mødet og Sammenslutningen af danske Typografer.

Bestyrelsen.«

Telegram fra Randers.

»*Typografmødet, Sortedamslund, Kbhvn.*

Gid i Dag der maa bindes saa fager en Krans
i vor Kunsts og vor Stands Historie,
der til kommende Slægter maa sprede sin Glans
og skabe om Faget en Glorie.

Andersen, Bang, Becker, Hans Hansen, Leopold Hansen, Jacobsen, Jensen, Jochumsen, Kessler, Mørup, Petersen, Ungermann, Westermann.«

Telegram fra Kolding.

»*Typografernes Sammenkomst, Sortedamslund, Kbhvn. Ø.*

De hjemmeblevne Koldingkolleger sender Eder de bedste Ønsker om Held og Udbytte af Fagmødet. Gid Stævnet maa føre til Enighed i de splittede Lejre; fremad med fælles Stræben til samme Maal!«

Telegram fra Aarhus.

»*Typografernes Fest, Sortedamslund, Kbhvn.*

Hjærtelig Hilsen fra Aarhus. Gid Mødet maa hjælpe til at give Faget bedre Fremtid. *Svendsen,*

Amtstidende.«

Vi tror at handle i Festdeltagernes Aand, naar vi her udtaler en hjærtelig Tak til Afsenderne.

* * *

Som bekendt havde vort Broderorgan »*Svensk Typograf-Tidning*« sendt en særlig Repræsentant til Sammenkomsten i København. Fra dennes Haand foreligger nu et kvikt og livligt skrevet Referat, af hvilket vi ikke kan nægte os at meddele et kort Udtog:

»Det danske Typografmøde var saaledes hovedsagelig en festlig Sammenkomst i Anledning af den store nordiske Udstilling. Og ret beset kunde det jo heller ikke være anderledes denne Gang. I saa kort en Tid, som et Flertal af Typografer kan disponere over for en slig Rejse, havde det været aldeles umuligt at faa en dybere Diskussion i Gang om faglige Spørgsmaal, hvortil der ofte behøves en meget længere Tid for en nogenlunde udtømmende Ventilation. »Og vi har jo Bladet at udveksle vore Tanker i,« udtalte et Styrelsesmedlem træffende nok ved Diskussionen om dette Spørgsmaal. — Det blev desværre endda en alt for kort Tid for Besøg paa den vældige, storartede Udstilling.

»Men Mødet var derfor ingenlunde uden stor Nytte. Tværtimod turde Frøkorn være blevne nedlagte og Ønsker vækkede, som i en ikke alt for fjærn Fremtid skal have en Sammenslutning af samtlige Foreninger til et eneste Forbund til Følge — —.

»Miraklet skete ikke. Ingen Dansk ventede det ejheller. Vi mener Sammensmeltningen af Københavns to typografiske Foreninger og Sløret dækket over aargammelt Nag. Men Herre Gud! Mirakler er jo heller ikke heldige; der er jo altid noget ufatteligt derved, som griber ind i Tingene, og naar vi saa selv skal tage fat paa Mekanismen, forstaar vi os ikke rigtig paa denne. Ikke en Gang paa Oljen. Og hvorledes kan man da vente, at det skal gaa, som om »det var smurt«? — Hvad det da egenlig er, som skiller dem ad? Vi véd det ikke. Det turde blive en kemisk Analyse, med nogle Procent af dette og nogle af hint samt nogle Procent »Politik«. Begge Lejres Mænd talte dog med Agtelse om hverandre, og mig forekom det, som om de med deres hurtige, varmblodige Væsen vilde sige: »der staar Du, her staar jeg, men giv mig Din Haand, Broder, til et venligt Haandslag!« — Udviklingen klarer nok det hele, og sikkerligt vil ikke, som sidst, hengaa 12 Aar — nej, ikke en tredje Del deraf! — inden Budskabet kalder Danmarks Typografer til et Stævne for at grundlægge deres store, stærke og enige Rige, ɔ: *Typograf-Forbundet* — det begynder alt at dages! — og *da*, naar de *svenske* Typografer bliver klartseende nok, stærke og enige, de *norske* ligeledes, da bliver vore gamle Idealpolitikeres Drømme efterhaanden til Virkelighed paa den *rette* Vej (de andre Arbejdere kommer snart efter, om

de ikke allerede er komne os i *Forkøbet)* — og sig os saa: Kan der findes nogen rettere Vej til Forbedring og Lykke, end den internationale Arbejderorganisation? — Ja, leve denne!

Vort Honnør for de danske Typografer!«

* * *

Principalerne i Hillerød, d'Hrr. *C. Berg* og Redaktør *C. Hanson,* gave hver af deres Typografer, der deltog i Sammenkomsten d. 24. og 25. Juni, 5 Kr.; ligesom disse erholdt fuld Løn for Mandagen.

Er den foretagne Afstemning i „Dansk typografisk Forening" lovlig?

Efter at Hovedbestyrelsen for *anden Gang i Løbet af et Aar* har ladet foretage Afstemning blandt Medlemmerne over, hvorvidt Hovedbestyrelsen fremtidig skulde have Sæde i Aarhus eller ej, skal jeg i de efterfølgende Linjer tillade mig at meddele mine Kolleger i Foreningen lidt om denne i flere Henseender ganske mærkelige Sag samt om, hvorledes vor ærede Hovedbestyrelse har faaet lavet en Majoritet paa 3 Stemmer for Kolding. Jeg antager, at det vil interessere mange at erfare lidt herom.

Jeg vil begynde med at anføre Stemmesedlerne, der vare affattede med en Kløgt, der søger sin Lige, og som paa en glimrende Maade kunde faa adskillige Medlemmer udelukkede fra at afgive deres Stemmer i Spørgsmaalet om, **hvortil** *de eventuelt vilde have Hovedbestyrelsen flyttet.* Som bekendt lød Stemmesedlerne saaledes:

1. Skal Hovedbestyrelsens Sæde bortflyttes fra Aarhus?
2. Skal det flyttes til Kolding?
3. Skal det flyttes til Odense?

De Medlemmer, der stemte »Ja« paa det første Spørgsmaal, angave selvfølgelig derefter, til hvilken By de ønskede Hovedbestyrelsen, hvorimod de, der stemte »Nej«, ikke vare gjorte opmærksomme paa, at de lige fuldt skulde angive, hvilken By de ønskede Hovedbestyrelsen til, saafremt det vedtoges, at den skulde flyttes fra Aarhus.

Det har da ogsaa ved Stemmesedlernes Optælling vist sig, at kun en mindre Del af dem, der havde stemt »Nej« til Flytningen, havde angivet, til hvilken By Hovedbestyrelsen skulde flyttes, saafremt dette vedtoges. Resultatet af Afstemningen kan som Følge heraf ikke anses for at være noget virkeligt Udtryk for Medlemmernes Ønske.

Stemmesedlerne var indkaldte til og Afstemningen altsaa fastsat at skulle sluttes Tirsdagen d. 19. Juni. Som Følge deraf foretoges Optællingen Onsdag Middag. Det viste sig da, at det var vedtaget, at Hovedbestyrelsen skulde flyttes fra Aarhus, hvorimod Stemmerne **stode lige** for Kolding og Odense — 126 Stemmer for hver By.

Nu skulde man synes, at naar Afstemningen var sluttet, Optællingen var foretaget og Stemmerne stode lige for de to Byer, maatte der blive »bundet« Valg mellem Odense og Kolding, men den ærede Hovedbestyrelse var af en anden Mening. Den ventede for at se, om der ikke skulde komme flere Stemmesedler — der manglede næmlig fra to Byer — da der imidlertid ingen kom, saa fik Hovedbestyrelsen en Tanke, der var i den Grad original, at jeg ikke kan eller vil forholde Offenligheden at kende den, da mulig andre kan ønske at vide, hvorledes man *kan* bære sig ad i lignende Tilfælde, naar man har fastsat en Afstemnings Slutning til en bestemt Tid og saa ved Optællingen opdager, at *Stemmerne staar lige* eller med andre Ord at man skal have den Ulejlighed at foretage en ny Afstemning. Som sagt Hovedbestyrelsens Tanke var original; thi skøndt Afstemningen efter dens egen Bestemmelse *var sluttet om Tirsdagen,* **saa telegraferer den dog om Onsdagen til de to Lokalforeninger, som ikke havde opgivet noget Afstemningsresultat, om et saadant,** som man ogsaa fik — — og altsaa paa denne Maade opnaaede at faa en Majoritet paa 3 Stemmer, vel at mærke **efter** Afstemningens Slutning og Stemmernes Optælling.

Jeg vil ikke insinuere, at Hovedbestyrelsen ved Ordlyden af sine Telegrammer har bevirket, at 3 forglemte Stemmesedler har faaet Paategnelsen »Ja« for Kolding; men jeg antager, at det maa staa klart for Enhver, at de to Lokalforeninger havde tabt deres Ret til at faa deres Stemmer talt med, naar de ikke var afsendte til den fastsatte Tid.

Jeg sér ikke rettere: enten maatte den ærede Hovedbestyrelse have ventet med Optællingen indtil den havde faaet *alle* Stemmesedlerne, eller ogsaa maatte den have være tilfreds med det foreliggende Resultat og ladet foretage »bundet« Valg mellem de nævnte to Byer. Det kan da paa ingen Maade gaa an, at naar en Optælling af Stemmer *har fundet Sted,* og den ærede Hovedbestyrelse ikke er tilfreds med Resultatet, den da sørger for at faa det forandret.

Hvorledes mon den ærede Hovedbestyrelse vilde have stillet sig, dersom Resultatet havde tilfredsstillet den ved Optællingen, men der saa Dagen efter var kommen Stemmesedler fra de to Byer og de havde givet det modsatte Resultat?

For mit personlige vedkommende maa jeg derfor nedlægge en alvorlig og bestemt Protest imod Gyldigheden af det af Hovedbestyrelsen frembragte Resultat ved den foretagne Afstemning, ligesom jeg opfordrer Foreningens Medlemmer rundt om i Landet til at indgive Protester derimod med Fordring om ny Afstemning angaaende Spørgsmaalet, *hvortil* Hovedbestyrelsen skal flyttes.

Aarhus, d. 3. Juli 1888. *A. G. Weber.*

E. S. Det lader til, at Hovedbestyrelsen haster med at faa Hovedbestyrelsesvalget afgjort. I Dag, Tirsdag d. 3., modtog vi Stemmesedlerne og de skal

være afleverede *senest* paa Fredag d. 6., altsaa tillader den, at Medlemmerne har 3 Dage til at drøfte, hvorvidt de synes om de foreslaaede eller ej; nogen Brevveksling med andre Kolleger er der selvfølgelig ikke Tid til. *D. S.*

Korrespondance.

Randers, d. 3. Juli 1888.

Ved en i herværende Lokalforening i Aften afholdt ekstraordinær Generalforsamling vedtoges med alle Stemmer nedenstaaende tilstillet Hovedbestyrelsen i Aarhus:

»Da der fra forskellige Sider er bragt os paalidelig Meddelelse om, at der, efter at Optællingen af Stemmerne angaaende Hovedbestyrelsens Flytning var tilendebragt og Fristen for Stemmesedlernes Aflevering udløben, blev medtaget 3 senere tilkommende Stemmesedler, opfordrer vi Hovedbestyrelsen til at standse det alt udskrevne Valg og afgive fornøden Erklæring denne Sag vedrørende, idet vi, saafremt ovenstaaende viser sig rigtigt, herved nedlægger Protest mod Gyldigheden af Koldings Valg som Hovedbestyrelsens fremtidige Sæde. Randers Lokalforening.«

Saafremt ovenstaaende viser sig at være rigtigt og Hovedbestyrelsen, som vi haaber, tager vor Protest til Følge, anmodes Medlemmerne om alle at afgive Stemme, enten det bliver for Kolding eller Odense, for at der kan fremkomme et fyldigt Udtryk for Stemningen. *A. Westermann.*

Forskelligt.

En Fejltagelse. Som det fremgaar af Sangforeningens Bekendtgørelse, har Kollegerne i Helsingborg indbudt saa vel de skaanske som de *københavnske* Typografer til en Sammenkomst i Helsingborg d. 15. Juli d. A. Ved en Fejltagelse var Indbydelsen sendt alene til Sangforeningen og dennes Styrelse troede da, at Indbydelsen kun gjaldt nævnte Forening, medens den i Virkeligheden skulde gælde *samtlige københavnske Kolleger*. Da Tiden nu er saa langt fremrykket, at et andet Arrangement næppe vil kunne foretages, anmoder vi de af vore Venner, der kunde have Lyst og Ævne til at deltage i denne sikkerlig fornøjelige og billige Tur, om at mælde sig i Morgen (Lørdag) Aften hos Sangforeningens Styrelse i »Søfryd«.

Den typografiske Forening.

Ny Medlemmer.

Villiam F. Petersen (udl. hos Hoffensberg d. 22. Juni 1888; arb. samme Sted).

F. A. Meyer, Trykker (udl. 1881 i det Mallingske Bogtr. i Kristiania; har ikke tidl. været Medlem af nogen gensidig Forening; Martius Truelsens Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Under Dr. Berlèmes Bortrejse fra 5. Juli i ca. 4 Uger besørges hans Praksis af **Dr. Jessen**, *Krystalgade 16, 2. Sal.* Konsulationstiden fra Kl. 12—1.

N. Hansen.

Typografernes Stiftelser.

Til Oktober Flyttedag bliver en Fribolig at bortgive. Ansøgninger om denne, ledsagede af Døbeattest, kan indtil Udgangen af Juli Maaned indsendes til Bestyrelsen.

D'Hrr. Inkassatorer bedes at indsende Bidraget for April Kvartal samt ældre Restancer saa tidlig som mulig.

København, d. 1. Juli 1888. Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

Efter Indbydelse af Typografer i Helsingborg til skaanske og københavnske Typografer foretager Sangforeningen *Søndagen d. 15. Juli* en

Udflugt til Helsingborg og Ramlösa,

hvortil Medlemmer og besøgende *Typografer* herved indbydes. Turen er *kun* for Herrer.

Helsingborgs Typografer indbyder gæstfrit *alle københavnske Kolleger*. Musik ved Ankomsten. Afgangstid og Sted i næste Numer.

Afrejse her fra Byen med første Skib til Helsingborg, hvor den *medbragte Frokost* nydes i Fællesskab med de svenske Kolleger; derefter beses Byens Seværdigheder, hvorpaa man pr. Jernbane tager til Ramlösa, hvor Middagen (à 2 Kr.) serveres. Efter Middagen afholdes Punschebord (hvortil Københavnerne indbydes) og event. Dans.

Prisen for Deltagelsen (Dampskibsbillet samt Middag) vil blive omkring 4 Kr. og erlægges ved Tegningen, som finder Sted hos Sangforeningens Bestyrelse og sluttes *Lørdag d. 7. Juli Kl. 10 Aften i Søfryd.* Tegningen maa ske samlet for hvert Trykkeri.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Stubbekøbing, *Rasmus Andersen* (udl. hos Slengerik i Stubbekøbing d. 1. Juli 1888).

Stege, *C. L. Sjøbeck* (Medl. af »Den typ. Foren.«).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Rettelse.

»Trykfejlsdjævlen« lod vor Referent fra Sammenkomsten i sidste Nr. benævne *Har. Jensen* som den »*tidligere*« Formand; selvfølgelig var dette en Hukommelsesfejl.

I »En nødvendig Rettelse« i sidste Nr. var ved Uagtsomhed den oplysende Note: »forsinket af Mangel paa Plads« bortfalden.

Arbejdsmarkedet.

En yngre Typograf, oplært i et større Provinsbogtrykkeri, **ønsker at lære Trykning** i et velrenommeret københavnsk Trykkeri, helst paa et Sted, hvor han tillige kan faa Lejlighed til at uddanne sig yderligere i Akcidenssætning. Billet med nærmere Oplysninger mrkt. »Trykning« bedes indlagt paa dette Blads Ekspedition helst i Løbet af 8 Dage.

En 25 Aar gammel **Typograf søger Plads** i Hovedstaden eller i Provinserne. Vedkommende har i flere Aar været Ombrækker ved et Provinsdagblad, hvorfra kan fremlægges gode Anbefalinger. Billet mrkt. »Typograf Nr. 87«, tilsendes dette Blads Kontor.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

PræpareringS-Anstalt for gammel Masse.

Den grafiske Anstalt

Vesterbrogade 106 b

København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

CHR. HOSTMANN

CELLE (HANNOVER)

Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrations-farver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos

Adolph Wulff

Kongens Nytorv 6

København

Importør af Durable Valsemasse.

Repræsenteret ved:

Herr Alb. F. Michaelsen

Holbergsgade 14.

WILHELM GRONAU'S SKRIFTSTØBERI

BERLIN W.

Rigt Udvalg og stort Lager af Skrifter, Indfatninger etc. i moderne Smag. — Bogtrykkeri-Indretninger paa System Berthold i bedste Udførelse og med korteste Tidsfrist.

Repræsentant:

A. C. L. Dewulff

København K.

JUST WARBURG

TOLDBODGADE 11

KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig

Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer

Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig

Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger

München, Karlstrasse 104

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

W. STAHR

Etableret 1876

København — Gothersgade 81

Værksted for

Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer

Transmissionsdele leveres

Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik & Støberi

Kjøbenhavn V.

Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:

Alle Maskiner & Utensilier

henhørende til

Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi

Otto's nye Gas-Motorer

stående og liggende

indrettes også til Drift ved Petroleum

Transmissioner.

Lager af Farve & Valsemasse.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

Wilhelm Woellmer's

Skriftstøberi

Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 28
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 13. Juli 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Valget i „Dansk typografisk Forening".

»Omvalget« kunde jeg have skrevet; thi som man vil have erfaret, har Hovedbestyrelsen enstemmigt besluttet at lade foretage en ny Afstemning.

Dette er dog ikke sket, fordi Hovedbestyrelsen er sig nogen væsenlig Fejl bevidst. Fejlen ligger i, at det er *Kolding, som gik igennem* med et Flertal paa 3 Stemmer. Havde det været *Odense,* som var bleven valgt med den samme Overvægt, havde der næppe rejst sig en sagte Vind, hvor der nu i en to—tre Lokalforeninger rejser sig en Storm med *alvorlige* og *bestemte* Protester.

Men Hovedbestyrelsen har indsét, at det vilde blive vanskeligt at faa Ro i Sindene hos en Del af de Medlemmer, hvis Ideal, Gud véd af hvad Grund, er Odense, naar de laa under med et saa lille Flertal. Strid og Splid vilde blive Følgen. Lad os saa hellere æske Medlemmernes Svar én Gang til for »Husfredens« Skyld.

Det bliver givet Syn af, at Hovedbestyrelsen har stillet sig paa Koldings Side og søgt at presse Valget af denne By som Hovedsæde igennem. Ja, Hr. Weber generer sig end ogsaa ikke for at fremsætte den Mening, at vi har »lavet« en Majoritet paa 3 Stemmer for sidstnævnte By. Maaske kan det berolige de Kolleger, som er gaaet med til at tænke saa ilde om os, at de 4 af os har afgivet deres Stemmer paa *Odense* og kun den ene stemt paa Kolding. Dermed være ikke sagt, at vi gør dette denne Gang, nu ved Omvalget, *nu* tror jeg nok vore Stemmer alle vil gaa én Vej.

Den ene, som stemte for Kolding, lad mig bekende det, det var mig. Men jeg vil samtidig sige, at jeg egenlig, den Gang jeg afgav min Stemme, var saa temmelig ligegyldig for, til hvilken Side Vægtskaalen sank. Der er brave og gode Kolleger i begge Byer; hvilken af Byerne der end blev valgt, vidste man Foreningen i gode Hænder. Det, der bragte mig til at afvige fra mine Kolleger i Hovedbestyrelsen med min Stemmegivning, var, at jeg i Kolding mere sér en Fremskridtets By for Typografien og dens Udøvere end i Odense. Det er noget, som enhver véd, at i Kolding er der et *udmærket Sammenhold imellem Kollegerne indbyrdes,* og, hvad jeg betragter som meget væsenligt, *et godt Samarbejde imellem Principalerne og Typograferne,* og *der er paa begge Sider baade Lyst og Ævner til at tage fat og gøre Gavn for Standen og Faget.* Det kan gærne være, at det samme er Tilfældet i Odense, men da skjuler det sig i hvert Fald godt, thi man hører sjælden eller aldrig, at de rører sig. Endnu har jeg ikke sét noget stærkere Udslag, det skulde da være i de sidste Dage, i Spørgsmaalet om Hovedbestyrelsens Fremtidssæde. Mig har Odense altid forekommet at være en, tilgiv mig Udtrykket, noget »død« By for hvad der rører sig i Tiden. Kan være, at jeg tager fejl, men jeg véd, at jeg er langt fra ene om den Anskuelse og det er ikke min Skyld, at den har bredet sig.

Naa, dette er nu *min* private Mening og den retter *jeg* mig efter. Andre faar rette sig efter deres. *Jeg* sér ikke nogen Fare for Foreningen, hvilken By der saa bliver valgt, men jeg *stemmer* for *Kolding* og tager Sagen sindigt som altid, enten den gaar *med* mig eller *mod* mig.

Skal jeg føje noget til Hr. Webers Fremstilling i sidste Numer af Bladet? Jeg er ved at tro, det ikke behøves. Naar man ikke faar sin Vilje, finder man let noget at hænge sin Hat paa og W. har *naturligvis* fundet noget. Efter ovenstaaende Oplysninger om, hvorledes Hovedbestyrelsen afgav sine Stemmer, bliver Knagerne, som W. hænger Hatten paa, kun smaa, thi enhver kan føle med en Kæp, at Hovedbestyrelsen ikke har været »partisk«, det skuldé da have været for at faa Odense valgt. Dog kan nogle Bemærkninger vel ikke skade.

Hr. Weber har været i Hovedbestyrelsen, han har været Formand. Mon han altid, naar der har været Afstemning, har kunnet tælle Stemmerne op den Dag, der har været sat til Frist? Jeg kan ikke tro det. I den Tid, som jeg har fungeret, har jeg aldrig kunnet gøre det, da jeg ellers, som Regel, vilde komme til at afskære Halvdelen af Medlemmerne fra at stemme. Der kommer som Regel næsten lige saa mange Breve ind Dagene efter Fristen, som Dagene før Fristen. Jeg har derfor aldrig kunnet naa at tælle *endelig* op før mindst 2, ofte flere Dage efter Fristens Udløb. Hvorfor skulde vi saa piskes til at gøre det denne Gang? Desuden skal jeg sige Hr. W., at naar jeg Onsdag Middag talte Stemmerne op, saa var det,

hvad man saadan kan kalde en privat Optælling og ikke nogen *endelig*. At vi tilfældig blev samlet tre Medlemmer af Hovedbestyrelsen og talte om det mærkelige Træf, at Stemmerne stod lige, og at vi saa tilsammen saa' efter, at jeg ikke havde begaaet nogen Fejl ved Optællingen, var jo heller ikke noget *afsluttende* paa Afstemningen. I det hele taget véd W. godt, at man ikke holder Hovedbestyrelsesmøde en Søgnedag om *Middagen*. Det var heller ikke om Onsdagen, men senere, at der blev telegraferet til de to Byer. Jeg har fortalt Weber, hvorledes den Sag gik til, men skal gærne fortælle den igen i al sin Simpelhed.

Torsdag Morgen, som Fristen var sat til Tirsdag, blev jeg overfaldet af en Øjenbetændelse, som aldeles forhindrede mig i at bruge Øjnene. Min Medbestyrer Faktor Christensen kom da, jeg husker ikke bestemt om det var Torsdag eller Fredag, og meddelte mig at endnu var Stemmerne lige. Jeg bad ham da om at se efter, hvilke Byer der manglede Stemmesedler fra og skrive til disse om at indsende Stemmesedlerne, at vi kunde faa et Resultat og undgaa at gøre Valget om igen. Han saa' da efter og meddelte mig, at der manglede to Byer, Viborg og Ringsted, men mente, at det var bedst at telegrafere. Der var ingen af os, som anede, hvorledes Stemningen var i disse to Byer for Spørgsmaalet: Odense—Kolding. Det viste sig for øvrigt ogsaa, at Stemningen var saa delt, som den kunde taale at være, idet de 15 Stemmer delte sig med en Majoritet af 3 til den ene Side. Det kunde lige saa let være gaaet til den anden, og saa havde jo alt været saa meget dejligt. Man kan ikke lægge nogen »Partiskhed« i denne Telegrafering, thi alt hvad den angik besørgedes af en Mand, som netop havde stemt paa Odense.

Hvad Stemmesedlerne angaar, som skal have været affattet med *en Kløgt, der søger sin Lige,* saa takker jeg for Komplimenten, men maa dog tillade mig at bemærke, at Hr. W. drager lidt for forkerte Slutninger. Der er næppe gaaet ret mange i nogen Snare ved Stemmesedlernes Affattelse. Man havde i Reglen ved de Stemmesedler, som jeg har sét, saa godt forstaaet, at man kunde stemme »Nej« for det første Spørgsmaal og »Ja« til det andet eller tredje. Typograferne behøver da vel heller ikke i den Grad, som W. mener, at faa det ind med Skeer. Men er der nogen gaaet fejl i Byen *her*, saa kan Hr. W. være vis paa, at der er flere, som derved har ladet sig afholde fra at stemme for Kolding end for Odense. Dette ligger saa klart, at det næsten er morsomt, naar Hr. W. tror, at Stemmesedlernes »kløgtige« Affattelse har skadet Odense's »Interesser«.

Nu tror jeg for Resten, at være saa omtrent færdig med, hvad Hr. W. har fremsat i sidste Nr. af Bladet. Der er kun *Efterskriften* tilbage, hvori Hr. W. ikke synes at forstaa, at vi »haster« med at faa Valget afgjort. Han roser vor Kløgt, jeg beklager at jeg ikke kan gøre Gengæld. Tilfældige Omstændigheder bragte os en 14 Dages Tid senere paa Færde med Valget, end vi havde beregnet, og nu er vor Funktionstid længst udløben. Dette maa vel Hr. W. kunne forstaa er Grund nok til, at vi skynder paa. Da det viste sig her i Aarhus, at d'Hrr. *Weber* og *Jens Lund* ikke formaaede at samle saa mange Medlemmer, at der kunde indkaldes en ekstraordinær Generalforsamling (Lokalformanden er nok bleven ked af at indkalde Generalforsamling efter det blotte Ønske af den Sides »Ledere«), saa havde vi ingen Grund til at vente. Men da d'Hrr. synes saa velfornøjede med, at vi »sidder over«, saa for mig gærne. Saa har vi jo ogsaa nu ved Omvalget givet en længere Frist, end der egenlig forekommer os nødvendig.

Maatte jeg til Slutning gøre Hr. A. Westermanns Opfordring i sidste Numer af Bladet til ogsaa at være min. Lad os denne Gang *alle* afgive Stemme enten for Kolding eller for Odense, alt eftersom vi tror at det tjener Foreningen.

Lad os faa Ende paa Sagen.

Harald Jensen.

* * *

Foruden ovenstaaende Svar til Hr. Weber fra Hr. Harald Jensen har vi modtaget *elleve* tildels meget lange Artikler vedrørende samme Sag, og alle med flere Gange understregen Fordring om Optagelse i først udkommende Nr. Da dette selvfølgelig er umuligt, har Redaktionsudvalget anset det for rettest at gøre Ret og Skæl lige ved ikke at optage nogen af Artiklerne, i Særdeleshed da H. J.'s Svar til W. giver alle de af denne ønskede Oplysninger, og efter Omvalget vil de indsendte Artikler have mistet deres Interesse.

Redaktionsudvalget for Provinserne.

Forbundteruvæsenet.

Som Udslag af et af Fagmødernes (Bagernes) Forhandlinger under Udstillingsbesøget er det vedtaget, at ingen Mester antager en andens Lærlinge uden dennes udtrykkelige Samtykke. Denne Bestemmelse kunde visse Provinsbogtrykkere have godt af at skrive sig bag Øret — og rette sig efter den. Nylig har det her i Tidenden været fremdraget, hvorledes den Trafik med at antage Forbundtere, der har været nogle Aar i Lære, drives i den gode Stad Ringkøbing, og om end det paagældende Trykkeris Ejer, Hr. Cand. phil. *Lind,* søgte at smykke paa Forholdene det bedst mulige, saa blev de ingenlunde derfor bedre. Det er absolut forkasteligt, dette Forbundtervæsen; af den Slags Poder, der for en tilsyneladende øjeblikkelig ussel Vinding løber af Læren, skabes der som Regel baade daarlige Arbejdere og daarlige Mennesker, der aldrig lærer en eneste af de Dyder, Hr. Lind i sit lokkende Avertissement anfører, — og hvem skulde vel ogsaa i »Ringkøbing Amts Avis«s Trykkeri bibringe de unge Mennesker en saa ganske fortrinlig faglig Uddannelse? Den Konkurrence, Hr. Lind fremdrager

som en medvirkende Aarsag til hans Lærlingevæsen, nemlig den af Berg i Kolding og Welsch i Holstebro etablerede Bladfabrik, har »Ringkøbing A. Av.« jo heller ikke været saa fremmed for; Holstebro har jo dog været velsignet med et Aftryk af »Ringkøbing A. Av.«, og at Herning blev forskaanet for et lignende, det var dog vistnok kun begrundet i Forhold og Personer, som Indsenderen ikke for sin egen Skyld skal lade uomtalt. — Nej, enten saa der fra den eller den Side drives Konkurrence, saa er og bliver Forbundtervæsnet en Ukrudtsplante, og dette bør indses af de faa, der har gjort denne Branche til deres Specialitet.

En Jyde.

Korrespondance.

Næstved, d. 9. Juli 1888.

Den herværende Lokalforening afholdt i Søndags Kvartalsgeneralforsamling, hvor Regnskabet for sidste Kvartal fremlagdes og godkendtes. Til Lokalforeningsformand valgtes *Otto Olsen*. Derefter vedtoges følgende Henstilling til Hovedbestyrelsen: »Naar et Medlem er traadt i Plads i en Lokalforening, *angives ved Tilmeldelsen i »Typ.-Tid.«, hos hvem Vedkommende arbejder*, saaledes som det alt finder Sted i »Den typografiske Forening«.

Næstved Lokalforening.

Forskelligt.

»**Buchdruckerstudier**, lystige Blade af en Leipziger Typografs Skitsebog«. Under denne Titel har vor Kollega *Herm. Sachse* i Halle a. S. udgivet en Samling Billeder, hentede direkte fra Trykkeriet. Tegningerne, der er udførte i Smag med Fritz Jürgensens humoristiske Billeder, er af en saadan komisk Virkning, at selv den værste Hypochondrist vil udbryde i en velgørende Latter, naar han betragter de forskellige Episoder fra vor Sætter-Tilværelse. Indholdet er følgende: 1. Daarligt Manuskript. 2. Abnormiteter. 3. og 4. Naar et Cirkulære er i Anmarsch. 5. Listebrud. 6., 7. og 8. Billeder uden Ord. 9. Gautschfest. 10. En »Balle« af Faktoren. 11. En Pris Tobak. 12. Stor Varme. — Prisen for denne Bog, der er trykt paa smukt træfrit Papir, er 1 Kr. (inklusive Porto). — Endvidere har samme Kollega ladet forfærdige en elegant og udmærket smukt udført *Urkæde-Berloque*, som paa den ene Side viser Guttenberg og paa den anden Side Bogtrykkervaabnet. Berloquen kan faas *forgyldt* (1 Kr.), *forsølvet* (85 Øre), samt i massiv »*Nickelin*« (1 Kr.) Det sidstnævnte Metal er meget holdbart og bliver aldrig sort. Priserne er inkl. Porto. — Bestillinger, paa disse Sager, ledsaget af Beløbet, modtages af *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, København N.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

L. P. Pettersson, udlært i April 1885 i »Förlagsaktie-Bolaget« i Malmø; arb. hos O. C. Olsen & Co.

Indvendinger mod Optagelsen maa ske senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

Afrejse til Helsingborg Kl. 7,15 Morgen fra Havnegade. Enkelte Kolleger kan endnu deltage.

Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Under Dr. Berlèmes Bortrejse fra 5. Juli i ca. 4 Uger besørges hans Praksis af **Dr. Jessen**, *Krystalgade 16, 2. Sal.* Konsulationstiden fra Kl. 12—1.

N. Hansen.

Typografisk Sportsklub.

Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Øvelserne finder Sted hver Søndag Form. Kl. 8 og hver Onsdag og Fredag Aften Kl. 7.

Mød talrigt og bestemt. *Styrelsen.*

Til Typograf *Fachs* Begravelse og Søns Konfirmation har vi modtaget fra:

Dagbladets Personale 3 Kr. 50 Øre; Adresseavisens do. 2,05; Bianco Lunos do. 2,10; Berlingske Tidendes do. 8,65; O. C. Olsen & Co.s do. 2,35; Social-Demokratens do. 4,55; Nielsen & Lydiches do. samt Principalerne 50,00; Nationaltidendes do. 16,25; Politikens do. 4,50; Thieles do. 3,50; Elvius do. 1,00; Hoffensberg & Traps do. 2,35; Jørgensen & Co.s do. 5,25; Fr. G. Knudtzons do. 1,40; Triers do. 1,60; Carl Lunds do. 1,00. Ialt 110 Kr. 5 Øre.

Af ovennævnte Sum medgik 27 Kr. 50 Øre til Begravelsen, 40 Kr. til Konfirmationen. Til Barnets Ophold og senere paaløbne Nødvendighedsartikler er medgaaet 17 Kr.

Idet nærværende Regnskab fremlægges, bringer vi de ærede Bidragydere vor hjærteligste Tak, og tilføjer, at Restbeløbet 25 Kr. 55 Øre er indsat i Banken, og Bogen opbevares af Firmaet Nielsen & Lydiche.

C. T. Almind, Nationaltidende. — *Emil Stiedl*, Nielsen & Lydiche.

Dansk typografisk Forening.

Da jeg gærne vil afslutte mit Regnskab hurtigst muligt, tillader jeg mig at anmode d'Hrr. Lokalformænd om at indsende April Kvartals Regnskab *snarest*, ledsaget af Kvitteringer over hafte Udgifter.

Aarhus, d. 4. Juli 1888. *Joh. Lund*, Østergade 27.

I *Nyborg* er Hr. *Aug. Findling* fratraadt som Lokalforeningsformand og Hr. *Martinus Gundersen* valgt i hans Sted.

I *Fredericia* er Hr. *Th. Thomsen* valgt til Lokalforeningsformand.

I *Horsens* er *P. Bergmann* valgt til Lokalforeningsformand i Stedet for *Th. Lassen.*

I *Kolding* er *Torkild Petersen* valgt til Lokalforeningsformand i Stedet for *P. Hvidtfeldt.*

I *Næstved* er *Otto Olsen* valgt til Lokalforeningsformand.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Nyborg, *Hans J. Nielsen* (sidst arb. i Horsens).
Skive, *A. Nielsen* (sidst arb. i København).

Bortrejste Medlemmer.

Hillerød, *Hans Peter Larsen* til Roskilde (arbejdsl.).
do. *Carl Emil Güth* til København (do.)
Horsens, *H. J. Nielsen* til København (do.)
Skive, *Carl Larsen* til København.
Aarhus, *J. A. M. Erlandsen* (arbejdsløs).

Brevkasse.

C. Nielsen, Kbhvn. Se Red.-Udv.s Bemærkning under Harald Jensens Artikel. Kan ikke optages. *Red.*

Arbejdsmarkedet.

En Sætter, som har lært i et Provinstrykkeri og der deltaget i Avisens Trykning, ønsker en kort Uddannelse i Trykning. Billet, mrkt. »Trykker«, bedes snarest tilsendt dette Blads Kontor.

En Typograf ønsker Plads straks eller senere, enten som Trykker eller Sætter. Billet mrkt. »S. T.« bedes tilsendt dette Blads Kontor. Anbefalinger haves.

En yngre Typograf, øvet i Avis- og Akcidenssætning, søger Plads straks i København. Billet mrkt. »V. G.« bedes tilsendt dette Blads Kontor.

ANNONCER

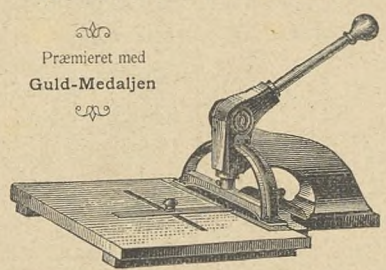
Den grafiske Anstalt
Vesterbrogade 106 b
København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik. 2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger. Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

D. Voigt & Co.
København K. Amagertorv 10.
Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.
Etableret 1870.
Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.
Repræsentanter for:
Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.
Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.
Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.
Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.
Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik & Støberi
Kjøbenhavn V.
Vesterbrogade Nr. 97
Special Fabrikation af:
Alle Maskiner & Utensilier
henhørende til
Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi
Otto's nye Gas-Motorer
stående og liggende
indrettes også til Drift ved Petroleum
Transmissioner.
Lager af Farve & Valsemasse.

Haand-Perforér-Maskine
Præmieret med
Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales
paa det bedste.
Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.
Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.
Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.
Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16 — **Ferd. Maurer & Co.** Maskin-Fabrik.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833
Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

THORVALD HAMANN & Co.
HERLUF TROLLESGADE 5
Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.
Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".
Lager af Farver etc.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 29
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 20. Juli 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De grafiske Fag paa Udstillingen.

Vil man have et Indtryk af, hvorledes Gennemsnitsarbejde i dansk Værktryk sér ud og vil man danne sig en Mening om, med hvilket Materiale et moderne dansk Bogtrykkeri arbejder, finder man i *Nielsen & Lydiche*'s udstillede Arbejder et træffende Eksempel herpaa. Just et saadant uensartet og marvløst Typemateriale ophober Nutidsbogtrykkere i Trykkerierne, hvad Under da, at de fleste Arbejder har dette afjaskede og ufærdige Præg, som Tilfældet er her. Det synes som om Nutidens enorme tekniske Fremskridt er gaaet sporløst forbi, og sét fra dette Punkt er det just, at Fortidens Frembringelser rager dobbelt højt op over moderne Tiders. Man vil i denne brogede Samling ikke finde den ringeste Sans for, hvad Stil og Symmetri kan udrette, lige som den tekniske Udførelse i høj Grad savner den Omhu og Soliditet, som skaber ethvert Arbejdes Værd. Og hvad skal man sige om den herskende Smag, der akcepterer saadanne Frembringelser som første Klasses, naar man efter en samvittighedsfuld Søgen maa erklære, at Titlerne staar under Lavmaalet for faglig Dygtighed — en Dom, som ingenlunde er en Smagssag, men som støtter sig paa de begaaede positive Fejl. Overalt er der kun taget lidet eller intet Hensyn til Mellemslag, overalt en Sammenblanding af rene Antikva- og Renæssance-Skrifter, ja man driver det endogsaa til saadanne Skrækkeligheder i Laura Kieler's »En Oppositionsmand« som at sætte Teksten af rén Antikva, medens Titelen holdes i Mediæval og forsynes med en Linje Rundskrift. I Poul la Cour's Værk og »De Danske paa Schelden« træffer man en Farveføring, som grænser til det utrolige, og vil man have et Eksempel paa Uensartethed i Udstyrelse, skal man se paa Markmann's mindre Fortællinger, hvis smalle Margen staar i et skærende Forhold til den stærke Skydning. Mirza Schaffy skulde man helst have gemt i sit Arkiv; det forskaarne, smudsige Titelblad med de sindrige Parentheskombinationer vilde have været bedst tjent dermed. Kun for ganske enkelte Værkers Vedkommende træffer man en dadelfri Udførelse, men alene denne Kendsgærning er betegnende for Fagets Tilstand, naar man husker paa, at dette Trykkeri hører til de største. Hvad der karakteriserer Værktrykket, gælder ogsaa for en stor Del Illustrationstrykket; kun faa Arbejder hæver sig op til nogen Betydning; overalt, hvor man ikke sætter noget ind paa Arbejdet — i Billedet af Industriforeningens Formænd har man f. Eks. naaet et pænt Resultat — vises teknisk en sørgelig Mangel paa Omhu og Nøjagtighed, medens Bogtrykkets andre Fordringer fuldstændig tilsidesættes; og dette har ikke sin Grund i Mangel paa dygtige Arbejdere, thi i denne Retning er der vel nødvendige Betingelser, men Overblikket mangler, Materialets Mangelfuldhed umuliggør stilfulde og ensartede Arbejder, og Hurtigheden er traadt i Stedet for Dygtigheden. Synes moderne Ilfærdighed at være typisk for Nielsen & Lydiche's Værktryk, er der noget gammeldags solidt over *Græbe*'s Bogtryk; hvad enten man slaar op i Leksika, Skolebøger eller Romaner, vil man overalt finde en Grundighed i Satsen, en Omhyggelighed i Farveføringen, Ensartethed i Format, Skydning, Skriftstørrelse og Margen, som nutildags hører til Sjældenhederne. Titlerne staar derimod i Henseende til Sats ikke højt; der mangler Stil, lige som der gennemgaaende er for ringe Virkning i dette magre og tynde Skriftvalg. *Fr. Bagge* viser ved sit Illustrationstryk, at han fuldtud magter denne Gren af Bogtrykket, omend mere umiddelbar Kraft i Stedet for minutiøs Udpillen vilde have gjort godt. Men rigtigst vilde det have været, hvis Hr. Bagge havde vist os Billederne i Forbindelse med Teksten. Som de nu sidder, fast indklæbede bag en tyk Karton, faar man i Virkeligheden slet ikke at vide, hvorledes Trykket under andre Omstændigheder vilde være blevet. Det er en ulige lettere Opgave at trykke en Illustration mønsterværdigt, naar man intet Hensyn behøver at tage til Tekst, end at faa Tekst og Illustration til at staa harmonisk til hinanden; at Hr. Bagge ikke har vist nogen Prøve paa dette sidste stiller Trykkeriets Dygtighed i et noget tvivlsomt Lys. Af Provinsbogtrykkerierne møder *Milo* i Odense op med en temmelig righoldig Samling. Der findes heriblandt godt og uheldigt trykte Bøger; ét Værk hæver sig imidlertid saa vel i Udstyrelse som teknisk Udførelse et godt Stykke

op over det almindelige: Fabricius' Illustrerede Danmarkshistorie; man mærker tydeligt, at der er gaaet med Alvor og Respekt til Opgaven, og Resultatet, der er opnaaet, er i alle Maader hæderligt.

Staar det altsaa kun daarligt til i Almindelighed med det udstillede Værktryk, giver *Akcidenstrykket* det sandelig ikke noget efter. Dette gælder maaske ikke saa meget om den tekniske Udførelse. Der er gennemgaaende en jævn Stræben her efter nogenlunde Akkuratesse og Nøjagtighed; men ganske vist stiller man sig heller ikke i Almindelighed Opgaver af vanskelig Natur. Hovedfejlene bestaar dels i en gal Benyttelse af Materialet, dels i Opfattelsen af det omrammende Materiales Karakter, og endelig spiller den Omstændighed, at man i Almindelighed arbejder med det samme udvandede Materiale en ikke ringe Rolle. Vort Naboland, Tyskland, har i disse Henseender ikke haft en heldig Indflydelse paa os; men ønskeligt vilde det være, om vi kunde naa op til Tyskernes rigtige og naturlige Anvendelse af det foreliggende Materiale. Som det nu er har vi alle deres Fejl — og ingen af deres Dyder.

Man sér endvidere af det udstillede Akcidenstryk, under hvor smaa Forhold vi i Virkeligheden lever. To eller tre Skriftstøberier køber danske Bogtrykkere deres Indfatninger og Ornamenter af. *P. Petersen, Fr. G. Knudtzon, Simon Bernsteen, Nielsen & Lydiche* o. s. v. alle kender de kun enten Schelter & Giesecke, Gronau eller Woellmer. Følgen af det er, at naar man har sét ét Trykarbejde, har man i Grunden sét alle; det er det samme kraftløse og snirkelbehængte Materiale, man finder overalt. Kun i *F. E. Bording*'s Arbejder træffer man paa kraftigere, ædlere og mere virkningsfulde Former.

P. Petersen's Bogtrykkeri har den righoldigste Udstilling, men tillige den mest uselvstændige. Der findes omtrent ikke ét Arbejde, som ikke er en nøjagtig Kopi efter tyske Mønstre; vi ansér det ikke for uberettiget at laane en Idé, omarbejde et Motiv eller endogsaa reproducere det samme, naar der hermed er forbunden overordenlige tekniske Vanskeligheder; men naar det gøres med en saadan Frimodighed som den, der er udvist i det flerfarvede Omslag til Eickhoffs Priskurant, som lige til Farvevalg og Omslagspapir er en nøjagtig Kopi*) af Køllnerfirmaet J. V. Bachems Bidrag i den internationale Mønsterudbytnings VII. Bind, ophører Berettigelsen. Det kan være ganske fordelagtigt at indhøste Ros og Ære for andres oprindelige Arbejde, men der er Grænser for alt; og selv om Kompositionen har fristet, vilde det have været rigtigst, hvis Hr. P. Petersen var stoppet ved Satsen — saaledes som paa de fleste andre Arbejder — og undladt at laane Sammenstillingen af Farver, hvorpaa hele Arbejdets Virkning beror. Iøvrigt er der en paaskønnelsesværdig Stræben efter Nøjagtighed, medens Farvevalget som Regel er flovt og mat og Kompositionen kun lidet smagfuld; man betragte saaledes det ottefarvede Cirkulære, hvis døde Toner forringer Virkningen i saa høj Grad, at man næppe vil tro paa Tilstedeværelsen af saa mange Farver.

Nielsen & Lydiche's Akcidenser frister ikke til Omtale. Lige fra det magre Forretningskort med de tre forskellige Stile (én Linje Lapidar, én Mediæval, én Rundskrift) til Statsobligationerne bærer alt Præget af en barok og kluntet Smag. Tag en af Firmaets ældre Frembringelser, t. Eks. den 5-farvede Titel til Skriftprøvebogen, og en af nyere Datum, f. Eks. det flerfarvede Cirkulære til D. Voigt & Co. med det usigelig klodsede Midterskilt — ingen af Delene naar op til det respektable. En enkelt Omslagstitel vækker Opmærksomhed ved sin Komposition, men som oftest er det laant Gods — og hyppigst skæmmes det endda af uheldigt Skriftvalg; men naar man har gjort sig bekendt med det forhaandenværende Materiale og husker, at det foruden at være mangelfuldt ogsaa er usystematisk, undrer man sig ikke. *P. M. Keller*'s Menus er ganske nette og respektable; men det overrasker ved Siden af at se Cirkulærer sat med saa liden Smag; hvorfor det flerfarvede Kort er trykt fra Stereotypi, er uforstaaeligt; hvis det har været for at vise, hvad der kan præsteres i denne Retning, vilde det have været korrekt, om Skriften ogsaa var trykt fra Stereotypi. Ny Typ. Tid.'s smagfulde Titel burde Hr. Keller ikke have udstillet; kun de færreste lægger Mærke til, at det Thiele'ske Bogtrykkeri har Æren deraf. *Simon Bernsteen* gør mange af de større Bogtrykkerier til Skamme. Naar man kender de Vanskeligheder, et mindre Bogtrykkeri har at arbejde med, sætter man dobbelt Pris paa den Soliditet og Omhyggelighed, hans Arbejder uomtvisteligt bærer Præget af; Farvesammensætningerne tiltaler ikke, lige som det ogsaa skorter en Del paa godt Tryk. *Fr. G. Knudtzon*'s Tryk er derimod upaaklageligt, medens Satsen som oftest lider af slemme Fejl — den flerfarvede Almanak er saaledes yderst uheldig, hvad Komposition og Skriftvalg angaar; et enkelt lækkert lille Arbejde er Titelen til Kristian Zahrtmanns Malerier og Studier; kun Mellemslaget virker forstyrrende. *Laur. Madsen* har en ubetydelig og smagløs Samling af Visitkort, Adressekort & Cirkulærer.

*) Hovedindfatningen er forskellig; Holbeinindfatningen er anvendt hos Bachem, Woellmers Renæssanceindfatning af P. Petersen, hvad der har givet Anledning til en smagløs Opstilling af Guttenbergs Figuren for neden i Stedet for Frugtskaalen i Holbeinindfatningen.

Prisbelønninger
i
Udstillingens grafiske Afdeling.

Anerkendelsesdiplom til Medarbejdere.

P. Petersen, Maskinmester (Græbes Bogtrykkeri), *J. Jørgensen,* Bogtrykker (J. Jørgensen & Co.'s Bogtrykkeri).

Medalje af 1. Klasse.

Fr. Bagge for Bog- og Illustrationstryk; *Græbes Bogtrykkeri* for Bogtryk; *Nielsen & Lydiches Bogtrykkeri* for Illustrationstryk; *Hoffensberg & Trap* for litograferede Farvetryk.

Medalje af 2. Klasse.

J. Jørgensen & Ko.'s Bogtrykkeri for Bog- og Illustrationstryk; *P. Petersens Bogtykkeri* for Akcidenstryk; *F. Hendriksen & Ko.* for Xylografier og fotografiske Ætsninger; *Th. Berg* for Litografier og Farvetryk; *Chr. J. Cato* for Litografier og Farvetryk; *H. P. Hansen* for Xylografier; *G. Pauli* for Xylografier; *J. F. Rosenstand* for Xylografier; *W. C. Fabritius & Sønner,* Kristiania, for Bog- & Akcidenstryk.

Hædrende Omtale.

Axel E. Aamodt for litograferede Kort; *J. M. Elmenhoff & Søn,* Randers, for Akcidenstryk; *Milo'ske Bogtrykkeri* for Akcidenstryk; *Galle & Aagaard* for Heliogravure; *Pacht & Crome* for Lystryk; *Hagen & Sivertsen,* Odense, for merkantile Litografier; *Alfred Jacobsen* for Modellerkartons; *Johan Jacobsen* for litografiske Arbejder; *D. O. F. Lind* for litografiske Farvetryk.

Udenfor Bedømmelse.

L. Schmidt, Bogtrykker, Laurvig, som Medlem af Gruppens Dommerudvalg.

Dette Resultat overrasker ingen. Et Bedømmelsesudvalg med Hr. Journalist *Bauer* som Formand, to Boghandlere, en Forstander og en Bogtrykker fra Norges Ebeltoft, Laurvigen, har man næppe Grund til at tiltro saa megen Sagkundskab, at det kan fælde en Dom, som vil kunne opnaa Respekt i den faglige Verden; fornuftigt vilde man have handlet, hvis man havde tilkaldt Sagkyndige f. Eks. blandt Arbejderne, men selv om man vilde have undladt dette, havde det utvivlsomt sommet sig bedst at formaa ufrivillige Mænd til at tage Del i Bedømmelsen. Saavidt vi véd, har man undladt dette, og det hele maa derfor nærmest betragtes som Lotteri; at der har været andre Navne i Hatten end de udtrukne, er en Selvfølge . . . .

Ikke desto mindre: en Bogtrykker har faaet Medalje for Bogtryk og har aldeles intet Bogtryk udstillet; en anden har ligeledes faaet Medalje for Illustrationstryk — og Xylografen, som har skaaret Træsnittene — 2. Klasse; paa sidstnævnte var trukket første Gevinst, men da der rimeligvis var for mange af den Slags, eller Skammen maaske var for stor, maatte han nøjes med en anden Klasses osv.

Paa Verdensudstillingen i Wien fik en meget bekendt Fabrikant tilkendt Guldmedalje for Maraschino. Dommerkomitéen blev højlig forbavset, da den en skøn Dag fik Udmærkelsen tilbageleveret; men Gaaden blev løst, da man læste det medfølgende Brev, som oplyste, at Indholdet af Flaskerne kun var — Vand.

Men Guldmedalje var der faldet paa Drikken.

Skal vi — skal vi ikke?

Ja, »Ny typ. Forening« mener jo rigtignok, at vi *skal,* endskøndt vor Generalforsamling har besluttet, *ikke* at ville amnestere Blokadebryderne fra Rigsdagen. Til Trods herfor mener Hr. P. Christensen dog i sin Artikel i sidste Nr. af »Ny typ. Tid.«, at det Skridt, der paa vor Generalforsamling fjærnede os fra dem, kunde gøres om igen, naar vi bare fik Tid til at tænke os om, og Hr. Christensen synes at være sjæleglad over den vise Beslutning, de »Ny« tog paa deres Generalforsamling, nemlig foreløbig at slutte sig til vor Afgørelse i denne Sag, men dog at forbeholde sig Ret til efter Nyaar at tage en anden Bestemmelse; til den Tid haaber d'Hrr., at det skulde være lykkedes dem at faa os omarbejdet, faaet os til at indse og indromme, at vi har begaaet en Dumhed, da vi gav Afkald paa at være Kammerater med Skruebrækkere og frasagde os »Æren« af at have med den Slags Folk at gøre.

Naa, Ideen er ikke saa gal, og Hensigten helliger Midlet; den er kun lidt for plump — saa plump, at vist nok de fleste er faldne i Forbavselse over, at d'Hrr. ikke har kunnet finde paa noget bedre. — For mig i al Fald staar det klart, at det er en Slags Rævesaks, der her er stillet op for muligvis at fange nogle af de »gamle« i den (? Red.); *maaske* vil det lykkes dem at fange nogle enkelte svage Sjæle, men hvis de tror ved den kejtede Manøvre at kunne faa »*Den typ. Forening*« til at gaa i Fælden, saa tror jeg, d'Hrr. har sat for stor Tiltro til deres egen — efter deres Mening — altformaaende og uimodstaaelige Overtalelsesævne.

Mange, der læser Hr. P. Christensens rørende Skildring af »disse Stakler, der har døjet Kulde og Sult«, inden de bleve Skruebrækkere, vil sandsynligvis blive blødе om Hjærtet og maaske endog undskylde »Staklerne«, men hos dem, der selv har prøvet en Smule af den Slags — maaske mere end nogen af d'Hrr. Blokadebrydere —, og dog holdt paa deres egen og Kollegernes Ære, hos dem vækker en saadan Skildring kun dyb Foragt for dem, der har benyttet dette som Paaskud til at træde ud af Geledderne, saa snart de havde Udsigt til en Smule personlig Fordel, endskøndt de vidste, at de derved skadede Faget og saa at sige »huggede« Arbejdet ud af Kollegernes Hænder, — og dyb Medlidenhed med den, der er naiv nok til at tage en saadan Frase for gode Varer.

»Stakler, der har lidt Kulde og Sult«! Ja, det er en meget god Mundfuld, der her serveres, kun altfor féd til at den kan glide ned; man faar Kvalme, naar man tænker paa, at den skal tjene til at dysse éns Samvittighed i Søvn, saa at man ikke skammer sig ved at kalde disse Folk for Venner og Kammerater.

Nej, lad dem sejle deres egen Sø; de har selv valgt. Hvad vilde det nytte, om vi amnesterede dem? Intet. Ved den første Lejlighed, der bød sig, vilde de igen træde ud af Rækkerne — forudsat at der var personlige Fordele at hente — og naar de saa en Gang igen blev sparkede ud af deres Pladser, saa vilde vi faa den gamle Historie igen — Kulde og Sult!

Det gør mig ondt, at jeg forstyrrer den nye Forenings Illusioner om at kunne forandre vor én Gang tagne Beslutning, og dobbelt ondt vilde det gøre mig, om d'Hrr. muligvis af den Grund skulde lade sig betage Fornøjelsen af til Nyaar at kunne trykke Skruebrækkerne i Haanden og deltagende forsikre, at de indser, at det var Kulde og Sult, der *tvang* dem til at svigte Kollegerne og deres Interesser, og at det alt sammen er glemt, at de i det hele taget er *udmærkede* Kolleger.

Man maa jo nu imidlertid afvente Nyaar og sé, hvad der da vil ske; men én Ting tror jeg at kunne forsikre den ny Forening om, næmlig, at vor Forenings Dør hverken før eller efter Nyaar aabner sig for at lade Skruebrækkerne smutte ind; det er sket tidligere, men — Miraklernes Tid er forbi. *A. O.*

* * *

Endskøndt vi i den senere Tid fuldstændig har udelukket enhver Polemik imod den ny Forening af Bladets Spalter, har vi dog ikke villet nægte ovenstaaende Optagelse i Bladet, da det her drejer sig om et udelukkende *principielt* Spørgsmaal, hvis Diskussion kun kan være egnet til at anspore Læserne til selv at tænke. For øvrigt er *vor* principielle Opfattelse netop i dette Spørgsmaal en anden end den ærede Indsenders, hvorfor hans Artikel i ét og alt maa staa for hans egen Regning og Risiko. *Red. af »Typ.-Tid.«.*

Typografmødet i Helsingborg
den 15. Juli.

Forsynet med et ypperligt Humør og rigelig Frokost samledes i Søndags Morges lidt over Kl. 7 ca. 50 københavnske Typografer for paa Øresundets Vover at stævne til den skønne By hinsides Sundet, Helsingborg. Da Skibet henad Kl. 11 lagde til ved Bolværket, stod hele Kajen sort med Mennesker, der tilsyneladende var opskræmmede ved, at et »Blåsorkester« havde styret Kursen ned til Havnen. Saa snart Københavnerne, der var noget forkomne af den kolde Blæst, var stegne i Land, udfoldede man Guttenberg-Banneret, hvorefter hele det forsamlede typografiske Samfund satte sig i Bevægelse — for øvrigt en *stille* Marsch, da det paa Grund af Kirketiden ikke var tilladt Musiken at spille. Først efter at man var naaet »bag om« Byen, forkyndte en vældig Brumbasse til Stortromme, at nu kunde man faa den længselsfuldt ventede Messingsuppe. Ad Omveje naaede man omsider Øresundsparkens smukke Have, hvor Festkomitéens Formand, Typograf *Påhlsson* fra Helsingborg, bød Gæsterne Velkommen, idet han betonede, at Sammenkomsten i Dag ikke alene var viet Glæden, men at man ogsaa ventede sig et mere alvorligt Udbytte af denne. Paa Københavnernes Vegne takkede *Alb. Auener* for Indbydelsen. Herefter tog man fat paa den medbragte Frokost, og efter at de stivfrosne Lemmer efterhaanden var bleven optøede, begav man sig med Musiken i Spidsen til Mindesmærket fra Broderkrigenes Tid, »Kärnan«. En 6 Uger gammel Sekstet af Helsingborgs Typografer samt Typografernes Sangforening fra København arrangerede her oppe i den gamle Ruin en ny — men ublodig — Broderkrig; imidlertid var Udfaldet af denne yderst tvivlsomt, thi medens Københavnerne brillerede med et stort og vel øvet Kor, mødte vore svenske Venner derimod med nogle udmærket rene og klare Stemmer.

Kl. 3 tog man afsted med Ekstratog til Kuranstalten Ramlösa, til hvis smukke Park Indmarschen skete under Tonerne af »Malmø-Typografernes Marsch«. Kl. 4 spistes Smörgås i det frie, hvorefter Middagen indtoges paa en lille Danse-Estrade. Stemningen var selvfølgelig livlig, men efter svensk Skik holdtes der ingen Taler her, idet man, efter hvad en svensk Kollega forklarede os, sætter sig til Bords for at »äta« og ikke for at »tala«. Efter at man havde sét sig tilstrækkelig om i Etablissementets Parkanlæg og senere rørt sine Ben ved en Svingom med »flickorne«, gik man Kl. 6.30 til det rigeligt forsynede Punschebord, ved hvilket saa vel Helsingborgs Sangere som den københavnske Sangforening lod deres Stemmer lyde. Formanden for Helsingborgs Typografer, *Otto A. Ohrlander*, bød Deltagerne et hjærteligt Velkommen, hvorefter Formanden for »Den typografiske Forening« i København, *Rud. Bøhm*, tog Ordet for at overbringe nævnte Forenings Hilsen til de svenske Typografer, idet han gjorde opmærksom paa, at det er denne Forening, som staar i Gensidighed med det svenske Forbund, og endte med at udbringe en Skaal for den internationale Kollegialitetsfølelse, hvilken saa vel de tilstedeværende som de hjemmeblevne Kolleger var besjælede af. Efter Afsyngelsen af 2 af *Vilh. Tømmerup* skrevne Sange (deraf en for den svenske Kvinde i det svenske Sprog), gaves Ordet frit, og nu fulgte Talerne Slag i Slag, men det vilde føre os for vidt, om de alle skulde gengives her, dog skal vi nævne den Skaal, som *Alexis Rasmussen* udbragte for Digteren Vilh. Tømmerup.

Omsider var Klokken bleven saa mange, at man maatte sé at komme afsted med Toget til Helsingborg for i rette Tid at kunne naa Dampskibet, der skulde befordre de danske Deltagere tilbage til København.

Marschen fra Jærnbanestationen til Dampskibsbroen lignede en lille Folkevandring, idet »hele Helsingborg« var paa Benene for at ledsage de bortdragende Gæster til deres midlertidige Opholdssted. Med en af *Rud. Bøhm* fra Skibets Ræling udtalt og af Københavnerne med Begejstring besvaret Tak til Helsingborgs Kolleger tog man Afsked med sine elskværdige Værter og afsted sejlede man i den milde Sommernat, for efter 3 Timers Sejlads at skilles i København under Følelsen af en fornøjelig tilbragt Dag.

Bogtrykkernes „Kopskat".

Det er jo en almindelig bekendt Sag — eller burde i alt Fald være det —, at Bogtrykkerne til Bibliothekerne i København *skal* aflevere et vist Antal Eksemplarer af deres Tryksager uden noget Vederlag, — den af en Bladudgiver og Rigsdagsmand betegnede »Kopskat«. Da jeg for en Tid siden opholdt mig i København, for paa Bibliothekerne at indsamle en Del Oplysninger efter forskellige Provinsaviser, blev jeg ikke lidet skuffet ved at se, at en større Del af Provinsbladene, som de findes paa Bibliothekerne, er ret og slet — *Makulatur!* Det er jo dog saa uhyre let en Sag for dem, der i de forskellige Provinstrykkerier udtager Bibliothekseksemplarerne, at sørge for, at disse er »nogenlunde ordenlige«. Blot vedkommende gjorde sig den Tanke, at mangfoldige det ene Aar efter det andet benytter adskillige af Provinsaviserne som Kilde snart til det ene og snart til det andet, vilde man uden Tvivl befliitte sig paa, at de ikke indsendtes som Makulatur.

Da De, Hr. Redaktør! vist sympatiserer med, at det paaklagede Forhold ændres, udbedes Deres Velvilje for ovenstaaende Linjer. *B.*

Den typografiske Forening.

Formandens Adresse er udelukkende: **Smedegade 3, 3. Sal, N.** Samtlige Breve, vedrørende saa vel Foreningen som »Typograf-Tidende«, bedes for Fremtiden sendt dertil.

Nyt Medlem.

Oskar Vilhelm Johansen (udl. d. 1. Novbr. 1887 hos Thiele; arbejder samme Sted).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

J. A. M. Erlandsen (sidst arbejdet i Aarhus; »Aftenbladet«).

Typografernes Hjælpekasser.

Under Dr. Berlèmes Bortrejse fra 5. Juli i ca. 4 Uger besørges hans Praksis af **Dr. Jessen**, *Krystalgade 16, 2. Sal.* Konsulationstiden fra Kl. 12—1.

N. Hansen.

Typografernes Stiftelser.

Til Oktober Flyttedag bliver en Fribolig at bortgive. Ansøgninger om denne, ledsagede af Døbeattest, kan indtil Udgangen af Juli Maaned indsendes til Bestyrelsen.

København, d. 1. Juli 1888. *Bestyrelsen.*

Typografisk Sportsklub.

Da Klubben i Slutningen af Avgust Maaned agter at afholde en Kricketkamp med Skomagernes Sportsklub, og det som Følge deraf vil være nødvendigt allerede paa Søndag at udtage et Hold Spillere til Kampen, anmodes Medlemmerne indtrængende om at møde talrigt. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

I *Hillerød* er *Joh. Andersen* valgt til Lokalforeningsformand i Stedet for R. Christophersen.

I *Ringsted* er *S. K. Johansen* enst. genvalgt.

Ny Medlemmer.

Hillerød, *Jens Peter Rasmussen* (udl. hos Redaktør Hanson i Hillerød d. 12. Juli 1888).

Holstebro, *K. K. Petersen* (tidligere Medlem af »Dansk typ. Forening«).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Ringsted, *J. Johan Zebitz* (sidst arb. i Københ.).

Næstved, *N. C. Petersen* (sidst arb. i Præstø).

Køge (Rønne), *Fr. Carl Therkildsen* (sidst arb. i Vejle).

Bortrejste Medlemmer.

Kolding, *Frits König* til München.

Randers, *Niels Mørup* til Stubbekøbing.

Ringsted, *H. P. Hansen Kruse* til Roskilde (arbdsl.).

Præstø, *N. C. Petersen* til Næstved.

Brevkasse.

D'Hrr., der har bestilt »Buchdruckerstudien« samt Uhr-Berloques, kan vente at faa disse Sager tilsendte i næste Uge.

A. B. i A.: Lovene for »Foren. f. d. Bogtr.« kan forventelig faas ved Rekvisition fra Hr. H. V. Levison (Quist & Ko.).

Arbejdsmarkedet.

En Sætter, som har lært i et Provinstrykkeri og der deltaget i Avisens Trykning, ønsker en kort Uddannelse i Trykning. Billet, mrkt. »Trykker«, bedes snarest tilsendt dette Blads Kontor.

En Typograf ønsker Plads straks eller senere, enten som Trykker eller Sætter. Billet mrkt. »S. T.« bedes tilsendt dette Blads Kontor. Anbefalinger haves.

En yngre Typograf, øvet i Avis- og Akcidenssætning, søger Plads straks i København. Billet mrkt. »V. G.« bedes tilsendt dette Blads Kontor.

En yngre, militærfri Typograf med gode Anbefalinger søger Plads som Akcidens- eller Avissætter. Billet mrkt. »A.« bedes tilsendt dette Blads Kontor.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

Den grafiske Anstalt

Vesterbrogade 106 b

København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

Repræsenteret ved:

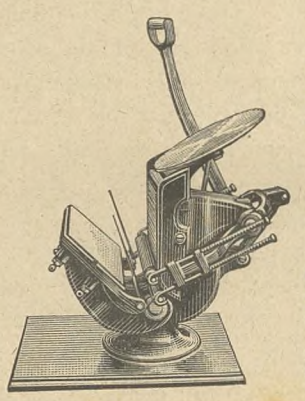
Herr Alb. F. Michaelsen

Holbergsgade 14.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

CHR. HOSTMANN

CELLE (HANNOVER)

Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos

Adolph Wulff

Kongens Nytorv 6

København

Importør af Durable Valsemasse.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger

München, Karlsstrasse 104

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

W. STAHR

Etableret 1876

København — Gothersgade 81

Værksted for

Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer

Transmissionsdele leveres

Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

Wilhelm Woellmer's

Skriftstøberi

Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

JUST WARBURG

TOLDBODGADE 11

KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig

Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer

Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig

Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik & Støberi

Kjøbenhavn V.

Vesterbrogade Nr. 97

Special Fabrikation af:

Alle Maskiner & Utensilier

henhørende til

Bogtryk, Stentryk & Bogbinderi

Otto's nye Gas-Motorer

stående og liggende

indrettes også til Drift ved Petroleum

Transmissioner.

Lager af Farve & Valsemasse.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 30	København, den 27. Juli 1888	XV. Aargang
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.		Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De grafiske Fag paa Udstillingen.

I *Chr. Backhausen*'s smaa Skabe præsenteres noget saadant Fusk, at man ikke forstaar, hvor Manden har Mod til at udstille, ejheller hvor Forbrugerne hertil findes. Og dog er sikkert baade Hr. Backhausen og Forbrugerne evig glade over de yndige kulørte Farver og det øvrige Sammensurium, der paaklistres Navnet Bogtryk. Det tyder i hvert Fald følgende Himmelbid paa, indrammet med Schelter & Gieseckes nyeste Renæssance- og Draperiindfatning, med et Tryk værre end et Korrekturaftryk:

> »Udført udelukkende i Bogtryk med sammensættelige Typer og Linjer. Trykt uden Punktur paa en Cylinder-Maskine fra d'Hrr. Albert & Co., Frankenthal. Ifølge nævnte Firmas Ønske staar Maskinen til behageligt Eftersyn for d'Hrr. Bogtrykkere og Andre, som kunne interessere sig derfor, i Chr. Backhausens Bogtrykkeri, Kalkbrænderivej Nr. 13, Østerbro.«

Dette lille Trykkeris Typemateriale er ogsaa typisk for smaa Trykkeriers Indretning nutildags. Der præsenteres en saadan Mand Indfatninger og Ornamenter, og straks drømmer han sig Guld og Ære til, naar han anskaffer noget saadant. Han anvender da Indfatningen paa alle mulige og umulige Maader uden at skænke Forbindelse og Sammenhæng nogen som helst Tanke, uden ringeste Hensyntagen til Arbejdets Art og Natur, og naar han paa et Trykarbejde paa maa og faa klatter nogle Linjer til med kulørte Farver, mener han at have leveret et virkeligt Kunstarbejde af høj Rang. Da en stor Del af Akcidensarbejdet er i Hænderne paa disse smaa Trykkerier, er det intet Under, at Fagets Forfald Dag for Dag vokser. Indrettede man sig klogt, saa anskaffede man for de Penge, der nu kastes ud til saadanne moderne Indfatninger, et ordenligt Udvalg af Skrifter, saa at man dog i det mindste paa dette Omraade undgik alle de Fejl, der nu findes overalt.

I *F. E. Bording*'s Samling af Farvetryk vil man finde en fra de øvrige udstillende Trykkerier forskellig Smag. Som Regel er her Omramningsmaterialet trængt tilbage, medens Teksten overalt dominerer, ligesom Hovedindfatningerne hyppigst er holdt i en let Tone for end mere at pointere den underordnede Karakter. Der findes ikke faa Arbejder af temmelig kompliceret Natur; man vil saaledes f. Eks i det flerfarvede Cirkulære i Midten, den flerfarvede Faktura og Forretningskortet — hvilket sidste er en gammel Bekendt fra den internationale Mønsterudbytnings VIII Bind og anerkendende omtalt af flere udenlandske Fagblade — støde paa Opgaver, som alle kan være enige om er løste med Nøjagtighed i teknisk Henseende. I det flerfarvede Tableau har endelig d'Hrr. *A.* og *C. Truelsen* leveret et Arbejde, som for første Gang er udført her hjemme, og som vel næppe noget herværende Trykkeri kan eftergøre. Naar man kender de Vanskeligheder, der er forbundne med et saadant Arbejde, maa man indrømme, at dette første Forsøg er lykkedes hæderligt. Der kan i teknisk Henseende naturligvis paapeges nogle Unøjagtigheder, denne eller hin Streg kunde have sluttet bedre, og Farven kunde et enkelt Sted have dækket fyldigere, men dette er i hvert Fald Smaating lige over for Helheden og da navnlig, naar man erindrer, at *alt*, baade Stereotypi- og Tonplader, er udført af dem selv med saa faa og saa beskedne Hjælpemidler, som udenlandske Arbejdere næppe nøjes med. D'Hrr. har megen Ære af det præsterede. Foruden dette er den her i Bladet omtalte Prøvebog og et Par komplicerede Satsforme udstillede.

Af Provinsbogtrykkerne har *Milo,* Odense, *Konrad Jørgensen,* Kolding, *Elmenhoff & Søn,* Randers, *A. C. Bang,* Næstved, og *Thrue*'s *Bogtrykkeri,* Aarhus, udstillet.

De følger i ét og alt i Københavnernes Kølvand: det samme udtyndede Materiale, den samme Overlæssen med Omramningsmateriale, den samme Mangel paa harmonisk og korrekt Skriftvalg. Det er saare lidet opbyggeligt at se, hvor Eksemplet smitter. Blad disse Prøvebøger igennem, og man vil finde en umættelig Samlermani af alskens Snurrepiberi paa Indfatningernes Omraade, medens man er aldeles renonce paa gode og anvendelige Skrifter. Navnlig bør *Thrue*'s *Bogtrykkeri* og *A. C. Bang*'s Prøvebøger nævnes i denne Sammenhæng. *Elmenhoff &*

Søn's flerfarvede Forretningskort er et ganske fikst og net Arbejde; Teksten staar kun noget trykket, og en livlig rød Farve til Afveksling med den sorte i Teksten vilde have borttaget det døde Præg, som Kortet nu har. Titelen til Prøvebogen lider derimod af den sig stadigvæk gentagne Fejl: for bred Omramning og for knap Plads til Tekst; de forskellige Afdelingstitler er alle prægede af den herskende Lyst til at konstruere de mest forskjelligartede Kompositioner, som er det typografiske Materiale fuldstændig uvedkommende; vilde man kun holde sig til Jorden, opnaaede man uden Tvivl betydelig mere; thi at der her er Betingelser for at kunne levere noget godt i teknisk Henseende, er man ikke i Tvivl om, naar man har gjort sig bekendt med de udstillede Akcidensarbejder. *Konrad Jørgensen* og *Milo* har ikke noget særlig betydeligt; det trefarvede Cirkulære fra den første er grelt i Farvesammensætningen, ligesom det flerfarvede Forretningskort vilde have præsenteret sig adskilligt smukkere i mindre fremtrædende Farver; de læderede Bogstaver i Satsen vidner ikke om Samvittighedsfuldhed.

* * *

Litografien findes ogsaa kun sparsomt repræsenteret, men dog tilstrækkeligt til at vise den Udvikling, der er foregaaet for denne Reproduktionsgrens Vedkommende. De sidste Aars Kamp har trængt Litografien fra Position efter Position, nu synes man kun at holde Stillingen paa Farvelitografiens Omraade. Det merkantile Arbejde er paa gode Veje til at erobres af Bogtrykket; man dominerer endnu kun for Etiketternes og Diplomernes Vedkommende. Det ringe merkantile Arbejde, der findes, er da ogsaa i rigelig Grad forsynet med de Forsiringer og Snirkler, som de ledende Skriftstøberier sætter saa megen Pris paa, at de for en stor Del har benyttet mange af dem til det Omramningsmateriale, de forsyner Bogtrykkerne med; at dette har skadet Bogtrykket meget, lidet egnet som det er til Bogtrykkets Karakter og Natur, er en selvfølgelig Sag. Iagttag *Johan Jacobsen*'s, *Axel E. Aamodt*'s og *David Lind*'s merkantile Stentrykarbejder, og man vil finde den samme slikkede Smag, som møder én i mange af de moderne Støberiers Frembringelser, den samme Pynten op med Snirkler og stilløse Arabesker. Og dette Faktum kan maaske i nok saa høj Grad bebrejdes Litograferne; her er man fuldt ud Herre over den Form, man vil give sit Materiale; her har man langt friere Spillerum til stilfuldt og korrekt Arbejde. Men herpaa er fuldstændig Mangel. Denne Udpillen i Udførelsen gaar igen overalt. Man sé paa de industrielle Tegninger — ogsaa her de samme Fejl. Nogle Kakkelovne hos Aamodt skinner, saa det er en Lyst, af Pænhed og Blankhed; Virkelighed og Kraft findes der selv paa en saa simpel Ting ikke Spor af. Det træffer man derimod hos *Cato* og *Hoffensberg & Trap*. Denne sidste er jo bekendt for sine Farvelitografier af danske Billeder fra Land og Sø; man maa indrømme, at der er megen Friskhed og Flothed i disse Ting; men hvor Æmnet falder hen i det sentimentale, er man ogsaa tilbøjelig til vamle og sødlige Farver. Portræterne af Tordenskjold og Kong Oskar er prægtige; den russiske Kejser er dog mindre appetitlig udført. Chr. J. Cato's Udførelse af Tordenskjold og Ludvig Holbergs Portræter er intelligent og dygtig; man skal vel nok lede længe om den Kraft og Fylde, der er heri; Joh. Krohns og Anna Borchs Børnebøger er ligeledes fortræffeligt Arbejde, medens Carl Lochers »Øresund« just ikke kan siges at være særlig vellykket. *C. Cordt*'s naturhistoriske Tegninger er enestaaende skarpt og klart udførte; man siger ikke for meget ved at betegne disse som det ypperste Arbejde, der findes; men ganske vist siger den Omstændighed ikke lidt, at Trykningen er skét direkte fra den graverede Plade. (Forts.)

Blokadebrydere.

Straks efter den Generalforsamling, som nægtede Rigsdags-Blokadebryderne Adgang til »Den typ. Foren.«, anmodede undertegnede Foreningens Formand om Tilladelse til at bringe Spørgsmaalet frem igen ved tilbydende Lejlighed, for Eks. paa Avgust-Generalforsamlingen.

Jeg motiverer nu denne Anmodning med Henvisning til Spørgsmaalets Vigtighed, som endnu beskæftiger Sindene stærkt, uagtet det egentlig er løst ved Forenings-Tarifens Indførelse paa Stedet; dernæst med Henblik paa Spørgsmaalets Unaturlighed, idet Foreningens Medlemmer ikke havde noget at indvende mod Arbejdspriserne, men kun gav efter for en opskruet Hensyntagen til den Principal-Forening, som tvært imod selv burde have haft Typograferne paa Nakken for dens ugenerte Brud af **økonomisk** Art paa den hellige Ventepengetarif. Og endelig, fordi jeg vel respekterer den paagældende Generalforsamlings-Beslutning som saadan, men ikke paa nogen Maade regner de 50 Mødendes Emstemmighed for at være et gyldigt Udtryk for samtlige Medlemmers Anskuelse. Det gælder kun om, at de, som *bagefter* beklager sig over de »radikale« Medlemmers fuldstændige Uimodtagelighed for Fornuftpolitik, gør deres Pligt og møder, naar der staar et for Foreningen saa vigtigt Spørgsmaal paa Dagsordenen.

Jeg finder ikke Anledning til paa »Typ.-Tid.«s indskrænkede Plads at udbrede mig om Spørgsmaalets Følger i organisatorisk, moralsk og økonomisk Forstand. Dette kan antagelig vente til Debattens Dag, hvor maaske de 3—4 Blokadebrydere, som slap ind i de *daarlige Konjunkturers* Tid, kan afgive en ejendommelig Illustration til en Fagforenings taktiske Inkonsekvens.

I det hele taget har jeg kun indladt mig paa at skrive af to Grunde.

Den ene: at jeg — med al Agtelse for Hr. P. Christensens rolige og overvejede Artikel*) — ikke onsker, at det faar Udseende af, at det indirekte er ham, som faar mig til at bringe Sagen frem paany.

Og den anden: fordi det under Mærket A. O. i sidste Nr. af »Typ.-Tid.« indrykkede Svar til Hr. P. Chr. i mine Øjne er saa lidet værdigt med sine smaalige og umotiverede Stiklerier til den anden Forening og med sin naive Snak om at »dysse Samvittigheden i Søvn« og at gøre sig til »Kammerater med Skruebrækkere«. *V. Bergenholz.*

Hr. Martius Truelsens Haandbog i Bogtrykkerkunsten.

Hr. Redaktør! For en 4—5 Maaneder siden tillod jeg mig her i Tidenden at rette en Henvendelse til Hr. Martius Truelsen angaaende hans nu for mer end Aar og Dag siden til »Typ.-Tid.«s Læsere givne Meddelelse om, at han (M. T.) agtede i Løbet af Efteraaret at paabegynde Udgivelsen af en ny Udgave af Haandbog i Bogtrykkerkunsten, til hvilken han da alt i flere Aar havde været sysselsat med Forarbejderne.

De, Hr. Redaktør! var saa venlig den Gang til mine faa Linjer at knytte én Linje, hvorover jeg selvfølgelig var yderligere tilfreds, da dette gav Henvendelsen forøget Vægt; men uagtet vi saaledes blev to, der bankede paa Hr. Truelsens Dør, frugtede det ligemeget: han tav — og tier fremdeles!

Jeg vil nu gentage Henvendelsen til Hr. M. T. og bede ham samtidig være saa artig at give os et Svar, enten dette bliver saa eller saa — at Hr. M. T. ikke hidtil har svaret, det kan der jo *tænkes* flere Grunde for. Det ovennævnte Værks Fremkomst bliver nemlig nu mere og mere en Nødvendighed; i flere af vore Provinsbyer er Lærlingespørgsmaalet fremme, og gennem Forsøg med at oprette faglige Afdelinger for Typografien i de alt bestaaende tekniske Skoler vil man raade Bod paa de uheldige Lærlingeforhold, — men en følelig Mangel viser sig straks ved en saadan faglig Afdelings Oprettelse, nemlig Hjælpemidlerne for Læreren ved Undervisningen; thi medens Læreren selvfølgelig kan benytte de eksisterende tyske Værker, er netop disse af gode Grunde en uoverstigelig Hindring for Eleverne.

Derfor, Hr. *Martius Truelsen:* Lad os ikke vedblivende tælle paa Knapperne! *gg.*

Korrespondance.

Middelfart, d. 20. Juli 1888.

Middelfart Lokalforening afholdt d. 16. Juli en Generalforsamling, hvor Regnskabet for April Kvartal fremlagdes og godkendtes; der foretoges Valg af Formand, Næstformand samt Revisorer, som alle genvalgtes.

Stemmesedler angaaende Hovedbestyrelsens Sæde udfyldtes efter en længere Forhandling.

Angaaende Aflæggelsen af den i Henhold til Loven foreskrevne Svendeprøve blev følgende Regler fastsatte for »korrekt Sats«: Der sættes 1 Time skær Sats. Hver »Bryllup« og »Begravelse« fradrager 1/3 Linje, og hver 6te Bogstavfejl fradrager 1 Linje.

Som tabellarisk Sats vedtoges et tre-etages Hoved med Kropstreger; Manuskriptet skrives paa 1/8 Propatria, men udføres efter Kvart-Format.

Der forlangtes Udskydning af 4, 8 og 16 Kolumner.

Sluttelig valgtes tre Medlemmer til at føre Kontrol med Svendeprøvens Aflæggelse. Prøven indsendes til Kolding Lokalforening til Bedømmelse.

Det vedtoges tillige at opfordre Hovedbestyrelsen til gennem »Typ.-Tid.« at offenliggøre Udfaldet af Stemmeafgivningen i de forskellige Lokalforeninger.

L.

*) Som jeg dog ikke i alt er enig med.

Forskelligt.

Hr. Bogtrykker M. Lazarus indbød i Tirsdags sine Arbejdere til en Tur paa Udstillingen. Efter at have besét de forskellige Afdelinger, særlig den faglige, samt indtaget Forfriskninger, sluttedes der med et vellykket Aftensmaaltid i Divanen Nr. 1. *L. J.*

Den typografiske Forening.

En ekstraordinær Generalforsamling

afholdes *i Morgen (Lørdag)* Aften Kl. 9 1/2 i **„Sortedamslund“.**

Dagsorden: Foreningens Deltagelse i den skandinaviske Fagforeningskongres.

Af Hensyn til Dagsordenens Vigtighed udbedes *talrigt* Møde. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Resultatet af Afstemningen over Foreningens fremtidige Hovedsæde blev, at **Kolding** valgtes med 213 Stemmer. Odense havde 191 St.

En Anmodning fra en Lokalforeningsformand om at lade Afstemningslisten offenliggøre i »Typ. Tid.« har Hovedbestyrelsen ikke fundet Anledning til at efterkomme. Nærer Vedkommende Tvivl om Hovedbestyrelsens Ærlighed ved Optællingen, skal vi med Fornøjelse give ham Lejlighed til at revidere denne.

Paa Hovedbestyrelsens Vegne
Harald Jensen.

I *Skanderborg* genvalgtes *V. de Lemos* som Lokalforeningsformand.

I *Vejle* er *Jens Nielsen* valgt som Lokalforeningsformand.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Næstved, *Joh. Georg Lindstrøm* (sidst arbejdet i Slagelse).

Slagelse, *N. Chr. Petersen* (sidst arb. i København, arbejdsløs).

Stubbekøbing, *N. Mørup* (sidst arb. i Randers).

Bortrejste Medlemmer.

Slagelse, *Johan Georg Lindstrøm* til Næstved.

Aalborg, *Carl S. Larsen* til København.

Udmeldt.

Ringkøbing, Redaktør *Carl Lind.*

Brevkasse.

L. J. Den overvældende Stofmængde, som staar til vor Raadighed, maa De tilskrive, at Deres Artikel endnu ikke har kunnet komme med.

C. H. & A. i Aalb. De vil sandsynligvis nu have modtaget Fotografiet; Grunden til, at det har varet saa længe, er Fotografens Overlæsselse med Bestillinger.

H. F. i K. Vi gør vistnok klogest i at holde vor Næse derfra!

Inserat.

Ærede Kolleger!

For anden Gang er Kolding valgt som Sæde for Hovedbestyrelsen; for anden Gang har Kolding Lokalforening indstillet *H. F. Rasmussen* til at beklæde den øverste Tillidspost i Foreningen. Naar jeg er den, der har foreslaaet ham til dette, da skylder jeg Medlemmerne en lille Redegørelse derfor. At overtage Formandsposten efter Harald Jensen er ingenlunde en let Opgave, hans brændende Kærlighed, Jærnflid og store Arbejdsævne har været Aarsag i, at Landets Provinsbyers Typografer staar samlet til enigt Arbejde for Løsning af deres fælles Interesse. Den, der skal tage Arbejdet op efter ham, maa være i Besiddelse af i det mindste en Del af disse Egenskaber og særlig i Besiddelse af godt Kendskab til Foreningens forskellige Administrationsgrene. Den Mand, der her i Foreningen bedst forener disse Egenskaber, er *H. F. Rasmussen*. I Forening med gode Medbestyrere er det min Overbevisning, at det vil kunne lykkes ham at føre Foreningen frem i det Spor, Harald Jensen hidtil har virket i. Jeg tør af disse Grunde trygt tilraade mine ærede Kolleger at stemme paa **H. F. Rasmussen** som Formand.

Kolding, d. 25. Juli 1888. Med koll. Hilsen

P. Hvidtfeldt.

ANNONCER

Den grafiske Anstalt

Vesterbrogade 106 b

København V

Illustrationer i Xylografi, Zinkografi og Galvanoplastik.
2000 Klichéer paa Lager. Medaljer fra alle Udstillinger.
Hurtig og smuk Udførelse af alle Ordres.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

„Buchdruckerstudien"

og **Uhr-Berloques** kan nu faas hos *Rud. Bøhm.*

Wilhelm Woellmer's

Skriftstøberi

Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!

Hölzle & Spranger

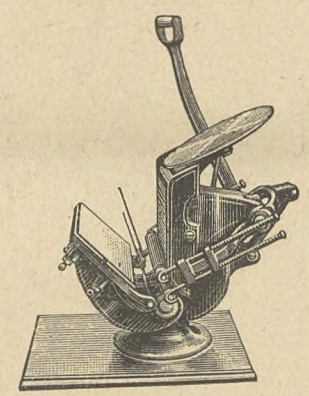
München, Karlsstrasse 104

Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

THORVALD HAMANN & Co.

HERLUF TROLLESGADE 5

Repræsentant for Maskinfabrik *Augsburg*, Augsburg.
— Skriftstøberiet *Flinsch*, Frankfurt a. M.
— *H. Berthold*, Messinglinjefabrik, Berlin.

Eneforhandling af ægte hvid Valsemasse „The White".

Lager af Farver etc.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 31
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 3. August 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De typografiske Ornamenter.

(Af *Emil Sørensen.*)

(Fortsat.)

I den første Halvdel af det syttende Aarhundrede*) begyndte Typografien kendelig at dale. Den ydre Aarsag til Tilbagegangen var de oprivende og langvarige Stridigheder mellem Pavedømmets og Luthers Tilhængere, der baade forarmede Folkene og for en Tid lagde store Strækninger af det evropæiske Fastland øde. De pragtelskende Fyrstehoffer, hvis gavmilde Bevaagenhed for Kunster og Haandværk havde saa utvivlsom Betydning for Renæssancetidens høje Standpunkt, fik ved Trediveaarskrigens Udbrud andre og vigtige Interesser at varetage, og derved svækkedes naturligvis disse Virksomheder. Men for Bogtrykkunstens Vedkommende maa dog den væsenligste Spire til Forfaldet søges i Fremskridtet selv. Det er en paa alle Livets Omraader stadig tilbagevendende Fremtoning, at enhver opadstræbende Kraft omsider naar et Kulminationspunkt, paa hvilket den hverken vedblivende kan holde sig, eller hvorover en yderligere Fremgang paa den Tid ikke er mulig. Paa en saadan Periode af aandelig Anspændthed følger en modsat, og først efter kortere eller længere Tids Hvile og efter at have indsuget ny Næringselementer, begynder den fornyede Stræben op efter. Det kunde ikke fejle, at ved det uhyre Opsving, den ny Kunst tog i det sekstende Aarhundrede, blev den drevet op til en Højde, som aldeles ikke svarede til Trangen. Foretagendernes Størrelser voksede i Tidens Løb mere og mere og slugte Kapitaler, som ikke igen kunde bringes ind. De nyere Undersøgelser af Renæssancens Typografi viser, at netop de berømteste Bogtrykkere tilsigtede en meget ringe Fordel i pekuniær Henseende. Da den materielle Understøttelse hørte op, var derfor selv de største Trykkerier nødte til at gaa et Skridt ned og laane deres Presser til literære Skandskrifter, som aldrig burde have været udbredte, og den dermed følgende Konkurrence bevirkede, at der efterhaanden fremstod en Mængde Fyrtøjer, hvis Ejere mindre brød sig om Godheden og Værdien af deres Frembringelser, men trykte alt, hvad der kom dem i Hænderne, naar de kun kunde tjene derved.

Det viste sig nu, hvor ringe Modstandskraft den »guddommelige Kunst« kunde udvikle ved at holde igen paa Faldet ned efter; den faldt mere pludselig sammen end nogen anden af Renæssancetidens Kunsthaandværk, thi i disse var det fortrinsvis Smagen, som først udartede, i Bogtrykket var det derimod lige saa meget den omhyggelige Udførelse af Arbejdet, der fortrængtes. Bøgernes ornamentale Udsmykning blev af simplere Beskaffenhed og skiftede, efterhaanden som det gode Materiale blev opslidt, fuldstændig Karakter. Titelbladene med det kraftige Træsnit afløstes af Kobberstikket, og kun Friser og Slutningsvignetter fandtes delvis endnu skaarne, men var højst mangelfulde i Udførelsen, da Kobberstikket næsten fortrængte Træsnittet og gjorde den dygtige Træskærer overflødig. Formerne blev plumpe og overlæssede med Ornamenter, der f. Eks. ved Initialerne lod Bogstaverne træde helt tilbage; de bestod endog til Dels af Kartuscher (ɔ: et Ornament af Form som oprullet Spaan), i hvilke et meget diminutivt Bogstav blev indsat. Titlerne blev, naar de ikke var udført i Kobberstik, overlæssede med rødt, og Teksten blev svulstig, hvorved hele Arbejdet fik et smagløst og trykket Udseende. Titel- og Prydskrifter blev plumpere i Karakteren og formede sig mere og mere til Fraktur og Schwabacher. Da Renæssancen overgik, i Frankrig til Rokokoen, i Italien og Tyskland til Barokstilen, var det fortrinsvis denne sidste, af alle nu mest foragtede Stilart, der gav den typografiske Ornamentik sit Præg. De figurale og landskabelige Motiver, der var fortrængte i Renæssancetiden, bredte sig atter i Initialerne; Bjærgkamme med kæmpemæssige Planter og sønderrevne Skypartier, ildsprudende Kratere og solbeskinnede Byer blev almindelige Prydelser, og hyppigt spottede de Perspektivet paa det grundigste. Slutningsvignetterne omformedes til Blomsterkurve, Overflødighedshorn, Pokaler med skummende Vin, trompetende Englehoveder og lignende Smagløsheder. Paa samme Maade gik det

*) Ved en beklagelig Uagtsomhed er der i sidste Artikel kommet et Par slemme Trykfejl, nærmlig Pag. 98, Sp. 1, Lin. 12 f. n.: Initialerne for *Italienerne* og Pag. 99, Lin. 4 f. o.: sekstende for *syttende.*

ogsaa med Omramningsmaterialet. Da Akcidenser i Nutidens Forstand ikke kendtes, men kun adskilte sig fra Værktrykket derved, at de bestod af mindre Arbejder paa højst et Ark, var de sammensættelige Ornamenter af en meget simpel Beskaffenhed, næmlig sluttede Figurer paa en Gevierts eller Halvgevierts Størrelse, byggede over lignende Motiver som det foran omtalte Prydmateriale. En berømt Bogtrykker, Johann Veldener i Geldern, indførte vel allerede i Slutningen af det femtende Aarhundrede en bevægelig Randindfatning, bestaaende af Blade, Blomster og Stængler, der kunde dannes til Blomster- og Vinranker, men den vandt ikke synderlig Indgang i Faget, i Glansperioden fordi de naturlig stod tilbage for de prægtige Listeomramninger, og senere heller ikke, formentlig fordi Udførelsen var forbunden med større tekniske Vanskeligheder ved Støbningen, end Bogtrykkeren gad overvinde.

Til Fagets yderligere Skade kom nu ogsaa den skærpede Censur, der skulde holde igen paa den tøjlesløse Polemik og Æreskænden, som i denne Periode bemægtigede sig Typografien, og især Eftertrykket. Det laa naturligt nær for Smudsbogtrykkeren, paa denne lette og bekvemme Maade at tilvende sig en Forretnings Fordele, til hvis ærlige Drift hans Midler ikke strakte til. Ved at anvende slet Materiale og erstatte de dygtige og erfarne Medhjælpere med et stort Antal Lærlinge, søgte disse Hædersmænd at faa Arbejdet udført med den størst mulige Billighed, for at de selv kunde faa den højeste Profit ud af deres værdige Haandtering. Fra vor egen Historie kender vi jo den berygtede Bogtrykker Phønixbergs Eftertryk af Ludvig Holbergs Komedier, hvis første Del han »for gode Ord og høj Betaling« havde trykt for Digteren. De Forurettede søgte vel Forholdsregler mod denne uhæderlige Trafik, men disse var sjældnere særlig virksomme. Holberg fandt ikke noget bedre Middel end hans bekendte ætsende Satire i Epistlen om Phønixbergs Haandtering.

Typografien havde nu naaet Bunden af Skraaplanet; den kunde ikke falde dybere. I Følge Naturens Kredsgang skulde den fordums skønne Kunst nu atter kunne stræbe op efter, men herimod rejste der sig den uoverstigelige Skranke, at den efterhaanden udskilte sig til tre selvstændige Virksomheder: Boghandel, Skriftstøbning og Bogtryk, og af disse var Bogtrykket den mest afhængige. Reformationskrigen var den ydre Anledning til, at Faget fjærnede sig fra Kunsten; Boghandelen og Skriftstøbningen til dens uigenkaldelige Forening med det almindelige Haandværk. (Forts.)

Formandsvalget m. m.

Det er mærkværdigt, saa uheldig Hr. Hvidtfeldt er, hver Gang han kommer i det Tilfælde at skulle lade en Meddelelse af vigtigere Indhold løbe af Stabelen. I sit Brev til Hovedbestyrelsen om Indstilling af Formand skal han saaledes have skrevet, at Rasmussen blev »saa godt som« enstemmig indstillet, men paa den fra Hovedbestyrelsen i den Anledning udsendte Stemmeseddel var Ordene »saa godt som« faldet ud, og hvorledes Sætningen saa kom til at lyde, behøver jo ikke at gentages. Det er imidlertid ikke det eneste Uheld, Hvidtfeldt har haft under sin Kamp for Besættelsen af Formandsposten. I sidste Nr. af »Typ.-Tid.« har Skæbnen været ham endnu mere drilagtig, idet den har ladet ham sige: »For anden Gang har Kolding Lokalforening indstillet Rasmussen til at beklæde den øverste Tillidspost i Foreningen«. Her maa aabenbart ogsaa være »faldet noget ud«, thi ikke skulde Sætningen have lydt saaledes: »For anden Gang har **et Mindretal** af Kolding Lokalforening« osv. Det er i Sandhedens Interesse jeg tillader mig at henlede Opmærksomheden paa de nævnte Unøjagtigheder, thi Gud og hver Mand (Hr. Hvidtfeldt inklusive) maa jo dog indrømme, at skal d'Hrr. Kolleger Landet over vejledes og ikke vildledes, maa Ordene »*et Mindretal*« paa ingen mulig Maade udelades af den nævnte Sætning, selv om den ogsaa derved taber nok saa meget af sin Glans.

Jeg maa inderligt beklage de Uheld, Hr. Hvidtfeldt har haft, særligt med sit Inserat, men maaske ligger Skylden hos Redaktionsudvalget*); dog, saa megen Tid havde han vist ikke, saa han kunde lade det passere den Vej, og det var jo heller ikke nødvendigt, thi et Inserat, undertegnet: »Med kollegial Hilsen P. Hvidtfeldt«, behøver jo ikke at gøre Ophold i Odense. For Resten var Redaktionsudvalget den Gang ikke klar over Situationen i Kolding, hvad det imidlertid ved tilsendte Cirkulærer senere er blevet, og selv om det havde vidst Besked med Stillingen her, tror jeg ikke det saa meget omtalte »*Mindretal*« var bleven strøget af Inseratet. Jeg er lige ved at faa den Tro, at der slet ikke har staaet et Muk i Inseratet om, at det var et Mindretal af Kolding Lokalforening, der indstillede Rasmussen til Formandsposten! Ved nærværende Linjer i Forbindelse med, hvad ærede Kolleger Landet over tidligere har modtaget fra Flertallet her, haaber jeg imidlertid, at man nu overalt er paa det rene dermed.

Ærede Kolleger! Flertallet her i Lokalforeningen, deriblandt en Del ældre Kolleger, der har udstrakt Kendskab til *H. P. Warberg*, har samlet sig om ham som den Mand her i Foreningen, der bedst ævner at tage Arbejdet op efter Harald Jensen og som ved sit mangeaarige Kendskab til Foreningens

*) Inseratet har ikke været tilstillet Udvalget forinden Optagelsen. *Redaktionsudv. f. P.*

Anliggender har de største Betingelser for at kunne føre Foreningen i det Spor, hvorfra der ikke maa viges, nærmlig jævnt og roligt fremad. At Warberg ved Siden af de andre Betingelser for at kunne beklæde Formandsposten, tillige indtager en fremskudt Stilling som Fagmand, vil være mange af d'Hrr. bekendt.

Hermed være H. P. Warberg anbefalet paa det bedste til ærede Kollegers Velvilje ved den forestaaende Afstemning.

Kolding, den 31. Juli 1888.

Paa Flertallets Vegne:
J. H. Brehmer.

Forskelligt.

Til Efterligning for københavnske Principaler. I Fredags, da Personalet i Bianco Lunos Trykkeri fik udbetalt Lønnen, medfulgte til hver enkelt Arbejder en Billet til Udstillingen samt — en 5-Kroneseddel. Gak hen og gør ligesaa!

— I Lørdags arrangerede Hr. Bogtrykker *Græbe* en Skovtur for sit Personale som en Anerkendelse til dette for sin Delagtighed i, at Firmaets Arbejde fik Sølvmedalje paa Udstillingen. Da det selvfølgelig kun vilde interessere en ringe Del af vore Læsere at faa at vide, hvor der spistes Frokost og Middag, skal vi blot meddele, at Personalet om Aftenen blev fotograferet. Hver Sætter og Trykker fik for denne Dag udbetalt en Lon af Kr. 3.50, medens Lærlingene hver fik Kr. 2 og Pigerne hver modtog Kr. 4.00 til Besøg paa Udstillingen.

Den typografiske Forening.

Da den til i Lørdags indkaldte **ekstraordinære Generalforsamling** ej var beslutningsdygtig, indvarsles den herved til *i Morgen* **(Lørdag)** *Aften Kl.* 9½ paa »*Sortedamslund*«.

Dagsorden: Foreningens Deltagelse i den skandinaviske Fagforeningskongres.

Denne Generalforsamling er beslutningsdygtig uanset de Mødendes Antal. *Styrelsen.*

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

N. Davidsen, Redaktør, Medlem af Kolding Lokalforening.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 paa Søfryd: Tegning til Sangfesten. Forslag om en Familjetur.

En Pennekniv, der er funden paa Sverigsturen, kan udleveres til sin Ejer. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Erklæring.

Da jeg i det hele taget slet ikke har nogen Lod eller Del i Agitationen i Anledning af Valget af Hovedbestyrelse for »Dansk typografisk Forening«, og end ikke har været bekendt med de udsendte Cirkulærer før deres Udsendelse, maa jeg herved erklære, at *Indholdet af* disse *fuldstændig maa staa for d'Hrr. Underskriveres egen Regning.*

Kolding, d. 1. August 1888. *Warberg.*

De ærede Kolleger, som i 1882—83 muligen har arbejdet i Varde samtidig med *M. C. Madsen* fra Ringkøbing, anmodes herved om — saa vidt muligt — at fremkomme med Oplysninger angaaende fornævnte Madsens Forhold til »Dansk typ. Forening«s Afdeling i det Tidsrum, han opholdt sig i Varde, da en eventuel Genoptagelse i Foreningen vil være afhængig af disse.

Eventuelle Oplysninger bedes tilstillede Ringkøbing Lokalforening i Løbet af 8 Dage under Adresse: Typograf *R. Hansen*, Nygade, Ringkøbing.

Ny Medlemmer.

Horsens, *Christian Bentzen* (udlært hos H. Fogh i Horsens d. 21. Juli 1888).

Helsingør, *Emil Eskildsen* (udl. i »Hels. Avis« i Helsingør d. 1. Maj 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, *H. P. Christensen* (sidst arb. i København).

Nykøbing M., *Anæus Fr. Nielsen* (sidst arb. i Skive).

Næstved, *Th. A. Hermansen* (sidst arb. i Københ., arbejdsløs).

Bortrejste Medlemmer.

Næstved, *N. C. Petersen* til Køge (arbejdsløs).
Ringsted, *Esben Hansen* til Køge (do.)
Kolding, *N. Davidsen* til København.
Horsens, *Andreas Hansen* til Vejle (arbejdsløs).
Aarhus, *Joh. Petersen* til Københ. (do.)
Do. *H. Jørgensen* til do. (do.)
Do. *Harald Høgfeldt* til Københ. (do.)
Do. *Carl Schmidt* til Præsto.
Do. *J. P. Jensen* (arbejdsløs).

Udslettet.

Randers, *Theodor Jensen.*

Brevkasse.

Til Typograf *Hans Frederiksen* henligger et Brev (med Paaskrift »haster!«) hos Red.

Alfr. B. i A. Modtaget »Vejviseren«, som skal blive omtalt, saa snart Pladsen tillader det. Ligeledes skal det »billige« Etabl. ved Lejlighed blive taget under Behandling. Man skulde næsten tro, at disse »Crispinusbrødre« stjæler baade *Papiret* og *Arbejdskraften!* *Red.*

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præpareringsanstalt for gammel Masse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger
paa Lager.

CHR. HOSTMANN
CELLE (HANNOVER)
Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig
hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

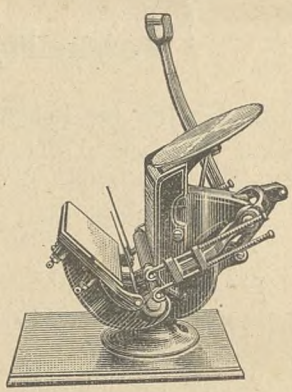
Repræsenteret ved:
Herr Alb. F. Michaelsen
Holbergsgade 16.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

Udstillingsmedaljen
i 3 Størrelser leveres i Metal paa Træ eller Blyfod fra
F. Hendriksen & Co.s
Reproduktions-Atelier,
St. Kongensgade 24.

W. STAHR
Etableret 1876
København — Gothersgade 81
Værksted for
Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer
Transmissionsdele leveres
Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

„Buchdruckerstudien"
og **Uhr-Berloques** kan nu faas hos *Rud. Bøhm.*

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 32 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 10. Avgust 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Fortid og Nutid*).

At dømme efter de Foredrag og Forevisninger, som »Forening for Boghaandværk« indtil nu har foranstaltet, synes det at fremgaa, at det, som der særlig lægges Vægt paa, er at gøre de ældste typografiske Arbejder saa berømte som muligt, idet man mener, at Nutiden vil kunne lære meget af Fortidens Mestre paa Bogtrykkerkunstens Omraade.

Med al mulig Agtelse for Foreningens ledende Mænd, vil jeg dog tillade mig at bemærke, at det, at vise den nulevende Slægt, hvad dens Forfædre har kunnet præstere, næppe vil kunne bidrage synderligt til at hæve Kunsten op til det, som den bør være; thi man maa vel huske paa, at de Betingelser, som var til Stede i Bogtrykkerkunstens første Tidsalder, har forandret sig umaadelig meget. Medens nemlig i gamle Dage den Nydelse at kunne købe og læse Bøger kun kunde tilfredsstilles af de rigeste og mest fornemme Medlemmer af Samfundet, har den umaadelige Udvikling, som dette har været underkastet i de sidst forløbne Aarhundreder, bevirket, at der nu stilles langt større Krav til Prisbillighed og Masseproduktion end nogensinde tidligere, selv bortsét fra, at Hjælpemidlerne nu er saa fortrinlige, at de vel næppe nogensinde vil kunne blive synderlig bedre.

Som en af Grundene til, at Datidens typografiske Arbejdere har kunnet lægge saa stor Vægt paa Udstyrelsen af deres Værker, at man i vore Dage finder dem egnede til at være en Slags Rettesnor for os, kan vel anføres, at det ofte var Konger og Fyrster, der begunstigede Udgivelsen af Bøger ved at stille de nødvendige Summer til Bogtrykkerens Raadighed, medens det i vor Tid er Smudskonkurrence og Smaalighed, der er de mest fremherskende Faktorer i vort Fags nuværende Produktionsmaade; thi det er netop det mest ulykkelige for Øjeblikket, at de Folk, Boghandlere og andre, som har Brug for Bogtrykkernes Arbejdskraft, løber om fra det ene Sted til det andet for at faa trykket Prisen ned, saaledes at den, som tilsidst faar Arbejdet, gør dette for en saa slet Betaling, at denne vel under Tiden næppe kan være tilstrækkelig til at dække Udgifterne.

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Derfor maa det vel være klart for enhver, at under saadanne Omstændigheder kan det næppe nytte stort at skærpe Fordringerne til Udstyrelsen af Arbejdet, saa længe Bogtrykkeren ikke kan faa sit Arbejde ordenlig betalt.

Og her tror jeg virkelig, at »Forening for Boghaandværk« vil kunne gøre sin Nytte med Haab om med Tiden at opnaa et gunstigt Resultat. Det gælder nemlig om at faa den store Alménhed til at indsé, at for at Bogtrykkerkunsten skal kunne naa op paa Højde med sin Tid og frembringe Arbejder, som den kan være bekendt med Hensyn til en smagfuld Udstyrelse, maa man ikke være saa kneben med Betalingen. Og med de udmærkede Kræfter, som staar i Spidsen for Foreningen, maa denne nok kunne gøre noget for at afhjælpe disse Ulæmper, som, saa længe de findes, vil være en Kræftskade paa den faglige Udvikling.

Selvfølgelig mener jeg hermed ikke, at det Arbejde, som allerede er gjort, skulde være uden Nytte, tværtimod har det sin store Interesse at høre f. Eks. Hr. Bibliothekar Bruuns formfuldendte Foredrag om den svundne Tid, og bringe Minder om denne frem i Bevidstheden; men samtidig mener jeg, at disse Foredrag, hvor glædelige de end kan være at høre, dog ikke efterlader noget praktisk Udbytte, som man kan bringe med sig hjem til den daglige Livsgærning.

Men Foreningen er jo endnu i sin Vorden, og det er vel sandsynligt, at der med det første vil blive taget fat paa Nutiden og de Fordringer, som bør stilles til denne. *L. Jensen.*

Valget af Hovedbestyrelse i „Dansk typ. Forening".

Der var ganske sikkert mange af »Dansk typ. Forening«s Medlemmer, som glædede sig til at faa Hovedbestyrelsen for nævnte Forening flyttet fra Aarhus til en anden By. Og det kan heller ikke nægtes, at man har haft god Grund dertil. Der har desværre i de senere Aar i Aarhus hersket et spændt Forhold blandt Kollegerne, og da navnlig blandt de 2 Mænd, som egenlig har staaet i Spidsen for vor

Forening, nærnlig d'Hrr. Harald Jensen og Weber. Begge de nævnte 2 Mænd er Kolleger, som man maa være taknemmelige for deres Arbejde for vor Forenings Vel. De har ganske sikkert handlet efter deres Hjærters Overbevisning om, hvad der baadede vor Forening bedst. Det gjorde mig ondt i sin Tid at være Vidne til den hensynsløse Kritik i »Typ.-Tid.« af Hr. Webers Formands-Virksomhed og en mindre passende Omtale af den daværende Hovedbestyrelses Medlemmer. Nok herom.

Efter flere Genvordigheder blev det altsaa slaaet fast, at Hovedbestyrelsen for »Dansk typ. Forening« for Fremtiden og indtil videre skal have Sæde i *Kolding*. Ja, *Odense* blev ogsaa nævnt, men det var en »død« By, som enkelte fandt ikke vilde være heldig. Hvilken af de 2 nævnte Byer, der vilde være den heldigste, skal jeg ikke udtale mig om. Jeg skal villig indrømme, at de kollegiale Forhold for Tiden i *Kolding* er alt andet end døde, de er tværtimod »livlige«, men langt fra glædelige for en Del af »Dansk typ. Forening«s Medlemmer.

Hensigten med disse Linjer er at *dadle den Agitation*, som har fundet Sted fra de ærede Kolleger i *Kolding* angaaende Hovedbestyrelsesvalget. Den er ikke en saa stor Lokalforening værdig. Vi maa huske paa, at Hr. Groth, som fortæller os, at han taler paa Flertallets Vegne, har været Formand for Kolding Lokalforening og dens Repræsentant ved Repræsentantmødet i Odense, samt at Hr. Hvidtfeldt jo for Tiden er Lokalforeningsformand.*) Begge de nævnte Herrer kan altsaa med Føje vente, at deres Ord i de mange udsendte Cirkulærer vil blive hørt og overvejet forinden der skrides til Valg. I Stedet for at finde en Ledestjærne i de 2 Herrer med Hensyn til at faa valgt den ny Hovedbestyrelse, er man bleven skuffet, og har god Grund til at svare: »Stemmer ikke«!

Hvorledes end Udfaldet af Valget bliver, vil jeg haabe, at de Mænd, som bliver valgt, kun vil have det Formaal: at se paa vor Forenings Tarv og frem for alt lade det personlige Kævl hvile.

Slagelse, d. 5. Avgust 1888. *Anthon Olsen.*

Generalforsamling.

»Den typografiske Forening« afholdt i Lørdags en ekstraordinær Generalforsamling, paa hvilken *N. Hansen* valgtes til Dirigent og *L. Jensen* til Sekretær.

Formanden: Vor Forening har i Lighed med de øvrige samvirkende Fagforeninger modtaget en Indbydelse til at deltage i den skandinaviske Fagforeningskongres, som vil blive afholdt her i København den 16., 17. og 18. Avgust. Paa et Fællesmøde, som Fagforeningernes Bestyrelser afholdt i forrige Maaned, vedtoges det, at de københavnske Fagforeninger skulde udrede 5 Kr. for hver Repræsentant til Bestridelse af de nødvendige Repræsentationsudgifter. Ligeledes blev det bestemt, at Foreninger med indtil 100 Medlemmer skulde sende 1 Repræsentant, Foreninger med indtil 500 Medlemmer 2 Repræsentanter og Foreninger med over 500 Medlemmer 3 Repræsentanter osv. Taleren mente dog, at »Den typ. Forening« kunde nøjes med at sende 1 Repræsentant. De Punkter, som forelobig var sat paa Dagsordenen, er følgende: 1. Indførelse af en Normalarbejdsdag paa 8 Timer. 2. Oprettelse af Hjælpe- og Rejsekasser med Statsunderstøttelse. 3. Almindelig Arbejderforsikring mod Ulykkestilfælde, Sygdom og Alderdom. 4. Indførelse af Arbejderkamre og Voldgiftsretter. 5. Indførelse af internationale Arbejderbeskyttelseslove. Disse Punkter maatte enhver Arbejder kunne gaa med til.

G. Hansen ansaa det for at være en Selvfølge, at »Den typ. Forening« deltager i Kongressen, og han foreslog at vælge Rud. Bøhm som Repræsentant.

Alb. Petersen anbefalede at vælge 2 Repræsentanter, da vor Forening ikke hørte til de mindste.

Formanden mente, at dette vilde blive temmelig dyrt, da Diæterne vilde løbe op til ca. 20 Kr. for hver Mand.

Kryger sluttede sig til *G. Hansen*.

Bergenholz ønskede at vide, hvorledes Bøhm, hvis han blev valgt, vilde stille sig ved Afstemningen over Dagsordenens forskellige Punkter.

Formanden: Det første Punkt, Normalarbejdsdagen, vilde han give sin Stemme, idet dens Gennemførelse vilde være heldig for Arbejderne; thi selv om Fortjenesten straks vilde blive noget mindre, vilde den dog snart hæve sig igen, hvilket Erfaringen havde vist. Punkt 2 vilde han ligeledes stemme for, idet Staten havde en Interesse af, at den ledige Arbejdskraft blev mere ligelig fordelt over hele Landet og ikke som nu ophobet paa enkelte Steder; men saa burde den ogsaa træde hjælpende til og understøtte de rejsende, saa at ikke den enkelte Organisation alene skulde bære disse Byrder. Punkt 3. Forsikring mod Ulykkestilfælde, Sygdom og Alderdom vilde han ligeledes stemme for, idet Arbejderne, som kom til Skade under Udførelse af deres for Samfundet nyttige Arbejde, ogsaa maatte kunne fordre Hjælp af *hele* Samfundet. Naar man véd, at der er mange Tusinder af Arbejdere, der langtfra har den Indtægt, som Nationaløkonomerne fordrer til en Familjes Underhold, maa man kunne sige sig selv, at de er ude af Stand til at forsikre sig i Sygdomstilfælde, hvorfor Staten ogsaa maa træde til paa dette Omraade. Naar en Arbejder er blevet gammel i Samfundets Tjeneste, burde han have en Alderdomsforsørgelse, noget som Embedsmændene jo allerede har haft for længe siden. Taleren vilde derfor ogsaa stemme for dette Punkt, ligesom ogsaa for Punkt 4. og 5.

Stiedl omtalte nærmere Normalarbejdsdagen. Med Hensyn til samtlige 5 Hovedspørgsmaal ønskede han, at disse forlanges gennemførte af *samtlige* Fagforeninger, som lader sig repræsentere paa Kongressen.

*) Dette er ikke korrekt, idet Hr. Hvidtfeldt allerede for et Par Uger siden har nedlagt sin Post. *Red.*

Formanden: Det gælder om at faa Folkets Flertal til at indse Nødvendigheden af, at disse Fordringer bliver gennemførte, og man vil, for at søge at opnaa dette, indgive bestemt formulerede Forslag til Rigsdagen; thi kun derved kan der lægges Grunden til en virkelig Arbejderreform.

Bergenholz takkede Formanden for de af ham givne Oplysninger.

Dirigenten satte dernæst under Afstemning, om Foreningen skal deltage i Kongressen; dette vedtoges enstemmig; at Foreningen kun skal sende én Repræsentant vedtoges ligeledes enstemmig; til at repræsentere Foreningen valgtes enstemmig Rud. Bøhm; Diæterne fastsattes til 6 Kr. pr. Dag.

Generalforsamlingen hævet. *L. J.*

Korrespondance.

Fredericia, d. 6. Avgust 1888.

Den 3. Avgust holdt den herværende Lokalforening Generalforsamling, paa hvilken vedtoges følgende Resolution angaaende Agitationsmaaden fra Kolding i Anledning af Hovedbestyrelsesvalget:

»Generalforsamlingen udtaler sin Misbilligelse af, at 6 Medlemmer af Lokalforeningen i Kolding gennem et Cirkulære angaaende Formandsvalget til Hovedbestyrelsen har fremdraget personlige Forhold, som absolut maa være Foreningens Medlemmer uvedkommende, og haaber, at sligt ikke skal gentage sig ved senere Indstillinger, da det let vil virke vildledende ved Valget og eventuelt svække Tilliden til den Mand, der sættes i Spidsen for Foreningen«.

Generalforsamlingen vedtog enstemmig at stemme paa *H. F. Rasmussen* til Formand.

Th. Thomsen,
p. t. Lokalforeningsformand.

Forskelligt.

Til Efterligning for københavnske Principaler. Personalet i *F. E. Bordings* Bog- & Stentrykkeri modtog i Lørdags hver 5 Kr. til Besøg paa Udstillingen; samtidig fik Pigerne hver 4 Kr. og Lærlingene hver 3 Kr.

Smudskonkurrence i en ny Skikkelse udføres af Firmaet *Simonsen & Ko.*, Nyhavn 11, der har opfundet en Maade at forsøge at skaffe sig Kunder paa, som gør det megen Ære — eller Skam, om man hellere vil. »Firmaet« sender næmlig Udstillerne en trykt Skrivelse, ledsaget af et Adressekort ell. lign., som de har liggende derude ved deres Udstillingsgenstande, og tilbyder samme udført til en Pris, der er *saa* lav, at ingen Bogtrykker, der giver sine Folk en tarifmæssig Betaling, er i Stand til at følge det. — Forklaringen ligger vel ogsaa deri, at »Firmaet« udelukkende driver Forretningen med Lærlinge, hvis Løn formodenlig lægges til Grund for Beregningen, til liden Glæde for det selv, dets Kolleger — hvis det mener at have Kolleger, der skyldes *noget* Hensyn — eller Lærlingene, der tilsyneladende maa være deres egne Læremestre, hvorom de foreliggende Arbejder ogsaa bærer Vidnesbyrd. —*a.*

»**Typographische Neuigkeiten**«, udgivne af *Benj. Krebs' Nachflgr.s Skriftstøberi* i Frankfurt a. M. Af disse Prøveblade foreligger nu sjette Hæfte, som bl. a. indeholder: Kurant fed Fraktur, Halvbred Stenskrift, Bred fed Mediæval, Franske Mediæval-Versaler samt Mediæval-Circular. Samtlige disse Skrifter vil uden Tvivl kunne forskaffe sig mange Venner, thi foruden at de er udmærket og elegant skaarne, tillader de ogsaa en righoldig Anvendelse ved mange forskellige Arbejder. Firmaets Repræsentant for Skandinavien, Hr. *Paritz Gottschalk*, Gothersgade 152 i København, udleverer paa Forlangende de hidtil udkomne Hæfter af »Typ. Neuigk.«

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige Generalforsamling

afholdes **Lørdag d. 1. September**, Aften Kl. 9½ i »*Sortedamslund*«.

Foreløbig Dagsorden: 1. Regnskabets Fremlæggelse og event. Godkendelse. 2. Budgettet for Foreningen og for »Typ.-Tid.«. 3. Beretning fra Kongressen.

Private Forslag indvarsles i Henhold til § 17 i Lovene 8 Dage forud for Generalforsamlingens Afholdelse.

Styrelsen.

Ny Medlemmer.

Johannes Christian Willer (udl. d. 1. Avgust hos Eriksen, arb. samme Sted).

L. O. Andersen (Trykker, har tidl. været Medlem; Jul. Behrend).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Hos Undertegnede henligger til Underskrift en Adresse til Regering og Rigsdag angaaende Sygeplejen og Alderdomsforsørgelsen, saaledes som den er vedtaget paa det store Sygekassemøde. D'Hrr. Inkassatorer kan erholde Eksempl. af Adressen til Underskrift for deres vedk. Trykkerier. *N. Hansen,*
Kasserer.

Typografernes Stiftelser.

Søndag d. 19. Aug. Fm. Kl. 11, afholdes den aarlige Generalforsamling i Lokalet »Søfryd« ved Fredensbro med følgende Dagsorden:

1. Regnskabet forelægges til Godkendelse.
2. Forslag til Bestyrelsen om Tilføjelse til Lovenes § 4 (2den Gang fremsat):

   I Tilfælde, hvor et trængende Medlem paa Grund af Sygdom eller anden Aarsag ikke vil kunne have Nytte af at blive tildelt nogen Fribolig, kan der af Generalforsamlingen tilstaas en passende Huslejeunderstøttelse. Et Medlem, der oppebærer Huslejeunderstøttelse, har ingen Andel i de Legater og Understøttelser, der uddeles til Fribeboerne i Stiftelserne og er underkastede Bestemmelserne i Lovenes §§ 9 og 14.

3. Fremlæggelse af Ansøgning om Fribolig fra *Chr. Jensens* Enke, 57 Aar gl., har betalt i 27 Aar og 6 Maaneder (Berl. Tid.)

   Da der kun er indkommet én Ansøgning, henstilles det til Generalforsamlingen, hvorvidt den i Lovene bestemte skriftlige Afstemning paa Trykkerierne kan bortfalde.
4. Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for d'Hrr. *Alb. Christensen, R. Jacobsen* og *N. Hylsberg,* der fratræder efter Tur.
5. Valg af 2 Revisorer i Stedet for d'Hrr. *Lindberg* og *Schneider.*

København i August 1888. *Bestyrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Telegram til „Typ.-Tid.".

Resultatet af Hovedbestyrelses-Valget er følgende: Som Formand valgtes *H. F. Rasmussen* med 185 Stemmer (Warberg fik 174); til Næstformand *Hvidtfeldt* med 237 St. (Warberg fik 72); til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes *Warberg* med 290, *Wejss* med 257 og *Groth* med 251 Stemmer; som Suppleanter *Schjern* med 209 og *Lund* med 183 St. Nærmere næste Numer. *Harald Jensen.*

I *Kallundborg* er *Fr. Holte* valgt til Lokalforeningsformand i Stedet for *O. Jensen.*

Brevkasse.

H. i Kolding. Det Indsendte er af saa personligt Indhold, at vi ser os nødsagede til at nægte det Optagelse. For øvrigt henstiller vi til ærede Indsendere fra Kolding at ordne deres Meningsforskel indbyrdes.

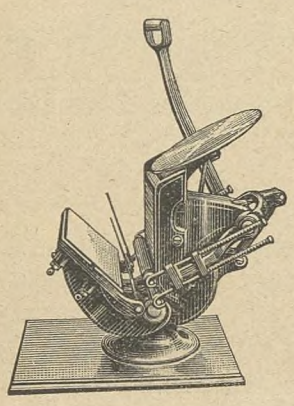
Redaktionsudv. f. Prov.

Arbejdsmarkedet.

En Trykker, som er godt kendt med alt til Faget henhørende, søger Plads straks i København eller en Provins. Billet mrkt. »Trykker« bedes indlagt paa dette Blads Kontor i Løbet af 4 Dage.

ANNONCER

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

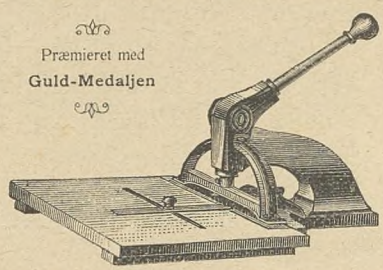
Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

D. Voigt & Co.
København K. Amagertorv 10.
Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.
Etableret 1870.
Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.
Repræsentanter for:
Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.
Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.
Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.
Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.
Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833
Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Prospektus gratis!
Hölzle & Spranger
München, Karlsstrasse 104
Korrespondance: Tysk, Fransk, Volapükik.

Haand-Perforér-Maskine
Præmieret med
Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales
paa det bedste.
Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.
Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.
Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.
Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16 **Ferd. Maurer & Co.** Maskin-Fabrik.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Redaktør: *Rud. Bøhm,* Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen,* Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg,* store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 33
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 17. August 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Gamle Arbejdere.

Der er særlig ét Punkt paa Dagsordenen for den skandinaviske Fagforeningskongres, som jeg kunde have Lyst til at anstille nogle Betragtninger over, og det er det Punkt, hvori der stilles den Fordring, at Samfundet skal antage sig den gamle Arbejder, naar hans Kraft er brudt og hans Helbred ødelagt i Samfundets Tjeneste.

Jeg maa næmlig tilstaa, at jeg aldrig kan forsone mig med, at der skal gøres saa stor Forskel f. Eks. paa Embedsstanden og Arbejderstanden, da det er min Overbevisning, at Arbejderen paa sin Plads i Samfundet gør lige saa meget Gavn som Embedsmanden paa sin. Og dog véd vi alle, hvor himmelvid en Forskel der er paa disse to Klassers Stilling i pekuniær Henseende. Jo ældre Embedsmanden bliver, des højere stiger han op ad Rangstigen, og efter Haanden bliver Arbejdet mindre og Lønnen større, indtil han omsider, naar han føler sig træt, søger sin Afsked, hvilken han da ogsaa faar i Naade og med en god Pension. Saa kan han henleve sine sidste Dage i Fred og Velvære, nydende Livets Goder for de Summer, som Staten giver ham for hans Arbejde i dens Tjeneste.

Men med den gamle, udslidte Arbejder gaar det ganske anderledes til. Efter Haanden som Alderen kommer og gør Arbejdskraften ringere, synker Lønnen, indtil en skøn Dag Arbejdsgiveren siger til ham: »Ja, nu har vi ikke længere Brug for Dem; vi maa have yngre Kræfter og De er nu for gammel«. Saa faar han da sin Afsked; *men han faar ingen Pension.*

Man har vel af og til gjort Begyndelsen til en Alderdomsforsørgelseslov, men det er endnu aldrig bleven hverken til Fugl eller Fisk. I Tyskland er Regeringen for nylig fremkommet med Forslag til en Alderdomsforsørgelseslov, som har til Formaal at give Arbejderen 29 Øre pr. Dag, naar han bliver *70 Aar gammel*, og saa skal Arbejderen endda i lang Tid have ydet sit Bidrag hertil.

Dette Forslag er saa meget mere latterligt, som Regeringen meget godt véd, at der ikke er ret mange Arbejdere, der naar at blive 70 Aar gamle, idet de fleste maa bukke under i en langt yngre Alder. Forslaget bliver da ogsaa overalt i Tyskland fra Arbejdernes Side modtaget med Uvilje, og det bliver vel heller aldrig ført igennem, hvad det jo desuden langt fra fortjener.

Det kan ikke nytte at blive ved at lappe paa det gamle, nej, man maa indføre et helt nyt System, hvorved Arbejderne kan blive betrygget paa deres gamle Dage, saa at de ikke skal være nødte til at nøjes med den Alderdomsforsørgelse, som f. Eks. »Almindeligheden« byder paa, hvor det gøres nødvendigt, at de gamle maa gaa ud et Par Dage om Ugen for at tiltigge sig lidt omkring hos Venner og Bekendte, til at bestride de nødvendige Udgifter med.

Der er desuden ogsaa den Fejl ved disse Anstalter, at gamle Ægtefolk, som har levet sammen i mange Aar, naar de skal derind, skal være nødte til at skilles ad, endskøndt Præsten i den samme Stat en Gang har sagt til dem, at hvad Gud har sammenføjet, det skal intet Menneske adskille. Disse Forhold maa man se at komme bort fra, og Samfundet maa dog vel ogsaa en Gang komme til at indse, at det har Pligter lige saa vel imod de ubemidlede som imod de bemidlede.

Det, som man derfor maa stræbe hen imod, er, at der oprettes saadanne Alderdomshjem for gamle Arbejdere, at disse ikke behøver at lide Nød og Savn, og at man ingen Sinde lader dem føle, at de er i Vejen. Og en saa human Fordring som denne maa jo enhver Arbejder kunne være med til at stille, hvad enten han er radikal eller konservativ; thi enhver maa huske paa, at naar han bliver gammel og affældig, saa kommer han til at nyde den samme Ret — eller Uret — som alle andre, saa længe det nu herskende System bliver bibeholdt.

Saa gid da den Kongres, som har sat Skandinaviens Arbejdere Stævne her i København, maa komme til at bære varige Frugter og bidrage sit til at aabne Øjnene paa de regerende, saa at den nuværende Tilstand med Tiden maa blive forandret derhen, at Arbejderne ikke som nu med Angst behøver at se den Tid i Møde, da de ikke længere ved deres Hænders Arbejde kan erhværve sig Livets Ophold, men skal være berettiget til at gaa til Staten og søge dens Hjælp for at kunne eksistere. *L. Jensen.*

Lejlighedsbetragtninger.

I.

Aarhus har i mange Aar haft en Forret, der ikke kunde vederfares nogen anden Lokalforening i Landet, idet denne By *skulde* huse Hovedbestyrelsen. Den af Lykken og Loven begunstigede By forspildte imidlertid i Aarenes Løb denne sin Ret ved idelige Kævlerier og grove Udfald imod de Mænd, der var sat i Spidsen for Foreningens Forvaltning, ja, den sank endog saa langt ned, at den ikke en Gang kunde finde en passende Lokalformand. Paa sidste Repræsentantmøde vedtoges det imidlertid at fratage Aarhus denne Ret, og da Hr. *Harald Jensen* nu i Sommer nedlagde sit Hværv som Formand, vedtoges det at flytte Hovedbestyrelsen fra denne By.

Medlemmerne havde første Gang Valget mellem en »levende« By Kolding — og to »døde« Byer — Odense og Aarhus — og Medlemmerne holdt paa den »levende«, den fremadskridende og virksomme By. Kolding skulde nu udpege os de mest virksomme og dygtigste Mænd i sin Midte, vi Andre havde da ikke Andet at gøre end stadfæste, hvem de pegede paa. De vedtog med omtrent Stemmeflerhed en Liste (enkelt) og sagde til os: »Se, giv vor Forening disse Mænd til Ledere, de er de bedste, braveste, viseste, forstandigste osv. vi ejer«. Men næste Gang kommer der et Flertal (der var nok kun 2 Stemmers Overvægt) og fortæller os: »Nej, den bedste osv. vi gav Eder sidst, han duer ikke, ham maa I kassere, men se her er en anden Mand, han er langt bedre, han er brav og hæderlig«. Nu maa der nok spørges de ældste, de bedste, de hæderligste Mænd af Flertallet: Hvorfor opfordrede I os da første Gang til at stemme paa den Mand, I nu bagefter kasserer, er han da i disse 14 Dage bleven den dummeste blandt Eder, og har den Anden slugt al hans Visdom og Kundskaber og maaske Eder med, siden han er bleven saa vis paa denne korte Tid? Man maa da uvilkaarlig komme til det Resultat, at den slemme »Foreningsnisse« fra Aarhus har holdt sit Indtog i Kolding samtidig med den ny Værdighed, der er bleven Byen tildel. Et Raad vil jeg give Kolding Lokalforenings Medlemmer: Lad endelig den Kiv og Strid fare, især Personlighederne; vi har betroet Foreningens hele Ve og Vel i Eders Hænder som gode Fremskridtmænd, og I har derved paataget Eder en Pligt, som I maa opfylde, det skylder I baade Foreningen og os, der har sat Eder i Glans og Glorie og givet Eder Sejerskransen, den skal I værne om og arbejde for, og kan I ikke det og ikke lade Personlighederne fare, da tager vi atter Glansen og Glorien fra Eder, og saa kan I ligge i Halmen, Dynerne tager vi.

Førstkommende Søndag — den 19de Avgust — overdrager Foreningens gamle Fader, Hr. *Harald Jensen*, sit Barn i den ny Plejefaders Haand; det sker vist med en Vemodstaare, at han afleverer det i ny Hænder, men der er tillige vistnok ogsaa lidt Glæde blandet i denne Overlevering af sit kære Barn, thi i Aarhus kunde det ikke trives, der kunde han ikke gøre noget rigtig godt og stort for det. Nu giver han den ny Plejefader en Mængde Raad og Vejledning angaaende Barnets Behandling og videre Opdragelse og beder om, at det maa behandles godt, og at Plejefaderen stadig vil se paa dets Vel. Ja, gid han, Plejefaderen, der har staaet som den grimme Ælling, ogsaa maa ende som denne og blive til en dejlig Svane!

Barnets gamle brave Finantsminister — Hr. *Joh. Lund* — møder samtidig med Barnets Formue, Pengekisten osv. og overdrager den i ny Hænder. Gid Formuen der maa formeres godt. Ja Held og Lykke ved Overdragelsen og Held og Lykke i Fremtiden! Gid Barnet nu maa blive stor og stærk!

Forinden Afskedens Time slaar, bringes Hr. *Harald Jensen* en hjærtelig Tak for hans ihærdige og trofaste Arbejde i Foreningens Tjeneste med Ønsket om, at den Sæd, han har lagt, maa vokse og bære gylden Frugt, og at vi atter, naar der igen kunde trænges til hans Hjælp, ikke forgæves maa bede ham om at stille sig paa Kommandobroen og styre os forbi mulige Klipper og Skær. Ligeledes bringes Foreningens gamle Kasserer, Hr. *Joh. Lund*, en hjærtelig Tak for hans ofte besværlige og vanskelige Hværv.

Som Hovedbestyrelsen nu er sammensat, maa den som Helhed betragtes som det *bedste*, der kan forlanges, og naar Enhver i Hovedbestyrelsen gør sin Pligt og hverken svajer her eller der hen, og al Personlighed lægges paa Hylden, da vil det vistnok blive til Held og Lykke for Foreningen, og i Haab om at dette maa ske, tegner ærb.

S. Enevold Sørensen.

Middelfart, den 12. Avgust 1888.

Et „Nutids"-Trykkeri.

En Hr. *Edvard Jørgensen*, der har lært i Bogense og sidst arbejdet i Odense, nedsatte sig for 6—7 Aar siden som »Bogtrykker og Redaktør« i Løgstør. Han begyndte denne Virksomhed med *en Typograf samt to kvindelige og to mandlige Lærlinge.* Senere, da Bladet blev udvidet, drev han det endog til at holde to Typografer. Nu har Bladet faaet en ny Udvidelse; men hvordan er Personalet? Ja, nu er det enestaaende: *2 kvindelige og 4 mandlige Lærlinge.* De kvindelige er »fæstede« paa aarlig Løn; men hvor stor (eller lille) den er, tør jeg ikke sige.

Arbejdstiden for de ulykkelige Lærlinge er Søgnedage 12—13 Timer. Søn- og Helligdage slipper de endda med $^1/_2$ Dag, eller, som det hedder, »til Avisen er trykt«.

Arbejdsreglementet, som jo skal være ophængt i Arbejdslokalet, nyder kun sjældent den Ære (hvis man maa kalde det saadant) i Hr. Jørgensens »Anstalt«, da det kun kommer i Trykkeriet, naar Arbejdsinspektøren er i Anmarsch. Saasnart Arbejdsinspektøren er borte, er der heller intet Reglement i Trykkeriet.

Arbejdslokalet, hvilket i sin Tid har været benyttet til Keglehus, er i en halvtags Bagbygning, der er meget slet ventileret, for ikke at tale om de daarlige Belysningsforhold: meget smaa, skidne, ja næsten uigennemsigtige Ruder, samt Petroleumslamper, der kan benyttes til alt andet, kun ikke til Belysning. Der er tillige saa lavt til Loftet, at en middelhøj Mandsperson paa sine Steder ikke kan staa oprejst.

Burde Hr. Arbejdsinspektør Bernh. Jensen ikke anmodes om at foretage en grundig Razzia paa slige »Anstalter«?

Aalborg i Juli 1888. *n.*

Korrespondance.

Slagelse Lokalforening, d. 14—8—88.

Ved en den 4. August afholdt Generalforsamling i Anledning af Hovedbestyrelses-Valget udtaltes almindelig Beklagelse over den Splid, som dette Valg har fremkaldt i Kolding Lokalforening, og navnlig beklagedes fra flere Sider de 6 Herrers personlige Angreb paa Hr. H. F. Rasmussen. Ved Afstemningen fik Hr. Rasmussen 9 St., Hr. Warberg 1 St., 1 Stemmeseddel var indleveret med Paategning: »Stemmer ikke«.

Carl Olsen.

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige Generalforsamling

afholdes **Lørdag d. 1. September**, Aften Kl. 9½ i »*Sortedamslund*«.

Foreløbig Dagsorden: 1. Regnskabets Fremlæggelse og event. Godkendelse. 2. Budgettet for Foreningen og for »Typ.-Tid.«. 3. Beretning fra Kongressen. 4. Forslag af V. Bergenholtz til Forandring i Lovene.

I Stedet for den nuværende § 5 foreslaas indsat følgende ny §:

§ 5. **Fuldstændig Udelukkelse** dikteres af Styrelsen mod den, som besviger eller bedrager Foreningen, eller som viser en særlig uforsvarlig Opførsel under Konfliktsforhold. Dog skal Styrelsen søge den førstk. Generalforsamlings Medhold heri. Der bør, om fornødent, gøres retslig Ansvar gældende mod Vedkommende, som under ingen Omstændigheder kan genoptages.

Udelukkelse afgøres af Styrelsen mod den, som forbryder sig mod Foreningens økonomiske og moralske Formaal. Udelukkede kan kun genoptages af en Generalforsamling.

Foreløbig Udelukkelse iværksættes af Styrelsen mod den, som handler mod Foreningen i taktiske Spørgsmaal og saaledes, at han ikke kan vedblive at være Medlem. En foreløbig Udelukket kan indstilles som nyt Medlem af Styrelsen ved til denne at indgive skriftlig Anmodning derom, hvilken skal være ledsaget af de Oplysninger, Styrelsen maatte forlange. Nægter Styrelsen at indstille Vedkommende, kan han forlange Sagen optaget paa førstk. Generalforsamling.

Udslettelse, som sker, naar et Medlem resterer for mere end 8 Uger, afgøres af Styrelsen. Inden Genoptagelse maa Restancen være betalt. (Jfr. § 3, sidste Stykke.)

I samtlige Tilfælde kan de Paagældende indanke deres Eksklusion for førstk. Generalforsamling.

Udmeldte, Udslettede og Udelukkede betragtes ved Genoptagelse som *nye Medlemmer*.

Private Forslag indvarsles i Henhold til § 17 i Lovene 8 Dage forud for Generalforsamlingens Afholdelse.

Styrelsen.

Typografernes Stiftelser.

Søndag d. 19. Aug. Fm. Kl. 11, afholdes den aarlige Generalforsamling i Lokalet »Søfryd« ved Fredensbro med følgende Dagsorden:

1. Regnskabet forelægges til Godkendelse.
2. Forslag til Bestyrelsen om Tilføjelse til Lovenes § 4 (2den Gang fremsat):

   I Tilfælde, hvor et trængende Medlem paa Grund af Sygdom eller anden Aarsag ikke vil kunne have Nytte af at blive tildelt nogen Fribolig, kan der af Generalforsamlingen tilstaas en passende Huslejeunderstøttelse. Et Medlem, der oppebærer Huslejeunderstøttelse, har ingen Andel i de Legater og Understøttelser, der uddeles til Fribeboerne i Stiftelserne og er underkastede Bestemmelserne i Lovenes §§ 9 og 14.
3. Fremlæggelse af Ansøgning om Fribolig fra *Chr. Jensens* Enke, 57 Aar gl., har betalt i 27 Aar og 6 Maaneder (Berl. Tid.)

   Da der kun er indkommet én Ansøgning, henstilles det til Generalforsamlingen, hvorvidt den i Lovene bestemte skriftlige Afstemning paa Trykkerierne kan bortfalde.
4. Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for d'Hrr. *Alb. Christensen*, *R. Jacobsen* og *N. Hylsberg*, der fratræder efter Tur.
5. Valg af 2 Revisorer i Stedet for d'Hrr. *Lindberg* og *Schneider*.

København i August 1888. *Bestyrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Idet jeg takker ærede Kolleger for det mig tildelte Mandat som Formand for »Dansk typografisk Forening«s Hovedbestyrelse, gør jeg sikker Regning paa, at alle gode Kræfter maa forenes til et frugtbart, fremadskridende Arbejde for vor Forenings smukke Formaal.

Kolding, d. 14. August 1888. *H. F. Rasmussen.*

I Skive er *A. Th. Frederiksen* valgt til Lokalforeningsformand i Stedet for *M. Jensen*.

Nyt Medlem.

Aalborg, *C. Larsen* (tidl. Medlem).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Præstø, *Carl M. M. Schmidt* (sidst arb. i Aarhus).

Nykøbing F., *R. Jensen* (sidst arb. i København).

Randers, *L. Chr. Randa* (sidst arb. i Køge).

Roskilde, *Morten Vilh. Bache* (sidst arbejdet i Nykøbing M.).

Bortrejste Medlemmer.

Aarhus, *Marius Mikkelsen* (arbejdsløs).

Do. (Odder), *Ivan Hunderup* (arbejdsløs).

Aalborg, *S. Vong* til Kristiania.
Nyborg, *Theodor Andersen* (arbejdsløs).
Præstø, *Otto Hansen* til København.

Brevkasse.

Falk Simonsen & Ko. Deres Gensvar vil blive optaget, men i en betydelig forkortet Skikkelse; saaledes som det nu er, fylder det 2 hele Kol.
H. F. R. i K. De 2 omspurgte Aargange ejer vi ikke!
Hansen i K. Annoncen om »2 Sætterlærlinge, der har staaet et Par Aar i Lære«, optages ikke.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

W. STAHR

Etableret 1876

København — Gothersgade 81

Værksted for
Reparationer af alle Slags Bog- & Stentrykpresser, Gas- & Dampmotorer

Transmissionsdele leveres

Overslag over nye Anlæg og Omflytninger af ældre.

JUST WARBURG

TOLDBODGADE 11

KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig

Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer

Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig

Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

CHR. HOSTMANN

CELLE (HANNOVER)

Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos

Adolph Wulff

Kongens Nytorv 6

København

Importør af Durable Valsemasse.

Repræsenteret ved:

Herr Alb. F. Michaelsen

Holbergsgade 16.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

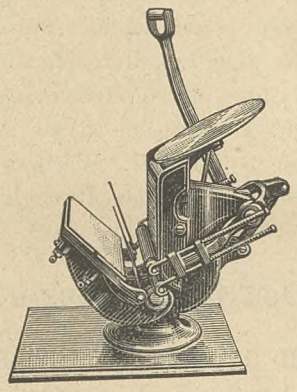
Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

Blanco-, Visit-, Menu-, Forlovelses- og Adressekort

uden eller med Gerad-, Skraaguld-, Farve- og Irissnit leverer billigst Dampguld- og Prægeanstalten af

H. Zimmermann, Kaiserslautern (Pfalz)

(Tyskland)

Prøvekollektion 1888

gratis og franko til Tjeneste.

NB. I Betragtning af de **betydelige Omkostninger** ved Prøvekollektionen bedes kun de Firmaer forlange denne, som virkelig har Forbrug og Hensigten at dække samme gennem mig.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Patent Hölzle & Spranger

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Repræsentanter for *Danmark:*
D. Voigt & Ko., København.
For *Sverrig og Norge:*
Gust. Carlsson i Stockholm.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 34
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 24. August 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Den skandinaviske Fagforenings-Kongres.

Torsdag den 16. August aabnedes her i Byen den 2. skandinaviske Fagforeningskongres, til hvilken som bekendt ogsaa »Den typografiske Forening« havde sendt en Repræsentant. Forhandlingerne førtes paa en værdig Maade, og de forskellige Foredrag samt de dertil knyttede Diskussioner viste tilfulde, at Repræsentanterne havde en aldeles forbavsende Forstaaelse af de paa Dagsordenen staaende Spørgsmaal. Beslutningerne vedtoges i Reglen med saa godt som Enstemmighed, hvilket turde være et Bevis paa, at man nu er kommet paa det rene med, hvilke Midler og Veje der bør anvendes for at modarbejde de for hele Arbejderstanden saa indgribende Følger af den moderne Produktionsmaade. Af Forhandlingsæmnerne skal vi her i Korthed omtale dem, der har en særlig Interesse ogsaa for vort Fag.

Forslag om en tidssvarende Ordning af Lærlingespørgsmaalet. Herom førtes der en længere Debat, under hvilken den typografiske Repræsentant var nødsaget til at forsvare den af Typograferne tilstræbte *Lærlingeskala*, hvilken de fleste Talere ansaa for uretfærdig overfor den opvoksende Slægt, idet man, ganske vist med Rette, gjorde gældende, at hvis alle Fag vilde søge at gennemføre en saadan Skala, vilde det til Slutning blive umuligt for utallige unge Mennesker at forskaffe sig en Eksistens. Det eneste, der her kunde hjælpe, var en betydelig Reduktion af Arbejdstiden. Som Udbytte af den førte Forhandling vedtoges følgende Resolution:

> For at modvirke den om sig gribende Udbytning af unge Menneskers Arbejdskraft under Skin af, at de er antaget som Lærlinge, vedtager Kongressen:
>
> 1. At det ved Lov fastsættes, at enhver Arbejdskøber, der antager mindreaarige Mænd eller Kvinder i fast Tjeneste enten som Medhjælpere eller som Lærlinge, skal sikre disse deres fulde Underhold eller ogsaa et tilstrækkeligt Vederlag herfor.
> 2. For at fremme den faglige Duelighed foreslaar Kongressen, at der fra Statens Side oprettes Fagskoler med gratis Adgang for alle Lærlinge.
> 3. Enhver Lov angaaende Lærlingeforholdene skal indeholde Bestemmelser, der sikrer Arbejdernes Indflydelse paa Ordningen.
> 4. Fagforeningerne bør tilstræbe at forhindre, at Lærlingene benyttes som Konkurrencemiddel af Arbejdskøberne.

Afskaffelsen af Helligdags- og Natarbejde samt Indførelsen af en Normalarbejdsdag paa 8 Timer. Som bekendt grasserer baade Helligdags- og Natarbejdet temmelig stærkt i de københavnske Dagblade, og vi har alt flere Gange haft Lejlighed til at beskæftige os med dette Uvæsen samt med de ødelæggende Følger, som dette maa have paa Arbejdernes Helbred. Overfor nogle under Diskussionen faldne Udtalelser om, at Arbejderne burde stræbe hen til helt at faa »Helligdagene« afskaffede, gjorde *Rud. Bøhm* opmærksom paa, at Arbejdernes Fritid i Sammenligning med den, der f. Eks. fandtes i Middelalderen, allerede var temmelig meget indskrænket, og han vilde paa den af ham repræsenterede Forenings Vegne nedlægge en Protest imod en yderligere Indskrænkning af den Smule Fritid, der endnu stod til Arbejdernes Raadighed. Rigtignok maatte han tilstaa, at de saakaldte »Helligdage« stik imod al sund Fornuft er bunkede sammen i Tiden mellem Jul og Pinse, medens der i den varme Sommertid, da en Fridag vilde gøre langt større Gavn, ikke fandtes en eneste. Man burde derfor hellere arbejde hen til, at de 12 kirkelige »Helligdage« blev ligelig fordelte paa Aarets 12 Maaneder. Med Hensyn til Normal-, eller som den egenlig burde kaldes, Maksimalarbejdsdagen, vilde han advare imod at betragte denne som et Universalmiddel imod alle Samfundsonder, thi Erfaringen havde tilstrækkelig tydelig bevist, at den enkelte Arbejder var i Stand til at arbejde langt mere intensivt, jo kortere Tid han var i Virksomhed, hvoraf det fremgik, at man burde være varsom med at sætte *overdrevne* Forventninger til den forkortede Arbejdstid. Imidlertid maatte han indrømme, at denne i hvert Tilfælde vilde medføre *en Del* gode Følger for Arbejderne, dog vilde det være nødvendigt, at der garanteredes Arbejderne en uformindsket Løn i Overgangsperioden. Den vedtagne Resolution, der var delt i 2 Dele, lyder i sin første Del saaledes:

> Kongressen udtaler:
>
> 1. Da Maskinernes stedse stigende Anvendelse i Industriens og Agerbrugets Tjeneste, i Forbindelse med den nuværende lange Arbejdstid, frembringer og stadig forøger den industrielle Reservearmé og derved fremkalder forøget Konkurrence mellem Arbejderne, hvorved Arbejdslønnen nedtrykkes og

Arbejdernes Selvstændighed nedtrykkes, ligesom den ogsaa er en Hindring for deres aandelige Udvikling og i alle Tilfælde virker skadelig paa Sundheden, idet den korte Hviletid ikke afgiver tilstrækkelig Rekreation for de i Konkurrencekampen anspændte Kræfter, anser Kongressen en Forkortelse af Arbejdstiden samt Afskaffelse af Søndags-, Helligdags- og Natarbejdet, som ikke er samfundsnødvendigt, for Arbejdernes vigtigste Opgaver.

Resolutionens anden Del gik ud paa, at Arbejderne burde organisere sig internationalt for at faa Fordringen om 8 Timers Maksimalarbejdsdagen gennemført over hele Linjen.

Oprettelsen af Understøttelseskasser — med Statstilskud — for Rejsende og Arbejdsløse. Samtlige Talere var enige om, at der i de forskellige Fag burde oprettes saadanne Kasser, men da det vilde overstige Arbejdernes Kræfter at yde en virksom Hjælp, burde Staten give et Tilskud til disse Kasser. *Rud. Bøhm* havde paa Grund af Regnskaberne saavel fra »Den typografiske Forening« som fra »Dansk typografisk Forening« udregnet, at disse 2 Foreninger i Løbet af de sidste 6 Aar tilsammen har udbetalt i *Rejsehjælp* Kr. 17,400 og i *Arbejdsløshedshjælp* (i 4 Aar) Kr. 5,200 (heri ikke medregnet det frivillige Fond i København). Det maatte være indlysende, at disse Byrder med Tiden vilde blive uoverkommelige for os, saa meget mere, som der ogsaa stilledes andre Krav til Arbejdernes Ydelsesævne. Taleren kunde derfor slutte sig til Tanken om Statstilskud, men fandt det dog heldigst, at det til Rejsekasserne krævede Statstilskud ydedes i Form af Naturalforplejning til de Rejsende. Denne Fordring vandt imidlertid ikke Anklang hos de Delegerede. Der vedtoges Resolutioner, der anbefaler Oprettelsen af faglige Understøttelseskasser for Rejsende og Arbejdsløse, til hvilke Kasser søges Statstilskud, samt at Fagforeningernes Hovedbestyrelser i de tre nordiske Lande hurtigst muligt skal udarbejde og indsende et Lovforslag desangaaende til de resp. lovgivende Forsamlinger.

Dette korte Uddrag mener vi turde være tilstrækkeligt for at give et Billede af de paa Kongressen drøftede *virkelige* Arbejder-Reformer.

Smudskonkurrence.

Højstærede Hr. Redaktør! At De uden først at undersøge Forholdene og uden Motivering har optaget et indsendt Stykke, betitlet »Smudskonkurrence« i »Typ.-Tid.« Nr. 32, hvori der næppe levnes os Ære for fire Skilling, undrer os unægtelig lidt. Naar vi imidlertid nu anmoder Dem om Plads for efterfølgende Linjer, er det ingenlunde for at forsvare os overfor den anonyme (os velbekendte) Indsender Hr. —a, hvis Mening om os er os aldeles ligegyldig, men kun for at imødegaa de faktiske Usandheder, hvoraf det nævnte Stykke vrimler, saa at den typografiske Verden selv kan dømme om, hvor megen Ære og Hensynsfuldhed, der efter dette kan tilkomme den ærede Indsender, Hr. —a. Vi modtog for et Par Uger siden fra en herværende Bogtrykker en Meddelelse af omtrent samme Indhold som det før nævnte Stykke i Nr. 32 og antager derfor, at vi ikke fejler, naar vi formener, at den nævnte Bogtrykker og Hr. —a. er identiske. Bogtrykkeren, hvem vi næppe havde tiltroet Mod nok til offenlig at fremkomme med de samme grundløse Beskyldninger, som nu findes i det nævnte Stykke, sendte vi forrige Uge et Svar paa Tiltale, som i Fald han havde bevist os den Tjeneste at offenliggøre dette samtidig med sit Indsendte, vilde have sparet os en Del Skriveri og tillige stillet Sagen i det rette Lys. (Maaske han senere bekvemmer sig til at offenliggøre dette Brev; vor Tilladelse dertil har han).

Til Belysning af Forholdene i vort Trykkeri kan vi for det første meddele nedenstaaende Erklæringer:

»At Hr. Bogtrykker Falk S. Simonsen & Ko. i den Tid jeg har arbejdet i nævnte Firmas Trykkeri — ca. 3/4 Aar — altid fuldt ud har betalt efter den nu gældende Tarif (fast Ugeløn 20 Kroner), bevidnes herved.

København, d. 6. August 1888.

P. M. Larsen Holst«.*)

»At jeg for ca. 3 Maaneder siden overtog Pladsen som Maskinmester i d'Hrr. Simonsen & Ko.s Bogtrykkeri til en fast Ugeløn af 18 Kr., hvilken Løn senere er bleven forhøjet, bevidnes herved.

København, d. 14. August 1888. R. Graumann.«

Der er i vort Trykkeri desforuden beskæftiget *2* Sætterlærlinge, *1* Trykkerlærling og 1 Punktér-Jomfru. Punktér-Jomfruens Løn har som Regel været Kr. 8.50 indtil 9 Kr., men er for Øjeblikket kun 8 Kr.

At Lærlingene hos os erholder en Uddannelse i Faget, der vistnok *staar ikke saa lidt over det, der bydes Lærlingene i de fleste københavnske Trykkerier,* har vi ofte nok haft Beviser for og er vi overbeviste om, at vore Lærlinge, naar de faar udlært, ikke behøver at skamme sig ved deres Læremester, samt at de allerede nu, efter 1 1/2 à 2 Aars Læretid, kan hamle op med mangen »øvet Aksidens-Sætter«.

I Betragtning af disse Forhold skulde vi mene, at vi er berettigede til at konkurrere paa hvad Maade vi finder for godt. Vi træder ikke Arbejdernes Interesser for nær, men bestræber os tværtimod efter Ævne for at fremme disse og hvad angaar Principalernes Interesser, da maa jo enhver Næringsdrivende nu til Dags finde sig i den fri Konkurrence. Naar Hr. —a. insinuerer, at vore Priser er saa lave, at ingen Bogtrykker, der skal lønne sine Folk tarifmæssig, kan følge dem (Priserne), da har vi, hvad angaar Tarif-Lønnen, ved ovenstaaende 2de Erklæringer allerede tilstrækkelig bevist denne Paastands Uholdbarhed og

*) Typograf Holst forlod i forrige Uge sin Plads for at rejse til Tyskland med Udsigt til, til Oktober eventuelt igen at kunne indtage sin Plads her paa samme Betingelser.

skal vi nu ogsaa for Prisernes Vedkommende vise Hr. —a, at vi meget godt kan være billige uden derfor at træde Fagets eller vore egne Interesser for nær.

Hvad der har bragt Hr. —a i et saadant Krigshumør, at han paa en Gang opkaster sig baade til Dommer og til Forsvarer for hele Faget, *har vi meget let ved at forstaa.* Vi har nemlig været saa (u)heldige at kunne gøre en af Hr. —a's Kunder (som tidligere har faaet trykt hos os) et meget favorabelt, men for vort Vedkommende med Hensyn til Fortjenesten meget respektabelt Tilbud paa Trykning af 5000 Adressekort. For os har vi liggende den betræffende Kalkulation og kan kun ønske, at vi havde fuldt op af Arbejde til samme Fortjeneste. Vor Kalkulation viser da, at vi har tilbudt at levere 5000 Adressekort for 40 Kr. Alle vore Udgifter (til Karton og dettes Beskæring), nøjagtig kalkulerede, beløber sig evt. til ca. Kr. 20,50. Vi har tilovers for vort Arbejde (Sætning af et Adressekort med en ganske ligefrem Ramme og 5000 Tryk i Digeltrykpresse) ca. Kr. 19,50. Vi kalder dette en ret respektabel Fortjeneste.

København, d. 14. August 1888.

Falk S. Simonsen & Ko.

Forskelligt.

»**Aarhus Vejviser 1888**«. Fra Hr. Bogtrykker Alfr. Bjørnbak har vi modtaget et omfangsrigt Arbejde under Titlen »Aarhus Vejviser 1888«. Vi maa tilstaa, at ikke mange københavnske Trykkerier vilde kunne levere dette Arbejde bedre, end det er sket her, og det kan, hvad den typografiske Udstyrelse angaar, magelig taale en Sammenligning med Københavns Vejviser. At der ved et saadant Hastværksarbejde kan fremkomme noget, som ikke i ét og alt er som det burde være, er forstaaeligt nok, saaledes maa vi anke over, at Avertissementerne gennemgaaende er sat med for store Skrifter, hvilket igen har indvirket paa Mellemslagene; med den Rigdom paa Skrifter, som Bjørnbaks Trykkeri raader over, kunde dette let have været undgaaet. Trykningen kunde paa sine Steder ligeledes uden Skade have været noget bedre. Men dette er dog Smaating overfor Arbejdets Udførelse i sin Helhed.

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige Generalforsamling

afholdes **Lørdag d. 1. September**, Aften Kl. 9½ i »*Sortedamslund*«.

Foreløbig Dagsorden: 1. Regnskabets Fremlæggelse og event. Godkendelse. 2. Budgettet for Foreningen og for »Typ.-Tid.«. 3. Beretning fra Kongressen. 4. Forslag af V. Bergenholtz til Forandring i Lovene.

I Stedet for den nuværende § 5 foreslaas indsat følgende ny §:

§ 5. **Fuldstændig Udelukkelse** dikteres af Styrelsen mod den, som besviger eller bedrager Foreningen, eller som viser en særlig uforsvarlig Opførsel under Konfliktsforhold. Dog skal Styrelsen søge den førstk. Generalforsamlings Medhold heri. Der bør, om fornødent, gøres retslig Ansvar gældende mod Vedkommende, som under ingen Omstændigheder kan genoptages.

Udelukkelse afgøres af Styrelsen mod den, som forbryder sig mod Foreningens økonomiske og moralske Formaal. Udelukkede kan kun genoptages af en Generalforsamling.

Foreløbig Udelukkelse iværksættes af Styrelsen mod den, som handler mod Foreningen i taktiske Spørgsmaal og saaledes, at han ikke kan vedblive at være Medlem. En foreløbig Udelukket kan indstilles som nyt Medlem af Styrelsen ved til denne at indgive skriftlig Anmodning derom, hvilken skal være ledsaget af de Oplysninger, Styrelsen maatte forlange. Nægter Styrelsen at indstille Vedkommende, kan han forlange Sagen optaget paa førstk. Generalforsamling.

Udslettelse, som sker, naar et Medlem resterer for mere end 8 Uger, afgøres af Styrelsen. Inden Genoptagelse maa Restancen være betalt. (Jfr. § 3, sidste Stykke.)

I samtlige Tilfælde kan de Paagældende indanke deres Eksklusion for førstk. Generalforsamling.

Udmeldte, Udslettede og Udelukkede betragtes ved Genoptagelse som *nye Medlemmer.*

Styrelsen.

Budget for 2. Halvaar 1888.

Den almindelige Kasse.

Indtægt.		Udgift.	
Medlemsbidrag . .	Kr. 1072.50	Faste Understøtt. .	Kr. 50.00
Renter for ½ Aar	» 25.00	Leje af Lokale . .	» 70.00
		Administrationen .	» 25.00
		Bogtrykkerarbejde.	» 30.00
		Budeløn	» 70.00
		Forsk Udgifter. . .	» 40.00
		½ Del ved Udg. af »Typ.-Tid.«. . . .	» 400.69
		Form.s Honorar . .	» 75.00
		Kassererens do. . .	» 110.00
	Kr. 1097.50		Kr. 870.69
		Overskud	» 226.81

Rejsekassen.

Indtægt.		Udgift.	
Medlemsbidrag . .	Kr. 715.00	1000 Mil à 33 Øre .	Kr. 330.00
Tilbagebetaling fra »Dsk. typ. For.« for 1. Halvaar 88	» 215.60	70 Rejsende à 6 Kr.	» 420.00
		12 » à 3 »	» 36.00
	Kr. 930.60		Kr. 786.00
		Overskud	» 144.60

Arbejdsløshedskassen.

Indtægt.		Udgift.	
Medlemsbidrag . .	Kr. 357.50	Til Arbejdsløse . .	Kr. 280.00
		Overskud	» 77.00

„Typograf-Tidende".

Indtægt.		Udgift.	
Faste Annoncer. .	Kr. 207.35	Trykningsomkostn.	Kr. 780.00
Mindre do. . .	» 36.00	Korrekturlæsning .	» 104.00
Abonnement . . .	» 52.50	Forsendelsen	» 63.00
		Ombæring.	» 91.00
		Bladhold	» 9.22
		Ekspeditionen . . .	» 40.00
		Porto-Udgifter . . .	» 10.00
	Kr. 295.85		Kr. 1097.22
		Udgift at dække for Udgiverne	» 801.37
		½ Del deraf er.	» 400.69

Typografisk Sportsklub.

Søndag den 26. Avg. Kl 10: Kricketkamp med Skomagernes Sportsklub. De Medlemmer, som deltoge i Kampen i Søndags, anmodes om at møde Kl. 8.

Styrelsen.

Alderdomsforsørgelsen

for

E. Heinemann.

Fra Indsamlingens Begyndelse d. 17. Decbr. 1887 og til d. 30. Juni 1888, begge Dage inklusive, er paa nedenstaaende Steder tilsammen indkommet:

»Adresseavisen«	Kr. 11.10
»Aftenbladet«	- 3.60
B. T.	- 5.00
»Dagbladet«	- 7.00
Græbe	- 35.30
Jørgensen & Ko.	- 14.70
»Nationaltidende«	- 64.30
»Politiken«	- 37.50
C. F. F. i Stedet for en Skovtur	- 4.00
Schultz	- 47.90
»Social-Demokraten«	- 51.90
Ialt	Kr. 282.30

Med Tak baade til Bidragydere og til Inkassatorer

ærbødigst

J. F. Møller. *Alb. Petersen.*

Dansk typografisk Forening.

Den nyvalgte Hovedbestyrelse har under 19. ds. overtaget Forretningerne.

Formandens Adresse er: Typograf *H. F. Rasmussen*, Kolding.

Hovedkassererens Adresse er: Faktor *Ulrik Petersen*, Kolding.

Trykte Blanketter til den *aarlige Medlemsfortegnelse* udsendes i Dag; de udfyldes den 26. ds. og bedes sendt Hovedbestyrelsen inden Maanedens Udgang.

Kolding, d. 22. August 1888.

Paa Hovedbestyrelsens Vegne

H. F. Rasmussen.

Ny Medlemmer.

Aarhus, Trykker *Alfred Meyer* (udlært hos Laur. Bech i Aarhus d. 1. Juli 1888). Har aflagt den i Lovenes § 23 foreskrevne Svendeprøve.

Horsens, *Anton Sørensen* (udlært hos Arn. Jørgensen i Horsens d. 5. Avg. 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Kolding, *Arthur Schmidt* (sidst arb. i Leipzig).

Aalborg (Løgstør), *Anæus Nielsen* (sidst arb. i Nykøbing M., arbejdsløs).

Svendborg, *Harald Høgfeldt* (sidst arb. i Aarhus).

Assens, *Søren Jensen* (sidst arb. i Svendborg).

Bortrejste Medlemmer.

Middelfart, *Hans Peter Hansen* (arbejdsløs).

Svendborg, *Lauritz P. Hansen* til København (arbejdsløs).

Svendborg, *Søren Jensen* til Assens.

Hillerød (Frederikssund), *Sv. Svendsen* til Københ.

Slagelse, *N. Chr. Petersen* til Nyborg (arbejdsløs).

ANNONCER

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

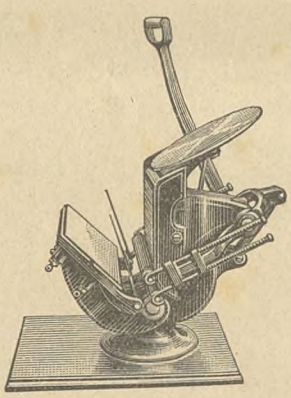
Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

„Buchdruckerstudien"

og **Uhr-Berloques** kan nu faas hos *Rud. Bøhm.*

Wilhelm Woellmer's

Skriftstøberi

Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Patent Hölzle & Spranger

Ingen Stigning af Formen!

Sikreste Slutning!

Besparelse paa Udfyldningsmateriale!

Repræsentanter for *Danmark:*

D. Voigt & Ko., København.

For *Sverrig og Norge:*

Gust. Carlsson i Stockholm.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 35
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 31. Avgust 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Lejlighedsbetragtninger.

II.

Naar der i Spidsen for et levedygtigt Folk staar en Fremskridtsmand som Leder og han tilmed er omgiven af dygtige Raadgivere, da fordres der ogsaa gode og store Handlinger, men for at disse kan blive til Gavn og Held for Samfundet, da maa ogsaa alle støtte disse Mænd i deres Bestræbelser for at bringe de store og gode Ting frem, der rører sig i Folket, man maa løfte i Flok, enten man er paa Højsædet eller i den usle Hytte. For vor Forenings Vedkommende ved Tankeudvekslingen i »Typ.-Tid.«. Der var en Tid, da det stadigt lød til Typograferne i Provinserne: »Skriv!«, men Raabet var tildels forgæves. Nu har Forholdene imidlertid forandret sig til det bedre, der er kommen mere Liv i det Hele. Hver Mandag og Tirsdag modtager Redaktionsudvalget for Provinserne en Bunke »Aandsprodukter«, som det er umuligt at faa Plads til i Bladet. Udvalget maa da kassere en Del og stryge et og andet her og der for Pladsens Skyld. Hver Onsdag modtager Hr. *Rud. Bøhm* det godkendte Manuskript; han knuges under Byrden, han kan ikke skaffe Plads til det i Bladet. Kasseres og stryges der for ofte, ja saa hæmmes Udviklingen og Fremskridtet og Redaktionen skaffer sig maaske en Del personlige Modstandere, idet disse mener, at det er Personen og ikke Produktet eller Pladsmangelen, der er Skyld i det Hele. Skrivelysten, der styrker Udviklingen og Fremskridtet, maa ikke hæmmes, men derimod støttes og gives ny Næring, og for denne Sags Vedkommende er der ikke andet at gøre end at *udvidet Bladet*, der i det sidste Aar har mistet omtrent ¼ af sit Indhold, som gaar med til Bekendtgørelser.

For at alt skal kunne gaa som efter en Snor i en saa stor og vidt udstrakt Forening som vor, da er det nødvendigt, at der fra Hovedbestyrelsen gives korte og bestemte Regler, hvorefter hele Foreningens Virksomhed skal ledes. Hvert Aar bliver der valgt en Del ny Lokalformænd, der er aldeles fremmede for den Gærning, de er sat til at røgte. Derfor fremkommer der saa ofte Meningsforskæl, hvad den ene mener er rigtig, antager den anden for urigtig. Noget af det første, den ny Hovedbestyrelse maa tage sig af, det er at lade udarbejde og trykke nogle kortfattede Instrukser til Lokalformændene om Foreningens Ledelse, Regnskabsbogens Førelse, Medlemsbidraget, Udslettelse, Restancer, Optagelse osv. Ledelsen vil da blive ens for hele Landet. Hvad disse Instrukser kan koste at lade trykke er intet imod den Udgift, der ofte paadrages Foreningen ved ikke at have disse.

Jeg har set et Eksempel paa, at et Medlem af »Dansk typografisk Forening«, der havde arbejdet i Norge og *der* var blevet understøttelsesberettiget Medlem, rejste her i Landet paa vor Foreningsbog og hævede 40 Øre pr. Mil, skønt han som norsk Medlem kun var berettiget til at hæve 25 Øre pr. Mil. Her rejste han paa dansk Bog og i Norge med norsk do.

Det hænder ikke saa sjælden, at et Medlem fra en med os i Gensidighed staaende Forening, der her har erhværvet sig fuld Medlemsret, ved Bortrejsen ikke alene forlanger Medlemsbog af vor Forening, men tillige sin gamle Bog udleveret. Dette er naturligvis ikke tilladt og bør ikke finde Sted.

Med Hensyn til Aldersgrænsen sker der ogsaa Afvigelser. Man har saaledes set Eksempel paa, at en Typograf, der var over 35 Aar, efter 1. Januar 1888 er bleven optaget i Foreningen, hvilket er stridende mod § 23.

Der synes at være afsluttet et Forbund i Nisseverdenen imod mine Lejlighedsbetragtninger, idet jeg i I. har mærket baade Redaktionsnissen og Trykkerinissen, hvilken sidste har forandret mit Navn til Sørensen, aa ja, vi er jo alle »Hr. Sørensen«, men paa min Dødseddel staar

Middelfart, 19. Avgust 1888. *S. Enevold Johansen.*

Generalforsamling.

»Typografernes Stiftelser« afholdt aarlig Generalforsamling Søndag d. 19. Avgust med den i »Typ.-Tid.« angivne Dagsorden, men som sædvanlig havde kun faa Lysthavende indfundet sig til den berammede Tid. Dirigenten, *Jul. Andersen,* gav Ordet til Formanden, *Alb. Christensen,* der begyndte med at ønske Foreningen større Indtægter og mindre Udgifter. Ligeledes maatte man haabe, at Interessen hos Typograferne overfor det smukke Formaal fremtidig maatte kunne mærkes noget mere. Taleren bad Kollegerne virke hver i sin Kreds i den antydede Retning. Særlig mærkedes en beklagelig Sløjhed hos de Unge, der ind-

trængende burde mindes om den Pligt, de havde til at støtte Foreningen. Den typografiske Presse fandt Formanden ogsaa burde vise Foreningen større Interesse. Taleren afgav derefter nogle Meddelelser om Regnskabet, der ved den paafølgende Afstemning godkendtes.

Dagsordenens andet Punkt, en Tilføjelse til Lovenes §§ 4, vedtoges enstemmigt, ligesom ogsaa Ansøgningen om Fribolig fra Chr. Jensens Enke.

De fratrædende Styrelsesmedlemmer, d'Hrr. *Alb. Christensen*, *R. Jakobsen* og *N. Hylsberg*, samt Revisorerne, d'Hrr. *Lindberg* og *Schneider*, genvalgtes med Akklamation paa Forslag af Dirigenten.

Udenfor Dagsordenen afgav Formanden Meddelelse om, at Styrelsen havde taget et Forslag om en udvidet Understøttelse, som d'Hrr. Fæster og Kieffer i Fjor havde fremsat, under Overvejelse, men at den for Øjeblikket ikke ønskede at foretage videre i Sagen. Efter en længere Diskussion mellem d'Hrr. *Alb. Christensen*, *Fæster*, *R. Jakobsen* og *Kieffer*, erklærede Fæster, at vilde Styrelsen ikke fremme hans Forslag, var det hans Agt at tage det op ved næste Generalforsamling.

Hertil afgav *Alb. Christensen* den Erklæring, at i alt Fald *R. Jakobsen* og han ikke vilde støtte Forslaget, men tværtimod bekæmpe det.

Forskelligt.

Iblandt den franske Arbejderdelegation befinder sig ogsaa en Kollega, Typograf *Victor Breton* fra Paris. Denne har aflagt Besøg paa forskellige herværende større Bogtrykkerier og ligeledes paa Frederiksberg Papirfabrik med dertil hørende Centraltrykkeri. *I Morgen Aften vil han komme til Stede ved Generalforsamlingen i »Den typografiske Forening«.* Der vil blive fremlagt et Par af ham satte Tablauer, som beviser, at han er en udmærket dygtig Satskunstner.

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige Generalforsamling

afholdes **Lørdag d. 1. September**, Aften Kl. $9^1/_2$ *præc.* i *»Sortedamslund«*.

Dagsorden: Sé forrige Numer.

Formandens Adresse er udelukkende: **Smedegade 3, 3. Sal. N.** Samtlige Breve, vedrørende saa vel Foreningen som »Typograf-Tidende«, bedes for Fremtiden sendt dertil.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Theodor Andersen (Medl. af »Dsk. typ. Foren.«; sidst arb. i Nyborg; Bagges Bogtr.).

Thorvald Hogreffe (Medl. af «Dsk. typ. Foren.«; sidst været paa Rejse; S. L. Møller & Thomsen).

J. M. Petersen (Medl. af »Sv. Typ. Förb.«; O. C. Olsen & Ko.).

Sv. Svendsen (Medl. af »Dsk. typ. Foren.«; sidst arb. i Hillerød; Aftenbladet).

Dansk typografisk Forening.

Resultatet af Stemmesedlernes Optælling blev, at følgende valgtes til *Medlemmer af Hovedbestyrelsen:*

P. Hvidtfeldt (307 St.), *Warberg* (290 St.), *Wejss* (257 St.), *Groth* (251 St.) og *H. F. Rasmussen* (221 St.). Derefter havde *R. Petersen* 156 St., *Raben* 122 St., *Terkelsen* 77 St. og *Knudsen* 69 St.

Til *Suppleanter* valgtes *Schjern* (209 St.) og *Lund* (183 St.). Derefter havde *Sjodt* 118 St. og *Kabisch* 108 St.

Af den saaledes valgte Hovedbestyrelse er *H. F. Rasmussen* valgt til *Formand* med 185 St. (*Warberg* havde 174 St.) og *P. Hvidtfeldt* til *Næstformand* med 237 St. Derefter havde *Warberg* 72 St.

Ialt var afgivet 374 Stemmesedler.

Aarhus, d. 8. Avg. 1888.)* *Hovedbestyrelsen.*

Paa given Anledning gøres ærede Lokalformænd opmærksom paa Lovenes § 19, sidste Passus: *Begæring om Tilskud fra Hovedkassen til Lokalforeningen skal være medunderskreven af en Revisor.*

P. H. V.
H. F. Rasmussen.

I Aarhus er *P. J. Holst* (»Jyllandsposten«) valgt til Lokalforeningsformand i Stedet for *H. F. Hygum.*

Nyt Medlem.

Thisted, *Peder Solberg* (Medl. af Norsk Centralf. for Bogtrykkere).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Ringsted, *Joseph Sørensen* (sidst arb. i Thisted).
Aarhus, *Andreas Hansen* (sidst arb. i Horsens).

Bortrejste Medlemmer.

Thisted, *Joseph Sørensen* til Ringsted i Plads.
Holbæk, *N. S. Hansen* (arbejdsløs).
Aarhus, *C. Sørensen Hald* til Københ. (arbejdsløs).

Brevkasse.

M. J. i K. Deres Annonce om at De ønsker Plads som Forbundter optages ikke.
V. Bergenholz. Deres Artikel kom for sent til dette Nr.
S. Enevold Joh., Middelfart. Da den af Dem omtalte Sag for Øjeblikket er Genstand for Behandling imellem de to Bestyrelser, er det heldigst foreløbig ikke at omtale den her i Bladet.
L. Jensen og Sangforen.: Desværre ingen Plads. *Red.*

*) Ovenstaaende Meddelelse kom for sent til forrige Numer. *Red.*

Den typografiske Forenings Regnskab for 1. Halvaar 1888.

Indtægt.

Den almindelige Kasse.	Kr.	Øre
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	2863	61
Medlemsbidrag	1163	25
Renter	26	81
Overskud fra Maskeraden	2	15
Smede- og Maskinarb. indbetalt af et Laan paa 250 Kr., hvoraf ifølge Generalforsamlingsbeslutning af 26/5 er eftergivet 100 Kr.	150	»
Kr.	4205	82

Rejsekassen.	Kr.	Øre
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	408	04
Medlemsbidrag	775	40
Tilbagebetalt Rejsehjælp	144	76
Kr.	1328	20

Arbejdsløshedskassen.	Kr.	Øre
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	567	90
Medlemsbidrag	387	75
Kr.	955	65

Summa Indtægt.	Kr.	Øre
Den almindelige Kasse	4205	82
Rejsekassen	1328	20
Arbejdsløshedskassen	955	65
Kr.	6489	67

Udgift.

Den almindelige Kasse.	Kr.	Øre
Faste Understøttelser	48	»
Leje af Lokale	40	»
Administration	35	»
Budløn	72	22
Bogtrykarbejde	16	50
Tilskud til Typografernes Sammenkomst	100	»
1/2-Delen til »Typ.-Tid.«s Udgivelse	430	06
Formandens Honorar	75	»
Forskellige Udgifter	19	»
Kassererens Honorar	122	85
Kassebeholdning	3247	19
Kr.	4205	82

Rejsekassen.	Kr.	Øre
Til danske Rejsende	310	»
» fremmede do.	288	»
Kassebeholdning	730	20
Kr.	1328	20

Arbejdsløshedskassen.	Kr.	Øre
Til Arbejdsløse i Halvaaret	63	»
Kassebeholdning	892	65
Kr.	955	65

Summa Udgift.	Kr.	Øre
Den almindelige Kasse	958	63
Rejsekassen	598	»
Arbejdsløshedskassen	63	»
Kassebeholdning i den almindelige Kasse	3247	19
do. i Rejsekassen	730	20
do. i Arbejdsløshedskassen	892	65
Kr.	6489	67

Kassens Status den 30te Juni 1888:

I Banken	Kr. 2932.67
I Kontanter og udestaaende Fordringer	» 1937.37
	Kr. 4870.04

samt 12 Andele i »Social-Demokraten« Kr. 144.00

Regnskab over „Typograf-Tidende“ for 1. Halvaar 1888.

Indtægt.	Kr.	Øre
Faste Annoncer	270	98
Mindre do.	35	63
Abonnement	61	25
Kr.	367	86

Udgift.	Kr.	Øre
Trykning af 26 Numre	752	»
Forsendelse af 250 Breve, Frimærker, Konvolutter og 100 Stk. Korsbaand	20	53
Trykt 250 Cirkulærer, 100 Breve m. m. samt Porto dertil	100	80
Korrekturlæsning og Administrationsudgifter	115	»
Forsendelse til Provinserne	69	»
Ombæring af 26 Numre	91	»
Bladhold	9	22
Ekspeditionen	40	»
Opkrævning af Abonnements- og Avertissements-Regninger, Porto m. m.	30	43
Kr.	1227	98

Udgift	Kr. 1227.98
Indtægt	» 367.86
	Kr. 860.12
hvoraf 1/2 Del er	» 430.06

Regnskabet eftersét og vist sig at være i Orden; Kassebeholdning og Sparekassebog tilstede.

København, d. 27. August 1888.

Wm. Sørensen. **Ch. Thomsen.**

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

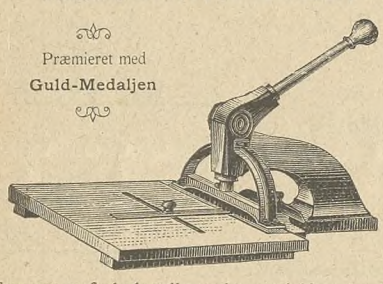
Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

Haand-Perforér-Maskine

Præmieret med
Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales

paa det bedste.

Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182,50 netto.

Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.

Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.

Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16 — **Ferd. Maurer & Co.** Maskin-Fabrik.

JUST WARBURG

TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

CHR. HOSTMANN

CELLE (HANNOVER)

Første Klasses Fabrik og Specialist i **sorte** Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

Repræsenteret ved:

Herr Alb. F. Michaelsen
Holbergsgade 16.

D. Voigt & Co.

København K. Amagertorv 10.
Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.
Etableret 1870.

Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.

Repræsentanter for:
Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.
Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.
Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.
Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.

Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Patent Hölzle & Spranger

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Repræsentanter for *Danmark:*
D. Voigt & Ko., København.
For *Sverrig og Norge:*
Gust. Carlsson i Stockholm.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

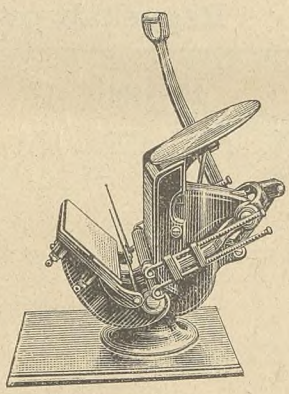
Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støber

København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

„Buchdruckerstudien"

og **Uhr-Berloques** kan nu faas hos *Rud. Bøhm.*

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 36
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 7. September 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Paragraf 5.

I Lørdags maatte § 5 gøre Honnør for den noget langvarige franske Visit, som vor parisiske Kollega aflagde i »Den typ. Forening«. Saa stærk Jag havde det da heller ikke, at den skulde blive en Hindring for den Høflighed, som det i det mindste ikke er for tidlig at lægge for Dagen, naar Klokken er bleven over 12 om Natten.

Paa Lørdag kan den til Gengæld betragte udelukkende som sine Gæster dem, der møder til Generalforsamlingens Fortsættelse. Maatte det mindst blive lige saa mange!

§ 5, som den nu er, tager alle Forseelser mod Organisationen, store og smaa, i én Mundfuld og giver dem én Rang og én Straf, Rangen = *Ukollegialitet* og Straffen = *Udelukkelse.* Der er ingen Forskel. Derfor bør § 5, Straffeparagrafen, dannes efter et andet Lighedsprincip end det, den gamle Drakon brugte til at opdrage sine Borgere med.

Dog, jeg skulde ikke, efter lige at være sprungen ind i Fagforeningen igen, træde frem og give Reformatoren, *hvis* ikke jeg havde besluttet, at vilde ingen anden, saa *vilde* jeg tage det Schultziske Blokadebryderspørgsmaal op igen og søge det ordnet paa en baade for det typografiske Samfund og de paagældende Sættere saa tilfredsstillende Maade som muligt, og *hvis* det ikke stod mig klart, at dette kun korrekt kunde ské ved, at man kører hen over Ruinerne af den *gamle* § 5. Jeg mener altsaa, at der maa sondres imellem 1. gemene faglige Forbrydelser o. lign., 2. Forseelser mod Fagforeningens økonomiske og moralske Opgave og 3. taktiske eller disciplinære Forseelser.

Jeg mener endvidere, at de Typografer, hvis Forseelser kun præges af deres Forhold til den Schultziske Blokade, bør komme ind under 3dje Kategori, de »foreløbig Udelukkede«. Dette Spørgsmaal griber den øjeblikkelige Interesse, om disse Mænd skal behandles som Skruebrækkere *in corpore,* eller om det — selv under alle kollegiale Synsvinkler — er rigtigere, *ikke* at skille dem fra Organisationens Rettigheder — og *Pligter.*

Jeg sigter herved ingenlunde paa at indføre en ny Teori om Blokadebrydere i Almindelighed — tværtimod. Men jeg ønsker, at man skal gøre sin Adskillelse, hvor det er nødvendigt. Den Schultziske Blokade var ekceptionel, Maalestokken for den maa da være det samme — ikke almindelig.

Skal »Den typografiske Forening« beholde sin toneangivende Stilling indenfor Faget, maa dens Taktik ikke være den, der *udelukkende* bæres af en sand Tyrkertro paa den faglige Idés Sejr. Der maa alvorlig lægges Vind paa den Politik, som ikke stejler ved den første, lille Sky paa Ideens Himmel, som ikke bruger større *Ord,* end der kan *handles* efter, og som ikke bruger sine Magtmidler saaledes, at Tilbageslaget netop falder paa vor egen Forening og sønderlemmer den.

Hvad kan det nytte, at man finder ny Anledning til at nægte Optagelse til de Folk, som man dog ikke tør nægte at arbejde sammen med? Og ser man ikke de Konsekvenser af et saadant Skridt, der vil møde Foreningen fra de andre Faktorer i den typografiske Verden her hjemme?

Men — lad os drøfte det alt sammen paa Lørdag.

Jeg véd paa Forhaand, at de Medlemmer, som har en modsat Anskuelse end jeg, de møder. Det er deres Ære, at de ikke glemmer denne Pligt, naar Foreningen har en Sag, der skal afgøres. Det er jo ogsaa netop dem, jeg vil tale med. Jeg stikker ikke min Kritik i Lommen — man maatte kalde mig et daarligt Medlem, om jeg havde noget at sige og ikke kom frem med det. Og jeg haaber, mine Udtalelser bliver prægede af Aabenhed, hvad enten de kommer til at dreje sig om det, som vedkommer Offenligheden af det Schultziske Spørgsmaal, eller vort Standpunkt til Principalerne og »Ny typ. Forening« eller endelig vort eget Samfund.

For nylig bebrejdede et af Foreningens Medlemmer paa en Generalforsamling den ikke tilstedeværende V. Bergenholz, at dennes Udtalelser i »Typ.-Tid.« vare vage. Jeg vil ikke indlade mig med dette Udtryk, jeg vil kun sige, at man forhaabenlig ikke paa Lørdag skal give mine Ord det samme Prædikat. Jeg gør det hele for den Organisations Skyld, som jeg altid ønsker at vise min Ærbødighed, og over hvilken vi alle, trods Modsætninger, kan række hverandre Haanden.

V. Bergenholz.

Smudskonkurrence.

Hr. Redaktør! Da baade De og »Typ.-Tid.«s Læsere efter den i Nr. 34 optagne Artikel med ovenstaaende Overskrift af Hr. *Falk S. Simonsen & Ko.* mulig kunde fristes til at tro, at han har været Genstand for et uberettiget Angreb, skal jeg herved som den Bogtrykker, han sigter til, udbede mig Plads for et Par afsluttende Bemærkninger for at vise, at det ikke er mig, men ham, som fremfører »faktiske Usandheder« for at rede sig ud af den ubehagelige Stilling overfor alle Fagets Udøvere, hvori han har bragt sig, idet jeg samtidig sender Dem det Kort, han omtaler, som Bevis herfor og for at De og Andre selv kan beregne Arbejdets Værdi. At anmode Dem om at optage det Brev, Hr. S. & Ko. har skrevet til mig, hvortil han giver mig Tilladelse (!), skal jeg ikke besvære Dem med, da det kun indeholder en Samling intetsigende Floskler og grundløse Uartigheder, som *jeg* ikke vil anmode noget Blad om at optage, skøndt Skammen ikke i dette Tilfælde vilde blive *min*.

Mine Bemærkninger er:

1) Lønningerne, som Hr. S. & Ko. *har* betalt sine Arbejdere efter de afgivne Erklæringer, overlades til Andre at kritisere, skøndt han i sit ovenfor berørte Brev til mig paastaar, at de vistnok er højere end den Betaling, mit og mange andre Bogtrykkeres Personale faar.

2) Det Firma, hvortil Hr. S. & Ko. sendte sit Tilbud, og for hvilket jeg har arbejdet i en halv Snes Aar, *har* efter dets afgivne Erklæring *aldrig ladet noget Arbejde udføre af Hr. S. & Ko.*

3) Hr. S. & Ko. vilde *ikke* faa 19 Kr. 50 Øre for Sætning og Trykning af 5000 Kort efter den opgivne Prøve, som han paastaar (hvilket han for øvrigt *under ingen Omstændigheder* kunde faa, da de leverede Kartons er dyrere end af ham »kalkuleret«), eftersom de er trykte i Blaat og Sort og altsaa baade giver 2 Formes Sætning og 10,000 Tryk.

Til Slutning meddeles Ordlyden af den Skrivelse, jeg straks sendte Hr. S. & Ko., da jeg blev underrettet om hans Opfattelse af »den fri Konkurrence«, suppleret med nogle Kollegers Underskrifter, der herved attesterer at have samme Mening som jeg om, hvad man kan tillade sig overfor Fagfæller, og som Hr. S. & Ko. vel ikke vil frakende Evne til at kunne beregne et Arbejde:

»*Hr. Falk S. Simonsen & Ko.*

Jeg undlader ikke herved at meddele Dem, at De ved at tage Tryksager paa Udstillingen og sende disse til de resp. Udstillere med en Prisopgivelse, der er *saa lav*, at ingen Bogtrykker — der skal købe sit Materiale og lønne sine Arbejdere saaledes, at de kunne leve — kan udføre Arbejdet til den Pris, gør Dem skyldig i en Adfærd, der er saa tvivlsom, at De ikke kan gøre Fordring paa at blive betragtet og behandlet som Kollega af nogen respektabel Mand i Faget. Deres Tilbud skal jeg sørge for at gøre bekendt i en videre Kreds, for at man kan tage sine Forholdsregler imod en saadan Konkurrence.

København, d. 24. Juli 1888. *Laur. Madsen.*«

Ovenstaaende Udtalelser tiltrædes af Undertegnede:

F. Dreyer. C. Græbe. N. Herdahl. P. M. Keller. Ludv. Jørgensen. V. F. Levison. Carl Lund. P. G. Lydiche. Jacob Nielsen. Th. Nielsen. O. C. Olsen. Egmont H. Petersen. Rudolf Svendsen.

Hermed er jeg færdig med Hr. Falk S. Simonsen & Co., da jeg haaber at have stillet hans Opførsel i et tilstrækkeligt klart Lys.

København, d. 3. Septbr. 1888.

Deres ærbødige

Laur. Madsen.

* * *

D'Hrr. Falk Simonsen & Co. tillod sig i deres Artikel at give os en Reprimande for, at vi havde optaget Hr. —a's Angreb, uden først at have undersøgt Forholdene hos det angrebne Firma; aldeles bortset fra, at ingen Redaktion kan indlade sig paa en saadan Fordring, viser det sig nu ogsaa, at Hr. —a. har haft Ret i at bebrejde d'Hrr. deres Maade at konkurrere paa. Selv om d'Hrr. den Gang gav deres voksne Arbejdere en forholdsmæssig rimelig Løn, kan det dog ikke nægtes, at den Prisnedtrykning, som vi Dag ud og Dag ind er Vidne til, *til Slutning maa gaa ud over samtlige Fagets Arbejdere* — og ud fra dette Synspunkt bekæmper vi selvfølgelig al Smudskonkurrence. For øvrigt har vi angaaande det omtalte Kort ladet foretage en Kalkulation af en Bogtrykker, der faar sine Kartons direkte fra Fabrikerne i Tyskland og hvis han skulde beregne Priserne paa Kortene derefter, vilde hans Netto-Udbytte af de 40 Kr. blive 8 Kr.! Hvor højt kan da d'Hrr. F. S. & Ko., der maa betale deres Kartons dyrere, »kalkulere« *deres* Netto-Udbytte til? *Red.*

Generalforsamling.

»Den typografiske Forening« afholdt sin halvaarlige Generalforsamling den 1. Septbr. Til Dirigent valgtes *Emil Petersen* og til Sekretær *Thorvald Nielsen*. *Formanden* ønskede forinden Generalforsamlingens Begyndelse at præsentere tvende Medlemmer af den franske Delegation, d'Hrr. *Victor Breton* og *J. Lehmann*, for Forsamlingen. Han ønskede disse velkommen og haabede, at de maatte faa et godt Indtryk af Besøget hos os, samt udtalte derefter sin Tak til vor tredje Gæst, Hr. *Nic. Petersen*, som med stor Beredvillighed havde lovet at være vor Tolk. Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig. Angaaende den første Sag paa Dagsordenen: Regnskabets Godkendelse, udtalte *Formanden* sin Glæde over at kunne fremlægge et saadant Regnskab efter saa mange uheldige Aar. Vi havde for samtlige Kasser et Overskud af 1030 Kr. 49 Øre og naar heri var beregnet Tilbagebetalingen

af et Laan fra Smedene, saa stod der ogsaa paa Udgiftssiden et Tilskud til Typograf-Sammenkomsten, som jo ikke vilde gentage sig for det første. Særlig fremhævede Taleren det fortrinlige Resultat, som Arbejdsløshedskassen udviste. Kunde hertil bemærkes, at Udstillingen navnlig var Skyld heri, maatte man ikke overse, at vi havde haft større Tilskud til Rejsekassen i samme Anledning. Taleren gennemgik nøjere de enkelte Punkter, og mente til Slut at kunne paavise, at Foreningen var i Besiddelse af samme Levedygtighed som hidtil, og haabede, at Konjunkturerne ogsaa i Fremtiden vilde stille sig gunstige. *Ch. Thomsen* indstillede paa Revisionens Vegne Regnskabet til Godkendelse. Han bemærkede, at vi efter dettes Afslutning som Afdrag paa et Medlems Gæld havde modtaget 100 Kr. og at der af de udestaaende Fordringer forøvrigt var indbetalt 50 Kr., medens der i forrige Halvaar ikke var indbetalt en Øre. — Regnskabet godkendtes enstemmig. Derefter fremlagde *Formanden* Budgettet for det kommende Halvaar, hvilket fremkaldte en Udtalelse fra *C. F. Rasmussen*, som syntes at Udgiften til Korrekturlæsningen var vel høj. *Formanden* beklagede, at et saa gammelt Medlem som R. ikke var bedre med. Denne Post var, som han tidligere havde bemærket, ikke alene Korrekturlæsning, men tillige en Slags Godtgørelse for alt det Bryderi, den Vedkommende havde med Bladet. Taleren kunde ikke gaa med til en yderligere Nedsættelse; han henstillede til R., hvorvidt denne vilde udføre det gratis. *N. Hansen* sluttede sig i et og alt til Formanden. *Ch. Thomsen* stillede Forslag om at genoptage paa Budgettet den nu i flere Aar udskudte Bevilling af 50 Kr. til Bibliotheket. *Formanden* sluttede sig hertil, idet han oplyste, at Bibliotheket havde Forpligtelser som Subskribent paa flere større Værker. *N. Hansen* støttede Forslaget, men fandt dog, at Boghandlerne burde stille sig mere beredvillige overfor Typografernes Bibliothek. Til en Bemærkning af *Stiedl* om Vinterlokale, hvorved »Hotel Tivoli« kom paa Omtale, lovede Styrelsen at tage Sagen under Overvejelse. Ch. Thomsens Forslag og senere Budgettet vedtoges derefter enstemmig. — Angaaende næste Sag: Beretning fra Kongressen, vilde *Formanden* af Hensyn til vore Gæster fatte sig kort, særlig da han antog, at Forhandlingerne paa denne var kendte af Generalforsamlingen gennem Referaterne eller Overværelse af Møderne. Taleren skulde iøvrig være villig til, hvis det ønskedes, ved en senere Lejlighed at gennemgaa de forskellige Punkter. Der var dog én Ting, som han allerede her vilde berøre, for at afværge enhver Misforstaaelse, nemlig Afstemningen over Resolutionen, der fremkom ved Debatten over Punkt 4 paa Kongressens Dagsorden. Denne Resolution, der udtrykte Fagforeningernes Tilslutning til de socialistiske Principer, havde Taleren stemt for. Taleren hævdede, at vor Forening tydelig ved sin Virksomhed havde givet denne Retning sit Samtykke og at dens Opgave var ved social Politik eller rettere Brødpolitik, at forbedre sine Medlemmers Forhold. I lige saa høj Grad som Taleren ikke tvivlede paa, at denne Forsamling vilde billige dette, var han sikker paa, at vore Antipoder vilde overdænge os med nye Beskyldninger. Efterat have omtalt nogle af de øvrige Punkter, som Lærlingevæsenet, paa hvilket Kongressen havde et andet Syn end vor Forening o. s. v., udtalte *Louw* sin Tilfredshed med den Maade, hvorpaa Kongressen i sin Helhed havde virket og sin Anerkendelse af dens Resultater. *E. H. Rasmussen* nærede for sin Part ingen Betænkeligheder ved vor Delegeredes Afstemning over den omtalte Resolution. Han var i Aarenes Løb bleven klog paa, at vi, hvad vi saa end foretog os, blev stemplede baade for det ene og det andet, saa Andres Mening om os nu var ham saa temmelig ligegyldig. *Thorvald Nielsen* stillede følgende Resolution:

> »Generalforsamlingen udtaler sin Anerkendelse af »Den typ. Forening«s Repræsentants Virksomhed paa den 2. skandinaviske Fagforenings Kongres, særlig med Hensyn til Punkt 4 a—b«

og anbefalede den kort. *Bergenholz* mente, at adskillige Medlemmer, som maaske ikke vare tilstede, ikke vilde være tilfredse med det Præg, som ved Resolutionens Vedtagelse vilde komme til at hvile paa Foreningen. Han vilde stemme imod Resolutionen. Ved Afstemningen vedtoges Resolutionen mod 4 St. *Formanden* takkede for dette Tillidsvotum og udtalte samtidig sin Agtelse for dem, der ikke kunde følge Flertallet. Han stillede derpaa med Forslagsstillerens Billigelse Forslag om, at sidste Punkt paa Dagsordenen udgik og nyt Møde indvarsledes til førstkommende Lørdag. Dette vedtoges mod 5 Stemmer.

* * *

Den mere almindelige Del al Mødet tog derefter sin Begyndelse, idet vor franske Kollega *Breton* ved Oversættelse af Hr. *N. Petersen* omtalte Fagforholdene i Frankrig, som for en stor Del vare forskellige fra vore, da deres Organisation omfattede *alle* Boghaandværkets Brancher, men forøvrigt havde den samme Karakter af et Forbund, som hos os, med lokale Afdelinger under et stort Centralsæde. Disse mindre Afdelinger udfoldede en betydningsfuld Virksomhed, men var i det Hele underkastede Hovedafdelingen som en afgørende Myndighed. Ingen Strejke maatte saaledes erklæres, forinden Centralkomitéen havde anerkendt denne. Kun i Tilfælde, hvor Tarifens Bestemmelser om Lønningsforholdene blev omgaaede, kunde den mindre Forening optræde selvstændig. Den franske Organisation havde Forbindelse med en stor Del evropæiske Lande, foruden med Amerika, og Hr. *Breton* havde en personlig Opfordring fra Forbundets Præsident om Gensidighed med den franske Organisation. (Bravo!) *Bøhm* ansaa ikke dette Tidspunkt for fjærnt, da disse Ønsker kunde blive realiserede. Vi manglede egenlig kun Frankrig for at vor Gensidighed kunde blive fuldstændig. Styrelsen skulde med det første tage dette under nøje Overvejelse. — Han udtalte sin

Glæde over det mærkelige ved denne Sammenkomst, at samtidig med at Foreningen husede en Repræsentant for Frankrigs Typografer, da tillige en Repræsentant fra Norge havde indfundet sig, nærmlig Formanden for *Bergens* Bogtrykkerforening, Hr. Faktor *Olsen*. Hr. *P. Olsen*: Jeg har det glædelige Hværv at overbringe en Hilsen fra Bergens Bogtrykkerforening. Vi arbejder i samme Spor som De, thi vi har faaet Impulserne hernede fra. Alt, hvad vi har ævnet at udrette, skyldes Idéerne fra Deres Forening og jeg vil haabe, at vi ogsaa i Fremtiden maa faa varige Indtryk af Bevægelsen hernede. Et Leve for »Den typ. Forening«. (Hurra! Olsen leve!) *Bøhm* onskede Held og Lykke for vore norske Fagfæller. Det var bevist mange Gange, at der i de kolde Regioner mod Nord kunde være et varmt Sind for Fagets Fremgang. Han anmodede vor norske Kollega om at bringe vor hjærtelige Tak og Genhilsen til Bergens Typografer. (Bravo!) Hr. *Breton* omtalte derefter et System, som var indført paa Bladtrykkerierne i Paris og som fortjente at fremhæves. Han havde gjort sig bekendt med Forholdene her i Byen og han kunde ikke noksom fremhæve, i hvor høj Grad det franske saakaldte Commanditesystem stod over vort Arrangement. Han havde med Beklagelse sét, at her var 12—14 Timer nødvendigt for at faa et Blad som »Politiken« færdig, en Avis af samme Størrelse blev i Paris gjort færdig paa 7—8 Timer. Dette var kun muligt efter Commanditesystemet. Principalen overlod Arbejderne Alt, hvad der hørte til Bladet, som Typer, Papir o. desl. og Arbejderne fordeler da Arbejdet imellem dem, vælger selv deres Metteur-en-pages, og fordeler Udbyttet ligeligt imellem alle Arbejderne. En nødvendig Betingelse var det selvfølgelig, at man mødte præcis og leverede regelmæssigt Arbejde. Taleren fandt Akkordsystemet uheldigt og uretfærdigt, og ansaa det af ham omtalte System for bedre egnet til at fremkalde Broderskabsaanden. Commanditesystemet gælder endnu kun for Bladene, men der havdes Haab om, at det ogsaa vilde kunde indføres i Aksidenssætterier. Han tvivlede ikke paa, at Principalerne her, naar de gjorde dem bekendt med Systemet, vilde finde det tidssvarende. (Bravo!) Forskellige Talere udtalte sig om denne Sag, og adskillige Bladforhold kom paa Omtale. Alle havde stærk Sympati for det franske System, men mente, at dets Indførelse hos os vilde have lange Udsigter.

Punschen kom nu paa Bordet og en animeret Stemning blev snart raadende. En Mængde Taler paa de tre Sporg blev modtagne med Begejstring, og én Mening var fælles, at det var længe siden, vi havde tilbragt en saa gemytlig Aften i Foreningen. Først sént brød man op for at følge de franske Gæster hjem. —*d.* —*n.*

Typografernes Sangforening

begynder imorgen sine Øvelser i det gamle, fortrinlige Lokale, Kohlers Restauration, Pilestræde 32, 1. Sal, hvor der foruden en god Sangsal er Læseværelse og Konversationsstue med forskellige Spil til Medlemmernes Disposition.

Denne Sommer har ikke givet nogen Hvile for Sangerne, idet Udstillingen og Sangfesten har lagt Beslag paa Kræfterne, men Øvelserne kan ikke udsættes af den Grund.

Den Anerkendelse af Præstationerne, man har vist Foreningen i flere Aar, kan vel nærmest tilfalde Dirigenten, kgl. Kapelmusikus *Axel Guldbrandsen*, men maa vel deles med de Sangere, der med Ihærdighed og Stadighed har ôphjulpet Sangen i det typografiske Kor. For at dette stadig kan hævde sin Plads, retter vi herved en varm Opfordring baade til ældre og yngre Sangere om at understøtte Sagen og slutte sig til Koret. Kontribuerende Medlemmer erholder ligesom Sangerne fri Adgang med Dame til den 43. Aarfest, der afholdes sidste Søndag i Januar hos Wittmack & Riise.

Nye Medlemmer indmeldes imorgen Aften Lokalet, hvor Sangerne sættes paa Stemme Kl. 10.

Styrelsen.

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige Generalforsamling

fortsættes i Morgen (Lørdag) den 8. Septbr., Aften Kl. 9½ i »*Sortedamslund*«.

Dagsorden: Behandling af det af V. Bergenholz stillede Forslag til Forandring af Lovenes § 5.

Talrigt Møde udbedes. *Styrelsen.*

Nyt Medlem.

Vilhelm Olsen (Medlem af »Ny typ. Foren.«; S. L. Møllers Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

A. Fauerschou (sidst arbejdet i Stockholm; S. L. Møllers Bogtr.).

Peter Christian Bech (sidst paa Rejse) og *Hans Peter Larsen* (sidst arb. i Roskilde); Triers Bogtr.

Vilh. Emil Jørgensen (sidst paa Rejse); Jørgensen & Ko.s Bogtr.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 indøves Ricius' »Muntre Musikanter«.

Søndag den 16.: *Nøddetur*. Afgang med Tog Kl. 9 til Klampenborg. Fodtur til Skodsborg. Frokost medtages.

Typografernes Hjælpekasser.

Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Dr. *Berlème* er flyttet til **Frederiksborggade 4, 2. Sal.** Konsultationstiden som sædvanlig. *N. Hansen.*

Typografisk Sportsklub.

Grundet paa det mindre gode Resultat af Kricketkampen i Søndags rettes herved en indtrængende Opfordring til Medlemmerne om at møde talrigt og bestemt; Øvelserne begynder Søndag Form. Kl. 8. Klubben har modtaget en Udfordring. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Assens, *Jens Madsen Lund* (udl. hos Ensig Karup i Assens d. 15. Avg. 1888).

Ringkøbing, *N. C. Petersen* (Medl. af »Den typ. Forening«).

Odense, Sætter *Otto Emil Jensen* (Medl. af »Den typ. Forening«).

Hillerød (Frederikssund), *Rudolf Kalberg* (Medl. af »Den typ. Forening«).

Fortegnelse
over
Medlemmerne i „Dansk typografisk Forening".
den 25de Avgust 1888.

(P betyder Principal, A arbejdsløs, M aftjener Værnepligt, S syg, * Lokalforeningsformand).

Aalborg (27).
Andersen, N. P.
Bang, Aug.
Burmester, Vilh.
Christensen, Alfr.
— N. L.
Eilersgaard, Jul.
Eye, G. (P).
Frandsen, Th. (M).
Hansen, J. M.
— J. P. (P).
Hougaard, E.
Jepsen, Chr.
Larsen, Anth.
— C.
Lautherborn, A. F.
*Lempke, L.
Madsen, Th.
Møller, H. A.
— J.
Nielsen, A., Løgstør. (A).
Odense, Chr. G.
Olsen, Th.
Petersen, S. P.
Rasmussen, O.
Schmidt, Vald.
Schølin, Em.
Sørensen, Chr.

Aarhus (54).
Andersen, Chr. (P).
— Th. A.
Bech, Laur. (P).
— O. Chr.
Becher, P.
Bjørnbak, A. (P).
Christensen, H. P.
— P.
Danielsen, M.
Elmquist, K. (P).
Geertsen, Mar. (P).
Hald, Jesper.
Hansen, Andr.
— Ludv.
— O. V.
Hey, L. A.
*Holst, P. J.
Hygum, H. F.
Jacobsen, Jul.
Jensen, A. Th.
— Harald.
— J. Chr. (M).
— J. P.
— Joh.
— Jørg.
Jørgensen, A., Odder.
— H. (A).
— P.
Knudsen, L.
Langmach, J.
Laursen, Chr.
Lind, H.
Lorentzen, L.
Lund, Jens.
— Joh.
Mammen, H. L. A.
Marott, E.
Meier, Alfr.
Møller, S.
Nielsen, A. M.
— S. Leth.
Olesen, O., Møller.
Olsen, Arnold.
— H. P.
— O. M.
Petersen, Joh.
Rasmussen, M.
Schwartz, Anton.
Stecher, J.
Svendsen, L. A.
Sørensen, C. L. J.
Thrue, Th. (P).
Weber, A. G.
Østergaard, Chr.

Assens (8).
Friis, Chr.
Hein, C. C.
Jensen, C. W.
— S.
Ensig-Karup, (P).
Kofoed, P. C.
*Schmidt, S. N.
Spilcher, O.

Faaborg (6).
Andersen, C. J.
Deichmann, L.B. (P).
Hansen, H. P.
*Petersen, F. L. R.
— N. J.
Rasmussen, J.

Fredericia (9).
Berendt, P. J. A.
Christensen, Jac. (P)
Hansen, J. H. M. (M).
Holst, Chr.
Honoré, H. A.
Nielsen, Thorv. (M)
Rasmussen, L.
Simonsen, S. (S).
*Thomsen, Th. N.

Helsingør (6).
*Bünner, Heinrich.
Eskildsen, Em.
Jensen, Vict. E. (A).
Larsen, Chr. (A).
Mathiesen, Edv. J.
Petersen, Martin.

Hillerød (13).
*Andersen, Joh.s.
Berg, C. (P).
Claudi, Chr.
Christophersen, R.
Christiansen, P., Hørsholm.
Hansen, L.
— N.
Hanson, Chr. (P).
Lund, Holger.
Nielsen, B., Frederikssund.
Nielsen, Carl E.
Olsen, E. G.
Rasmussen, J. P.

Hjørring (16).
Andersen, Carl.
— F. E.
Berschke, W.
Carlsen, Vilh. (P).
Christensen, Chr. P.
*Glotz, Carl.
Heidmann, N. J.
Helmig, Jul.
Jensen, Fred. F.
Johansen, Otto.
Lund, Fred., Frederikshavn.
Møller, Jens Chr.
Nielsen, Niels J.
Sørensen, Chr. P.
Simonsen, P. M., Frederikshavn.
Wulff, J. (P).

Holbæk (16).
Andersen, L. A. (A).
*Bigum, Jul.
Bønnelycke, L. (P).
Christensen, Carl H.
Faxholm, Nykøbing p. S. (P).
Jacobsen, Chr. M. (P)
— J. P.
Larsen, Carl.
Lund, Martin.
Petersen, C. (A).
— H. L. (A).
— N. L.
Rasmussen, Chr.
Rolsted, N. P.
Siiger, C. F.
Sørensen, Jac.

Holstebro (8).
Christensen, N. C.
Jensen, C. V. H.
Hestbech, M. S., Lemvig (P).
Holm, P.
*Kjærsgaard, C. F.
Meyer, O. F.
Petersen, K. K., Struer.
Welsch, V. F. (P).

Horsens (19).
Backhausen, A. (P).
Bentzen, Chr.
*Bergmann, H. P.
Christensen, O. P.
Dahlsen, Fr.
Daugaard, R. P.
Fogh, H. (P).
Hansen, Carl.
— H. C. E.
Hjorth, N.
Jørgensen, A. (P).
Larsen, L. P.
Lassen, Th.
Mortensen, N.
Rosenstand, U. (S.).
Sonnenborg, V. M.
Sørensen, A.
Walther, Th.
Winther, L. P.

Kallundborg (8).
Carlslund, A.
Clausen, N. Chr.
*Holte, Fr.
Jensen, Ludv.
— Oluf.
Møller, H. R. O.
Sørensen, Peter.
Wendt, N. J. N.

Kjøge (9).
Andersen, A. P. C.
— R. C., Faxe.
Frantzen, J. P.
*Jensen, Louis F. L.
— V. F.
Jørgensen, Hans.
Opffer, Fr. (P).
Sørensen, Svarre (P).
Thorkildsen, Fr. Carl, Rønne.

Kolding (31).
Bach, Marinus.
Brehmer, J. H.
Christiansen, H.
Eilersen, Poul (A).
Groth, R. F.
Grønvold, L. A. (P).
~~Hvidtfeldt~~, P.
Jørgensen, Florian.
— Konrad (P).
Kabisch, Herman.
Knudsen, C. F.
Lund, J. C. V.
— P. P.
Nielsen, N. P.
Petersen-Rottwitt, Edv.
*Petersen, Torkild.
— Ulrik.
Raben, H. P.
Rasmussen, H. F.
Schjern, Martin.
Schmidt, Arthur.
Sjodt, H. H. (P).
Skyttegaard, Th.
Sørensen, Enev. (P).
— Knud.
Terkelsen, R.
Thuesen, Th.
Warberg, H. P.
Wartenberg, Wilh.
Weiss, Fr. (P).
Wittrog, Carl.

Maribo (4).
Christensen, P.
Christoffersen, Alfr.
Dein, Joh.
*Henrichsen, H. P.

Middelfart (8).
Erichsen, P. L. (P).
Gemynthe, H.
Johansen, Enev. S.
*Madsen, Cl., Kaptejn (P).
Madsen, D. L.
Nielsen, Nic. Carl.
Petersen, C. A.
— G. Chr. Th.

Nakskov (8).
Gunnarsen, A. B.
*Hansen, Alfr. (P).
— C. (A).
Holst, P. M. Larsen-.
Nielsen, Bernh.
Pedersen, Joh. (P).
Petersen, N. Th. (P).
Rydahl, Chr.

Næstved (18).
Andersen, Vilh.
Ahrenholtz, L.
Frandsen, R.
Hansen, Hans.
— Henrik.
— Ulrik.
Hermansen, T. A. (A).
Ihlemann. W. H.
Jensen, Jacob.
Lindstrøm, Joh. G.
Matzen, L.
Niemann, Chr.
Olsen, Ludv.
— Marinus.
* — Otto.
Petersen, Regn. (P).
— Victor.
Preuss, Eugenius.

Nyborg (6).
Christensen, K. E. (M).
Findling, Aug.
*Gundersen, Mart.
Kryger, Carl.
Nielsen, Hans J.
Rasmussen, Hans.

Nykøbing p. F. (5).
*Christiansen, P.
Jensen, H. P.
— R.
Jordan, Aage (P).
Jørgensen, E.

Nykøbing p. M. (5).
Christensen, Josef.
Fog, Henrik (P).
Lumbye, Fred. C. C.
Nielsen, A. (P).
*Søndergaard, Paul C. F.

Odense (44).
Anderschou, H.
Andersen, Jul.
Bech, Hans.
Breinholt, P. C.
Christensen, C. J. C.
Cramer, Michael.
Dister, J. C.
Ditlefsen, Chr. (A).
Dreyer, J. C. (P).
Eppler, J. E.
Güth, Chr.
Hansen, Louis F.
Hildebrandt, R. A. (M).
Ibsen, Jul.
Jensen, P.
Jeppesen, H.
Jørgensen, J.
— L.
Madsen, L.
— M.
Martens, E.
Milo, Chr. (P).
Nielsen, Aug. (S).
— Chr.
— Gustav.
— H. P. F.
*Petersen, Anth.
— H. C.
— H. S. M.
— J. C. Chr.
— K.
— Vilh.
Paulsen, F.
Prøvensen, J.
Rasmussen, Chr.
— Ferd.
— Hannibal.

Rasmussen, L. D.
— N. C.
Schou, L.
Schwarz, C. C.
Søfeldt, Jacob.
Thillerup, Fr. (P).
Tiedje, Alfred.

Præstø (3).
*Hansen, P. L.
Ingvorsen, C. T.
Schmidt, M. M.

Randers (27).
Andersen, Chr.
Bang, P. H. L.
Becher, H.
Berg, Chr. E.
Christensen, A.
— L.
Clausen, W.
Dahlgaard, M.
Elmenhoff, S. (P).
Enevoldsen, P.
Hansen, Hans.
— M. Leop.
— Niels H.
Jacobsen, R.
Jensen, N.
Jochumsen, A.
Kessler, A.
Nielsen, Chr. (P).
Petersen, Chr.
* — J.
Randa, L. Chr.
Rasmussen, C. A., Hobro.
Rye, C. J. (P).
Sørensen, A.
Ungermann, J.
Westermann, A.
Woldum, A.

Ribe (3).
*Andersen, C. F. A.
Heise, Ernst.
Sørensen, Chr.

Ringkøbing (8).
Christiansen, O. H.
*Hansen, R.
— S.
Mikkelsen, M. H.
Petersen, N. Chr.
Rasmussen, A. (P).
Sørensen, C. B.
— J. P., Herning.

Ringsted (9).
Andersen, M.
Christensen, J. P.
*Johansen, S. K.
Melhede, H.
Nielsen, H. Chr.
— L. P.
Petersen, L. L.
Sørensen, J.
Zebitz, J. J.

Roskilde (9).
Andersen, Herman.
Bache, M. Vilh.
Finken, Vald.
Hansen, F. C.
— M.
Jørgensen, Ferd.
Larsen, L. P. (S).
*Nielsen, Knud.
Petersen, Hans.

Rudkøbing (5).
Hintze, Olaf Rye.
Høegh, F. J. (P).
Høgsted, Hugo.
Jensen, Olaf.
*Rasmussen, Jac.

Silkeborg (3).
Bentzen, Marinus.
*Petersen, J. L.
Simonsen, Marius.

Skanderborg (4).
Hansen, H. J.
Jensen, Rud.
Jørgensen, O. H. (P).
*Lemos, V. de.

Skive (7).
*Frederiksen, A. Th.
Jensen, A. (M).
— L. (P).
— M. (P).
Larsen, Carl.
Mikkelsen, M.
Sørensen, A. Juul.

Slagelse (10).
Abrahamsen, W.
Hansen, F.
— H. P.
— Hans.
Melberg, Em. G., Korsør.
Nielsen, Chr.
Olsen, Anth.
* — Carl.
— C. O.
— Olaf E.

Sorø (4).
Haüser, F. (P).
*Lindballe, Jørg.
Lindboe, Vilh.
Røder, Chr.

Stege (3).
*Hansen, P. A.
Sjøbech, C. L.
Tannerup, L. M. (P).

Stubbekøbing (5).
Andersen, R.
Hansen, C.
*Kristiansen, K.
Mørup, N.
Slengerik, C. (P).

Svendborg (17).
Andersen, F. H., Ærø (P).
Assam, Jens (P).
Behrends, A. Joh.s.
Bondegaard, A. C., Redaktør.
*Ditlefsen, H. P.
Hansen, Edv. E. P.
— F. H. H.
— Marius.
Høgfeldt, Harald.
Jensen, Carl F. V.
Johansen, J. P.
Jørgensen, Vogel-, Redaktør.
Larsen, L. Nielsen.
— Søren Gust., Ærø.
Madsen, H. C.
Petersen, Johan.
— J. F. C.

Thisted (10).
Aaberg, M. (P).
Bardrum, S.
*Behr, A.
Christensen, Emil.
Jensen, Christian.
— J. Chr.
Ludvigsen, Jul.
Møller, S. H. (P).
Rasmussen, H. (P).
Salberg, Peter.

Varde (8).
Bølling, M., Enkefrue (P).
Eickhardt, L.
Fich, F. J.
Hansen, H. P.
*Iversen, J. P.
Leinann, O. W. M.
Stampe, S.
Stæhr, Chr.

Vejle (10).
Frederiksen, M.
Henriksen, N. Chr.
Hertz, W. (P).
Jonassen, J. P.
Neess, Wilh.
*Nielsen, J.
— J. Chr.
— Th. (P).
— R.
Rasmussen, J. A.

Viborg (8).
Andersen, M.
Backhausen, F. V., (P).
Ehlert, Chr.
Fischer, C.
Gottschalk, C.
*Nielsen, J.
Sørensen, M.
Wohlert, Chr.

Rejsende (13).
Andersen, Th.
Christensen, Holger.
— P.
Føns, R.
Gottschalck, Anders.
Hald, Carl Sørensen.
Hansen, Nic. Sveistrup.
Holm, Viggo.
Laursen, C. Joh.
Mikkelsen, Marius.
Nielsen, Alexander C. S.
Tollesen, H. P.
Utke, Sofus.
Vraa, P. H.

Udmeldte (5).
Petersen, P. (rejst til Amerika).
Standt, Frants (do).
Vong, S. (rejst til Christiania).
Lind, Carl (P)., Ringkøbing.
Rosenstand, Axel (P) Rudkøbing.

Udslettede (3).
Jensen, A. K., Aarh.
— Th., Randers
Blumberg, Carl M., Grenaa.

Døde (3).
Bressendorff, Carl, Slagelse.
Jørgensen, Rasmus Carl, Odder.
Olsen, Laurits, Aalborg.

Foreningens Medlemsantal er saaledes **495**. I Aarets Løb er udmeldte 5, udslettede 3 og døde 2.

Kolding, d. 1. September 1888.

H. F. Rasmussen,
Fmd.

ANNONCER

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger
paa Lager.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"
Patent Hölzle & Spranger

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Repræsentanter for *Danmark:*
D. Voigt & Ko., København.
For *Sverrig og Norge:*
Gust. Carlsson i Stockholm.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

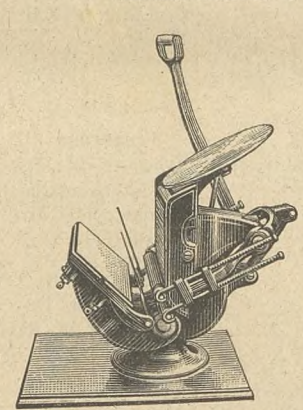
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

En **Digeltrykpresse** til at træde samt 3 Sæt **ny Skrift** er til Salg for 250 Kr.; den kan ogsaa faas paa Afbetaling mod Kavtion. Billet mrkt. »S« bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 37
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 14. Septbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Luft og Lys.

»Typograf-Tidende« har alt flere Gange haft Lejlighed til at befatte sig med dette Thema, men alligevel kan vi ikke nægte os den Fornøjelse at gengive efterfølgende Artikel, som vi finder i Berliner Principalernes Organ »Deutsche Buchdrucker-Zeitung«. Denne Artikel beviser, at der ogsaa i den anden Lejr en Gang imellem kan dæmre en Anelse om, hvad der behøves, for paa en human Maade at imødekomme de Krav, der fra de typografiske Arbejdere maa stilles til sunde Arbejdslokaler. Artiklen lyder saaledes:

»Man kan i Almindelighed ikke gøre den typografiske Stand den Bebrejdelse, at den skulde være en Fjende af Lyset, lige saa lidt som den har noget særligt at indvende mod den gode Luft. Men alligevel kunde vi i Dag have Lyst til at holde et lille Foredrag over disse for Menneskene saa uundværlige og nyttige Genstande. Dette turde være saa meget hensigtsmæssigere, som Tiden er inde, da det gælder om at sørge for *fuld Lys* og for en *god Luft*. Vi mener hermed de Lokaler, i hvilke vor ædle Kunst bliver udøvet.

I alle Boliger eller øvrige Rum, i hvilke Mennesket nødsages til at leve eller at tilbringe sin meste Tid, skulde man sørge for tilstrækkeligt Lys og sund, altsaa god Luft. Dette er en gammel Regel, og man skulde synes, at den maatte være gaaet over i Enhvers Kød og Blod, saa at man ikke behøvede at spilde flere Ord derpaa. Desværre er det anderledes. Hvad t. Eks. den *gode Luft* angaar, véd enhver Fagmand af Erfaring, at der behøves stor Opmærksomhed, for at bevare denne i vore Kunsttempler. Vort Arbejde bringer det nu en Gang med sig, at Luften ved dette mere eller mindre fordærves. Der er for det Første vor Farve — den er, ihvorvel uundværlig for os, dog just ingen Ven af den gode Luft — dens Lugt er ikke fin, og det, der saarer vor Lugtesans, er som bekendt heller ikke sundt. Dernæst er der vort Papir, baade tørt og fugtet; da det for største Delen er fabrikeret af Lim og lignende Stoffer, er dets Uddunstninger heller ikke videre gavnlige for Luften i vore Arbejdslokaler. Dertil kommer i Maskinlokalerne endvidere Maskinolien, aldeles bortsét fra Terpentin og Lud, og saaledes forener sig Alting til en kraftig Kamp imod den gode Luft, hvorfor det ikke er saa mærkeligt, at denne maa ligge under i en saadan Kamp, naar man ikke med kraftige Modmidler kan hjælpe den paa Benene. Selv i vore forholdsvis langt uskyldigere Sætterilokaler udskiller der sig efterhaanden en saadan Mængde fint Blystøv, at dette, understøttet deri af Uddunstningerne fra Gas- eller Petroleumslyset, fuldstændig ødelægger Luften. Alle disse Ulæmper findes som sagt, og det gælder derfor om at bekæmpe eller uskadeliggøre dem til Fordel for vore Arbejdere, til Fordel for vor Forretning og til Fordel for Kunsten i det Hele taget.

Hvorledes kan man sørge for god Luft i Arbejdslokalerne? For det første ved den allerstørste Renlighed. Lokalerne maa renses for Støv, Gulvet maa vaskes med Vand og Vinduerne maa flittig poleres. Hvor det paa nogen Maade er muligt, burde dette Arbejde, navnlig hvad Gulvfejningen angaar, ikke udføres af Lærlingene. Disse er jo desuden ikke paa Arbejdsstedet for at udvide deres Kundskaber netop i denne Retning, og da de udfører dette Arbejde med Modvilje, gaar de med en let Haand hen over de idylliske Kroge, hvor Støvet faar Lov til at ligge og gemme sig. Fra Tid til anden, helst en Gang hvert Aar, burde man lade Væggene hvidte. Dette foraarsager rigtignok en slem Forstyrrelse i Forretningsgangen og da navnlig der, hvor der trykkes et Dagblad, men denne Ulæmpe bliver dog rigeligt opvejet af de Fordele, der derved opnaas. Vi véd godt, at det netop er denne Forstyrrelse og ikke Pengespørgsmaalet, der lader os vente med dette Arbejde til »næste Aar«. Men meget med Urette! Thi hvis en saadan Reperation skete hvert Aar, vilde Tiden for Forstyrrelsen kunne indskrænkes betydeligt, medens en længere Tøven giver Anledning til en længere Forretningsstansning. Det kunde let hænde, »at vi ikke kan blive af med de Aander, som vi kaldte« (de bekendte flittige Mursvende)! Derfor skulde vi hellere hvert Aar bide i det sure Æble, end at skyde Sagen ud fra det ene Aar til det andet. Paa dette Sted skal vi endnu gøre opmærksom paa et andet Punkt, hvorved vi kan forsyne os med god Luft, næmlig en hensigtsmæssig Ventilation. Ved Nybygninger, hvor Ventilationen allerede kan optages i Byggeplanen, vil denne med Lethed kunne indrettes og være til stor Nytte, medens den ved gamle Bygninger, der ikke fra først af har været indrettet derpaa, i Reglen vil forfejle sit Maal: Rørene forstoppes ved Støv og virker ikke ret længe osv. I saadanne Bygninger er den

bedste Ventilation den Recept, som en Læge gav: I kan aabne Vinduerne, saa vil I have den bedste og mest hensigtsmæssige Udluftning! Dette skulde da ogsaa ské ret flittig. I dette Øjemed skulde Vinduerne være saaledes indrettede, at den øverste Rude kan aabnes, hvorved den daarlige Luft kunde drage hen over Arbejdernes Hoved og ikke foraarsager Træk. Lad altsaa Løsenet være: Renlighed og Tilførsel af god og frisk Luft!

Det andet Punkt, som vi i Dag skulde tale om — *Lyset,* — er ikke mindre vigtigt for vort Arbejde. Her gælder den simple Regel: Lys kan man ikke faa nok af, hvorfor man maa sørge for saa mange og saa store Vinduer som muligt; Lyset burde kunne trænge ind i enhver Krog af Lokalerne. Arbejdet lettes i en meget høj Grad, naar der overalt, i Særdeleshed naturligvis paa de Steder, hvor Sætterne arbejder, findes tilstrækkeligt Lys, derved spares der selvfølgelig paa Udgifter til kunstigt Lys, som Gas, Petroleum osv. Ogsaa Maskinlokalerne burde være forsynede med godt Lys, thi ogsaa her maa Øjet gøre sin Skyldighed, naar Arbejdet skal udføres paa den rette Maade. Ved ældre Bygninger, hvor der ikke findes tilstrækkeligt Lys, skulde man ikke være bange for nogle Omkostninger og Forstyrrelserne i Symetrien, for her eller der at anbringe endnu et Vindu, det skader i intet Tilfælde! Men ogsaa ved Nybygninger burde man altid gøre Bygmesteren opmærksom paa dette vigtige Punkt, da disse Herrer til Trods for vore Dages saa højt berømmede Fremskridt ikke altid har den rette Forstaaelse deraf.

Vi slutter: God Luft og tilstrækkeligt Lys bør være Løsenet for enhver human Arbejdsgiver!«

Generalforsamling.

Lørdag den 8. var Medlemmerne af »Den typ. Forening« i et Antal af 30—40 samlede til Fortsættelse af den ved de franske Gæsters Besøg afbrudte Generalforsamling. I Formandens Forfald aabnede Næstformanden, *N. Hansen*, Mødet og bad Forsamlingen foreslaa en Dirigent. Hertil valgtes *E. Petersen* samt *E. Stiedl* til Sekretær, begge enst.

Dirigenten oplæste Dagsordenen og gav Ordet til Forslagsstilleren, *V. Bergenholz*, som efter nogle Forbemærkninger udførlig gennemgik den gamle og den nye § 5. Derefter motiverede han i en længere Udvikling Spørgsmaalet om Rigsdagssætterne. Han ønskede ikke alle Rigsdags-Blokadebryderne ind i Foreningen. Der var Folk deriblandt, for hvem al Organisation var ubekendt. Desuden var Arbejdsforholdene i Rigsdagen favorable. Det, at man blev ansét for et godt Medlem, naar man paa Generalforsamlinger støttede de principielle Grundsætninger, havde medført en Demoralisation, som Taleren anførte et Eksempel paa. Taleren citerede adskillige Redaktionsartikler fra Tarifens Indførelse og fremhævede, at det var Principalforeningen, som havde dirigeret »Den typ. Forening«. Han betragtede denne Stilling som demoraliserende for Medlemmerne, og antog ikke, at Principalerne paa den Maade kom til at nære Respekt for vor Organisation. Efter flere kritiserende Udtalelser over Dobbeltforholdet mellem Foreningen og Schultz's Sættere blev B. afbrudt af Dirigenten, der bad ham holde sig mere til Lovændringen.

Bergenholz var omtrent færdig. Han vilde i hvert Fald indrømme, at man kunde bebrejde ham selv alvorligt, at han i 1884 brød den Disciplin, han skyldte Foreningen. For øvrigt var han af Rigsdagsfaktoren bemyndiget til at udtale, at der ikke fra Trykkeriets Side vilde blive taget Repressalier mod nogen Beslutning i »Den typ. Forening«, saa længe man ikke nægtede Samarbejde med de omtalte Sættere fra Rigsdagen. Han anbefalede at slaa en tyk Streg over det forkvaklede Schultziske Blokadespørgsmaal.

C. F. Rasmussen udtalte, at Styrelsen fik for stor Magt ved denne Lovændring. V. Bergenholz gjorde sig særlig til Talsmand for Rigsdagssætterne. — *Kryger* ønskede den gamle § 5 bibeholdt. Bergenholz maa kende vor Stilling til Rigsdagssætterne. Vi vil ikke have dem. — *Dirigenten* vilde udtale en Tak til Forslagsstilleren, fordi han havde bragt denne Sag frem. Han glædede sig over, at Anskuelser fra anden Side kom til Orde. Meningen i den nye § 5 var efter hans Overbevisning den samme som i den gamle; kun var den første mere ordrig. Han vilde fastholde den gamle § 5; thi Blokadebryderne burde lide deres Straf. Uden disse vilde Strejken være vundet. — *Victor Petersen* var absolut imod Restance-Bestemmelsen i den nye §. Generalforsamlingsbeslutninger skulde altid overholdes. Paa Styrelsens Vegne anbefalede han den første Passus i den nye § 5 (ang. svigagtig Forhold o. lign.) til Optagelse i Loven. Det gjaldt ikke blot om med V. B. at skaffe mange Penge og mange Medlemmer til Foreningen, man burde lægge Vægt paa udelukkende solide Medlemmer. — *Thorv. Nielsen:* Vi bør nægte Rigsdagssætterne Optagelse *en bloc.* Melde de sig enkeltvis til Optagelse, stemmer jeg ogsaa imod. V. Bergenholz var en enlig Røst i Ørkenen — hvorfor har ikke de øvrige Sættere hos Schultz støttet ham ved Indmeldelse og Stemmeafgivning. — *N. Hansen* syntes ikke der var Anledning til at vise Eftergivenhed mod Blokadebryderne, som ofte havde faaet al Oplysning hos Formanden, inden de tog Arbejde i Rigsdagen. — *Ch. Thomsen* var en bestemt Modstander af Restance-Bestemmelsen. Restancer var nu en Undtagelse i vor Forening. — Efter en længere Diskussion mellem *Th. Nielsen, Kryger, Bergenholz* o. fl., hvorunder Afslutning begæredes og vedtoges med alle Stemmer mod 1, tog Forslagsstilleren de tre sidste Punkter af sit Forslag tilbage, idet han indsaa Umuligheden af at gennemføre disse. Han vilde takke Forsamlingen for udvist Nidkærhed under Debatten.

Den første Passus i den nye § 5 sattes derpaa til Forhandling. Flere Talere anbefalede atter at

beholde den gamle Paragraf § 5 uden nye Tilføjelser. — *N. Hansen* foreslog at overlade til Styrelsen ved en senere Omtrykning af Lovene gennem en Redaktionsændring af den gamle §, at optage Bestemmelsen om svigagtigt Forhold fra den nye §. — Hertil kunde *V. Bergenholz* godt slutte sig; det var ham ikke magtpaaliggende at faa denne Ændring vedtaget straks, hvorfor han ogsaa tog denne tilbage. *E. S.*

* * *

Naar Hr. *Breton* i sit Foredrag i »Den typografiske Forening« oplyste, at Arbejdstiden i »Politiken« er fra 12—14 Timer daglig, da beror dette paa en Misforstaaelse fra Hr. Bretons Side af den af os opgivne Arbejdstid, idet han sikkert har regnet Arbejdstiden fra Kl. 10 Fm. til Kl. 1—2 Nat, uden at trække Middag og Vesperkost fra. Den ordinære Arbejdstid er 9½ Time daglig, og gennemsnitlig kan hver Sætter regne at have ca. 6 Timer ugenlig i Overarbejde. Ekstratimerne falder naturligvis ikke ens hver Aften, ligesom ogsaa ved ekstraordinære Lejligheder (f. Eks. ved Folketingsvalgperioder o. l.). Overarbejdet kan stige ret betydelig, men det er jo ikke noget enestaaende for »Politiken«, men følges af alle Blade.

Naar Arbejdstiden altsaa er saaledes i »Politiken«, bliver den ca. 11 Timer — 3 Timer mindre end af Hr. Breton opgivet. *»Politiken«s Sættere.*

Forskelligt.

Gave til Stiftelserne. Fra Firmaet *Nielsen & Lydiche* har Stiftelserne for Typografer i Lørdags modtaget en Gave paa 400 Kr.

Strejke i Bukarest. Sætterne i Bukarest (Rumænien) har nedlagt Arbejdet. De fordrer Indførelsen af en 9 Timers Arbejdsdag, Regulering af Arbejdslønnen samt en Ordning af Lærlingevæsenet. En rig Rumænier har, efter hvad »Typ. Medd.« vil vide, stillet anselige Summer til Strejkekomiteens Raadighed; for nylig har han yderligere sendt 18,000 Frks.

Den typografiske Forening.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Joh. Zebitz (sidst arb. i Ringsted; S. L. Møllers Bogtrykkeri).

Typografernes Hjælpekasser.

Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Dr. *Berlème* er flyttet til **Frederiksborggade 4, 2. Sal.** Konsultationstiden som sædvanlig. *N. Hansen.*

Typografisk Sportsklub.

Søndag den 16. Septbr. Kl. 9½: Kricketkamp.

Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

Nøddeturen til Skodsborg er udsat til næste Søndag paa Grund af Afsløringen af Lanzkys Mindesten.

Lørdag Aften fortsættes Sangøvelserne. Nye Medlemmer sættes paa Stemme Kl. 10.

Efter dennes Slutning afholdes den ordinære halvaarlige **Generalforsamling** med følgende Dagsorden:

1. Kassereren aflægger Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar.
2. Valg af en Bestyrer i Stedet for Hr. *Jul. Andersen*, som fratræder efter Tur.
3. Valg af 2 Revisorer i Stedet for d'Hrr. *Decher* og *Emil Sørensen*, som fratræder efter Tur.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Da det tør antages for givet, at Medlemmerne af »Dansk typografisk Forening« alle som én kunde ønske at underskrive den fra de københavnske Syge- og Begravelsesforeninger udgaaede Adresse til Regering og Rigsdag ang. Sygepleje og Alderdomsforsørgelse, tillader jeg mig at opfordre den ærede Hovedbestyrelse til snarest at foranstalte det fornødne i saa Henseende.

Den Omstændighed, at vor Forening foruden at virke som Syge- og Begravelseskasse tillige har andre Opgaver at løse, kan vel næppe antages at beskære Medlemmerne Retten til at tale med om denne Sag.

Aalborg, d. 12. Septbr. 1888. *N. P. Andersen.*

Ny Medlemmer.

Aarhus, *Carl Emil Martin Nielsen* (udlært hos K. Bønnelycke i Odder den 1. Septbr. 1888; arbejder samme Sted).

Aalborg, *Laurits Chr. Larsen* (udl. hos O. Olufsen i Aalborg d. 1. Septbr. 1888).

Holbæk, *Ernst Schlegel* (Medl. af »Unterstützungsv. D. B.«).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Varde, *C. Joh. J. Laursen* (sidst arb. i Københ.).
Do. *C. B. Sørensen* (sidst arb. i Ringkøbing).
Nakskov, *P. M. Larsen-Holst* (sidst arb. i Københ.).
Skive, *Niels Carl Petersen* (sidst arb. i Næstved).
Svendborg, *Jens Hansen* (sidst arb. i Københavns).

Bortrejste Medlemmer.

Ringkøbing, *C. B. Sørensen* til Varde i Plads.
Roskilde, *M. V. Bache* til Hillerød.
Do. *H. P. Larsen* til Københavns.
Nakskov, *Christoph Hansen* (arbejdsløs).
Odense, Trykker *Viggo Holm* til Stockh. i Plads.
Svendborg, *Jul. Fred. Chr. Petersen.*
Vejle, *R. Nielsen* til Aarhus (arbejdsløs).

Vejle, *M. Frederiksen* til Fredericia (Militær).
Kolding, *P. Ejlersen* (arbejdsløs).
Assens, *Søren Jensen* til Svendborg (arbejdsløs).
Ringsted, *Joh. Zebitz* (arbejdsløs).

Udmeldt Medlem.

Ringsted, *L. P. Nielsen* (forandret Livsstilling).

Død.

Fredericia, *Simon Simonsen.*

Brevkasse.

R. H. i Ringkøb. Artiklen er sendt til Odense.
A. H. i Nakskov. Blanketterne rekvireres fra Hovedbestyrelsen.

Arbejdsmarkedet.

En Typograf, som er færdig med Militærtjenesten til Oktober, ønsker sig en Plads som Avissætter eller Trykker enten i København eller i en Provins. Han har lært i et større Provins-Bogtrykkeri. Gode Anbefalinger haves. Billet mrkt. »454« bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

En Trykker, der er i Stand til med Omhu at passe en Gasmotor og Maskinerne samt kan hjælpe lidt ved Sætningen, kan i Slutningen af denne Maaned faa Plads ved et Morgenblad i Provinserne. Løn 25 Kr. Billet mrkt. »Morgenblad« bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.
Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse
garanteret fortrinligt Fabrikat.
Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.
Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

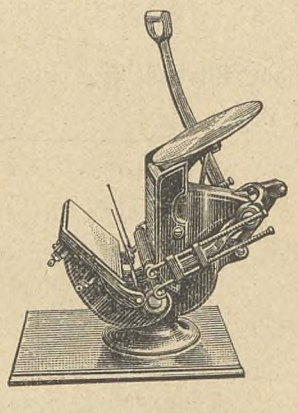

Repræsenteret ved:
Herr Alb. F. Michaelsen
Holbergsgade 16.

CHR. HOSTMANN
CELLE (HANNOVER)
Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.
Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833
Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er
„Universal Slutte-Steg"
Patent Hölzle & Spranger
Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Repræsentanter for *Danmark:*
D. Voigt & Ko., København.
For *Sverrig og Norge:*
Gust. Carlsson i Stockholm.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 38
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 21. Septbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De typografiske Ornamenter.

(Af *Emil Sørensen.*)

(Fortsat.)

Efter at Typografien i henved et Aarhundrede fuldstændig havde ligget i Dvale, begyndte den igen i den sidste Halvdel af det attende Aarhundrede at rejse Hovedet, da Handel og Industri efter Syvaarskrigens Afslutning atter tog et stort Opsving, og den fik nu en Fasthed, som hverken den franske Revolution eller senere Napoleons Krige helt var i Stand til at kvæle. Særlig utrættelig for Udbredelsen af Sansen for smukt Bogtryk arbejdede *Joh. v. Trattner* i Wien, der atter forenede Boghandel, Skriftstøbning og Bogtryk til én Virksomhed, Brødrene *Didot* i Paris, af hvilke den ene var Bogtrykker og den anden Skriftstøber, og den berømte Skriftstøber *Johannes Enschedé* i Haarlem, som ved en tysk født Stempelskærer *Fleischmann*'s Medvirken forædlede det typografiske Skriftmateriel og befriede det for det uhyre Paahæng af Sving og simpel Pynt, Baroktiden og Smagens Bortflygten fra Bogtrykkerstanden efterhaanden havde forlenet Skrifterne med. I denne Periode skiftede den typografiske Ornamentik for tredje Gang Karakter. De almindelige Efterligninger af Datidens Gesimsprydelser, der ikke tilfredsstillede mere, fordi deres Anvendelse var saa begrænset, afløstes af Arkitekturformerne, og med disse kom der et Moment ind i Faget, som halsstarrig har holdt sig der, og hvis skadelige Indflydelse paa en fornuftig Ornamentik særlig gør sig gældende i vor Tid. I og for sig er det ukorrekt at kalde disse Byggematerialier Arkitekturformer. De havde vel snoede og bugtede Søjlemotiver, men manglede Kapitæler, Sokler og profilerede Led og bestod hovedsagelig af et Skrabsammen af alle mulige Dekorationselementer. Imidlertid benyttedes de til Tempelbygning i stor Stil, og deres store Bevægelighed sikrede dem en Bevaagenhed blandt Fagets Kunstnere, som holdt sig langt ind i dette Aarhundrede*). De senere Fantasiindfatninger, som *Charles Derriey* i Paris var Opfinder af, Pennetrækkene og Blomsterrankerne, der hver især har haft deres Blomstringsperiode, frembyder ingen Interesse og er desuden omtalt i min tidligere Artikel om typografisk Ornamentik.

* * *

Da Typografiens Udøvere i Aaret 1876 istemmede Kunsthaandværkernes almindelige Raab om Tilførsel af ny og ædlere Motiver i Ornamentiken, var man aldeles ikke klar over, i hvilken Retning disse Forbedringer skulde gaa. Den naturlige Følge heraf var, at Skriftstøberne henvendte sig til Arkitekterne som de Kunstnere, der havde det mest indgaaende Kendskab til Stilformer. Ved Arkitekternes Hjælp blev Ornamentiken drevet ind paa Baner, som ikke førte til men fra det Maal, man stræbte efter at naa. I Stedet for at støtte sig til det store for Haanden værende og virkeligt fortrinlige Materiale fra Renæssancetiden, som havdes i Faget selv, forsøgte de at anvende deres arkitektoniske Former paa Akcidensernes Udstyrelse, og der opstod Uhyrer af Tempelbygningsmateriale, paa hvilke mangen Bogtrykker endnu i lange Tider vil leve højt. Foruden den tidt omtalte græske Indfatning sendte *Flinsch* i Frankfurt am Main en Indfatning ud i Verden, hvormed man kan konstruere de skønneste Villabygninger i Schweizerstil, Klædeskabe, Kandelabrer og kronede Søjler, men ikke en almindelig Ramme om en Akcidenstext. *Berger* i Leipzig leverede en kinesisk Indfatning, sikkert af amerikansk Oprindelse, hvormed man kunde lave perspektivisk opfattede Landskaber, *Bruce* i New York en ægyptisk Indfatning, der indeholdt alt, hvad en Arkæolog kan ønske sig af ægyptisk Arkitektur, Mythologi og Sprogforskningsmateriale, og *Caslon* i London bragte en Indfatning til Sætning af Husfaçader, hvormed der lader sig komponere en Mangfoldighed af Huse i Fabriksstil, 2—5 Etager høje, i alle ønskede Bredder med fremspringende Mellemfaçader, Gesimskarnisser, Vinduer og Butiksdøre i forskellige Former og Størrelser, ja selv den af Dampskorstenene opstigende Røg, ikke at forglemme et smukt bredt Fortov. Med Hensyn til Stilen begik Arkitekterne ogsaa den Fejl, at de gik ud fra den Idé, at f. Eks. alt, hvad der er forsynet med Renæssanceornamenter, ogsaa er virkelig Renæssance,

*) I min Læretid, i Slutningen af Tredserne, var de endnu i Brug i afdøde *Sally Salomons* Bogtrykkeri og benyttedes udelukkende til Akcidensarbejder, som skulde være særlig elegant udstyrede.

hvilket er det samme som at ville paastaa, at en almindelig Murmesterkaserne er udført i Renæssancestil, naar den kun er pyntet med Stukornamenter med Renæssancemotiver. Naar der med Henblik paa Bogtrykarkitekturen i de typografiske Fagblade tales om græsk Stil, om doriske, joniske og korinthiske Søjleordener, om Struktur og Polykromi o. s. v., saa er det en Misforstaaelse af Rækkevidden af Fagets Ornamentik, som netop skyldes denne Arkitekternes mislige Omgang med Bygningsstilene. Fra et almindeligt Dannelsesstandpunkt er det godt, at man kender noget til Bygningsstilene, men Bogtrykkeren bruger det ikke i sit Fag, selv om han daglig er beskæftiget med Tempelbygning, thi han indretter intet Bygningsværk, men kopierer Façader og enkelte Dele af en Bygningsform, og ved denne Virksomhed er Følelsen for det harmoniske og en god sund Smag ham til langt større Nytte end Kendskab til al Verdens Bygningsstile. De strængt arkitektoniske Begreber hører til de virkelige Arkitekters specielle Omraade, for Bogtrykkeren er det tilstrækkeligt at vide, om denne eller hin Form hører til denne eller hin Stilart; Arkitekten maa iagttage alle de til en Stil hørende Love i hele deres Omfang og i alle dets Konkekvenser, Bogtrykkeren derimod laaner kun bestemte Motiver og Former i rent dekorative Øjemed, hvilke altsaa blot repræsenterer enkelte Bestanddele af Stilkarakteren, som man vel nok kan kalde Stil, en typografisk Stil nemlig, forudsat, at den oprindelige Enhedsform af det gengivne Billede er fastholdt. (Fortsættes).

Et 50-Aars Jubilæum.

Det hører ellers næsten til Umulighederne for Typograferne at opnaa den Alder, i hvilken de kan fejre deres 50-aarige Jubilæum som »Svend«, men med saa meget større Glæde kan vi da meddele, naar dette dog en Gang indtræffer. I Morgen er det nemlig 50 Aar siden, at en af vore bedste Kolleger, Hr. Faktor *Vilhelm Tverskou* hos Eltong, blev erklæret for at være en veludlært »Bogtrykker-Svend«.

Naar en saadan Begivenhed indtræffer i Udlandet, da kappes alle, saavel Kollegerne som Principalerne, om at hædre Jubilaren paa bedste Maade — hos os er der knapt nok nogen, der overhovedet gider tænke paa den Slags Ting. Og dog, hvilken Rigdom paa Oplevelser rummer ikke disse 50 Aar baade for Jubilaren og for hans Medkolleger! Hvilke storartede Forandringer skér ikke i et saadant Tidsrum i Fagets Fysiognomi og i dets ydre Habitus! Hvor mange Udøvere af Typografien kommer og forsvinder ikke for en Mand, der hele sit Liv igennem interesserer sig for sine Kolleger, og endelig, hvilken Stolthed maa det ikke være for en saadan Mand at kunne kaldes en *Arbejdets Veteran?* Hos os er der som sagt ikke mange, der opkaster disse Spørgsmaal, og dog er disse saare betydningsfulde.

Endskøndt Jubilarens Biografi allerede for 5 Aar siden blev skrevet i »Typograf-Tidende«, tror vi dog, at det kunde være paa sin Plads, om vi her gav et lille Uddrag deraf:

»Vilhelm Tverskou er født i København den 14. Maj 1820. Faderen var Bud hos Grosserer D. A. Adler Han holdt sin Søn i en god Skole. Af og til besøgte Vilhelm sin Fader paa Kontoret og traf saaledes ofte sammen med Firmaets Chef, der snart opdagede Drengens gode Ævner og mente, at han burde være Handelsmand. Vilhelm Tverskou kom da ogsaa paa et Handelsakademi et Aarstid; men derved blev det. Da han tilbragte en Sommerferie hos sin Familie i Bagsværd, førte Skæbnen — eller Tilfældet, hvad man vil kalde det — ham sammen med Bianco Luno, som ogsaa fandt Behag i den lille Tverskous livlige og opvakte Væsen og spurgte, om han ikke havde Lyst til at se hans Trykkeri, naar han kom til København. Tverskou modtog Indbydelsen og aflagde ogsaa et Besøg i Trykkeriet, saasnart han kom hjem. Luno viste ham selv omkring i det hyggelige, pyntelige Lokale og forklarede ham, hvorledes man satte »Stemplerne« sammen og bag efter trykkede dem paa Papiret, og han endte da med at spørge: »Kunde du nu ikke have Lyst til at lære at blive Sætter?« — Jo, det kunde han da nok, og saa — saa blev Vilhelm Tverskou Bogtrykkerlærling! — Omtrent samtidig, en Ugestid før, engagerede Luno Typograf Schou, den lille Mand, der senere som Faktor i Trykkeriet hurtig vandt et Ry blandt alle Typografer for sin Dygtighed, sin Ordenssans, sin Retfærdighedsfølelse, og endnu sytten Aar efter hans Død lever blandt Typograferne Mindet om den strænge, men elskværdige, energiske og retfærdige lille Mand, der saa trofast hjalp Luno at hæve Trykkeriet. Naar man kender lidt til Lunos og Schous Karakterer, kan man saa godt forstaa, at Luno netop valgte ham til sin Faktor; disse to Mænd med Jærnvilje maatte sympatisere i meget. Tverskou blev Schous Elev; han blev den eneste, Schou personlig udlærte. Tverskous første Arbejde var H. C. Andersens »Agnete og Havmanden«, som han satte efter Æventyrdigterens egen Haandskrift. Da Schous Elev havde gode Ævner og tilstrækkelige Skolekundskaber — noget, man i den Tid, til Held for Faget, lagde mere Vægt paa end nu —, blev han selvfølgelig en alsidig dygtig og hurtig Sætter, og endnu, saa gammel han er, kan Tverskou i Hurtighed tage Kampen op med Flertallet af de Unge. Jeg mindes, at da Tverskou 1871 arbejdede hos I. Cohen, fik han fat paa et Værk, som alle de andre Sættere havde en sand Rædsel for; det var Hammerichs Kirkehistorie. Naar der var mere end en Halvgefirt mellem Ordene eller naar der stod en Gefirt i Enden af en Linje, skrev Forfatteren et Par Ord ind; saa fandt Tverskou paa at sætte hele Værket med Dritler — det hjalp lidt! — Det var Jærnarbejde, men alligevel hørte Tverskous Ugeregning til de største i Trykkeriet.

Som sagt Flid, Udholdenhed, et mildt, forsonligt Sind, det er Hovedtrækkene i Tverskous Karakter. Jeg tror ikke, han vilde have bragt det vidt som Handelsmand, derfor var det maaske et Held for ham, at Tilfældet førte ham sammen med Luno.«

Desværre er Jubilarens fysiske Kræfter nu ikke længere saa stærke, at han vil kunne paatage sig en større Anstrængelse, men saa meget desto større Grund turde der være til, af ganske Hjærte at ønske ham en glad og sorgfri Alderdom! —*h*—

Et lille Spørgsmaal.

Fra en vis Side er der jævnlig bleven paastaaet, at de faglige Arbejderforeninger aldeles ikke maatte befatte sig med Politik, da dette var noget, som man saa let kunde brænde sine Fingre paa. Nu vil jeg spørge: *kunde det ikke tænkes, at netop den Omstændighed, at de faglige Arbejderorganisationer ikke i tilstrækkelig Grad befatter sig med* — lad mig sige *Socialpolitik* (thi andet kan der fornuftigvis ikke være Tale om, da vi Arbejdere kan blæse paa, om t. Eks. en Minister hedder Per eller Povl), *skader Arbejderne* — saa vel den enkelte som Helheden — *langt mere?* Jeg for mit Vedkommende tror at turde svare et ubetinget Ja! herpaa. Et ret haandgribeligt Bevis paa denne min Paastands Rigtighed leverer vort Naboland hinsides Sundet, hvor som bekendt det beskyttelsestoldvenlige Parti ved en ægte Molbo-Lovgivnings ubegribelige Durkdrevenhed kom til Magten, og nu i al Gemytlighed fordyrer Levnetsmidlerne for den arbejdende Befolkning. Vilde de svenske faglige Arbejderforeninger virkelig have tabt noget, dersom de af al Kraft havde modsat sig, at deres materielle Ve og Vel kom til at ligge i dette Partis Hænder? Jeg antager, at de ved en saadan Optræden kun vilde have *gavnet* deres Klasse-Interesser. Hvis de svenske Typografer t. Eks. har ladet sig bedøve af de protektionistiske Blades Sirenesang om den Guldalder, som nu vilde bryde ind over de svenske Arbejdere, da er de bleven skuffede paa en grusom Maade, thi ved Skæbnens Ironi er det netop to af de mest fremragende af disse Blade, der for nylig har — *nedsat deres Arbejderes Løn!* (Bladenes Navne er »Skåne-Halland« i Helsingborg og »Svenska Dagbladet« i Stockholm; i sidstnævnte Blad andrager Nedsættelsen 10 à 15 pCt.). Altsaa paa den ene Side hjælper man Monopolisterne til at fordyre Arbejdernes Livsfornødenheder og paa den anden Side nedsætter man Lønnen! Imod et saadant Hazardspil med Arbejdernes Ve og Vel findes der jo kun ét Middel — det er, at Arbejderne selv faar et kraftigt Tag i Lovgivningen, og paa en virksom Maade søger at forhindre slige — Mærkeligheder. Hvad kunde det t. Eks. nytte Stockholmer-Typograferne, om de vilde nedlægge Arbejdet i »Sv. Dagbl.«? Dagen efter vilde dels Nøden og dels Dumheden have drevet en Flok Skruebrækkere til at besætte de forladte Pladser.

Dog nok herom; dette lille Eksempel mener jeg turde være et lille Fingerpeg hen paa, at de faglige Organisationer *mere end hidtil* maa befatte sig med en fornuftig Socialpolitik, hvis de over Hovedet vil tænke paa at udrette noget alvorligt for deres resp. Fag.

—*r*—*n*.

Forskelligt.

Dødsfald. I denne Uge har Døden bortrevet to Typografer, der er temmelig godt kendte blandt Kollegerne her i Byen, nærmlig *Edvard Theobald Glies* og *Christian Edvard Humle;* den førstnævnte har i længere Tid været arbejdsudygtig paa Grund af Brystsyge, medens Humle døde efter 14 Dages Sygeleje af Underlivsbetændelse. Ingen af de to Afdøde har i de senere Aar været Medlem af »Den typografiske Forening«, men de har forøvrigt begge deltaget i Strejken i 1876.

Halve Arbejdere. »Helvetische Typographia« meddeler følgende fra *Bryssel:* »Det, der vistnok er ubekendt for Læserne, er at man i Belgien — men hovedsagelig i Bryssel — ogsaa har *halve Arbejdere* (demi-ouvriers). Omtrent Fjerdedelen af Brysseler-Typograferne bestaar af saadanne. Den »halve Arbejder« arbejder kun for den halve Løn, han kender hverken Tarif eller Kollegialitet eller den øvrige Arbejderstand; han kysser derimod ved enhver passende og upassende Lejlighed Principalens Tøfler og spionerer og rapporterer — og alt dette for den kolossale Løn af 2 à 2½ Frks. pr. Dag! Disse Kunststøtter rekruterer sig for det meste af bortløbne Lærlinge, forkomne Subjekter og desværre ogsaa af saadanne Arbejdere, hvem Sulten har drevet dertil . . . Det maa nærmest tilskrives disse belgiske *demi-ouvriers*, at Sætterstrejken i Paris 1878 saa totalt mislykkedes, thi der blev importeret hele Vognladninger af saadanne sørgelige Eksistenser til Paris. Da Strejken var forbi, blev de naturligvis af Principalerne sparket ud af Trykkerierne, thi deres Arbejdsævne var virkelig alt for jammerlig. — Mon disse *demi-ouvriers* er et Særkende alene for Belgien? Vi tror det næppe!

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Adolf Meyer (har været Medlem af »Ny typogr. Forening«; Rud. Svendsen).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Christoph Hansen (sidst arb. i Nakskov; Græbes Bogtr.).

Helmer Martin Sandberg (sidst arb. i Kristiania; Græbes Bogtr.).

M. V. Bache (sidst arb. i Roskilde; N. Cohens Bogtr.).

P. Christensen (sidst arb. i Maribo).

Typografisk Sportsklub.

Efter Kricketkampen i Søndags er en Stok funden og kan afhentes hos Hesse (O. C. Olsen & Ko.).

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10: Sangøvelse.

Søndag Morgen: *Nøddetur.* Afgang Kl. 9 med Klampenborgtoget. Marche til Skodsborg. Frokost medtages. Enhver Ven af Sangforeningen er velkommen.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Ved de ugenlige Meddelelser til »Typ.-Tid.« vil d'Hrr. Lokalforeningsformænd have at tilføje ved Medlemmernes Navne, paa hvilket Trykkeri Vedkommende arbejder.

P. H. V.:
H. F. Rasmussen.

Nyt Medlem.

Middelfart, *Christian Frederik Vilhelm Janns* (udl. i »Middelfart Avis«s Bogtr. d. 1. Juli 1888). Har bestaaet den i Lovenes § 23 foreskrevne Svendeprøve.

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Ringsted, *Christian Schmidt* (sidst arb. i København; Medlem af »Den typ. Forening«).

Nykøbing M., *Sofus Utke* (sidst arb. i København).

Bortrejste Medlemmer.

Thisted, *Jul. Ludvigsen* (Militær).

Do. *Sophus Bardrum* (Militær).

Varde, *Chr. Stæhr* til Fredericia (Militær).

Do. *Leopold Eickhardt* til Fredericia (Militær).

Bekendtgørelse fra Redaktionen.

Vi gør herved udtrykkeligt opmærksom paa, at saa vel **Annoncer** som **Billetter** maa sendes til **Ekspeditionen** under Adresse: *L. D. Berg*, St. Regnegade 17, 3. Sal, K. At sende disse Ting til Redaktionen forvolder os et aldeles unødvendigt Tidsspilde.

Arbejdsmarkedet.

En yngre Typograf (21 Aar) søger Plads straks eller senere, enten som Akcidens- eller Avissætter. Billet mrkt. »77« bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

En Trykker, godt kendt med alt til Faget henhørende, søger Plads i Midten af næste Maaned. Billet mrkt. »J. S. Trykker« bedes indlagt paa dette Blads Kontor snarest.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

PræpareringS-Anstalt for gammel Masse.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Patent Hölzle & Spranger

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Repræsentanter for *Danmark:*
D. Voigt & Ko., København.
For *Sverrig og Norge:*
Gust. Carlsson i Stockholm.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

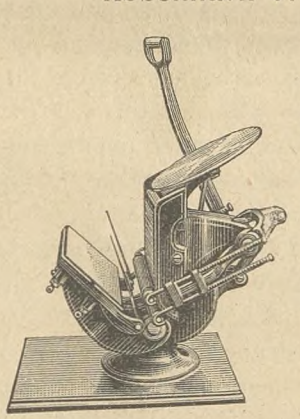
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

„Buchdruckerstudien"
og **Uhr-Berloques** kan nu faas hos *Rud. Bøhm.*

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 39
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 28. Septbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De grafiske Fag paa Udstillingen.

Vore billedreproducerende Anstalter er vel mødt forholdsvis talrigst af de grafiske Fag; man har strøet deres Udstillinger her og der, efter som Pladsen har været til, uden Hensyn til Orden og Rækkefølge; de fleste hænger da ogsaa saa slet, at man meget ofte slet ikke er i Stand til at bedømme det udstillede, og netop paa dette Omraade havde det været af stor Interesse at iagttage Kampen mellem gammelt og nyt. *F. Hendriksen & Ko.* gaar her i Spidsen. Hr. Hendriksen er, som man véd, en Xylograf af Rang, ogsaa hans Ætsninger paaskønnes almindeligt; man har da her Lejlighed til paa nært Hold at se de to Reproduktionsmaader brydes med hinanden. Men selv om det her præsterede paa begge Omraader uomtvisteligt er det bedste, der findes paa Udstillingen, kan man dog ikke heraf fælde nogen Dom pro et kontra de to Fremstillingsmaader. Thi der kæmpes med ulige Vaaben. Se paa den fortræffeligt behandlede Sne i Niss Vinterlandskab; der stiger en Kulde op derfra, saa det isner i én, og aldrig glemmer man Sneens levende Bristefærdighed, Kunstneren har faaet frem. Gaa saa hen foran Munthes Vinterlandskab og se paa den ellers respektable Udførelse af dette Billede, men hvor netop det dominerende i Billedet: Sneen, svinder hen til skiddent Bomuld. Man har endnu ikke naaet at overvinde alle de Vanskeligheder, de forskellige Ætsmetoder frembyder, men selv om der ingen Paradestykker findes, er der en Soberhed og Omhyggelighed udbredt over alt, som gør det utvivlsomt, at det vil lykkes at naa til fuldt tilfredsstillende Resultater. Pennetegninger og Overtryk fra Sten beherskes med Overlegenhed; der er bl. a. nogle Linjer Skriveskrift, som er lykkedes ganske overordentlig. At det famøse Dommerudvalgs eneste Fagmand, Hr. Schmidt fra Laurvig, end ikke har kunnet se, at det her udstillede Arbejde staar langt over alt andet, beviser kun end ydermere den Mangel paa sømmeligt Hensyn, Udstillingens ledende Mænd har vist ved alene at sætte Lid til en saadan faglig Indsigt, hvis Fundament dannes af en Virksomhed, der bestaar i Trykningen af et obskurt Provinsblad og nogle Adresse- & Visitkort.

Galle & Aagaard er modige Folk. Der gives omtrent ikke den Reproduktionsmaade — med Undtagelse af Træsnittet — der ikke findes repræsenteret. Men det meste er kun Daarligdom. Zinkætsningerne har lige saa mange Pletter, som et rigeligt besat koparret Ansigt kan opvise; kun nogle kunstindustrielle Genstande er ikke helt mislykkede. Kromotypierne er langt fra saa skarpe og klare, som de skulde være, hvad ogsaa gælder Heliogravurerne; navnlig Wenzel Tornøes mange Personer paa det store Billede skulde se at blive alt det Grums og Snavs kvit. Desuden plejer man Omgang med Kromolitografi og Fotolitografi; en Prøve af litografisk Overføring fra Kalkcinplader er ikke ueffen. *H. P. Hansen* naar ikke højt i Mangesidighed; kun Portrætterne har Krav paa Opmærksomhed, vi fremhæve særlig Portrættet af Henrik Ibsen, der er ikke ringe Karakteristik heri; det samme kan man ikke sige om Billedet af den spillende Kongefamilje, vi antager næmlig for givet, at det er Hr. Hansens Skyld, at de kongelige Damer nærmest tager sig ud som Modeller til en Modejournal. *Pauli* har ganske raske Ting, men der er kun ringe eller slet ingen Omhyggelighed i Udførelsen. Hvor han let kan henkaste et Billede, naar han undertiden højt i Virkning, men han magter ikke de Opgaver, hvor der fortrinsvis fordres Omhu. Zinkætsninger har vi ikke kunnet finde i Samlingen; naar man imidlertid har gjort sig bekendt med det andet Steds udstillede Hæfte, »Sommeren 1888«, er man snart paa det rene med, at dette ikke er Firmaets Force. Dette Arbejde var i enhver Henseende ligefrem slet; at noget saadant kan roses paa Tryk, som Tilfældet var her, beviser kun, hvor ringe Anseelse grafisk Kunst nyder i dette Land og hvor ringe Forstaaelse man har deraf. *Oscar Andersens* Samling er lille; Lundby's Billede fra Brelde Skov fængsler ved den overordentlig dygtige Behandling; det er mærkeligt nok signeret F. Hendriksen og stammer vel altsaa fra en Periode, hvor Hr. Andersen ikke var selvstændig. *Carl Paulsen* møder i Konditoriet frem med intelligent opfattede Portrætter, som gør ham megen Ære, og *Carl Hammer* overrasker ved et godt udført Portræt af Grundtvig; dette er ikke Tilfælde med *J. F. Rosenstand*'s Eftflgr.s Portrætter; de er mærkelig tørre og flade. Revanche tager

Firmaet paa det industrielle Omraade; Akkuratesse og Samvittighedsfuldhed er et Særkende for de mange udstillede Træsnit; kunde man kun opnaa mere Lethed og Bøjelighed i Stedet for den nu raadende Stivhed, var der gode Betingelser for at faa gunstige Resultater. *Pacht & Crone*'s Lystryk er fortræffelige; derimod tiltaler Fototypierne ikke i Almindelighed, der er kun enkelte gode Portrætter som Herkomer's Miss Grant; større Billeder lykkes kun sjældent.

* * *

Med Bogbind staar det omtrent lige daarligt til som med Bogtryk; faatallige er Udstillerne, og kun en ringe Del er der noget rigtigt godt i. Alle leverer de meget spraglet og pynteligt Arbejde, men det meste er baade vammelt i Farvevalg og slikket i Omramningerne. Kun i *Beuchel*'s La reliure moderne møder man en karakteristisk og effektfuld Farvesammensætning, ligeledes *Carl Petersen*'s Recueil de Coquilles er nobel i al sin Simpelhed. *Clémens Eftf.* (Immanuel Petersen) staar vel i teknisk Henseende højst, men hans sentimentale og sødladne Farver ødelægger al Virkning. *G. Olander* fortjener Paaskønnelse for sine solide Journaler og Protokoller, og *J. L. Flyge*'s Lædermosaik er ganske vist temmeligt stift og kluntet i Behandlingen, men kender man de Omstændigheder, under hvilke der arbejdes, og de Vanskeligheder, der skal overvindes, forbavses man over de opnaaede Resultater. (Sluttes.)

„Social Politik".

I den Redegørelse, vor Forenings Formand paa sidste Generalforsamling gav af sin Optræden paa Arbejderkongressen, hævdede han, i Følge det officielle Referat, at vor Forening tydelig ved sin Virksomhed havde givet den socialistiske Retning sit Samtykke »og at dens Opgave var ved social Politik eller rettere Brødpolitik at forbedre sine Medlemmers Forhold«.

I denne Anledning kunde jeg, og jeg tænker flere med mig, ønske lidt nærmere oplyst: *naar og hvorledes* »Den typ. Forening« har givet den socialistiske Retning sit Samtykke?

Den Gang det vedtoges at gøre Foreningen medelagtig i de samvirkende Fagforeningers Fællesarbejde og at købe Aktier i »Social-Demokraten«, blev det af Foreningens Ledere og de nævnte Beslutningers Talsmænd bestemt hævdet, at hverken Foreningen eller dens Medlemmer derved paa nogen Maade vilde erklære sig for socialistiske.

Og dernæst: Den ærede Formand véd vel lige saa godt som jeg, at social Politik og socialistisk Politik ingenlunde er ét og det samme, hvilket man efter den anførte Udtalelse i Generalforsamlingsmeddelelsen fristes til at antage.

Social Politik (jeg vilde foretrække at skrive Socialpolitik eller Social-Politik; men Meningen er og bliver vel den samme, hvordan man saa skriver det) er al offenlig Virksomhed for Samfundsforholdenes Ordning eller Omordning. I Nutiden anvender man nærmest Udtrykket om Virksomhed for Fremmelsen af de mindre heldigt stillede Samfundsmedlemmers Bedrestilling og Velvære. Men at saadan Virksomhed kan udfoldes paa anden Maade end ved at tale og skrive om Indførelsen af »den socialistiske Stat« — der endog efter ledende »Socialisters« Sigende ikke kan ventes under de nærmeste Slægtled — det vil dog vel selv næppe nogen tænksom »Socialist« nægte. Indtil jeg bliver bedre belært, er det min Opfattelse, at man kan være en virksom Socialpolitiker og dog en bestemt Modstander af den »socialistiske« Retning, som det for øvrigt — her til Lands i det mindste — har sine store Vanskeligheder at blive klog paa, som f. Eks. naar dens Talsmænd kræver ensartet Arbejdstid og ensartet fast Løn (Akkordarbejdets Afskaffelse) for alle Arbejdere i samme Fag og samtidig (nylig i Middelfart) lærer, at enhver bør nyde det fulde Udbytte af *sit* Arbejde (hvilken Egoisme! netop det modsatte af den »Solidaritet«, d. e. Forpligtelse til gensidig at støtte hverandre, som de ellers til enhver Tid prædiker!). Eller naar de stadig erklærer, at det ikke kan nytte noget at forhandle om Reformer med den Estrupske Regering, da den dog kun vilde gennemføre den yderst slet, til liden Baade for Arbejderne, og de alligevel nu med stort Rabalder laver »*Adresse*« om Lovgivning til den samme Regering.

Af dette Par Eksempler vil det formentlig allerede ses, hvor vanskeligt det er for tænksomme Mennesker at give »den socialistiske Retning« sit Samtykke. I Praksis vilde det vel betyde det samme som at følge »Socialisternes« Førere paa alle deres Bugtninger og Snoninger, i alle deres Selvmodsigelser. Det har vor Forening naturligvis aldrig gjort. Rart vilde det derfor være, om den ærede Formand-Redaktør snarest vilde oplyse: *hvilken* af de socialistiske Retninger det er, vor Forening har givet sit Samtykke, samt naar og hvorledes det er sket.*) *M. Lazarus.*

Lidt Teknik.

Efterfølgende læseværdige Artikel er skrevet af Hr. *Aug. Mortensen* til vort Broderorgan »Typografiske Meddelelser« i Kristiania; vi tror, at den fortjener at blive læst ogsaa af de danske Kolleger, hvorfor vi har tilladt os at gengive den her, idet vi dog har taget Anledning til at fordanske den norske Jargon. Det er jo desværre en Kendsgærning, at mangfoldige af vore Kolleger aldeles ikke tager det saa nøje med at radbrække Ord ved fuldstændig meningsløse Brydninger. Disse Kolleger vilde derfor have godt af at læse Artiklen med grundig Eftertanke.

Værksættere og Avissættere! Et Spørgsmaal vil jeg gøre Eder. Hvorfor kommer I ikke sammen for

*) Hr. Lazarus vil faa Svar i næste Nr. *Rd. B.*

at diskutere tekniske Spørgsmaal? Det forekommer mig besynderligt, at I, som dog gør Fordring paa at kaldes for Udlærte, ikke har mere Tanke for Sligt. Opdager I en nok saa lille Fejl i et Arbejde, der er udført af Lærlinge eller Sættersker, ja, saa hedder det straks: »det er ikke bedre at vente, thi der driver man Forretningen med Sættersker«, og paatager Eder herved en Mine, som om I vilde sige: saadant kan umuligt hænde mig. Især er det Ordbrydningen, hvor Enhver tror sig sikker i sin Sag og hævet over enhver Tvivl, der er Anstødsstenen. Det turde dog hænde, at man paa dette Gebet ikke er saa sikker, som man giver sig Mine af, og at man her gør sig skyldig i adskillige Bommerter.

Det kan i mange Tilfælde tilgives, om en Avissætter, der som oftest har Hastværk og i Reglen er velsignet med et »smalt Format«, bryder Ord som: *foraar-sage, tilforla-delig* o. lign., men at han ligefrem parterer enkelte Bogstaver i fremmede Navne er utilgiveligt, t. Eks. *Jagant-schin, Gort-schakoff* osv.; da *tsch* i det russiske Alfabet blot betegner en eneste Bogstavlyd, saa kan man selvfølgelig ikke skille *t* fra *sch*, thi derved vil man faa to andre Bogstaver, nærmlig den 19de og 7de i Rækken, i Stedet for den 24de. Nu tænker man vel som saa, at hvis dette er Tilfældet, saa skal man da vide at tage sig i Agt en anden Gang, og bryder derfor trygt *Schemsch-tscherbatoff;* men der støder man uheldigvis atter paa en Bogstavlyd, der i det russiske Alfabet udtrykkes ved *schtsch*, og følgelig faar man finde sig i, om man i Korrekturen faar det forandret til *Schem-schtscherbatoff*.

Man vil vel gøre Indvendinger, naar man ser Ordet *Di-phthong* (Diftong) brudt paa den Maade. Det forholder sig dog saa; det er et sammensat Ord; *di* betyder dobbelt; *phth*, der i Græsk kun danner to Bogstaver, bør ikke adskilles, lige som næsten altid *p* danner den næste Stavelses Begyndelsesbogstav, t. Eks. *di-psakus, hydro-phthalmonie, hydro-ptika, na-phtha*. Efter ovenstaaende Regel maa man bryde *Sym-ptom*, lige saa vel som man bryder *Sym-metri, Sym-bol*. Det gælder derfor at være yderst forsigtig med disse Brydninger, thi hvor let kan man dog ikke gribes paa færsk Gærning, maaske i Færd med at bryde *Gym-nasium*, — det nytter ikke, at man undskylder sig med, at man ikke kender den græske Regel, der forbyder Adskillelse af *mn*. Lige saa latterligt, som det vilde være at bryde *Kat-hinka*, ligesaa latterligt vil det ogsaa være at bryde de engelske Ord *Hig-hende* og *Righ-tend*, og en Engelskmand vil uvilkaarlig trække paa Smilebaandet, naar han ser Brydninger som *Gra-vesend* (Grævs-end), *Beaconsfield* (Bik'ns-field), *stri-kes* (Strejks) osv. osv. (Fortsættes.)

Forskelligt.

Flyttede Bogtrykkerier. Hr. *Fr. Bagge* har flyttet sit Bogtrykkeri fra St. Kongensgade til Frederiksholms-kanal og Hr. *Martius Truelsen* sit fra Tornebuskegade til Nørrevoldgade 12 (»Hotel Dannevirke«). Vi har haft Lejlighed til at tage det sidst nævnte Bogtrykkeris Lokaler i Øjesyn og kan kun udtale vor Tilfredshed med, at den mørke Kælder i Tornebuskegade er bleven ombyttet med dette lyse og luftige Lokale. Sætteriet faar Lys saa vel fra oven som fra en Række Vinduer paa Nordsiden.

En Fejltagelse er der indløben i Stykket om Kollega Tverskous Jubilæum i sidste Nr. af »Typ.-Tid.«, idet Jubilæet dér er angivet til den 22. September, medens det i Virkeligheden først indtræffer Mikkelsdag, d. e. den 29. ds. For Kolleger, der ligesom vi agter og ærer en saa dygtig, lang og tro Tjeneste i Faget — der burde berettige den, som har ydet den, til en sorgfri og hyggelig Livsaften — er der saaledes endnu Tid til at bevidne Jubilaren deres Deltagelse, saafremt de har været hindrede i at yde ham den tidligere.

Den typografiske Forening.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Otto Hansen (sidst arbejdet i Præsto; S. L. Møllers Bogtrykkeri).

Ærede Kolleger bedes at paaskynde C. Spohrs Cirkulære og indbetale Bidragene hurtigst mulig.

P. Fasmer. *Lauritzen.*

Typografernes Sangforening.

I Aften Fredag Kl. 9: Central-Generalforsamling i Festsalen Kronprinsensgade 7. Diskussion om Konkurrencesang indledes af Kantor *Bartholdy*.

I Morgen Lørdag Kl. 10 indøves: »Muntre Musikanter«. Tilgang af flere 2den Basser er ønskelig. Koncerten holdes hos Blanch Søndag 11. Novbr.

Styrelsen.

Typografisk Sportsklub.

Søndag den 30. Septbr., Kl. 9½: Kricketkamp med Skomagernes Sportsklub. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Da Typograf *Simon Simonsen*, Fredericia, d. 31. Avgust er afgaaet ved Døden, ville d'Hrr. Lokalforenings-formænd have at foretage en Opkrævning af 1 Kr. pr. Medlem (Lovenes § 57), som bliver at indsende til Hovedkassen samtidig med Juli Kvartals Regnskab.

Kolding, d. 20. Septbr. 1888. P. H. V.:

H. F. Rasmussen.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Maribo, *L. V. Hansen* (sidst arbejdet i Københ.)
Maribo, *Andreas Chr. Olsen* (sidst arb. i Københ.)
Aarhus (Jyllandsposten) *Emil Nielsen* (sidst arbejdet i Odder).
Do. do. *Peter Oluf Bengtson* (sidst arbejdet i Norge).
Do. (Backhausen) *Karl Chr. Hein* (sidst arbejdet i Assens).

Bortrejste Medlemmer.

Maribo, *P. Christensen*, Sætter.
Assens, *C. C. Hein* til Middelfart (arbejdsløs).
Kolding, *J. C. V. Lund* til Københavnn (Militær).

Brevkasse.

H. i M. Blanketterne sendes ikke til Hovedbestyrelsen, men til vor Ekspedition.

Arbejdsmarkedet.

En yngre Typograf (21 Aar) søger Plads straks eller senere, enten som Akcidens- eller Avissætter. Billet mrkt. »77« bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

For en virkelig **dygtig og hurtig Sætter** (32 Aar gammel), der ogsaa forstaar sig paa Trykning, søger jeg en Plads i Provinserne. *Martius Truelsen.*

En dygtig **Værk- & Akcidenstrykker** søger Plads. Bogtrykker *A. E. Kihl*, Niels Hemmingsensgade, anviser.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

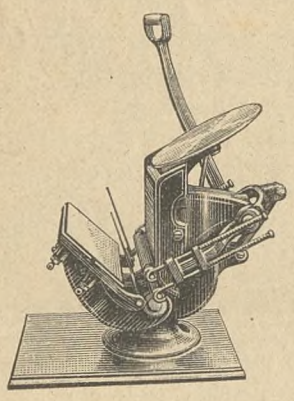
garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

Repræsenteret ved:
Herr Alb. F. Michaelsen
Holbergsgade 16.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

CHR. HOSTMANN

CELLE (HANNOVER)

Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

Patent Hölzle & Spranger

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Repræsentanter for *Danmark:*
D. Voigt & Ko., København.
For *Sverrig og Norge:*
Gust. Carlsson i Stockholm.

JUST WARBURG

TOLDBODGADE 11

KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig

Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer

Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig

Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 40
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 5. Oktbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

„Socialistisk" Politik.

(Svar til Hr. *M. Lazarus.*)

Det ærede Medlem af Redaktions-Udvalget for København har i sidste Nr. af dette Blad rettet et Par Spørgsmaal til mig, »*naar* og *hvorledes* »Den typografiske Forening« har givet den socialistiske Retning sit Samtykke?« Jeg skal paa Forhaand bemærke, at det maaske havde været overflødigt for Hr. Lazarus at fremsætte disse Spørgsmaal her i Bladet, *hvis* han kunde have overkommet at møde til den Generalforsamling, hvor jeg aflagde Beretning fra Fagforeningskongressen og hvor han da vilde have kunnet høre en Motivering af det Brudstykke, som findes i Referatet. Det meget ærede Medlem af Red.-Udv. har imidlertid ansét det for bekvemmere at vente, til der forelaa et kortfattet Referat, for desto lettere at kunne hage sig fast i en enkelt Sætning.

Imidlertid, det højt ærede Medlem af Red.-Udv. har ønsket et Svar, og det skal han ogsaa faa. Jeg skal da oplyse Hr. L. noget nærmere om, hvad der gik for sig paa den omtalte Generalforsamling, hvor jeg, som sagt, aflagde Beretningen. Ved Omtalen af en Resolution, som Fagforeningskongressen havde vedtaget angaaende Fagforeningernes samfundsmæssige Stilling og hvori der udtaltes, hvilke Veje disse Foreninger burde gaa i Kampen for Arbejdernes Rettigheder, ytrede jeg bl. a., at jeg som Foreningens Repræsentant havde næret Betænkeligheder ved at stemme for denne Resolution i sin Helhed, men at jeg ved nærmere Eftertanke var kommen til det Resultat, at det faktisk var en Umulighed for Arbejderne, ikke at befatte sig med Politik, og dette illustrerede jeg ved en Række Eksempler. Jeg tilføjede endvidere, at der derved selvfølgelig aldeles ikke kunde være Tale om at befatte sig hverken med Venstres eller med Højres Storpolitik, men udelukkende med »Social-Politik«, ɔ: *Arbejderpolitiken* (eller maaske endnu bedre: *Samfundspolitiken*). Men denne sidste drives paa en for Arbejderne gavnlig Maade fornuftigvis kun af Socialisterne, og *derfor havde ogsaa Kongressen givet den socialistiske Retning sit Samtykke.* »Den typografiske Forening« burde ligeledes arbejde i denne Retning, — ytrede jeg — thi kun derved kunde den i Virkeligheden gavne Faget.

Saaledes omtrent lød mine Udtalelser. Uden at jeg i nogen Henseende vil bebrejde vor Referent noget, maa jeg dog sige, at det meget forkortede Referat lod ham konstruere Sætningen noget anderledes, men Enhver, der kender Vanskelighederne ved, af et Foredrag, der paa en kort Tid skal behandle flere forskellige Punkter, at skulle give et overordenlig sammentrængt Referat, vil ogsaa kunne forstaa denne tilgivelige Fejltagelse. Men det kan for øvrigt ogsaa være det samme; saaledes som Sætningen staar der, kan den jo nok forsvares. Det undrer mig kun, at Hr. L. ikke selv kan finde Svaret, men at han vil have det ind med Skeer. Vore Modstandere har ellers haft lettere ved at gætte sig til dette Svar, kun at disse tillige paastod, at Foreningen ved Tilslutningen til de social-demokratiske Fagforeninger ogsaa var bleven en *politisk* Forening. Denne sidste Paastand har vi ganske vist — under Henblik til den gængse Forstaaelse af Ordet Politik — protesteret imod, lige som vi ogsaa har hævdet — hvilket vi for øvrigt gør endnu — at Tilslutningen til Fagforeningerne *ikke* berørte de enkelte Medlemmers Selvstændighed hverken i social eller i politisk Henseende. Hr. Lazarus danner efter min Mening en ligefrem glimrende Illustration hertil, thi endskøndt han nu i 5 à 6 Aar har været Medlem af denne »socialistiske« Forening, er han dog endnu den samme Modstander af Socialismen som hidtil! Jeg mener altsaa, at »Den typografiske Forening« stedse har givet den »socialistiske Retning« sit Samtykke — og dette gør for øvrigt enhver faglig Arbejderforening (enten bevidst eller ubevidst), der arbejder i det samme Spor som de socialistiske Fagforeninger, nemlig ved Forsøg paa at skaffe sine Medlemmer bedre Livsvilkaar, et mere retfærdigt Udbytte af deres Arbejde etc.

Det kan være, at Hr. Lazarus ikke føler sig tilfredsstillet af dette Svar, et andet kan jeg imidlertid ikke give ham.

* * *

Maa det nu være mig tilladt at spilde et Par Ord paa Hr. Lazarus' Klapfinale om Socialisternes Virksomhed. Den ærede Forfatter, der fra et højt Stade sér ned paa Socialisternes Læresætninger, burde dog vide saa meget, at det social-demokratiske Arbejderpartis Program falder i to Punkter, nemlig

Fordringerne til den nuværende Stat samt de egenlige socialistiske Fordringer. Hr. Lazarus kan ikke »blive klog paa«, at Socialisterne kan fordre »en ensartet Arbejdstid og en *ensartet* fast Løn« (dette sidste er der Ingen, der har forlangt), medens de samtidig kræver, at Enhver skal have det fulde Udbytte af *sit* Arbejde. Hvis Hr. L. vilde henvende sig i Rømersgade og bede om Programmet, vilde han ved en nøje Gennemlæsning af dette nok kunne »blive klog paa« det, som nu er en Gaade for ham.

Som National-Økonom er Hr. Lazarus ligefrem ubetalelig: Fordringen om, at enhver Arbejder skal have det fulde Udbytte af sit Arbejde, er *Egoisme!* O, I store Tænkere, Karl Marx, Ferdinand Lassalle samt I Forkæmpere for de Millioner af tænkende Arbejdere rundt omkring i den vide civiliserede Verden! gaa hen og skam Eder, thi ude paa Nyvej er der et Lys, som fordunkler Eder med sit stærke Skær, og I, organiserede Arbejdere, vend Eder fra disse Forførere og lyt til Mirakelmanden paa Frederiksberg, som fortæller Eder, at I er Egoister alle til Hobe, thi I vil ikke længere »dele« det Udbytte, som I har tilvejeskaffet i Eders Ansigts Sved, med fattige Millionærer som Rubens osv. Nej, vil I være søde artige Børn, da giv al Ting bort til disse fattige Medskabninger, blot I i hvert Tilfælde kan beholde en Brødskorpe tilovers til Vedligeholdelsen af det menneskelige Maskineri! — — — Eller, skulde Hr. Lazarus have misforstaaet denne Fordring? Dette vilde jo være kedelig — for ham selv. —

Efter at ovenstaaende var sat, fik jeg fat i det hæderlige Skruebrækker-Lavs Organ for i Gaar. Dette sølle Organ har ansét det Umagen værd at aftrykke hele Hr. Lazarus' »fornuftige« Artikel og sætter som Overskrift: »*Hvor har vi Lazarus?*« Det overordenlig højt ærede Medlem af Red.-Udv. maa selvfølgelig selv ordne sit Mellemværende med det nævnte Organ og blandt andet besvare det fremsatte Spørgsmaal — for mig drejer det sig kun om at konstatere, at han nu ansés for moden til at foretage en af de i disse Tider saa hyppige »politiske« Svingninger, og at hans Artikel i forr. Nr. af »Typ.-Tid.« tilsyneladende var Indledningen dertil. *Rud. Bøhm.*

Vilh. Tverskous Jubilæum.

Det var jo paa en Maade heldigt nok, at vor Meddeler havde ansat *Vilh. Tverskous* 50-aarige Jubilæumsdag en hel Uge for tidligt, thi derved fik flere af hans mange Venner Lejlighed til, enten skriftligt eller personligt at overrække ham deres Lykønskninger. Om selve Højtideligheden har vi modtaget følgende Referat:

Trods den 8 Dage for tidlig anmeldte Jubilæumshøjtidelighed var Dagen i Lørdags meget overraskende for Jubilaren, der ved sin Entré i Trykkeriet modtoges af en flag- og blomstersmykket Gade og Plads. En Guirlande, hvori følgende Inskription: »*Vi gratulerer!*« var placeret, smykkede den dobbelte Plads. Paa et blomsterdækket Bord var den lukulliske Anretning serveret, ledsaget af nogle Linjer: »De mange Dage« (20,088). Senere paa Dagen blev Glæden forøget med en Pengegave fra Principalen.

Noget over Middag var den alvorligste Del af Festen paa Trykkeriet til Ende, da der blev givet Jubilaren *carte blanche* for Resten af Dagen. Om Aftenen samledes han med sin Familje og nogle Kolleger i sit Hjem, der ligeledes i Dagens Anledning var prydet med et stort smukt, blomsteromgivet Billede af Jubilaren. Ved Bordet herskede der en livlig Stemning: Fest-Sange og Taler afløste hinanden, og denne for ham saa højtidelige Dag sluttede lige saa smukt, som den var begyndt, hvortil hans Børn havde bidraget den væsenligste Del.

Fra Lørdagen den 22. til Jubilæumsdagen er der hver Dag indløbet Telegrammer og Lykønskningsskrivelser fra Kolleger i Provinserne, saasom: Koldings samtlige Typografer, Aarshus do., Vejle do. og Aalborg m. Fl., fra de resp. Formænd for de typografiske Foreninger i København, samt Alle, der har staaet i mindste Forhold til Jubilaren, har ikke undladt at sende deres Lykønskning.

Min hjerteligste Tak!

til Enhver, Principaler som Kolleger, der dels personlig, dels telegrafisk eller paa anden Maade gav sit Udtryk tilkende paa denne for mig saa minderige Dag.

Den 3. Oktbr. 1888. *Tverskou.*

Pensionering.

Vi har modtaget Love og Regnskab for den Schultziske Pensionskasse, som stiftedes ved 100-Aars Jubilæet i 1883 (efter Faktor Fæsters Idé). Den 1. Septbr. d. A. udbetalte den første Gang Pension til de 8 pensionsberettigede Medlemmer, den har til at begynde med.

Af Kassens *Love* sér vi, at Kontingentet betales efter Aldersskala, og at der kun optages mandlige Arbejdere — ikke over 45 Aar gl. Enhver, som forlader Trykkeriet (ved Dødsfald de nærmest paarørende) faar *hele sit indskudte Beløb tilbagebetalt.* Kontingentet er mindre end i Typ. Hjælpekassers Pensionsafdeling, og naar Pensionen alligevel er 3 Kr. ugtl., har det sin Grund i Principalens store Tilskud. Han giver nemlig hvert Aar lige saa meget som alle Medlemmerne tilsammen, og lægger man hertil de Summer, som Schultz og hans afdøde Fader har skænket Kassen, udkommer ca. 7500 Kr., medens Arbejdernes Andel i Formuen (ca. 11,000 Kr.) er ca. 2400 Kr. og Renternes ca. 1100 Kr.

Vi har Grund til at lykønske Hr. Kancelliraad Schultz til hans oprigtige Bestræbelser for at gavne

sine Arbejdere. Der vises her — som paa andre Omraader — fra Hr. Schultz's Side i Gærning en Offervillighed, som ikke har egennyttige Motiver. En Pensionskasse er en vanskelig Ting især for et enkelt Trykkeri, hvor en Smule Af- og Tilgang gør Revolution i Beregningerne.

F. Eks. vilde et Projekt om kun at give *Arbejdsudygtige* Pension (à 10—12 Kr. ugtl.), hvad der bør være Idealet, medføre, at man maaske Aar i Træk ingen saadanne havde, medens der til andre Tider kunde komme flere paa én Gang og derved gøre Byrderne temmelig store for de 50 Medlemmer. Man har valgt den mere konstante Praksis at give Enhver Pension, som har naaet en vis Alder (55 Aar). Og en 40 Kr. Kvartalet er da ogsaa en rar samlet Skilling.

(Indsendt.)

Generalforsamling.

Typografernes Sangforening afholdt d. 15. Septbr. sin halvaarlige Generalforsamling. Til Dirigent valgtes *Alb. Christensen*, til Sekretær *C. E. Bynck*. Kassereren, *Vald. Carlsen*, aflagde Beretning for det forløbne Halvaar og mindede bl. a. om Foreningens Deltagelse i Sammenkomsten for Provinskollegerne, Typografmødet i Helsingborg og i Sangfesten. Han oplyste, at Medlemsantallet for Tiden var 107. *Alb. Auener* glædede sig ved det høje Medlemsantal, men opfordrede desuagtet Bogsætterne til at virke for større Tilgang, navnlig af Tenorer.

Derefter foretoges Valg af en Bestyrer i Stedet for Julius Andersen, som trods gentagne Opfordringer ikke ønskede at modtage Genvalg. Valgt blev *Rud. Jakobsen*. Til Revisorer genvalgtes *Emil Sørensen*, og i Stedet for Decher, som ikke ønskede Genvalg, valgtes *Bynck*.

Forskelligt.

En Organisation af de kvindelige Bogtrykkeriarbejdere har den typografiske Forening i Wien gjort Skridt til at faa oprettet, og efter hvad der meddeles, skal denne Tanke have vundet en betydelig Anklang hos vedkommende Arbejdersker. Dette er dog mere, end man kan sige om Wiener Principalerne, der sendte en anonym Anklage til Politimyndighederne, for at faa Foreningens Bestyrelse dømt for »Ophidselse«. Imidlertid røg denne smukke Plan i Lyset, thi efter at Næstformanden, *Heinr. Faber*, havde afgivet en tilstrækkelig oplysende Forklaring, blev han igen demitteret. — Her i Byen er den Tanke for øvrigt ligeledes oppe, at organisere Punktérpigerne i en Forening; Indbydelsen til Dannelsen af en saadan Forening vil sandsynligvis udgaa fra det kvindelige Arbejderforbund.

Den typografiske Forening.

Foreningens Vinterlokale

og **Bibliothek** er **Østergade 32, 1ste Sal** (Café »Vildmanden«).

Første Mødeaften: *I Morgen, Lørdag.* Mødetid 9—2.

Ny Medlemmer.

Adolf Sofus Jens Andersen (udl. d. 29. Septbr. hos Martius Truelsen; arb. samme Sted).

Jens Sørensen (udl. d. 29. Septbr. hos Græbe; arb. samme Sted).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Carl Ludvig Petersen (sidst arb. i Middelfart; Mohns Bogtr.).

Regnskab

over

de indkomne Bidrag til Typograf E. Glies.

Sivertsens Bog- & Stentrykkeri 22.00; Brødr. Baumgarten 4.00; W. J. Christensen 2.00; Nielsen & Lydiches Bogtr. 10.90; Maylands do. 6.50; Fjeldsoes do. 1.25; Social-Demokraten 4.80; Nationaltidende 5.50; Avisen 3.25; Politiken 3.50; Berlingske Tidende 4.50; Dagbladet 4.00; Elvius Bogtr. 2.50; S. L. Møllers do. 2.50; Bordings do. 2.25; Lunos do. 3.60; Græbes do. 4.25; Eksprestrykkeriet 1.25; Thieles Bogtr. 8.55; J. Jørgensen & Ko.s do. 6.15; Hoffensbergs do. 5.85; Carl Lunds do. 2.00; L. A. Jørgensens do. 1.25; P. Petersens do. 2.00; O. C. Olsen & Ko.s do. 11.50; Truelsens do. 2.00; A. W. Henningsens do. 2.00; Chr. Birchs do. 1.50; Kr. Eriksens do. 1.75; Rasmussen & Olsens do. 1.15; Th. Nielsens do. 1.00; Aamodts do. 1.25; Triers do. 2.30; Knudtzons do. 4.00; Fritz Møllers do. 10.00; Hohlenbergs do. 2.00; Schultz do. 15.00; I. Cohns do. 3.55; Valentin & Lunds do. 1.00; Laurids Madsens do. 0.95; Eltongs do. 1.00; Fr. Bagges do. 0.80; Carl Allers do. 2.75; Herdahl jun.s do. 1.00; Kellers do. 0.65; Behrends do. 1.00; I. Henriksens do. 1.00; Centraltrykkeriet 4.00; A. C. Schouw 2.00; Fru Olsen 2.00. — I alt 191 Kr. 50 Ø.

København, d. 26. Septbr. 1888.

C. G. Petersen. H. Jensen. Viggo Hansen.

Ovenstaaende Sum, 191 Kr. 50 Ø., har jeg modtaget, for hvilken jeg bringer d'Hrr. Principaler og min afdøde Mands Kolleger min hjærteligste Tak.

København, d. 26. Septbr. 1888. *Kirsten Glies.*

Typografisk Sportsklub.

Søndag den 7. Oktbr. Kl. 10 (saafremt Vejret tillader det) Kricketkamp. *Styrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 præcis: Sangøvelse. Ærede Kolleger, der vil synge med til November-Koncerten, maa hurtigt anmeldes. *Styrelsen.*

Typografernes Hjælpekasser.

Førstkommende 7. November uddeles 2 Portioner af Bogtrykker Eibeschütz's Legat. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Bestyrelsen for Typografernes Hjælpekasser, indsendes inden 1ste November til Kassereren, *N. Hansen*, Blaagaardsgade 22, 3. Sal.

København, d. 3. Oktober 1888. *Bestyrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Fra 1. Oktober er *Niels Mørup* valgt til Lokalforeningsformand for Stubbekøbing Lokalforening.

Ny Medlemmer.

Fredericia, Redaktør *Vilh. S. Hansen*, »Fredericia Folketidende« (ydende Medlem).

Kolding, *Søren Sørensen* (udl. hos C. Berg i Kolding d. 28. Septbr. 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Bortrejste Medlemmer.

Stubbekøbing, *Karl Kristiansen* til Nykøbing F.
Do. *Rasmus Andersen* til Maribo.

Arbejdsmarkedet.

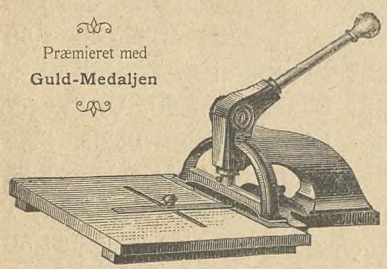
For en virkelig **dygtig og hurtig Sætter** (32 Aar gammel), der ogsaa forstaar sig paa Trykning, søger jeg en Plads i Provinserne. *Martius Truelsen.*

En yngre Typograf, udlært i et Provinsbogtrykkeri, ønsker Plads i et velrenomeret Trykkeri i København eller Provinserne, for at lære Trykning, og hvor der tillige kan blive Lejlighed til at uddanne sig yderligere i Akcidenssætning. Billet, mrkt. »P. 10«, bedes indlagt paa dette Blads Kontor i Løbet af 8 Dage.

ANNONCER

Haand-Perforér-Maskine

Præmieret med
Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales

paa det bedste.

Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.

Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.

Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.

Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16 — **Ferd. Maurer & Co.** Maskin-Fabrik.

Det bedste og mest praktiske Slutte-Apparat er

„Universal Slutte-Steg"

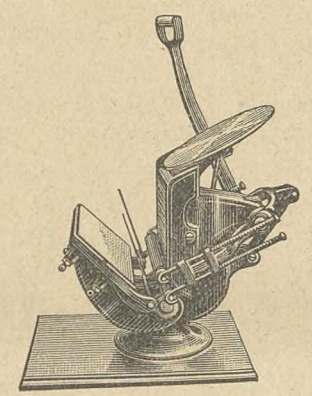
Patent Hölzle & Spranger

Ingen Stigning af Formen!
Sikreste Slutning!
Besparelse paa Udfyldningsmateriale!
Repræsentanter for *Danmark:*
D. Voigt & Ko., København.
For *Sverrig og Norge:*
Gust. Carlsson i Stockholm.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

Københavu V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

D. Voigt & Co.

København K. Amagertorv 10.
Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.
Etableret 1870.

Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.

Repræsentanter for:
Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.
Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.
Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.
Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.

Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

En brugt Trædepresse

i god Stand ønskes til Købs. Billet mrkt. »Trædepresse« bedes sendt til Ekspeditionen.

„Buchdruckerstudien"

og **Uhr-Berloques** kan nu faas hos *Rud. Bøhm.*

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 41
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 12. Oktbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Hr. Bøhms Svar.

1. Efter en god Spalte Udenomspassiar har Hr. Bøhm i »Typ.-Tid.« Nr. 40 besvaret mit Spørgsmaal ang. hans Udtalelse paa Generalforsamlingen om Den typ. Forenings Stilling til den socialistiske Retning derhen, at Foreningen »*stedse*« har givet denne Retning sit Samtykke; men — vel at mærke — ikke anderledes end *enhver* faglig Arbejderforening, der arbejder ved Forsøg paa at skaffe sine Medlemmer bedre Livsvilkaar, et mere retfærdigt Udbytte af deres Arbejde etc. Er det nu virkelig Hr. Bøhms Mening, at f. Eks. »Ny typ. Forening« (bevidst eller ubevidst) giver den socialistiske Retning sit Samtykke? Og mener han ogsaa det samme om den eller de Foreninger, han i sin Efterskrift kalder »Skruebrækkerlav«? Hr. Bøhm tager fejl, naar han mener, at dette Svar ikke tilfredsstiller mig. Kan han og hans Meningsfæller være tilfreds med det, kan jeg sagtens ogsaa.

2. Angaaende »Klapfinalen«. En lige saa bekvem som sindrig Indretning, denne med de to hinanden stik modsatte Programpunkter, hvoraf det ene er bestemt for den nuværende Stat, og det andet for den socialistiske. Men den Forklaring vedkommer slet ikke det, jeg har skrevet om. Dette galdt udelukkende de nuværende Forhold. Eller vil Hr. Bøhm maaske sige os, om det er »Socialisternes« Modstand mod at forhandle om Lovforslag med Ministeriet Estrup eller om det er deres Adresse angaaende Lovforslag, de ønske snarest muligt at faa behandlede af dette samme Ministerium, der *ikke* er bestemt for den nuværende Stat. Han kan gærne tage Marx og Lassalle og de andre store Tænkere med til Hjælp, hvis han ikke selv kan faa Kig paa Selvmodsigelsen heri. For Pladsens Skyld kan jeg her indskrænke mig til dette ene. Paa den øvrige Ordskvalder skal jeg ikke spilde et Ord.

3. Og endelig Efterskriften. Naar Hr. Bøhm faar lidt mere Ligevægt i Sindet, end han har haft, da han skrev sit Svar, vil det — maaske ogsaa uden de store Tænkeres Hjælp — gaa op for ham, at det hverken var klogt eller følgerigtigt eller nobelt af ham, at han denne Gang tillagde »Avisen«s Skriveri nogen reel Betydning. Det plejer han jo ellers lige saa lidt at gøre som

M. Lazarus.

* * *

Hr. M. Lazarus er en meget talende og spørgende Mand — den skinbarlige Spørgenisse. Snart her — snart der vimser han om for at spørge om de mest forskelligartede Sager; han er som en Mus i Barnsnød for at faa Rede paa alt, men man sværer indtil nu i den lykkeligste Uvidenhed om, hvad den Mand egenlig har udrettet i de mangeartede Foreninger, han lydløst dukker op i. Thi hans Spørgsmaal er kun Sæbebobler. Pynteligt og let kan de hæve sig, glitre i Solskinnet — med et lidt blakket Skær — for ret at vise deres Glans; men det er kun for et Øjeblik — de brister hver Gang, man blot saa meget som puster. Naar Hr. Lazarus saaledes spørger mig, om jeg mener, at »Ny typ. Forening« giver den socialistiske Retning sit Samtykke, har han jo Svaret i min Udtalelse om, at enhver faglig Arbejderforening, *der arbejder i det samme Spor som de socialistiske Fagforeninger*, enten bevidst eller ubevidst giver den socialistiske Retning sit Samtykke. Det ligger snublende nær, at kun de Arbejderforeninger, som *paa denne Maade* arbejder for sine Medlemmer, efter min Mening kan have Udsigt til at skaffe sine Medlemmer bedre Livsvilkaar, men Hr. Lazarus maa for min Skyld gærne blive ved at blæse Sæbebobler om det Spørgsmaal.

Lige saa konfus er Hr. L. med Hensyn til Punkt 2. Her er ikke Tale om modsatte Programpunkter, men kun om en forskellig Taktik. Hvad i al Verden skulde forhindre Socialdemokraternes Repræsentant i Rigsdagen fra at modsætte sig ubrugelige Lovforslag udgaaede fra Ministeriet Estrup og dog fremlægge en Adresse om et Lovforslag, som hvis det ændres til den ønskede Skikkelse, dog er i Stand til at udrette lidt og som, hvis det nægtes, viser Arbejderne, at den nuværende Regering heller ikke i dette Punkt tager Hensyn til Befolkningens Tarv.

Hr. L. mener til Slut, at jeg hverken har gjort klogt, følgerigtigt eller nobelt i at tillægge »Avisen«s Skriveri nogen reel Betydning. Der kan jo tvistes om det overhovedet har nogen reel Betydning, at Hr. M. L. er moden til at foretage en politisk Svingning. For saa vidt kan jeg give Hr. L. Ret i, at der ingen Anledning er til at tage Hensyn til denne Begivenhed; men Hr. L. véd saa godt som nogen, at éns Fjenders Ros som Regel betyder, at man har gjort en Dumhed, og det egnede sig derfor til at belyse Hr. L.'s Optræden i denne Sag.

Rud. Bøhm.

„Smudskonkurrence".

Hr. Redaktør! Da jeg antager, at det er Dem om at gøre at skifte Vind og Vejr lige mellem de i »Typograf-Tidende« stridende Parter, og da jeg jo er den angrebne Part, som der i hvert Fald bør gives Lejlighed til at forsvare sig, anmodes De høfl. om at optage nedenstaaende ogsaa fra min Side afsluttende Bemærkninger, og skal jeg søge at fatte mig i Korthed.

Hr. Laur. Madsen er jo nu endelig kommet frem af sit Skjul, og det paa en saa eklatant Maade, nemlig støttet af ikke mindre end 10 Underskrifter, at der sikkert vilde være al Anledning til at tro, at han er i den fuldeste Overensstemmelse med Sandheden, i Fald man ikke var bedre underrettet. At Hr. L. M. i sit sidste Angreb støttes af disse 10 ærede Herrer, har for mig aldeles intet at betyde; thi naar undtages et Par ganske enkelte af Underskriverne, der næppe har vidst, hvorom det drejede sig, da er det for de Andres vedkommende kun at betragte som *en kærkommen Lejlighed til at dække over egne Synder*, der i Sammenligning med det, mit Firma skal have forbrudt, ofte maaske næppe taaler at se Dagens Lys, baade m. H. t. Smudskonkurrence og m. H. t. Arbejdernes Lønning. Jeg har for mig liggende en Reklame, som en herværende Bogtrykker har udført. Reklamen er trykt paa 1/16 ord. Postil Trykpapir i et Oplag af 20,000 Ekspl. og afleveret i beskaaret Stand til en Pris af 25 Kr. Da der paa Reklamen findes en Cliché og der kun er leveret *én Cliché* til Arbejdet, er det at antage, at vedkommende Bogtrykker ogsaa har havt 20,000 Tryk. Papiret dertil har efter hans egen Udtalelse derom kostet 11 Kr. Det undrer mig, at ikke ogsaa denne Bogtrykkers Navn er kommet med under Hr. Madsens Produkt, der som ovenfor sagt jo frembyder en kærkommen Lejlighed til at dække over egne Synder. Hr. L. M. havde med største Lethed kunnet erholde endnu ca. 50 Underskrifter herpaa.

For nu at komme til Sagen ang. de af mit Firma udsendte Cirkulærer med Priskalkulationer, da skal jeg bemærke, at i Fald Hr. L. M. havde nøjedes med at notere Fakta (nemlig Udsendelsen af Cirkulærerne), da havde jeg sikkert ikke fundet Anledning til at imødegaa ham, idet det jo nærmest beror paa individuel Opfattelse, om denne Fremgangsmaade kan kaldes tvivlsom eller ej, al den Stund vi jo i Forvejen er ubekendte med de Priser, som de respektive Modtagere af Cirkulærerne tidligere har givet, samt ikke i noget Tilfælde, end ikke med de meget omtalte 5000 Adressekort, har kalkuleret anderledes, end at de resp. Ordres altid vil være os kærkomne. Men naar Hr. L. M., som den i »Typ.-Tid.« aftrykte Meddelelse til os viser, vælter sig ind paa os med uforskammede Beskyldninger, som, *endskønt de er holdte i en indirekte Form, jo utvivlsomt er møntede paa os* og saaledes beskylder os for ikke at lønne vore Arbejdere tarifmæssigt og ikke ved de af os noterede Priser at kunne betale vort Materiale, da er dette med et meget mildt Udtryk kun at betegne som *mislig Omgaaen med Sandheden fra Ende til anden.*

At det Firma, til hvem vi har leveret Tilbudet om Trykning af de 5000 Kort, har svævet i en Vildfarelse, naar det har udtalt, at vi ikke har leveret Arbejdet til det, fremgaar bedst af, at dette Firmas Chef i en personlig Samtale, som jeg havde med ham desangaaende, ikke turde benægte Rigtigheden af min Paastand om at have faaet leveret Arbejde fra mit Trykkeri.

Med Hensyn til selve Kortets Udførelse i to Farver til en Pris af 40 Kr. for 5000, da er det mig let at bevise, at vi har kalkuleret rigtigt, idet vi selvfølgelig har beregnet Kortet sat to Gange, altsaa = ialt 4 Forme til Tofarvetryk og faar vi saaledes kun 5000 Tryk. Med Hensyn til Kartonet vil enhver ved Sammenligning med det nævnte Kort finde, at dette Karton under Mærket Nr. 1701 kan købes hos Levison jun. for 10 Kr. 25 Øre pr. 100 Ark og da der gaar 30 Stk. af det omhandlede Format af Arket, bliver dette til 5000 Kort ialt 100 Ark, foruden at der endda bliver en bred Strimmel tilovers til over 1000 mindre Kort. Dette giver for Karton 16 Kr. 50 Øre. Vi regner altsaa: Karton 16 Kr. 50 Øre, Sats 3 Kr., Beskæring af 1350 4-dobb. Kort 75 Øre, Gennemskæring af de færdig trykte Kort 50 Øre = ialt 20 Kr. 75 Øre og har altsaa for Trykningen af 5000 Kort 19 Kr. 25 Øre. Jeg gentager det: Med Kyshaand tager vi hver Dag mod den Slags Ordres.

Til den ærede Redaktions Bemærkninger om de Farer, der for Fagets Udøvere er forbundne med den Prisnedtrykning, som vi alle daglig er Vidne til, skal jeg kun bemærke, at der er den Forskel paa mit Firma og Hr. L. M., at *vor* Konkurrence aldeles ikke skér paa Arbejdernes Bekostning, idet vi, som bevist, har betalt og ogsaa for Fremtiden agter at betale de af Tarifen normerede Lønninger, medens Hr. L. M. tillige med flere af hans Underskrivere vist ikke tør benægte, at de ved forskellige Lejligheder har søgt paa det føleligste at skade »Fagets« Interesser.

Ærbødigst
Falk S. Simonsen.

Lidt Teknik.

(Forts. fra Nr. 39.)

Vil man bryde Ordet *Cog-nac*, saa fornorsk det lige saa godt med det samme til *Kon-jak*, saa er man i hvert Tilfælde sikker paa, at ingen anden Nation vil gøre Fordring paa det; dette Ord har alligevel vandret saa længe om blandt os, at det vel maa have et vist Privilegium paa at være norsk. Men det er ikke alle Ord, der saa let lader sig fornorske, *Cogni-tion*, t. Eks., og ærgerligt er det ogsaa mangen Gang, at disse Franskmænd og Latinere skal holde saa strængt paa Etiketten, at man ikke en Gang kan adskille *g* og *n*, thi hvor fortræffeligt vilde det ikke være saadan i en

Hurtighed at bryde *recog-noscere.* Et *Factum* er det ogsaa, at *ct* ikke skilles ad, t. Eks. *san-ction.* Naar man tror at have gjort baade godt og vel ved at sætte *Mo-narchie,* hvorfor kan man dog ikke ogsaa sætte *A-narchie, Hie-rarchie, Oli-garchie* osv., thi det ene er ikke bedre end det andet. Det er sandt, medens man saadan er i Færd med den yndede Sport at *tran-sportere,* saa vil man gøre en sand Velgærning ved at *trans-portere* s'et til den første Stavelse, saaledes: *trans-atlantisk, trans-action, trans-parent* osv. Man har ogsaa mange andre Ord, der giver Anledning til stadigt Kævl, t. Eks. *Dis-ciplin, Dis-kussion. Ho-spital, Melan-chton, Phil-antrop, ad-optere, Ad-vokat, Pro-gnostikon, Physio-gnomie* osv. osv.

Man ser saaledes, at man ofte er udsat for at begaa Fejl ved Brydninger, og det vilde derfor være ønskeligt, om man kunde faa i Stand en Ordsamling, specielt for dette Tilfælde, saa at man til enhver Tid kunde finde det rette. Saadan som det nu er famler man om efter de korrekteste Regler og Bestemmelser og Enhver sætter efter sit eget Hovede. Hvis man bare endda havde en Smule Vejledning af Korrekturlæserne, men det har man heller ikke; for deres Skyld tror jeg man gærne kunde bryde midt i en Stavelse. En af de gængse Regler er, at en Stavelse altid maa begynde med en Konsonant, og en Del af d'Hrr. Kunstens Sønner holder sig saa regelret til dette, at de hellere bryder *Fore-ning* eller *Fo-rening* end *For-ening,* — ja, man er saa fastgroet i denne Regel, at hvis man her fik *For-andring,* vilde man komme aldeles ud af Koncepterne.

Forskelligt.

Forening for Boghaandværk har fra *Plon* samt fra Hr. *Dr. Busse,* Direktør for Reichsdruckerei i Berlin modtaget en Del Værker som Gaver, navnlig er sidstnævntes to Bind: »*Randeinfassungen, Initialen für den Buchdruck*« og »*Druckschriften des 15. bis 18. Jahrhundert*« meget værdifuld. Foreningen har endvidere indkøbt nogle mindre franske Værker hos *Quantin* og Bogbinderne er blevet betænkt med en nydelig indbunden Bog fra *Marius Michel;* de fleste vil blive omtalt i vor Artikel »De grafiske Fag paa Udstillingen« i næste Nummer og Foreningen fremlægger dem paa sit første Vintermøde, Søndag den 21. Oktober. Man vil paa dette Møde foranstalte en Udstilling af ældre og moderne Titler, medens Hr. *F. Hendriksen* vil holde det indledende Foredrag.

Bevægelse i Bergen. Fra den typ. Forenings Styrelse i Bergen modtog vi i Fredags telegrafisk Anmodning om *at forhindre al Tilgang til Bergen.* Denne Anmodning lader vi herved gaa videre til d'Hrr. Lokalforeningsformænd i Provinserne. Desværre ser vi os ude af Stand til at angive, hvad Striden drejer sig om.

Den typografiske Forening.

Ny Medlemmer.

Nicolaj Berg (udl. Januar 1886 hos Axel E. Aamodt; arb. samme Sted).

Oluf Nielsen (har været Medlem af »Ny typ. Foren.«) og *Julius Fetterlein* (udl. d. 6. Oktober hos Brødr. Hornum); begge arb. hos Brødr. Hornum.

Valdemar Larsen, Trykker (udlært d. 1. Oktober hos Kihl; arb. samme Sted).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Marius Mikkelsen (sidst arb. i Aarhus; »Aftenbl.«).

Joh. Chr. Schnabelrauch (sidst været paa Rejse; Rigsdagen).

Hans Jørgensen (sidst arb. i Aarhus; Kihls Bogtr.).

Max Wertefrongel, Skriftstøber (Medl. af U. V. D. B.; sidst arb. i Lund; Ferslew & Ko.).

Typografernes Sangforening.

Lørdag Kl. 10 indøves »Unge Gjenbyrds Liv«. En Liste af Interesse er fremlagt i Lokalet.

Styrelsen.

Typografisk Sportsklub.

Kricketspillet er forbi for i Aar. Fodboldtspil finder Sted hver Søndag Form. Kl. 9.

Generalforsamling afholdes Søndag d. 21. Oktbr. Kl. 10 Form. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalforeningsformænds Opmærksomhed henledes paa Indsendelsen af Juli Kvartals Regnskab, til hvis Aflæggelse ny Regnskabs-Beretninger vil være dem tilstillet fra Hovedbestyrelsen.

Kolding, d. 5. Oktbr. 1888. *Ulrik Petersen,*
Hovedkasserer.

I Nykøbing p. M. er *Fred. C. C. Lumbye* valgt til Lokalforeningsformand i Stedet for *P. C. F. Søndergaard,* der er bortrejst.

Grundet paa flere Forespørgsler til mig meddeles, at Regnskabet har været færdig fra mig og er tilsendt Revisorerne i Holbæk den 6. Septbr. *Joh. Lund,*
fhv. Hovedkasserer.

Ny Medlemmer.

Aarhus, »Folkebladet«, *Christian Christensen* (udl. 1. Oktbr. i »Aarhus Folkeblad«s Trykkeri).

Maribo, *H. E. V. Petersen* (udl. hos Dein i Maribo i forrige Maaned). Har bestaaet den i Lovene foreskrevne Svendeprøve.

Helsingør, *Carl Jørgensen* (udl. d. 1. Oktbr. hos Donatzky i Helsingør; arb. i »Helsingørs Dagblad«s Bogtrykkeri).

Nykøbing F., *Theodor Mortensen* (udl. i »Loll.-Falst. Stiftstid.« d. 1. Oktbr. 1888).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus, »Demokraten«, *Thorvald Carlsen* (sidst arb. i Københavnn).

Nykøbing M., *H. P. Hansen* (»Morsø Folkebl.«).

Ribe, *Ivan Hunderup* (sidst arb. i Odder).

Nykøbing F., *K. Kristiansen* (sidst arbejdet i Stubbekøbing; arb. i »Loll.-Falst. Stiftstid.«).

Maribo, *Rasmus Andersen* (sidst arb. i Stubbekøb.).

Do. *Jens Hansen* (sidst arb. i Københavnn).

Bortrejste Medlemmer.

Aarhus, *Hans Jørgensen* til København (arbejdsl.).
Do. *Karl Chr. Hein* til Randers (do.)
Ribe, *Chr. Sørensen* til Varde (do.)
Nykøbing M., *Poul C. F. Søndergaard.*

Udmeldt Medlem.

Aarhus, Bogtrykker *Laur. Bech.*

Arbejdsmarkedet.

En yngre Avis- og Akcidenssætter fra Jylland søger Plads straks. Billet mrkt. »24« bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præpareringe-Anstalt for gammel Masse.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

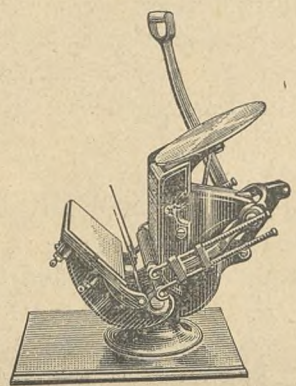
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

Repræsenteret ved:
Herr Alb. F. Michaelsen
Holbergsgade 16.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

„Buchdruckerstudien"
og **Uhr-Berloques** kan nu faas hos *Rud. Bøhm.*

En brugt Trædepresse
i god Stand ønskes til Købs. Billet mrkt. »Trædepresse« bedes sendt til Ekspeditionen.

Vennerne i Ringkøbing og Maribo bedes erindre Middelfart.

CHR. HOSTMANN
CELLE (HANNOVER)
Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 42
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 19. Oktbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De grafiske Fag paa Udstillingen.

(Sidste Artikel.)

Der er nu lukket og slukket for Herligheden; under Kanonsalut strøg de Dannebrog. De Folk, som har skreget sig hæse for det »nationale Foretagende«, kan nu hvile ud og samle Stemme til næste Forestilling. Men selv om denne claque nok saa meget har forstaaet sin Haandtering, kan man dog ikke nægte, at denne Udstilling i sine Resultater har været beskæmmende for dansk Industri paa de fleste Punkter; det var vel, naar alt kom til alt, kun paa Keramikens Omraade, at vi som Helhed hævdede vor Plads. Vi stod lige langt tilbage i Kunstsans og Teknik for Frankrig som for Tyskland. Og hvor skulde vi ogsaa have det fra? Kunst og Teknik har ikke sit Udspring af intet eller ved højere Inspirationer; slige Ting falder ikke ned som Dannebrog fra Himlen; nej, det er Produktet af det samfundsmæssige Arbejde, der foregaar gennem Generationer, og i den Henseende er Danmark kun sørgeligt langt tilbage.

Hvor usigelig fattigt var saaledes ikke dansk Bogtryk i Sammenligning med fransk og tysk! Gik man *Maison Quantin*'s righoldige Samling af Værker igennem, fik man Indtrykket af en kunstnerisk Forstaaelse af hele Maaden at udstyre Bøger paa, en simpel Noblesse i Udførelsen, en Stilfuldhed i alle Udstyrelsens Enkeltheder, som stod i en skærende Kontrast til danske Værkers Karakterløshed og Sjuskevornhed. Kun sjældent saa man i franske Værker saadanne Smagløsheder som Renæssance og ren Antikva blandet sammen, medens dette var Regel i danske Værker; medens Format, Skydning og Skriftstørrelse hyppigst i fransk Bogtryk smeltede sammen til en harmonisk Enhed, som frydede Øjet, manglede vi ogsaa her den Kunstsans, som netop i denne Henseende gør Udslaget.

De enkelte Værker stod ikke alle lige højt, mest fremragende var »*Voyage autour de ma chambre*«, »*la dame aux camélias*« samt Pragtværket »*la rénaissance en France*«. Vi fandt »*Dessins de décoration*« og »*Monuments de l'art antique*« stilfuld, men Trykningens stærke Præg skæmmede, hvilket ogsaa var Tilfældet med »*Hans Holbein*«, hvis udmærkede, karakteristiske Titel og øvrige pragtfulde Udstyrelse gjorde det til et Værk af høj Rang. Mønsterværdig saa vel i teknisk Henseende som i Udstyrelse var »*Titien*«; vi havde dog ved Kapitlerne foretrukket at samle Teksten noget mere; det gabende Hul, som de korte Linjer frembragte, klædte ikke. I »*Voyages de Gulliver*« og »*l'art japonais*« savnede man noget den minutiøse Stilfuldhed i Skriftvalget, som ellers var de øvrige Værker egen; i den sidstnævntes Titel grinede en Linje Egyptienne én i Møde imellem de storladne Renæssanceskrifter, og i »Voyages de Gulliver« var det den anvendte Mediæval Kursiv i Kapitlernes Indholdsfortegnelse til Antikvaskriften, der bragte det ellers med udsøgt Smag udstyrede Værk ud af Holdning. Selvfølgelig var der i de fleste Værker en Overflod af forskelligartede Billedreproduktioner i en Udførelse, som vel skal søge sin Lige, og trykt paa et Papir, som kun den fineste Luksus forlanger; og dog saa man det Særsyn, at man f. Eks. i et saadant Værk som »*l'Amerique du Nord*« paa flere Steder traf Pletter i Papiret. *E. Plon, Nourrit & Co.* glimrede ved sit Illustrationstryk; i »*la terre sainte*«, »*Leone Leoni*« osv. fængslede Motivernes sjælfulde Behandling, og i den japanske Roman »*Okama*« mødte man et Farvetryk, som var udviklet til Fuldkommenhed. Men i typografisk Henseende naaede man ikke højt. Tunge og klodsede Titelskrifter var det Typemateriale, man fortrinsvis arbejdede med, og det var egenlig kun i »*Benvenuto Cellini*« og »*les médailleurs italiens*« man mærkede et Pust fra den Verden, den franske Typografi med saa afgjort Held har gennempløjet.

Bogelskere, Bibliofiler og Venner af Boghaandværk har for en stor Del i Frankrig sét det forjættede Land, hvor Bogtrykket var drevet til størst Fuldkommenhed; man har paa dette som paa det øvrige kunstindustrielle Omraade i høj Grad sét ned paa Tyskland. Og dog er det uden Tvivl dette Land, som i hvert Fald for Bogtrykkets Vedkommende Fremtiden tilhører. Lad saa være, at man paa Omramnings- og Ornamentmaterialets Omraade har virket mere fordærvende end forædlende; de Brydninger, som paa dette Felt finder Sted, vil uden Tvivl en Gang med Tiden skabe et Materiale, hvor alt overlæsset og kunstfærdigt er forsvundet, medens

vi i Stedet for de udvandede og slikkede Former sikkert vil naa til kraftige og kærnefulde Gengivelser af saadanne Motiver, som under Bogtrykkerens Haand kan forme sig til et virkeligt stilfuldt Prydmateriale. Og sér man paa den dagligdags Udførelse af det egenlige Bogtryk, maa man vistnok ogsaa indrømme, at man i Almindelighed ikke staar tilbage for Frankrigs uden Tvivl for højt skattede Teknik. Først og fremmest samler Interessen sig om de ny Baner, man dristigt og energisk bryder. I denne Henseende fortjener navnlig Rigstrykkeriet i Berlin Omtale. De to Bind, man paa Udstillingen havde Lejlighed til at se, vidnede i tilstrækkelig Grad om, at man ikke ligger paa den lade Side. Det første Bind er udgivet 1884 og indeholder Rammer, Initialer og Friser, udkastede og skaarne i Trykkeriet; siden 1866 har den nuværende Direktør for Rigstrykkeriet, *Dr. Busse,* syslet med Udgivelsen af Værket. Med Undtagelse af en prægtig Renæssanceindfatning er imidlertid de fleste andre uden særlig Karakteristik, mest bestaaende af geometriske Figurer; blandt Initialerne og Friserne findes der derimod henrivende Ting. Mellem Udgivelsen af første og andet Bind ligger en udmærket Gengivelse af Tryk fra det 15.—18. Aarhundrede. Bogtrykkunstens mest ansete Navne møder: Gutenberg, Schöffer, Christoph Plantin, Aldus Manutius osv., lige som der ogsaa findes herlige Ting af gamle Lübecker-, Nürnberger- og Strassburger-Tryk. Det er fuldstændig korrekt, hvad Dr. Busse omtaler i Forordet, at denne Samling anskueliggør denne Periodes Bogtryk, og at vor Tid kan lære en stor Del heraf er ogsaa hævet over enhver Tvivl. Lige over for de forskellige Bestræbelser, som gaar ud paa at ville indføre gamle Dages Smag og Stil i Nutidens Boghaandværk, tages der ogsaa i Fortalen Standpunkt: ». . . . Og dog er der en ofte uanet Fylde af gennemtænkt Arbejde og en af den fineste Sans ledet Opfindelse for Haanden, som kun venter paa at blive gjort gældende paany for at kunne virke befrugtende og fremmende paa Nutidens Frembringelser. Men lige saa lidt som en blot *udvendig Efterligning* af det gamle betyder et virkeligt kunstnerisk Fremskridt, lige saa lidt vil paa den anden Side det typografiske Haandværk kunne undvære hine Kilder, fra hvilke saa mangen frisk Ansporen er at hente, samt Bekendtskabet med de gamle Bogtrykkeres Mønsterfrembringelser . . . .« I andet Bind af Randindfatninger osv. vises der saa, hvad der kan udrettes, naar man, byggende paa gamle Mønstre, søger at omforme dem i moderne Aand. Man træffer bl. a. en italiensk Renæssanceindfatning, i hvis vertikale Lister der findes et Stykke moderne Skriftstøberarbejde, som staar lige langt fra de gængse udpillede og slikne Former som fra den aandløse Efteraben af gamle Tiders Tryk; den horisontale Liste med sine gamle shawlsvingende Koristinder er lidt mishandlet. Og den Betydning, denne Indfatning har paa Omramningsmaterialets Omraade, har det paa en Haandpresse med 8-sidet Formcylinder trykte Blad til Dels paa Farvegivningens. I Stedet for den herskende Smags konditorsøde Farver er der paa dette Blad en Farveharmoni, som er rent ud vidunderlig dejlig. Fremragende er ogsaa det i gammeltysk Renæssance overordenlig virkningsfulde »Grossmächtigster Kaiser und König«; der er den rette Festivituas i hele Kompositionen. Illuminerede Initialer — ganske prægtigt udførte — og en stor Mængde ypperlige Friser danner Slutningen. — Hvad der paa Udstillingen fandtes af Heliogravurer var la crême de la crême.

Den Smule italiensk Bogtryk, der fandtes paa en støvet Hylde, var ubetydeligt; hovedsagelig hidrørte det fra *Dell'arte della Stampe* i Florens. Det var en temmelig haabløs Sammenblanding af fransk og tysk Smag, som ikke havde Krav paa nogen som helst Opmærksomhed.

Hr. Bøhms Gensvar.

1) Spørger man Hr. Bøhm: *naar* Den typ. F. har givet den socialistiske Retning sit Samtykke, svarer han: *stedse,* og spørger man: *hvorledes* da, svarer han: ligesom enhver anden faglig Forening, der virker for at skaffe Arbejderne bedre Livsvilkaar, *bevidst* eller *ubevidst.* Et *Samtykke,* givet ubevidst! — Og den Mand mener at kunne stemple en anden som konfus. — Saa meget staar da efter Hr. B.'s Svar og Gensvar fast, at ved nogen særlig Tilkendegivelse havde Den typ. Forening *ikke* givet den socialistiske Retning sit Samtykke, den Gang Hr. Bøhm udtalte sig som omtalt paa Generalforsamlingen. At faa dette klargjort var for mig Hovedsagen.

2) For at svare paa det, jeg *ikke* havde spurgt om, da det er selvindlysende for enhver almindelig indrettet Hjærne, *forvansker* Hr. B. Meningen af det, jeg skrev om det Selvmodsigende i »Socialisternes« Optræden over for Regeringen. Derved beviser han ganske vist noget om sig selv, men ikke noget i den omhandlede *Sag.* Jeg har nemlig ikke talt om »Socialistførernes« forskellige Stilling til forskellige Lovforslag; det vilde have været Vaas. Jeg har paavist det Selvmodsigende i, at de, der erklærer *al* Forhandling om Lovreformer med denne Regering for unyttig, alligevel gør et stort Numer af en Adresse om Reformer, som de vil forhandle om med denne samme Regering. Det er atter her Hr. B., der er konfus.

3) Hr. B. vil absolut have min Person dragen ind i denne Drøftelse. Paa dette Punkt skal han faa sin Vilje. — Hr. B. lever i »den lykkeligste Uvidenhed« (det er hørt!) om, hvad jeg har udrettet i andre Foreninger. Det er lykkeligt for ham og vedrører jo hverken den Sag, vi nu drøfter, eller dette Blads ærede Læsere. Men om min Virksomhed i *vor*

Forening burde han vide lidt. For blot at holde mig til den seneste Tid, — Hr. B. er naturligvis aller »lykkeligst« angaaende Fortiden, — saa har jeg min Part i: a) Indførelsen af det nuværende Opkrævningssystem, ved hvilken Bestyrelsen, som paa Generalforsamlingen erkendt af denne, først fik rigtigt Rede paa, hvor mange betalende Medlemmer der var i Foreningen; b) at vor Forening faar et større Tilskud til »Typ.-Tid.« af sin nuværende Medudgiver end tidligere; c) at Foreningen sparer en Del paa Redaktionsposten — især om dette sidste kunde man have ventet, at det ikke var Hr. B. ubevidst. Alt dette stammer jo næmlig fra det Udvalg, hvis Nedsættelse *jeg* fik gennemført trods Hr. B.'s ivrige Modstand. Den Gang forslog næmlig al Hr. B.'s Vind ikke til at puste mig bort.

Da Hr. Bøhm første Gang i mærkelig god Tro til »Avisen«s Hentydning omformede Bladets Spørgsmaal til en Sigtelse, der stod i stærk Modstrid mod det, han selv nogle Linjer foran havde skrevet om mig, næmlig at jeg endnu var den samme bestemte Modstander af »Socialisterne« som altid (det er en Fejltagelse, naar der stod: Socialismen), lod jeg det bero ved den mildest mulige Betegnelse. Da han nu imidlertid trods min Indsigelse har gentaget Sigtelsen og yderligere forklaret sig om den, vil jeg ikke undlade at udrive ham af hans lykkelige Uvidenhed paa dette Punkt ved at stemple den som det, den er: en fuldstændig ugrundet gemén Sigtelse, aabenbart beregnet paa at skade mig i dette Blads Læseres Omdømme, en Sigtelse, der fortjener alle Retsindiges Foragt, og som Hr. Bøhm vilde gøre klogt og rigtigt i snarest muligt at tage tilbage.

Den 10. Oktober 1888. *M. Lazarus.*

* * *

I mit første Svar til Hr. Lazarus fortalte jeg ham, *hvad jeg virkelig havde udtalt* paa hin Generalforsamling, og jeg paaviste, at de Udtalelser, som Referatet havde lagt mig i Munden, *ikke* var faldne i den gengivne Sammenhæng — dette kaldte Hr. Lazarus forrige Gang for »en Spalte Udenomspassiar«, ihvorvel Enhver maatte kunne sige sig selv, at han ved denne Betegnelse for en faktisk Rettelse optraadte som en almindelig Ignorant. I Dag kører han igen paa det samme — lad ham da have den Fornøjelse! Derimod gaar han aldeles lydløst hen over sin grundkomiske Paastand om, at det er *Egoisme*, naar en Mand fordrer det fulde Udbytte af sit Arbejde. Da jeg tillod mig at le ad en saadan absurd Paastand, kørte han frem med det grove Skyts og fyrede af med et saa smagfuldt Udtryk som »Ordskvalder«. *Den* Mand har Øvelse i at rede sig ud af vanskelige Situationer, i Særdeleshed da han med en jongløragtig Behændighed forstaar at kaste sig over en ganske underordnet Sag, som et Partis Taktik. Hr. Lazarus er for Tiden liberal Partimand — vel, er det ham saa aldeles ubekendt, at særligt *hans* Parti — eller Partier — har foretaget saa væsenlige taktiske »Bugtninger« og »Snoninger«, at intet Menneske for Øjeblikket véd, hvilket Standpunkt dette saakaldte »Parti« staar paa? Hr. L. vilde saaledes gøre klogest i, først og fremmest at feje for sin egen Dør, inden han søger Fejl hos andre Folk. Men det kan jo være, at det, der er en Fejl for det ene Parti, er en Dyd for det andet — i Hr. Lazarus Øjne!

Det er ganske vist nogle store Bedrifter, Hr. L. har udrettet i *den seneste Tid* (om Fortiden tier Sangerens Beskedenhed); det er kun kedeligt, at jeg ikke kan ansé Hr. M. L. som den Zevs, af hvis Hovede denne velskabte Athene lyslevende sprang ud; i hvert Tilfælde kan jeg forsikre ham om, at Styrelsen længe før ham har drøftet Indkasseringsspørgsmaalet, og m. H .t. det større Tilskud fra »Dansk typ. Forening« til Bladet er Hr. L. et Bytte for sin livlige Fantasi, thi denne Sag har hverken han eller det af ham fødte Udvalg formaaet at gennemføre; dette skyldtes næmlig helt andre Kræfter. Angaaende den Tilfredsstillelse, han udviser over for det Faktum, at Foreningens daværende daarlige økonomiske Vanskeligheder lod ham stille Forslag om at nedsætte Redaktørens Løn, skal jeg kun sige, at der hører en mere end almindelig Indbildskhed til at pynte sig med saadanne Lavrbær.

Den »gemene Sigtelse« har jeg aldeles Intet at at gøre med, den maa han gaa til »Avisen« med. Det nævnte Blad spurgte udtrykkeligt: »Hvor har vi Lazarus?« og dernæst: »kommer han tilbage til Højres rolige Havn?« Mener Hr. L. for øvrigt, at det kan være »Den typografiske Forening«s Medlemmer (der i stort Tal slutter sig til Socialismen) ligegyldigt, at han angriber det Parti, som disse hører til og at disse Angreb derefter tages til Indtægt af en vor Forening fjendtlig Avis? Jeg for min Del kan ganske vist være stolt af — paa Grund af Hr. L.'s mærkelige Artikel — at blive sparket af det nævnte Blad, men om Hr. L. kan være tjent med den ved denne Lejlighed indhøstede Ros, maa virkelig blive hans egen Sag at faa afgjort, lige som han ogsaa vilde gøre klogest i at adressere de stærke Ord et andet Sted hen, og det vil han maaske nok en Gang med Tiden gøre, naar han først faar opdaget, at hans velsignede Spørgelyst har ladet ham begaa en Fadæse!

Da en længere Diskussion om de af Hr. Lazarus rejste Spørgsmaal efter min Opfattelse ikke vilde føre til noget Resultat, har jeg herved udtalt mit sidste Ord i denne Sag. *Rud. Bøhm.*

Forskelligt.

En Strejke i Maribo. Vi har modtaget to omfangsrige Skrivelser fra Maribo om en der i Byen stedfunden Arbejdsnedlæggelse, men da man ikke har indhentet Red.-Udv.s Samtykke til at faa dem optaget her i Bladet, vil de blive sendt til Odense. Vi skal kun meddele, at Strejken har været hos Hr. *Wederkinch-Madsen* og er begrundet i, at han byder sine Arbejdere den flotte Løn af 15 Kr. om Ugen. Da Arbejderne ikke længere vilde arbejde for denne Løn, maatte de gøre Plads for andre, som nu faar 16 Kr.

FORENING · FOR · BOGHAANDVÆRK ·

holder Møde *Søndag d. 21. Kl. 12* i **Industriforeningens Foredragssal.**

Udstilling af ældre og nyere Bøger med særligt Hensyn til Titler. Indledning til event. Diskussion af *F. Hendriksen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 paabegyndes Indøvelsen af »Holger Danskes Sange« for Kor og Orkester. Sangere hertil kan endnu sættes paa Stemme. *Stemmebøger fra sidste Sangfest bedes absolut medtagne.*

Efteraars-Koncert Søndag d. 2. Decbr. i Blanchs Lokaler. *Styrelsen.*

Typografisk Sportsklub

afholder *Generalforsamling* Søndag d. 21. Oktbr. Form. Kl. 10 i Lille Kirkestræde Nr. 1, Stuen.

Dagsorden: 1. Klubbens Virksomhed. 2. Regnskabet. 3. Forslag angaaende Lovenes § 7. 4. Valg af Styrelse. 5. Diskussion. *Styrelsen.*

Regnskab.

Indtægt.

Kassebeholdning fra forrige Halvaar	Kr.	80.14
Indskud og Kontingent	»	80.50
Indvundne Restancer	»	1.00
Indkommen for Salget af 10 Billetter	»	2.50
	Kr.	164.14

Udgift.

Ved Stiftelsesfesten	Kr.	12.00
Diverse Redskaber	»	57.15
Provision og Budeløn	»	11.15
Porto, Tryksager m. m.	»	7.25
	Kr.	87.55
Kassebeholdning til næste Halvaar	Kr.	76.59

Medlemstallet d. 1/10 88: 45. *C. V. Nielsen.*

Revideret og befundet rigtigt
A. R. Andersen. *Vald. Brusen.*

Dansk typografisk Forening.

Nyt Medlem.

Kolding, *Fritz König* (Medlem af U. V. D. B.).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Kolding, *Povl Søndergaard* (sidst arbejdet i Nykøbing p. M.).

Kolding, *Theodor Skou* og *J. C. V. Lund.*

Horsens, *Andreas Hansen* (sidst arb. i Aarhus; Foghs Bogtr.).

Horsens, *J. Chr. Jensen* (sidst arb. i Randers; Arn. Jørgensens Bogtr.).

Stubbekøbing, *Karl Kristensen* (sidst været Militær; »Stubbekøbing Avis«).

Vejle, *M. Frederiksen* (sidst været Militær; »Vejle Amts Folkeblad«).

Bortrejste Medlemmer.

Kolding, *Arthur Schmidt* til Leipzig i Plads.

Skive, *Niels Carl Petersen* til Maribo.

Horsens, *Hans Hansen* til Aarhus.

Thisted, *Sophus Bardrum* (Thisted Amtsavis) og *Peder Solberg* (Thisted Amts-Tidende), begge til Aalborg, arbejdsløse.

Arbejdsmarkedet.

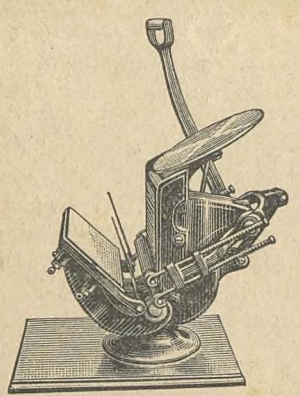
En dygtig **Værk- & Akcidenstrykker** søger Plads. Bogtrykker *A. E. Kihl,* Niels Hemmingsensgade, anviser.

ANNONCER

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

Københavh V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

I. O. G. T.

Hr. Typograf *Chr. Güth* lykønskes i Anledning af sit Bryllup i København d. 19. Oktober. *Flere Ordens-Brødre.*

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af
Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

En Del gode Typer,

saavel Brødskrifter som Titelskrifter, Indfatninger, Kvadrater, Blystege, Messinglinier etc., kan, paa Grund af Overgang til Pariserkegel og Højde, erholdes meget billigt til Købs ved Henvendelse til Brødr. *Backhausen* i Aarhus.

Vennerne i Ringkøbing og Maribo bedes erindre Middelfart.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 43
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 26. Oktbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De typografiske Ornamenter.

(Af *Emil Sørensen.*)

(Fortsat.)

Det har derfor ingen Betydning for de arkitektoniske Indfatningers Anvendelse i Typografien, at man ikke med disse formaar at fremstille en Arkitekturform, der endog blot tilnærmelsesvis har Lighed med nogen af de eksisterende antike eller moderne Bygningsstile, eftersom en virkelig Bygning og dermed selvfølgelig ogsaa en flad Gengivelse af en saadan meget godt kan være mønstergyldig uden at være i Overensstemmelse med en bestemt Stilart, men det er af største Betydning for Fagets Ornamentik, at de benyttede Grundformer ikke indeholder Forsyndelser i æstetisk Henseende. De forhaandenværende Indfatninger af denne Smagsretning er imidlertid saa rigelig forsynede med Skavanker i de enkelte Arkitekturleds indbyrdes proportionale Forhold og i den rette Fordeling af Lys og Skygge, at selv den intelligenteste Sætter er ude af Stand til at efterligne eller selv at komponere en arkitektonisk Omramning, der ikke enten helt eller delvist strider mod sund Fornuft. Saaledes som disse foreligger, er de hverken det ene eller det andet. De er for *meget* omdannede eller stiliserede til Brug for Typografien til at de Anvendelser, Sætteren formaar at give dem, i sin ydre Form bliver arkitektonisk rigtig, og de er for *lidt* omdannede til at Satsbillederne kan betragtes som ligefremme ornamentale Omramninger. Hele denne Retning er ikke blot uden Værd, den er ligefrem til Skade og Skam for Fagets Ornamenteringskunst, og kun i den Omstændighed, at Formsans og de nødvendige Forudsætninger til Forstaaelsen af, hvad der bør forlanges af et mønstergyldigt Ornament, er saa lidet udbredt blandt Fagets Udøvere, maa Grunden til disse Indfatningers store Udbredelse og Yndest søges.

Overførelsen af en Arkitekturform paa en glat Flade kan ske paa to Maader. Den kan enten fremtræde som en nøjagtig Gengivelse af et Legeme, der virker i Rummet, med fuldt Liniar- og Skyggeperspektiv, saaledes som dette vil vise sig for Beskueren fra et bestemt Iagttagelsesstandpunkt, og kaldes da *malerisk* opfattet, eller den kan gengives saaledes, at alle Formens Enkeltheder tænkes at befinde sig i samme Afstand fra Øjet, altsaa ikke perspektivisk set, og kaldes da *geometrisk* opfattet. I sidste Tilfælde kan den saaledes overførte Form baade behandles som en legemlig Genstand med lavt eller højt Relief og som et aldeles fladt Ornament.

Ornamenter, der tilsigter at give malerisk opfattede Arkitekturformer, findes ikke i Typografien, men fra Stregemanerstiden i Halvfjerdserne kan der fremtrækkes adskillige mere eller mindre naive Forsøg paa med Streger og Ornamenter at konstruere saadanne. Et fra et teknisk Standpunkt betragtet ypperligt Eksempel herpaa findes i »Archiv für Buchdruckerkunst«, XV. Bind, Bilag U. Det er en af den bekendte Satskunstner *M. A. Watzulick* i Altenburg komponeret Portal med to frit staaende Pilastre, i hvilken Linearperspektivet er saa godt gennemført, som det genstridige Stregemateriale tillader, medens Skyggeperspektivet af fuldt gyldige Grunde er helt udeladt.

De arkitektoniske Indfatninger er lige som de øvrige typografiske Ornamenter geometrisk opfattede og findes baade gengivne som rene Fladeornamenter og med et lavt Relief. De kan inddeles i tre Klasser, de rent arkitektoniske Elementer til Bygningsformernes ydre Skikkelse, lineare Figurer, og løbende og hængende Blad- og Blomstermotiver til de indre Fladers Udsmykning og endelig Gavl- og Gesimsprydelser og frie Endelser til Underbygningens Afslutning ned efter. Til den første Klasse hører Gavl- og Gesimsdele, profilerede Led, Tandsnit, Perlesnore og Søjle- og Pilastredele, til den anden bølgeformige Bladornamenter, Festons, Guirlander, Kassetter, og til den tredje Statuetter, Buster, Dyreskikkelser, Vaser, Urner, voluteformige Plantemotiver og de saa kaldte Tapper.

(Fortsættes.)

Grafisk Revu.

Paa den »Gyldendalske Boghandels Forlag« har Hr. *Emil Hannover* udgivet en Bog i 8° om *Antoine Watteau.* Trykt er den hos Forfatterens Broder Hr. M. A. Hannover, Indehaveren af J. Jørgensen & Ko.s Bogtrykkeri.

Der er fra Forlæggerens Side lagt an paa at give denne Bog en ikke almindelig Udstyrelse. Det angives, at der kun er trykt 500 numererede Eksemplarer paa

Velin, og den Omstændighed, at Bogens Forfatter er Bogtrykkerens Broder, giver Ret til at antage, at der fra dennes Side er gaaet med en mér end almindelig Forkærlighed til Opgaven og at urimelige Forfatterforlangender med forholdsvis Lethed har været til at besejre.

Ikke desto mindre er det opnaaede Resultat hverken Forlægger eller Bogtrykker til Ære.

Vore Forlæggere burde i det mindste have saa megen Sans for Bogtryk, at de bestemt forlangte samme Karakter og Stil ved de i et Værk forekommende forskellige Brødskrifter. Hvad sér vi nu i denne paa det fineste danske Forlag udkomne Bog, trykt i et af Københavns mest efterspurgte Værk- & Illustrationstrykkerier? Til Tekstskrift er en gammel forslidt Bourgeois Mediæval benyttet sammen med en engelsk Kursiv som Udhævelsesskrift. Billedernes Underskrifter er sat af Nonpareil Mediæval med engelsk Kursiv, og kun i Petitgraden raader Trykkeriet over en tilsvarende Mediæval Kursiv. Smaabagateller synes det at være, at der vrimler af læderede Bogstaver overalt lige fra Titel til Anmærkninger, lige som den udtjente Skrift umuliggør et egalt Tryk. Satsen er gennemgaaende god; dog savner man Omhyggelighed med Hensyn til Brydningerne; selv det flygtigste Gennemsyn burde have bemærket saadanne Brydninger som *uforligne-lig*, *Forkærlig-hed*, *Virksom-hed*, *Ornamen-tist*, *ud-søgt* og *ud-over*, de to sidste i to paa hinanden følgende Linjer osv. Formatet vilde nok have vundet ved at have én Linje mere paa Kolumnen, og en Kolumnetitel af en mindre Skrift havde heller ingen Skade gjort.

Forord og Titel er lige saa mishandlet. Det første er sat af en Mediæval Kursiv; til de forekommende Navne er anvendt Versalier — Kapitæler synes man ikke at kende. Læderede Bogstaver, spationeret Kursiv og den under Forordet anbragte Stenskrift kappes i lige Grad om at vansire. Titelen er en Sammenblanding af alt muligt: Mediæval, Lapidar og Egyptienne, og hverken Mellemslag eller Skriftstørrelse (f. Eks. Linjen »Hans Liv, hans Værker, hans Tid«) tilfredsstiller, lige som vi ogsaa tror at have truffet heldigere Eksempler paa det Jørgensenske Bogtrykkeris Illustrationstryk, men heri har ganske vist Forlæggeren en stor Del af Skylden, thi der burde uden Tvivl have været valgt et større Format, for at Billederne fuldt ud kunde komme til deres Ret.

Vi fremkommer ikke med denne Kritik for at være ubehagelige mod J. Jørgensen & Ko.; den er berettiget og i Sagens Interesse, fordi den foreliggende Bog er lagt an paa at være særlig nitid udstyret og den i saa Henseende er typisk paa, hvorledes danske Forlæggere og Bogtrykkere røgter deres Kald i det Herrens Aar 1888. Den viser i følelig Grad vore Forlæggeres Mangel paa Sans for de mest elementære Ting og godtgør endvidere, at Hovedparten af Skylden for dansk Boghaandværks lave Standpunkt ligger i vore Bogtrykkeriers utilladelig slette Ledelse.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

E. Jacobsen (tidl. Medlem, Sivertsens Bogtr.).

Ferdinand Berg (har været Medlem af »Ny typ. Forening«; Rigsdagen).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Unterstützungs-Verein Deutscher Buchdrucker.

De ærede Kolleger i Danmark anmodes om at være forsigtige ved Tilbud om Plads i Hertugdømmet Slesvig, da der atter er Tarifstridigheder i Vente, og før Modtagelsen af Arbejde at sætte sig i Forbindelse med mig, for at undgaa Ubehageligheder.

Med kollegial Hilsen

J. Chr. Heismann,
Kredsformand,
Jyrgensgaardefeld 5 a. Flensborg.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 pr. fortsættes Indøvelsen af »Holger Danskes Sange«. Besøg af Malmø Kolleger.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Som Svar paa en Skrivelse fra 3 Medlemmer af Maribo Lokalforening — hvilket Svar man har ønsket tilsendt »Typ.-Tid.« — angaaende en der i Byen foretaget Arbejdsnedlæggelse — tjener, at denne Sag er Hovedbestyrelsen uvedkommende.

Kolding, d. 21. Oktober 1888. P. H. V.
H. F. Rasmussen.

Ærede Kolleger i København eller Provinserne, som kunne meddele Oplysninger om Typograf *Niels Andersens* nuværende Opholdssted eller Adresse, bedes velvilligst indsende saadanne til undertegnede.

Hr. N. A., der, saa vidt vides, staar udenfor Organisationen, er hjemmehørende i Kallundborg og har i sin Tid arbejdet hos Hr. Falk Simonsen i København; senere var han ansat som Redaktions-Sekretær ved »Aalborg Folketidende«, og senest rejste han som Agitator for Afholdssagen.

Aalborg, d. 21. Oktober 1888. *N. P. Andersen,*
Stiftsbogtrykkeriet.

Ny Medlemmer.

Kolding, *Hans Skou* (udlært hos B. Møller i Kolding d. 18. Oktober 1888).

Nykøbing F. (»Folketidende«), *Hans Knudsen Korsbang* (Medlem af Norsk C. F. f. Bogtr.).

Varde, (»Ribe Amts Tidende«), *Harald Jørgensen* (udlært samme Sted d. 23. Oktober; har bestaaet den i Lovene foreskrevne Svendeprøve.)

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Maribo, *Niels Carl Petersen* (sidst arbejdet i Skive; atter bortrejst).

Maribo, *Rasmus Jensen* (sidst arbejdet i Nykøbing F.).
Do. *Anæus Nielsen* (sidst arbejdet i Aalborg).
Do. *Thorvald Carlsen* (sidst arbejdet i Aarhus).
Aarhus (»Jyllandsp.«), *Niels Peter Jørgensen* (sidst Militær i København).
Præstø (»A.-Av.« Bogtr.), *Emil Nielsen* (sidst arbejdet i Aarhus).
Aarhus (»Demokraten«), Trykker *Hans Chr. E. Hansen* (sidst arbejdet i Horsens).

Bortrejste Medlemmer.

Aalborg, *A. Nielsen* (Løgstør) til Københ. (arbejdsl.).
Aarhus, *Thorvald Carlsen* til Maribo.
Nykøbing F., *R. Jensen* til Maribo.
Aarhus, *Emil Nielsen* til Præstø.
Varde, *Chr. Stæhr* (arbejdsløs).
Do. *Leopold Eickhardt* (arbejdsløs).

Arbejdsmarkedet.

En yngre Typograf, som er øvet i saavel Akcidens- som Værk- og Avissætning, søger Plads om ca. 14 Dage. *J. Jacobsen,* Lauritz Bech's Bogtrykkeri, Aarhus.

En virkelig dygtig Illustrations-Trykker, der i flere Aar har været beskæftiget ved Illustrations- og Farvetrykning, og som for Tiden udelukkende har med Illustrations-Arbejde at gøre paa et af Københavns største Trykkerier, ønsker sig en anden Plads. Det bemærkes, at Prøver paa Illustrations- og Farvetryk kan fremlægges.
Billet mrkt. »Illustrations-Trykker« bedes indsendt til dette Blads Ekspedition.

En Typograf søger Plads straks enten som Akcidens-, Avissætter eller Ombryder. Billet mrkt »499 R.« bedes sendt til »Typ.-Tid.« i Løbet af 8 Dage.

Brevkasse.

Referatet fra »Forening for Boghaandværk« vil følge i næste Nr.

ANNONCER

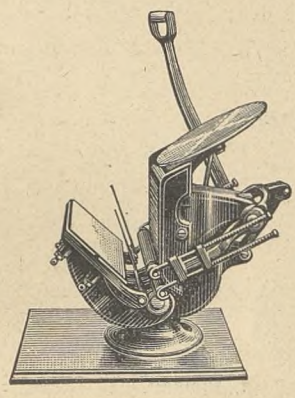
Wilhelm Wiegand, Dresden A.
Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse
garanteret fortrinligt Fabrikat.
Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

CHR. HOSTMANN
CELLE (HANNOVER)
Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.
Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

Repræsenteret ved:
Herr Alb. F. Michaelsen
Holbergsgade 16.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833
Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

En Visitkortpresse
ønskes til Købs samt mulig nogle Skrifter passende til Visit- og Adressekort. Billet med Pris mrkt. »T. R.« modtager »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

Bogtrykkeri
med tilhørende Maskiner og Inventarium er til Afstaaelse paa gunstige Vilkaar. Nærmere Oplysninger faas hos Prokurator J. Jørgensen, Nørregade 20.

„Buchdruckerstudien"
og **Uhr-Berloques** kan nu faas hos *Rud. Bøhm.*

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.
Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

Regnskab over „Dansk typografisk Forening"s Indtægter og Udgifter
fra 1ste Januar til 30te Juni 1888.

A. Lokalforeningerne.

Indtægt. **Udgift.**

Lokalforeningerne.	Medlemsbidrag. Jan. Kvartal	Medlemsbidrag. April Kvartal	Bidrag til Begravelseshjælp.	Andre Indtægter.	Modtaget af Hovedkassen.	Kassebeh. fra forrige Halvaar.	Tils. Indtægt i Halvaaret.	Sygeunderstøttelse. Jan. Kvart.	Sygeunderstøttelse. April Kvart.	Begravelseshjælp.	Arbejdsløshedsunderstøttelse.	Rejseunderstøttelse i. Jan. Kvart.	Rejseunderstøttelse i. April Kvart.	Andre Udgifter.	Indsendt til Hovedkassen.	Tilsammen Udgifter i Halvaaret.	Kassebeh. den 30te Juni.
	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Aalborg	142 80	132 80	51 »	4 »	335 »	30 »	695 60	40 25	108 75	300 »	42 »	15 50	13 90	8 40	151 80	680 60	15 »
Aarhus	262 40	278 »	103 »	13 20	60 »	15 »	731 60	14 »	29 75	» »	56 »	33 45	23 30	28 17	531 93	716 60	15 »
Assens	26 80	34 40	8 »	5 »	15 »	14 65	103 85	» »	7 »	» »	7 »	4 »	13 75	19 68	37 42	88 85	15 »
Faaborg	30 70	29 90	10 »	4 »	» »	15 86	90 46	» »	» »	» »	» »	1 60	12 55	1 14	60 17	75 46	15 »
Fredericia	26 »	34 »	12 »	2 »	» »	15 18	89 18	» »	» »	» »	» »	14 50	18 89	1 14	39 65	74 18	15 »
Helsingør	20 80	24 40	9 »	» »	» »	15 »	69 20	» »	» »	» »	» »	6 »	13 50	» 84	33 86	54 20	15 »
Hillerød	83 60	80 40	32 »	22 »	150 »	15 »	383 »	185 50	129 50	» »	9 »	10 »	15 39	3 8	15 53	368 »	15 »
Hjørring	58 80	79 20	28 »	18 40	» »	15 »	199 40	» »	» »	» »	» »	8 »	10 15	1 76	164 49	184 40	15 »
Holbæk	72 80	79 60	30 »	6 »	» »	15 »	203 40	» »	35 »	» »	7 »	17 60	11 60	4 80	112 40	188 40	15 »
Holstebro	36 40	36 80	14 »	2 »	» »	25 »	114 20	» »	» »	» »	» »	19 26	9 60	» 84	59 50	89 20	25 »
Horsens	90 80	94 80	39 »	2 »	» »	15 »	241 60	35 »	» »	» »	14 »	7 60	17 55	1 8	151 37	226 60	15 »
Kallundborg	41 60	41 60	16 »	» »	» »	15 »	114 20	» »	» »	» »	» »	16 70	11 20	» 80	70 50	99 20	15 »
Køge	50 40	43 60	17 »	5 »	» »	15 »	131 »	» »	» »	» »	» »	26 39	16 96	1 52	71 13	116 »	15 »
Kolding	170 80	162 »	62 »	4 »	» »	15 »	413 80	7 »	47 25	» »	14 »	12 5	14 87	4 13	299 50	398 80	15 »
Maribo	16 80	19 20	4 »	6 »	» »	12 40	58 40	» »	» »	» »	» »	10 36	3 20	» 70	30 »	44 26	14 14
Middelfart	41 60	43 60	16 »	2 »	» »	15 »	118 20	» »	22 75	» »	» »	19 73	11 40	1 44	47 88	103 20	15 »
Nakskov	36 40	38 »	15 »	7 »	» »	9 23	105 63	» »	» »	» »	» »	9 20	7 »	3 72	70 71	90 63	15 »
Næstved	83 20	83 20	32 »	2 »	» »	15 »	215 40	» »	7 »	» »	14 »	25 92	20 74	1 80	130 94	200 40	15 »
Nyborg	21 20	26 »	10 »	» »	» »	20 »	77 20	» »	» »	» »	» »	33 40	20 82	3 10	10 »	67 32	9 88
Nykøbing, F.	22 40	23 60	10 »	14 »	41 21	12 93	124 14	» »	15 75	» »	» »	18 76	9 4	» 84	64 75	109 14	15 »
Nykøbing, M.	26 »	26 40	8 »	2 »	» »	15 »	77 40	» »	» »	» »	» »	7 12	4 80	1 14	49 34	62 40	15 »
Odense	215 60	230 40	83 »	8 »	» »	18 44	555 44	35 »	26 25	» »	7 »	24 14	19 83	7 10	420 »	539 32	16 12
Præstø	28 32	20 80	8 »	» »	» »	17 65	74 77	» »	» »	» »	» »	10 80	» »	1 14	50 »	61 94	12 83
Randers	144 80	142 20	50 »	4 »	» »	22 59	363 59	29 75	» »	» »	» »	13 10	5 65	5 1	290 »	343 51	20 8
Ribe	15 60	15 60	6 »	» »	10 »	15 10	62 30	» »	» »	» »	» »	18 56	10 40	» 48	17 »	46 44	15 86
Ringkøbing	40 »	41 60	12 »	8 »	» »	15 »	116 60	» »	10 50	» »	» »	23 4	11 20	1 60	55 26	101 60	15 »
Ringsted	33 20	46 »	18 »	2 »	20 »	16 8	135 28	» »	36 75	» »	» »	18 34	14 95	2 10	48 14	120 28	15 »
Roskilde	39 60	36 »	14 »	» »	» »	15 »	104 60	» »	» »	» »	» »	26 44	19 40	5 99	37 77	89 60	15 »
Rudkøbing	32 40	27 60	6 »	» »	10 »	15 »	91 »	» »	» »	» »	» »	6 40	4 40	» 84	64 36	76 »	15 »
Silkeborg	10 40	14 »	4 »	2 »	15 »	4 66	50 6	» »	» »	» »	» »	10 40	6 35	» 64	4 42	21 81	28 25
Skanderborg	20 80	20 80	8 »	» »	» »	15 »	64 60	» »	» »	» »	» »	8 »	4 80	» 68	36 12	49 60	15 »
Skive	26 »	30 »	10 »	2 »	» »	21 53	89 53	24 50	» »	» »	» »	13 77	6 80	» 56	40 »	85 63	3 90
Slagelse	51 20	53 20	20 »	» »	400 »	19 15	543 55	89 25	» »	300 »	» »	19 28	21 60	2 22	96 20	528 55	15 »
Sorø	18 10	22 50	6 »	2 »	155 »	5 7	208 67	35 55	118 50	» »	14 »	11 95	8 10	» 80	6 »	194 90	13 77
Stege	15 20	20 40	10 »	20 »	» »	» »	65 60	» »	» »	» »	» »	» »	7 80	» 80	42 »	50 60	15 »
Stubbekøbing	21 60	15 60	6 »	» »	» »	17 59	60 79	10 50	» »	» »	» »	13 39	1 20	» 58	20 »	45 67	15 12
Svendborg	95 60	87 60	33 »	12 »	» »	15 »	243 20	8 75	» »	» »	11 »	12 26	16 60	1 12	179 »	228 73	14 47
Thisted	46 80	50 »	18 »	2 »	» »	15 »	131 80	» »	» »	» »	» »	14 10	9 »	» 90	92 80	116 80	15 »
Varde	40 80	42 »	18 »	2 »	» »	15 »	117 80	7 »	» »	» »	14 «	12 85	10 45	» 56	57 94	102 80	15 »
Vejle	46 80	48 »	16 »	4 »	» »	15 »	129 80	12 25	» »	» »	« «	6 40	12 20	2 »	81 95	114 80	15 »
Viborg	46 80	45 20	18 »	2 »	» »	15 »	127 »	» »	» »	» »	» »	13 15	7 60	1 8	90 17	112 »	15 »
	2351 92	2421 »	890 »	190 60	1211 21	628 11	7692 84	534 30	594 75	600 »	209 »	593 51	478 54	126 32	3932 »	7068 42	624 42

B. Hovedkassen.

Indtægt.	Kr.	Øre
Modtaget af den ophævede Hjælpeforening. 335.14 hvoraf udbetalt til et Medlems Efterladte i Odder 300.00	35	14
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	1966	99
Reservefond ved Udløbet af do.	1516	98
Bidrag fra Lokalforeningerne	3932	»
I Halvaaret godskrevne Renter i Følge Sparekassebog:		
af Kassebeholdningen	23	41
af Reservefonden	28	49
	7503	1

Udgift.	Kr.	Øre
Bidrag til Lokalforeningerne	1211	21
»Den typ. Forening« har fra 1/1 til 30/6 88 udbetalt til Medl. af »Dansk typ. Foren.« 310 Kr., medens omvendt sidstnævnte Forening i samme Tidsrum har udbetalt til førstnævnte Forening .... Kr. 94.40	215	60
Andel i Trykning af »Typ.-Tid.«	430	6
Tryksager	44	15
Bogbinderregning	3	75
Gage til Hovedbestyrelsens Formand	50	»
» » Kassereren	50	»
Andre Udgifter (Porto etc.)	30	18
Reservefond: Beholdning i Følge forrige Regnskab .... Kr. 1516.98		
Renter for Halvaaret indtil 31/3 88 .. - 28.49		
Henlagt i Halvaaret .... - 481.75		
	2027	22
Kassebeholdning i Hovedkassen d. 30. Juni 1888	3440	84
	7503	1

Aarhus, 6. Septbr. 1888.

Joh. Lund,
Kasserer.

At Kassebeholdning og Reservefond i Følge ovenstaaende Regnskab er til Stede bevidnes.
Aarhus, 22. Oktober 1888.

Harald Jensen. **Joh. Petersen.** **O. C. Bech.** **A. M. Nielsen.**

Ovenstaaende Regnskab er af undertegnede Revisorer gennemgaaet og befundet i Overensstemmelse med de os tilstillede Bilag.
Holbæk, 12. Oktober 1888. **Chr. M. Jacobsen.** **Martin Lund.**

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K. — København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 44	København, den 2. Novbr. 1888	XV. Aargang
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.		Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Forening for Boghaandværk.

Foreningen aabnede sin Vintersæson med et Møde Søndagen d. 21. Oktober.

Det viste, at vore Bogtrykkere eller Forlæggere just ikke omfatter dens Virksomhed med nogen synderlig varm Interesse. I den hovedsagelig af Arbejdere bestaaende Forsamling saås kun ganske enkelte Arbejdsgivere og Boghandlere. Det er jo muligt, at det var en Tilfældighed, men baade de foregaaende Møder og d'Hrr.'s bekendte Indolens giver os ikke Anledning til at tro, at dette Forhold vil forandres i den nærmeste Fremtid. Der havde været rig Anledning for vore Bogtrykkere til netop paa dette Møde at imødegaa de Anker, der fra forskellige Sider rettedes mod vore Bøgers Titler, men d'Hrr.'s Ansvarsfølelse er jo ikke i højere Grad udviklet, end at de mere anser det for noget, der ikke vedkommer dem.

Vi kunde derfor have ønsket, at Hr. *Hendriksen* i sit indledende Foredrag var gaaet noget skrappere til Værks. Skal man gøre sig noget Haab om at reformere, maa man hensynsløst trække det daarlige frem i det videst mulige Omfang, og vi tror ligeledes, at Debatten vilde have vundet, hvis Hr. Hendriksens Kritik havde været af større Rækkevidde, end Tilfældet var. Om det ene af de Punkter, der fremdroges, fremhævedes det i Diskussionen ganske rigtigt, at der i lang Tid var arbejdet i denne Retning her hjemme, og hvad det andet Punkt angaar, forekommer det os, at det havde været Indlederens Sag at bevise, hvad galt der var i de af ham omtalte tyske Regler.

Ikke desto mindre tror vi, at »Forening for Boghaandværk« er inde paa den rette Vej, naar den ogsaa i Fremtiden vil søge ved Diskussion at klargøre overfor Fagets Udøvere, hvad der tiltrænges. Om det end gaar smaat i Begyndelsen, bør man dog ikke derfor tabe Modet.

Referat.

F. Hendriksen: »Førend jeg gaar over til mit egenlige Æmne, skal jeg meddele Dem, at Foreningen har modtaget en Del Gaver; de mere betydelige er fra *Rigstrykkeriet i Berlin* og *Plon;* endvidere har Indkøbs-Udvalget købt nogle smaa Bøger hos *Quantin,* og Bogbinderne har vi betænkt med dette nydelige Bind fra *Michel.* I Industriforeningen har vi foreløbig faaet Husly, og man har endogsaa godhedsfuldt laant os et Skab til Opbevarelsen af vore Ejendomme.

Foreningen aabner med dette Møde sin Vinterkampagne. Bestyrelsen har tænkt sig at fortsætte med Udstillingerne og Foredragene. Der har været ført Klage over, at Udstillingerne i for høj Grad beskæftigede sig med det gamle; jeg skal dertil sige, at vi ikke ret vel kan faa for meget af det gamle, men vor Mening er for øvrigt hver anden Gang at bringe gammelt og hver anden Gang nyt.

Hensigten med dette Møde er ved en Diskussion at komme til Klarhed over, om der med Hensyn til Titelsats arbejdes efter visse bestemte Regler her hjemme, og hvis dette er Tilfældet, hvilke da disse er. De vil ligeledes af denne Udstilling sé, at der er strøbt hen til at vise Dem saa mange Titler som muligt fra de forskelligste Lande. Yderst til højre finder De den ældste Titelsats, og videre ligger spredt Eksempler paa svenske, franske, tyske, engelske og danske Titler. Som De f. Eks. vil se af denne Titel med Omramningen af Holbein, brugte man i Fortiden som Regel at fylde hele Rummet saa meget som muligt ud. Nu til Dags er dette ikke Tilfælde. Der findes to Retninger i Titelsats, som skiller sig skarpt fra hinanden, den germanske og den romanske. Denne sidste har den meget væsenlige Fordel kun at kende den ene Texttype. I Frankrig vælges gennemgaaende noget mindre Skrifter end i Tyskland, lige som man heller ikke kender til faste bestemte Regler. Det typografiske Selskab i Leipzig har jo saaledes opstillet en hel Række af Bestemmelser om Titelsats, den gamle Lære om det gyldne Snits Fortræffelighed danner Basis herfor. Et saadant System kendes aabenbart slet ikke i Frankrig; man arbejder her efter en Smags- og Skønhedsfølelse, som uden Tvivl er den rette Vej. Gaar man for Danmarks Vedkommende tilbage til den første Del af dette Aarhundrede, hvor Bogtrykkerkunsten var i størst Forfald, sér man i saadanne Titler, som jeg her ved Hr. O. C. Olsens Velvilje kan vise Dem nogle Prøver af, skrækkelige Ting, som kan faa Haarene til at rejse sig paa éns Hoved, og man har for saa vidt Grund til at glæde sig over, at der i Nutiden er sket en Forandring til det bedre. Det kunde interessere mig at høre af Fagmænd, som er her til Stede, om man her hjemme arbejder efter de

i Tyskland brugelige Regler; det kunde være ønskeligt, om Forlæggere og Bogtrykkere enedes om saadanne Regler, hvis de overhovedet kan gennemføres. Langt tilbage er vi. Vi har f. Eks. ikke den Ro og Enhed i Virkningen, som Franskmændene ved deres Brug af lutter Versalier opnaar; vore smaa og store Bogstaver vil altid forstyrre. Jeg har her »Sanct Hans Aften Spil«, som ellers er en af de bedre Titler, men se, hvorledes hele Virkningen gaar tabt ved Anvendelsen af den afskyelige Haleskrift. Her er en ældre Titel: »Abdallah«, trykt i det Græbeske Bogtrykkeri; den staar over de fleste nyere Ting; den nys udkomne Bog »Antoine Watteau« kan hverken taale Sammenligning med den eller sine franske Forbilleder. Alene et saadant Boghandlermærke som det Gyldendalske vil altid skade en Titels Udseende, men de fleste Boghandlere har heri ikke noget at lade hverandre høre; thi de nu brugelige er alle lige umulige. Det turde anbefales d'Hrr. Boghandlere for Fremtiden at lade disse udføre af Kunstnere; de har alt at vinde herved, intet at tabe.

Det vilde være ønskeligt, om den eventuelle Diskussion vilde dreje sig om de to bestemte Punkter: 1) om de fra Tysklands Side opstillede Regler overhovedet er fulgt herhjemme, og 2) om der ikke bør stræbes hen til det franske System i det mindste med Hensyn til Skriftlighed og Brugen af Versalier — i hvert Fald i Antikva-Værker af en alvorligere Karaktér.«

I den paafølgende korte Diskussion deltog *Carl Lassen*, som fremhævede Nødvendigheden af, at Bogtrykkerne stadigvæk anskaffede nyt Materiale, og tillige gjorde opmærksom paa, at Brugen af Versalierne for lang Tid siden var indført i danske Titler. Efterat *Emil Sørensen* kort havde udviklet Betydningen af de af det typografiske Selskab i Leipzig opstillede Regler og *Martius Truelsen* og *F. Hendriksen* havde vekslet Bemærkninger, hævedes Mødet.

Arbejdsnedlæggelsen i Maribo.*)

Saa vidt jeg mindes, har der lige siden »Dansk typografisk Forening« stiftedes og indtil Dato ikke været et Ord i Bladet her fra Lolland, hvilket maaske har forundret flere af de ærede Kolleger, og Forundringen maa blive endnu større, naar de erfarer, at der i Søndags har fundet en *Arbejdsnedlæggelse* Sted i den fredelige lille By Maribo. I Egenskab af Lokalforeningsformand skal jeg kort og godt fremstille denne Sag for Læserne. Forhenværende Folkethingsmand Wederkinch-Madsen anlagde i Slutningen af forrige Maaned et Bogtrykkeri her i Byen og begyndte fra 1. Oktober Udgivelsen af et Dagblad under Titlen »Maribo Amtstidende«. Han engagerede 4 Typografer, af hvilke de 2 Sættere skulde have 15 Kr. ugenlig og Sætter-Trykkeren 16 Kr., men i Lørdags erklærede de alle tre, at saafremt de ikke *straks* fik en Lønningsforhøjelse, vilde de øjeblikkelig nedlægge Arbejdet, hvilket de ogsaa gjorde. Som en Følge heraf indvarslede jeg samtlige Kolleger og Principaler til en Generalforsamling, som kom til det Resultat, at »Skruen« var *ubeføjet*, og det tilladtes altsaa Hr. Madsen at fortsætte med de allerede arriverede nye Kræfter, som man ikke kunde ansé for »Skruebrækkere«. En af de tilstedeværende nye Mænd erklærede imidlertid, at han ikke vilde arbejde for 15 Kr., hvilket vandt Forsamlingens udelte Bifald, og Lønnen bestemtes da til 16 Kr. indtil 1. Januar 89. Sagen vil blive indanket for Hovedbestyrelsen. *H. P. Henrichsen.*

* * *

Den 1. Oktober begyndte Hr. Dr. Wederkinch-Madsen Udgivelsen af et nyt Blad i Maribo, og jeg engageredes i den Anledning af Hr. Madsen som Sætter-Trykker fra Midten af September Maaned. Begyndelseslønnen var lille, men da der lovedes Forhøjelse i Løbet af en Maaneds Tid, saa snart Foretagendet var kommen i Gang, modtog jeg Pladsen og tiltraadte den den 12. Septbr. Som Faktor var antaget Typograf L. V. Hansen med en Løn af 50 Kr. for den første Maaned — en misundelsesværdig Plads. Endvidere var der antaget 2 Sættere for en Løn af 15 Kr. ugenlig — ligeledes med Løfte om snarlig Forhøjelse.

Vi kom imidlertid snart paa det rene med, at Hr. Madsen ikke godvillig vilde forhøje Lønnen, selv om Forretningen gik nok saa godt, og da hver Mand daglig maatte levere ca. 320—350 Linjer paa 13 Cicero, dobbelt skudt, en stor Del endog med Skydelinjer, tykke og tynde, som man kunde faa dem, besluttede vi at forlange en Lønningsforhøjelse eller, hvis Hr. Madsen ikke gik ind herpaa, nedlægge Arbejdet. Vi henvendte os altsaa i den Anledning i Lørdags Aftes til Hr. Madsen og forestillede ham, at vi ikke kunde arbejde for den Løn vi fik og bad om Forhøjelse, da vi i modsat Fald vilde nedlægge Arbejdet. Hr. Madsen blev imidlertid som ude af sig selv, da han mærkede, at der var Fare for, at han maaske kunde blive tvungen til at betale os en ordenlig Løn for vort Arbejde, ja, han vilde ikke en Gang høre, hvor meget der var Tale om, og som en Følge deraf nedlagdes Arbejdet.

Faktoren, der ellers ved enhver Lejlighed raaber paa Kollegialitet og Sammenhold, modarbejdede vore berettigede Fordringer efter bedste Ævne; han rejste om Søndagen til Nykøbing, hvor der var en Mand ledig, og var heldig nok til at overtale denne Mand til at modtage Pladsen til 15 Kr.

Hr. Madsen bebrejdede os i Lørdags Aftes, at vi havde villet overrumple ham, men jeg skal her indskyde den Bemærkning, at der allerede Lørdag Aften i flere Blade var averteret efter Mandskab, som kunde faa Arbejde *straks*, saa at naar Hr. Madsen havde sikret sig nye Folk, havde vi været færdige uden nogen Opsigelse.

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Mandag Aften afholdtes efter Indbydelse af Lokalformanden en Generalforsamling for at faa afgjort, hvor vidt Arbejdsnedlæggelsen var berettiget eller ikke. Ved denne Lejlighed fremkom Hr. Madsen og Faktoren med den Paastand, at vi alle tre skulde være indgaaede paa at arbejde for den tilbudte Løn i 2 à 3 Maaneder — en Paastand som fuldstændig er greben ud af Luften, men som ikke desto mindre ved Afstemningen om, hvorvidt Nedlæggelsen var berettiget eller ikke, af Lokalforeningen blev tagen som gyldig Grund til at erklære Arbejdsnedlæggelsen for uberettiget.

Formanden havde umiddelbart før Afstemningen udtalt, at det var en altfor lille Betaling, Hr. Madsen havde tilbudt os, og at det var sørgeligt, at der var Typografer, der vilde arbejde for en saa ussel Løn. Naar man tager denne Udtalelse i Betragtning, tror jeg ikke, at mange vil kunne forstaa Afstemningen, det ene Øjeblik erklæres Lønnen for altfor lille, og det næste Øjeblik generer man sig ikke for at slaa en Streg over denne Erklæring og ved Afstemningen erklære vore Fordringer for uberettigede.

Maribo, d. 16. Oktober 1888. *Andr. Olsen.*

Efter at ovenstaaende var skrevet, har jeg gennem en Kollega faaet Meddelelse om, at Hr. W.-M. atter har maattet skifte Folk, denne Gang dog kun én Mand, samt at Sætterne nu har faaet Beregning, hvorved de ugenlig tjener ca. 20 Kr. At Beregningen ikke er høj, er klart, men Personalet faar dog nu en antagelig Betaling for det samme Arbejde, som de før maatte gøre for Spotpris. *D. S.*

Forholdene i Bergen.

Af et Privatbrev fra Formanden for Bergens typografiske Forening fremsætter vi følgende:

Det er mig en Fornøjelse at hilse Dem og takke for de behagelige Timer, jeg tilbragte i Deres Forening under mit altfor korte Ophold i København. Men samtidig maa jeg faa Lov at bede om Undskyldning for, at jeg ikke fik Tid at aflægge Dem min skyldige Visit; De vil vist indrømme, at naar man i saa faa Dage skal »springe« gennem København, er Minuterne kostbare, og min gamle Ven P. vidste ogsaa at udnytte disse for mig paa en lige saa behagelig som nyttig Maade. Om De vilde være saa snil at hilse de ærede københavnske Kolleger fra vor Afdeling, var det meget bra. Deres Hilsen har jeg bragt og som Svar paa denne blev »Længe leve Københavns Forening« levende hurraet.

Hvorledes vore Bestræbelser vil falde ud eller hvor stor Rækkevidde disse vil have, har vi endnu ikke noget Begreb om, men Meningen er at hæve Lønningen til det gamle, 20 Kr., for alle dem, der nu ikke har mere end 18 og at Schusterne ikke taales til Arbejdskammerater. Derfor er allerede Beslutning taget for, at ingen kan tage Engagement herefter under 20 Kr.

Vi har den Formening, at vi ikke formaar at gennemføre dette i kortere Tid end en 2 à 3 Maaneder, paa Grund af at der er saa mange, som har 3 Maaneders Opsigelse, hvorfor De anmodes om at fraraade Tilgang til os førend vi siger fra.

Vi har den fulde Forvisning, at Danmarks Typografer hylder den samme Tanke som vi med Hensyn til Kampen for vore Interesser, og at dersom det skulde vise sig, at vi ikke formaaede at overkomme Arbejdet alene, de da vil vise dette. Om det virkelig kommer til Arbejdsnedlæggelse, er det endnu for tidlig at have nogen Mening om, men for os er det absolut nødvendigt, at der ikke kommer flere Typografer, og allermindst »Schustere«.

I Møde Lørdag den 20de Oktober, hvor omtrent samtlige Foreningens Medlemmer var til Stede, vedtoges bl. a. enstemmig følgende Beslutninger:

»De Medlemmer, der nu arbejder for 18 Kr. om Ugen, paalægges det inden Oktober Maaneds Udgang at søge denne Løn forhøjet til 20 Kr. I det Tilfælde at dette ikke kan opnaas inden nævnte Tid, paalægges det baade dem, der har 14 Dages Opsigelse og dem, der har 3 Maaneder, at opsige deres Pladser fra 1ste November, uanset Lønnens Størrelse.

Saasnart der engageres Ikke-Foreningsmedlemmer i et af de herværende Trykkerier, maa samtlige Medlemmer paa vedkommende Trykkeri opsige deres Pladser.« *P. Olsen,*
f. T. Formand i »Bergens Bogtrykkerf.«.

Generalforsamling.

Typografernes Sportsklub afholdt Generalforsamling Søndag den 21. Oktober. Til Dirigent valgtes *Herman Olsen.*

1. Formanden, *Bjerregaard,* aflagde Beretning om Klubbens Virksomhed i det forløbne Halvaar. Besøget paa Fælleden havde været jævnt godt, særlig naar der saas hen til at de ekstraordinære Forhold først paa Sommeren havde hindret mange. Der har været afholdt 5 Kricket-Kampe med fremmede Klubber, kun én kunde noteres som Sejr, men da det var den sidst afholdte, kunde den maaske ansés for et Varsel om bedre Resultater for Fremtiden.
2. Kassereren, *C. V. Nielsen,* fremlagde Regnskabet, der énstemmig godkendtes.
3. Forslag til Forandring af Lovenes § 7. Efter en kort Diskussion vedtoges at give § 7 følgende Affattelse: »Angaaende Præmie- eller Konkurrencespil med andre Foreninger tager Styrelsen Beslutning«.
4. Valg af Styrelse. *Herman Olsen, Helmig* og *Bjerregaard* afgik efter Tur. Genvalgte bleve: *Herman Olsen* og *Bjerregaard.* I Stedet for Helmig, der ikke kunde modtage Genvalg, valgtes *A. R. Andersen.* Til Revisorer valgtes *Hammer* og *C. Nielsen.*

5. Diskussion. *C. Nielsen* anbefalede i et længere Foredrag Gymnastik om Vinteren, Boldtspillets døde Aarstid. *Herman Olsen, Smith* o. fl. oplyste, at man i Fjor meget energisk havde søgt at realisere denne Tanke, men havde maattet resignere, da foruden Pengespørgsmaalet adskillige andre Hindringer lagde sig paa tværs. Da Forsamlingen imidlertid var enig om det ønskelige i at have Gymnastik om Vinteren og C. Nielsen endnu troede, at det kunde lade sig arrangere, fik han Mandat til at virke i denne Retning.

Til Slut vedtoges enstemmig Kontingentfrihed i Decbr., Januar og Februar.

Paa et kort efter afholdt Bestyrelsesmøde valgtes *A. R. Andersen* til Klubbens Formand i det kommende Aar.

Georg Smith.

Forskelligt.

Dødsfald. I Tirsdags Formiddag afgik Typograf *Lauritz Larsen* ved Døden i en Alder af ca. 70 Aar. Han passede sit Arbejde indtil i Fredags sidste Uge, da han om Formiddagen blev overfaldet af et Ildebefindende og maatte forlade Trykkeriet. Den Afdøde, der var født i Norge, har arbejdet i det Trierske Bogtrykkeri i ca. 40 Aar. Begravelsen vil efter al Sandsynlighed finde Sted paa Søndag.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Carl Johan Johnson (S. L. Møllers Bogtrykkeri).

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10: Sammensang paa Programmet til Koncerten hos Blanch 2. Decbr.

Styrelsen.

Typografisk Sportsklub.

Da der om ganske kort Tid agtes afholdt en Fodboldtkamp paa Fælleden, anmoder vi d'Hrr. Medlemmer om endelig at møde hver Søndag Formiddag for at blive rigtig træneret til Kampen. Redskaberne vil være opstillede hver Søndag Formiddag Kl. 9½.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Holbæk (»Holbæk Posten«), *M. Chr. Jacobsen,* (sidst Militær).

Skive (»Skive Avis«), *A. Jensen* (sidst Militær).

Bortrejste Medlemmer.

Næstved, *Joh. G. Lindstrøm* til Nykøbing F. (arbejdsløs).

Skive, *A. Juul Sørensen* (arbejdsløs).

Slagelse, *Ferd. Otto Hansen* til Sorø (arbejdsløs).

Udslettet.

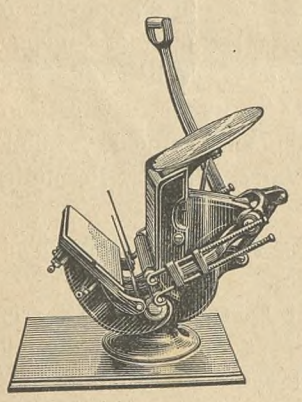
Nyborg, *Hans J. Nielsen,* paa Grund af Restance.

ANNONCER

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

Bogtrykkeri

med tilhørende Maskiner og Inventarium er til Afstaaelse paa gunstige Vilkaar. Nærmere Oplysninger faas hos Prokurator J. Jørgensen, Nørregade 20.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

Wilhelm Woellmer's

Skriftstøberi

Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

Hugo Friebel & Co.

Reudnitz—Leipzig.

Eneste Fabrik for Messingskrifter, støbte i **et** Stykke.

Repræsentant for Danmark:

Just Warburg.

København K.

Redaktør: *Rud. Bøhm,* Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen,* Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg,* store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 45
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 9. Novbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De typografiske Ornamenter.

(Af *Emil Sørensen.*)

(Fortsat.)

Af de her kendte arkitektoniske Indfatninger er Klinkhardts »Germania« den eneste, som aabenbarer en alvorlig Stræben efter at skaffe Akcidenssætteren et Ornamenteringsmateriale, i hvis proportionale Forhold der ikke er saa store Spring, at dennes Efterligninger af Arkitekturformer altid vil vise iøjnefaldende Mangler i Enkelthedernes indbyrdes Størrelse. Saa vidt man kan dømme uden at have haft Lejlighed til praktisk at prøve denne Indfatning, er Bygningsmaterialet saa rigeligt til Stede i flere Størrelser, at Sætteren vil være i Stand til dermed at forbinde alle en Arkitekturforms enkelte Dele til et sammenhængende og i sin ydre Skikkelse nogenlunde arkitektonisk rigtigt Hele, men det har kostet 413 Figurer at naa dette Resultat, og de gjorte Anstrængelser formaar alligevel ikke i andre Henseender at løse Spørgsmaalet om de arkitektoniske Ornamenters Berettigelse i Typografien.

Schelter & Gieseckes »Akanthea« har kun 187 Figurer, men til Trods for, at dette ikke kan kaldes noget ringe Antal, er Indfatningen aldeles ubrugelig til arkitektonisk Sats. I en Arkitekturform skal f. Eks. ikke alene Søjlernes Højde, men ogsaa deres Diameter staa i et bestemt Forhold til Overbygningens og de paa denne anbragte figurale eller ornamentale Prydelsers Tyngde. Hvorledes skal en Sætter imidlertid kunne skaffe et saadant Forhold til Veje med tre profilerede Led, ét paa Nonpareil og to paa Cicero Kegel — de to sidste hører endda ikke med til selve Indfatningen, men maa anskaffes særskilt — og ét Tandsnit, til tre forskellige Størrelser Søjler og Pilastre? De nævnte Gesimsdele passer nogenlunde til det store Pilastermotiv, men hvorledes skal Sætteren kunne fremstille en arkitektonisk Omramning, der svarer til de to Søjlemotivers Dimensioner, naar han mangler alle til Kransgesimsen og Arkitraven hørende Led? En Forsvarer af denne Retning vil henvise til, at han kan hjælpe sig med Akcidensstreger, men disse er kun et tarveligt Surrogat, og Resultatet bliver i saa Tilfælde hverken i Overensstemmelse med den benyttede originale Arkitekturform eller med de øvrige Ornamenter.

Figurernes indbyrdes Proportionsforhold er imidlertid hverken den eneste eller mest betydende Indvending, der kan gøres mod disse Ornamenter. Den værste Mangel, som stiller alle andre fuldstændig i Skygge, er den ejendommelige Belysning af de enkelte Arkitekturdele, til hvilken der ikke findes noget Sidestykke i Naturen. Naar Lyset brydes ved at et uigennemsigtigt Legeme stiller sig i Vejen for dette, bliver kun den ene Side af Legemet belyst, medens den anden ligger i Skygge og denne ikke belyste Side kaster en efter dets større eller mindre Fremspringen fra den belyste Flade dybere eller svagere Slagskygge paa den fortsættende Flade. Men en Slagskygge er aldrig lige dyb over det hele; den belyste Flade, paa hvilken Slagskyggen hviler, kaster et Reflekslys tilbage i denne og bevirker derved, at Skyggen kun bliver dyb inde ved Legemet, men gradvis lyser ud mod Randen.

Hvis Fordelingen af Lys og Skygge skulde gennemføres paa samme Maade i Arkitekturmaterialet, som den optræder i Naturen, maatte hver enkelt Figurs Kærne og Kontur være saaledes skygget, at de givne Arkitekturformer lod sig fremstille af Ornamenter alene. Det er indlysende, at denne Skyggelægning er uigennemførlig, allerede af den Grund, at hvert enkelt Ornament i saa Fald kun kunde anvendes i en eneste Stilling, og Figurernes Antal derved vilde vokse saa stærkt, at deres Anskaffelse blev økonomisk uoverkommelig for Bogtrykkerne. Paa den anden Side vilde Ornamenterne miste en Del af deres strængt arkitektoniske Karakter, naar de fremstilledes uden Skyggelægning, altsaa som rene Fladeornamenter. For at komme ud over Vanskelighederne i denne Henseende, har man givet Ornamenterne et meget svagt Relief, der svarer til en 1 Punkt fed Streg — i »Germania« er det endnu svagere —, kun skygget Billedernes Kærne, og overladt det til Sætteren ved Hjælp af Streger at

frembringe de retlinede Konturskygger. Man er endvidere gaaet bort fra den almindeligst benyttede Belysning, ved hvilken man tænker sig Lyskilden liggende til venstre for oven, og ladet Ornamenterne fremtræde med en symmetrisk Skyggelægning, som om Lyset faldt forfra og fra oven ned paa Billedet. Ved denne Skyggelægning har man undgaaet at give to Slags Gesimsled, baade med og uden Konturskygge, og indskrænket Sætterens Skyggelægning af Konturen til Underkanterne af enkelte Ornamenter og til de af Streger alene konstruerede smaa Forbindelsesled. Ornamenterne har imidlertid ikke vundet ved denne besynderlige Belysning, der kun kan forekomme, naar Legemet er stillet op ad en Væg i et Rum, som alene faar Lys fra oven, først fordi det er temmelig meget forlangt, at Beskueren for at kunne forstaa og nyde et saadant typografisk Kunstværks fulde Skønhed altid maa tænke sig staaende i et Rum med Ovenlys, og dernæst fordi denne symmetriske Skyggelægning ikke er helt gennemført, thi netop i de Figurer, som Sætteren ikke kan undlade at bruge, Søjlerne og Pilastrene, er den almindeligst benyttede Belysning anvendt. Omstaaende Eksempel viser, hvorledes Sætterens Arbejde mod hans Vilje altid vil stride mod sund Fornuft. Kransgesimsen (2), Frisen (3), Arkitraven (4) og Kapitælet (5) er belyst forfra og fra oven, men Kroningsstykket (1) og Pilastret (6) paa den almindelige Maade fra venstre. Under hvilke Omstændigheder en saadan indviklet Belysning kan forekomme i Naturen, maa Arkitekterne om. (Fortsættes.)

Kollegialitet.

Undertegnede, der, efter at have været paa Rejse i ca. 2 Maaneder, blev antaget paa »Aftenbladets« Trykkeri for ca. 4 Uger siden, blev sidste Lørdag ikke lidet overrasket ved at modtage min Opsigelse med 8 Dages Varsel. Mine Arbejdskammerater kunde lige saa lidt som jeg fatte Grunden dertil; men samme Dags Aften blev vi oplyste derom. I den typografiske Forenings Lokale traf jeg næmlig en Hr. *Solberg* fra Trondhjem, der skulde være min Efterfølger. Paa min Forespørgsel om, hvorledes han havde faaet denne Plads, fortalte han mig, at han ved Henvendelse til en Søn af Folkethingsmand Berg og til denne samt endvidere til Redaktør Korsgaard, af sidst nævnte blev sendt til Valentin & Lund med Anmodning om Antagelse i Bladets Trykkeri. Ankommen hertil blev S., efter eget Udsagn, af Hr. Valentin gjort opmærksom paa, at skulde han antages, maatte V. først afskedige en Mand; dette anfægtede dog ikke Solberg, lige saa lidt som han tog Notits af, at han af en Kollega, til hvem han omtalte Sagen, blev gjort opmærksom paa det urigtige i at skyde en Mand ud for selv at faa Arbejde, tilmed da Solberg havde udtalt, at han vilde til Norge med det første, naar der bliver Arbejde ved Storthingets Sammentræden.

København, d. 3. Novbr. 1888. *Marius Mikkelsen.*

Literatur.

„Om Bogtryk og Korrekturlæsning. Udgivet paa Foranstaltning af den grafisk-tekniske Forening. Kristiania, forlagt af W. C. Fabritius & Sønner.«

Den foreliggende lille Bog er efter Udgiverens Udsagn »nærmest beregnet paa at skulle udvikle og lette Samarbejdet mellem Forfattere og Korrekturlæsere paa den ene Side og Bogtrykkerne, navnlig Sætterne, paa den anden og derigennem at vække Sansen for kunstmæssige Frembringelser paa dette Felt.« Ihvorvel den saaledes altsaa hovedsagelig nærmest skal henvende sig til Ikke-Fagmænd, vil den alligevel kunne gøre en temmelig betydelig Nytte ved ogsaa at blive læst af vore Kolleger, thi man kan med Rette kalde denne Bog en Haandbog *en miniature*, hvis enkelte Afdelinger er skrevet med en rigtig Forstaaelse af, hvad Faget kræver med Hensyn til den tekniske Udførelse af Arbejdet. Vi skal i saa Henseende kun henvise til Afsnit IV. Nogle almindelige Regler for Sætning, vedtagne af »Den grafisk-tekniske Forening«: A. Om Ordenes Deling. B. Om Interpunktionstegnene. C. Om forskellige Tegn. D. Regler for Sætning og Ombrækning. E. Betegnelser for metrisk Maal og Vægt. F. Talsats. — Naar man véd, hvilken mangelfuld Uddannelse der i Reglen bliver Lærlingene til Del, saa at de, naar de er bleven »Svend«, som oftest ikke har den fjærneste Anelse om Fagets mest elementære Regler, har man al Grund til at ønske, at ret mange af vore yngre Kolleger vil anskaffe sig denne lille Bog, som vistnok vil kunne faas igennem enhver Boghandel, og ligeledes vilde Principalerne indlægge sig nogen Fortjeneste ved at forære hver af deres Lærlinge et Eksemplar af denne. Prisen er kun 50 Øre.

Forskelligt.

Agitation. Under denne interessante Overskrift meddeler det sidste Nr. af »Ny typ. Tid.« den forbavsede Samtid, at der »agiteres skjult og ivrigt for at formaa vore Medlemmer til at vende »Ny typ. Foren.« Ryggen og gaa tilbage til den gamle Forening«. Med den sidste Tids sørgelige Familjebegivenheder i frisk Erindring, kan vi godt forstaa »Ny typ. Tid.«s kun slet dulgte Ærgrelse over det forholdsvis ikke ubetydelige Frafald, der har fundet Sted inden for »Ny typ. Forening«s Rækker. Men Aarsagen hertil er ikke nogen Agitation fra vor Side, men udelukkende den Maade, hvorpaa »Ny typ. Forening« har udviklet sig. Tror man maaske, at det skyldes en skjult og ivrig Agitation, at »Ny typ. Forening« har mistet en

af sine mest ansete Grundlæggere og hermed »Ny typ. Tidende« en af sine dygtigste Medarbejdere? — Det er overhovedet latterligt af Bladet at føre den »skjulte og ivrige Agitation« i Munden. Hvem har ivrigere end *Principaler* og *Faktorer* agiteret for »Ny typ. Forening«? Kommer der t. Eks. en Arbejdsløs til Bogtrykker *Lange* (Firma I. Cohen) og forhører sig om Arbejde, vil det første Spørgsmaal til ham *ikke* lyde: er De en dygtig Arbejder? — nej, det hedder: *er De sendt af Carl Lassen?* Den Stakkel, der ikke har den Lykke at rende med Carl Lassens Visitkort i Lommen, vil da ufejlbarligt faa det Svar: *ja, saa har vi ingen Arbejde til Dem!* Derfor forstaar vi ogsaa særdeles godt, til hvem denne Klynken er adresseret. Stakkels »Arbejderforening«, der skal ty til saadanne Midler!

25-Aars Jubilæum. Torsdag d. 1. Novbr. var det 25 Aar siden, at *A. Chr. Thorsen* havde udlært som Sætter og Trykker i Oluf Olufsens Bogtrykkeri i Aalborg. Han har i flere Aar været ansat her i Byen som »Avisens« Trykker, hvis Personale i Dagens Anledning overrakte ham en Gave og paa anden Maade fejrede Jubilæet.

Strejke i Kristiania. Som det fremgaar af omstaaende Bekendtgørelse fra den typogr. Forening i Kristiania, har denne blokeret Hviids Enkes Bogtrykkeri. Det er vel en Selvfølge, at ingen ærlig dansk Kollega reflekterer paa Tilbud om Plads fra nævnte Trykkeri — og Skruebrækkere har man ingen Brug for deroppe!

Den typografiske Forening.

Meddelelse fra Redaktions-Udvalget.

I Anledning af et fra Hr. M. Lazarus indsendt Svar paa Hr. Bøhms sidste Artikel, har Red.-Udv., som Følge af Foreningens en Gang indtagne Standpunkt, enstemmigt ansét det for hensigtsmæssigt, at Diskussionen Lazarus kontra Bøhm standses.

Ny Medlemmer.

Peder Solberg (Medl. af »Norsk Centralforening f. Bogtr.«, sidst arb. i Thisted; »Aftenbladets« Sætteri).

Eyvind Vikdahl (Medl. af »Norsk Centralforening f. Bogtr.«, Quist & Ko.).

Niels Chr. Nielsen (Medl. af »Den typ. Foren.«, sidst været paa Rejse; Bagges Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udlaan fra Bibliotheket standses foreløbig formedelst fornødent Eftersyn. Alle laante Bøger bedes tilbageleveret en af de første Mødeaftener. Mulktbestemmelsen reduceres i en kort Tid til højst 10 Øre pr. Bind, tilbageleveret senere end tilladt efter Reglerne.

Norsk Centralforening for Bogtrykkere.

Hviids Enkes („Morgenbladet"s) Trykkeri i Kristiania er blokeret. *Typ. Foren. i Kristiania.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 læres Lanzkys Aftensang. Derefter Korprøve. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

I Henhold til det i »Typ.-Tid.« af den afgaaede Hovedbestyrelse i Aarhus kundgjorte Regnskab meddeler jeg herved Kvittering for at have modtaget Hovedkassens Beløb 3440 Kr. 84 Øre og Reservefonden 2027 Kr. 22 Øre.

Kolding, d. 5. Novbr. 1888. *Ulrik Petersen,*
Hovedkasserer.

D'Hrr. Lokalforeningsformænd, som endnu resterer med Aflæggelse af Juli Kvartals Regnskab, gøres opmærksom paa, at Lørdag d. 10. Novbr. er yderste Tidsfrist (§ 21). *Ulrik Petersen.*

Ny Medlemmer.

Hjørring, *Chr. Simonsen Jensen* (udlært i Hjørring Amtstid.s Bogtrykkeri d. 1. Novbr. 1888).

Stubbekøbing, *H. J. Petersen* (udlært hos Slengerik i Stubbekøbing d. 1. Novbr. 1888).

Slagelse, *Jørgen Valdemar Clasen* (udlært i »Slagelseposten«s Bogtrykkeri d. 1. Novbr. 1888).

Køge, *Thorvald Oskar Jensen* (udlært hos Svarre Sørensen d. 1. Novbr. 1888).

Køge, *Marius Jørgensen* (udlært hos Do. d. 1. Novbr. 1888).

Aarhus, *Kristian Knudsen* (udlært hos Brødr. Backhausen d. 1. Novbr. 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Slagelse (»Sl.-P.«s Tr.), *Johan Georg Lindstrøm* (sidst arbejdet i Næstved).

Rudkøbing (»Øland.s Dagbl.«), *Chr. Madsen* (sidst Militær).

Aarhus (»Demokraten«), *Niels Carl Petersen* (sidst arbejdet i Skive).

Bortrejste Medlemmer.

Aalborg, *Thyge Frandsen* til Randers (arbejdsløs).

Aarhus, *E. Marott*, som Redaktør til Horsens.

Udmeldt Medlem.

Fredericia, *Th. Nielsen* (indtraadt i en anden Livsstilling).

Brevkasse.

L. J. Referatet fra Tr.-F. i næste Nr.

ANNONCER

D. Voigt & Co.

København K. Amagertorv 10.

Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.

Etableret 1870.

Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.

Repræsentanter for:

Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.

Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.

Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.

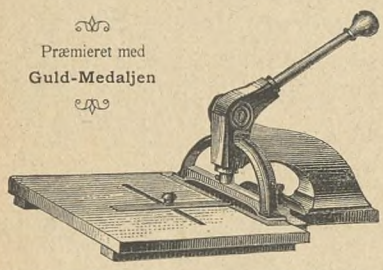
Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.

Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

Haand-Perforér-Maskine

Præmieret med

Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales

paa det bedste.

Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.

Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.

Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.

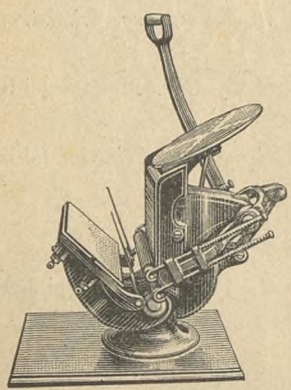
Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16

Ferd. Maurer & Co. Maskin-Fabrik.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

Repræsenteret ved:

Herr Alb. F. Michaelsen

Holbergsgade 16.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

Hugo Friebel & Co.

Reudnitz—Leipzig.

Eneste Fabrik for Messingskrifter,

støbte i **et** Stykke.

Repræsentant for Danmark:

Just Warburg.

København K.

JUST WARBURG

TOLDBODGADE 11

KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig

Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer

Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig

Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

CHR. HOSTMANN

CELLE (HANNOVER)

Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos

Adolph Wulff

Kongens Nytorv 6

København

Importør af Durable Valsemasse.

I 10 Aar bestaaet Prøven!

Overstabslæge og Fysikus

Dr. G. Schmidt's

Høre-Olie

helbreder hurtig og grundig temporær Døvhed, Øreflod, Stikken i Ørene, selv i de ældste og mest haardnakkede Tilfælde.

Den ubehagelige Øresusen, samt let Tunghørhed afhjælpes straks, hvilket bevises af tusinde Original-Attester.

Pris pr. Flaske med Brugsanvisning 3 Kr. 50 Øre.

Faas i de mest renommerede Apotheker.

I. C. Haubners Engelapothek i **Halle** a./S., hos Apotheker Marqardt, Loveapothek, Torvet, **Wien 1. General-Dépot** for **Slesvig, Holsten, Danmark, Sverig-Norge og Finland** hos Hr.

H. Ferd. Hansen,

Flensburg, Storegade 53.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 46
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 16. Novbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Brydninger.

I »Typograf-Tidende« Nr. 39 og 41 findes optaget en Artikel af en norsk Kollega, Hr. Mortensen, som gaar ud paa at bebrejde Sætterne, at de ikke forstaar at bryde Ordene i Sproget paa rette Maade.

Hr. M. anker bl. a. over, at Sætterne bryder Ord i det russiske Sprog paa en forkert Maade. F. Eks. *Jagunt-schin*, *Gort-schakoff* o. a. Men for at forlange, at Arbejderne skal kunne bryde Ordene i f. Eks. det russiske og græske Sprog rigtig, er det absolut nødvendigt, at de har Kendskab til disse Sprog, og dette er der vist ikke ret mange Arbejdere, der har.

Det kunde jo ganske vist være meget rart, om Typograferne var noget mere sprogkyndige end de er, men for at faa dette gennemført, maa man have gjort en hel Omvæltning i Skolevæsnet. Man maa have dette indrettet saaledes, at Sprog bliver gjort til Hovedfag i Skolerne, paa Bekostning af f. Eks. den megen Religion, der læres for Tiden, og som dog i særdeles mange Tilfælde kuldkastes ved Konfirmationen. Desuden maa man have ensartet Skoleundervisning for alle. Baade rige og fattige Børn maa kunne nyde godt af den Undervisning, der under de nuværende Forhold kun kommer dem tilgode, der er saaledes stillet i Samfundet, at de har Raad til at betale godt.

Man kan dog virkelig heller ikke forlange, at Arbejderne, der maa nøjes med de Kundskaber, de kan faa i Almueskolerne, skal kunne have noget Kendskab til fremmede Sprog, saaledes som Hr. M. i sin Artikel forlanger.

Den nulevende typografiske Generation kunde i denne Retning skaffe sig nogen Oplysning ved at der oprettedes Fagskoler med dette Formaal for Øje, og da »Forening for Boghaandværk« som bekendt har optaget denne Sag i sit Program, har man Grund til at haabe, at den i en ikke for fjærn Fremtid vil føre denne Tanke ud i Virkeligheden.

Med Hensyn til Skrive- og Brydningsmaaden af vort eget Sprog, kan det allerede være galt nok, idet dette skrives og brydes forskelligt af de forskellige Mennesker. I det Blad, med hvilket jeg har at gøre, brydes f. Eks. *theolog-iske*, *Frist-else*, *Bønd-erne*, *Prædik-anter* o. s. v., medens andre bryder disse Ord anderledes, nærmlig *theolo-giske*, *Fri-stelse*, *Bøn-derne*, *Prædi-kanter*. Paa den først anførte Maade kan der ogsaa undertiden indtræffe ganske morsomme Brydninger, idet f. Eks. Ordet Betalingen brydes *Betal-ingen*, hvilket jo, set gennem juridiske Briller, ser temmelig lovstridigt ud.

Da nu næsten enhver Forfatter her hjemme har sin egen Maade at skrive paa, er det let forstaaeligt, at Sætterne, der stadig maa trækkes med de mange forskellige »Maader«, undertiden kan blive uklare om enkelte tvetydige Ord, som kan forekomme i deres daglige Livsgærning.

Det, som man derfor først maa se at faa gennemført, er en ensartet Skrivemaade. Det kan virkelig ikke nytte noget, at der udgives »Retskrivningsregler«, som ingen bryder sig om at følge. Og desuden maa man skaffe den opvoksende Slægt en grundig Undervisning i Sprog; thi først naar man er naaet saa vidt fremad, kan man forlange af Arbejderne, at de skal kunne bryde Ordene i fremmede Sprog, saa vel som i Modersmaalet, paa rette Maade. *L. Jensen.*

Arbejdsnedlæggelsen i Maribo.

Angaaende denne har vi modtaget 3 Imødegaaelser paa Hr. A. Olsens Artikel i et foregaaende Nr. af »Typograf-Tidende«, men sér os kun i Stand til at gengive de to i dette Nr.

I.

Den Fremstilling Typograf Olsen giver af den omhandlede Arbejdsnedlæggelse er saa urigtig og vildledende som vel mulig. Hr. Olsen blev af mig paa egen Ansøgning i Avgust Maaned engageret som Sætter-Trykker fra 1. Oktober for en ugenlig Løn af 16 Kr. for det første Kvartal. Da der imidlertid skulde udgaa et Prøvenumer allerede den 15. Septbr., kom han til Maribo for at hjælpe til med at faa dette ud, og fra den 12. Septbr. hævede han saaledes 16 Kr. om Ugen, skønt der efter Prøvenumerets Trykning i Virkeligheden ikke var noget af Betydning for ham at bestille. Jeg fandt mig imidlertid heri som noget uundgaaeligt, naar jeg overhovedet vilde have et Prøvenumer ud saa længe før Kvartalets Begyndelse. De to andre Sættere, som sammen med Olsen nægtede at arbejde, blev ligeledes paa egen Begæring før Kvartalets Begyndelse antaget til 15 Kr. pr. Uge for det første Kvartal, og jeg kan tilføje, der var en halv

Snes Ansøgere om Plads til denne Pris. Her var altsaa ikke Tale om noget Brud paa Tro og Love fra min Side; det var ikke mig, der nægtede at betale den Løn, jeg var gaaet ind paa; men Faktum var, at ikke mere end 14 Dage var passeret af det nye Kvartal, førend disse tre Sættere pludselig brød deres mundtlige Kontrakt og forlangte ikke blot en Lønningsforhøjelse af 3 Kr. hver pr. Uge, men ogsaa — og det var det mest uantagelige — *3 Maaneders Opsigelse.* De nægtede ikke blot selv at arbejde til den af dem selv 14 Dage i Forvejen akcepterede Pris, men de vilde ogsaa forhindre andre fra at tage Arbejde. Deres Optræden var saa uforsvarlig, at selv min herværende Kollegas og Konkurrents Faktor og Typografer maatte erklære den for aldeles uberettiget. Naar Typograf Olsen skriver, at jeg havde »lovet Lønningsforhøjelse i Løbet af en Maaneds Tid, naar Foretagendet var kommen i Gang«, saa er dette i sig selv saa meningsløst, at enhver vil kunne forstaa, det er urigtigt; Foretagendet kunde jo næmlig i »Løbet af en Maaned« ikke ventes at blive stort bedre end det var ved Begyndelsen, og jeg kunde da lige saa godt straks have givet dem en højere Løn. Nej, Sandheden er, at de tre Typografer var engageret for et Kvartal til den nævnte Løn, men at de svigtede deres Løfter og troede ved en pludselig Arbejdsnedlæggelse at kunne bringe det nylig paabegyndte Foretagende saaledes i Knibe, at de kunde tvinge mig til næsten hvad som helst. Deres slette Planer slog imidlertid fejl — og enhver vil vist indrømme, at de fortjente at gøre det. Endnu skal jeg blot tilføje, at de 50 Kr., Faktor L. V. Hansen modtog i September, var ikke en Maanedsløn, men et Honorar for Opstillingen af Trykkeriet og Udgivelsen af et Prøvenumer; det hele varede kun ca. 8 Dage.

Maribo, d. 7. Novbr. 1888. *Wederkinch-Madsen.*

II.

Naar *A. Olsen* i forrige Nr. af »Typ.-Tid.« paastaar, at han var lovet Forhøjelse i Løbet af en Maaned, da er dette *en Usandhed.* Jeg var til Stede, da Olsen blev engageret, og jeg paastaar paa det bestemteste, at Olsen indgik paa at arbejde for en Løn af 16 Kr. ugenlig *de første 2—3 Maaneder.* Det er beklageligt for A. O., at han ikke nu kan huske, hvad der er sket for saa kort Tid siden. De to andre Strejkende, *Hansen* og *Andersen,* blev engageret paa samme Betingelser som A. O., — den førstnævnte modtog Pladsen paa Gennemrejse, og sidstnævnte har ved egenhændig Skrivelse indgaaet paa at arbejde for en Løn af 15 Kr. ugenlig. Hr. A. O. fortæller videre, at jeg efter bedste Ævne modarbejdede deres berettigede Fordringer. Jeg skal i den Anledning oplyse, at jeg paa Mødet her i Byen udtrykkelig betonede, at Lønnen var for lille, men tilføjede, at naar d'Hrr. var indgaaet paa at arbejde for en bestemt Løn i et vist Tidsrum, — jeg fastholder Rigtigheden heraf —, da var det uberettiget at paabegynde en Strejke 14 Dage efter at de havde tiltraadt Pladsen.

A. O.s Bemærkning om, at de maatte sætte 320—350 Linjer daglig, er ligeledes *Usandhed.* A. O. satte Føljetonen (ca. 225 L.) og trykte Bladet — de to andre Strejkende var sandelig ikke saa »raske« Folk, at de kunde præstere et sligt Linjeantal! At de maatte bruge »en stor Del« tykke og tynde Linjer, er ligeledes *Usandhed,* da der i Trykkeriet kun findes *2 Pund* tynde og do. tykke Linjer.

Det er beklageligt, at A. O. ikke kan forstaa Afstemningen her, selvfølgelig blev der ikke afstemt over Lønnen — der jo af alle Kolleger i Forvejen var erklæret for meget lav —, men der blev stemt over, om Maaden, hvorpaa Strejken var paabegyndt, var berettiget eller ej. Naturligvis er A. O. ikke glad over Udfaldet, men han faar finde sig i Skæbnen.

Det er rigtigt, at jeg engagerede en Typograf i Nykøbing, thi jeg var og er endnu af den Formening, at Folk, *som bryder et Løfte,* ikke kan komme i Betragtning ved en Arbejdsnedlæggelse — derfor blev jo ogsaa den saakaldte »Strejke« erklæret for *ubeføjet!*

Det er ligeledes rigtigt, at jeg var engageret med en Løn af 50 Kr. den første Maaned, men det tjener til Underretning for de, som ønsker at vide Besked om private Affærer, at jeg først tiltraadte Pladsen *den 6. September* — altsaa arbejdede jeg godt og vel 3 Uger for ovennævnte Sum. A. O. kan vel forøvrigt erindre, hvor meget Arbejde der var i den Tid. For at undgaa Misforstaaelse tjener, at jeg faar *foreløbig* 20 Kr. ugenlig.

Med disse Linier er jeg færdig. At indlade mig i en yderligere Diskussion med A. O., falder mig ikke ind — han har opført sig paa en saadan Maade her paa Trykkeriet, at det ikke en Gang egner sig til Omtale i et Blad.

L. V. Hansen,
Maribo Amtstidende.

Generalforsamling.

»*Den typ. Trykkerforening*« afholdt Søndag d. 4. Novbr. sin halvaarlige Generalforsamling. Til Dirigent valgtes *Viggo Hansen* og til Sekretær *L. Jensen.*

Sekretæren oplæste Forhandlingsprotokollen fra forrige Generalforsamling, hvilken enst. godkendtes. *Formanden* aflagde derpaa Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. Vi havde i Løbet af Sommeren ikke haft ret mange Arbejdsløse og han haabede, at ogsaa Vinteren, som er vor sløje Tid, vilde hengaa temmelig taalelig. Det Forslag, som blev stillet paa forrige Generalforsamling, og som gik ud paa at forhøje Sygehjælp og Kontingent, havde kun bevirket, at der var afgivet 72 Stemmer, og af disse har 52 stemt for og 20 imod Forslaget. Da dette imidlertid kun kunde blive til Lov, naar $^2/_3$ Dele af samtlige Medlemmer stemte derfor, var det saaledes forkastet. Efter udførlig at have omtalt Festen i Sommer gik Taleren over til at tale om de franske Arbejderes Besøg her, og han oplæste et Par Breve, som han havde modtaget henholdsvis fra *V. Breton*

og Trykkernes Forening »*Gutenberg Samfundet*« i Paris. Begge udtalte bl. a. Ønsket om, at Foreningen vilde sende en Repræsentant til Paris næste Aar. Efter at Taleren derpaa havde omtalt forskellige Foreningsanliggender, fremlagde Kassereren Regnskabet. Indtægten for Hovedkassen har været Kr. 550.50, Udgiften Kr. 313.13, Overskud Kr. 237.37. Kassebeholdningen den 1. Oktbr. var Kr. 3767.99. Indtægten for Sygehjælpskassen har været Kr. 144.70, Udgiften Kr. 82.81, hvorved Overskuddet blev Kr. 61.89. Kassebeholdningen den 1. Oktbr. var Kr. 747.79. Regnskabet godkendtes *enstemmig*.

2) Andragende fra Trykkerne *Witzansky* og *Teudt* samt Enkerne *Andersen, Paasche* og *Samuelsen* om maanedlig Understøttelse. *Hess* anbefalede de 4 første Ansøgere, hvorimod han vilde lade Medlemmerne selv afgøre, om Samuelsens Enke skulde have Hjælp, da hendes Mand kun i kort Tid havde betalt til Foreningen, og i adskillige Aar, skøndt han stod i en god Plads, havde holdt sig udenfor Foreningen. *Stapff*: Understøttelse til Enker bør ikke være en Naadessag. Vi maa støtte alle Enker efter Medlemmer. *Gundersen* foreslog at give Samuelsens Enke 12 Kr. for dette Halvaar; dette vedtoges enst. Ligeledes vedtoges det enst. at give de øvrige Ansøgere den sædvanlige Understøttelse.

3) Forslag af *J. C. Jensen:*

a) Ved et Medlems Død betaler hvert i Arbejde værende Medlem 1 Kr., som tilfalder den Afdødes Efterladte. Beløbet opkræves af Foreningens Bud senest 14 Dage efter Dødsfaldet.

b) Kassereren er bemyndiget til af Foreningens Kasse forskudsvis at udbetale 75 Kr. mod Forevisning af Dødsattest og mod behørig Kvittering.

J. C. Jensen motiverede sit Forslag. Vi manglede en Begravelseskasse og en saadan burde oprettes. Kassen skulde være et Led af Trykkerforeningen og derfor indordnes under denne. Enken maa have Pengene straks, hvorfor Kassereren maa have Bemyndigelse til at udbetale disse, indtil Opkrævningen iblandt Medlemmerne kan være bragt til Ende, hvilket maa være sket 2 Uger efter. Han anbefalede derpaa Forslaget til Medlemmernes Velvilje. *Formanden* sympatiserede med Forslaget, men ønskede, at det blev iværksat *privat* og saaledes ikke blev nogen Foreningssag. Taleren foreslog at nedsætte et Udvalg for at drøfte denne Sag, da der var saa meget at tage Hensyn til. *J. C. Jensen* havde ikke noget imod, at et Udvalg blev nedsat. *Steffensen* foreslog at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvilket enst. vedtoges. Følgende valgtes: *J. C. Jensen, Dahlqvist, Hess, Viggo Hansen* og *V. Steffensen*.

4) Valg til Styrelsen. Den forrige Styrelse genvalgtes. *L. J.*

Forskelligt.

Dødsfald. I Tirsdags afgik efter en lang Tids Sygeleje *Christian Mathiesen* ved Døden. Derved har »Den typografiske Forening« mistet et af sine mest trofaste Medlemmer og Standen overhovedet en af de bedste Kolleger. Hans udmærkede Dygtighed som Arbejder var parret med den desværre ikke almindelige Karaktérfasthed at forfølge sin Ret til de sidste Konsekvenser. — Begravelsen vil finde Sted Søndag Middag paa Vestre Kirkegaard (ang. Klokkeslettet se Aviserne). Vi haaber, at ret mange Kolleger vil ledsage ham til hans sidste Hvilested, lige som ogsaa Fanen vil være til Stede.

— I Torsdags forr. Uge døde Bogtrykker og Forlagsboghandler *F. V. Levison*. Den afdøde var Sekretær i »Forening af danske Bogtrykkere« samt Medlem af Voldgiftsretten, lige som han ogsaa i sin Tid var Medlem af Tarif-Kommissionen. Han begravedes i Onsdags. Fra et typografisk Arbejderstandpunkt véd vi ikke noget godt at referere om den Afdøde.

Bladjubilæum. Den 3. ds. fejrede »Søndags-Posten« Jubilæum, idet Bladet for 25 Aar siden stiftedes af afdøde Bogtrykker Carl Lund i Forening med ligeledes afdøde Journalist Carl Sørensen, der var Bladets første Redaktør. I Dagens Anledning var Trykkeriets Personale af Enkefru Lund indbudt til en Frokost, ved hvilken der blev udbragt Skaaler for Bladet, Fru Lund og Forretningen og drukket et Mindebæger for hendes afdøde Mand. Bladets Bude blev ligeledes i Dagens Anledning beværtede.

Den typografiske Forening.

Medlemmer, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Anders Julius Sørensen (sidst arbejdet i Skive, »Adresseavisen«).

Johan Harald Nielsen (Medl. af »Den typ. Foren.«, sidst arb. i Stavanger; Kihls Bogtrykkeri).

Typografernes Stiftelser.

Ved Dødsfald er en Fribolig bleven ledig. Ansøgninger om denne, ledsagede af Mand og Hustrus Døbeattest, kunne indtil Udgangen af November Maaned indgives til Bestyrelsen.

København i November 1888. *Bestyrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 præcis bedes alle 2den-Tenorerne møde. Derefter Koncertprøve. Af Hensyn til den nærliggende Koncert, der finder Sted Søndag d. 2. Decbr. hos Blanch, maa Koret være fuldtalligt.

Styrelsen.

Formandens Adresse er *udelukkende:* **Smedegade 3, 3. Sal, N.** De Rejsende ekspederes hver Efterm. fra Kl. 3½—4½.

Typografisk Sportsklub.

Medlemmerne bedes møde fuldtalligt paa Søndag, da der skal udtages Spillere til en Fodboldtkamp, som skal afholdes Søndag d. 25. Novbr. mellem Boldtklubben »Frems« Sekundahold. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Da Typograf *Chr. Ditlefsen*, Odense, er afgaaet ved Døden, vil d'Hrr. Lokalforeningsformænd have at foretage en Opkrævning af 1 Kr. pr. Medlem (Lovenes § 57), som bliver at indsende til Hovedkassen samtidig med Oktober Kvartals Regnskab.

Tilbagesendelsen af Afstemningslisterne bringes i d'Hrr. Lokalformænds Erindring.

Kolding, d. 8. Novbr. 1888. P. H. V.
H. F. Rasmussen.

Ny Medlemmer.

Viborg, *Joh. Chr. Willer* (Medlem af »Den typ. Forening«, Militær).

Nykøbing M., *Thøger Bertelsen* (udl. i »Morsø Avis«s Bogtrykkeri d. 1. Novbr. 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Viborg, *Anders Gottschalk* (sidst arb. i Odense, Backhausens Trykkeri).

Assens, *C. C. Hein* (arbejdsløs).

Bortrejste Medlemmer.

Assens, *Chr. Friis* til Odense (arbejdsløs).

Viborg, *Carl E. Fischer* (arbejdsløs).

Næstved, *Chr. Niemann* til Nykøbing F. (arbejdsl.).

Kolding, *Theodor Skou* (arbejdsløs).

Hjørring, *Fred. F. Jensen* til København.

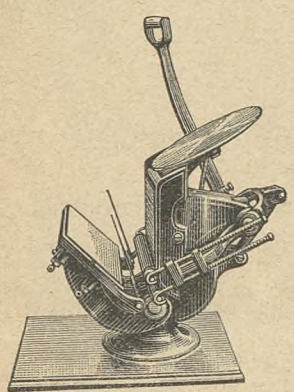
Holbæk, *Ernst Schlegel* (Medlem af »U. V. D. B.«, arbejdsløs).

Brevkasse.

Odense: Generalfors.-Referatet maa vente til næste Nr.

ANNONCER

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

I 10 Aar bestaaet Prøven!
Overstabslæge og Fysikus
Dr. G. Schmidt's
Høre-Olie
helbreder hurtig og grundig temporær Døvhed, Øreflod, Stikken i Ørene, selv i de ældste og mest haardnakkede Tilfælde.
Den ubehagelige Øresusen, samt let Tunghørhed afhjælpes straks, hvilket bevises af tusinde Original-Attester.
Pris pr. Flaske med Brugsanvisning 3 Kr. 50 Øre.
Faas i de mest renommerede Apotheker.
I. C. Haubners Engelapothek i **Halle** a./S., hos Apotheker Marqardt, Loveapothek, Torvet, **Wien 1. General-Dépot** for **Slesvig, Holsten, Danmark, Sverig-Norge og Finland** hos Hr.
H. Ferd. Hansen,
Flensburg, Storegade 53.

„Buchdruckerstudien"
og **Uhr-Berloques** kan nu faas hos *Rud. Bøhm.*

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833
Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

Hugo Friebel & Co.
Reudnitz—Leipzig.
Eneste Fabrik for Messingskrifter,
støbte i **et** Stykke.
Repræsentant for Danmark:
Just Warburg.
København K.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 47 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 23. Novbr. 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Arbejdsnedlæggelsen i Maribo.

Som Svar paa min meget ærede Kollegas Artikel i et foregaaende Nr. af »Typ.-Tid.« skal jeg ikke undlade at knytte et Par Bemærkninger, hvor nødig jeg end gør det, thi en Polemik mellem Kolleger kan jo aldrig bidrage til *Enighed,* og det er jo netop Enighed, der gør stærk, især naar det, som i dette Tilfælde, drejer sig om en vigtig Sag, ikke alene for de tre Herrer, som nedlagde Arbejdet, men for *samtlige* Typografer. Naar Hr. Olsen ikke kan forstaa, at jeg lige over for de tilstedeværende Principaler *stærkt* betonede, at det var sørgeligt, at Typografer maatte arbejde for 15—16 Kr. ugenlig, og jeg saa er med til at erklære Arbejdsnedlæggelsen for *ubeføjet,* da skal jeg kun hertil svare, at naar Generalforsamlingens Dom gik de Herrer imod, da var det ingenlunde fordi man fandt, at Lønnen var *høj nok,* men fordi man fandt, at det ikke sømmede sig paa den Maade at sætte Manden »Kniven for Struben«, hvad jeg forud havde sagt til Hr. Olsen og raadet dem til at give Hr. Madsen en Betænkningstid af mindst 8 Dage; var det sket, garanterer jeg for, at Sagen havde faaet et andet Udfald.

Den Dag, min Skrivelse blev afsendt, var jeg utilpas og havde ikke Tid til at renskrive mine Notitser, hvis Aarsag Hr. Hansen lovede at besørge det. Hvorvidt Hr. Hansen har tilladt sig at stryge Slutningen eller det ærede Redaktionsudvalg*) har fundet Ordene for stærke, ved jeg ikke, men det ved jeg, at jeg varmt *anbefalede* Arbejdsnedlæggerne til *alle* Principaler som dygtige Typografer og tilføjede, at jeg ikke troede Tiderne, trods den store Konkurrence, var bleven daarligere for Principalerne, end de var for ca. 12 Aar siden, og den Gang var Typografer søgte til nogle og tyve Kroner fast Ugeløn; denne Fordring stiller nu Norges Typografer, og ligesom andre Lande i sin Tid støttede os i Kampen for *vor* Eksistens, haaber jeg vi danske Kolleger vil staa Normændene bi. Jeg er en Hader af Arbejdsnedlæggelser, der i Reglen ende med materielle Tab og — jeg tør vel sige er moralsk skadelige; derfor var jeg imod Strejken i 1876 her i Landet, da jeg fandt, vi burde være bleven staaende ved de vundne Resultater; men jeg er heller ingen »Pertot« eller avtomatisk Nikkedukke, der tier til alt og vil at man skal tage tiltakke med alt og lukke Øjne og Øren; trods mine 60 Aar viger jeg ikke et Haarsbred fra, hvad jeg ansér for Ret, men spændes Buen for højt, kan jeg ikke være med, og maa paa det kraftigste *advare imod Arbejdsnedlæggelser* uden særlig gyldig Grund dertil. *H. P. Henrichsen.*

*) Forkortelserne er foretagne af os i København, da vi ikke kunde forsvare at optage Pladsen med en Del ikke til Sagen hørende Udtalelser. *Red. af »T.-T.«.*

Korrespondance.

Odense Lokalforening afholdt Generalforsamling d. 9. Novbr., hvor Regnskabet for Juli Kvartal fremlagdes og godkendtes. Det fremviste en Indtægt af 278 Kr. 12 Øre, mod en Udgift af 266 Kr. 15 Øre (derunder indbefattet 160 Kr., som indsendtes til Hovedkassen). Paa de af Hovedbestyrelsen stillede Ændringer til Lovene vedtoges det efter nogen Diskussion at svare bejaende. Den tredje Sag paa Dagsordenen angik *Carl Bergs* Optagelse i Foreningen. Sagen forholder sig i Korthed saaledes: Hr. Berg (der er udlært hos Thiele som Trykker 1877) modtog i September Plads i det Miloske Bogtrykkeri, og da han hidtil har arbejdet i København uden at være Medlem af den derværende gensidige Forening, formentes han, da Lovene ikke fastsætter Regler at følge i saadanne Tilfælde, at maatte kunne optages som Medlem med 2 Kr. i Indskud (§ 23 i Lovene). Da nu Lokalformanden ved Nytaarstid havde foretaget en lignende Indmeldelse, som senere udenfor Odense satte Sindene stærkt i Bevægelse, saa antog han det for rettest denne Gang at faa Hovedbestyrelsens Mening at vide. Dennes Svar var indløbet og gik ud paa, at Hovedbestyrelsen for Hr. Bergs Vedkommende *fraveg* Lovenes Bestemmelser og fordrede et Indskud af 20 Kr., Lægeattest angaaende Helbredstilstand, samt først erholde Ret til Understøttelse efter 26 Ugers Forløb. Da nu denne Passus i Lovenes § 23 (m. H. t. de 20 Kr.) kun har haft Gyldighed indtil 1. Januar 88, og kun overfor Typografer, der ved den Tid arbejdede indenfor Foreningens Omraade, saa ansaa den samlede Generalforsamling Hovedbestyrelsens Fordring for uberettiget, og vedtog derefter enstemmig, saafremt Hovedbestyrelsen ikke vilde frafalde sin afsagte Kendelse, at indanke Sagen for den i § 33 omtalte Kommission, hvis Sæde

i saa Fald bestemtes at være Randers. Derefter fremsatte *Ferd. Rasmussen* 3 forskellige Spørgsmaal til Diskussion, og var det hans Ønske at faa disse refereret i »Typ.-Tid.«, til Overvejelse for Hovedbestyrelsen og mulig Omtale i Foreningens Organ.

1. Sygehjælpen foreslaas forhøjet for de gifte Medlemmers Vedkommende, med 25 Øre daglig, altsaa til 14 Kr. ugenlig. Som Hjælpen nu er ordnet, kan den unge og ugifte ved Indlæggelse paa Sygehus komme lettest over sin Sygdom, og ved Økonomi endda faa et lille Beløb tilovers, medens det for Familjeforsørgerens Vedkommende altid vil stille sig saaledes, at han under sin Sygdom maa paadrage sig Gæld. En lille Forhøjelse af Sygehjælpen til det gifte Medlem vilde derfor sikkert af Alle hilses Velkommen, uden Forurettelse af nogen og uden at træde Kassens Tarv for nær.

2. Naar Udbetalingen af Begravelseshjælpen ordnedes saaledes, at den gifte, der efterlader sig Kone eller Børn, samt ethvert Medlem, der mindst i 10 Aar har svaret Kontingent til Kassen, ved sin Død fik 300 Kr., som opkrævedes ved 1 Kr. pr. Medlem, medens den unge og eventuelt Enkemænd uden Børn kun havde Ret til en standsmæssig Begravelse paa Foreningens Regning, uden Udskrivning og Ekstrakontingent, saa vilde derved opnaas en mere ligelig og retfærdig Ordning mellem at *yde* og at *nyde*.

3. Hovedbestyrelsens Opmærksomhed henledes paa Ønskeligheden af Oprettelsen af saakaldte »Stationer« i de større Lokalforeninger, hvorfra der ugenlig sendes Meddelelse til »Typ.-Tid.« om de Rejsendes Af- og Tilgang. Derved vilde særlig Arbejdsgiveren faa en let Oversigt over, hvor han skulde søge den Mand, han bedst havde Brug for, og helst vilde tage i Arbejde. Det kunde ogsaa have sin Betydning paa andre Omraader.

Sluttelig vedtog Forsamlingen, at Lokalforeningens nye og smukke Banner skulde ledsage vor Kollega, *Chr. Ditlefsen*, til Graven, ligesom det senere besluttedes, med stort Flertal, at deltage i det Fanetog, der paa Hs. Maj. Kongens Jubilæumsdag skulde drage gennem Odense Bys Gader.

Generalforsamlingen var overordenlig talrig besøgt og den livlige Deltagelse i Diskussionen om de forskellige Æmner viste paa en glædelig Maade den Interesse for Foreningen og dens Anliggender, som besjæler ethvert Medlem i den »døde« By. *A. T.*

Erklæring.

Da det fra forskellig Side er kommet mig for Øre, at der i den typografiske Verden gaar Rygter om, at jeg i Anledning af min Stedfader Chr. Mathiesens Sygdom og Død skulde have udtalt mig, »at det var efter Fortjeneste« eller »at han laa paa sine Gærninger« og desl. smukke Tirader, *vil jeg herved erklære alt saadant for Usandhed og Opdigtelser*, da jeg selvfølgelig aldrig har og ejheller vil udtale saadant Vaas, og **er det min Agt ad Rettens Vej at forfølge den eller de,** *som jeg maatte faa at vide der har brugt for mig ærekrænkende Udtalelser* angaaende mit Forhold til min Stedfader.

København, d. 19. Novbr. 1888. *Henrik Sundstrøm.*

Forskelligt.

Sangforeningen afholder, som det fremgaar af omstaaende Bekendtgørelse, sin Efteraarskoncert Søndag den 2. December i Blanchs Lokale. Det tilsyneladende gode Program og Sangforeningens tekniske Fremgang i de senere Aar vil forhaabentlig være i Stand til at skaffe fuldt Hus, saa at de Arbejdsløse kan faa et klækkeligt Udbytte.

Til Fordel for de Arbejdsløse afholder en Komité, lige som i Fjor, en større Aftenunderholdning og Bal, som vil finde Sted Søndag den 16. December i Odd-Fellow Logens rummelige Lokaler.

Den typografiske Forening.

Nyt Medlem.

Eggert Køhlert (har tidl. været Medlem; Centraltrykkeriet).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Sangforening

afholder

Søndag den 2. December 1888, Kl. 7½,

Aftenunderholdning og Assemblé

i Blanchs Lokale, Linnésgade 25,

hvis Overskud gives til arbejdsløse Typografer i Julen.

PROGRAM.

1. *Stuntz:* Unge Genbyrds Liv i Norden.
2. *Naater:* Aftenen.
3. *Axel Guldbrandsen:* Tonernes Magt.
4. **Solo for Valdhorn.** Hr. kgl. Kapelmusikus *Høyberg.*
5a. „Danserinden Irene Holm", } oplæses af Forfatteren
b. „Stille Eksistenser", } Hr. *Herman Bang.*
6. *A. F. Risius:* Muntra Musikanter.
7. *Bellmann:* Fredmans Begrafning.
8. **Solo for Valdhorn.** Hr. kgl. Kapelmusikus *Høyberg.*
9. *Pacius:* Dalkarlasång.
10. *A. W. Lanzky:* Aftensang.
11. *D. Krug:* Soldatermarche.

Efter Koncertens Slutning **Assemblé** til Kl. 2.

Billetter til Koncerten à 50 Øre faas hos Foreningens Medlemmer paa Trykkerierne samt hos Bestyrelsen; Balbaand à 50 Øre faas i Salen efter Koncertens Slutning.

Besøgende kan medtages. — Intet Billetsalg ved Indgangen.

Styrelsen.

D'Hrr. Inkassatorer for *Chr. Mathiesens* Cirkulære, der endnu ikke har indbetalt de tegnede Bidrag, anmodes venligst om at indbetale disse i Løbet af kommende Uge, for at Regnskabet kan blive sluttet og aflagt.

Mads Hansen,
Nielsen & Lydiche.

Unterstützungs-Verein Deutscher Buchdrucker.

I Flensborg har mældt sig til Optagelse Sætter *Carl Conrad Robdrup-Jørgensen*, født 12. Juni 1862 i Kolding, udlært i samme By 1888; har ikke tidligere været Medlem.

Indvendinger mod Optagelsen maa sendes inden 14 Dage til *Chr. Heismann*, Jürgensgaardefeld 5 a, Flensborg.

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Odense, *Peter Emil Petersen* (udlært i Miloske Bogtrykkeri d. 1. Decbr. 1886, har været dels arbejdsløs, dels Militær fra 1. Decbr. 1886 til Dato).

Svendborg, *Johan Evald Rasmussen* (udlært i »Amtstid.«s Trykkeri d. 1. Novbr. 1888).

Holstebro, *Frederik Jensen* (udlært hos Welsch d. 1. Novbr. 1888).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Nyborg (»Dagbl.«), *Christen Sørensen* (sidst arbejdet i Ribe).

Holstebro, *William Stæhr* (sidst arbejdet i Kbhvn.).

Horsens, Redaktør *E. Marott* (sidst arbejdet i Aarhus).

Arbejdsmarkedet.

En Typograf, der i flere Aar har bestyret et Provinstrykkeri og har gode Anbefalinger, søger Beskæftigelse fra 1. Januar eller senere. Billet mrkt. 28, bedes tilstillet »Typ.-Tid.«.

Brevkasse.

A. O.: Deres Svar maa vente til næste Nr.

Dansk typografisk Forening.

De af Hovedbestyrelsen under almindelig Afstemning satte Lovændringer har faaet følgende Udfald: 253 have afgivet Stemme, og de forskellige Ændringer, som nedenanført, vedtaget med henholdsvis 214, 240, 213, 215, 243 og 233 St.

	Ialt afgivne St.	§ 23			§ 24			§ 27			§ 33			§ 53			§ 57		
		Ja	Nej	St. ikke	Ja	Nej	St. ikke	Ja	Nej	St. ikke	Ja	Nej	St. ikke	Ja	Nej	St. ikke	Ja	Nej	St. ikke
Aalborg	24	3	21	»	22	1	1	3	21	»	6	18	»	24	»	»	23	»	1
Aarhus	5	1	4	»	1	»	»	1	»	»	1	»	»	1	»	»	1	»	»
Assens	3	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»
Faaborg	3	3	»	»	3	»	»	1	2	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»
Fredericia	6	6	»	»	6	»	»	6	»	»	6	»	»	6	»	»	6	»	»
Helsingør	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hillerød	5	5	»	»	5	»	»	5	»	»	5	»	»	5	»	»	4	1	»
Hjørring	13	13	»	»	13	»	»	12	1	»	13	»	»	13	»	»	13	»	»
Holbæk	8	8	»	»	8	»	»	8	»	»	8	»	»	8	»	»	8	»	»
Holstebro	7	2	5	»	6	1	»	3	4	»	3	4	»	6	1	»	6	1	»
Horsens	8	8	»	»	8	»	»	8	»	»	8	»	»	8	»	»	8	»	»
Kallundborg	7	7	»	2	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»
Kolding	16	16	»	»	16	»	»	16	»	»	16	»	»	16	»	»	16	»	»
Køge	4	4	»	»	3	1	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»
Maribo	7	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»
Middelfart	6	6	»	»	6	»	»	6	»	»	3	3	»	6	»	»	4	2	»
Nakskov	5	5	»	»	5	»	»	5	»	»	5	»	»	5	»	»	5	»	»
Næstved	14	14	»	»	14	»	»	14	»	»	14	»	»	14	»	»	14	»	»
Nyborg	3	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»
Nykøbing, F.	5	5	»	»	5	»	»	5	»	»	5	»	»	5	»	»	»	5	»
Nykøbing, M.	4	1	2	1	4	»	»	1	3	»	4	»	»	4	»	»	3	1	»
Odense	32	30	1	1	31	»	1	31	»	1	31	»	1	31	»	1	31	»	1
Præstø	4	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»
Randers	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe	3	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»
Ringkøbing	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringsted	7	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»
Roskilde	3	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»
Rudkøbing	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Silkeborg	3	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»
Skanderborg	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skive	4	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»
Slagelse	11	11	»	»	11	»	»	11	»	»	11	»	»	11	»	»	11	»	»
Sorø	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Stege	3	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»	3	»	»
Stubbekøbing	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4	»	»	4
Svendborg	11	11	»	»	11	»	»	11	»	»	10	1	»	11	»	»	11	»	»
Thisted	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Varde	8	8	»	»	8	»	»	8	»	»	8	»	»	8	»	»	8	»	»
Vejle	7	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»	7	»	»
Viborg	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	253	214	33	6	240	3	6	213	31	5	215	26	5	243	1	5	233	10	6

De saaledes ændrede Paragrafer træde i Kraft straks, og d'Hrr. Lokalformænd ville i den nærmeste Fremtid modtage Aftryk af disse.

Kolding, d. 16. November 1888.

P. H. V.
H. F. Rasmussen.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

Repræsenteret ved:

Herr Alb. F. Michaelsen

Holbergsgade 16.

CHR. HOSTMANN

CELLE (HANNOVER)

Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos

Adolph Wulff

Kongens Nytorv 6

København

Importør af Durable Valsemasse.

JUST WARBURG

TOLDBODGADE 11

KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig

Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer

Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig

Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

Hugo Friebel & Co. Reudnitz-Leipzig.

Eneste Fabrik for Messingskrifter, støbte i et Stykke.

I 10 Aar bestaaet Prøven!

Overstabslæge og Fysikus

Dr. G. Schmidt's

Høre-Olie

helbreder hurtig og grundig temporær Døvhed, Øreflod, Stikken i Ørene, selv i de ældste og mest haardnakkede Tilfælde.

Den ubehagelige Øresusen, samt let Tunghørhed afhjælpes straks, hvilket bevises af tusinde Original-Attester.

Pris pr. Flaske med Brugsanvisning 3 Kr. 50 Øre.

Faas i de mest renommerede Apotheker.

I. C. Haubners Engelapothek i **Halle** a./S., hos Apotheker Marqardt, Loveapothek, Torvet, **Wien 1. General-Dépot** for **Slesvig, Holsten, Danmark, Sverig-Norge og Finland** hos Hr.

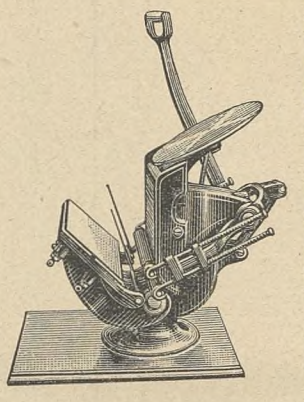
H. Ferd. Hansen,

Flensburg, Storegade 53.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

Wilhelm Woellmer's

Skriftstøberi

Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

D. Voigt & Co.

København K. Amagertorv 10.

Fagforretning for Bogtrykkere og Lithografer.

Etableret 1870.

Agentur og Lager for 1. Klasses Fabriker.

Repræsentanter for:

Koenig & Bauers Maskinfabrik, Kloster Oberzell, Würzburg.

Karl Krauses Maskinfabrik, Leipzig.

Julius Klinkhardts Skriftstøberi, Leipzig.

Kast & Ehingers Farvefabrik, Feuerbach-Stuttgart.

Overslag til Indretning af complette Trykkerier leveres.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 48
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 30. Novbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Arbejdsnedlæggelsen i Maribo.

Min i Nr. 44 fremsatte Motivering af Arbejdsnedlæggelsen i »Maribo Amtstidende« har ikke vundet d'Hrr. Wederkinch-Madsens og hans værdige Faktors, L. V. Hansens, Bifald. At en Arbejdsnedlæggelse i et Foretagende, der kun er fjorten Dage gammelt, er en meget daarlig Anbefaling for Foretagendet, indsér Hr. M. meget godt, og derfor maa han, hvis det paa nogen Maade kan lade sig gøre, søge at faa Folk til at tro, at Retten er paa hans Side. Han slaar i denne Anledning de mest fortvivlede Knuder paa sin Samvittighed, men lige meget hjælper det; den *er* og *bliver snavset*.

Hr. M. fremfører det saaledes som et Bevis paa sin *Arbejdervenlighed*, at jeg i Dagene fra 15. Septbr. til 1. Oktbr. modtog min fulde Ugeløn, uagtet der ikke var noget at bestille. »Jeg fandt mig imidlertid heri som noget *uundgaaeligt*«, tilføjes der med et dybt Hjærtesuk, og at det virkelig var uundgaaeligt er klart, thi Hr. M. er ikke den Mand, der giver mere til sine Arbejdere end han uundgaaelig er nødt til. Lørdag Aften, da jeg skulde have mine Penge, kom Hr. M. saaledes med den Bemærkning, at jeg i Grunden ikke skulde have fuld Ugeløn, da der jo ikke var noget at bestille; jeg tillod mig da at betro Hr. M., at jeg ikke kunde leve af Luften og at jeg maatte have mine Penge enten der var noget at bestille eller ej.

»Her var altsaa ikke Tale om noget Brud paa Tro og Love fra min Side; det var ikke mig, der nægtede at betale den Løn, jeg var gaaet ind paa. . . men disse tre Sættere, der pludselig brød deres mundtlige Kontrakt«, siger Hr. M. med himmelvendt Blik og dyb Indignation. Det lader til, at Hr. M. har sin egen Mening om den Slags Ting. I mine Øjne kan det ikke blive andet end et Brud paa Tro og Love, naar en Principal giver sine Folk store Løfter, og saa, naar Løfterne fordres opfyldte, nægter dette.

Da vi nedlagde Arbejdet, forlangtes der foruden Lønningsforhøjelse tillige 3 Maaneders Opsigelse, »og det var det mest uantagelige«, skriver Hr. M. Efter hans Mening skulde vi naturligvis have tilstillet ham et sirligt Bønskrift om at opfylde sine Løfter overfor os, og da han havde nægtet det, arbejdet videre, saa kunde han i Ro og Mag have skaffet sig nye Folk, og naar han havde faaet dem, hældt os ud af Døren. Men det er nu en Gang bleven Skik, at naar Folk ikke med *det gode* vil holde deres Løfter, søger man om muligt at tvinge dem dertil.

I Slutningen af Redegørelsen gør Hr. M. et fortvivlet Forsøg paa at give det Udseende af, at han er meget tilfreds med Udfaldet af Arbejdsnedlæggelsen, idet han skriver: »Deres slette Planer slog imidlertid fejl, og enhver vil vist indrømme, at de fortjente at gøre det«. Herregud, at Folk med Hr. M.'s Erfaringer endnu ikke er kommen ud over saadanne latterlige Forsøg paa at putte Blaar i Øjnene paa sig selv og andre. Vore Planer slog næmlig ikke fejl; Arbejdsnedlæggelsen skete jo for at faa Lønnen forhøjet og da dette opnaaedes, idet Sætterne har faaet Beregning, saa at de nu tjener en Snes Kroner, antager jeg, at vi næmt kan blive enige om, *hvis* Planer det var, der gik i Lyset. Min Angivelse af »Faktorens« flotte Gage gør d'Hrr. mig den Tjeneste begge at godkende, — saa er det en ligegyldig Sag, om Hr. M. betragter det som et *Honorar* for Opstillingen af Trykkeriet eller ej, — jeg betragter de 50 Kr. som »Faktorens« Løn for det meste af en Maaneds Arbejde — altsaa omtrent et Par Kroner om Dagen, og naar »Faktoren« fortæller, at han foreløbig faar 20 Kr. om Ugen, er det noget jeg slet ikke tvivler om; han er ikke den, der ikke sørger for at mele sin egen Kage — naar der ikke er nogen Fare derved. Denne Løn har han imidlertid først opnaaet *efter* at vi havde nedlagt Arbejdet og *efter* at Sætterne havde faaet deres Løn forhøjet; da har »Faktoren« grebet til og snappet en af de Kastanier, han ikke selv vilde være med til at rage ud af Ilden — et Bevis paa Mandens Kollegialitet.

For at redde Skinnet saa godt som muligt, fortæller d'Hrr., at vi havde lovet at arbejde en vis Tid for den lave Løn, men deres Udtalelser er *desværre* her komne i Modstrid med hinanden, idet den ene mener, vi havde lovet at arbejde for Begyndelseslønnen hele det første Kvartal, hvorimod den anden ikke mener at turde »fastsætte« det til mere end 2 à 3 Maaneder. At d'Hrr. ikke har kunnet undgaa den Slags Selvmodsigelser er en Selvfølge; naar man ved Usandheder vil søge at tiltvinge sig Ret i en Sag, hvor man — endog overfor sig selv — maa indrømme, at man ikke har den, saa gaar det i Reglen galt;

Hr. M. og »Faktoren« burde have lagt deres Hoveder noget mere i Blød, da de fik den lyse Ide at ville *søge* at redde Skinnet paa den Maade.

Min Motivering af Arbejdsnedlæggelsen i »Maribo Amtstid.« i »Typ.-Tid.« Nr. 44 staar altsaa fast; der er ikke den mindste Smule, d'Hrr. kan rokke ved. Saavel dette som det foregaaende Indlæg er skrevet i Chr. Hansens og Andersens Navne, og jeg antager, at tre Sætteres Udtalelser i Kollegernes Øjne er fuldt saa vægtige som Hr. M.s og hans »Faktors«.

Naar L. V. H. fremdrager en fuldstændig *privat* Historie — som for øvrigt reducerer sig til, at jeg *tiltænkte* ham et følelig Bevis paa min kollegiale Følelse overfor ham — da burde han helst undgaa den Slags Ting, thi med hans københavnske Erindringer (Triers og O. C. Olsens Trykkerier) for Øje, er det en mislig Sag at kaste med Sten paa en anden Mand.

Andr. Olsen.

Hermed afsluttes denne Diskussion. *Red.*

Korrespondance.

Randers Lokalforening afholdt en ekstraordinær Generalforsamling d. 24. November. Fra Hovedbestyrelsen forelaa en Skrivelse, hvori der i Henhold til Lovenes § 33 forlangtes Nedsættelse af en Kommission paa 5 Medlemmer til at afgøre den i sidste Nr. af »Typ.-Tid.« omtalte Tvistighed mellem Hovedbestyrelsen og Odense Lokalforening. Til Medlemmer af denne Kommission valgtes ved skriftlig Afstemning Andersen, H. Hansen, Westermann, Sørensen og Jacobsen. Kommissionen konstituerede sig straks og valgte Andersen til Formand.

Fra Lokalforeningen i Nykøbing i Jyll. var tilsendt en Svendeprøve til Bedømmelse. Formanden, Trykker Petersen, foreslog, at man nedsatte et staaende Udvalg til Bedømmelse af Svendeprøver, da et saadant Udvalg bedre kunde faa Tid til at undersøge Prøverne end en Generalforsamling, hvor der var mange Medlemmer til Stede. Udvalget skulde straks have Prøverne tilstillet, og efter at det havde undersøgt disse, med en Motivering afgive dem til en Generalforsamling, som saa kunde godkende eller forkaste Svendeprøverne. Efter en kort Diskussion om dette Spørgsmaal vedtoges det at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. Dette Udvalg kom til at bestaa af 2 Akcidenssættere, 1 Avissætter og 2 Trykkere. Under Behandlingen af denne Sag fremkom der Udtalelser om, at de af Hovedbestyrelsen for Sættere fastsatte Regler vare alt for lette og at der burde stilles mere omfattende Fordringer. Den fra Nykøbing modtagne Svendeprøve blev straks overgivet til Udvalget.

Udenfor Dagsordenen svarede Formanden paa en Forespørgsel af Trykker Sørensen angaaende Begravelseskassen, at han havde skrevet til Hovedbestyrelsen og forlangt et bestemt Svar om Grunden til, at der ved hvert Dødsfald blev opkrævet ekstra Kontingent, om den nuværende Hovedbestyrelse ikke godkendte og fulgte den af den forrige Hovedbestyrelse tagne Bestemmelse og eventuelt, om den vil søge Lovhjemmel til at handle efter denne Bestemmelse. *J. Petersen.*

Forskelligt.

Typografernes Stiftelser. I Følge Meddelelse til os har Foreningen i Anledning af Kongens Regeringsjubilæum modtaget en Gave paa 500 Kr. fra Enkefru *Eickhoff.*

Organisation af de kvindelige Trykkeriarbejdere. Vi meddelte allerede for længere Tid siden, at det kvindelige Arbejderforbund havde paatænkt at organisere de kvindelige Trykkeriarbejdere; i dette Øjemed vil der nu blive afholdt et Møde, som finder Sted Søndag Eftermiddag Kl. 4 i Forsamlingsbygningens lille Sal, Rømersgade 22. Sandsynligvis vil Formanden for de samvirkende Fagforeningers Fælles-Udvalg, Hr. *J. Jensen*, indlede Mødet. Vi anmoder vore Kolleger omkring paa de forskellige Trykkerier om at gøre de dér arbejdende Kvinder opmærksom paa denne Meddelelse.

Den typografiske Forening.

I Morgen Aften er Foreningslokalet og Bibliotheket lukket. *Styrelsen.*

Ny Medlemmer.

A. Andresen (har tidl. været Medl.; M. Truelsen).

Vilhelm Frederik Olsen (Trykker, udlært hos O. C. Olsen d. 1. Novbr.; arb. samme Sted).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Ved Indbetaling af Kontingent i December Maaned bedes Inkassatorerne tilsende mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæle, med Angivelse *af fulde Navn.* Fortegnelsen bedes i al Fald tilsendt mig inden 23de December. *N. Hansen.*

En Aftenunderholdning

med Bal

til Indtægt for arbejdsløse Typografer i København

afholdes i

Odd-Fellow-Logen, Nørre Boulevard,

Søndag den 16. December, Aften Kl. 7 pr.

Programmet vil senere blive omdelt paa de forskellige Trykkerier samt bekendtgjort i næste Nr. af »Typ.-Tid.«. *Komitéen.*

Typografernes Sangforening

afholder

Søndag den 2. December 1888, Kl. 7½,

Aftenunderholdning og Assemblé

i Blanchs Lokale, Linnésgade 25,

hvis Overskud gives til arbejdsløse Typografer i Julen.

Program (se forrige Numer).

Efter Koncertens Slutning **Assemblé** til Kl. 3.

Billetter til Koncerten à 50 Øre faas hos Foreningens Medlemmer paa Trykkerierne samt hos Bestyrelsen; Balbaand à 50 Øre faas i Salen efter Koncertens Slutning.

Besøgende kan medtages. — Intet Billetsalg ved Indgangen.

Lørdag Aften: Fuldtalligt Kor til Koncertprøve.

Styrelsen.

FORENING · FOR · BOGHAANDVÆRK ·

holder Møde *Søndag d. 2. December Kl. 12* i **Industriforeningens Foredragssal.**

Udstilling: Tidligt tysk Bogtryk.

Indledning: Bibliothekar, Dr. *Chr. Bruun.*

Dansk typografisk Forening.

Hovedbestyrelsesmøde d. 25. Novbr.

1. Meddelelse fra Kassekontrollen, at alt var i Orden.

2. Skrivelse fra Lokalf. i Nykøbing p. F. med Forespørgsel, om ekstraordinært Bidrag skal erlægges af arbejdsløse Medlemmer. I den paagældende Lokalforening havde et tilrejsende Medlem faaet Arbejde i nogle faa Dage, men var igen arbejdsløs. Formanden havde svaret, at arbejdsløse var fritaget for alt Bidrag, og Hovedbestyrelsen godkendte dette.

3. Skrivelse fra Poul Søndergaard, Askov Højskole, der begærer sig fritaget for Kontingent i de 6 Maaneder, han er Elev paa nævnte Skole. Kunde ikke bevilges.

4. Skrivelse fra Odense Lokalf. angaaende Optagelse af Trykker Peter Emil Petersen, der ved Læretidens Ophør d. 1. Decbr. 1886 havde begæret sig optaget, men bleven nægtet dette af Odense Lokalforening paa Grund af, at han straks var bleven arbejdsløs og, da han havde været paa Session kort forinden og agtede fremtidig at gaa den militære Vej, sandsynlig kun vilde tære paa Foreningen uden nogen Sinde at komme til at betale mere end Indskudet, 2 Kr. Formanden havde svaret, at Nægtelsen af Optagelse i 1886 var ubeføjet og at vedkommende *nu* kunde optages med et Indskud af 2 Kr. Hovedbestyrelsen godkendte dette.

5. Skrivelse fra Randers Lokalf. angaaende det ekstraordinære Kontingent. Hovedbestyrelsen vedtog at svare: »Som det vil være Randers Lokalforening bekendt, blev den ny § 57 i »Dansk typ. Forening«s Love, efter at være behandlet paa Repræsentantmødet d. 12/6 87, sat under alm. Afstemning blandt Foreningens Medlemmer og af disse *vedtaget*. Paragrafens Ordlyd forbandt ingen som helst Bestemmelse angaaende det eventuelle Overskud, der maatte fremkomme ved Opkrævningen af dette (ekstraordinære) Bidrag. Derimod fremkom der fra forskellige Sider Forslag til en saadan Anvendelse; fra en Side ønskede man Overskudet fra det ekstraordinære Bidrag opsamlet i et særligt Fond, som da, naar det havde naaet en Størrelse af 300 Kr., anvendtes til dermed at dække det først indtrædende Dødsfald, og saaledes undgaa Udskrivning af ekstraordinært Bidrag; fra en anden Side stillede man Begæring om, at Overskudet opsamledes i et særligt Fond for deraf at udrede Understøttelse til arbejdsudygtige og ældre Kolleger, hvilket Formaal man mente snart vilde paatrænge sig. Den daværende Hovedbestyrelse syntes at sympatisere med den førstnævnte Anskuelse, men der er intet som helst ved Lov bleven vedtaget derom, og de siden den Tid aflagte Regnskaber udviser (jfr. »Typ.-Tid.«), at Overskudet som almindelig Regnskabspost er indgaaet i den almindelige Kassebeholdning. — Den nuværende Hovedbestyrelse er af den Anskuelse, at denne Sag helst maa ordnes af et Repræsentantmøde, og vil bestandig stræbe hen efter, at den *lovgivende* Virksomhed kun udøves af et saadant direkte. Ved at stille os saaledes, tro vi, at begge de raadende Anskuelser foreløbig maa kunne være tilfreds, og den mellemliggende Tid maa absolut kunne give Erfaring, af hvilken der kan drages Nytte, før endelig Bestemmelse tages ved Lov.«

6. Skrivelse fra Odense Lokalf. angaaende Carl Bergs Optagelse. Efter at der gentagende er korresponderet mellem nævnte Lokalf. og Hovedbestyrelsen, har Lokalforeningen begæret Sagen indanket for en Kommission i Henhold til Lovenes § 33, og til Sæde for denne Kommission valgt *Randers*. Formanden havde tilmeldt Randers Lokalfmd. dette og anmodet ham om at foretage det fornødne til Valget og en Kommission paa 5 Medlemmer. Hovedbestyrelsen vedtog dernæst at afsende følgende:

»Til
den af Randers Lokalf. nedsatte Kommission!

Paa Begæring af *Odense* Lokalf. forelægges Dem herved en Sag til Afgørelse. Idet de forskellige Aktstykker indlagt medfølger, skal Hovedbestyrelsen samtidig kort referere:

Ved Skrivelse af 1/9 88 rettede Odense Lokalf.s Formand en Forespørgsel til Hovedbestyrelsen angaaende Optagelsen af en Kollega Hr. Trykker *Carl Berg*, der havde udlært *1877* i København, men siden da kun været Medlem af den saakaldte Trykkerforening dersteds. Da Tilfælde af denne Art ikke omhandles i vore Love, der foreskriver *kun* Optagelse af Nyudlærte og Principaler, men Hovedbestyrelsen dog mente at kunne forsvare at dispensere *noget* fra de gældende Lovbestemmelser, vedtog man enstemmig at tillade Hr. Carl Bergs Optagelse i Foreningen (se Hovedbestyrelsens Skrivelse af 13/9 88) væsentlig paa de samme Betingelser, som det sidst afholdte Repræsentantmøde fastsatte for de Herrer Kolleger, der ønskede at tiltræde Foreningen inden Repræsentantmødets Beslutning om *kun* Optagelse af Nyudlærte traadte i Kraft den 1. Januar 1888, nemlig: Indskud 20 Kr. og Ret til Understøttelse efter 26 Ugers Forløb. Derhos mente Hovedbestyrelsen, at man i det her givne Tilfælde burde forvare sig og forlange Lægeattest — eftersom den hele Optagelse i Grunden laa udenfor Loven.

Dermed syntes denne Sag helt at være gaaet i Staa, indtil Odense Lokalf. ved Skrivelse af 11/11 88 paany fremkom med den og begærede — saafremt Hovedbestyrelsen ikke kunde gaa ind paa, at Hr. C. Berg optoges i Foreningen i Lighed med Nyudlærte — en Kommission nedsat til at træffe Afgørelse i denne Sag, og udpegede samtidig Randers som Kommissionens Sæde. Hovedbestyrelsen svarede herpaa i Skrivelse af 16/11 88, at den ikke kunde gaa videre i Indrømmelser, end alt var sket, og betonede samtidig, at *nu* var den for saa vidt heldigere stillet overfor det givne Tilfælde, idet den i de Lovændringer, som en jysk Lokalforenings Administration havde foranlediget sat under alm. Afstemning, tillige havde indført en Passus om Optagelse af Medlemmer, der komme andetsteds fra uden at have været Medlemmer af gensidige typografiske Foreninger; denne Lovbestemmelse var vedtaget med saa godt som alle afgivne Stemmer, og imod den turde man ikke handle. Saafremt Begæringen om Nedsættelsen af en Kommission fastholdtes, anmodede Hovedbestyrelsen om Fremsendelsen af Sagens Aktstykker. Disse ankom derpaa, og følger hoslagt.

Idet Hovedbestyrelsen hermed forelægger Sagen til Afgørelse for den ærede Kommission, skal den tilføje, at der i det foreliggende Tilfælde er gjort alt, hvad der kan forsvares overfor Foreningens Medlemmer. Den paagældende Optagelse har fra første Færd, under hvilken som helst Form den end skete, ikke kunnet finde Sted *med Loven*; dette er derimod nu ved Hovedbestyrelsens Initiativ hidført.

De forskellige Aktstykker bedes returneret samtidig med Kommissionens Kjendelse.«

7. Kundg. fra »Unterstützungs-Verein Deutscher Buchdrucker« om Robdrup-Jørgensens Optagelse i nævnte Forening. Formanden gjorde opmærksom paa, at R.-J. i 1884 var udslettet af »Dansk typ. Foren.« fordi han havde optaget Arbejdet paa »Jyllandsposten«s Trykkeri under Blokaden af dette. Hovedbestyrelsen vedtog at nedlægge Indsigelse imod R.-J.s Optagelse i den tyske Forening.

9. Det vedtoges i »Typ.-Tid.« at referere det af Hovedbestyrelsens Forhandlinger, der havde almindelig Interesse og tillige kunde være retledende for Lokalformændene.

11. Det vedtoges at anmode Lokalforeningsformændene om til de ugenlige Meddelelser til »Typ.-Tid.« at benytte 5-Øres Brevkort.

Desuden behandledes nogle mindre Sager.

Alle Medlemmer var til Stede. *H. F. Rasmussen.*

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus (»Demokraten«), *Jakob Jensen* (sidst arb. i Næstved).

Ringsted (»Sjællandsp.«), *Esben Hansen* (sidst arb. i Ringsted).

Bortrejste Medlemmer.

Aarhus, *Rasmus Nielsen* og *M. Rasmussen* til København (arbejdsløse).

Næstved, *Jakob Jensen* til Aarhus.

Ringsted, *Chr. Schmidt* til Roskilde (arbejdsløs).

Randers, *Chr. Randa* til København (do.)

Arbejdsmarkedet.

En Typograf, der i flere Aar har bestyret et Provinstrykkeri og har gode Anbefalinger, søger Beskæftigelse fra 1. Januar eller senere. Billet mrkt. 28, bedes tilstillet »Typ.-Tid.«.

En velanbefalet Trykker søger Plads. Billet mrkt. »T.« bedes indlagt paa dette Blads Kontor i Løbet af 8 Dage.

Brevkasse.

Flere Indsendere maa vente til næste Nr. Det er umuligt for os at faa al Ting optaget i det »først udkommende« Nr.!

ANNONCER

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.

Repræsentant for:

Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.

C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.

J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.

Hugo Friebel & Co. Reudnitz-Leipzig.
Eneste Fabrik for Messingskrifter, støbte i **et** Stykke.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

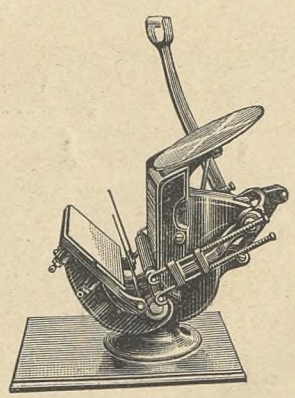
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 49 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 7. Decbr. 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

De typografiske Ornamenter.

(Af *Emil Sørensen.*)

(Fortsat.)

Den foran omtalte forvirrede Fordeling af Lys og Skygge i de enkelte Arkitekturled indskrænker sig ikke altid til det støbte Materiale alene, ogsaa Skriftstøbernes Satsprøver, ja selv nogle af de Anvendelser, de typografiske Fagblade udgiver for at være følgeværdige, røber jævnlig et Ukendskab til de mest elementære Regler for Skyggelægning, som gør disse Omramninger aldeles ufattelige for Udenforstaaende. Det har været Hensigten paa dette Sted at give nogle nøjagtige Kopier af slige typografiske Misfostre, men da Bordings Trykkeri aldeles er blottet for arkitektonisk Materiale, og det derved bliver for omstændeligt at skaffe de nødvendige Indfatningsstykker til Veje — eksempelvis kan anføres, at alene til den i Nr. 45 fremførte lille Satsprøve var Ornamenterne erhvervede fra tre forskellige Trykkerier — maa denne Tanke opgives.

I de hidtil omtalte Omramninger har der kun været tænkt paa Gengivelser af virkelige Bygningsformer, men de arkitektoniske Ornamenter tilstræber ogsaa at skaffe Sætteren et Materiale, med hvilket han selvstændig kan komponere saa vel mere eller mindre arkitekturlignende som simple, retvinklede Omramninger, og de indeholder derfor foruden de strængt arkitektoniske Former en Del planteformige Figurer med og nogle geometriske Ornamenter uden Relief. Det kan ikke bestrides, at man med disse sidste formaar at konstruere Ornamenteringer, mod hvilke der ikke kan gøres berettigede Indvendinger, men deres Faatallighed staar ikke i noget passende Forhold til de Omkostninger, en saadan Indfatning repræsenterer. Naar man bruger de arkitektoniske Ornamenter, vil de nævnte Mangler jævnlig forstyrre det Billede, Sætteren tilsigter at give, selv om Konstruktionen er saa dadelfri, som Typografien formaar at gøre den, men bestaar Omramningen af to Dele, en ydre og en indre, vil han saa godt som altid komme i Konflikt med den rigtige Skyggelægning. For at tage et Eksempel herpaa: Sætteren maa omslutte Teksten i en profileret Omramning med en mindre Ramme af Streger alene eller af Streger og Rækkeindfatninger i Forening, enten fordi han mangler en eller flere Skrifter i den til hele Rummet passende Størrelse, men er hjulpen, naar dette indskrænkes, eller den givne Tekst bestaar af saa faa Linjer, at den vilde falde fra hinanden, hvis hele Fladen indenfor Hovedomramningen skulde benyttes hertil. Spørgsmaalet bliver nu, om man skal betragte en saadan Ramme som hørende til Teksten eller til Arkitekturformen, om den bør opfattes som et fladt eller som et legemligt Ornament. Sætteren bruger hyppigst den simpleste og for ham mest bekvemme Udvej, at gøre Stregebegrænsningen regelmæssig, altsaa at betragte Rammen som flad og hørende til Teksten, men han kommer derved i bestemt Modstrid saa vel til de skyggede Ornamenter som til hele Omramningen, hvis han da ikke vil paastaa, at den indre Omramning tilsigter at pryde Satsbilledet, og den ydre Papiret. Gør han derimod den indre Ramme legemlig — det forudsættes, at det er lykkedes at faa Arkitekturformen belyst kun paa én Maade, enten forfra fra oven eller fra venstre for oven — og skygger den som den ydre, saa kommer Fladen til at ligge i Linje med Søjlerne og de øvrige fremtrædende Led, hvilket strider mod Fornuften. Den rigtige Skyggelægning er den, at lægge Skyggen modsat Hovedomramningens, men denne bliver først fyldestgørende, naar Rummet mellem begge Rammerne er dækket med en Tone, der kan antyde den indvendige Flades tilbagetrukne Stilling. Skriftstøberen, for hvem Teksten aldrig frembyder Vanskeligheder, da han selv indretter denne, slipper let herover; naar han benytter en saadan Ramme, er det for at faa Lejlighed til at udfylde Fladen mellem Teksten og Arkitekturformen med en Tone, der kontrasterer med Hovedomramningens, hvorved han paa én Gang opnaar en forøget Effekt og at dække noget over hele Satsbilledets Usandsynlighed. Sætterens Omramning sker ikke for Farveeffektens Skyld, eftersom Tontryk sjældnere forekommer udenfor Bogtrykkernes egne Reklameakcidenser, men af praktiske Hensyn. Han opnaar derved at fremhæve Teksten, hvilket, fra et typografisk Standpunkt set, er fuldstændig rigtigt, men blotter paa samme Tid alle Ornamenteringens Skavanker. Der kan endnu gøres mange vægtige Indvendinger mod denne Smagsretning, men de

allerede nævnte er forhaabenlig tilstrækkelige. De Former, der høre under Arkitektur, er nu en Gang indrettede efter andre Principer end det typografiske Geviertsystem, og Praksis viser os, at de aldeles ikke lader sig tillæmpe efter vor særegne Teknik.

Men selv om det kunde lykkes at fuldkommengøre de arkitektoniske og skyggede Elementer, saa at Sætteren virkelig var i Stand til med disse at komponere Omramninger uden særlige Lyder, vilde vi alligevel bestemt fraraade deres Benyttelse i Faget, fordi en rigtig Anvendelse vilde koste større Anstrængelser, end noget saa underordnet som typografisk Ornamentik er værd. Det er tidligere hævdet i denne Artikel, at Sætteren ikke behøver at have Kendskab til Bygningsstil eller Struktur for at kunne gengive en virkelig Arkitekturform rigtig, thi han indretter intet Bygningsværk, men kopierer kun Façader eller Dele af saadanne, og hertil er det tilstrækkeligt, at han holder sig saa nær op til Originalen som gørligt. Skal han derimod selvstændigt komponere arkitekturlignende Satsbilleder, er det ikke alene nødvendigt, at han er fortrolig med de hyppigst forekommende Dele og Led i Bygningskunsten, men han maa ogsaa kende Reglerne for disses Konstruktion, Brug og indbyrdes proportionale Forhold, de vigtigste Stilarter, Form- og Skyggelære og Mythologi. De første Fordringers Nødvendighed fremgaar vel tilstrækkeligt af det allerede omtalte, Kendskab til Mythologi er ønskelig, for at Sætteren kan undgaa de nu for Tiden almindelige falske Anvendelser af de i Arkitekturformer rigeligt tilstedeværende figurale Elementer, der næsten alle har en symbolsk eller allegorisk Betydning, som brugt paa urette Sted kan virke højst uheldigt paa den Tekst, de er bestemt til at fremhæve. En Apollon- eller en Minervafigur, hvilke begge er sindbilledlige Forestillingsmaader for Begreber, den første for Tonekunst, Digtekunst og Veltalenhed, den sidste for Videnskab i Almindelighed, hører f. Eks. ikke hjemme paa en Urtekræmmers eller en Blikkenslagers merkantile Arbejder, fordi disse Virksomheder ingen Forbindelse har med de nævnte Begreber. (Fortsættes.)

Lønningskamp i Wien.

I Onsdags bragte Telegrafen den Efterretning, at 1400 Typografer i Wien har nedlagt Arbejdet. Endskøndt vi til det Øjeblik, da vi skriver disse Linjer, endnu ikke har modtaget nogen officiel Meddelelse om Strejken, er det dog meget sandsynligt, at den telegrafiske Efterretning er paalidelig. Denne Strejke har nu snart i to Aar som et Damoklessværd hængt over Wiener Principalerne, der forøvrigt troede, at de ved at paatvinge og senere igen fratage Typograferne en aldeles umulig Lønningstarif vilde »knuse« Bevægelsen. Dette lykkedes saa langt fra, som det tværtimod blev en Anledning for Typograferne til at opsamle over 20,000 Gylden (34,000 Kroner) til Forsvar for Tarifen. Denne Kapital var selvfølgelig en Kilde til idelige Bekymringer for visse ildesindede Principaler, hvorfor disse brugte baade Beskyldninger og Bagvaskelser imod Typografernes Ledere for at bringe dem i Konflikt med den sort-gule »Retfærdighed«, der overfor Arbejderne repræsenteres af Magistraten og Stattholderiet. Disse Angivelser og Bagvaskelser frugtede omsider saa meget, at Magistraten opløste Tarif-Kommisionen. Dette var ganske vist et Slag imod de typografiske Arbejdere, men det havde kun den Virkning, at disse saa meget ivrigere indsamlede Penge til deres Tarif-Fond. Saa udspillede man den sidste Trumf: Magistraten paabød, at de opsamlede Penge skulde overgives til Gremial-Kassen (Gremium-Laug), for derigennem at faa Pengene tilbageleverede til Giverne! I Sandhed, en klassisk — Dumhed!

Den Fremgangsmaade, som saaledes er bleven sat i Scene imod Wiener Typograferne, har givet Rigdagsmand Dr. Pernerstorffer og 14 af hans Kolleger Anledning til at rette en Interpellation til Ministerpræsidenten og Handelsministeren, i hvilken Interpellation der udtales en meget skarp Dadel imod Magistraten, idet der bl. a. siges, *at den har ladet sig henrive til Ulovligheder og Overskridelser af sin Kompetence,* samt at dens Fremgangsmaade har været *hensynsløs.* I Kommunalbestyrelsen paatog Dr. Vogler sig det Hværv at give Magistraten paa Hovedet, idet han udtalte, at det ikke kunde være Kommunalbestyrelsen ligegyldigt, naar den af denne valgte Magistrat bliver anklaget paa *en saadan Maade,* og ligeledes bebrejdede han Magistraten dens *Uvidenhed,* thi det saa jo unægtelig noget løjerligt ud, at det Fond, som er bleven opsamlet under Magistratens Øjne, efter omtrent 2 Aars Forløb pludselig »bliver ulovligt«. Borgmesterens Svar var en Samling af Floskler og — som »Vorwärts« bemærker — »almindelig Humbug«.

Hvorledes Bevægelsen end vil forløbe, er dog saa meget sikkert, at Aanden iblandt Kollegerne i Wien er fortrinlig og at de vil sætte alt ind paa at forskaffe sig og deres Familjer en nogenlunde antagelig Fortjeneste. Man kan vel snart komme paa det Rene med, at en Fortjeneste af 18 Kr. 70 Øre om Ugen er det umuligt at leve med i en Millionby som Wien.

Fra Norge.

Styrelsen for »Den typografiske Forening« har modtaget følgende Skrivelse, som vi i Sagens Interesse meddeler i sin Helhed:

Paa Grund af de her i Kristiania nu foregaaende Tarif-Forhandlinger, og da — efter sikkert Forlydende — Principalerne her ved Engagement af Typografer fra Udlandet vil søge at skaffe et saa overfyldt Arbejdsmarked som muligt for derved at vanskeliggøre

Tarifens Gennemførelse, saa tillader vi os at anmode den ærede Styrelse om i »Typograf-Tidende« at bekendtgøre, *at al Tilgang frabedes til Kristiania indtil Tarifen er vedtaget.*

Det glæder os at kunne meddele, at Bevægelsen for Gennemførelsen af en mere tidssvarende Tarif — i Stedet for den nugældende, højst mangelfulde — er meget stærk. Saaledes har det høje Ekstrakontingent saa langt fra at have bevirket Udmeldelser endog skaffet os omtrent alle Typografer her i Byen som Medlemmer.

Med kollegial Hilsen
ærb.
Hovedbestyrelsen.

Forskelligt.

Mødet i Søndags for de kvindelige Bogtrykkeriarbejdere og Bogbindere var ikke saa talrigt besøgt, som det kunde have været; Grunden til det svage Besøg skal i Følge Meddelelse til os ligge i, at Kvinderne er bange for at blive afskedigede, hvis de gaar til Møde — dette maa man selvfølgelig ansé for en ubegrundet Frygt, thi der findes vel ingen Bogtrykker her i Byen, som er i Stand til at tage en saadan lav Hævn. Der vil nu blive afholdt et nyt Møde, hvor den paatænkte Forening agtes oprettet.

50-Aars Jubilæum. I Mandags fejrede *Steffensen sen.* hos Bianco Luno sit Jubilæum som Trykker; han har baade lært og i hele denne lange Aarrække arbejdet hos Luno. Om Aftenen var Personalet samlet i Blanchs Lokale for at fejre denne sjældne Fest.

Den typografiske Forening.

Foreningslokalet og Bibliotheket er i Tvedegaarden, Hjørnet af Rosenborggade og St. Gertrudstræde.

Talrigt Møde udbedes. *Styrelsen.*

Nyt Medlem.

Albert Frederik Petersen (udlært d. 24. November i Martius Truelsens Bogtrykkeri).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Herman Pflug (Medlem af »Norsk Centralforening for Bogtr.«), Kihls Bogtrykkeri.

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften Kl. 10 paabegyndes Indøvelsen af Aarsfest-Programmet, der ogsaa i Aar byder et større Kor med Orkester. Ærede Kolleger, der ønsker at synge med til dette, bedes melde sig hurtigt. I Aften læres »Dejlige Sund«.

En Broche er tabt paa Ballet i Søndags og bedes velvillig tilstillet *Styrelsen.*

Typografernes Hjælpekasser.

Ved Indbetaling af Kontingent i December Maaned bedes Inkassatorerne tilsende mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæle, med Angivelse *af fulde Navn.* Fortegnelsen bedes i al Fald tilsendt mig inden 23de December. *N. Hansen.*

En Aftenunderholdning

med Bal

til Indtægt for arbejdsløse Typografer i Julen

afholdes i

Odd-Fellow-Logen, Nørre Boulevard,

Søndag den 16. December, Aften Kl. 7 pr.

PROGRAM.

Sang af Dobbeltkvartetten »Askophela«.

Nej,

Vaudeville i 1 Akt.

Sang af Dobbeltkvartetten »Askophela«.

Oplæsning af Hr. *Albert Schou.*

Kanariefuglen,

Lystspil med Sange i 1 Akt.

Sang af Dobbeltkvartetten »Askophela«.

Juleaften,

Situations-Bagatel, forfattet i denne Anledning af Hr. *Vilh. Tømmerup.*

Billetter til Aftenunderholdningen à 50 Øre for Voksne og 25 Øre for Børn samt et begrændset Antal reserverede Pladser à 75 Øre, kan fra *Lørdag d. 8. December* erholdes hos enhver af Undertegnede samt hos Budet; selve Forestillingsdagen kan de tillige faas hos medundertegnede Kasserer *N. Hansen*, Blaagaardsgade 22, 3. Sal. Træffes 9—12.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Balbaand, der kun kan erholdes mod Forevisning af det Programmet vedhængende Kontrolmærke og udstedes umiddelbart efter Aftenunderholdningen, betales med 75 Øre for en Herre, 50 Øre for en Dame og 25 Øre for Børn.

København i Decbr. 1888.

Albert Auener, Berl. Tid.	*Jul. Andersen,* Adresseavisen.	*Fasmer,* Adresseavisen.
N. Hansen, Carl Lunds Bogtr.	*P. J. Petersen,* Politiken.	*Vilh. Tømmerup,* Th. Nielsen.
	A. Winkelmann, Dagbladet.	

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Rønne, *J. F. L. Steensen* (har tidligere været Medlem), *Hans Peter Sofus Jacobsen* (udlært i »Bornh. Av.«s Trykkeri 1. Oktbr. 1883), *Peter Christian Petersen* (udlært i »Bornh. Av.«s Trykkeri 1. Maj 1886), *F. V. Tryde,* Redaktør af »Bornh. Av.«, *M. M. Smidt,* Redaktør af »Bornh. Tid.«. Nexø, *P. L. Gornitzka,* Redaktør af »Bornh. Dagbl.«.

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til Hovedbestyrelsen.

Nykøbing M., *Chr. Nielsen* (udlært i »Morsø Folkeblad«s Trykkeri; har aflagt den i Lovenes § 23 foreskrevne Svendeprøve).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Bortrejste Medlemmer.

Nakskov, *P. M. Larsen-Holst* (arbejdsløs).
Holbæk, *L. P. Andersen* (do.)

Arbejdsmarkedet.

En yngre, velanbefalet Typograf, hurtig Akcidens- og Avissætter, søger Plads straks. Billet mrkt. »X« modtager dette Blads Kontor.

En yngre Typograf søger Plads, helst som Avissætter. Billet mrkt. »21« modtager dette Blads Kontor.

Brevkasse.

Flere Artikler, deriblandt Referatet fra Hovedbest. og »Foren. f. Boghaandv.« maa vente til næste Nr.

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.

Største Lager af Zir- & Titelskrifter.

Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

CH. LORILLEUX & Co
PARIS. 16, RUE SUGER

Fabriker i Puteaux og Nanterre

Æres Diplom
Guldmedaille paa alle Verdensudst.

GRUNDLAGTE 1818

SORTE OG KULØRTE
BOG- & STENTRYKFARVER
VALSEMASSE, FERNIS ETC.

Prøvebøger, Prislister tilsendes paa Forlangende.

BENJAMIN KREBS NACHF.
(H. POPPELBAUM)
SCHRIFTGIESSEREI
FRANKFURT AM MAIN

Eneste Repræsentant i Skandinavien for ovenn. Firmaer
PARITZ GOTTSCHALK
GOTHERSGADE 152 — KØBENHAVN K.

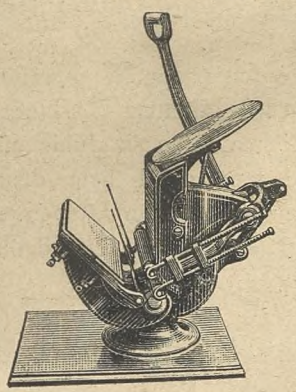

Repræsenteret ved:
Herr Alb. F. Michaelsen
Holbergsgade 16.

CHR. HOSTMANN
CELLE (HANNOVER)
Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos
Adolph Wulff
Kongens Nytorv 6
København
Importør af Durable Valsemasse.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

Redaktør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N. — Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense
Ekspeditør: *L. D. Berg*, store Regnegade 17, 3. Sal, København, K.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 50 Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.	København, den 14. Decbr. 1888	XV. Aargang Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

†

L. D. Berg.

I Søndags Middags rev Døden en af vore Veteraner bort fra vore Rækker. Det var en af »Den typografiske Forening«s ældste Tillidsmænd: *L. D. Berg.*

Han blev 65½ Aar. Ingen havde ventet, at denne temmelig kraftige Mand skulde bukke under saa hurtigt. Ganske vist havde han i lang Tid lidt af et Hjærteonde, men tilsyneladende havde det ikke taget paa ham; det var den samme lidt duvende, men støtte, jævne Skikkelse, man saa, og det beherskede og rolige Væsen var uforandret. Det var ogsaa først den hæftige Lungebetændelse, der for kort Tid siden kastede ham paa Sygelejet, som hans ellers kraftige Natur ikke kunde staa sig for.

L. D. Berg havde lært Typografien i det Schultziske Trykkeri, men den sorte Kunst har ikke fængslet ham. I nogen Tid slaar han sig paa Tobaksforretningen, men senere skifter han om og henlever en Aarrække til sin Død et stille og ensformigt Liv i det krigsministerielle Kontor.

Fra Begyndelsen af Halvfjerdserne beklæder han Posten som »Den typografiske Forening«s Kasserer. Hans tillidsvækkende Væsen og uplettede Hæderlighed sikrer ham Arbejdernes ubegrænsede Tillid. Synderlig Vekselvirkning mellem ham og Arbejderne var der ikke. Man følte sig tiltalt af hans hyggelige og gammeldags Maade at være paa, man respekterede hans honnette Karakter, og man vurderede hans redebonne Velvilje. Men lige over for Arbejderbevægelsen som Klassebevægelse stod »gamle Berg« uforstaaende. Han følte sig udelukkende som Foreningens *Embedsmand.* Han kom kun sjældent til Møder og Generalforsamlinger, kun naar der var noget rigtigt paa Færde, traf man ham, og altid holdt han sig beskeden tilbage; han fulgte opmærksomt Forhandlingerne, men deltog aldrig i dem.

Berg var i politisk Henseende nærmest konservativ. Det kunde gøre én ondt at se det gamle, venlige Ansigt i Modstandernes Rækker i de obligate Højretog. Muligvis var det her i Embeds Medfør, han mødte; ordknap, som han var, udtalte han sig nemlig sjældent eller aldrig om sin Stilling i saa Henseende. Men netop den Omstændighed, at han beklædte en saa fremskudt Tillidspost, er i tilstrækkelig Grad Vidnesbyrd om den Tolerance, der hersker inden for Foreningen.

Arbejderne har i L. D. Berg ikke tabt nogen ivrig og energisk Kampfælle, men de har mistet en af de pletfri Karakterer, som skattes, jo nøjere man kender dem; hans udtrykkeligt udtalte Ønske om at begraves i Stilhed staar godt i Samklang med hele hans rolige og fordringsløse Optræden; naar derfor hans Kiste i Dag Kl. 1 sænkes ned i Kirkegaardsjorden, sænkes der med det samme Liget af en af de mest hæderlige og respektable Naturer, de typografiske Arbejdere har skænket deres Tillid.

Den typografiske Forening.

Paa Grund af Kassererens dødelige Afgang har Styrelsen, med forventet Samtykke fra Medlemmerne, konstitueret Foreningens Formand, Hr. *Rud. Bøhm,* Smedegade 3, 3. Sal, N., til at varetage Kassererforretningerne indtil de almindelige Valg i Februar 1889. Derhos er der truffet den Bestemmelse, at den Paategning paa Regninger, som hidtil er bleven givet af Formanden, i denne Tid vil blive givet af Næstformanden, Hr. *N. Hansen,* Blaagaardsgade 22, 3. Sal, N. (træffes Kl. 1½—2½). De Rejsende vil derfor behage at henvende sig til Sidstnævnte for at faa Anvisningen paa Rejsepengene, som derefter udbetales af Formanden.

Samtlige Breve og Penge vedrørende «Typ.-Tid.« og »Den typ. Forening« sendes nu *udelukkende* til **Smedegade 3, 3. Sal, N.** Formanden træffes Kl. 7½—8½ Morgen og Kl. 3½—4½ Efterm.

Nyt Medlem.

T. L. Thorkildsen (tidl. Medlem; Hoffensbergs Bogtrykkeri).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Stiftelser.

Søndag den 16de December 1888 afholdes en ekstraordinær Generalforsamling i Lokalet *Lœderstræde 26, 1. Sal, Kl. 11 Form.*

Dagsorden: (se de omsendte Løbesedler).

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften læres en ny Sang. Alle maa møde. Nye Medlemmer sættes paa Stemme Kl. 10. Pilestr. 32, 1. Sal. *Styrelsen.*

Juleuddelingen til arbejdsløse Typografer.

Fra Kolleger i Dr. Knudtzons Bogtrykkeri har jeg modtaget 3 Kr. som Bidrag til Juleuddelingen. Da Arbejdsløsheden tiltager i December Maaned, modtager jeg i Løbet af næste Uge med Taknemmelighed smaa Bidrag, givne i ovennævnte Øjemed. *Alb. Auener,*
»Berl. Td.«

En Aftenunderholdning
med Bal
til Indtægt for arbejdsløse Typografer i Julen

afholdes i

Odd-Fellow-Logen, Nørre Boulevard,

Søndag den 16. December, Aften Kl. 7 pr.

PROGRAM.

Sang af Dobbeltkvartetten »Askophela«.

Nej,
Vaudeville i 1 Akt.

Sang af Dobbeltkvartetten »Askophela«.

Oplæsning af Hr. *Albert Schou.*

Kanariefuglen,
Lystspil med Sange i 1 Akt.

Sang af Dobbeltkvartetten »Askophela«.

Juleaften,
Situations-Bagatel, forfattet i denne Anledning af Hr. *Vilh. Tømmerup.*

Billetter til Aftenunderholdningen à 50 Øre for Voksne og 25 Øre for Børn samt et begrændset Antal reserverede Pladser à 75 Øre, kan fra *Lørdag d. 8. December* erholdes hos enhver af Undertegnede samt hos Budet; selve Forestillingsdagen kan de tillige faas hos medundertegnede Kasserer *N. Hansen*, Blaagaardsgade 22, 3. Sal. Træffes 9—12.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Balbaand, der kun kan erholdes mod Forevisning af det Programmet vedhængende Kontrolmærke og udstedes umiddelbart efter Aftenunderholdningen, betales med 75 Øre for en Herre, 50 Øre for en Dame og 25 Øre for Børn.

København i Decbr. 1888.

Albert Auener, Berl. Tid.	*Jul. Andersen,* Adresseavisen.	*Fasmer,* Adresseavisen.
N. Hansen, Carl Lunds Bogtr.	*P. J. Petersen,* Politiken.	*Vilh. Tømmerup,* Th. Nielsen.
	A. Winkelmann, Dagbladet.	

Dansk typografisk Forening.

Hovedbestyrelsesmøde d. 4. Decbr.

Alle Medlemmer var til Stede.

1. Hovedkassereren fremsender den lovbefalede Maanedsoversigt, af hvilken det fremgaar, at hele Restbeløbet af den kontante Beholdning, der henstod i et Pengeinstitut i Aarhus, nu er ankommet. — Kassebeholdning og Reservefond henstaar nu i »Sparekassen for Kolding og Omegn«.

2. Cirkulære fra Kristiania angaaende Blokaden i Hviids (»Morgenbladet«) Trykkeri. — Til Efterretning.

3. Cirkulære fra New-York angaaende Arbejdsforholdene i Amerika for Typografer, i hvilket der fraraades Udvandring. — Til Efterretning.

4. Meddelelse fra Hr. Chr. Andersen, Randers, at han er valgt til Formand for den nedsatte Kommission og udbeder sig Sagens Aktstykker tilsendt. Disse vare tilsendte pr. omgaaende Post (26. Novbr.).

5. Skrivelse fra Aarhus Lokalf. ang.: 1) § 57 (det ekstraordinære Bidrag) og 2) Indsigelse mod Robdrup-Jørgensens Optagelse i den tyske Forening. — Var af Formanden besvaret med Henvisning til Afgørelsen af de samme Sager i forrige Møde, hvilke findes refererede i Tidenden. — Bifaldtes af Hovedbestyrelsen.

6. Skrivelse fra Nyborg Lokalf. ang. hvorledes denne havde at forholde sig med et paa Grund af Restance udslettet Medlem, der nu atter begjærede sig optaget. — Formanden havde svaret, at Vedkommende havde at erlægge 4 Kr. i Indskud samt betale Restancebeløbet og præstere Lægeattest, hvilket alt i nærværende Tilfælde maatte finde Sted, forinden Lokalformanden kundgjorde Optagelsen i Tidenden. — Bifaldtes af Hovedbestyrelsen.

7. Skrivelse fra Stege Lokalf. ang. en Typograf, der havde udlært 1. Oktober 1887 og derpaa arbejdet i 2 Maaneder som Typograf, men siden da havde været syg indtil for en Maaneds Tid siden; Vedkommende, der nu er arbejdsløs, begærer sig optaget i Foreningen og forespørger om, hvornaar han kan blive understøttelsesberettiget. — Besvaredes med, at Vedkommende har at erlægge 2 Kr. i Indskud, betale Kontingent for den Tid, han har arbejdet som Typograf, samt præstere Lægeattest. Understøttelsesberettiget bliver han, naar han, i Følge § 24, har »arbejdet og betalt Kontingent til Foreningen i 13 løbende eller sammenlagte Uger« (for Syge- og Rejsekassens Vedkommende, vel at mærke; for de øvrige Afdelinger gælder særlige Regler).

8. Skrivelse fra Faktor Steensen i Rønne ang. en Lokalforenings Oprettelse paa Bornholm. — Formanden havde igennem Typograf Therkildsen i Rønne, der er eneste Medlem paa Bornholm af Foreningen og som saadan hører ind under Køge Lokalforening, faaet arrangeret et Møde af Kollegerne derovre, ved hvilket det var besluttet at danne en Lokalforening, for hvilken Faktor Steensen, der tidligere har været Medlem af Foreningen, var bleven udpeget til Formand. Lokalforeningen, som faar Sæde i Rønne og foreløbig har Nexø som Filial, begynder sin Virksomhed fra Nytaar, til hvilken Tid Køge Lokalforening overfører Therkildsen til Rønne Lokalf.

9. Skrivelse fra Holstebro Lokalforening ang. K. K. Petersens Genoptagelse. — Udsattes, indtil de Oplysninger, som Hovedbestyrelsen har afæsket Lokalformanden i Holstebro, er tilvejebragte.

10. Trykning af et nyt Oplag Rejsebøger. — Det besluttedes at opfordre Medlemmerne til at indgive Forslag til Bogens mest praktiske Affattelse, hvilke »Raad og Vink« modtages i Løbet af en 14 Dages Tid.

Udenfor Dagsordenen gav *Warberg* Meddelelse om Dannelsen af en Principalforening for *hele Landet.*

Hovedbestyrelsesmøde den 11. Decbr.

Alle Medlemmer var til Stede.

1. Skrivelse fra Holstebro Lokalforening ang. den i forrige Møde omtalte Genoptagelse af K. K. Petersen. — Vedkommende kan optages mod Erlæggelsen af 4 Kr. i Indskud, betale Restancer samt præstere Lægeattest. Understøttelse kan saa erholdes efter i 13 Uger at have arbejdet og betalt Kontingent til Foreningen.

2. Skrivelse fra Faaborg Lokalf. ang. en der til Byen ankommen Rejsende, der var i Besiddelse af »Dansk typ. Forening«s Bog, hvilken imidlertid udviste, at Vedkommende havde i 27 Uger været Medlem af »Den typ. Forening« og saaledes rettelig i Følge Gensidighedskontrakten tilhørte denne som Medlem. — Formanden havde tilskrevet den københavnske Forenings Formand desangaaende. — Til Efterretning.

3. Kommissionsdommen fra Randers. Denne lyder saaledes:

Sagen

Hovedbestyrelsen for „Dansk typ. Forening"

kontra

Odense Lokalforening.

Aar 1888 den 30te November sammentraadte den i Lovens § 33 hjemlede, af Odense Lokalforening begærte, dømmende Kommission for at afgive Kendelse over en mellem de nævnte Parter opstaaet Stridighed vedrørende *Carl Bergs* Optagelse i »Dansk typografisk Forening«. Stridens Kærne var følgende:

Efter at Hovedbestyrelsen, paa en til den rettet Forespørgsel, havde tilladt nævnte *Bergs* Optagelse, formente Lokalforeningen, at dette rettest burde ske paa samme Vilkaar, som i Loven findes angivet for Ny-Udlærte (§ 23). Dette kunde Hovedbestyrelsen ikke sanktionere, idet den formente, at han burde sættes i Klasse med d'Hrr., der kan optages inden 1ste Januar 1888. Da Lokalforeningen ikke følte sig tilfredsstillet ved dette Resultat, indankede den Sagen for ovennævnte Kommission.

Ved det i denne Anledning afholdte Møde udtalte Kommissionen følgende Kendelse:

»Trykker Carl Berg optages i »Dansk typografisk Forening« mod at betale 2 Kr. i Indskud, betale Kontingent fra den Dag, han tiltraadte Plads i Odense, ikke være berettiget til at nyde Understøttelse før efter 13 Ugers Forløb, samt afgive Lægeattest.«

Hertil knytter Kommissionen følgende Bemærkninger:

Kommissionen kan paa ingen Maade billige, at nævnte *Carl Berg* sættes i Klasse med de Kolleger, mod hvem de i Lovens § 23 fastsatte skærpede Bestemmelser er rettede, idet det ikke kan lades ude af Betragtning, at disse skarpe Bestemmelser er indsatte i Loven for at øve en Tvang mod saadanne Typografer, der hidtil har forsømt at opfylde deres kollegiale Forpligtelser.

Ligesom det nu er givet, at nævnte Berg i København har opfyldt enhver Forpligtelse, der fordres af en brav Kollega (se Odense Lokalforenings Skrivelse af $^{18}/_{11}$ 88) og han, til hvad Tid han ønskede, kunde optages i den derværende gensidige Forening og altsaa derfra overføres til vor Forening uden Indskud, saaledes maa Kommissionen betragte det som *en Haan* mod nævnte *Berg*, om man vilde stille ham i Klasse med Folk, der ikke have undset sig ved at staa udenfor vore velgørende Formaal, og netop derved unddraget sig fra at opfylde den første af alle kollegiale Forpligtelser.

Naar det endvidere er oplyst (Skrivelse af samme Dato), at det er almindeligt i København, at Trykkerne kun er Medlemmer af deres egen Forening, og vore Love ikke indeholder nogen Bestemmelse om, at en tiltrædende Kollega *skal* have været Medlem af en gensidig Forening for at kunne optages, saa ligger heri en Tilkendegivelse af, at disse Forhold for Københavns Vedkommende er tilfredsstillende, og maa altsaa ogsaa kunne være det for os, hvilket Forhold, efter Kommissionens Mening, taler til Gunst for nævnte *Carl Berg.*

Naar Hovedbestyrelsen i sin Skrivelse af 25de November til den nedsatte Kommission udtaler, »at den ikke kan gaa udenfor de af Medlemmerne ved almindelig Afstemning sidst vedtagne Bestemmelser, der tilsiger *Carl Berg* en lovhjemlet Optagelse«, da maa Kommissionen paa det bestemteste hævde, at disse Lovændringers Vedtagelse ikke paa nogen Maade har Indflydelse paa Sagen og den dermed i Forbindelse staaende Doms Afsigelse, idet denne retlig bør fældes efter Lovens Ordlyd paa den Tid (September), da *Carl Berg* begærede sig optaget.

Sluttelig kan Kommissionen ikke undlade at udtale sin alvorlige Misbilligelse af den Maade, hvorpaa Hovedbestyrelsen har behandlet hele denne Sag; thi hvorledes kan det forlanges, at saavel Lokalformænd som Medlemmer skal holde sig Lovens Ord efterrettelige, naar *selve Hovedbestyrelsen ikke tager i Betænkning at give en Dispensation, der ikke noget Steds i Loven er hjemlet den Ret til.*

Randers, den 9de December 1888.

Carl Andersen. Anton Sørensen. A. Westermann.
H. Hansen. R. Jacobsen.

Idet Hovedbestyrelsen hermed offenliggør Kommissionens Kendelse, skal den bemærke, at denne Kendelse ikke er i Overensstemmelse med de hidtil gældende Lovbestemmelser og at Kommissionen synes fuldstændig at have overset: 1) *at* Odense Lokalf. ved sin Afstemning om de nys vedtagne Lovændringer har godkendt Hovedbestyrelsens Opfattelse af denne Sags Ordning; 2) *at* Foreningens Medlemmer ved almindelig Afstemning har lovfæstet den.

Tonen i de Bemærkninger, hvormed Kommissionen ledsager Kendelsen, geraader den ikke til Ære. At Kommissionen betragter en lovlig foretagen Afgørelse som *en Haan* mod en Kollega, der søger Optagelse, bliver den vist ene om.

Naar Kommissionen sluttelig gaar udenfor sin Kompetence (ɔ: dømme i det foreliggende Tilfælde) og sender Hovedbestyrelsen en Misbilligelse i skarpeste Form, saa maa Hovedbestyrelsen paa det bestemteste vise Kommissionen tilbage paa sin rette Plads. Skulde d'Hrr. Kommissionsmedlemmer have noget, Foreningens Ledelse betræffende, at klage over, da maa de paa rette Maade og paa rette Tid og Sted fremkomme dermed; men i Egenskab af Kommission i Sagen Odense Lokalforening kontra Hovedbestyrelsen er dens Myndighed kun dømmende. *H. F. Rasmussen.*

Medlem, der er tiltraadt Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Faaborg (Brandts Bogtr.), *Peter Medor Larsen-Holst* (sidst arb. i Nakskov).

Bortrejste Medlemmer.

Næstved, *Th. A. Hermansen* til Ringsted, arbejdsl.

Silkeborg, *Marius Simonsen* til Aarhus.

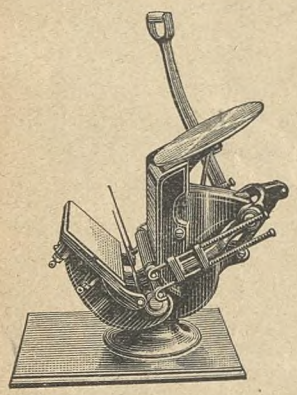
Nykøbing F., *H. K. Korsbang* til Københavns, arbejdsløs.

Brevkasse.

Flere Indsendere fra Provinserne og Referatet fra »Forening for Boghaandv.« maa vente til næste Nr.

ANNONCER

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.
Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.
Hugo Friebel & Co. Reudnitz-Leipzig.
Eneste Fabrik for Messingskrifter, støbte i **et** Stykke.

CH. LORILLEUX & Cᵒ
PARIS. 16, RUE SUGER
Fabriker i Puteaux og Nanterre

Ærres Diplom
Guldmedaille paa alle Verdensudst.
GRUNDLAGTE 1818
SORTE OG KULØRTE
BOG- & STENTRYKFARVER
VALSEMASSE, FERNIS ETC.
Prøvebøger, Prislister tilsendes paa Forlangende.

BENJAMIN KREBS NACHF.
(H. POPPELBAUM)
SKRIFTSTØBERI
FRANKFURT AM MAIN
Eneste Repræsentant i Skandinavien for ovenn. Firmaer
PARITZ GOTTSCHALK
GOTHERSGADE 152 — KØBENHAVN K.

Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833
Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

Redaktør og Ekspeditør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N.
Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 51
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 21. Decbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

Forening for Boghaandværk.

Den d. 2. December afholdte Udstilling var navnlig med Hensyn til Skrifttypens Udvikling interessant. Den omfattede tysk Bogtryk fra Mainz, Augsburg, Kølln, Nürnberg, Strasburg og Ulm i Aarene 1450—80. I særlig Grad tiltrak Mainzer- og Nürnbergertrykkene sig Opmærksomheden, repræsenteret som de var af Fust og Schöffer og Ant. Koberger. De førstnævntes »Cicero, De officiis« i Udgaverne 1465 og 66 var ganske udmærket; navnlig vidnede 1466'er Udgaven om et ganske overordenligt Fremskridt i Skrifttypens Form; ogsaa den i 1470 af Peter Schöffer trykte Bog i Fol. »Epistolæ Hieronymi« stod med sit særdeles kraftige Snit i første Række. De to tyske Bogtrykkere Sweynheym og Pannartz var repræsenteret ved to i 1467 i Subiaco (i Nærheden af Rom) og Rom trykte Bøger: »Augustinus, De civitate Dei« og »Cicero, Epistolæ ad familiares«. I den første af disse Bøger er den kantede Skrifttype afløst af en mere regelmæssig Form, og i Versalierne er Antikvatypen ret fremtrædende, men helt udviklet træffer man den dog først i det andet nævnte Værk. Af de nævnte Nürnbergertryk stammer to fra den bekendte Trykker Ant. Koberger. Hans Forretning var af et ikke ringe Omfang; han havde saaledes ikke mindre end 24 Presser, som stadig skal have været i Virksomhed, og han beskæftigede et ikke ringe Antal Trykkere, Sættere, Korrektører etc. Udførelsen var i de fremlagte Bøger meget omhyggelig. I Augsburger-Trykkeren, Joh. Baemler's i 1473 trykte Værk, »Gregorius, Liber Dialogorum« (Moralske Samtaler paa Tysk) var der et fra den almindelige Type ganske forskelligt Snit, og endelig fandtes der i Heinr. Quentell's, Køln, plattyske Bibel (1480) en ny Skrift, hvorfra Schwabacherskriften har sit Udspring.

Man vil af disse Antydninger have sét, at der var lagt an paa at vise den gradvise Udvikling af Skrifttypens Karakter; man kunde uden Tvivl have gjort det i en mere udstrakt Form, men det var ubetinget praktisk at tage et skønsomt Udvalg, idet Medlemmerne paa denne Maade med Lethed kan orientere sig. Hr. Dr. *Bruun* havde ganske sikkert Ret i sin Skildring af den Slægt, man her gjorde Bekendtskab med. Smagen og Dygtigheden gik Haand i Haand med hinanden, og Lysten til at tage fat paa Opgaver dokumenteres ved det store Antal Bøger, mange af disse Bogtrykkere trykte.

Dr. Bruun's Foredrags livfulde Form holdt Opmærksomheden fangen.

Grafisk Revu.

Det er kun skralt med dansk Bogtryk for Øjeblikket. Sangvinske Folk, som har troet, at »Forening for Boghaandværk«s Dannelse straks vilde virke reformerende, maa, hvis de har fulgt dette Efteraars Bogavl, være bleven sørgeligt skuffet. Andre vil maaske heraf slutte, at »Forening for Boghaandværk« ikke har grebet Sagen an paa rette Maade, at man vel meget har svælget i gammelt Bogtryk, at denne Nydelse væsenlig har været af æstetisk Natur, og at man, som praktisk Resultat, maaske havde vundet mere, hvis man i højere Grad beskæftigede sig med Nutiden. Leveregler for gamle Folk kan i og for sig være gode nok, men de passer ikke altid for Ungdommen.

Kendere af dansk Bogtryk vil huske, at man for faa Aar tilbage her i København blæste ad Overensstemmelse mellem forskelligt forekommende Skrifter i et Værk. Man saa det mest fortvivlede Ruskumsnusk, som tænkes kunde. Man skulde tro, at en saa simpel Ting kun behøvedes at omtales for straks at blive fulgt. Ikke saa med københavnske Bogtrykkere. Har man ingen Korpus Kursiv til en Korpus Antikva — hjælper man sig med Bourgeois — og omvendt; mangler man Mediæval-Kursiv til sin Korpus — grubler man ikke længe, men stikker paa en engelsk eller fransk Kursiv — og omvendt. Det var vel et Omraade, hvor »Forening for Boghaandværk« kunde anvende lidt af sin Avtoritet. Saadan et sølle Arbejderblad som »Typograf-Tidende« har atter og atter draget dette frem, — og vi kan trøste med, at vi vil vedblive at gøre det. Men vi æstimeres nu en Gang ikke af det gode Selskab. Naar derimod »Forening for Boghaandværk«s sikre Ring af vægtige Kunstnernavne, Bibliofiler og andre Sagkyndige saadan en Gang ved Lejlighed kunde komme over blot at gøre opmærksom paa, at det gode Selskab slet ikke i fjærneste Maade

vilde tabe i Anseelse — den, det i Forvejen jo forøvrigt har saa meget af — hvis det ad Aare kunde lykkes at fjærne denne lille Ulæmpe, var det dog ikke umuligt, at der i det mindste paa dette Punkt kunne naa's et Resultat.

Anledningen til disse Bemærkninger er den paa *Andr. Fred. Høst & Søn's* Forlag udgivne Bog: »*Le Danemark*«, trykt i det Græbeske Bogtrykkeri. Vi har baade sét Udgaven paa det — efter hvad man siger — haandfabrikerede engelske og paa det almindelige Papir. Man sér lettest ved denne Sammenligning, hvilken Rolle Papiret spiller i en Bog. Mange lukker maaske, paa Grund af Papiret, Øjnene i for de begaaede Fejl, og mindre kritiske Naturer vil overhovedet kun lægge Mærke til det smukke Papir og derfra dømme til kunstforstandig Udstyrelse. For mange er alene den Omstændighed, at Forlæggeren har ofret noget, tilstrækkelig til at anse ham for en Mand med en udsøgt Smag. Knipset paa Lommen med de mange Penge spiller jo en fremtrædende Rolle i dette Samfund. Der er imidlertid lige saa lidt Anledning til at beundre en ødsel, men smagløs Udstyrelse, som at anse en adelig Idiot for en velbegavet Mand.

»*Le Danemark*« har mange Fejl. Som de mindst fremtrædende nævner vi en hyppigt forekommende Uoverensstemmelse i Kolumnernes Længde (Pag. 44, 113, 128, 171) — muligvis en Følge af Korrekturen — at Indrykningslinjerne hist og her begynder nederst paa Siden, f. Eks. Pag. 19, 28, 163, 170 — uagtet Pag. 171 er gjort en Linje for kort — 189, 227, 249, 251, samt at Smudstitlerne er rykket for langt ned. Hovedfejlen er den totale Mangel paa Overensstemmelse i Skriftvalget. Hverken Kolumnetitler eller Overskrifter staar til den anvendte Antikvaskrift, men dette kunde jo endda gaa, om end sligt ikke burde findes i et Værk, hvor der er lagt Vægt paa Udstyrelsen. Hvad der imidlertid slaar Hovedet paa Sømmet i alt dette Sammensurium er den anvendte Korpus Mediæval Kursiv og fede Renæssance som Udhævelsesskrifter i Værket, medens man i Petit'en bruger en almindelig Stenskrift. Det er den Slags typografiske Skødesløsheder, som ødelægger Virkningen totalt, og som gør en Bogs Udstyrelse holdningsløs. Format og Skydning er ganske vellykket. — Trykket er egalt og smukt.

Hvis Forlæggeren havde givet Agt paa at faa ensartet Papir, i Stedet for nu, hvor smæltende hvidt staar ved Siden af kraftigt gult, vilde det uden Tvivl ogsaa have været i Udstyrelsens Favør.

Lønningskampen i Wien.

»Nordisk Telegrafbureau« kolporterede i forrige Uge den Meddelelse, at Strejken i Wien var *endt*; dette er dog langtfra Tilfældet, som efterfølgende Skrivelse fra Wien, der blev tilsendt os i Gaar, udviser:

»I 14 Dage har nu omtrent 1000 Bogtrykkeri-Arbejdere af begge Køn været i Strejke.

»Af de Forhandlinger, der paa Foranledning af Fabriks-Inspektøren har været førte med Principalerne, er fremgaaet *en betydelig Reduktion af Typografernes Tarif.*

»Et Møde af Bogtrykkeriarbejdernes Tillidsmænd, som fandt Sted d. 16. Decbr., havde nær forkastet denne Tarif. Men desuagtet er Muligheden ikke udelukket for, at Principalerne paa deres almindelige Møde vil forkaste selv denne reducerede Tarif.

»Desuden vil det selv ved en almindelig Indførelse af Tarifen ikke mangle paa *Udelukkede*, da der er tilrejst et — om end ubetydeligt — Antal Sarrazins (Skruebrækkere). Disse Ofre for vor retfærdige Kamp maa ikke lades i Stikken, dersom Tilliden til den ægte Kollegialitet skal opretholdes og en fremtidig Lønningsbevægelse være ledsaget af et godt Resultat.

»Ligeledes er nu ogsaa *Skriftstøberiarbejderne* i Wien traadt ind i Lønningsbevægelsen; de forlanger en ensartet Tarif for Støbningen; her vil en Kamp heller ikke kunne undgaas.

»Vi appellerer derfor til vore udenlandske Kollegers Solidaritetsfølelse, ligesom ogsaa vi stedse vil gøre vor Pligt.

Wien, d. 17. Decbr. 1888. For Wiener-Typograferne: *Heinrich Faber.*«

Randerskommissionens Kendelse.

Naar jeg skal tillade mig i Egenskab af Medlem af »Dansk typ. Foren.« at underkaste den af den dømmende Kommission i Randers nys afsagte Kendelse en Kritik, da er det *ikke fordi* jeg som Medlem af Hovedbestyrelsen har følt mig ubehagelig berørt ved de Præmisser, hvormed Kommissionen ledsager Kendelsen, men ene og alene *fordi* det er min Mening, at Kendelsen (og selvfølgelig dermed dens Præmisser) er *uholdbar, naar den ses i Belysning af Loven*, og den Belysning skulde en saadan Kendelse helst kunne taale.

Det er min Anskuelse, at Kommissionen har set aldeles fejl paa sit Hværv og derfor har overskredet Grænserne for den Myndighed, der — overensstemmende med den dømmende Magts Natur — tilkommer den. Naar vi har en lovgivende, en udøvende og en dømmende Magt, ligger det dog klart, at Domsmagten er begrænset af Lovens strænge Bogstav i Overensstemmelse med dens Aand, dog saaledes, at hvor Lovens *Bogstav taler tydeligt*, er dette det afgørende. Og det er netop Tilfældet i nærværende Sag. Foreningens Love bestemmer aldeles klart, *at Foreningen er lukket for alle andre end Nyudlærte, Principaler og Medlemmer af gensidige Foreninger.* Domsmagten kan her kun have at udtale én Dom, som overensstemmende med Loven vilde have lydt saaledes: »*Trykker Carl Berg kan efter de hidtil gældende Lovbestemmelser ikke optages i »Dansk typ. Foren.«*. Det var det eneste Resultat, Kommissionen efter den strænge Ret kunde komme

til. En anden Sag er, at *Administrationen under Ansvar for Foreningens lovgivende Myndighed kan, og af og til maa tilstede Dispensationer* fra Lovene, hvor den finder Foreningens Tarv bedst tjent hermed. Her er nu et saadant Tilfælde indtruffet; her forelaa en administrativ Afgørelse, som (oven i Købet *nu* støttet af senere vedtagne Lovbestemmelser) dispenserede fra Loven; *hvorledes kan nu Domsmagten her forsvare at løbe fra Lovens klare Ord og endda dispensere langt videre derfra, end Administrationen har fundet det forsvarligt?* Hvorledes kan den *kende* disse sine Dispensationer *for Ret, samtidig med, at den røfler Administrationen for* **overhovedet** *at have dispenseret fra Loven?* Hvorledes kan den til syvende og sidst (se sidste Passus i Dommen, Lægeattest) tiltage sig Myndighed i et Spørgsmaal, hvis Afgørelse ved Loven er forbeholdt den lokale Administration?

Jeg gentager det: Kommissionen har aldeles misforstaaet, hvad der var dens Opgave; thi denne er kun at hævde Loven, hvor denne formentlig ikke er sket Fyldest; men det har Kommissionen ikke gjort.

Den kunde endda i dette Tilfælde med frelst Samvittighed have kendt for Ret, at det maatte have sit Forblivende ved Hovedbest.s Afgørelse, gaaende ud fra, at vel var den strænge Ret ikke hermed sket Fyldest, men at Vedk. dog nu i Følge de senere vedtagne Bestemmelser vilde kunne optages paa de af Hovedbest. opgivne Vilkaar. Heller ikke dette Resultat er imidlertid faldet Kommissionen ind.

Om det er Mangel paa Klarsyn eller paa god Vilje, der er Skyld i, at Kendelsen er bleven som den er, skal jeg ikke driste mig til at udtale nogen Mening om, men det er jeg enig med mig selv om, og det gør mig ondt at maatte sige det, at hvorvel jeg i mangt og meget kan sympathisere med Randerskollegerne, saa vilde *jeg* efter denne Kommissionsdom betænke mig to Gange paa at indanke en Sag for en ny Randerskommission!

Kolding, d. 15. Decbr. 1888. *Warberg.*

Mere af samme Slags.

Maa jeg, der som Odense Lokalforeningsformand har haft Lejlighed til at sætte mig grundig ind i Sagen, ogsaa sige et Par Ord til Oplysning. Jeg skal ikke gøre lang Snak, skal heller ikke komme ind paa Sagens Enkeltheder, fordi jeg formener at have Grund til at tro, at Medlemmerne trindt om i Landet vil kunne forstaa, at den næststørste Lokalforening ikke lige hen i Vejret *enstemmig* vedtager at appellere til en Kommission uden at have Grunde derfor.

Da tidligere Lovgivere formentlig ikke har tænkt sig Muligheden af slige forekommende Tilfælde, og Lovene altsaa intet indeholder derom, ligger det saa snublende nær, ved Spørgsmaalet om en saadan Optagelse at undersøge, hvorledes Vedkommendes Forhold er til den Forening hvis Omraade han har forladt. § 3 i Love for »Den typografiske Forening« i København siger: »*Nye Medlemmer kan optages uden Indtrædelsespenge, naar de senest 8 Uger efter udstaaet Læretid mælder sig til Optagelse; efter denne Tids Forløb betaler de 2 Kr. i Indskud*«. Som Følge heraf har man Lov til at spørge: Hvorfor skal »Dansk typografisk Forening«, der dog staar i intimt Gensidighedsforhold til »Den typ. Forening«, ikke kunne tage Hensyn hertil og handle derefter? I Særdeleshed da man maa antage, at havde Hr. Berg haft Formodning om, at der vilde blive sat saa mange Penne i Bevægelse, som der er bleven, da havde han, da han modtog Pladsen her i Odense, samtidig mældt sig til Optagelse i København, hvilket forøvrigt enhver vil gøre, der fremtidig kommer i en lignende Situation. De slipper da for de 20 Kr. med mere. Som Repræsentant paa Koldingmødet vil jeg her *paa det bestemteste hævde*, at der ved Affattelsen af § 23 *udelukkende* kun er tænkt paa og sigtet til Typografer, der er udlærte i Provinserne.

Carl Berg kan ikke behandles efter de nylig vedtagne Lovændringer, fordi han har anmodet om Optagelse, længe førend disse var paatænkte, ja har yderligere selv givet Anledning til at de er fremkomne. Der vilde dog ingen Mening være i at tilraade ham: Vent lidt, vi skal først have vedtaget Love, forinden Du kan blive optaget.

Der skal altsaa *paa en Maade* dispenseres fra Lovene, det har Randers-Kommissionen gjort i mildeste Form, hvorfor jeg paa Odense Lokalforenings Vegne takker den. At den har taget Anledning til at røfle Hovedbestyrelsen kommer ikke os ved, det faar den selv afgøre med H.-B., — dog, min private Mening er, at det ikke er saa helt uberettiget, hvad Kommissionen til Slutning bemærker; thi paa den Maade, jeg fortolker vore Love, kan jeg ikke se, at der i dette Tilfælde var Anledning til *paa nogen Maade* at dispensere, hvilket Standpunkt jeg til enhver Tid — trods Hovedstyrelsen; thi denne er ikke ufejlbar — med de nuhavende Love for Øje begrundet vil kunne hævde.

Anth. Petersen.

Hovedbestyrelsen og Begravelseskassen.

Paa Repræsentantmødet i Kolding 1887 blev det vedtaget at forhøje Begravelseshjælpen fra 60 til 300 Kr. og i den Anledning ved hvert Dødsfald udskrive et ekstra Kontingent à 1 Kr. pr. Medlem. Denne Bestemmelse blev senere ved almindelig Afstemning godkendt af Medlemmerne. Men da Foreningen tæller over 300 Medlemmer (omtrent 500), blev Spørgsmaalet, hvor det overskydende Beløb skulde gaa hen. Dette havde man ikke tænkt over i Hastværket. Der fremkom saa forskellige Forslag, og bl. a. blev følgende Forslag i Form af en Resolution vedtaget i Randers Lokalforening: »Generalforsamlingen anmoder Hovedbestyrelsen om at lade foretage Afstemning blandt Foreningens Medlemmer angaaende Spørgsmaalet om,

vilde tabe i Anseelse — den, det i Forvejen jo forøvrigt har saa meget af — hvis det ad Aare kunde lykkes at fjærne denne lille Ulæmpe, var det dog ikke umuligt, at der i det mindste paa dette Punkt kunne naa's et Resultat.

Anledningen til disse Bemærkninger er den paa *Andr. Fred. Høst & Søn's* Forlag udgivne Bog: »*Le Danemark*«, trykt i det Græbeske Bogtrykkeri. Vi har baade sét Udgaven paa det — efter hvad man siger — haandfabrikerede engelske og paa det almindelige Papir. Man sér lettest ved denne Sammenligning, hvilken Rolle Papiret spiller i en Bog. Mange lukker maaske, paa Grund af Papiret, Øjnene i for de begaaede Fejl, og mindre kritiske Naturer vil overhovedet kun lægge Mærke til det smukke Papir og derfra dømme til kunstforstandig Udstyrelse. For mange er alene den Omstændighed, at Forlæggeren har ofret noget, tilstrækkelig til at anse ham for en Mand med en udsøgt Smag. Knipset paa Lommen med de mange Penge spiller jo en fremtrædende Rolle i dette Samfund. Der er imidlertid lige saa lidt Anledning til at beundre en ødsel, men smagløs Udstyrelse, som at anse en adelig Idiot for en velbegavet Mand.

»*Le Danemark*« har mange Fejl. Som de mindst fremtrædende nævner vi en hyppigt forekommende Uoverensstemmelse i Kolumnernes Længde (Pag. 44, 113, 128, 171) — muligvis en Følge af Korrekturen — at Indrykningslinjerne hist og her begynder nederst paa Siden, f. Eks. Pag. 19, 28, 163, 170 — uagtet Pag. 171 er gjort en Linje for kort — 189, 227, 249, 251, samt at Smudstitlerne er rykket for langt ned. Hovedfejlen er den totale Mangel paa Overensstemmelse i Skriftvalget. Hverken Kolumnetitler eller Overskrifter staar til den anvendte Antikvaskrift, men dette kunde jo endda gaa, om end sligt ikke burde findes i et Værk, hvor der er lagt Vægt paa Udstyrelsen. Hvad der imidlertid slaar Hovedet paa Sømmet i alt dette Sammensurium er den anvendte Korpus Mediæval Kursiv og fede Renæssance som Udhævelsesskrifter i Værket, medens man i Petit'en bruger en almindelig Stenskrift. Det er den Slags typografiske Skødesløsheder, som ødelægger Virkningen totalt, og som gør en Bogs Udstyrelse holdningsløs. Format og Skydning er ganske vellykket. — Trykket er egalt og smukt.

Hvis Forlæggeren havde givet Agt paa at faa ensartet Papir, i Stedet for nu, hvor smæltende hvidt staar ved Siden af kraftigt gult, vilde det uden Tvivl ogsaa have været i Udstyrelsens Favør.

Lønningskampen i Wien.

»Nordisk Telegrafbureau« kolporterede i forrige Uge den Meddelelse, at Strejken i Wien var *endt*; dette er dog langtfra Tilfældet, som efterfølgende Skrivelse fra Wien, der blev tilsendt os i Gaar, udviser:

»I 14 Dage har nu omtrent 1000 Bogtrykkeri-Arbejdere af begge Køn været i Strejke.

»Af de Forhandlinger, der paa Foranledning af Fabriks-Inspektøren har været førte med Principalerne, er fremgaaet *en betydelig Reduktion af Typografernes Tarif.*

»Et Møde af Bogtrykkeriarbejdernes Tillidsmænd, som fandt Sted d. 16. Decbr., havde nær forkastet denne Tarif. Men desuagtet er Muligheden ikke udelukket for, at Principalerne paa deres almindelige Møde vil

§ 27. Typografer, der tiltræde Foreningen fra en med denne gjensidig Forening, og som ved Bog eller andre gyldige Papirer beviser ej at være noget skyldige til den Forening, de sidst vare Medlemmer af, betale intet Indskud og faa straks ved Indtrædelsen (uanset Aldersgrænsen), for saa vidt denne sker samtidig med at de træde i Plads, fuld Medlemsret, men betragtes, for saa vidt de ville hæve Rejseunderstøttelse inden 26 Uger efter at være tiltraadte Foreningen, da som Medlemmer af deres tidligere Forening og faa dennes Bog udleveret.

§ 33. Hvis noget Medlem maatte føle sig forurettet af Foreningen, indsender han Klage til Lokalforeningsformanden, som derefter er pligtig at fremføre den paa den først afholdte ordinære eller ekstraordinære Generalforsamling. Er enten Klageren eller Formanden utilfreds med den paa Generalforsamlingen trufne Afgjørelse, kan Sagen indankes for Hovedbestyrelsen og, som sidste Instans, for en af 5 Medlemmer bestaaende Kommission, hvis Sæde bestemmes af den Lokalforening, hvorfra Sagen er fremkommen (dog ikke i samme By). Valget sker ved Afstemning i den Lokalforening, der er valgt til Sæde for Kommissionen. Dennes Dom kan ikke forandres, ligesom overhovedet intet Foreningsanliggende kan gjøres til Gjenstand for Rettergang.

§ 53. Lider et Medlem ved sin Optagelse af en kronisk eller inkurabel Sygdom, kan han i dette Sygdomstilfælde ingen Understøttelse erholde (se § 24). Indtræder et saadant Tilfælde senere, er han kun berettiget til at erholde Understøttelse i to Gange 13 Uger for denne Sygdom.

§ 57. Naar et Medlem, efter at have været understøttelsesberettiget i 52 løbende Uger, afgaar ved Døden, udbetaler Kassen i Begravelseshjælp til hans efterladte en Understøttelse af 300 Kr. senest 14 Dage efter at Dødsfaldet er anmeldt. Dette Beløb kan dog ikke inddrages i den afdødes Bo, men skal til enhver Tid være udelukkende til Understøttelse for de eventuelle efterladte som deres Særeje og betragtes som en dem ydet Gave, der ikke kan belægges med Arrest, Beslag eller Eksekution. Til Dækning heraf opkræver Lokalforeningsformanden hos ethvert Medlem et Ekstra-Kontingent af 1 Kr. I Tilfælde af, at vedkommende Medlem er ugift og uden Familie eller nærmere paarørende, skal Lokalforeningens Formand paatage sig at arrangere Begravelsen, og aflægges nøjagtigt Regnskab over Udgifterne.

Sjodt & Weiss' Bogtrykkeri i Kolding.

tale tydeligt, er dette det afgørende. Og det er netop Tilfældet i nærværende Sag. Foreningens Love bestemmer aldeles klart, *at Foreningen er lukket for alle andre end Nyudlærte, Principaler og Medlemmer af gensidige Foreninger.* Domsmagten kan her kun have at udtale én Dom, som overensstemmende med Loven vilde have lydt saaledes: »*Trykker Carl Berg kan efter de hidtil gældende Lovbestemmelser ikke optages i »Dansk typ. Foren.«.* Det var det eneste Resultat, Kommissionen efter den strænge Ret kunde komme

til. En anden Sag er, at *Administrationen under Ansvar for Foreningens lovgivende Myndighed kan, og af og til maa tilstede Dispensationer* fra Lovene, hvor den finder Foreningens Tarv bedst tjent hermed. Her er nu et saadant Tilfælde indtruffet; her forelaa en administrativ Afgørelse, som (oven i Købet *nu* støttet af senere vedtagne Lovbestemmelser) dispenserede fra Loven; *hvorledes kan nu Domsmagten her forsvare at løbe fra Lovens klare Ord og endda dispensere langt videre derfra, end Administrationen har fundet det forsvarligt?* Hvor-

Dansk typografisk Forening.

Nedenstaaende Paragrafer ere ved almindelig Afstemning vedtagne den 16. November 1888 og samtidig traadte i Kraft.

§ 23. Som Medlem af Foreningen kan optages enhver ny udlært Typograf, som har staaet 5 Aar i Lære eller som (ved Forretningsophævelse eller lign.) efter mindst 4 Aars Læretid har aflagt en af en Lokalforening paa mindst 15 Medlemmer godkjendt Svendeprøve. I Indskud betales 2 Kroner. For ny udlærte Typografer, som ikke straks indmelde sig i Foreningen, forhøjes Indskudet med det Beløb, som vedkommende skulde have svaret i Kontingent for den Tid, han har arbejdet som Typograf indenfor Foreningens Omraade, om han havde meldt sig til Optagelse straks.

Endvidere kan optages enhver Typograf under 35 Aar, som tiltræder Plads indenfor Foreningens Omraade uden tidligere at have været Medlem af nogen Forening med samme Formaal som »Dansk typ. For.«. I Indskud betales 20 Kr.

Principaler kunne optages uden Hensyn til Alder; dog kunne de, som ved Optagelsen ere over 35 Aar, ikke nyde Understøttelse og have ikke Stemmeret.

§ 24. Af enhver, som melder sig til Optagelse i Foreningen, skal vedkommende Lokalforenings Formand fordre Helbredsattest fra en avtoriseret Læge. Viser denne Attest, at vedkommende er behæftet med nogen kronisk eller uhelbredelig Sygdom, skal Lokalforeningsformanden tilkjendegive ham, at han for dette Sygdomstilfælde ikke kan fordre Sygehjælp, og ved Udfærdigelsen af vedkommendes Medlemsbog skal dette udtrykkelig bemærkes i Bogen under Rubrikken »Foreningsmeddelelser«. Efter at ovennævnte Helbredsattest er modtaget, anmelder Lokalforeningsformanden den paagjældende til Optagelse, hvilken Anmeldelse skal bekjendtgjøres i det først udkommende Nr. af Foreningens Organ. Sker der ikke Indsigelse mod Optagelsen inden 14 Dage fra Anmeldelsens Bekjendtgjørelse i Organet, betragtes han fra Indsigelsesfristens Udløbsdato som Medlem og bliver understøttelsesberettiget i Syge- og Rejsekassen efter at have arbejdet og betalt Kontingent til Foreningen i 13 løbende eller sammenlagte Uger fra nævnte Dato. For Arbejdsløshedskassen og Begravelseskassen gjælder de for hver af disse Kasser fastsatte særlige Regler.

til at tro, at Medlemmerne trindt om i Landet vil kunne forstaa, at den næststørste Lokalforening ikke lige hen i Vejret *enstemmig* vedtager at appellere til en Kommission uden at have Grunde derfor.

Da tidligere Lovgivere formentlig ikke har tænkt sig Muligheden af slige forekommende Tilfælde, og Lovene altsaa intet indeholder derom, ligger det saa snublende nær, ved Spørgsmaalet om en saadan Optagelse at undersøge, hvorledes Vedkommendes Forhold er til den Forening hvis Omraade han har forladt. § 3 i Love for »Den typografiske Forening« i København siger: »*Nye Medlemmer kan optages uden Indtrædelsespenge, naar de senest 8 Uger efter udstaaet Læretid mælder sig til Optagelse; efter denne Tids Forløb betaler de 2 Kr. i Indskud*«. Som Følge heraf har man Lov til at spørge: Hvorfor skal »Dansk typografisk Forening«, der dog staar i intimt Gensidighedsforhold til »Den typ. Forening«, ikke kunne tage Hensyn hertil og handle derefter? I Særdeleshed da man maa antage, at havde Hr. Berg haft Formodning om, at der vilde blive sat saa mange Penne i Bevægelse, som der er bleven, da havde han, da han modtog Pladsen her i Odense, samtidig mældt sig til Optagelse i København, hvilket forøvrigt enhver vil gøre, der fremtidig kommer i en lignende Situation. De slipper da for de 20 Kr. med mere. Som Repræsentant paa Koldingmødet vil jeg her *paa det bestemteste hævde*, at der ved Affattelsen af § 23 *udelukkende* kun er tænkt paa og sigtet til Typografer, der er udlærte i Provinserne.

Carl Berg kan ikke behandles efter de nylig vedtagne Lovændringer, fordi han har anmodet om Optagelse, længe førend disse var paatænkte, ja har yderligere selv givet Anledning til at de er fremkomne. Der vilde dog ingen Mening være i at tilraade ham: Vent lidt, vi skal først have vedtaget Love, forinden Du kan blive optaget.

Der skal altsaa *paa en Maade* dispenseres fra Lovene, det har Randers-Kommissionen gjort i mildeste Form, hvorfor jeg paa Odense Lokalforenings Vegne takker den. At den har taget Anledning til at røfle Hovedbestyrelsen kommer ikke os ved, det faar den selv afgøre med H.-B., — dog, min private Mening er, at det ikke er saa helt uberettiget, hvad Kommissionen til Slutning bemærker; thi paa den Maade, jeg fortolker vore Love, kan jeg ikke se, at der i dette Tilfælde var Anledning til *paa nogen Maade* at dispensere, hvilket Standpunkt jeg til enhver Tid — trods Hovedstyrelsen; thi denne er ikke ufejlbar — med de nuhavende Love for Øje begrundet vil kunne hævde.

Anth. Petersen.

Hovedbestyrelsen og Begravelseskassen.

Paa Repræsentantmødet i Kolding 1887 blev det vedtaget at forhøje Begravelseshjælpen fra 60 til 300 Kr. og i den Anledning ved hvert Dødsfald udskrive et ekstra Kontingent à 1 Kr. pr. Medlem. Denne Bestemmelse blev senere ved almindelig Afstemning godkendt af Medlemmerne. Men da Foreningen tæller over 300 Medlemmer (omtrent 500), blev Spørgsmaalet, hvor det overskydende Beløb skulde gaa hen. Dette havde man ikke tænkt over i Hastværket. Der fremkom saa forskellige Forslag, og bl. a. blev følgende Forslag i Form af en Resolution vedtaget i Randers Lokalforening: »Generalforsamlingen anmoder Hovedbestyrelsen om at lade foretage Afstemning blandt Foreningens Medlemmer angaaende Spørgsmaalet om,

hvad det ved en Typografs Død indkomne Beløb ud over de vedtagne 300 Kr. skal anvendes til, og foreslaar, at dette opsamles i en Reservefond saaledes, at naar dette har naaet en Størrelse af 300 Kr., der da intet opkræves af Medlemmerne ved det derefter først indtrædende Dødsfald«. Denne Resolution blev senere tiltraadt af Aalborg Lokalforening. Efter at Hovedbestyrelsen i Løbet af 2—3 Maaneder havde modtaget en Del Forslag om denne Sag, svarede dens Formand, Hr. *Harald Jensen,* at den vilde følge det af Randers Lokalforening vedtagne Forslag om det overskydende Beløbs Anvendelse. Man antog, at denne Sag nu var i Orden, men gjorde Regning uden den ny Hovedbestyrelse. Vel havde den nuværende Hovedbestyrelses Formand, Hr. *H. F. Rasmussen,* gjort Indvendinger mod denne Afgørelse og kaldt den provisorisk; men efter at Hovedbestyrelsen senere var flyttet til Kolding og Hr. Rasmussen var bleven dens Formand, troede man dog, at den nuværende Hovedbestyrelse vilde følge den Bestemmelse, som var vedtaget af dens Forgænger i denne Sag, tilmed da den ikke udtalte sig derom. I Anledning af et Dødsfald udskrev imidlertid Hovedbestyrelsen et ekstra Kontingent i Slutningen af forrige Kvartal. Dette vakte en Del Uvilje blandt Medlemmerne, da man gik ud fra, at der efter det nuværende Medlemsantal maatte være over 800 Kr. i Kassen til Udbetaling, og kun modstrebende betalte de fleste Medlemmer i Lokalforeningen Beløbet. Siden har Hovedbestyrelsen atter udskrevet et ekstra Kontingent. Som det vil ses af Referatet i Nr. 48 fra Lokalforeningens Generalforsamling, har undertegnede skrevet til Hovedbestyrelsen, og man er nu meget spændt paa, hvad Hovedbestyrelsen vil svare. Er Svaret ikke efter Ønske, vil Lokalforeningen sætte alt ind paa at faa Sagen ordnet paa en tilfredsstillende Maade og man haaber, at det store Flertal af Kolleger i andre Lokalforeninger vil støtte os; thi Tiderne er virkelig ikke saadanne, at man har Raad til at fylde Hovedkassen med store Beløb, som der ingen Bestemmelse er tagen med, hvad de skal bruges til.

Randers, d. 25. Novbr. 1888.)* *J. Petersen.*

Et Spørgsmaal.

Er Hovedbestyrelsen berettiget til at forlange, at et Medlem, der har aftjent sin Værnepligt, men bliver i Tjenesten som Korporal, enten skal betale Kontingent til eller mælde sig ud af »Dansk typ. Forening«.

I Foreningens Love staar, at et Medlem, der aftjener sin Værnepligt, er fritagen for Kontingent, men om der kan forlanges Kontingent af ham, fordi han bliver Korporal, synes mig dog at være et Spørgsmaal, idet han i saa Fald maatte have fuld Krav paa Foreningen, hvad dog vist ikke er Meningen.

Hovedbestyrelsen har dog i den sidste Tid forlangt det af et Medlem i Fredericia, der d. 3. Oktbr. d. A. blev Korporal, og da denne af sin Lønning (35 Kr. om Maaneden) ikke kunde afse Kontingentet, har han maattet udmælde sig af Foreningen.

For en Tid siden var her et Medlem paa Rejsen, nemlig Typograf Fønss (af Kolding?), der d. 31. Juli blev permitteret i København, hvor han ogsaa i et Aar havde været Korporal, men, saa vidt mig bekendt, var der intet Steds bleven gjort Indsigelse herimod, da hans Bog overalt var bleven paategnet og Understøttelsen ham udbetalt.

Det forekommer mig, at hvis Hovedbestyrelsen ikke er ganske sikker i sin Sag, vilde det være rigtigst at den lod Korporal *Thorvald Nielsen* i Fredericia vide, at naar han igen mældte sig til Faget, saa var hans Rettighed som Medlem af »Dansk typ. Forening« den samme, som før han fik den blaa Frakke paa.

W. N.

Mod Jul!

Sydjylland, d. 17. Decbr. 1888.

Vor Lokalformand er en god Mand og en Mand med Hjærte for de trængende. I Morges sendte han en lille Purk afsted med et halvt Ark Post, hvorpaa der stod to Linjer om de trængende — to Linjer, der talte mere end mangen anden kunde naa at faa sagt ved at overmale et helt Ark. Og den lille Purk sprang let afsted, *hans* Øjne frydedes for hvert Navn, der kom paa Halvarket, og hans lille, buttede Haand raktes frem til at modtage Kontanterne — thi Ordet »*kontant*« var kunstfærdigt kommet med i de to Linjer, —, og da han havde gjort Runden og til vor Lokalformand afleverede »Halvarket« og den lille, buttede Haands Indhold, da var det med Følelsen af, at *han* paa sin Formiddagsvandring havde udrettet *sin* Del for at hjælpe de trængende i Typografiens Storstad.

Maatte Eksemplet smitte. Vi har mange Bække smaa og én stor Aa!

Korpus.

Forskelligt.

Viel Geschrei und wenig Wolle. Under Overskriften »Forargelse« farer »Ny typ. Tid.« som en arrig Lænkehund ud mod os, fordi vi nægtede, at der af »Den typ. Forening«s Medlemmer blev drevet skjult Agitation mod »Ny typ. Foren.«. Vi skal ikke spilde Ord paa al den Jamren om alle de Vanskeligheder, der lægges denne »faglige« Forening i Vejen, lige saa lidt som vi ofrer en Tanke paa al den Brovten om »at forfølge sine Formaal trods al Modstand«; thi den har ingen Formaal og vil ingen Formaal faa, som falder sammen med klassebevidste Arbejderes Ønsker og Krav.

Naar Red. endvidere erklærer den af os anførte Grund til det fremragende Medlems Udmældelse for »faktisk Usandhed«, vilde det være mere sømmeligt først at fremkomme med den Bekræftelse, som man stiller i Udsigt, inden man udslynger Beskyldningen. — Vi opfordrer derfor »Ny typ. Tid.« til at holde sit givne Løfte.

Festen i Søndags til Fordel for de arbejdsløse Kolleger havde samlet propfuldt Hus i Odd Fellow Logens Kælder-Etage og de forskellige Præstationer

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

fulgtes med livligt Applaus fra det taknemmelige Avditorium. Desværre lod Deltagelsen i Ballet en hel Del tilbage at ønske og det var øjensynligt, at Nærheden af Julen her har gjort sin Indflydelse gældende. Samtlige de Assisterende ved Aftenunderholdningen gjorde sig al Umage med at more de Tilstedeværende og vi tror, at dette ogsaa er lykkedes over Forventning. Hr. *Vilh. Tømmerup* havde skrevet en ret tiltalende Situations-Bagatel »Jule-Aften«, af hvilken vi med Forfatterens forventede venlige Samtykke tillader os at aftrykke Slutningssangen:

Vi huske en Gang
— Det er Minder nu blot —
Var der Virken og Liv nok ved Vinterens Komme,
Paa det kong'lige Slot
Selv der Typerne sprang,
Og dér klingede Mønten, naar Ugen var omme,
Nu er den Tid forbi, Alt er dødt nu og stille,
Al Virken mod Julen kun varsler os ilde;
Det ved Høst gaar istaa,
Arbejdsløs maa man gaa,
Skøndt at Mange saa gærne med Bogstaver stræbe dog vilde.

Naar Vinterens Slud
Gennem Dagene gaa,
Og naar Arbejd' for Gutenberg-Sønnerne støjer,
Vi til Eder da maa
Sende bedende Bud,
Inden Mismod dem knuger og Sindet nedbøjer;
Vi ved, at forgæves vi ej Jer paakalde,
For Brødrenes Nød har I Hjærter dog Alle,
I kan hjælpe i Smaat
Og I sér det gaar godt,
Thi fra Bækkene smaa maa det fossende Væld da udfalde.

O, bliv dog ej træt,
Naar det hæmmende Baand
Lægger Hindring i Vej for den flittige Broder,
Lad den hjælpende Haand
Ikke lukkes for let,
Lad ham ej føle Savn af nødvendige Goder. —
Til Eder, som Hjælp her i Aften nu yde,
At Nogle i Glæde dog Julen kan nyde,
Føler Hjærtet en Trang
I en tonende Sang
Fra dem Alle en hjærtelig Tak for i Kvæld Jer at byde.

Sangforeningens Koncert til Fordel for Juleuddelingen var godt besøgt. Kgl. Kapelmusikus *Høyberg* blev stærkt applauderet for sine Soli for Valdhorn, og Hr. *Herman Bang* var i Aftenens Løb utrættelig til at glæde Publikum, baade ved sin Deklamation og ved et Par Taler under Maaltidet. Koret sang flere Ekstrasange, deriblandt »Hör oss, Svea!« som Hilsen til en Kvartet af Typografer fra Malmø, der gæstede Foreningen. Efter den foreløbige Opgørelse af Koncerten har den givet et Overskud af ca. 50 Kr., som i Forbindelse med frivillige Bidrag fra Knudtzons (3 Kr.) og Berlings Bogtrykkeri (11 Kr.) efter Sædvane ville blive uddelte ved »Typ. Foren.« og »Ny typ. Foren.«

Den typografiske Forening.

De arbejdsløse Kolleger, der ønsker at komme i Betragtning ved Juleuddelingen, maa senest Søndag d. 23. Decbr. mælde sig hos N. Hansen, Blaagaardsgade 22, 3. Sal.

Fra Kollegerne i *Kolding* har jeg gennem Hr. Torkild Petersen haft den Glæde at modtage Kr. 23.50 til de arbejdsløse Kolleger i København. Beløbet har jeg tilstillet Hr. N. Hansen. *Rud. Bøhm.*

Ved Afstemningen over det af Styrelsen stillede Spørgsmaal til Medlemmerne, om de vilde give deres Samtykke til, at Kassererforretningerne midlertidigt varetages af Formanden, blev der afgivet 221 Stemmer, deraf stemte *215* med *Ja* og 6 med Nej. *Styrelsen.*

Nyt Medlem.

Karl Sigfred Bahnson-Lassen (udlært i 1885 i »Isefjordsposten« i Frederikssund; har ikke tidl. været Medlem; Ludv. Petersens Bogtr.).

Indvendinger mod Optagelsen maa ské senest inden 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Medlem, tiltraadt fra en gensidig Forening.

Julius Vilh. Jensen (sidst været paa Rejse i Udlandet).

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften: Indøvelse af nye Sange til Aarsfesten, der afholdes den sidste Søndag i Januar. Ærede Kolleger, der vil slutte sig til Koret, sættes paa Stemme Kl. 10. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Ny Medlemmer.

Maribo, *Chr. Friis* (udl. hos Colberg i Rønne 20. Avgust 1887).

Næstved (»Næstv. Tid.«), *H. Chr. Hansen* (udl. i »Roskilde Dagblad« i Roskilde d. 1. Maj 1888). Har aflagt den i Lovene foreskrevne Svendeprøve.

Indvendinger mod Optagelsen maa ské inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadt Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Varde, *Chr. Stæhr* (arbejdsløs).

Aarhus (»Folkebl.«), *Marius Simonsen* (sidst arb. i Silkeborg).

Næstved (»Næstv. Tid.«), *H. K. Korsbang* (sidst arb. i Nykøbing F.).

Medl., tiltraadt fra en gensidig Forening.

Varde (»Vardeposten«), *Fritz Christian Petersen* (Medl. af »Den typ. Foren.«).

Bortrejste Medlemmer.

Maribo, *Anæus Nielsen* (arbejdsløs).

Varde, *C. Joh. J. Laursen* (do).

Arbejdsmarkedet.

En Typograf, som i længere Tid har gaaet uden Arbejde, og som skal være Soldat d. 31. Marts, søger Plads enten som Avis- eller Akcidenssætter i de omtrent 3 Maaneder, der er tilbage. Billet mrkt. »1889« modtager dette Blads Ekspedition.

En Typograf, der taler og skriver flydende Tysk og har gode Anbefalinger, søger Beskæftigelse straks eller senere. Billet mrkt. »A. Z.« modtager dette Blads Ekspedition.

Brevkasse.

Hos Redaktionen henligger et Brev til *Vilhelm Madsen* (Poststempel Kropp) samt et do. til Typograf *Olesen* (Poststempel Svendborg).

ANNONCER

Wilhelm Wiegand, Dresden A.

Fabrik af „THE EXQUISIT", prima engelsk Valsemasse

garanteret fortrinligt Fabrikat.

Præparerings-Anstalt for gammel Masse.

CH. LORILLEUX & Co

PARIS. 16, RUE SUGER

Fabriker i Puteaux og Nanterre

Æres Diplom

Guldmedaille paa alle Verdensudst.

GRUNDLAGTE 1818

SORTE OG KULØRTE

BOG- & STENTRYKFARVER

VALSEMASSE, FERNIS ETC.

Prøvebøger, Prislister tilsendes paa Forlangende.

BENJAMIN KREBS NACHF.

(H. POPPELBAUM)

SKRIFTSTØBERI

FRANKFURT AM MAIN

Eneste Repræsentant i Skandinavien for ovenn. Firmaer

PARITZ GOTTSCHALK

GOTHERSGADE 152 — KØBENHAVN K.

CHR. HOSTMANN

CELLE (HANNOVER)

Første Klasses Fabrik og Specialist i sorte Avis-, Akcidenz- og Illustrationsfarver.

Hoveddepot for Danmark og Sverrig hos

Adolph Wulff

Kongens Nytorv 6

København

Importør af Durable Valsemasse.

Repræsenteret ved:

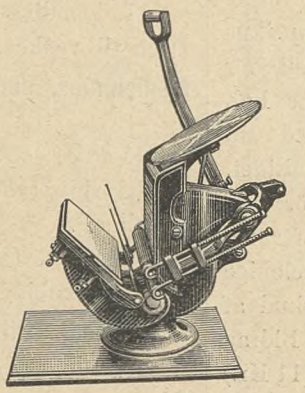
Herr Alb. F. Michaelsen

Holbergsgade 16.

J. G. A. Eickhoff

Maskinfabrik og Støberi

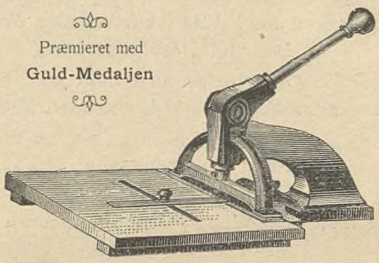
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve og Valsemasse.

Haand-Perforér-Maskine

Præmieret med Guld-Medaljen

af **nyeste** og **forbedret** Konstruktion, arbejder ualmindelig let og kan paa Grund af sin billige Pris og sit bekvemme Brug anbefales

paa det bedste.

Nr. 1 med 23 ctm. Skærelængde M. 100 netto.
Nr. 2 med 23 ctm. Skærelængde og 10 ctm. frit Rum paa hver Side af Snittene M. 130 netto.
Nr. 3 med 35 ctm. Skærelængde, aabent Snit paa begge Sider M. 182.50 netto.

Maskinerne fabrikeres af Støbejern, er elegant bronceret og besidder et Støbejerns poleret Haandtag samt en Kugle af Messing.

Med enhver Maskine følger en poleret Forsatsbro samt en Vinkel, som kan stilles.

Berlin S. W. Alexandrinen-Str. 16 — **Ferd. Maurer & Co.** Maskin-Fabrik.

GENZSCH & HEYSE

HAMBURG.

SKRIFTSTØBERI

STEREOTYPI ETC.

Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.

»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.

GRUNDLAGT 1833

Repræsenteret ved

Hr. Adolph Wulff,

Kongens Nytorv 6.

Redaktør og Ekspeditør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N.
Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).

TYPOGRAF-TIDENDE

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser

Ugeskrift for samtlige grafiske Fag

Udgivere: Den typografiske Forening og Dansk typografisk Forening

Nr. 52
Udgaar hver Fredag. Abonnement gennem Postkontorerne. 1.25 Øre pr. Kv.

København, den 28. Decbr. 1888

XV. Aargang
Annoncer pr. Petitlinje eller dens Plads 15 Øre. 26 Gange 33⅓ % Rabat.

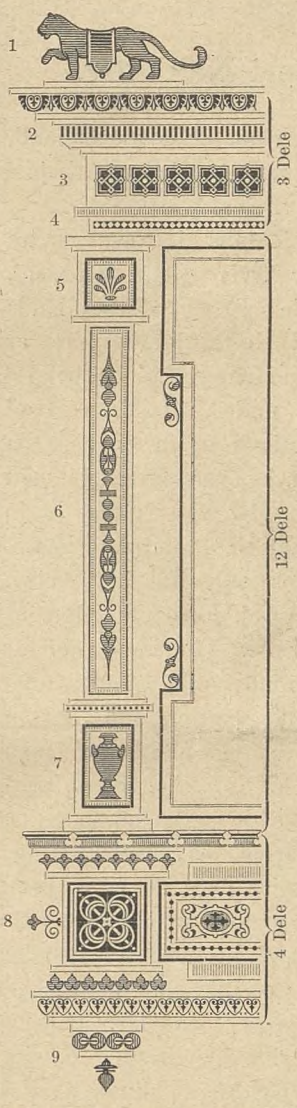
De typografiske Ornamenter.

(Af *Emil Sørensen.*)

(Fortsat.)

Skønhed i Grundformer og den størst mulige Fuldkommenhed i Konstruktion er Hovedbetingelser for det typografiske Typemateriale, naar Udenforstaaende nogenlunde retfærdigt skulle kunne værdsætte vore Frembringelser som Arbejde betragtet. Da vi ikke som de fleste andre Haandværkere direkte bearbejder Stoffet, hører der et indgaaende Kendskab til Fagets Væsen for at kunne skælne mellem Grundformernes indre og ydre Mangler eller Fortrin og den Indflydelse, som disse øver paa den typografiske Udførelses mere eller mindre tiltalende Udseende. I en Træ- eller Metalarbejders Frembringelser kan man i Almindelighed uden nøjere Kendskab til den paagældende Virksomhed skille Formens Komposition og Stoffets Behandling ud fra hinanden; selv om den første er slet, kan man godt se Haandens Dygtighed i Arbejdet. Hos os er det modsat. Vort Stof er Papiret, men den typografiske Udførelse er saa nøje forbunden med Grundformerne og Typematerialets Godhed, at det færdige Produkt, bortset fra et forsvindende lille Antal Udenforstaaende, hos hvilke de foran nævnte Forudsætninger er til Stede, kun kan skilles og værdsættes af Fagets Dyrkere selv. Naar Grundformerne, der aftrykkes paa Papiret, i sig selv er uskønne og af en simpel Beskaffenhed, vil vore Frembringelser altid støde et kunstforstandigt Øje, og, hvad der er det værste, Ansvaret for det ubehagelige Indtryk lægges stedse paa Typografernes Skuldre, selv om Sætterens og Trykkerens Arbejde er nok saa forsvarligt. Smukt og godt Papir giver vel selv det sletteste Arbejde en vis Glans, men virkelig Betydning faar det først, naar Formerne, Materialets Godhed og den typografiske Udførelse tilsammen danner en harmonisk Enhed.

De arkitektoniske Ornamenter, om hvilke der her er Tale, ejer ikke de mest nødvendige Betingelser for at være et brugbart Materiale; de er hverken prægede af kunstnerisk Sans eller praktisk Forstaaelse af, hvilke Former der uden særlige tekniske Vanskeligheder lader sig sammenstille til ornamentale Satsbilleder, som kan betragtes for andet end meningsløst Pynteri. Til de allerede gjorte Indvendinger mod disse Ornamenter kommer endnu den, at de er overflødige. Vil man absolut benytte Arkitekturformer som Mønster for Omramninger, kan man med Akcidensstregerne og de almindelige Ornamenter naa et langt mere tilfredsstillende Resultat end med den mest fuldstændige arkitektoniske Indfatning. Ligheden med en virkelig Bygningsform bliver vel yderligere forringet, men den fuldt ud ornamentale Karakter, disse Satsbilleder udviser, giver dem en Berettigelse, som selv en nærgaaende Kritik ikke helt formaar at afkræfte. Der kan ikke lægges nogen som helst symbolsk Betydning hverken i Helheden eller de enkelte Led; der fordres intet Kendskab til Arkitektur, Skyggelære eller deslige, og med Undtagelse af et Par almindelige Regler for den ydre Forms Konstruktion, hvilke nedenfor skal omtales, er Sætteren ikke bunden af andet end Hensynet til hvad der tager sig ud.

Forinden man paabegynder Sætningen af en arkitekturlignende Omramning maa Satsbilledets Bredde og Højde fastsættes. Ved Oktavformater kan man godt benytte Reglerne for det gyldne Snit, naar Profilerne ikke rager for langt frem fra Frisen, men er Udladningerne stærke, som i hosstaaende Exempel, maa man ofte efter et Skøn lægge noget til i Bredden. Satsbilledet er 27 Cicero højt fra Underbygningens nederste til Overbygningens øverste Profil; efter det gyldne Snits geometriske Forhold (3 : 5) giver denne Højde en Bredde af 16⅕ Cicero, men dette er ikke tilstrækkeligt til at give et godt Forhold i Bredde og Højde, da Profilerne rage 2 Cicero ud over Frisen og Pilastrets Skaft. Man maa da udjævne

Forskellen og dette sker bedst ved at halvere Pladsen, som Profilerne hænge ud over Frisen, i dette Tilfælde 2 + 2 Cicero, og lægge denne til Bredden, der altsaa bliver 18 Cicero. Gesimsprydelser og frie Endelser ned efter (1 og 9) regnes ikke med til Formatet, og deres Størrelse rettes efter den Plads, man har tilovers paa Papiret.

Har man bestemt Bredde og Højde, inddeles den arkitektoniske Opbygnings Hovedbestanddele. Et godt Forhold faar man i saa Henseende, naar den samlede Højde deles i 19 lige store Dele, af hvilke Underbygningen tildeles 4, Pilastret med Sokkel og Kapitæl 12 og Overbygningen 3 Dele. I hosstaaende Eksempel bliver Forholdet saaledes, at Underbygningen gøres $5^1/_2$ Cicero, Pilastret 17 Cicero og Overbygningen $4^1/_2$ Cicero høj. (Fortsættes.)

Arbejdsforholdene i Nakskov.

Nu da vi har begyndt at høre lidt fra Lolland, lad os da med det samme se, hvorledes Arbejdsforholdene stiller sig i Nakskov.

Som de fleste vel véd, er der i Nakskov tre Trykkerier, næmlig »Nakskov Avis« (Alfr. Hansen), »Nakskov Tidende« (Joh. Pedersen) og »Vestlollands Avis« (Laurits Larsen). Paa de 2 førstnævnte er Forholdene særdeles gode i alle Henseender, og betales der paa disse ingen Ugeløn under 18 Kr. Hvad derimod det sidstnævnte, Laurits Larsen, angaar, da lader dette meget tilbage at ønske, baade hvad Lønnen og Arbejdsforholdene angaar. Men Hr. Larsen er jo ogsaa godt bekendt, i al Fald af Provinskollegerne. Laurits Larsen, tidligere Faktor ved »Nakskov Avis«, byder ganske ugenert sine Arbejdere en Ugeløn af 15 Kr. for en Arbejdstid af ca. 11 Timer, og for denne Løn fordrer han sat mindst 300 Linjer; men ikke nok dermed, vedkommende Sætter, som er saa »lykkelig« at erholde et af disse fede Embeder, maa tillige korrigere en Kolumne (5 Sp.), i hvilken Lærlingene som oftest laver baade »Bryllupper« og »Begravelser« samt slutte Forme osv. osv. Tillige forbyder han dem at bo og spise hvor de vil i Byen. De, som vil beholde Plads hos ham, maa pænt rette sig efter hans Anvisning. I det hele taget behandler han sine Arbejdere som Slaver og ikke som Mennesker. Der kan gives flere Eksempler paa Hr. Larsens inhumane Optræden overfor sine Typografer, og jeg skal her anføre nogle: Da Typograferne skulde samles i København d. 24.—25. Juni, blev der til Byens Blade rettet en Anmodning om at indstille Mandags-Numeret. De to førstnævnte Blade stillede sig meget imødekommende overfor dette og lovede, saafremt »Vestlollands Avis« vilde gøre det samme, at indstille Bladene. For sidstnævnte Blads Redaktørs Vedkommende var der heller ikke noget til Hinder, og alt syntes at være i Orden. Men der var gjort Regning uden — Laurits Larsen. Efter hans Mening kunde det umuligt gaa an at indstille Bladet om Mandagen, og han fik da ogsaa Sagen ordnet saaledes, at der blev givet et Afslag herpaa. Han kunde ikke en Gang unde sine Arbejdere én Dags Frihed for at samles med Landets Kolleger i København. Endnu et Eksempel: Der var bleven noget travlt paa Trykkeriet og en Dag kom der da en Rejsende; Larsen tilbød ham Plads for *en Uge* til en Løn af 15 Kr., hvilket flotte Tilbud Vedkommende imidlertid nægtede at modtage, saafremt Lokalforeningen ikke paabød ham det. Denne har imidlertid vedtaget, at de Pladser, som Larsen tilbyder til 15 Kr., er uantagelige i Forhold til det Arbejde, han fordrer, og tilmed da der i dette Tilfælde kun var Tale om Plads for 1 Uge. Larsen skrev da til Lokalforeningsformanden, at han havde tilbudt vedkommende Sætter Plads, men denne havde nægtet at modtage den, og troede derved at kunne tvinge ham til at tage Pladsen. Laurits Larsen, som ikke en Gang er Medlem af Foreningen, vilde søge Beskyttelse hos denne!

Samtidig henledes Arbejdsinspektørens Opmærksomhed paa, at han ofte benytter sine Lærlinge under 18 Aar til Arbejde til Kl. 12—1 Nat.

p. t. Faaborg, d. 8. Decbr. 1888. *P. Larsen-Holst.*

Et Pust fra „den døde By".*)

Med Interesse læste jeg i Nr. 47 af »Typ.-Tid.« Korrespondancen fra Odense, »den døde By«, om jeg end maa tilstaa, at jeg kun i meget lidt er enig med den ærede Forslagsstiller. Der var nu først en Omordning af de gældende Bestemmelser for Erholdelse af Sygehjælp, hvor der drages en saa skarp Adskillelse mellem gifte og ugifte Medlemmer, at jeg tror det vilde skade det fælles Sammenhold i »Dansk typ. Foren.« uhyre meget, om en saadan Bestemmelse virkelig en Gang i Tiden kunde tænkes at blive til Lov. Og i det næste Spørgsmaal, Begravelseshjælpen, ser jeg ligeledes noget uheldigt, noget »dødbringende«. Skøndt Indsenderen heraf selv er en Mand paa et Par Snese Aar og har en talrig Børneflok, hele 5 prægtige Eksemplarer, saa er jeg dog en bestemt Modstander af, at der gøres Forskel mellem de unge, ugifte Medlemmer og os gifte; jeg er fast overbevist om, at det vil virke skadeligt; kan vi alle være lige gode om at yde — og deri har jeg ikke opdaget, at den ærede Forslagsstiller gør nogen Forskel —, saa kan vi min Sandten ogsaa være det, naar vi skal nyde, naar Sygdommen lægger sin tunge Haand paa os. Det tredje og sidste Spørgsmaal, ang. Oprettelse af saakaldte »Stationer« i de større Lokalforeninger, tror jeg vilde

*) Forsinket af Mangel paa Plads. *Red.*

vise sig aldeles upraktisk, om det blev bragt i Anvendelse. For Tiden er det ej heller saa vanskeligt for Arbejdsgiveren at skaffe sig den Arbejdskraft, han bedst har Brug for, thi der er jo ligefrem en ugudelig Overflod. *Korpus.*

Lønningskampen i Wien.

I denne Uge har vi modtaget følgende Bulletin fra Wien:

»I den tredje, den 22. Decbr. afsluttede Uge, havde vi her *henved 600 Arbejdsløse* (deraf ca. tre Fjerdedele Udelukkede) at understøtte.

»Et Møde, som d. 21. Decbr. blev afholdt i Gremium, har rigtignok *vedtaget* den af den blandede Kommission udarbejdede *Tarif;* dog maa det nu først vise sig, om *alle* Trykkerier vil respektere denne Beslutning. Antallet af de Arbejdsløse vil altsaa næppe blive *formindsket* i nogen væsenlig Grad i indeværende Uge.

»Desuden træder med denne Uge ligeledes de herværende *Skriftstøberiers* Personaler i Bevægelsen; i Meyer & Schleicher's Skriftstøberier er der ved Fremlæggelsen af Tarifen den 22. Decbr. allerede udbrudt en Konflikt, hvorved Antallet af de Understøttelsesberettigede er bleven forøget med 50 Personer.

»Af alt dette vil vore udenbys Kolleger kunne sé, at vi endnu trænger til deres Hjælp, saa meget mere, som de herværende Personalers Ydeævne er bleven anstrængt til den yderste Grænse.

»Understøttelser bedes sendt til »Vorwärts«' Redaktion, og er Wiener Kollegerne villig til at *tilbagebetale* event. *Laan.*

Wien, i Julen 1888. For Wiener-Typograferne:
Heinrich Faber.«

Forespørgsel
angaaende
Forstaaelsen af 2 Punkter i Tarifen.

Hr. Redaktør! Som Medlem af Tarifkommissionen bedes De i det først udkommende Nr. af »Typ.-Tid.« at meddele Kommissionens Mening og Bestemmelse med efterfølgende 2 Punkter i Tarifen.

1. I Tarifen staar: Enhver Underlægning betales med 1 Øre.

Der spørges:

Levende Kol.-Titler, sat af 2 Skriftarter, f. Eks. Petit med Korp. Sidetal, hvorved der altsaa forekommer 1 Underlægning og 2 Gange Udslutning, falder de ind under ovenstaaende Bestemmelse?

2. I Tarifen staar: En Gang blandet Skrift betales efter følgende Skala: 1/8 Ark med 10 %, 1/4 Ark med 15 %, 1/2 Ark med 20 % o. s. fr.

Der spørges:

Hvorledes skal Tarifen forstaas med Hensyn til de mellemliggende Kol., altsaa 2. til 4. Kol., 4. til 8. Kol., 8. til 16. Kol., o. s. fr. Eksempel: Har en Sætter 3 3/4 Kol. bl. Skr. paa et Ark, eller 15 1/2 Kol. bl. Skr. paa 1 Ark, tilkommer der ham Godtgørelse udover de resp. 1/4 Ark (15 %) eller 1/2 Ark (20 %)?

Deres ærb.
Forespørger.

ad 1. Svaret giver sig jo af sig selv: »*Enhver* Underlægning betales med 1 Øre«.

ad 2. Her vil det selvfølgelig være nødvendigt, at der i hvert saadant Tilfælde træffes en Overenskomst, hvilket enhver human Arbejdsgiver ogsaa let vil kunne være med til, f. Eks. at *under* Halvdelen regnes efter Skalaens nærmest liggende lavere Procentantal, medens *over* Halvdelen regnes efter Skalaens nærmest paafølgende højere Procentantal. Det har nemlig aldrig været Tarifkommissionens Mening, at Sætteren skulde lide et øjensynligt Tab derved, at Skalaen blev opstillet saaledes som den er. *Red.*

Forskelligt.

Dødsfald. Atter har Typografernes Svøbe, Lungesvindsotten, bortrevet en brav Kollega, nemlig *H. P. Christiansen,* der i flere Aar har lidt af denne Sygdom, og i Tirsdags — efter at han Dagen i Forvejen endnu havde passet sit Arbejde — pludselig afgik ved Døden. Den Afdøde, der var bleven godt 23 Aar gammel, har lært hos Bianco Luno, i hvilket Trykkeri han ogsaa arbejdede indtil sin Død.

Til Efterfølgelse. I Lørdags modtog vi foruden vor Ugeløn den glædelige Meddelelse af vor Principal, Hr. *M. Lazarus*, at han, efter at have fradraget Udgifterne til Driftsomkostninger i Aarets Løb, havde besluttet at fordele Resten af Overskuddet mellem sine Arbejdere. Dette blev da, efter vort eget Ønske, delt i lige store Dele og vi modtog alle en ret anselig Sum. Dette fortjener efter vor Mening at bekendtgøres, da det mulig kan give Impulsen til, at ogsaa andre Arbejdsgivere kunde føle Trang til ligeledes at betænke deres Arbejdere med en Del af det Overskud, som disse bidrager til at frembringe.

Paa Personalets Vegne:
L. Jensen.

„Jule-Aften". Forfatteren af denne lille Epilog, af hvilken vi i forrige Nr. meddelte Slutningssangen, Hr. *Vilh. Tømmerup,* agter at udgive denne i Tryk til en Pris af 25 Øre; Netto-Overskuddet er bestemt at tilfalde arbejdsløse Medlemmer af begge Foreninger. Ærede Provinskolleger, der kunde ønske at støtte Foretagendet, anmodes om at indsende Beløbet i Postforskud under Adresse: Vilh. Tømmerup, Th. Nielsens Bogtrykkeri, St. Regnegade 26, K.

Bogtrykkeri i Esbjerg. Typograf *Jens Lund* i Aarhus har gentagende ansøgt Ribe Amtsraad om Anbefaling for et Andragende om Anlæggelsen af et Bogtrykkeri i Danmarks *far west* — men vedk. Ministerium er fremdeles vrangvillig.

Den typografiske Forening.

Kvittering.

Fra *Næstved* har jeg ved Hr. *Otto Hansen* modtaget Kr. 12.00 til de arbejdsløse Kolleger i København og har jeg tilstillet Hr. *N. Hansen* denne forholdsvis betydelige Sum.

Ligeledes har jeg fra »Politiken«s Personale modtaget Kr. 14.00, som er bleven uddelt til 3 gifte Kolleger. *Rud. Bøhm.*

Til de arbejdsløse Typografer har jeg modtaget fra N. Cohens Bogtrykkeri 9 Kr. 50 Øre, J. Jørgensen & Ko. 5 Kr. 75 Øre til Uddeling til bestemte Kolleger og 6 Kr. fra Aller til lige Deling mellem begge Foreninger. *N. Hansen.*

Typografernes Sangforening.

Lørdag Aften synges Smaasangene til Aarsfesten. I næste Møde indøves det store Kor med Orkester.

Til Juleuddelingen er endvidere modtaget fra »Avisen«s Personale 5 Kr. 10 Øre. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der er tiltraadt Lokalforeningen fra en anden Lokalforening.

Aarhus (Bønnelyckes Bogtr., Odder), *P. Christensen* (sidst arbejdet i Maribo).

Aarhus, *Alfr. Jørgensen* (sidst arbejdet i Odder), arbejdsløs.

Slagelse, *Ferdinand Otto Hansen* (sidst været paa Rejse), »Sorø Amtstid.«s Bogtrykkeri.

Ny Lokalforening.

Fra 1. Januar 1889 er der paa *Bornholm* oprettet en ny Lokalforening med Sæde i *Rønne* og *Nexø* som Filial. Lokalforeningens Formand er Hr. Faktor *Steensen.*

P. H. V.:
H. F. Rasmussen.

ANNONCER

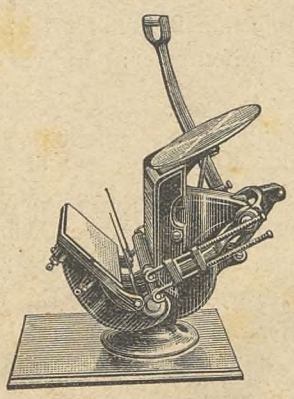
Wilhelm Woellmer's
Skriftstøberi
Berlin SW.
Største Lager af Zir- & Titelskrifter.
Komplette Bogtrykkeriindretninger paa Lager.

GENZSCH & HEYSE
HAMBURG.
SKRIFTSTØBERI
STEREOTYPI ETC.
Completmaskiner i Virksomhed siden 1873. Største Lager af færdige Brød- & Titelskrifter. Indretninger og Omstøbninger efter System Didot med korteste Tidsfrist. Prøver er beredvilligt til Tjeneste.
»Typograf-Tidende«s Skrifter er fra *Genzsch & Heyse* i Hamburg.
GRUNDLAGT 1833
Repræsenteret ved
Hr. Adolph Wulff,
Kongens Nytorv 6.

CH. LORILLEUX & Co
PARIS. 16, RUE SUGER
Fabriker i Puteaux og Nanterre

Æres Diplom
Guldmedaille paa alle Verdensudst.
GRUNDLAGTE 1818
SORTE OG KULØRTE
BOG- & STENTRYKFARVER
VALSEMASSE, FERNIS ETC.
Prøvebøger, Prislister tilsendes paa Forlangende.
BENJAMIN KREBS NACHF.
(H. POPPELBAUM)
SKRIFTSTØBERI
FRANKFURT AM MAIN
Eneste Repræsentant i Skandinavien for ovenn. Firmaer
PARITZ GOTTSCHALK
GOTHERSGADE 152 — KØBENHAVN K.

JUST WARBURG
TOLDBODGADE 11
KØBENHAVN K.
Repræsentant for:
Berger & Wirth, Leipzig
Fabrik af Bog- & Stentrykfarver samt Victoria Valsemasse.
C. Hummel, Berlin N. Südufer
Maskinfabrik for enkelte og dobbelte Bogtrykhurtigpresser, Rotationspresser, Kalandere etc.
J. G. Schelter & Giesecke, Leipzig
Skriftstøberi, Messingliniefabrik, galvanoplastisk Anstalt & mekanisk Værksted.
Hugo Friebel & Co. Reudnitz-Leipzig.
Eneste Fabrik for Messingskrifter, støbte i et Stykke.

J. G. A. Eickhoff
Maskinfabrik og Støberi
København V.

Special Fabrikation af Maskiner til Bogtryk, Stentryk og Bogbinderi. Ottos nyeste Motorer for Gas og Petroleum. Transmissioner. Lager af Farve- og Valsemasse.

Redaktør og Ekspeditør: *Rud. Bøhm*, Smedegade 3, 3. Sal, N.
Formand for Redaktions-Udvalget for Provinserne: *Anth. Petersen*, Odense.

København. Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).